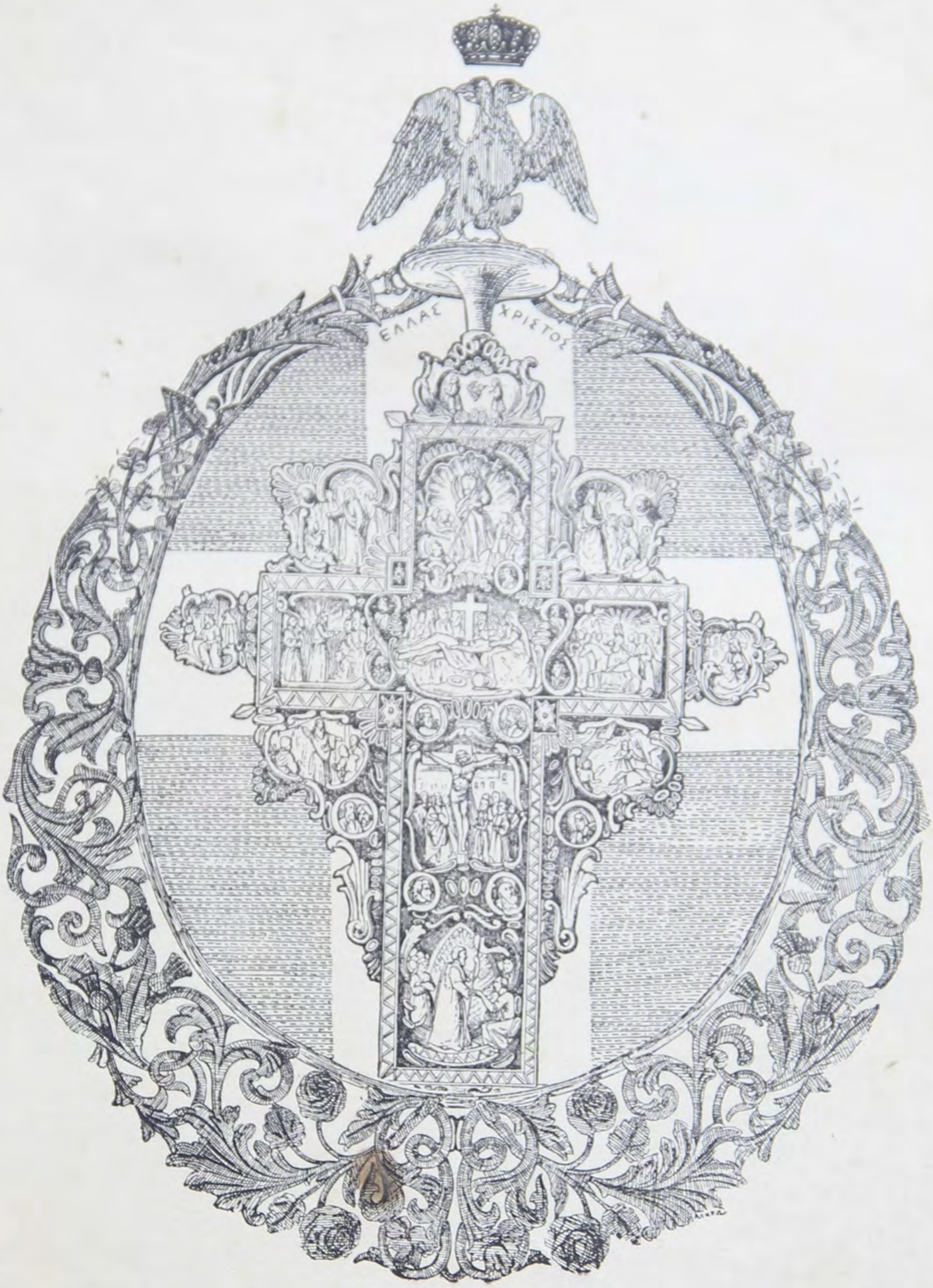

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ ΕΘΝΙΚΟΝ ΛΕΥΚΩΜΑ

ΠΑΝΑΓΙΟΥ Τ[illegible]

ΤΩΝ ΜΕΓΑΤΙΜΩΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΩΝ ΤΟΥ
ΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ
ΤΟ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ ΕΘΝΙΚΟΝ ΛΕΥΚΩΜΑ

ΕΥΓΝΩΜΟΝΩΣ ΑΝΑΓΡΑΦΕΙ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΜΑΡΑΣΛΗΣ (Ὀδησσὸς) α΄ ἔκδοσις.
ΟΙ ΕΝ Ν. ΑΦΡΙΚΗι ΟΜΟΓΕΝΕΙΣ
(Ἐπιμελείᾳ Ε. Π. Νοτάρη, Γ. Δροσιάδου
καὶ Γ. Μπούρδου). β΄ ἔκδοσις.

Α΄ ΕΚΔΟΣΙΣ

ΔΗΜΟΣ ΛΑΥΡΙΟΥ, ΘΩΜ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ (Βελιγράδ.). Α. ΛΕΚΑΤΣΑΣ (Γαλάξιον), ΔΗΜΟΣ ΧΑΝΙΩΝ, ΔΗΜΟΣ ΣΥΡΟΥ, ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ, ΕΥΑΓ ΒΡΥΩΝΗΣ (Πειρ.), Ι. ΜΑΝΑΚΟΣ (Νεάπ. Βοιῶν), ΜΟΝΗ ΠΑΝΑΧΡΑΝΤΟΥ (Ἄνδρος), ΜΟΝΗ ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ (Ἄνδρος), ΜΟΝΗ ΧΟΖΟΒΙΩΤΙΣΣΗΣ (Ἀμοργός), Ξ. ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ (Ἀλεξάνδρ.). Ν. ΦΟΥΤΡΙΔΗΣ (Σιμπὶν-Ελ-Κόμ.), ΡΙΖΑΡΕΙΟΣ ΣΧΟΛΗ, ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΙΝΙΟΥ (Τρίκ.), ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΚΑΔΟΝΟΣ (Τρίκ.), ΜΟΝΗ ΤΟΥΡΛΙΑΝΗΣ (Μύκον.), ΜΟΝΗ ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ (Ἄνδρ.), Σ. ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ (Νάξος), ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΚΚΑΛΩΝ, ΜΟΝΗ ΑΓ. ΣΤΕΦΑΝΟΥ (Τρίκ.), ΜΟΝΗ ΔΟΥΣΙΚΟΥ (Τρίκ.) Κ. ΛΙΓΥΝΟΣ (Πειρ.), ΜΟΝΗ ΛΟΓΚΟΒΑΡΔΑΣ (Πάρος), ΑΔΕΛΦΟΙ ΤΣΑΟΥΣΗ (Πειρ.), Α. ΓΟΥΣΙΑΔΗΣ (Βελιγράδ.), Α. ΡΕΤΣΙΝΑΣ (Πειρ.), Γ. ΖΥΓΑΒΙΝΟΣ (Μασαλ.), Κ. ΟΡΦΑΝΟΣ, ΒΑΡΘ. ΓΚΙΖΗΣ, Γ. ΚΑΠΕΤΑΝΣΤΡΑΤΑΚΗΣ (Καλάμ.), Δ. ΜΑΛΜΠΡΟΥΚ (Ναύπλ.), Ν. Φ. ΑΛΜΕΪΔΑ, ΔΗΜΟΣ ΚΑΣΤΕΛΛΙΟΥ (Κρήτη), Π. ΠΑΤΡΩΝ ΑΒΕΡΚΙΟΣ (Πειρ.), Σ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ (Πειρ.), Σ. ΧΡΥΣΑΦΙΔΗΣ (Πειρ.), Ν. ΦΡΑΓΚΟΥΛΗΣ (Πειρ.) ΔΑΡΜΑΣ καὶ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ (Πειρ.), Β. ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ, Σ. ΒΑΛΑΣΣΟΠΟΥΛΟΣ (Γόνοι), Σ. Τ. ΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ, Θ. ΚΟΤΗΡΑΣ (Πύλος), Ν. ΝΙΚΗΤΟΠΟΥΛΟΣ (Μεσσην.), Μ. ΑΓΓΕΛΙΔΗΣ (Μαδαγασκ.), ΜΟΝΗ ΤΑΞΙΑΡΧΩΝ (Σέριφ.), Κ. ΛΙΝΑΡΑΣ (Βακοῦ).

Α. Μυλωνάκης, Β. Σπυράκης, Γ. Διακάκης, Μονὴ Μακαριωτίσσης (Δομβραίνης), Μονὴ Ἱερουσαλὴμ (Λεβαδ.), Μονὴ Πελαγίας (Λεβαδ.), Μονὴ Σαγματίου (Θῆβ.), Γ. Χιλέλης (Ναύπλ.). Γ. Σταθόπουλος (Πύλ.), Α. Τσικλητήρας (Πύλ.), Λ. Γιαννόπουλος (Πύλ.), Χ. Τσεπιετάκης (Ἀρχάν.), Ε. Κονδάκης, Ι. Κοντογιαννάκης Ι. Δαμηλάτης (Σπάρ.), Λόχ. καταδίκων (Ναύπλ.), Σ. Μόσχος, Γ. Κουντουριώτης, Χ. Λογοθέτης (Κόρινθ.), Ι. Μήτσας (Παξ.), Μονὴ Δομπούσης (Θῆβ.), Ν. Δημόπουλος (Μεσ.), Κ. Πάστρας (Μεσ.), Γ. Χοῦσχερ (Ναύπλ.) Ζ. Ζησιμόπουλος (Πύλ.), Α. Μιχαὴλ (Πύλ.) Ν. Βενιέρης (Πύλ.), Ν. Κρυφὸς (Πύλ.) Ν. Ἀστεριάδης (Τάντ.), Σ. Σταθάτος (Πειρ.), Α. Ρέης (Πειρ.), Ν. Ξανθὸς (Πειρ.), Δ. Ράππας (Πειρ.).

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Τὰ νάματα τῆς εὐσεβείας, ἐκβλύζοντα ἀπὸ τῆς σοφίας περικλεῶν τῆς ἐκκλησίας πατέρων ἐτήρησαν ἄθικτον τὴν τοῦ ἑλληνισμοῦ παρακαταθήκην, καὶ τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα περιεβλήθη καὶ αὖθις μὲ ὁμοίαν αἴγλην ἐκείνης, ἥτις ἐλάμπρυνε τὴν ἐποχὴν τῶν ἡμετέρων προγόνων, ἡ θρησκεία δὲ διετήρησε τὰ ἰδιαίτερα φρονήματα τοῦ Γένους καὶ τὴν πατροπαράδοτον εὐσέβειαν, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς ὁποίας οἱ λυτρωταὶ τοῦ νέου Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ τὴν τῆς κλεινῆς Ἑλλάδος Παλιγγενεσίαν ἐδημιούργησαν.

Ἀλλὰ καὶ νῦν, ἐνῷ ὁ ἐν Μακεδονίᾳ προαιώνιος ἑλληνισμός, τὸ μέγα τοῦτο στοιχεῖον τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ ἔθνους ἐπιβουλεύεται μέχρις ἐξοντώσεως ὑπὸ ὁμόρων ὁμοδόξων, ἡ Σιωνῖτις Ἐκκλησία, ἡ ἑστία αὕτη τοῦ θείου πυρὸς ἡ ἀνέκαθεν περιθάλπουσα τὴν ἑλληνικὴν ὑπόστασιν καὶ καταστήσασα αὐτὴν ἱκανὴν νὰ ἐπιτείνῃ τὰς χρηστὰς περὶ τοῦ μέλλοντος ἐλπίδας, προκαλεῖ τὴν σύντονον βοήθειαν τῶν γνησίων τοῦ γένους τέκνων, ἵνα μὴ συνεπείᾳ οἰκονομικῆς κρίσεως περιέλθῃ εἰς χεῖρας ἀμειλίκτων δανειστῶν, καὶ ὑπὸ τούτων εἰς τὴν ἄνευ ἐλπίδος, ἀνεπιστρεπτεὶ μεταβίβασιν αὐτῆς εἰς χεῖρας κραταιάς, ἀντίθετα ἐχούσας συμφέροντα πρὸς τὰ ἡμέτερα.

Τὰ δίκαια τοῦ ἑλληνισμοῦ ἐπὶ τῆς χώρας, ἥτις ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου τὴν κοιτίδα τοῦ νεωτέρου

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Τὰ νάματα τῆς εὐσεβείας, ἐκβλύζοντα ἀπὸ τῆς σοφίας περικλεῶν τῆς ἐκκλησίας πατέρων ἐτήρησαν ἄθικτον τὴν τοῦ ἑλληνισμοῦ παρακαταθήκην, καὶ τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα περιεβλήθη καὶ αὖθις μὲ ὁμοίαν αἴγλην ἐκείνης, ἥτις ἐλάμπρυνε τὴν ἐποχὴν τῶν ἡμετέρων προγόνων, ἡ θρησκεία δὲ διετήρησε τὰ ἰδιαίτερα φρονήματα τοῦ Γένους καὶ τὴν πατροπαράδοτον εὐσέβειαν, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς ὁποίας οἱ λυτρωταὶ τοῦ νέου Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ τὴν τῆς κλεινῆς Ἑλλάδος Παλιγγενεσίαν ἐδημιούργησαν.

Ἀλλὰ καὶ νῦν, ἐνῷ ὁ ἐν Μακεδονίᾳ προαιώνιος ἑλληνισμός, τὸ μέγα τοῦτο στοιχεῖον τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ ἔθνους ἐπιβουλεύεται μέχρις ἐξοντώσεως ὑπὸ ὁμόρων ὁμοδόξων, ἡ Σιωνῖτις Ἐκκλησία, ἡ ἑστία αὕτη τοῦ θείου πυρὸς ἡ ἀνέκαθεν περιθάλπουσα τὴν ἑλληνικὴν ὑπόστασιν καὶ καταστήσασα αὐτὴν ἱκανὴν νὰ ἐπιτείνῃ τὰς χρηστὰς περὶ τοῦ μέλλοντος ἐλπίδας, προκαλεῖ τὴν σύντονον βοήθειαν τῶν γνησίων τοῦ γένους τέκνων, ἵνα μὴ συνεπείᾳ οἰκονομικῆς κρίσεως περιέλθῃ εἰς χεῖρας ἀμειλίκτων δανειστῶν, καὶ ὑπὸ τούτων εἰς τὴν ἄνευ ἐλπίδος, ἀνεπιστρεπτεὶ μεταβίβασιν αὐτῆς εἰς χεῖρας κραταιάς, ἀντίθετα ἐχούσας συμφέροντα πρὸς τὰ ἡμέτερα.

Τὰ δίκαια τοῦ ἑλληνισμοῦ ἐπὶ τῆς χώρας, ἥτις ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου τὴν κοιτίδα τοῦ νεωτέρου

ἐκπολιτιστικοῦ ἑλληνισμοῦ ἀπετέλεσε, δὲν θὰ ἐπιτρέψωσι τὴν νομιμοποίησιν οὐδεμιᾶς διὰ τῆς βίας καταλήψεως αὐτοῦ ὑπὸ νέου κατακτητοῦ· ἡ ἀποκατάστασις τοῦ δικαίου τάχιον ἢ βράδιον ἐπιβάλλεται πάντοτε ὑπὸ τῶν ἀγαπώντων τὴν Ἀλήθειαν καὶ τὴν Δικαιοσύνην. Ἀλλ' ἐὰν αἱ προαιώνιαι νῆς Σιωνίτιδος κτήσεις τοῦ Παναγίου Τάφου, κατακυρωθῶσι συνεπείᾳ νομίμου ἐκποιητικῆς διαδικασίας εἰς πολυταλάντους ὑπερθεματιστὰς τῶν ἀνεκτιμήτων τούτων κτήσεων, ἡ κατακύρωσις αὕτη, δυνάμει τοῦ Νόμου γινομένη, οὐδεμίαν πλέον καταλείπει ἐλπίδα εἰς τοὺς προτέρους κατόχους αὐτῆς.

Ἡ ἀνάγκη δὲ διὰ οὐσιωδεστέρας ἐξετάσεις τῆς κρισίμου ταύτης περιστάσεως προὐκάλεσεν ἡμᾶς ἵνα οὐδεμιᾶς φεισθῶμεν μερίμνης, ὅπως ἐπιτύχωμεν τὸν καταρτισμὸν ***Πανελληνίου Ἐθνικοῦ Λευκώματος***, καὶ διὰ τῶν γνωμοδοτήσεων πάντων τῶν ἐπιλέκτων τοῦ ἑλληνισμοῦ γνωρίσωσι πάντες οἱ ἐνδιαφερόμενοι ὁποῖος ἐπίκειται κίνδυνος καὶ τίνα εἰσὶ τὰ ληπτέα μέτρα· ὁ πόθος δὲ οὗτος ἡμῶν ἐπραγματοποιήθη.

Διαπρεπεῖς εἰδήμονες ἀποφαίνονται ὅτι ἄνευ συντόνου ἐπικουρίας ἐπίκειται ἡ ὁλοσχερὴς τῶν ἁγίων τόπων ἐξάντλησις καὶ ἡ ἐξαφάνισις τῆς αἴγλης αὐτῶν· καὶ ἡ τοιαύτη συμφορὰ θὰ ἐπιφέρῃ ὡς συνέπειαν τὴν ἀπώλειαν τῶν σκήπτρων τῆς ὀρθοδοξίας ἐν ᾗ θριαμβεύει τὸ Ἑλληνικὸν ἰδεῶδες καὶ τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον τοῦ ἑλληνισμοῦ ἐρείδεται.

Τὸ δίκαιον τοῦ ἰσχυροτέρου ἐφθόνησε τὴν Παλαιστίνην, τὴν κτῆσιν ταύτην τοῦ ἑλληνικοῦ δικαίου, καὶ ἀπὸ τοῦ 606 π. χ. ἄρχονται αἱ ἐπονείδιστοι πράξεις τῆς ἀδικίας.

Οἱ Βυζαντῖνοι Αὐτοκράτορες, μεγαλοπρεπῆ ἀνήγειρον οἰκοδομήματα ἐν Ἱεροσολύμοις· ἀλλ' ὁ Χοσρόης καταλαβὼν τὴν πόλιν κατέσκαψεν αὐτήν, ἀπελθὼν δὲ συναπεκόμισεν ἅπαντα τοῦ ἑλληνικοῦ χριστιανισμοῦ τὰ κειμήλια, ἐν οἷς καὶ τὸν τίμιον Σταυρόν, ὃν κατόπιν ἐκ Περσίας ἀναλαβών, ἀπέδωκε τῇ ἁγίᾳ πόλει ὁ αὐτοκράτωρ Ἡράκλειος.

Περιελθοῦσα κατόπιν ἡ Ἱερουσαλὴμ εἰς χεῖρας ἀλλοφύ-

λων ἀπέβη κατὰ τὴν ια' ἑκατονταετηρίδα τὸ θέατρον νέων καταστροφῶν, μέχρις ὅτου ἡ πάλη ἐπὶ δύο αἰῶνας Εὐρωπαίων καὶ Μωαμεθανῶν προὐκάλεσε τὰς σταυροφορίας (1907) αἵτινες τέλεον ἀποτυχοῦσαι ἐξηφανίσθησαν, τινῶν μόνον σταυροφόρων διασωθέντων ἀντὶ λύτρων. (1287).

Ἀπὸ τοῦ 1728-44 ἐπῆλθε βελτίωσίς τις, ἀλλ' ἡ διαμάχη Μωαμεθανῶν καὶ Αἰγυπτίων κατέληξεν εἰς τὴν ὑπὸ τῶν τελευταίων κατοχὴν τῆς πόλεως τοῦ 1779, ὅτε ἐξεδιώχθησαν ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος Βοναπάρτου, καὶ ἐπανέκτησαν μὲν ταύτην ἐκεῖνοι μετὰ 30 ἔτη, ἀλλ' ἡ εὐρωπαϊκὴ συνθήκη τοῦ 1840 κατεκύρωσε ταύτην εἰς τὴν Τουρκίαν.

Ἡ ἱερὰ γῆ διαφυλάττει τὰς πολυτιμοτέρας περγαμηνὰς τοῦ Ἑλληνισμοῦ, καὶ τὰ πλούσια λείψανα τιμῶντα τὴν ἱστορίαν ἡμῶν, ἤτοι τὰ ἀπὸ τοῦ 325 τῶν μεγαλοπρεπῶν ἱδρυμάτων ἐν Ἱεροσολύμοις καὶ τῇ ὅλῃ Παλαιστίνῃ.

Ἀνέκαθεν ἡ γῆ αὕτη τῆς ἐπαγγελίας ἐξελληνισθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος ἀπέβη ἑστία, πρὸς ἣν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Βυζαντίνων Αὐτοκρατόρων πολλὰ καὶ μεγάλα εἰσέρρευσαν ὠφελήματα, κατὰ δὲ τὸν ις' αἰῶνα ἐπροικίσθη ὑπὸ ἀπεράντων προσοδοφόρων κτήσεων ἐν Ρουμανίᾳ καὶ Βασσαραβίᾳ, αἵτινες οὐδόλως ἐμειώθησαν, καίτοι ὁ Πανάγιος Τάφος προέβη εἰς γενναίας ἐθνικὰς παροχάς.

Ἡ ἀκμὴ αὕτη διετηρήθη μέχρι τοῦ 1862 ὅτε τὸ πρῶτον ὁ ἡγεμὼν τῆς Ρουμανίας Κούζας κατέσχε τὰς προσόδους τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων ὑπὲρ τῶν συμπολιτῶν του, καὶ ὅτε (1866) ἡ Ρωσσικὴ κυβέρνησις ἀφῄρεσε τὴν διαχείρισιν τῶν ἐν Ρωσσίᾳ τοιούτων, ἀντὶ μικρᾶς παροχῆς τῶν εἰσοδημάτων· οὕτω δὲ ἐξέλιπον μὲν αἱ τεσσαράκοντα χιλιάδες λιρῶν ἐτησίως ἐκ Ρουμανίας, ἐκ δὲ τῶν 50 χιλιάδων τοιούτων τῆς Ρωσσίας μόνον δέκα ὀκτὼ ἕως εἴκοσι μέχρι τῆς σήμερον ἀποδίδονται.

Ἡ ἀπρόοπτος δ' αὕτη συμφορὰ συνετελέσθη καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ ἑλληνισμὸς παντοχόθενν διωκόμενος πολεμεῖται,

Ἡ δὲ Σιωνῖτις Ἐκκλησία πολλαχῶς μετὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ πιεζομένη, ἀντέταξεν ἐρρωμένως ἀξιόζηλον ἄμυναν, μετὰ τῶν λοιπῶν ἐκκλησιαστικῶν κέντρων, ἅτινα περίδοξα προπύργια ἐπὶ αἰῶνας περιέθαλψεν ἡ ἑλληνικὴ ἰδέα.

Τέλος ἡ Βερολίνειος συνθήκη χαρακτηρίσασα τὰς δημεύσεις ἐκείνας ὡς ἀδίκους, ὑπέθαλπεν ἐλπίδας μὴ ἐπιτρεπούσας τὴν περικοπὴν ἀπαραιτήτων δαπανῶν.

* * *

Αἱ ἐτήσιαι δαπάναι τοῦ Παναγίου Τάφου ἀνέρχονται εἰς 75 χιλιάδας λιρῶν· τὰ δὲ ἔσοδα εἰς 40 χιλιάδας.

Τὸ προκῦπτον οὕτως ἔλλειμμα ἐκ 30 χιλ. καὶ πλέον ἐτησίως ἐκαλύπτετο διὰ τοῦ ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου προγενεστέρων περισευμάτων, καὶ ἡ Σιωνῖτις Ἐκκλησία ἠδύνατο νὰ συγκρατῇ τὸ γόητρον αὐτῆς ἀμείωτον.

Τῶν περισσευμάτων ὅμως τούτων σὺν τῷ χρόνῳ ἐξαντληθέντων (1885), τὸ ἔλλειμμα ἐκαλύπτετο διὰ δανείων, ὧν τὸ ὁλικὸν ποσὸν ἀνῆλθεν εἰς 250 χιλιάδας λιρῶν, ἤτοι 5 ἑκατομμύρια φρ. χρ. ὧν οἱ τόκοι ἀνερχόμενοι εἰς 16 χιλιάδας λιρῶν ἐτησίως ἐκαλύπτοντο δι' ἐκτάκτων εἰσοδημάτων, ἀλλ' ἀτυχῶς τὸ ἔλλειμμα ἐκ 15 χιλιάδων λιρῶν μένει πάγιον.

Ἡ συγκεφαλαίωσις ἐτησίως τοῦ παγίου τούτου ἐλλείμματος ἀπετέλεσε νέον δούριον ἵππον κατὰ τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας ἡ δὲ ἀπειλητικὴ παράστασις αὐτοῦ κατέστησεν ἐπὶ τοσοῦτον προφανῆ τὸν κίνδυνον, ὥστε νὰ προκαλέσῃ τὴν κροῦσιν πενθίμως τοῦ κώδωνος τοῦ κινδύνου ἀνὰ σύμπαντα τὸν ἑλληνικὸν χριστιανισμόν.

Τὴν ἱερὰν ταύτην Ἀκρόπολιν, ἣν μακραίων ἱστορία ἐσεβάσθη, καθίστησι μᾶλλον σεβαστὴ ἡ κρίσιμος αὐτῆς κατάστασις· ἀλλ' ἡ ἐπελθοῦσα ἐφ' ἅπαξ ἐπικουρία ἀνῆλθεν εἰς τὸ ἀσήμαντον ποσὸν τῶν δραχμῶν 191,331.60.

Ἡ παθητικὴ αὕτη κατάστασις τοῦ ὀρθοδόξου ἑλληνικοῦ πληρώματος καὶ μετὰ τὰς ἐντόνους εἰδικὰς ἐγκυκλίους τῆς

Ἱερᾶς Συνόδου προὐκάλεσε τὸν καταρτισμὸν τοῦ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΛΕΥΚΩΜΑΤΟΣ, ἵνα ἡ πραγματικὴ τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας κατάστασις ἐξετασθῇ ὑφ᾽ ὅλας τὰς ἐπόψεις.

Τὸ «***Πανελλήνιον Ἐθνικὸν Λεύκωμα***» ἀντιπροσωπεύει οὕτως ἕνα τῶν εὐγενεστέρων ἐθνικῶν πόθων, τοῦ νὰ ἐξασφαλίσῃ μίαν δύναμιν ὑπὲρ τῶν ἑλληνικῶν δικαιωμάτων, ἣν θέλει δημιουργήσει ἡ πεφωτισμένη συνεργασία διαπρεπῶν συνεργατῶν, μίαν ἐχόντων βλέψιν καὶ πρὸς ἕνα σκοπὸν τεινόντων, πῶς δηλαδὴ νὰ χρησιμοποιηθῇ ἡ δύναμις αὕτη ὑπὲρ τοῦ πολυτιμοτάτου ἐθνικοῦ προμαχῶνος, εἴτε ἀμέσως κινδυνεύοντος εἴτε ἐν προσεχεῖ μέλλοντι.

Ὁ Πανάγιος Τάφος δέον νὰ ἑνωθῇ δι᾽ ἐπισήμου πλέον δεσμοῦ, διότι, καίτοι ἀνέκαθεν ἀνεξάρτητος καὶ αὐτοκέφαλος ὡς ἑλληνικὴ θρησκευτικὴ πολιτεία, καίτοι οὐδέποτε ἐδουλώθη ὑπὸ ξενικὴν κυριαρχίαν, ὥστε ν᾽ ἀποβάλῃ τ᾽ ἀρχικὰ γνωρίσματα καὶ τὸν ἑλληνικὸν αὐτοῦ χαρακτῆρα καὶ τύπον, ὅμως ἀπομονωθεὶς ὡς ἰδιαίτερον ἠθικὸν κράτος τοῦ καθόλου Ἑλληνισμοῦ, μοιραίως ἐγένετο πρόξενος φαινομενικῆς διασπάσεως τῆς ἐθνικῆς ἑνότητος ἐν τῇ ἀντιλήψει ἐκείνων, οἵτινες ἀνέκαθεν παρακολουθοῦντες τὴν ποικίλην ἐξέλιξιν τοῦ ἐθνικοῦ πολιτικοῦ βίου, ἀρκούντως ἐξεμεταλλεύθησαν τὰς τοιαύτας χαλαρώσεις τοῦ πανελληνίου δεσμοῦ.

Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι ἡ ἑλληνικὴ αὕτη θρησκευτικὴ μικροπολιτεία δι᾽ ἀξιοθαυμάστου ἀντοχῆς ἀντεπεξελθοῦσα κατὰ τῶν πολεμίων της διετήρησε τὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ τὸ ἐθνικὸν αὐτῆς γόητρον, συγκρατήσασα δι᾽ ἀγώνων ἐνδόξων καὶ πανεντίμων τὰ πανάχραντα κληρονομήματα τοῦ γένους, ὅμως ἀφεθεῖσα εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῆς δύναμιν, οὐδέποτε ἀνανεωθεῖσαν καὶ ἀναθεωρηθεῖσαν ἐν τῷ συστήματι τῆς ἐθνικῆς αὐτῆς ἐργασίας, ἀείποτε δὲ στερουμένη ἐπικουρικῶν ἐνισχύσεων ἐν τῇ ἀπαύστῳ διαπάλῃ, μακρὰν ἀπὸ τοῦ νὰ ἐξαντληθῇ μαχομένη, ὑπέστη ποιάς τινος ἰσχνότητος τὴν ἐπίδρασιν ἐν τῷ οἰκονομικῷ αὐτῆς ὀργανισμῷ, ὡς ἐκ τῆς ἀφειδοῦς παρο-

χῆς πάντων τῶν μέσων, ὅσα ἐνομίζοντο ἀπαραίτητα πρὸς ἀποτροπὴν ἀτυχημάτων καὶ συμφορῶν.

Καὶ οὕτω κατέληξεν εἰς τὴν κρισιμότητα, ἥτις καὶ κλονισμὸν ἐπήνεγκεν εἰς τὴν Σιωνίτιδα Ἐκκλησίαν.

Κατ' ἀκολουθίαν δὲ τοῦ θλιβεροῦ τούτου ἀγγέλματος, τὸ Πανελλήνιον βαθύτατα συναισθανθὲν τὴν σοβαρότητα τοιαύτης καταστάσεως, προσεπάσησε νὰ καταδείξῃ τὸ ἐνδιαφέρον του καὶ συγχρόνως θέσῃ πλέον τέρμα εἰς τὴν ἀποξένωσιν καὶ ἐπανέλθῃ ἡ περίοδος τῆς ἐθνικῆς ἑνότητος, ἀδιασπάστως ἀνανεούσης τοὺς ἱστορικοὺς αὐτῆς δεσμούς.

Τὸ νὰ κινδυνεύσῃ τοσοῦτον ὁ Πανάγιος Τάφος ὥστε νὰ καταστραφῇ ὡς Ἑλλάς, τοῦτο εἶναι ἀδύνατον, ἐὰν λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν τὴν ἀκμαιότητα τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας ἐν ἐθνικῇ συνειδήσει βιούσης καὶ ἀκαταμαχήτως ἀγωνιζομένης· τὸ νὰ ἀπομονωθῇ ὅμως καὶ πάλιν ἀφιεμένη εἰς τὴν τύχην ἐν ἐποχῇ ἀφορήτου μισελληνισμοῦ, τοῦτο δέον νὰ προληφθῇ· διότι, ναὶ μὲν ὡς κέντρον πατριωτικῆς πίστεως εἶναι ἀκατάβλητον καὶ ἀπόρθητον ἠθικῶς, ἀλλ' ὅταν τὰ ὑλικὰ ἐφόδια, ἅτινα δύναται νὰ ἀναλάβῃ ἡ πανελλήνιος ἑνότης, ὡς ἐθνικὴ ἀρχή, σὺν τῷ χρόνῳ ἐξαντληθῶσι, κατόπιν τῆς τελευταίας κρίσεως, ἣν οὐδέποτε ἄλλοτε ὑπέστη τὸ κέντρον ἐκεῖνο ἐν τῷ ἀνεξαρτήτῳ αὐτοῦ βίῳ, τότε καὶ ὁ ἡρωϊσμὸς καὶ ἡ ἐθελοθεσία καὶ ἡ αὐταπάρνησις δύνανται βεβαίως νὰ δοξασθῶσι δι' ἑνὸς θριάμβου, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ν' ἀπωλεσθῶσι διὰ μιᾶς πτώσεως, συμπαρασυρούσης καὶ τὴν ἐθνικὴν αὐτῆς ἐλευθερίαν.

Τὸ «***Πανελλήνιον Ἐθνικὸν Λεύκωμα***» τοιαύτην φιλοδοξεῖ ἐργασίαν, τοιαύτας δὲ φιλοξενεῖ ὑπὲρ ταύτης ἐμπνεύσεις, ἔστω καὶ ἂν ἡ ἐξωτερίκευσις τούτων ἐμφανίζεταί που σκιερὰ ὁμιχλώδης καὶ κατηφής.

Ἡ ***Σωφροσύνη*** καὶ ἡ ***Ἀλήθεια*** οὐδέποτε προέταξαν ὅρους ὁμιλοῦσαι, οὐδὲ προέβησάν ποτε εἰς ἐκλογὴν ἁρμονικῶν χρωμάτων ἢ γλυκυτάτων γλωσσικῶν φράσεων, ἢ προετίμησαν τὸ ὕφος τὸ ἐπαγωγὸν καὶ τὸ τερπνόν, ἐμφανιζόμεναι· πᾶς τις

ὅμως ὁμολογεῖ, ὅτι ἡ τοιαύτη ἀκεραιότης πάντοτε ἔσχεν ἀποτέλεσμα τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ σωτήριον.

Ἡ θριαμβευτικὴ ἐπιτυχία τῆς α΄ ἐκδόσεως καταδεικνύει ὁπόσον ὁ σκοπὸς ἐξετιμήθη ὑπὸ τοῦ Πανελληνίου καὶ οἵα ἐνθάρρυνσις ἐνίσχυσεν ἡμᾶς εἰς τὸ νὰ προβῶμεν εἰς τὴν β΄ ταύτην ἔκδοσιν, ἧς τὴν δαπάνην τῆς ἐκτυπώσεως ἀνέλαβον οἱ ἐνθουσιώδεις πατριῶται ἐν Ν. Ἀφρικῇ, πρωτοστατούντων τῶν εὐγενῶν καὶ αἰσθηματιῶν ὁμογενῶν κ. Ε. Π. Νοτάρη, Ι. Γ. Δροσιάδου καὶ Γ. Μπούρδου.

Ἐπιθυμοῦντες δὲ καὶ ἐξ ὑποχρεώσεως ἄλλως ὑπὲρ τοῦ ἡμετέρου ἐθνικοῦ προγράμματος, ὅπερ πάσῃ δυνάμει ὑπηρετοῦμεν, ν᾽ ἀνταποκριθῶμεν πλειότερον εἰς τὰς ἀνάγκας, ἃς τοῦτο ἐπιβάλλει, θέλομεν ἀποβλέψῃ διὰ τῶν λοιπῶν ἐκδόσεων εἰς τὴν ἀμεσωτέραν ἐργασίαν καὶ οὕτως ἀντὶ γνωμοδοτήσεων, ὧν ἔληξε πλέον ὁ προορισμός, θὰ φιλοξενήσωσιν ἐκεῖναι ἱστορικάς, ἐθνογραφικάς, γεωγραφικὰς καὶ στατιστικὰς μελέτας καὶ παντοίας ἐκθέσεις ἀπὸ πάσης ἀπόψεως περὶ Παλαιστίνης καὶ Ἱεροσολύμων μετὰ τῶν συμπαρομαρτούντων χαρτῶν καὶ πινάκων, καὶ ἐν γένει θέλομεν ἐπιληφθῇ ἐπὶ εὐρυτέρου σταδίου τῆς ἐξετάσεως καὶ τῆς ἐνισχύσεως τοῦ ἐκεῖ Ἑλληνισμοῦ ὡς κέντρου ἐθνικῆς δυνάμεως.

Η Α Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΣ

Ο ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ*)

Ἰωακεὶμ Γ΄ Ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ἐντιμότατε κύριε Κ. Ν. Μανιάκη, ἀντεισαγγελεῦ τοῦ Ἀρείου Πάγου, τέκνον ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὸν τῆς ἡμῶν Μετριότητος χάρις εἴη τῇ αὐτῆς Ἐντιμότητι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Δεξάμενοι μετὰ πατρικῆς εὐαρεσκείας τὸ ἀπὸ ε΄ παρελθόντος Ἰουνίου υἱϊκὸν ὑμῶν γρᾶμμα *πάνυ ἡδέως διετέθημεν ἐπὶ τῇ αἰσίως συντελεσθείσῃ ἐκδόσει* τοῦ ὑπὲρ τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαίων τῆς Ἁγιωτάτης Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας *ἀξιολόγου* Λευκώματος αὐτῆς, ὡς καὶ ἐπὶ τῇ πρὸς ἡμᾶς μετὰ περιποιητικῶν ἐκφράσεων ἀποστολῇ ἀντιτύπου, ἀνθ᾽ ὧν καὶ εἰς ἀπάντησιν ἀπονέμομεν τῇ περιποθήτῳ ὑμῶν ἐντιμότητι τὰς ἀπὸ καρδίας πατρικὰς ἡμῶν εὐχαριστίας. Καταστέφοντες δὲ δι᾽ *εὐφημιῶν καὶ ἐπαίνων* τὸν ἔνθεον καὶ φιλογενῆ ὑμῶν ζῆλον καὶ ἐπιδαψιλεύοντες τὰς πατριαρχικὰς ἡμῶν εὐχὰς καὶ εὐλογίας, ἐξαιτούμεθα τὸν ἐξ ὕψους φωτισμὸν καὶ τὴν ἐνίσχυσιν ὅπως καὶ δι᾽ ἄλλων ὁμοίων *συνετῶν* ἔργων παράσχετε ὑμᾶς χρησίμους τῇ καθόλου Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ Γένει, ἐπαπολαύοντες ὑγείας διηνεκοῦς καὶ παντὸς ἑτέρου ἐφικτοῦ καὶ σωτηριώδους ἀγαθοῦ παρὰ Θεοῦ, οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ τῆς ὑμῶν Εντιμότητος.

αϡδ΄ Ἰουλίου κδ΄

ΙΩΑΚΕΙΜ Γ΄
Εν Χριστῷ εὐχέτης διάπυρος

*) Σ. Δ. «Π. Ε. Λ.» Ἐκ τῶν πολλῶν ἐπισήμων ἐνδείξεων τῆς γενικῆς ἐκτιμήσεως ἧς ἔτυχεν ἡ πρώτη ἔκδοσις δημοσιεύομεν τὴν ἐπίσημον ἀναγνώρισιν καὶ ἔγκρισιν τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμ. Πατριάρχου ἣν ἀνεκοίνωσε καὶ τῷ κ. Μανιάκῃ διὰ τοῦ ἄνω ἐγγράφου. Η.

ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ

Ι.

Α΄. Ἱστορία, Ἐθνολογία, Χρονογραφία τῆς Παλαιστίνης.

Ἡ ***Παλαιστίνη*** διαιρεῖται εἰς πέντε ***περιόδους***, ὧν ἡ μὲν Α΄ περιλαμβάνει τὰ πρὸ τῆς κατοχῆς αὐτῆς ὑπὸ τῶν Ἑβραίων, κατοίκους ἔχουσα τοὺς εἰς δώδεκα φυλὰς διῃρημένους ἀπογόνους τοῦ Ἰσραήλ, οἵτινες ἀνίκανοι ὡς ἐθνικὸν σύνολον ὑπετάγησαν τοῖς Ὑξὼς καὶ τῷ Θώμῃ τῷ Γ΄.

Ἡ Β΄ περίοδος (1426—588) περιλαμβάνουσα 838 ἔτη ἀνήκει εἰς τοὺς Κριτὰς καὶ Βασιλεῖς, ἀφοῦ δηλ. οἱ Ἑβραῖοι ἀνισχύρους εὑρόντες ὑπέταξαν τοὺς κατοίκους ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη μετὰ τὴν ἐξ Αἰγύπτου ἔξοδον, ὑπὸ τὸν Μωϋσέα καὶ τὸν Ἰησ. τοῦ Ναυῆ. Ἀποσυντεθέντες δὲ κατόπιν ἐξηκολούθησαν ἐπὶ 330 ἔτη νικῶντες καὶ νικώμενοι ἐν πολιτικῇ ἀνωμαλίᾳ καὶ συνεχεῖ ἀνησυχίᾳ.

Ἐπὶ Δαυῒδ καὶ Σολομῶντος ἐβελτιώθη ἡ κατάστασίς των, ἀλλὰ καὶ πάλιν, ἀφοῦ διῃρέθη τὸ βασίλειον ἐπὶ 400 ἔτη ἐσπαράσσετο φυλετικῶς, μέχρις ὅτου οἱ Ἀσσύριοι καὶ οἱ Βαβυλώνιοι ἐρημώσαντες τὴν χώραν ᾐχμαλώτισαν τὰς δέκα φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ καὶ τὰς δύο τοῦ Ἰούδα.

Ἡ Γ΄ περίοδος ἀναγράφει τὴν ἑβδομηκονταετῆ Βαβυλώνιον αἰχμαλωσίαν τῶν Ἑβραίων (ἀπὸ 606 μέχρι τοῦ 63 π. Χ.) περιβαμβάνουσα 543 ἔτη, ἔτι δὲ τὴν διασπορὰν αὐτῶν ἐν

Ἀσίᾳ καὶ Ἀφρικῇ. Ἐν παντελεῖ δ' ἐρημώσει διασπαρέντες καὶ διαφθαρέντες ἄνευ πολιτικῆς καὶ ἐθνικῆς πλέον ἑνότητος συνεμίγησαν μετ' ἄλλων, καὶ οὕτω προέκυψαν καὶ οἱ Σαμαρεῖται, τινὲς δὲ τῶν Ἑβραίων διατηρήσαντες ποιάν τινα ἐθνικὴν ἰδέαν ἐπανῆλθον εἰς τὴν Παλαιστίνην μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς ἐξουσίας τῶν Βαβυλωνίων, καὶ κατὰ τὴν κυριαρχίαν τῶν Περσῶν, ἀλλ' οὐδέν τι πλέον τοῦ σκιεροῦ ἐκείνου πόθου διετήρησαν.

Τὴν περσικὴν κυριαρχίαν διεδέχθη ἡ Ἑλληνική, (Διάδ. Ἀλεξ.) μετὰ τοὺς χρόνους τῶν Μακκαβαίων, μέχρι δὲ τῶν Ρωμαίων ἠθικῶς καὶ πνευματικῶς διατηρήσασα τὴν ὑπεροχήν της.

Ἡ Δ' περίοδος περιλαμβάνει τὴν Ρωμαϊκὴν διοίκησιν, ἥτις ἀναγνωρίσασα ὡς ὑποτελῆ ***βασιλέα*** Ἡρώδην τὸν Μέγαν (37 π. Χ.) διένειμε τὴν χώραν αὐτῷ καὶ τοῖς υἱοῖς του εἰς τέσσαρα τμήματα καθορίσασα ταύτην Ἐκτὸς δὲ τοῦ ἡγεμόνος τούτου διακρίνονται Ἡρώδης ὁ Ἀντίπας ὁ τὸν Ἰωάννην τὸν Βαπτιστὴν ἀποκεφαλίσας, καὶ ὁ Πόντιος Πιλάτος ὁ σταυρώσας τὸν Ἰησοῦν Χριστόν.

Σὺν τῷ χρόνῳ ὅμως ἡ φυλὴ τοῦ Ἰούδα συγκροτήσασα ποιάν τινα ἐθνικὴν κυβέρνησιν, πάντοτε δούλην, κατέστη ἐπικρατεστέρα, τῶν λοιπῶν ἐξαφανισθεισῶν κατὰ διαφόρους μεταβολὰς ἢ συγκερασθεισῶν μετὰ τῶν Ἰουδαίων· διὰ τοῦτο ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Χριστοῦ ἐκαλοῦντο Ἰουδαῖοι, διακρινομένων τῶν Σαμαρειτῶν μόνον.

Οἱ Ἑβραῖοι βασισθέντες εἰς τὴν ἐπελθοῦσαν μικρὰν ἐθνικὴν ἀναγέννησιν καὶ ὑπολογίσαντες εἰς τὴν πολιτικὴν δύναμιν τῆς ἀρχαίας αὐτῶν δόξης ἐπανέστησαν· κατετροπώθησαν ὅμως ὑπὸ Τίτου (70 μ Χ.) ὅστις τὴν χώραν κατέστρεψε καὶ ἠρήμωσεν ἐκπατρίσας τοὺς ἡττημένους.

Μετ' ὀλίγον δὲ καταλυθείσης τῆς Ρωμαϊκῆς κυριαρχίας περιῆλθεν ἡ Παλαιστίνη ὑπὸ τὴν Ἑλληνικὴν αὐτοκρατορίαν τοῦ Βυζαντίου, ἥτις ἐχορήγησεν αὐτῇ ἡσυχίαν, τάξιν καὶ ἐλευθερίαν, πολλῶν ναῶν οἰκοδομηθέντων καὶ τῆς εἰρήνης

ἀποκαταστάσης· ἀλλὰ καὶ ταῦτα παρῆλθον τῷ 570 μ. Χ. ἐπὶ Μωάμεθ τοῦ τοσαῦτα διαδραματίσαντος ἐν τῷ κόσμῳ.

Ἡ Ε΄ περίοδος διακρίνεται διὰ τὰς ποικίλας τῆς Μωαμεθανικῆς κυριαρχίας φάσεις καὶ πρῶτον μὲν οἱ ἐν ἀναρχίᾳ καὶ παραλυσίᾳ Ἄραβες ἑνωθέντες διηυκόλυνον τὴν τελείαν κατάκτησιν τῆς Παλαιστίνης, ὑπὸ τὸν πολιτικὸν καὶ θρησκευτικὸν ἐκεῖνον ἀρχηγὸν ἐν μέσῳ τῆς ἀραβικῆς προόδου, ἥτις διδαχθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, ὃν ἐμιμήθη, ἀνέδειξε τὴν πρωτεύουσαν Βαγδάτην κέντρον οὐ μικρᾶς πολιτικῆς καὶ πνευματικῆς ἀξίας.

Τὴν Ἀραβικὴν δὲ δυναστείαν διαδεχθεῖσα ἡ Τουρκικὴ παρέλαβε καὶ τὴν Παλαιστίνην, ἥτις πολλάκις ὡς χριστιανικὴ ἀκρόπολις προεκάλεσε τὸ διεθνὲς ἐνδιαφέρον πρὸς ἀπελευθέρωσίν της.

Ὡς ἐκ τούτου τέσσαρες συμμαχικαὶ ἐκστρατεῖαι τῆς Εὐρώπης διενηργήθησαν ἐπὶ τῆς Ἀραβικῆς δυναστείας (οὐχὶ ὅλως ἀμετόχου πρὸς ταύτας) καὶ μία Γαλλικὴ ὑπὸ τὸν Ναπολέοντα Α΄ ἐπὶ τῆς Τουρκικῆς. Πλὴν αἱ σταυροφορίαι αὗται εἰς οὐδὲν κατέληξαν ἀποτέλεσμα καὶ ἡ κοιτὶς τοῦ Χριστιανισμοῦ διέμεινε καὶ πάλιν δούλη, ἀριθμοῦσα ἐπὶ μὲν Δαυῒδ καὶ Σολομῶντος πέντε ἑκατομμύρια, ἐπὶ δὲ Ι. Χριστοῦ δύο ἑκατομμύρια κατοίκων.

Τ' ἀξιομνημόνευτα γεγονότα δύνανται νὰ σημειωθῶσιν ὡς ἑξῆς: Τῷ 332 ὑποδοχὴ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου ἐν Ἱεροσολύμοις· τῷ 320 ὑποδούλωσις τῆς Παλαιστίνης ὑπὸ Πτολεμαίου Λάγου· τῷ 312 ὁ Σέλευκος κύριος αὐτῆς, ἥτις τῷ 301 ὑπετάγη τῇ Αἰγύπτῳ καὶ τῷ 284 μετάφρ. τῆς Π. Διαθ. ὑπὸ τῶν Ο΄ ἐντολῇ τῶν Πτολεμαίων. Τῷ 203 Βασιλεία Ἀντιόχου Γ΄ ἐν Παλαιστ. τῷ δὲ 199 ἑτέρα ὑποταγὴ τῇ Αἰγύπτῳ· τῷ 178 ἐπανάκτησις ὑπὸ Ἀντιόχου, καὶ τῷ 170 κατάκτησις Ἱεροσολ. ὑπὸ Ἀντιόχου τοῦ Ἐπιφ. Τῷ 135 ἀνάρρησις Ἰωάννου τοῦ Ὑρκανοῦ· καὶ τῷ 107 ἀνάρρησις τοῦ υἱοῦ του Ἀριστοβούλου· τῷ 62 κατάκτησις τῆς Συρίας ὑπὸ Πομπηΐου καὶ τῷ 54 λεηλασία τοῦ ναοῦ ὑπὸ Κράσσου· τῷ 47 διορισμὸς τοῦ Ἀντιπάτρου ὑπὸ τοῦ

Ἰουλίου Καίσαρος ὡς ἡγεμόνος τῆς Ἰουδαίας καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τῆς Γαλιλαίας· τῷ 40 κατάκτησις τῶν Ἱεροσολ. ὑπὸ τῶν Πάρθων καὶ τῷ 37 Βασιλεία Ἡρώδου· τῷ 22 μ. μ. ἀνάρρησις τοῦ Πιλάτου· τῷ 42 Ἡρώδης Ἀγρίππας βασιλεὺς τῆς Ἰουδ. καὶ τῷ 65 ἔναρξις τοῦ Ἰουδαϊκοῦ πολέμου· τῷ 70 πολιορκία Ἱεροσολύμων ὑπὸ Τίτου καὶ ἅλωσις, ὅτε κατεστράφησαν 800,000 κατοίκων· καὶ τῷ 71 καταστροφὴ ναοῦ καὶ τῆς πόλεως ὑπὸ Ρωμαίων.

Β. Ἱστορία, ἐθνολ. τῶν Ἱεροσολύμων.

Γνωστὴ τὸ πρῶτον (31⁰ 46′ 43″ Βορ. πλ. καὶ 35⁰ 13′ τοῦ ἀνατολικοῦ μήκους) διὰ τῆς δοκιμασίας τοῦ Ἀβραὰμ ἦν ἐν τοῖς ὁρίοις Βενιαμὶν καὶ Ἰούδα ὑφ' ὧν καὶ κατελήφθη· εἶτα ἐκλήθη Ἰεβοὺς ὑπὸ τῶν καταλαβόντων ταύτην Ἰεβουσαίων· Ἡ Σελὴμ ὀχηρὰ καὶ ἀπόρθητος ἀπέκρουε τοὺς Ἑβραίους ὑποταγεῖσα τέλος τῷ Δαυΐδ· περιελθοῦσα δ' εἰς τούτους κατόπιν, ἐκλήθη Ἱερουσαλήμ. Ἀκμάσασα ποικίλως κατέστη τὸ πολιτικὸν καὶ θρησκευτικὸν κέντρον τοῦ ἑβραϊκοῦ κράτους, κυριευθεῖσα ὅμως πολλάκις καὶ λεηλατηθεῖσα κατεστράφη τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Ναβουχοδονόσορος, ἀνῳκοδομηθεῖσα καὶ πάλιν ὑπὸ τῶν μετὰ τὴν 70ὴν ἐπιστροφὴν Ἑβραίων (536 π. Χ.)

Τῷ 332 π. Χ. ἀμαχητεὶ ὑπετάγη εἰς τὸν Μ. Ἀλέξανδρον τελείως ἐξελληνίσαντα ταύτην, μεθ' ὃ κατελήφθη ἐξ ἐφόδου ὑπὸ τοῦ βασιλ. τῆς Αἰγύπτου Πτολεμαίου ἄνευ μάχης, ἕνεκα τῆς τοῦ Σαββάτου ἡμέρας, καθ' ἣν οἱ Ἑβρ. ἀπέφευγον πᾶσαν ἐπιχείρησιν. Τῷ 170 π. Χ. κατελήφθη ὑπὸ Ἀντιόχου τοῦ Ἐπιφανοῦς, κατεδαφίσαντος τὰ τείχη αὐτῆς, ἐλευθερωθεῖσα κατόπιν (165 π. Χ.) ὑπὸ τῶν Μακκαβαίων.

Μετὰ ἕνα αἰῶνα ἐπανέκτησε τὴν ἀρχαίαν της λαμπρότητα ἐπὶ Ἡρώδου τοῦ Μεγάλου ὑπὸ τοὺς Ρωμαίους, ὅστις ἀφειδῶς ἐδαπάνησε πρὸς καλλωπισμὸν καὶ ποικίλως εἰργάσθη πρὸς δόξαν αὐτῆς, μέχρι τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Ι. Χριστοῦ μετὰ τὴν σταύρωσιν τοῦ ὁποίου ἑβδομήκοντα ἔτη ὕστερον ἐπαναστατήσασα, ἡλώθη ὑπὸ τοῦ Τίτου τελείως ἐκτὸς τριῶν

αὐτῆς φρουρίων καὶ μέρους τοῦ δυσμικοῦ τείχους. Τῷ 135 δὲ μ. Χ. μετὰ τὴν συντελεσθεῖσαν νέαν της ἀποκατάστησιν, κατεστράφη ὑπὸ Ἀδριανοῦ, ἐκπατρίσαντος μὲν τοὺς Ἰουδαίους, καὶ ποικίλα διαπράξαντος, ἀφιερώσαντος δὲ τὴν πόλιν εἰς τὰς ἐθνικὰς θεότητας, καὶ μεγάλως καταδιώξαντος οὐ μόνον τὸν Ἰουδαϊσμὸν ἀλλὰ καὶ τὸν Χριστιανισμόν· ὠνόμασε δὲ τὴν πόλιν *Αἰλίαν* Καπιτολίναν, ὄνομα ὅπερ διεδέχθη τὸ ἀρχικὸν αὐτῆς τοιοῦτον, παραμεῖναν μόνον εἴς τινας Ἰουδαίους καὶ ἐπισήμους Χριστιανούς.

Εὐτυχῶς τῷ 325 ἀνέκτησεν ἡ Ἱερουσαλὴμ τὴν παλαιὰν εὔκλειαν διὰ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου καταστήσαντος ἐπίσημον θρησκείαν τὴν χριστιανικήν. Τῷ 326 δὲ μ. Χ. ἡ βασιλομήτωρ Ἑλένη ἀνήγειρε τοὺς ἐν τῷ Ὄρει τῶν Ἐλαιῶν καὶ Βηθλεὲμ ναούς.

Ὁ Ἰουλιανὸς κατόπιν προσεπάθησε ν' ἀνεγείρῃ τοὺς ἀρχαίους ναούς, ἀλλ' ὁ ἐπισυμβὰς σεισμὸς τῷ 363 ἐματαίωσε τὴν πραγματοποίησιν ταύτην. Μετὰ ταῦτα ἐκυριεύθη ὑπὸ τοῦ Χοσρόου τοῦ Β΄ τῷ 614, ὅστις τὴν μὲν πόλιν κατεδάφισε τοὺς δὲ ἐννεκηκοντακισχιλίους κατοίκους κατέσφαξεν ἀφοῦ κατέστρεψε πᾶν χριστιανικὸν οἰκοδόμημα. Διωχθέντος ὅμως ἐκείνου ὑπὸ τοῦ Ἡρακλείου, ἡ Ἱερουσαλὴμ περιῆλθεν εἰς τοὺς Ἕλληνας, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐπανέκτησε τὴν προτέραν αὐτῆς ἀκμὴν μέχρις ὅτου τῷ 637 μ Χ. μετὰ τετράμηνον πολιορκίαν ἡλώθη ὑπὸ τοῦ Καλίφου Ὀμὰρ καὶ περιῆλθεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Ἀράβων μέχρι τοῦ 868 μ. Χ. Κυριευθεῖσα κατόπιν ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου τῆς Αἰγύπτου Ἀχμὲτ καὶ διαδοχικῶς εἰς τοὺς Σαρακηνοὺς καὶ Τούρκους ἐπὶ δύο αἰῶνας παρελθοῦσα μέχρι τοῦ 1099, ὑπέκυψεν εἰς τοὺς Σταυροφόρους ἀνακηρύξαντας βασιλέα ταύτης τὸν Γοδοφρῖδον Βουιλλῖνον, ὃν διεδέξατο ὁ Βαλδουῖνος ἀποθανὼν τῷ 1118. Σελαδῖνος μετὰ ταῦτα ὁ Σουλτάνος τῆς Ἀνατολῆς τῷ 1187, διὰ προδοσίας τοῦ κόμητος Ραϊμόνδου, κατέλαβε ταύτην, μεθ' ὃ παρεχωρήθη εἰς τοὺς Λατίνους Πρίγκιπας ὑπὸ τοῦ Ἐμίρου τῆς Δαμασκοῦ Σαλὴ Ἰσμαήλ. Τῷ δὲ 1382 κατέλαβε ταύτην ὁ

Αἰγύπτιος Σουλτάνος, καὶ τῷ 1517 ὁ Σουλτάνος Σελὴμ μετὰ τὴν ὑποταγὴν τῆς Συρίας καὶ τῆς Αἰγύπτου. Ὁ Διάδοχος τούτου μετ' ὀλίγον Σουλιμὰν, ἀνήγειρε τὰ μέχρι τῆς σήμερον σωζόμενα τείχη της, καὶ ἔκτοτε παραμένει ὑπὸ τὴν τουρκικὴν ἐξουσίαν, ἐπ' ὀλίγον μόνον χρόνον κρατήσαντος ταύτης τοῦ ἀντιβασιλέως τῆς Αἰγύπτου Ἰμβραὴμ πασᾶ.

Ἡ Νεωτέρα Ἱερουσαλὴμ ('Ελ-Κοῦδε) κεῖται ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ ἔνθα καὶ ἡ ἀρχαία.

Τὰ σπουδαιότερα τείχη ἦσαν τὸ τοῦ Δαβὶδ καὶ Σολομῶντος, τὰ τοῦ Ἰωθὰμ, Ἐζεκίου, καὶ Μανασσῆ, τὸ τοῦ Ἡρ. Ἀγρίππα, καὶ οἱ πύργοι Γεννάθ, Ἀντωνίνας καὶ Ψεφινοῦ. Τὸ νεώτερον δὲ τεῖχος ἔχει περιφέρειαν δύο καὶ ἡμίσεως μιλίων, περιλαμβάνον πολλοὺς πύργους καὶ πύλας, ὡς τῆς Σιών, Ἰόππης, Δαμασμοῦ, Ἡρώδου, Ἁγ. Στεφάνου, καὶ τὴν χρυσῆν Πύλην.

Ἀρμενικὴ μονὴ καὶ Συριακὴ μετὰ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγ. Ἰακώβου κατέχουσι μέρος μόνον ἐντὸς τοῦ τείχους Σιὼν, ἐνῷ πρὸς Β. κεῖται ἡ ἀρχαία Ἀκρόπολις καὶ πρὸς Νότον Μωαμεθανικὸν μετὰ τοῦ ἐπὶ Ὀμὰρ τέμενος, βορειότερον τοῦ ὁποίου τὸ Λατιν. νεκροταφεῖον ἐπὶ τοῦ Ὄρους τῶν Ἐλαιῶν, τὸ Μουσουλμανικὸν καὶ ἐπὶ τῆς Σιὼν τὰ λοιπά.

Ἐκ τῶν κατοίκων ἡ μὲν Ὀθωμανοὶ κατοικοῦσιν ἐν τῷ κέντρῳ τῆς πόλεως, οἱ Ἰουδαῖοι παρὰ τὴν Σιὼν, καὶ οἱ λοιποὶ περὶ τὰς ἰδίας αὐτῶν μονάς.

Ἐννοεῖται δ' ὅτι πάντες οὗτοι, ἐκτὸς τῶν Ἑλλήνων, ἀνάγονται εἰς τὴν νεωτέραν τάξιν τῶν κτητορικῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν λοιπῶν διοικητικῶν ἐπὶ τοῦ χριστιανικοῦ ἐκεῖ κόσμου προνομιῶν, καθ' ὅτι ὑπὲρ πάντας καὶ ἐν ταῖς προσκυνήμασι καὶ ἐν ταῖς κτήσεσι κυριαρχεῖ τὸ Ἑλληνικὸν θρησκευτικὸν κέντρον.

Ὡς πρὸς τὴν ἐν γένει δὲ τοπογραφίαν τῆς πόλεως μόνον μία γενικὴ ἀνασκαφὴ δύναται σαφῆ νὰ ἐξαγάγῃ συμπεράσματα, καθ' ὅσον αἱ μέχρι τοῦδε ἀρχαιολογικαὶ ἐργασίαι δύνανται νὰ ὀνομασθῶσι ἀπόπειραι μόνον σκαφῆς.

Καὶ ἡ ἡμετέρα «Ἀρχαιολ. Ἑταιρία» διατί δὲν ἐπιδιώκει ἀπὸ πάσης ἀπόψεως καὶ ἐκεῖ τὸ στάδιον τῆς δράσεώς της;

II.

Α΄. Γεωγραφία καὶ τοπογραφία τῆς Παλαιστίνης.*)

Τὸ ὄνομα Παλαιστίνη, ὡς χαρακτηριστικὸν τῆς χώρας, οὐδαμοῦ τῆς ἁγ. Γραφῆς ἀπαντᾷ. Ἡ ὅλη Ἁγία Γῆ φέρει πολλὰ ἄλλα ὀνόματα, π. χ. *Χαναάν*, ἀπὸ τοῦ τετάρτου υἱοῦ τοῦ Χάμ, υἱοῦ τοῦ Νῶε. *Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας*, ἐπειδὴ ἐπηγγέλθη τῷ Ἀβραὰμ καὶ τοῖς ἀπογόνοις αὐτοῦ. *Γῆ Ἰσραήλ*, διότι κατῴκει ἐκεῖ ὁ ἰσραηλιτικὸς λαός. *Γῆ τῶν Ἑβραίων*, ἀπὸ τοῦ Ἔβερ, τοῦ προγόνου τοῦ Ἀβραὰμ πιθανῶς. *Γῆ Ἰούδα* καὶ *Ἰουδαία*, ἐπειδὴ ὁ Ἰούδας, διὰ τῆς εὐλογίας ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος τῶν 12 υἱῶν τοῦ Ἰσραήλ. *Ἁγία Γῆ*, ὡς ἁγιασθεῖσα διὰ τῆς Ἀποκαλύψεως ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. *Γῆ τοῦ Κυρίου, τοῦ Ἰεχωβᾶ. Γῆ ῥέουσα μέλι καὶ γάλα*, ἕνεκα τῆς εὐφορίας αὐτῆς.

Παλαιστίνη ὠνομάζετο ἐν τῇ Βίβλῳ μέρος μόνον τῆς χώρας, κατοικούμενον ὑπὸ τῶν Φιλισταίων.

Μετὰ πολλὰς ἱστορικὰς περιπετείας καὶ κατακτήσεις ἡ χώρα αὕτη ἀνήκει σήμερον εἰς τὴν Τουρκίαν, ὀνομαζομένη ὑπὸ τῶν Τούρκων Φαλεστίν.

Κεῖται μεταξὺ τῆς 52^0 καὶ $54^0 1/_2$ μοίρας ἀνατολικοῦ μήκους καὶ τῆς 31^0 καὶ $32^0/_2$ βορείου πλάτους, ἑκατέρωθεν τῶν δύο ὀχθῶν τοῦ ποταμοῦ Ἰορδάνου. Μῆκος ἔχει ἀπὸ Β. πρὸς Μ. 32 περίπου μιλίων, καὶ μέσον πλάτος 15 μιλίων· ὥστε τὸ μέγεθος αὐτῆς εἶναι 460 περίπου □ μιλίων.

Ὅρια αὐτῆς πρὸς Β. μὲν εἶναι ἡ Φοινίκη καὶ Συρία· πρὸς Α. ἡ συροαραβικὴ ἔρημος· πρὸς Μ. ἡ Πετραία Ἀραβία· πρὸς Δ. ἡ Μεσόγειος Θάλασσα. Τὰ ὅρια ὅμως τῆς Παλαιστίνης δὲν ἦσαν πάντοτε ἐν τῇ ἀρχαιότητι τὰ αὐτά. Ὑπὸ τὸν βασιλέα Δαυῒδ καὶ μάλιστα τὸν υἱὸν αὐτοῦ Σολομῶντα ἔσχεν ἡ Παλαιστίνη τὴν μεγίστην αὐτῆς ἔκτασιν.

*) Σ. Δ. «Π. Ε. Λ.» Τὰ κεφάλαια τῆς *Γεωγραφίας, τοπογραφίας* καὶ *προσκυνημάτων* συνετάχθησαν ὑπὸ τοῦ κ. Σ. Παπαγεωργίου καθηγητ.

Τὸ ἔδαφος τῆς χώρας εἶναι ποικίλον. Τὸ ὄρος Λίβανος πρὸς Β· ἡ πεδιὰς παρὰ τὴν Μεσόγειον· ἑκατέρωθεν τοῦ Ἰορδάνου κοιλάδες καὶ πεδιάδες· ἀπωτέρω πρὸς Α. καὶ Δ. λόφοι.

Ὁ Λίβανος (λευκὸν ὄρος) ἔχει ὕψος 2,900 μέτρων, ὁ δ' ἀκρωτηριώδης Ἀντιλίβανος 1800, ἐκτεινόμενος ἐκ ΜΔ. πρὸς ΒΑ. Ἡ μεταξὺ τῶν δύο ὀρέων χώρα ἐλέγετο *Ἀβέν*, ἡ *Κοίλη Συρία*, τανῦν δὲ *Βεκάα* ἀραβιστί Οἱ Ἄραβες ποιηταὶ ὅπως παραστήσωσι τὴν ὡραιότητα καὶ εὐφορίαν τοῦ Λιβάνου λέγουσιν, ὅτι « φέρει τὸν χειμῶνα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του (διότι ἡ κορυφή του τὸν χειμῶνα εἶναι χιονοσκεπής), τὸ ἔαρ ἐπὶ τῶν ὤμων, τὸ φθινόπωρον εἰς τὸν κόλπον του, καὶ τὸ θέρος ἀπαστράπτει παρὰ τοὺς πόδας του ἐν τῇ Μεσογείῳ ». Αἱ κέδροι

ΚΑΡΜΗΛΟΣ

τοῦ Λιβάνου ἄλλοτε ἦσαν περιώνυμοι· σήμερον ἀπέμειναν ὀλίγα μόνον λείψανα τοῦ ὑπερηφάνου ἐκείνου δένδρου.

Μετὰ τοῦ ἀκρωτηριώδους Ἀντιλιβάνου συνδέεται πρὸς Ν. ὁ μέγας Ἑρμὼν (3,300 μ. ὕψους), ὅστις ἐλέγετο καὶ Σιών, ἡ Σενὶρ ἤτοι ἀσπίς, ἡ Χόρ, ἤτοι ὄρος.

Ἡ δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν πεδιάς, διαιρεῖται εἰς δύο τμήματα ὑπὸ τοῦ ὄρους Καρμήλου (400 μ. ὕψ.) Πρὸς βορρᾶν τοῦ Καρμήλου εἶναι αἱ πεδιάδες Ἀκκώ, Ζαβουλὼν καὶ Ἰσραήλ. Ἡ πρώτη λεγομένη καὶ Ἄκρα ἐκτείνεται ἐπὶ ὥρας μακρὰν πρὸς Β., ἡ δὲ κοιλὰς Ἰσραὴλ ἦτο καὶ εἶναι πάντοτε εὐφορωτάτη.

Ἐν αὐτῇ συνεκροτήθησαν ἄλλοτε πολλαὶ μάχαι τῶν Ἰσραηλιτῶν πρὸς τοὺς ἀλλοφύλους· ἐν αὐτῇ συνεκρούσθησαν πολλάκις κατὰ τὸν μεσαιῶνα οἱ σταυροφόροι πρὸς τοὺς Σαρακηνούς· ἐν αὐτῇ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους συνεπλάκησαν οἱ Γάλλοι πρὸς τοὺς Τούρκους.

Πρὸς Ν. τοῦ Καρμήλου κεῖνται αἱ πεδιάδες Σαρὼν καὶ Σεφελά· ἡ μὲν πρώτη ἐκτεινομένη ἀπὸ τοῦ Καρμήλου μέχρι τῆς Ἰόππης, (22 ὡρῶν ὁδοιπορία), λίαν εὔφορος· ἡ δὲ δευτέρα ἀπὸ τῆς Ἰόππης (ἐπὶ 7 ὥρας) μέχρι τῆς Γάζης, ἐπίσης καρποφορωτάτη καὶ πλουσία εἰς ὕδατα. Ἐνταῦθα τῶν ***Φιλι-***

ΘΑΒΩΡ

σταίων ἦτο κυρίως ἡ χώρα, ἀφ᾽ ὧν προῆλθε καὶ τὸ ὄνομα Παλαιστίνη.

Ἡ δὲ πρὸς Δ. τοῦ Ἰορδάνου χώρα περιέχει τρεῖς ὀρεοσειράς, Νεφθαλὶ πρὸς Β, Ἐφραὶμ ἐν μέσῳ καὶ Ἰούδα πρὸς νότον.

Καὶ ἡ μὲν πρώτη, ἡ Νεφθαλὶ, περιέχει τὰ ἑξῆς ὄρη: τὸ Ὄρος τῶν Μακαρισμῶν, ἐφ᾽ οὗ λέγεται ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐδίδαξε τὴν ἐπὶ τοῦ *Ὄρους Ὁμιλίαν*, πρὸς Δ τῆς λίμνης Γεννισαρέτ· τὸ ὄρος Θαβώρ, πρὸς Ν τοῦ ἀνωτέρω ὄρους, ἐφ᾽ οὗ λέγεται ὅτι ἔλαβε χώραν ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Σωτῆρος, διὸ καὶ ***Ὄρος τῆς***

Μεταμορφώσεως καλούμενον νῦν παρά τινων (καίτοι ὑπὸ ἄλλων ἀμφισβητεῖται ἂν αὐτὸ εἶναι τὸ ὄρος, ἐφ' οὗ κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον ἔλαβε χώραν ἡ Μεταμόρφωσις). Κεῖται δύο ὥρας μακρὰν τῆς Ναζαρέτ, καὶ κατὰ δύο ἡμερῶν ὁδοιπορίαν μακρὰν τῆς Ἱερουσαλήμ· δεσπόζει δὲ εἰς ὕψος 670 ποδῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος, ἔχουσα ἐξόχως θαλασσίαν ἄποψιν. Πρὸ τοῦ Θαβὼρ κεῖται ὁ Ἑρμών, ἐπὶ 2 ὥρας ἐκτεινόμενος ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολάς.

ΝΑΖΑΡΕΤ

Ἡ δὲ ὀροσειρὰ Ἐφραΐμ, ἐκτεινομένη ἀπὸ τοῦ Καρμήλου μέχρι τῆς πόλεως Βαιθήλ, εἰς 15 ὡρῶν ὁδοιπορίαν, ὑψοῦται μέχρι 1000 μέτρων ὕψους. Εἰς αὐτὴν ἀνήκουσι τὰ ἑξῆς ὄρη: *Κάρμηλος* (δηλ. ἑβραϊστὶ *πεδίον καρπῶν*), ἔχων περὶ τὰ 1000 σπήλαια, ἅτινα ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἐχρησίμευον ὡς καταφύγιον τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ τῶν πιστῶν, ἀλλὰ καὶ ὡς κρυπτήριον τῶν λῃστῶν. Εἰς ἓν ἐξ αὐτῶν εἶχε καταφύγῃ καὶ ὁ μεγαλόνους προφήτης Ἠλίας, φεύγων τὴν ὀργὴν τῆς πονηρᾶς βα-

σιλίσσης Ἰεζάβελ. Ἡ τοῦ Καρμήλου ὡραιότης καὶ εὐφορία πολλαχοῦ τῆς ἁγ. Γραφῆς ἐπαινεῖται. Τὸ *ὄρος Γελβουέ,* ἐφ' οὗ ἀπέθανεν ὁ Σαούλ, πρὸς Α τῆς κοιλάδος Ἰσραὴλ καὶ πρὸς Ν. τοῦ *μικροῦ Ἑρμὼν* (670 μ. ὕψους). Τὸ *ὄρος Γεβάλ,* καὶ πρὸς Ν. αὐτοῦ τὸ *ὄρος Γαριζὶν* (*Γρισὶμ* τανῦν) ἐφ' οὗ ἐπὶ Ι. Χ. ἔκειτο ὁ ναὸς τῶν Σαμαρειτῶν. Τὸ ὄρος Σελμών, τὸ ὄρος Γαάς, καὶ τὸ ὄρος Ζεμαραΐμ (Σομώρων).

ΟΡΟΣ ΕΛΑΙΩΝ

Ἐν δὲ τῇ ὀρεοσειρᾷ Ἰούδα, ἥτις ἐκτείνεται ἀπὸ τῆς Νεκρᾶς Θαλάσσης πρὸς Ν. μέχρι τῆς πεδιάδος Σεφελά, ἀνήκουσι τὰ ὄρη τῆς Ἱερουσαλήμ, ἤτοι ἡ *Σιών*, ἡ *Μορία*, ἡ *Βεζεθὰ* καὶ ἡ *Ἄκρα*. Καὶ ἡ μὲν *Σιὼν* ΝΔ ὁρίζεται ὑπὸ τῆς ἄνω καὶ κάτω πεδιάδος Γιών, καὶ ΒΑ ὑπὸ τῆς πεδιάδος τῶν *Τυροποιῶν*. Ἐπὶ τῆς Σιὼν ἦσαν οἱ τάφοι τοῦ Δαυὶδ καὶ τῶν ἄλλων βασιλέων. Ἡ δὲ *Μορία*, κειμένη ΒΑ τῆς Σιών, ἔχει πρὸς Α τὸ πεδίον μετὰ τοῦ χειμάρρου Κέδρων, πρὸς Δ τὸ πεδίον τῶν

Τυροποιῶν καὶ πρὸς Ν. τὸ ὄρος 'Οφέλ. 'Επὶ τῆς Μορίας λέγεται ὅτι ὁ 'Αβραὰμ ἐπεχείρησε νὰ θυσιάσῃ τὸν υἱόν του 'Ισαάκ. Τὸ μέρος τοῦτο βραδύτερον ὁ Δαβὶδ περιέβαλε μὲ τοῖχος ὀχυρόν. Ἡ *Ἄκρα* εἶναι ἡμισεληνοειδὴς λόφος πρὸς Β. τῆς Σιὼν καὶ πρὸς Ν τῆς Μορίας, ἐντεῦθεν τῆς κοιλάδος τῶν Τυροποιῶν. 'Επ' αὐτῆς ἔκειτο τὸ κυριώτερον μῆμα τῆς πόλεως Ἱερουσαλήμ. Τὸ *ὄρος τῶν 'Ελαιῶν* κεῖται πρὸς Δ καὶ ἀνατολικῶς τῆς Ἱερουσαλήμ, 3,500 πόδας ὑπὲρ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν καὶ 600 πόδας ὑπὲρ τὸν χείμαρρον τῶν Κέδρων.

Ἔχει τρεῖς κορυφάς, εἰς ἔκτασιν ὁδοῦ μιᾶς ὥρας περίπου. Διὰ τῆς μέσης κορυφῆς διέρχεται ἡ ἐξ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱε-

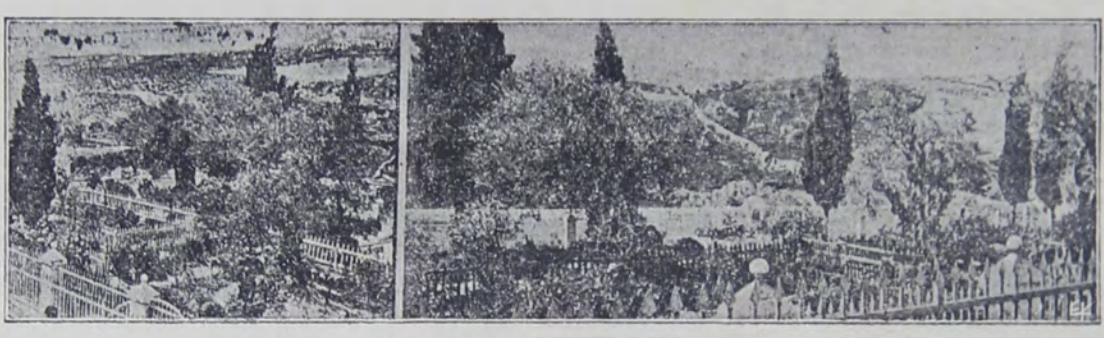

ΓΕΣΘΗΜΑΝΗ

ριχὼ ἄγουσα ὁδός. Παρὰ τοὺς δυσμικοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους τῶν 'Ελαιῶν ἔκειτο ὁ κῆπος Γεσθημανῆ, ἡ δὲ πρὸς Β. κορυφὴ αὐτοῦ λέγεται καὶ *ὄρος τῶν* Γαλιλαίων διότι ἐκεῖ οἱ ἀπόστολοι προσηγορεύθησαν κατὰ τὸν εὐαγγελιστὴν «ἄνδρες Γαλιλαῖοι», ἤ, κατ' ἄλλους, διότι ἦτο ὁ σταθμὸς τῶν ἐκ Γαλιλαίας εἰς Ἱερουσαλὴμ χάριν τοῦ Πάσχα ἐρχομένων. Τὸ *Ὄρος τοῦ πονηροῦ Συνεδρίου,* λόφος πρὸς Ν. τῆς Ἱερουσαλήμ, λαβὸν τὸ ὄνομα διότι ἐκεῖ, κατὰ τὴν παράδοσιν, ἔλαβε χώραν τὸ πονηρὸν κατὰ τοῦ Χριστοῦ συνέδριον τοῦ ἀρχιερέως Καϊάφα καὶ τῶν Φαρισαίων, ὅπως αὐτὸν θανατώσωσιν. 'Επὶ τῆς κατωφερείας αὐτοῦ κεῖται ὁ *'Αγρὸς αἵματος*, ὁ οὕτως ὀνομασθεὶς διότι ἠγοράσθη διὰ τῶν 30 ἀργυρίων τοῦ 'Ιούδα, τῶν ἐπιστραφέντων μετὰ τὴν

προδοσίαν. Τὸ *ὄρος Ἡρωδεῖον*, ἢ τὸ ὄρος τῶν Φράγκων λεγόμενον, (ἀραβιστὶ δὲ Ἕλ-Φουρεϊδὶς) πρὸς Ν. τῆς Ἱερουσαλὴμ, ἐφ᾽ οὗ εἶχε κτίση ἄλλοτε φρούριον Ἡρώδης ὁ μέγας. Τὸ *ὄρος τῶν Ἀμορραίων* εἶναι τὸ μεσημβρινὸν τμῆμα τῆς ὀρεοσειρᾶς Ἰούδα· ὁ δὲ *Κάρμηλος* τοῦ Ἰούδα τὸ μεσηβρινοανατολικόν. Τὸ *ὄρος τῆς Τεσσαρακονθημέρου* μετὰ τὴν βάπτισιν νηστείας τοῦ Κυρίου τέλος κεῖται μεταξὺ Ἱερουσαλὴμ καὶ Ἱεριχοῦς λεγόμενον *Σαραντάριον*· εἶναι ὑψηλόν, ἀπότομον, πετρῶδες, ἄδενδρον, ὃ ἀνέρχεταί τις ὅμως εὐκόλως. Ἐν ἑνὶ τῶν σπηλαίων αὐτοῦ ἵδρυται ἑλληνικὴ μονή.

Ἐν τῷ πεδινῷ τμήματι πρὸς δυσμὰς τοῦ Ἰορδάνου ὑπάρχουσιν αἱ ἑξῆς πεδιάδες: *Αἰγιαλὼν* (Αἰλών), ὅπου καὶ ἡ ὁμώνυμος φάραγξ, γνωστὴ ἐκ τῶν λόγων οὓς εἶπεν Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυῆ, ὅτε κατετρόπωσε τοὺς Ἀμορραίους. «Στήτω ὁ ἥλιος κατὰ Γαβαὼν καὶ ἡ σελήνη κατὰ φάραγγα Αἰλών».—*Ἰωσαφάτ*, ἢ καὶ *πεδίον μετὰ τοῦ χειμάρρου τῶν Κέδρων*, πρὸς Α τῆς Ἱερουσαλὴμ, λαβοῦσα τὸ ὄνομα ἀπὸ τοῦ τάφου τοῦ βασιλέως Ἰωσαφάτ. Ἐκεῖ δείκνυνται καὶ οἱ τάφοι τοῦ Ἀβεσσαλώμ, τοῦ Ζαχαρίου, τοῦ Ἰακώβου, τοῦ Ἡσαΐου.—*Γεών*, ἧς συνέχεια εἶναι ἡ Βὲν-Χιννών. Ἐν τῇ πεδιάδι ταύτῃ περιείχετο καὶ μέρος τῆς πόλεως τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐκ δυσμῶν μέχρις ἀνατολομεσημβρίας. Ἐνταῦθα οἱ Ἰουδαῖοι ἔθυσάν ποτε εἰς τὸν θεὸν Μολὼχ τὰ τέκνα των.—Ἡ *Ῥεφαΐμ*, (=τῶν Γιγάντων) πρὸς ΝΔ. τῆς Ἱερουσαλὴμ.—Ἡ *τῶν Τεβερίνθων*, πρὸς Δ. τοῦ ὄρους Ἰούδα, ὅπου ὁ Δαβὶδ κατέβαλε τὸν Γολιάθ

Ἀλλὰ καὶ ἔρημοι ἦσαν εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῆς χώρας, οὐχὶ ὅμως ἐντελῶς ἄκαρποι, ἀλλὰ μᾶλλον ἀκαλλιέργητοι· ἡ *Θεκωὰ* (Τούκι ἀραβιστὶ) παρ᾽ ἣν καὶ τὰ ἐρείπια τῆς πάλαι πόλεως ὁμωνύμου, πρὸς Μ. τῆς Βηθλεέμ· ἡ *Βεθαβέν*, μεταξὺ Βαιθὴλ καὶ Ἱεριχοῦς· ἡ *Ἱεριχώ*, μεταξὺ τῆς ὁμωνύμου πόλεως καὶ Ἱερουσαλὴμ· ἡ τοῦ *Ἰούδα*, πρὸς Δ. τῆς Νεκρᾶς Θαλάσσης ἡ *Ἐγγαδί, Μαών*. Ἀπὸ τῆς Θεκοὲ μέχρι τῆς Νεκρᾶς Θαλάσσης ζῶσιν νομάδες φυλαὶ ἀραβικαὶ Ταάμιρα (Γαμαρῖται) λεγόμεναι.

Ἡ δὲ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου, ἐν ᾗ ἐκήρυττε καὶ ἐβάπτιζεν ὁ πρόδρομος Ἰωάννης, ἀρχίζει κυρίως ἀπὸ τῆς δυσμικῆς πλευρᾶς τοῦ μεγάλου Ἑρμῶν καὶ λήγει εἰς τὴν Νεκρὰν θάλασσαν, ἔχουσα μῆκος μὲν 38 μιλίων καὶ $1/_2$ μέχρι 2 μιλίων πλάτος.

Εἰς τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου, ἀνατολικῶς τῆς Ἱεριχοῦς, ἀνήκει ἡ πεδιὰς τῆς Ἱεριχοῦς, ἐν ᾗ ὁ Ναβουχοδονόσωρ ἐνίκησε τὸν βασιλέα Σεδεκίων, καὶ ἀπήγαγεν εἰς τὴν αἰχμα-

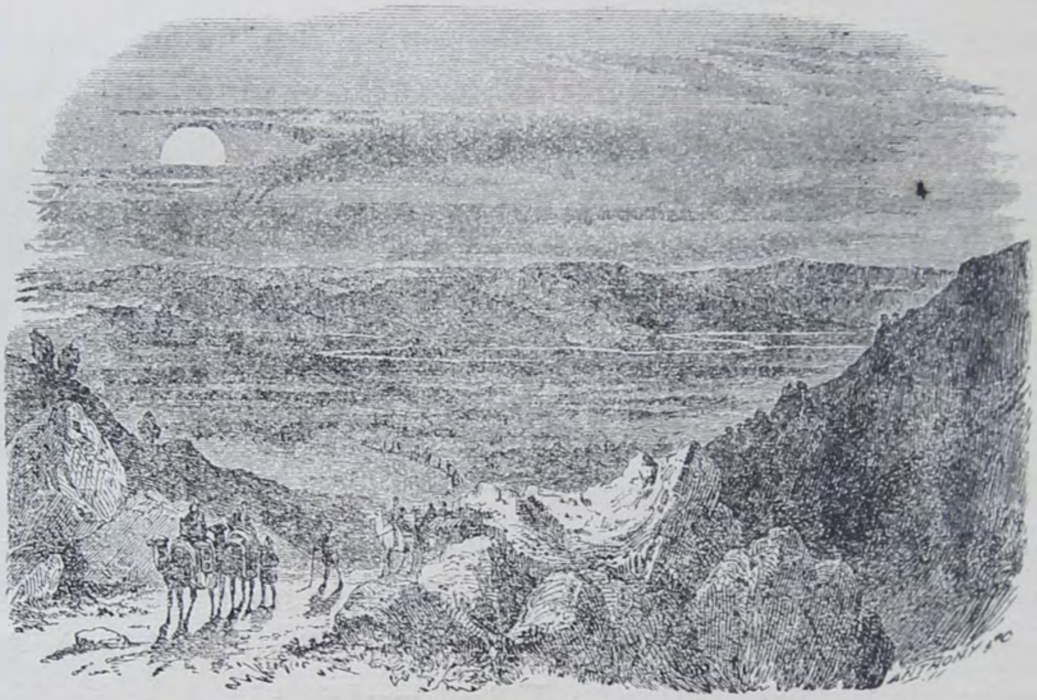

ΙΕΡΙΧΩ

λωσίαν τοὺς Ἰουδαίους· ἀπέναντι ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ἀκτῆς κεῖται τὸ πεδίον Μωάβ. Ἀπὸ δὲ τῆς λίμνης Γενισαρὲτ ἡ πεδιὰς τοῦ Ἰορδάνου ἐκτείνεται πρὸς μεσημβρίαν εἰς μῆκος 24 περίπου ὡρῶν, 2 δὲ μέχρι 3 $1/_2$ ὡρῶν πλάτος. Τὸ μέρος τοῦτο τὸ μὲν θέρος εἶναι ἔρημον καὶ γυμνόν, τὸ ἔαρ δὲ χλόη δροσερὰ καλύπτει αὐτό. Ἡ δὲ χώρα ἡ ἀνατολικῶς τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ συνεχομένη μὲ τὸν Ἀντιλίβανον καὶ τὸν μέγαν Ἑρμῶν πρὸς Β. περιλαμβάνει τὴν πεδιάδα Αὐρὰν (Βα-

σάν), τὸ ὁμώνυμον ὄρος, καὶ τὰ ὄρη Γιλεὰδ καὶ Ἀβαρίμ. Ἡ πεδιὰς Βασὰν εἶναι εὐφορωτάτη, ὀνομασταὶ δὲ ἦσαν ἐν τῇ ἁγ. Γραφῇ αἱ δρῦς καὶ αἱ βοσκαὶ αὐτῆς. Τὸ δ᾽ ὁμώνυμον ὄρος ἔχει 1800 μέτρων ὕψους, παρ᾽ αὐτὸ δὲ ἔκειτο ἡ Αὐσίτις χώρα, ὡς φαίνεται, ἐν ᾗ κατῴκει ὁ πολυπαθὴς καὶ ὑπομονητικὸς Ἰώβ. Τὸ ὄρος ἢ μᾶλλον ὁ λόφος Γιλεὰδ (Γαλαὰδ) εἶναι πλούσιον εἰς σπήλαια καὶ φάραγγας, καὶ εὐφορώτατον εἰς βοσκήν, βάλσαμον, μύρτον καὶ ἀρωματώδη φυτά. Τὸ ὄρος δὲ Ἀβαρὶμ κεῖται παρὰ τὴν ἀνατολικὴν ἀκτὴν τῆς Νεκρᾶς Θαλάσσης.

Β΄. Ὕδατα τῆς Παλαιστίνης.

Ἡ χώρα διαβρέχεται πρὸς δυσμὰς ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης μετὰ τοῦ κόλπου Ἀκκώ. Εἰς αὐτὴν χύνονται διάφορα

ΠΕΔΙΑΣ ΙΟΡΔΑΝΟΥ

ποτάμια ἢ ῥύακες, οἷον ὁ Λεόστης, ἐκβάλλων πρὸς Β. τῆς Τύρου, ὁ Βῆλος, ὁ Κισών, ἐκβάλλων πρὸς Β. τοῦ Καρμήλου, ὁ Κανά, ῥέων ἀπὸ τὰ περίχωρα τῆς πάλαι Συχέμ, ὁ Ἐσκόλ, ὅστις εἶναι πιθανῶς ὁ ῥέων πρὸς Δ. τῆς Ἰόππης, πηγάζων

ἀπὸ τῶν ὀρέων τῆς Βηθλεὲμ καὶ Χεβρών, ὁ Σορέκ, ὧν πιθανῶς ὁ πρὸς Ν. τῆς Ἀσκάλωνος, ὁ Βεσώρ, ὁ παρὰ τὴν Γάζαν εἰς τὴν Μεσόγειον χυνόμενος καὶ τὸ *ποτάμιον τῆς Αἰγύπτου.*

Ἀλλ' ὁ μέγας τῆς Παλαιστίνης ποταμός, εἶναι ὁ ἱστορικὸς *Ἰορδάνης* (δηλ. ἑβραϊστὶ ὁ *προχεόμενος*), σχηματιζόμενος ἐκ πλειόνων ποταμίων, κατερχομένων ἀπὸ τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς τοῦ ὄρους Ἑρμών. Ἔχει μῆκος 28 μιλίων καὶ διερχόμενος τὴν Γενισαρὲτ χύνεται εἰς τὴν Νεκρὰν θάλασσαν.

Λίμνας ἔχει ἡ Παλαιστίνη τὴν Μαρὼν (Μερώμ), τὴν Γενισαρὲτ καὶ τὴν Ἀσφαλτίτιδα. Ἡ Μαρών, ἔχουσα 1 μιλίου πλάτος καὶ 2 μιλίων μῆκος, εἶναι μᾶλλον λιμνάζον ὕδωρ, κατὰ τοὺς θερμοὺς μῆνας τοῦ ἔτους ἀποξηραινόμενον, ἀντικαθιστάμενον ἐν τῷ τόπῳ διὰ χόρτου καὶ θάμνων, ἐν οἷς εὑρίσκουσι νομὴν τῶν προβάτων αὐτῶν οἱ νομάδες τῆς χώρας ποιμένες. Ἡ Γενισαρέτ, ἔχει 6 ὡρῶν μῆκος, 3 ὡρῶν πλάτος, καὶ 40 μέτρων βάθος, πλουσία εἰς ἰχθεῖς, ἰδίως τὸ βόρειον αὐτῆς τμῆμα. Ὅταν ἐν τῷ χειμῶνι κρυεροὶ ἄνεμοι πνέουσι ἀπὸ τῶν ὀρέων ἐπὶ τῆς λίμνης, ἐγείρεται ἐν αὐτῇ σφοδρὰ τρικυμία, ὁμοία ἐκείνης, καθ' ἣν παρ' ὀλίγον νὰ καταποντισθῇ μετὰ τοῦ ἁλιευτικοῦ πλοίου του ὁ Πέτρος. Ὁ Σωτὴρ ἠγάπα νὰ διατρίβῃ εἰς τὰ περίχωρα τῆς λίμνην ταύτης.

Ἡ δὲ Νεκρὰ θάλασσα, ὀνομαζομένη παρὰ τῶν Ἀράβων *Πὰρ Λούτ*, ἤτοι *θάλασσα τοῦ Λώτ*, ἢ ἄλλως καὶ Ἀσφαλτίτις Λίμνη λεγομένη, ἔχει 9 μιλίων μῆκος καὶ περίπου 2 $^1/_2$ μιλ. πλάτος, ὥστε περίπου 20 □ μιλίων μέγεθος. Περιβαλλομένη ὑπὸ βράχων καὶ πετρῶν κεῖται 380 μέτρα κατωτέρω τῆς ἐπιφανείας τῆς Μεσογείου. Τὸ ὕδωρ αὐτῆς εἶναι πικρὸν καὶ ἁλμυρὸν (42 τοῖς 100 περιέχει ἅλας), πολλαχοῦ δὲ θερμόν, οὕτως ὥστε οὐδὲν ζῶον δύναται νὰ ζήσῃ ἐν αὐτῇ. Ἐπὶ τῶν ἀκτῶν αὐτῆς εὑρίσκεται θεῖον, καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ἐπιπλέουσι μεγάλα τεμάχια ἀσφάλτου. Αἱ πέντε καταστραφεῖσαι πόλεις, Σόδομα, Γόμμορα, Ἀδαμά, Σεβοῒμ καὶ Ζοὰρ ἔκειντο ἐν τῷ μεσημβρινῷ τμήματι αὐτῆς.

Μίαν ὥραν μακρὰν τῆς Νεκρᾶς Θαλάσσης ἐπὶ τῆς ὄχθης

τοῦ Ἰορδάνου, τελεῖται εἰς ὡρισμένον μέρος κατ᾽ ἔτος ὁ Μ. Ἁγιασμὸς κατὰ τὰ Θεοφάνεια ἐπὶ παρουσίᾳ πολλῶν προσκυνητῶν ἐπὶ τοῦ ὑπαίθρου, ἐλλείποντος παντὸς ναοῦ ἢ παρεκκλησίου ἐκεῖ. Ὄχι μακρὰν τοῦ χώρου ἐκείνου σώζονται ἐρείπια ναοῦ τοῦ ἁγ. Ἰωάννου, παρ᾽ ἃ δείκνυται κατὰ ἀδέσποτον φήμην τὸ μέρος ὅπου ὁ Ἰησοῦς ἐβαπτίσθη.

Τρεῖς καὶ ἡμίσειαν ὥραν μακρὰν τῆς Ν. Θαλάσσης ἐν μέσῳ τῆς ἐρήμου ἡ εὐαγὴς Λαύρα ἵδρυται Σάββα τοῦ ἡγιασμένου (Μὰρ Σαβὰ ἀραβιστί). Ὁ προσκυνητὴς εὐκολώτερον ἔρχεται εἰς αὐτὴν διὰ τῆς ὁδοῦ ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, διὰ τοῦ Χειμάρρου τῶν Κέδρων καὶ τῆς κοιλάδος Ἰωσαφάτ·

Τὸ ***κλίμα*** τῆς Παλαιστίνης εἶναι γλυκὺ ἐν γένει· ἐν ταῖς πεδιάσι καὶ τοῖς χθαμαλοῖς μέρεσι θερμόν, ἐπὶ δὲ τῶν ὀρέων ψυχρόν πως. Ἡ μεγάλη θερμότης ἐπικρατεῖ ἐν τῇ πεδιάδι τοῦ Ἰορδάνου, ἰδίως παρὰ τὴν Νεκρὰν Θάλασσαν. Μόνον δύο ἐποχὰς ἔχει ἡ χώρα, θέρος καὶ χειμῶνα Ὁ χειμών, καθ᾽ ὃν ἐπικρατοῦσι πολλαὶ βροχαί, ἄρχεται ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου. Αἱ βροχαὶ διαρκέστεραι καὶ ῥαγδαιότεραι τὸν Δεκέμβριον, καθιστῶσι τὴν γῆν εὔφορον. Τὸ ψῦχος τὸν χειμῶνα δὲν εἶναι συνήθως δριμύ· πολλάκις ὅμως καὶ χιὼν πίπτει, ἀναλυομένη ἄλλως ταχέως. Τὸν Φεβρουάριον ἄρχεται τὸ ἔαρ, καίτοι αἱ βροχαὶ ἐξακολουθοῦσι μέχρι Μαρτίου· τὸν Ἀπρίλιον ἢ περὶ τὰς ἀρχὰς Μαΐου ἄρχεται ἡ συγκομιδὴ καὶ ὁ θερισμὸς τῆς κριθῆς. Ἡ δὲ συγκομιδὴ τῶν καρπῶν τοῦ θέρους ἄρχεται τὸν Σεπτέμβριον.

Προϊόντα ὀρυκτὰ τῆς Παλαιστίνης εἶναι τὸ ἅλας, τὸ θεῖον, τὸ ἔλαιον, ἡ ἄσβεστος, ἡ ἄσφαλτος, ὁ σίδηρος, καὶ ἡ πρὸς κεραμοποιΐαν γῆ.

Ἐκ τοῦ φυτικοῦ βασιλείου εἶναι ἡ κέδρος, ἡ δρῦς, ἡ τερέβινθος, ἡ ἐλαία, ἡ μύρτος, ἡ κυπάρισσος, ἡ ἀμυγδαλῆ, ἡ

συκῆ, ὁ φοῖνιξ, ἡ ἄμπελος, ἡ πορτοκαλέα, ὁ σῖτος, ἡ κριθή, οἱ πέπονες κτλ.

Ἐκ δὲ τοῦ ζωϊκοῦ βασιλείου ὁ βοῦς, τὸ πρόβατον, ἡ αἴξ, ἡ κάμηλος, ὁ ἵππος, ἡ ἡμίονος, ὁ ὄνος, ὁ λέων, ἡ ἄρκτος, ἡ ὕαινα, ὁ λύκος, ἡ ἀλώπηξ, οἱ ἰχθῦς, οἱ ὄφεις, οἱ σκορπίοι, αἱ μέλισσαι.

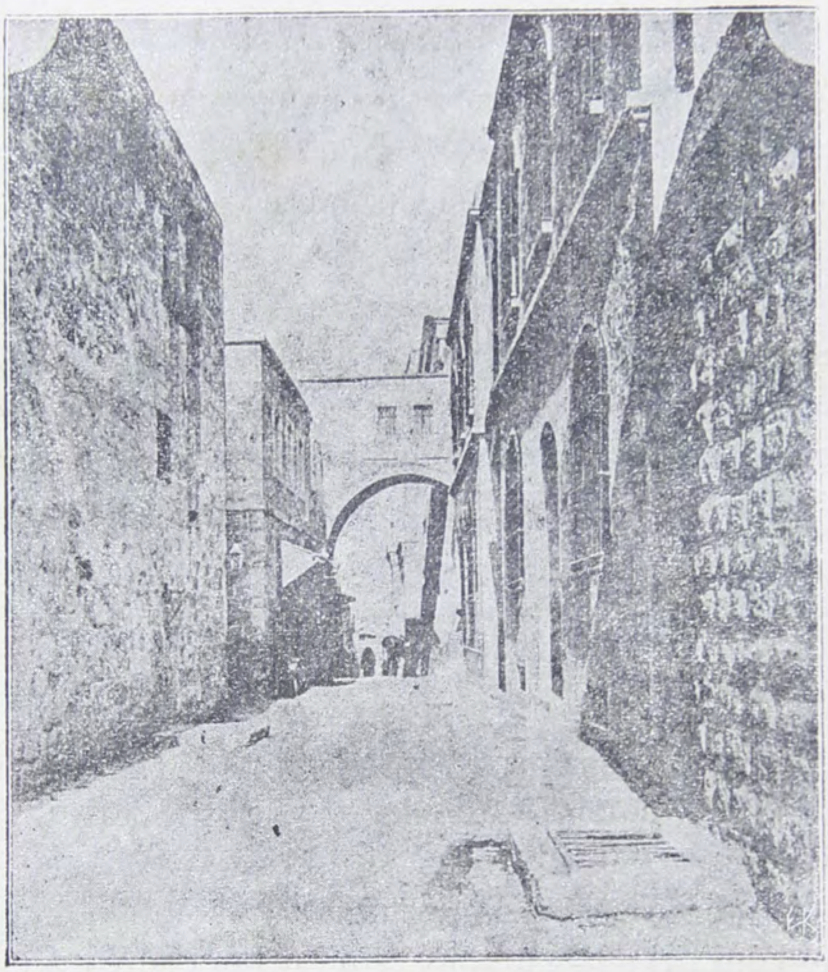

ΙΔΕ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Ἡ Ἁγία Πόλις ὑπῆρξεν ἡ πρωτεύουσα τῆς ἁγίας Γῆς. Ὀκτὼ ὥρας ἀπέχουσα ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου, 3 ὥρας σιδηροδρομικῶς, ἢ 7 ὥρας ἐφ' ἁμάξης ἀπὸ τῆς Ἰόππης, μεταξὺ τῶν ὀρέων Ἐφραΐμ καὶ Ἰούδα, ἔχει πρὸς Ν. τὸ ὄρος Σιών, πρὸς Β καὶ Α τὴν πεδιάδα τῶν Κέδρων (Ἰωσαφάτ), περιβάλλεται δὲ πανταχόθεν ὑπὸ ὀρέων· διὰ τοῦτο καὶ δὲν εἶναι μακρόθεν

ΛΙΘ. ΜΠΕΜ & ΕΡΓΙΝΟΥ ΑΘΗΝΑΙ

Ἐπιμέλεια Σ. Παπαγεωργίου

ὁρατή, καί τοι κεῖται εἰς ὑψηλὸν μέρος· πρὸς Ν. εἶναι ὁ λόφος *τοῦ Πονηροῦ Συνεδρίου*, πρὸς Α. τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν. Ἐν τῷ βάθει τῆς πεδιάδος, ἐκεῖ ὅπου συνενοῦνται αἱ κοιλάδες Ἰωσαφὰτ καὶ Χιννώμ, κεῖνται ἢ μᾶλλον ἔκειντο οἱ Βασιλικοὶ Κῆποι. Ἐκεῖ καὶ οἱ βραχώδεις τάφοι. Πρὸς Α. τῆς πόλεως εἶναι αἱ ἔρημοι τῆς Νεκρᾶς Θαλάσσης μετὰ τῶν ἀποτόμων καὶ ἀπροσίτων βράχων της· ἐκ Β καὶ Δ. μετὰ κόπου δύναταί τις νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ διὰ μέσου βραχωδῶν ὁδῶν· πρὸς Ν. δ'ἔχει ἐκτενεῖς πεδιάδας καὶ τὰ ὄρη Ἑδώμ. Ἐκ τῶν τριῶν τειχῶν, ἅτινα περιέβαλλόν ποτε τὴν πόλιν, ἀσήμαντα ἴχνη μόνον σώζονται. Ἐν τῇ περιοχῇ δὲ τοῦ ἀρχαίου δευτέρου τείχους κεῖται καὶ ὁ Πανάγιος Τάφος.

Πρὸς Ν. τῆς Βεζεθὰ (Νέας πόλεως) ὑπάρχει ὁ λόφος ἢ ἀκρόπολις Ἀντωνία, ὅπου ἔκειτο ὁ Σολομόντειος Ναός· οὐχὶ δὲ μακρὰν αὐτῆς ἡ ἀψὶς *Ἴδε ὁ ἄνθρωπος*, ἐφ'οἷς ὁ Πιλάτος παρουσίασε τὸν ἀθῷον Ἰησοῦν εἰς τὸν λαόν. Ἀπ' ἐκεῖ ἄρχεται ἡ σεβασμία πρὸς τὸν Γολγοθᾶν ὁδὸς (1220 βήματα). Ἡ ἀκρόπολις Ἀντωνία ἐχωρίζετο μετὰ τοῦ Ναοῦ διὰ βαθείας τάφρου ἀπὸ τοῦ λόφου Βεζεθά· λείψανον τῆς τάφρου ταύτης εἶναι πιθανῶς ἡ Κολυμβήθρα Βηθεσδά.

Ἡ νῦν Ἱερουσαλὴμ εἶναι μικροτέρα τῆς ἀρχαίας. Ἔχει περιφέρειαν 4630 βημάτων καὶ δύναταί τις νὰ τὴν περιέλθῃ εἰς 1 ὥραν καὶ 20 λεπτά. Περιβάλλεται ὑπὸ τείχους 14 μέτρων ὕψους καὶ 1 μέτρου πλάτους, οὗ οἱ πύργοι ἔχουσιν ὕψος 40 μέτρων. Πρὸς Δ. ἡ Πύλη Δαβίδ, ἢ καὶ τῆς Ἰόππης λεγομένη· δεξιᾷ ἡ πρὸς τὴν Ἰόππην ὁδὸς· ἀριστερᾷ ἡ πρὸς τὴν Βηθλεέμ· πρὸς Β. ἡ Πύλη τῆς Δαμασκοῦ (Βαβὲλ Ἀμούδ), ἡ φέρουσα πρὸς τὴν Ναζαρὲτ καὶ τὴν Δαμασκόν. Πρὸς Α. ἡ Προβατικὴ Πύλη, δι' ἧς ἔρχεταί τις πρὸς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν καὶ τὴν Βηθανίαν καὶ τὴν Ἱεριχώ. Ἑτέρα Πύλη ἡ *Χρυσῆ* λεγομένη φέρει πρὸς τὸν Ναόν, δι' ἧς λέγεται ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἔκαμε τὴν θριαμβευτικὴν αὐτοῦ εἴσοδον. (Κυριακὴν τῶν Βαΐων). Μένει πάντοτε κλειστή.

Ἡ νῦν Ἱερουσαλὴμ δύναται νὰ διαιρεθῇ εἰς 4 τμήματα·

1) τὸ Ἀρμενικὸν πρὸς ΝΔ· 2) Ἰουδαϊκὸν πρὸς ΝΑ· 3) τὸ Χριστιανικὸν ΒΔ καὶ 4) τὸ Μωαμεθανικὸν πρὸς ΒΑ.

Ἐν τῷ ἀρμενικῷ τμήματι δείκνυται ἡ οἰκία τοῦ ἀρχιε-

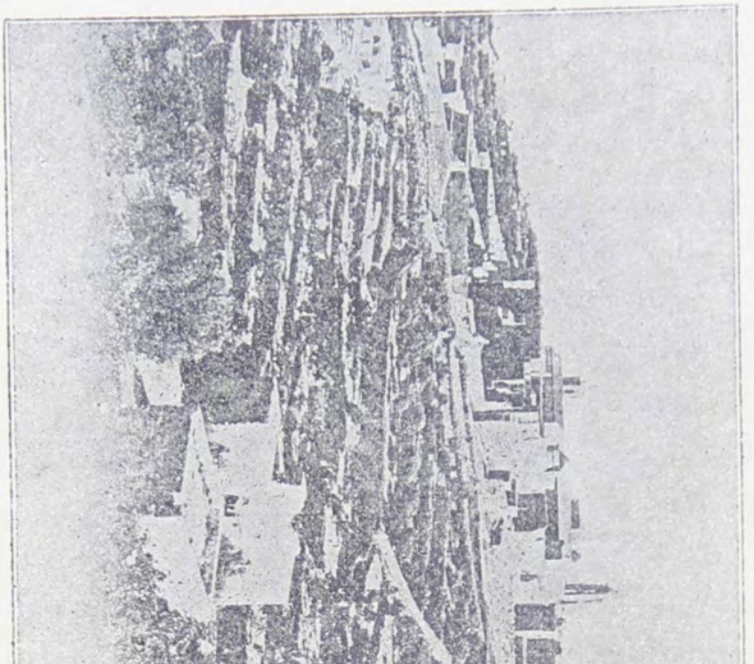

ΒΗΘΛΕΕΜ

ρέως Ἄννα, ὀλίγον δὲ μακρὰν αὐτῆς κεῖται ἡ τῶν Ἀρμενίων Ἐκκλησία. Ὀλίγον βορειότερον αὐτῆς ἡ προτεσταντικὴ Ἐκκλησία *Σιών*.

Ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἱερουσαλὴμ εἶναι ποικίλος. Ὀρθόδοξοι Ἕλληνες, Καθολικοί, Σῦροι, Κόπται, Ἀβυσσίνιοι, Γεωργιανοί, Μαρωνῖται, Νεστοριανοί, Γερμανοί, Γάλλοι, Τοῦρκοι, Ἄραβες, Ἰνδοί, Πολωνοί, Ρῶσσοι κλπ.

Ὕδατα ἄφθονα ἔχει ἡ Ἱερουσαλήμ, καίτοι ἡ περίχωρος αὐτῆς εἶναι ξηρά. Πᾶσαι αἱ οἰκίαι αὐτῆς ἔχουσιν ἓν φρέαρ, τινὰ δὲ οἰκοδομήματα, ἰδίως μοναστήρια, ἔχουσι καὶ πλειότερα. Εἰς τὴν πόλιν παρέχουσιν ὕδωρ καὶ δεξαμεναί, ὧν δύο αἱ μεγαλήτεραι. Μία τούτων εἶναι ἡ Κολυμβήθρα Σιλωάμ, ἐν ᾗ ἀπένιψε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ ὑπὸ τοῦ Σωτῆρος ἰαθεὶς τυφλός.

ΒΗΘΑΝΙΑ

Πόλεις ὀνομασταὶ ἱστορικῶς ἐν Παλαιστίνῃ εἶναι πολλαί, ἐν αἷς διεδραματίσθησαν ἓν τῶν γεγονότων τῆς Π. ἢ τῆς Ν. Διαθήκης. Ἐξ αὐτῶν μνημονεύομεν τῶν ἑξῆς.

Βηθλεέμ, (ἑβρ. σημαίνει Οἶκος ἄρτου· ἀραβιστὶ Βέθ Λάχεμ = οἶκος κρέατος), ἐν ᾧ ἐγεννήθη ὁ Ἰησοῦς Χριστός, 1 $^1/_2$

ὥραν πρὸς τὰ ΝΔ. τῆς Ἱερουσαλὴμ ἀπέχουσα. Περὶ τῶν ἐν αὐτῇ προσκυνημάτων θὰ εἴπωμεν κατωτέρω.

Βηθανία, πατρὶς τοῦ Λαζάρου, 3/4 τῆς ὥρας πρὸς Α. τῆς Ἱερουσαλὴμ, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ πρὸς τὴν Ἱεριχώ, ἐν τῇ κατωφερείᾳ τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν. Τανῦν πτωχὸν χωρίον.

Βεθφαγή, παρὰ τὴν Βηθανίαν. Ἐκεῖθεν ἐπορεύθη ὁ Ἰ. Χ. καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἁγ. Πόλιν, θριαμβευτικῶς πρὸ τοῦ Πάθους μετὰ βαΐων καὶ κλάδων δεκτὸς γενόμενος.

Χεβρών, πρὸς Μ. τῆς Βηθλεέμ ἐν ᾗ ἐστέφθη Βασιλεὺς ὁ

ΙΟΠΠΗ

Δαβίδ· ἐκεῖ ὑπάρχουσιν οἱ τάφοι τοῦ Ἀβραὰμ καὶ τῶν Πατριαρχῶν τοῦ Ἰσραήλ.

Ἰούτα (*ἡ πόλις Ἰούδα*), ἐπὶ τοῦ ὄρους Ἰούδα, 1 1/2 ὥραν ἀπέχουσα τῆς Χεβρών. Ἐν αὐτῇ, ἐπὶ τῆς Ὀρεινῆς, ἦτο ὁ οἶκος τοῦ Ζαχαρίου καὶ τῆς Ἐλισσάβετ, ἣν ὅπως ἐπισκεφθῇ ἡ Θεοτόκος Μαριὰμ διήνυσεν ὁδὸν 18 μιλλίων περίπου.

Ἀριμαθαία· εἶναι ἴσως ἡ Ραμά, ἡ πατρὶς τῆς Ραχὴλ καὶ τοῦ Ἰωσήφ, πρὸς Β. τῆς Ἱερουσαλήμ, 2 ὥρας ἀπέχουσα αὐτῆς.

Λύδδα, οὐχὶ μακρὰν τῆς Ἰόππης ἐν ᾗ ὁ Πέτρος ἐθεράπευσε τὸν Αἰνέαν.

Ἰεριχώ, ἑξάωρον ἀπέχουσα τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ δίωρον ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου. Ἡ Ἱεριχώ, ἄλλοτε πόλις μεγάλη καὶ ὀχυρά, ἐκπολιορκηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ υἱοῦ Ναυῆ, διαδόχου τοῦ Μωϋσέως, τανῦν εἶναι ἐλαχίστη, κατοικουμένη ὑπὸ ἀραβοφώνων γεωργῶν τὸ πλεῖστον, καὶ χρησιμεύει ὡς σταθμὸς τῶν προσκυνητῶν. Περὶ τὴν $^1/_2$ ὥραν μακρὰν αὐτῆς πρὸς Β. ὑπάρχει ἡ πηγὴ τοῦ προφήτου Ἐλισσαιέ, μαθητοῦ τοῦ Ἠλιού.

Ἰόππη παραθαλάσσιος ἐν τῇ Μεσογείῳ, 35 ἀπέχουσα τῆς Ἱερουσαλήμ.

Καὶ αὗται μὲν αἱ τῆς Ἰουδαίας ἀξιοσημείωτοι πόλεις. Τῆς δὲ Σαμαρείας εἶναι, ἡ *Συχὲμ* (Σιχάρ), ὅπου ὁ Ἰησοῦς διελέχθη μετὰ τῆς Σαμαρείτιδος γυναικὸς καὶ ἡ *Γιναία* (Ἔν-Γανὶμ) πρὸς Β. τῆς Συχέμ, ἐν τοῖς συνόροις Σαμαρείας καὶ Γαλιλαίας. Ἐν αὐτῇ λέγεται ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐθεράπευσε τοὺς 10 λεπρούς.

Τῆς δὲ Γαλιλαίας κῶμαι γνωσταὶ εἶναι αἱ ἑξῆς: α') Παρὰ τὴν λίμνην Γενισαρέτ, ἡ *Τιβεριάς*, 4 $^1/_2$ ὥρας ἀπέχουσα τῆς Ναζαρὲτ (περὶ ἧς κατωτέρω). Ἐν αὐτῇ ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Ἡρώδου ὁ Πρόδρομος Ἰωάννης.—Ἡ *Βησθαϊδά*, πατρὶς τοῦ πρωτοκλήτου Ἀνδρέου, καὶ τοῦ Πέτρου καὶ τοῦ Φιλίππου· ἐν ταύτῃ πολλάκις ἐδίδαξε καὶ ἐθαυματούργησεν ὁ Ἰησοῦς.—Ἡ *Καπερναούμ*, 1 ὥραν ἀπέχουσα ἀπὸ τοῦ μέρους τῆς ἐκβολῆς τοῦ Ἰορδάνου εἰς τὴν Γενισαρέτ. Ἐν αὐτῇ κατῴκει συνήθως ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐδίδαξε καὶ ἐθαυματούργησε πολλάκις.

β'). Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς χώρας· ἡ *Κανά*, 3 ὥρας ἀπέχουσα ΝΑ. τῆς Ναζαρέτ. Ἐν αὐτῇ ἐτέλεσε κατὰ τὸν γάμον τὸ πρῶτον θαῦμα ὁ Ἰησοῦς —Ἡ *Ναζαρέτ*, τριήμερον ἀπέχουσα τῆς Ἱερουσαλήμ, 8 ὥρας ἀπὸ τῆς Τιβεριάδος, 1 ὥραν ἀπὸ τοῦ Θαβὼρ ὄρους, ἐν μέσῳ ὀρέων καὶ λόφων. Ἐν αὐτῇ ἦτο ἡ κατοικία τῆς Μαρίας καὶ τοῦ Ἰωσήφ, καὶ πολλάκις ὁ Ἰησοῦς ἀπαντᾷ ἐκεῖ.—Ἡ *Ναΐν*, πρὸς Β. τοῦ μικροῦ Ἑρμών, ἐν ᾗ ἀνέστησε τὴν θυγατέρα τῆς χήρας ὁ Ἰησοῦς.

Ἐν τῇ Περαίᾳ τέλος ἄξιαι μνείας εἶναι ἡ *Καισάρεια Φιλίππου*, ἐν ᾗ ὁ Πέτρος ὡμολόγησε τὴν εἰς τὸν Σωτῆρα πίστιν τῶν μαθητῶν καὶ ἤκουσε τὸ γνωστὸν ἐκεῖνο «Σὺ εἶ Πέτρος κλπ.»,

ἡ *Βηθσαϊδὰ Ἰουλιάς*, ὅπου ὁ Ἰησοῦς ἐθεράπευσε τὸν τυφλόν· τὰ *Γάδαρα*, ὅπου ἐθεραπεύθη ὁ δαιμονιζόμενος· ἡ *Βηθαβαρά*, περὶ ἣν ἐδίδασκεν ὁ Πρόδρομος Ἰωάννης.

Γ'. Προσκυνήματα ἀπὸ Ἰόππης μέχρις Ἱερουσαλήμ.

Ἀνὰ πᾶν βῆμα σχεδὸν ἀπαντᾷ ὁ χριστιανὸς ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γῇ τόπους ἱεροὺς καὶ προσκυνήματα, ἅτινα, ὑπενθυμίζοντα εἰς αὐτὸν τὰ ἐκ τῆς Ἱερᾶς Ἱστορίας γεγονότα, συγκινοῦσι

ΟΡΕΙΝΗ

ζωηρῶς ἅμα καὶ ἀναζωογονοῦσι τὸν σεβασμὸν τοῦ προσκυνητοῦ.

Ἐκ τῶν ἱερῶν τούτων τόπων καὶ προσκυνημάτων ἀνεφέραμεν τινὰ ἐν τοῖς ἀνωτέρω, περιγράφοντες τὴν ὅλην ἁγίαν Γῆν καὶ ἰδίᾳ τὴν Ἱερουσαλήμ· ἐν δὲ τοῖς κατωτέρω θὰ περιγράψωμεν ἐν συνόλῳ τὰ ὀνομαστότερα τῶν προσκυνημάτων τούτων, ἀρχόμενοι ἀπὸ τῆς ἐξ Ἰόππης πρὸς τὴν Ἱερουσαλὴμ ἀγούσης ὁδοῦ.

Ἐν αὐτῇ τῇ Ἰόππῃ, ἅμα ἀφικνούμενος ὁ ὀρθόδοξος χρι-

στιανός, καὶ μάλιστα ὁ Ἕλλην, ἐπισκέπτεται τὸ ἑλληνικὸν μοναστήριον, μετόχιον τοῦ Παναγίου Τάφου, καὶ τὸν ἐν αὐτῷ ναὸν τοῦ ἁγίου Γεωργίου. Ἐν Ἰόππῃ δείκνυται τὸ μέρος ἐν ᾧ ὁ ἀπόστολος Πέτρος ἐφιλοξενήθη παρὰ τῷ Σίμωνι, ἀφοῦ ἀνέστησε τὴν μαθήτριαν Δορκάδα. Ἡ οἰκία τοῦ Σίμωνος παρὰ τὸν φάρον τῆς Ἰόππης εἶναι νῦν τουρκικὸν τζαμίον

Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἀπὸ Ἰόππης εἰς τὴν ἁγίαν Πόλιν, ἀπαντᾷ

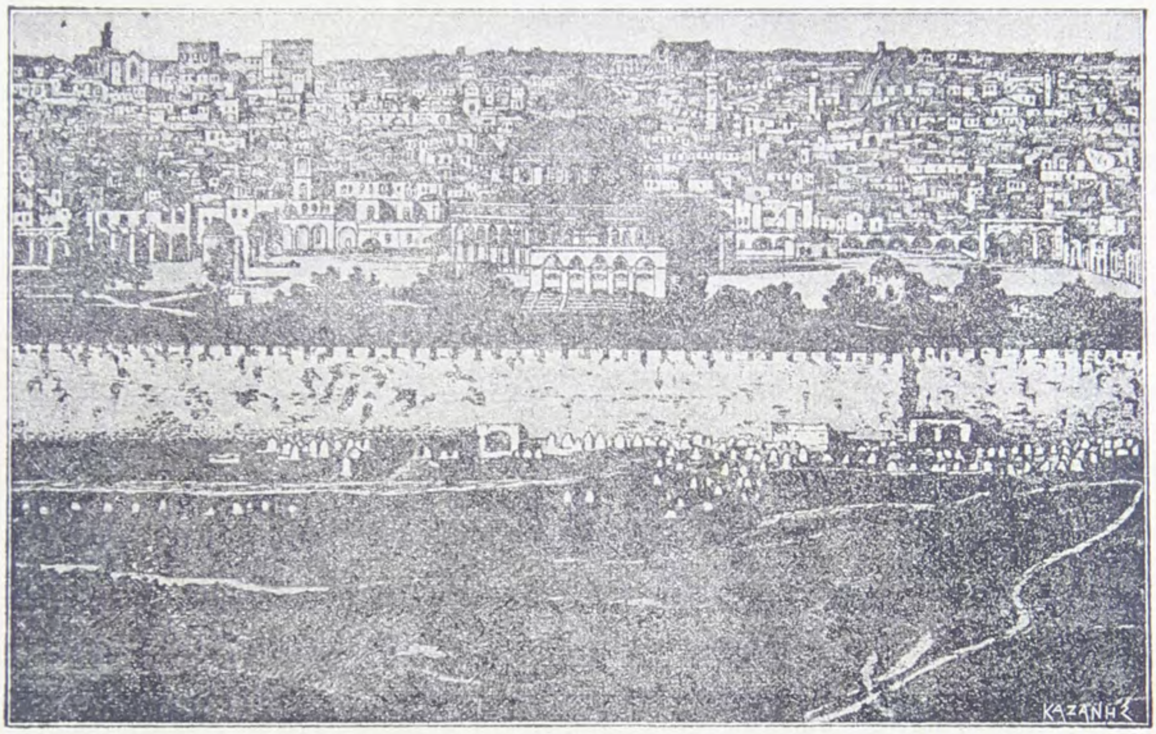

ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ

ὁ προσκυνητὴς τὴν Λύδδαν καὶ τὴν Ρέμλην. Ἐν τῇ πρώτῃ κώμῃ, πατρίδι τοῦ ἁγ. Γεωργίου, προσκυνεῖ ὁ χριστιανὸς τὸν τάφον τοῦ μεγαλομάρτυρος, ἐν τῷ ὁμωνύμῳ ναῷ, εἰς ὃν τὸ ἱερὸν αὐτοῦ λείψανον εἶχε μετακομισθῆ ἐκ Νικομηδείας, ἔνθα ἐμαρτύρησεν. Ὁ ναὸς ᾠκοδομήθη κατὰ τὸν Δ΄ ἀπὸ Χρ. αἰῶνα. Ἡ δὲ Ρέμλη (Ἀριμαθεία), 2 ὥρας πρὸς Β. τῆς Ἰερουσαλήμ, ἦτον ἡ πατρὶς τοῦ Ἰωσὴφ καὶ τοῦ Νικοδήμου, τῶν μαθητῶν τοῦ Κυρίου, οὗ τὸ σῶμα ἀποκαθηλώσαντες ἀπὸ τοῦ Σταυροῦ

ἐνεταφίασαν· ἔχει ναὸν ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγ. Γεωργίου τιμώμενον.

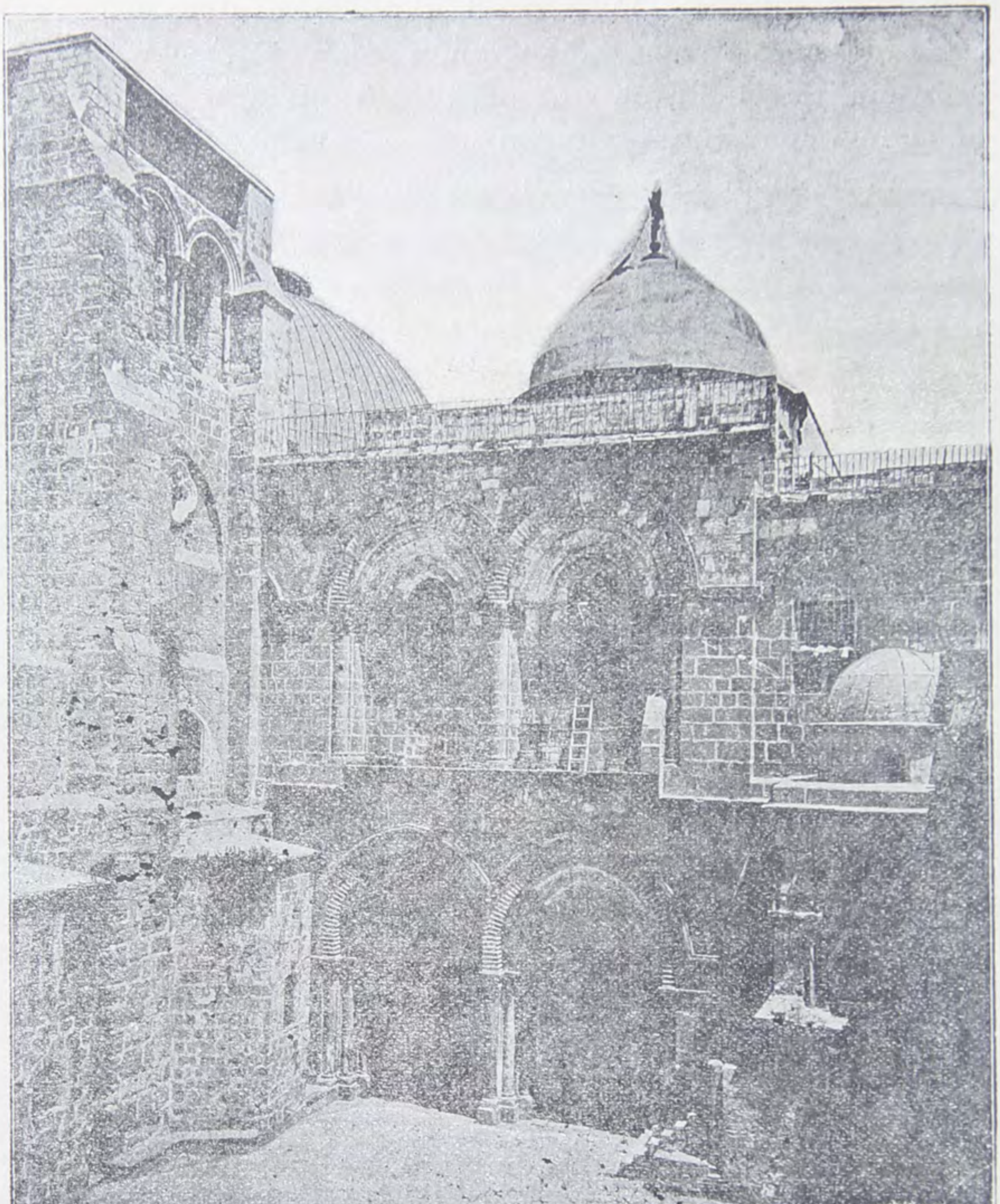

ΝΑΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

Μεταξὺ Ῥέμλης καὶ Ἱεροσολύμων ἔν τινι τόπῳ δεικνύει ἡ παράδοσις τὸν τάφον τοῦ ἀνδρείου Σαμψών, ὀλίγον δὲ περαι-

τέρω αὐτοῦ τὸ μέγιστον σπήλαιον, ἐν ᾧ ἔκειρεν αὐτὸν ἡ Δαλιδὰ καὶ τὸν παρέδωκεν εἰς τοὺς Φιλισταίους.

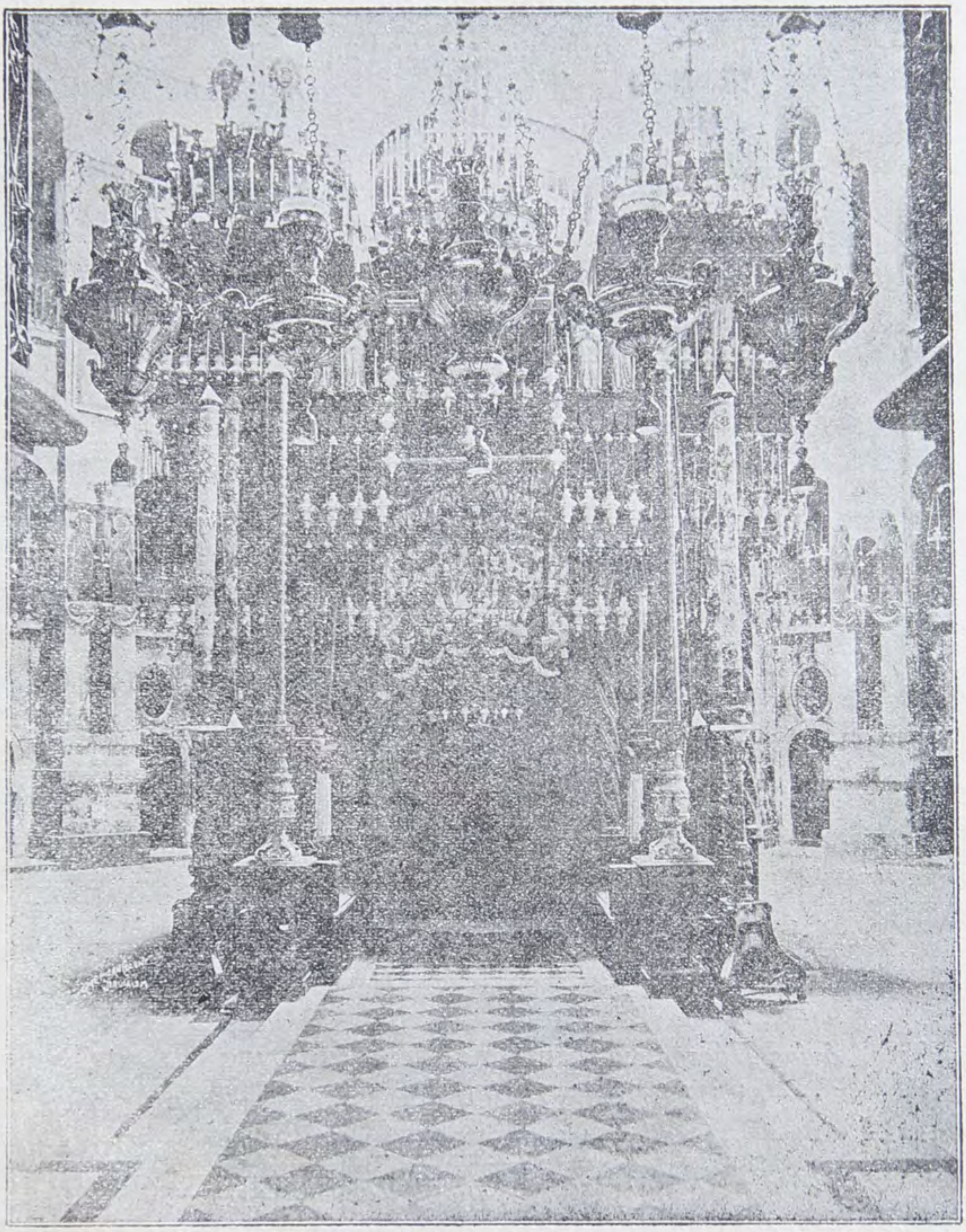

ΤΟ ΚΟΥΒΟΥΚΛΙΟΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΤΑΦΟΥ

Ἱερουσαλήμ.—Εἰς τὴν ἁγίαν Πόλιν εἰσέρχεταί τις διὰ τῆς *Πύλης τοῦ Δαβίδ*, παρὰ τὴν ὁποίαν δείκνυται τόπος, ἐν ᾧ κατὰ

τὴν παράδοσιν, ἐτάφη ὁ ψαλμῳδὸς ἐκεῖνος βασιλεύς. Καὶ ἰδοὺ μετ' ὀλίγον φθάνει τις εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ τῆς 'Αναστάσεως, ὅστις ᾠκοδομήθη μὲν ὑπὸ τῆς αὐτοκρατείρας ἁγίας 'Ελένης, κατερειπωθεὶς δὲ καὶ μέχρι σχεδὸν τῶν βάσεων καταστραφεὶς πολλάκις ἀνῳκοδομήθη καὶ ἀνενεώθη.

'Ο διὰ τῆς μιᾶς καὶ μόνης σήμερον ἀνοικτῆς μενούσης

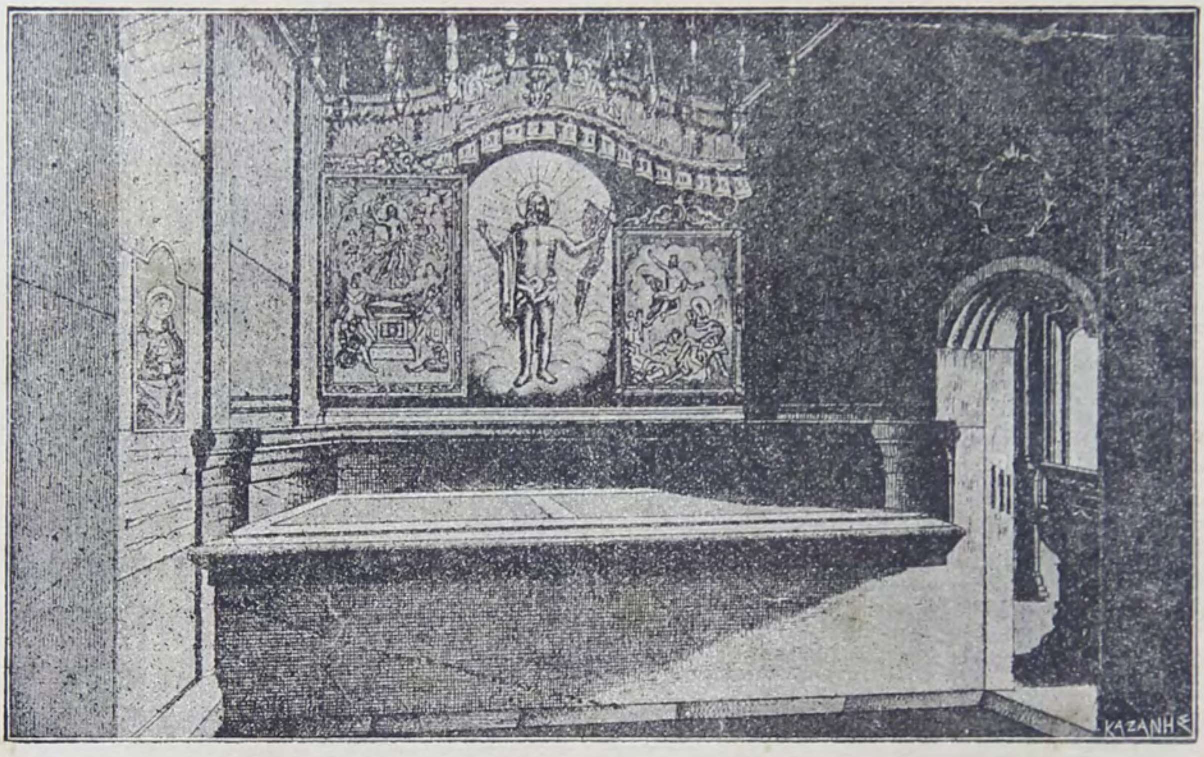

ΑΓΙΟΣ ΤΑΦΟΣ

πύλης, *ἁγίας Πόρτας* καλουμένης, εἰσερχόμενος εἰς τὸν Ναὸν (διότι πᾶσαι αἱ ἄλλαι ἀπεκλείσθησαν κατὰ διαφόρους καιροὺς ὑπὸ τῶν κατακτητῶν καὶ ἑτεροδόξων), εὑρίσκεται πρῶτον πρὸ τοῦ χώρου, ὅστις καλεῖται *'Αποκαθήλωσις*. Εἶναι αὕτη Πλάξ, ὀλίγον ὑπερέχουσα τοῦ ἐδάφους, μήκους 2 μέτρων περίπου, ἐφ' ἧς ἀναγινώσκει τις τὸ « 'Ο Εὐσχήμων 'Ιωσὴφ ἀπὸ τοῦ ξύλου καθελὼν κ.λ.». Εἶναι ὁ τόπος, ἐφ' οὗ μετὰ τὴν *ἀποκαθήλωσιν* ἀπὸ τοῦ Σταυροῦ τὸ σῶμα τοῦ 'Ιησοῦ ἐναπετέθη, ὅπως

σινδόνῃ καθαρᾷ εἰληθῇ καὶ ἀρώμασι καὶ κηδευθῇ ἐν μνήματι καινῷ.

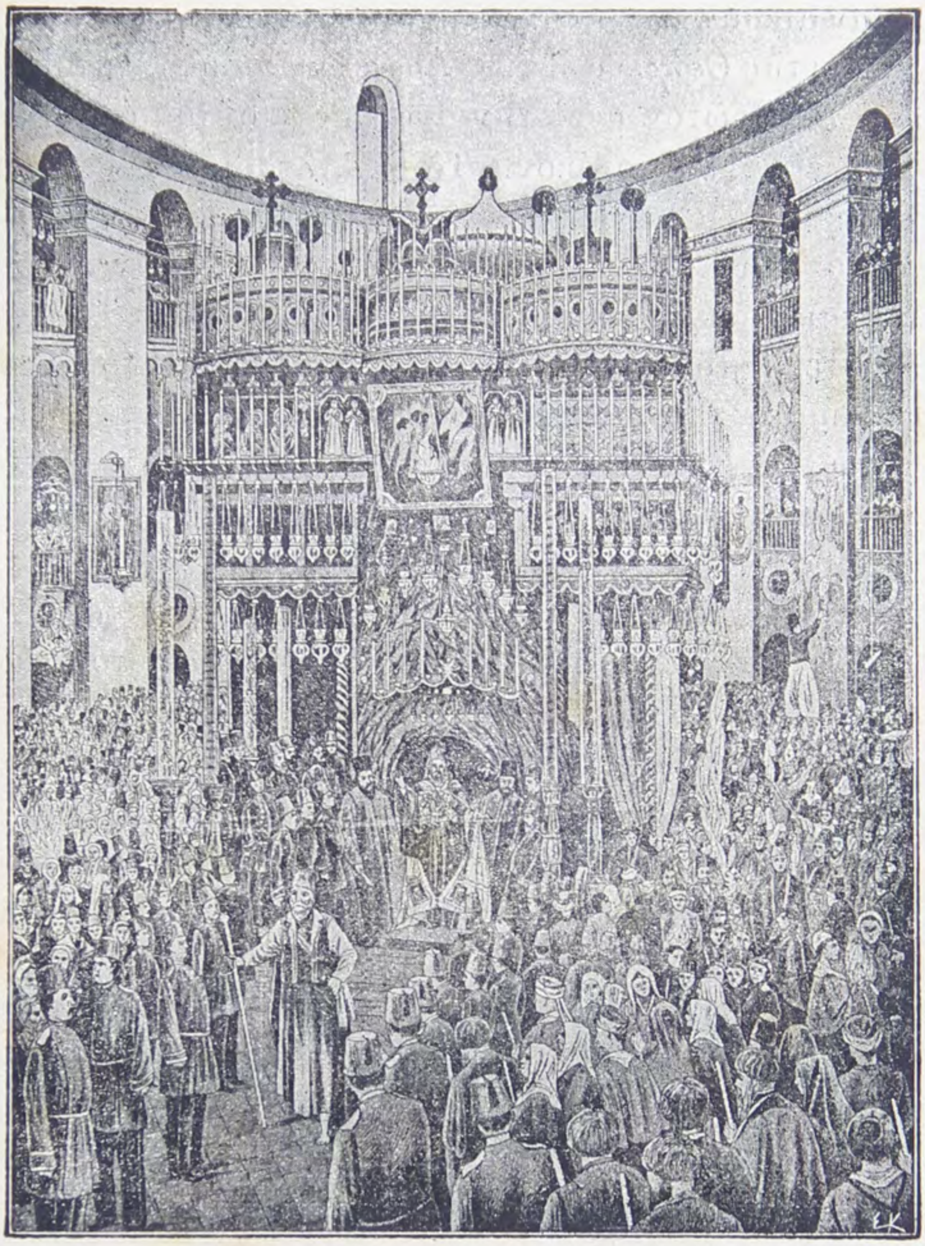

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΚΟΥΒΟΥΚΛΙΟΝ (ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΕΛΕΤΗΝ

Ὀλίγα βήματα ἀριστερᾷ τοῦ Γολγοθᾶ (περὶ οὗ κατωτέρω), εὕρηται τὸ *ἅγιον Κουβούκλιον*, ἐν ᾧ ὁ *Ἅγιος Τάφος*. Τὸ Κουβούκλιον καλύπτεται ὑπὸ μεγάλου Τρούλλου. Ἐπιγραφαί,

κανδῆλαι, κηροπήγια, ἀναθήματα κοσμοῦσι τὸν ἅγιον ἐκεῖνον τόπον, μαρτυροῦντα τὸν σεβασμὸν τῶν χριστιανῶν.

Παρὰ τὸ ἅγιον Κουβούκλιον, ἔχουσιν ἀνεγείρει καὶ οἱ Λατῖνοι μίαν μικρὰν καπέλλαν, ὀλίγον δὲ ὑψηλότερον καὶ ἑτέραν, λεγομένην τῆς *Θεοτόκου* ἢ τῆς *Ἐμφανίσεως*, διότι, κατὰ τοὺς Λατίνους, ἐκεῖ πρῶτον μετὰ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῦ ὁ Κύριος ἐνεφανίσθη εἰς τὴν Θεοτόκον. Τὸ δὲ Ἀλτάριον τῆς Λατινικῆς ταύτης καπέλλας στηρίζεται ἐπὶ κίονος, ἐφ' οὗ, κατὰ τοὺς ἰδίους Λατίνους, προσεδέθη ὁ Σωτὴρ κατὰ τὴν νύκτα τῶν Παθῶν καὶ ἐφραγγελώθη.

Ἀριστερᾷ τοῦ λατινικοῦ ἀλταρίου εἶναι τὸ ὀρθόδοξον Παρεκκλήσιον τῆς *Φυλακῆς τοῦ Κυρίου* λεγόμενον. Ἐκεῖ ὁ Σωτήρ, μετὰ τὴν καταδίκην αὐτοῦ, ἐπετηρήθη ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν, μέχρις οὗ ἑτοιμασθῇ ὁ Σταυρὸς αὐτοῦ.

Ὄπισθεν τοῦ ἱεροῦ βήματος τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀναστάσεως ἐπισκέπτεται ὁ προσκυνητὴς τὸ Παρεκκλήσιον τοῦ *Ἑκατοντάρχου Λογγίνου*, ὅστις ἰδὼν κατὰ τὴν Σταύρωσιν τοῦ Σωτῆρος τὸν σεισμὸν καὶ τὰ γενόμενα ὡμολόγησεν «ἀληθῶς υἱὸς Θεοῦ ἦν οὗτος». Πλησίον αὐτοῦ οἱ Ἀρμένιοι ἔχουσιν ἕτερον Παρεκκλήσιον, καλούμενον τοῦ «*Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου*», διότι ἐκεῖ που οἱ στρατιῶται ἐκδύσαντες τὸν Ἰησοῦν, διεμερίσθησαν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὸν ἄρραφον χιτῶνα ἔβαλον κλῆρον.

Νοτιανατολικώτερον εὕρηται ὁ ναΐσκος τοῦ *Ἀκανθίνου Στεφάνου*, κάτωθεν τῆς ἁγ. Τραπέζης τοῦ ὁποίου προσκυνεῖται τμῆμα κίονος ἐκ γρανίτου λίθου, περὶ οὗ μαρτυρεῖται, ὅτι ἐπ' αὐτοῦ ἐκάθητο ὁ Ἰησοῦς, ὅτε ἐτύπτετο καὶ ἐνεπαίζετο ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων. Ὁ κίων οὗτος ἀνάγκη νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι μετηνέχθη ἐκεῖσε ἐκ τοῦ Πραιτωρίου τοῦ Πιλάτου.

Πρὸς Β. τοῦ παρεκκλησίου τοῦ Ἀκανθίνου Στεφάνου ὑπάρχει τὸ *Σπήλαιον τῆς Εὑρέσεως τοῦ Σταυροῦ*, ἐν ᾧ κατὰ τὴν παράδοσιν ἡ ἁγία Ἑλένη ἀνεῦρε τὸν Τίμιον Σταυρόν. Ἀνήκει τοῦτο τοῖς Ἀρμενίοις.

Μικρά, στενὴ καὶ σκοτεινὴ πύλη φέρει ἐντεῦθεν ἐπὶ τοῦ

Φρικτοῦ Γολγοθᾶ, ἐφ' οὗ ἐσταυρώθη ὁ Σωτήρ. Ὄπισθεν τῆς ἁγ. Τραπέζης, δείκνυται ἡ ὀπή, εἰς ἣν ἐνεπάγη ὁ Τίμιος Σταυ-

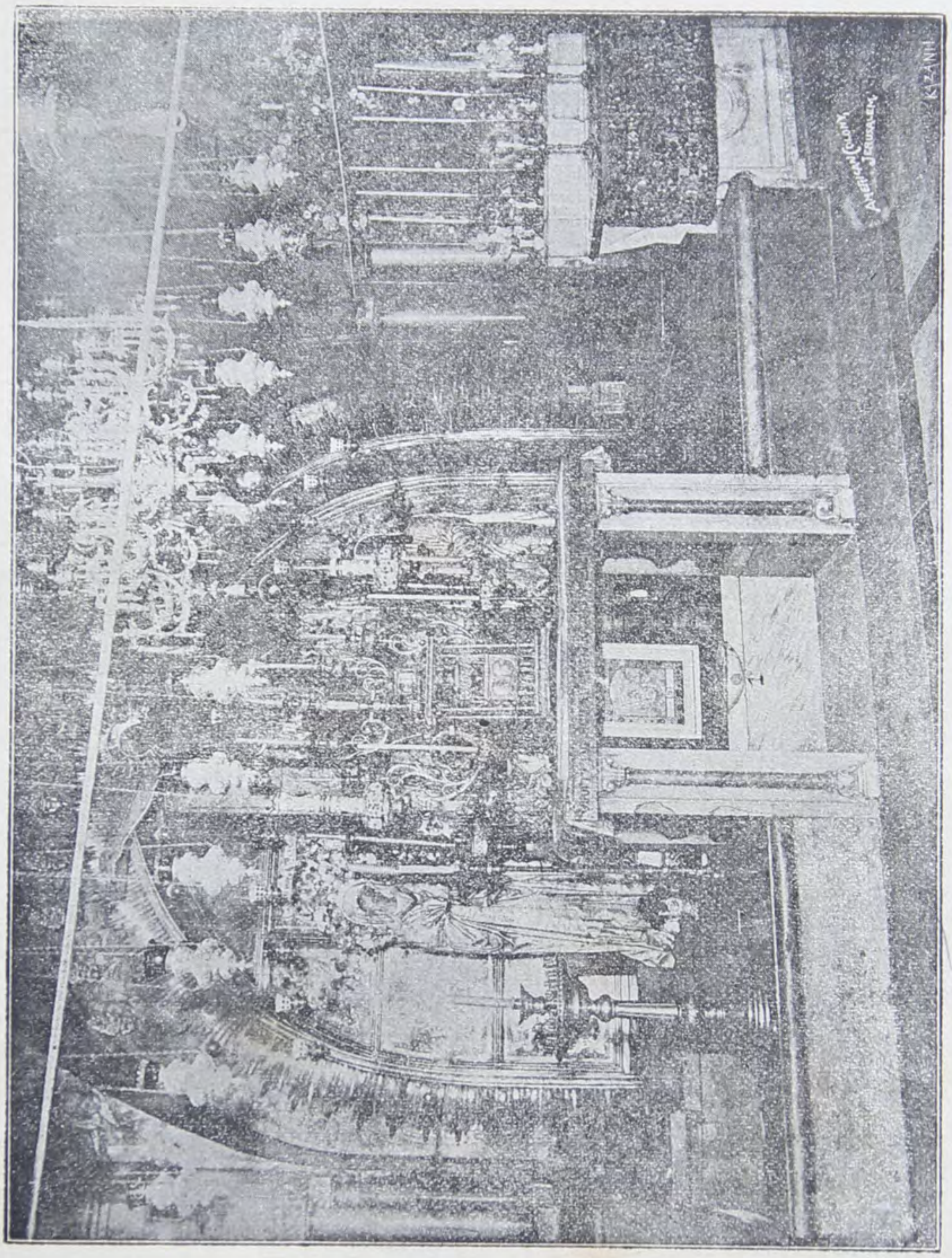

ΓΟΛΓΟΘΑΣ (Η ΟΠΗ ΕΝΘΑ ΕΝΕΠΑΓΗ Ο ΣΤΑΥΡΟΣ)

ρός. Δεξιᾷ τῆς ὀπῆς ταύτης ὑπάρχει ῥῆγμα, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν παράδοσιν εἶναι ἓν ἐκ τῶν γενομένων κατὰ τὸν ἐπὶ τῆς Σταυρώσεως σεισμόν.

Κάτωθεν τοῦ πρὸς Β. τμήματος τοῦ Γολγοθᾶ ὑπάρχει τὸ λεγόμενον *Παρεκκλήσιον τοῦ Ἀδάμ, ἢ Κρανίου τόπος.*

Παρὰ τὸν Γολγοθᾶν, ἀνήκοντα ἀποκλειστικῶς τοῖς Ὀρθοδόξοις, ἔχουσι κατασκευάσει καὶ οἱ Λατῖνοι παρεκκλήσιον.

Τοιαῦτα ἐν ὀλίγοις τὰ ἐπισημότατα προσκυνήματα ἐν Ἱερουσαλήμ, ὧν κέντρον εἶναι ὁ Πανάγιος Τάφος.

Δ'. Προσκυνήματα τῆς Παλαιστίνης ἐκτὸς τῆς Ἱερουσαλήμ.

Βηθλεέμ.—Μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν περίπου μακρὰν καὶ νοτιοδυτικῶς τῆς Ἱερουσαλήμ, εἶναι ἡ περιώνυμος κώμη Βη-

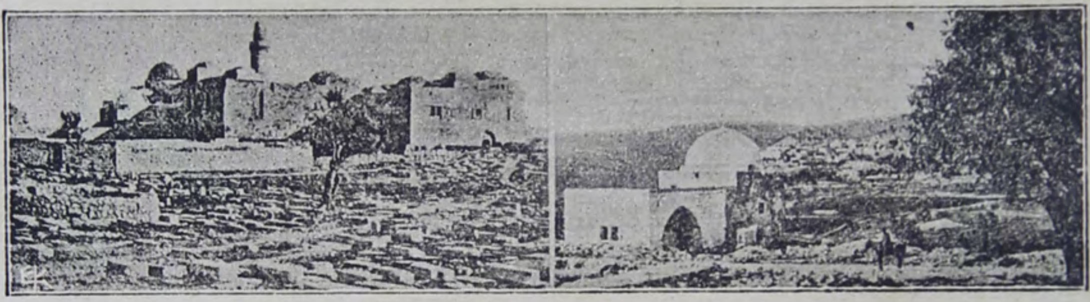

ΤΑΦΟΙ ΔΑΒΙΔ ΚΑΙ ΡΑΧΗΛ

θλεέμ, ἐν ᾗ ἐγεννήθη ὁ Σωτήρ, τὸ πάλαι *Ἐφραθὰ* λεγομένη. Καθ' ὁδὸν ἀπὸ τῆς ἁγ. Πόλεως εἰς τὴν Βηθλεὲμ ἀπαντᾷ τις τὸ ***Φρέαρ τῶν Μάγων,*** παρ' ὃ ἀνεπαύθησαν, ὡς λέγεται, οἱ ἐρχόμενοι νὰ προσκυνήσωσι τὸν γεννηθέντα Ἰησοῦν ἐξ Ἀνατολῶν Μάγοι. Ἐπίσης ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ εὕρηται καὶ ὁ ***Τάφος τῆς Ραχήλ,*** τῆς συζύγου τοῦ πατριάρχου Ἰακώβ. Ἄξια ἐπισκέψεως κατὰ τὴν αὐτὴν ὁδὸν εἶναι καὶ ὁ ναὸς καὶ τὸ μοναστήριον τοῦ ἁγίου Ἠλιοῦ, ὅστις ἐκεῖ που κατὰ τὴν παράδοσιν ἀνεπαύετο.

Ὄχι δὲ μακρὰν ἐκεῖ που δείκνυται καὶ ὁ τόπος, ἐν ᾧ ἦτο ποτὲ ὁ οἶκος τοῦ δικαίου Συμεών, τοῦ δεξαμένου ἐν ἀγκάλαις

τὸ νήπιον Ἰησοῦν. Εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, λεγόμενον *Καταμόνη*, ὑπάρχει οἰκία τοῦ Πατριάρχου.

Ἡ *Βηθλεὲμ Ἰούδα* (=οἶκος ἄρτου) πρὸς διάκρισιν τῆς Βηθλεὲμ Ζαβουλών, κατοικουμένη τανῦν ὑπὸ 2,000 κατοίκων,

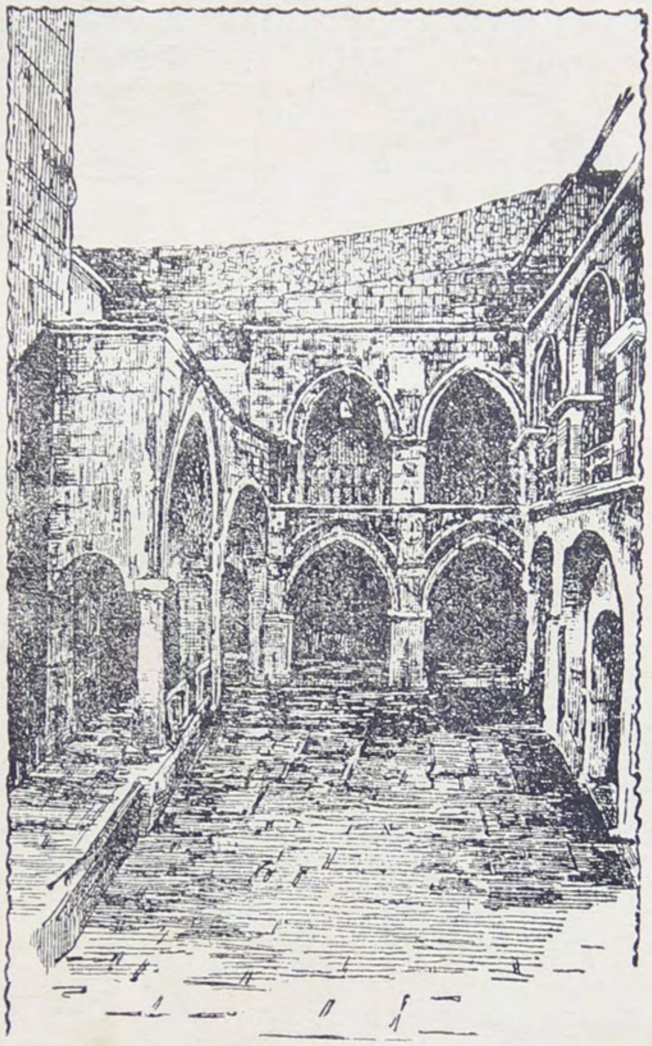

Ο ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ

ἔχει τρεῖς ναοὺς ὀρθοδόξους. Ὁ κυρίως Ναός, περικαλέστατος, ᾠκοδομήθη, ὡς βεβαιοῦται, ὑπὸ τῆς ἁγ. Ἑλένης, καὶ συνεπληρώθη βραδύτερον ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ. Παρ᾽ αὐτὸν ἔχουσι παρεκκλήσια οἱ Ἀρμένιοι καὶ οἱ Λατῖνοι. Πρὸς τὸν δεξιὸν χορὸν τοῦ ναοῦ κλίμαξ μακρὰ φέρει εἰς τὸ ὑπόγειον

ἅγιον Σπήλαιον τῆς Γεννήσεως, ἀνῆκον εἰς τοὺς Λατίνους, ὑφ' ὧν δείκνυται ἐν αὐτῷ ὁ τόπος τῆς ἁγ. Φάτνης. Ὑπεράνω δὲ τοῦ Σπηλαίου οἱ ὀρθόδοξοι ἔχομεν ἁγίαν Τράπεζαν, ἐφ' ἧς τελεῖται ἡ θεία Λειτουργία· ἐπιτρέπεται δὲ ἐπ' αὐτῆς νὰ τελῶσι λειτουργίαν καὶ οἱ Ἀρμένιοι.

Εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς μονῆς τοῦ Σπηλαίου, εἶναι ἕτερον προσκύνημα, τὸ *Σπήλαιον τοῦ Γάλακτος*, ἐν ᾧ λέγεται ὅτι ἡ Θεοτόκος ἀναπαυθεῖσα ἐθήλασε τὸ νήπιον Ἰησοῦν. Καὶ τοῦτο ἀνήκει τοῖς Λατίνοις.

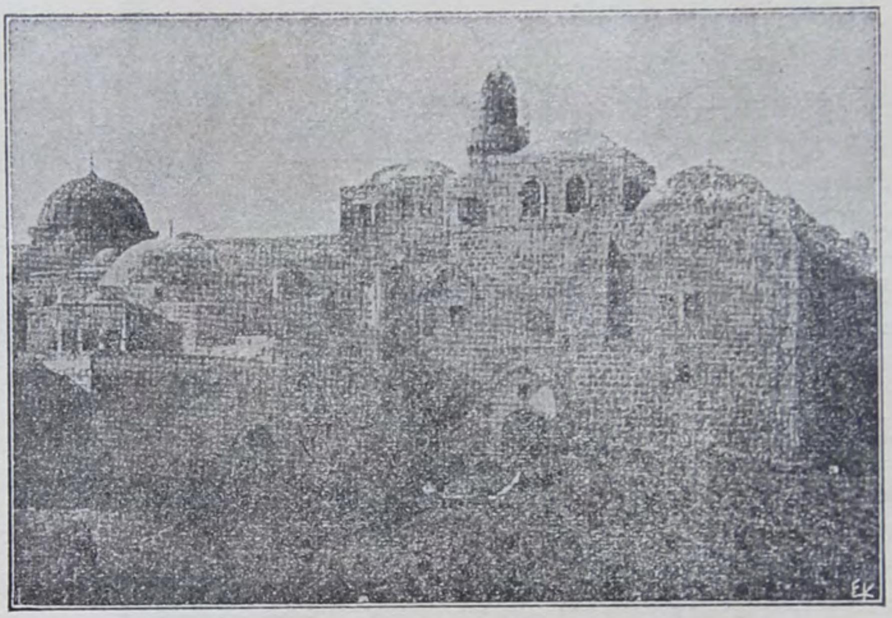

ΣΙΩΝ

Σιών.— Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς τὸν λόφον Σιών, ἐφ' οὗ ἔκειντο οἱ τάφοι τοῦ Δαβὶδ καὶ τῶν ἄλλων βασιλέων, καὶ περὶ οὗ εἴπομεν ἀνωτέρω κεῖται τὸ Ἀρμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἐπὶ τοῦ μέρους δὲ ἐφ' οὗ τοῦτο ἵδρυται, ὑπῆρχον ποτέ, κατὰ τὴν παράδοσιν, ὁ οἶκος τοῦ ἀρχιερέως Καϊάφα καὶ ὁ οἶκος τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου.

Ἄλλα τινὰ προσκυνήματα ἐπὶ τῆς Σιὼν κατέχουσιν οἱ Φραγκισκανοὶ μοναχοὶ καὶ ἄλλα κατέχουσιν οἱ Ἀρμένιοι.

Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἀπὸ τῆς Ἱερουσαλὴμ εἰς τὸ ὄρος τῶν

Ἐλαιῶν, ἀπαντῶσιν ἐπὶ τῶν βράχων λελαξευμένους ἀρχαίους ἰουδαϊκοὺς τάφους, τοὺς ὁποίους ἀδέσποτος φήμη καὶ παράδοσις ὀνομάζει *τάφους τῶν Κριτῶν τοῦ Ἰσραήλ.*

Ἐπὶ τῆς Β. κορυφῆς τοῦ ὄρους κεῖται ὀρθόδοξος ἀρχαῖος

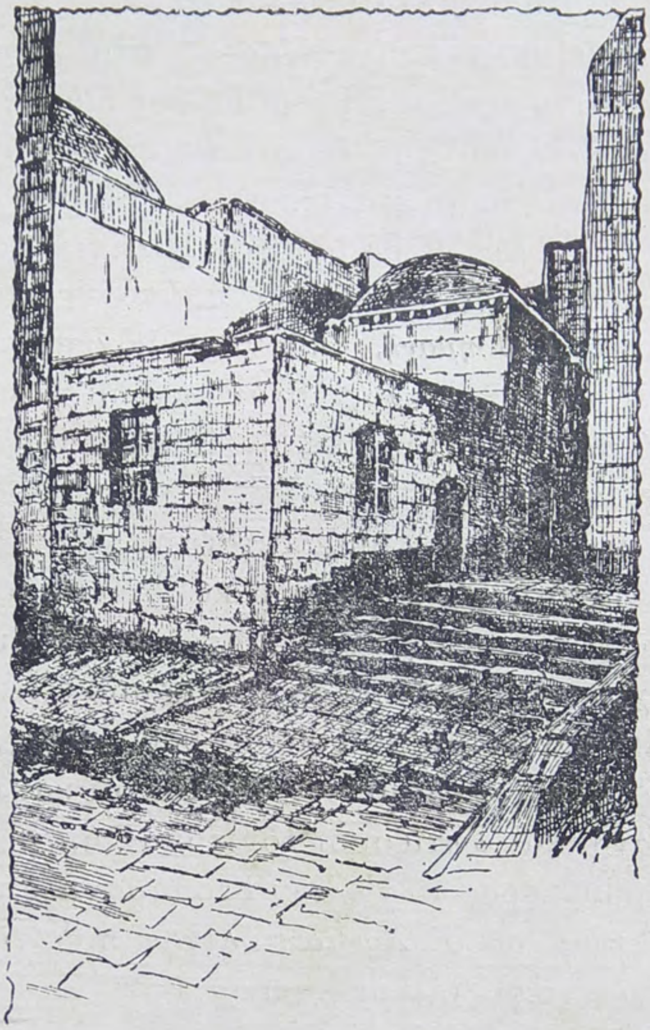

Ο ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ

ναός, χρονολογούμενος ἀπὸ τῶν χρόνων τῶν ἁγ. Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, καὶ ἀνακαινισθεὶς κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους. Παρὰ τὸν ναὸν ἵδρυται καὶ τὸ Ἀρχιεπισκοπεῖον τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἰορδάνου. Ἡ δὲ τρίτη κορυφὴ τοῦ βουνοῦ, ἡ μεσημβρινή, λέγεται ἡ τῆς *Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου,* ὑπάρχει δ'

ἐπ' αὐτῆς Κουβούκλιον ὀκτάγωνον θολωτόν, ἀνῆκον εἰς πάντας τοὺς χριστιανούς, ὀρθοδόξους καὶ ἑτεροδόξους, τελοῦντας ἐντὸς αὐτοῦ λειτουργίαν διαδοχικῶς οἱ μὲν μετὰ τοὺς δέ. Ἐπ' αὐτῆς ὑπῆρχε καὶ ναός, κτισθεὶς ὑπὸ τῆς ἁγ. Ἑλένης, καταστραφεὶς σὺν τῷ χρόνῳ. Ἕτερον δὲ ναὸν ἔχουσιν ἐπὶ τῆς κορυφῆς ταύτης καὶ οἱ Ρῶσσοι.

Παρὰ τὸν χείμαρρον τῶν Κέδρων, περὶ οὗ ἀνωτέρω εἴπομεν, δείκνυται ὁ τόπος, ἔνθα ὁ Ἰούδας διὰ φιλήματος προέδωκε τὸν Σωτῆρα, καὶ τὸ μέρος ἔνθα ὁ Ἰησοῦς κατὰ μόνας προσηυχήθη περίλυπος ἕως θανάτου. Εἶναι ὁ τόπος οὗτος λιθόστρωτος, παρ' αὐτὸν δὲ ἵδρυται λατινικὴ μονή.

Εἰς τὴν παρὰ τοὺς δυσμικοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν κώμην ***Γεθσημανῆ***, ὑπάρχει ὑπόγειος ὁ τάφος τῆς Θεοτόκου, ἐπ' αὐτοῦ δὲ ναός, σταυροειδὴς τὸ σχῆμα, ἐξ οὗ κατέρχεται ὁ προσκυνητὴς εἰς τὸν ἱερὸν Τάφον διὰ μακρᾶς καὶ πλατείας κλίμακος.

Παρὰ τὸ μέσον τῆς κλίμακος ταύτης δείκνυνται οἱ τάφοι τῶν γονέων τῆς Θεοτόκου Ἰωακεὶμ καὶ Ἄννης, ἐφ' ὧν ἵδρυται παρεκκλήσιον, τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι αὐτῶν. Εἰς δὲ τὸ τέλος αὐτῆς ὑπάρχει ναΐσκος τοῦ ἁγ. Νικολάου. Ἐν τῷ ναῷ τῆς Θεοτόκου, ἀνήκοντι τοῖς ἡμετέροις ὀρθοδόξοις, ἱερουργοῦσι ἐπὶ ἰδίας Τραπέζης οἱ Ἀρμένιοι, οἱ Κόπται καὶ οἱ Σῦροι. Πολυάριθμοι κανδῆλαι φωτίζουσι τὸν τόπον ἡμέρας καὶ νυκτός.

Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ πρὸς τὸ χωρίον Γεσθημανῆ ὑπάρχει τὸ *Σπήλαιον τῆς Ἀγωνίας τοῦ Ἰ. Χριστοῦ*, ὀλίγον πρὸ τῆς προδοσίας αὐτοῦ. Τοῦτο κατέχουσιν οἱ Λατῖνοι.

Πρὸς Δ. τῆς πόλεως Ἱερουσαλὴμ κεῖνται τὰ λείψανα τῶν τειχῶν τῆς Ἱερουσαλήμ. Ἐκεῖ κατὰ πᾶσαν ἑσπέραν Παρασκευῆς συνέρχονται οἱ Ἰουδαῖοι καὶ προσεύχονται ὀδυρόμενοι καὶ κλαίοντες ἐπὶ τῶν τειχῶν.

Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἀπὸ τοῦ Γεθσημανῆ, ὄχι μακρὰν τοῦ αὐστριακοῦ ξενῶνος, ἀπαντᾷ ὁ ἐπισκέπτης τὸ *Πραιτώριον* τοῦ Πιλάτου, ἀνῆκον εἰς τοὺς Λατίνους.

Οὐχὶ μακρὰν τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως κεῖται ὁ *Λόφος*

τοῦ *Ἀβραὰμ* καλούμενος, ἐπὶ τοῦ ὄρους Μορία, ἐφ᾽ οὗ καὶ μονοστήριον καὶ παρεκκλήσιον τιμώμενον ἐπ᾽ ὀνόματι τοῦ πατριάρχου τῶν Ἰουδαίων, ὅστις ἐκεῖ που ἀνῆλθεν ὅπως θυσιάσῃ

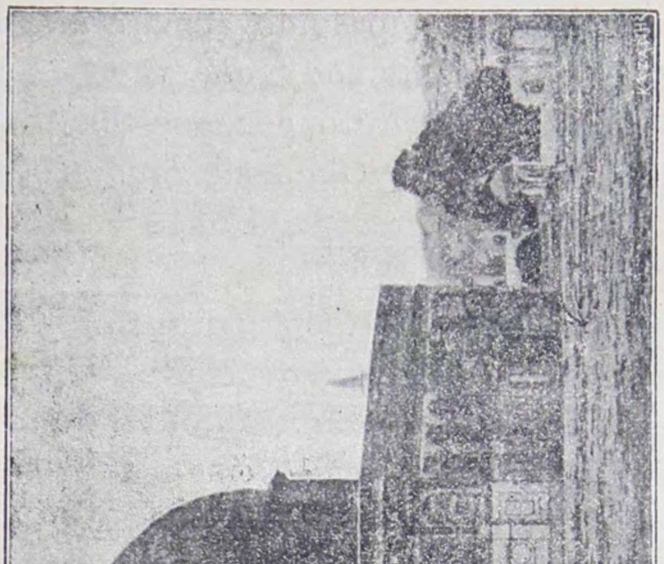

ΤΕΜΕΝΟΣ ΟΜΑΡ

τὸν μονογενῆ αὐτοῦ υἱὸν Ἰσαάκ.

Ἐπὶ τοῦ λόφου Βεζεθά, ὅπου ἡ Ἀκρόπολις *Ἀντωνία*, ἔκειτο, ὡς ἐρρέθη, ὁ Ναὸς τοῦ Σολομῶντος. Ἐπὶ τοῦ τόπου

ἐκείνου ἵσταται νῦν τὸ μεγαλοπρεπὲς καὶ περιώνυμον Τζαμίον τοῦ Ὀμάρ, τοῦ κατακτητοῦ τῆς Ἱερουσαλήμ, ὅστις τὸ ἀνήγειρεν τῷ 636 μ. Χ. ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τοῦ ὑπὸ τοῦ Τίτου καταστραφέντος Σολομοντείου Ναοῦ.

Παρὰ τὸ Τζαμίον Ὀμὰρ ὑπάρχει καὶ ἕτερον Τζαμίον. Τοῦτο ἦτο ἄλλοτε χριστιανικὸς ναὸς τῆς Ὑπαπαντῆς τοῦ Κυρίου, οἰκοδομηθεὶς ἐπὶ αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ, καὶ μεταβληθεὶς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Ὀμὰρ εἰς τουρκικὸν τέμενος.

Καὶ τοιαῦτα μὲν τὰ ἱερὰ Προσκυνήματα. Ὁ δὲ Ὀρθόδοξος Ἕλλην χριστιανὸς προσκυνητὴς ἔχει νὰ ἐπισκεφθῇ καὶ ἑτέρους ἁγίους τόπους σπουδῆς. Τοιοῦτος εἶναι πρῶτον ἡ πρὸς τὰ ΝΔ. τῆς Ἱερουσαλὴμ $1/_2$ ὥραν ἀπέχουσα *Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Σταυροῦ*, ἐν μέσῳ κοιλάδος, ἣν περιβάλλουσιν ἀπόκρημνοι ἀλλὰ καὶ κατάφυτοι λόφοι.

Ἕτερα ἑλληνικὰ ἱδρύματα ἐν Ἱεροσολύμοις εἶναι ἡ Ἱερατικὴ Σχολή, τὸ ἑλληνικὸν Νοσοκομεῖον καὶ τὸ ἑλληνικὸν Παρθεναγωγεῖον. Ἡ Ἱερατικὴ Σχολή, περιλαμβάνουσα δημοτικὸν καὶ ἑλληνικὸν σχολεῖον, εἶναι προπαρασκευτικὴ τῶν μελλόντων νὰ εἰσαχθῶσι βραδύτερον εἰς τὴν Θεολογ. Σχολήν. Τὸ οἰκοδόμημα αὐτῆς, ἔχον ἀπέναντι τὸ Ἑλλην. Νοσοκομεῖον, εἶναι εὐρύτατον καὶ μεγαλοπρεπὲς καὶ διδάσκονται ἐν αὐτῇ περὶ τοὺς 200 μαθητάς.

Ὑπερδιακόσιαι μαθήτριαι ἑλληνίδες ἐπίσης διδάσκονται ἐν τῷ ἀκμάζοντι ἑλληνικῷ Παρθεναγωγείῳ τῆς Ἱερουσαλήμ.

Ε'. **Οἰκονομικὰ τοῦ Π. Τάφου.**

Ὅτι τὰ οἰκονομικὰ τοῦ Παναγίου Τάφου εὑρίσκονται εἰς λίαν λυπηρὰν κατάστασιν οὐδεὶς ὁ ἀγνοῶν. Ἡ ἁγιοταφικὴ Ἀδελφότης ἔχουσα νὰ ἀντιπαλαίσῃ πρὸς πολλαπλᾶς ἀνάγκας καὶ δαπάνας, οὐ μὴν ἀλλὰ χάριν τῆς ἐθνικῆς ὑπεροχῆς ἐν Παλαιστίνῃ καὶ τοῦ ἐθνικοῦ γοήτρου, ἀνταγωνιζομένη

γενναίως πρὸς ὀρθοδόξων μὲν ἀλλὰ ἀλλογενῶν ἐνεργείας καὶ πρὸς ἑτεροδόξων ἄλλων ῥᾳδιουργίας, δεῖται χρημάτων εἴπερ ποτὲ σήμερον. Καὶ ὅμως, τὸ Κοινὸν τοῦ Π. Τάφου κατὰ τὰ ἐπικρατοῦντα ἐκεῖ ἰδιόρρυθμα συστήματα, μὴ νεμόμενον ἅπαντα τὰ ἐκ τῶν διαφόρων Προσκυνημάτων καὶ Σεβασμάτων εἰσοδήματα, τὰ ἐκ προσφορῶν καὶ ἐλεῶν, τῶν ἁπανταχόθεν τοῦ ὀρθοδόξου κόσμου συρρεόντων προσκυνητῶν, εὑρέθη πολλάκις εἰς τὴν ἀναπόδραστον ἀνάγκην νὰ συνάψῃ δάνεια, καί, τὸ χείριστον, νὰ περιπέσῃ εἰς τοὺς ὄνυχας ἁρπάγων τοκογλύφων, ὅπως δυνηθῇ, οὐχὶ νὰ δράσῃ ἐν εὐρυτέρῳ κύκλῳ ἐθνικῶν σκοπῶν, ἀλλ' ὅπως αὐτὸ τοῦτο ἐπαρκέσῃ εἰς τὸν ἐπιούσιον ἄρτον καὶ εἰς τὰς ἀπολύτους ἀνάγκας καὶ ἀναποφεύκτους δαπάνας αὐτοῦ.

Οἱ παλαιότεροι κανονισμοὶ οἱ διέποντες τὴν ἁγιοταφιτικὴν Ἀδελφότητα, ἦσαν ἐν πολλοῖς ἐλλειπεῖς, μὴ συντελοῦντες εἰς τὴν εὐόδωσιν τῶν οἰκονομικῶν τοῦ ἁγ. Τάφου πραγμάτων· τοῦτο κατεῖδε καὶ αὐτὴ ἡ ἀδελφότης, καὶ ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Δαμιανὸς πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐπεζήτησε, τῇ συνδρομῇ τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ἐπὶ τούτῳ μάλιστα μεταβὰς εἰς Κωνσταντινούπολιν, νὰ συντάξῃ νέους Κανονισμούς, οἵτινες μετὰ πολλὰς συζητήσεις, ἐπεκυρώθησαν, οὕτως ὥστε νὰ διευκολύνωσι τὴν ἀνόρθωσιν τῶν Οἰκονομικῶν τοῦ Παναγίου Τάφου. Οἱ τοιοῦτοι Κανονισμοὶ ἐσκόπουν ἰδίως *τὴν ἑνοποίησιν*, οὕτως εἰπεῖν, πάντων τῶν εἰσοδημάτων τῶν πολλῶν καὶ διαφόρων Προσκυνημάτων, ἅτινα δὲν εἶναι μικρὰ καὶ ἀσήμαντα, εἰς ἓν μόνον Ταμεῖον, τὸ τοῦ Ἱεροῦ Κοινοῦ, καταργουμένου τοῦ τέως ἐπικρατοῦντος πλημμελοῦς συστήματος τοῦ νὰ μένωσι ταῦτα κατατετμημένα καὶ πολλάκις ἀνεξέλεγκτα. Μεταξὺ τῶν εἰσοδημάτων τούτων μνημονευτέα ἐνταῦθα ἰδίως τὰ τοῦ κυρίως ἁγίου Τάφου, ἅτινα διαχειρίζεται ὁ ἑκάστοτε Σκευοφύλαξ τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως. Ἐπίσης οἱ νέοι Κανονικοὶ ὁρίζουσιν ἵνα πᾶσα τῶν Ἀδελφῶν τῆς ἁγιοταφιτικῆς Κοινότητος ἀτομικὴ περιουσία, πᾶσα πρόσοδος καὶ εὐσεβὴς δωρεὰ

πρὸς τὰ Πανάγια Προσκυνήματα, δέον νὰ περιέρχωνται εἰς τὴν κατοχὴν τῆς Ἱ. Ἀδελφότητος.

Ἐὰν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, μετ' αὐταπαρνήσεως τῶν ἀδελφῶν τῆς Ἱ. Κοινότητος, διοικηθῶσι τὰ οἰκονομικὰ αὐτῆς καὶ ἐν γένει ἐφαρμοσθῶσι πραγματικῶς οἱ νέοι κανονισμοί, τότε, ἀλλὰ τότε μόνον, θὰ ἀνορθωθῇ οἰκονομικῶς ὁ Πανάγιος Τάφος, τότε θὰ δυνηθῇ νὰ ἀποτίσῃ, τὰ ὡς Ἐφιάλτης ἐπιβαρύνοντα αὐτὸν χρέη, ἀνερχόμενα εἰς τρία καὶ πλέον ἑκατομμύρια φράγκων.

ΤΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΤΩΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ
ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Ἡ ***Ἱερουσαλήμ,*** Μητρόπολις τῆς Ἰουδαϊκῆς ἐκκλησίας κατέστη τὸ κέντρον τῆς χριστιανικῆς διὰ τῆς θεμελιώσεως ἐν αὐτῇ τῆς Ν. Διαθήκης.

Ἐνταῦθα ἀνεφάνισαν αἱ πρῶται ἀρχαὶ καὶ ἐντεῦθεν ἐξαπεστάλησαν αἱ πρῶται ἀποστολαὶ ἀνὰ τὴν Οἰκουμένην, ὅπως μαθητευθῶσι πάντα τὰ ἔθνη.

Ἡ πρώτη δ' οὕτω βάσις τοῦ Ἱεραρχικοῦ οἰκοδομήματος ἐκεῖ ἐτέθη, καὶ ὁ Ἀδελφόθεος Ἰάκωβος θεωρεῖται ὡς ὁ πρῶτος τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου ποιμήν.

Οἱ πρῶτοι τῶν Ἱεροσολύμων ἐπίσκοποι ἀρχικῶς μέν, ἕνεκα τῆς πολιτικῆς τοῦ ἰουδαϊκοῦ ἔθνους καταπτώσεως, ὑπήγοντο εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῆς Καισαρείας (διατηρησάσης ἔκτοτε τὸν προνομιακὸν βαθμὸν τῶν πρωτείων) τῆς τέως καλουμένης καὶ Πύργος Στράτωνος ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ χριστιανισμοῦ, ἡ πρὶν ἄδοξος Ἱερουσαλὴμ ἀνέλαμψεν ἐπὶ Μ. Κωνσταντίνου ἐν τῷ χριστιανικῷ στερεώματι καὶ τότε ἡ ἐκκλησία ταύτης ἔλαβε τὴν προσήκουσαν ἐν τῇ ἱεραρχίᾳ θέσιν· οὕτω δὲ μετὰ τὴν α΄ καὶ β΄

Οἰκουμ. Σύνοδον ὁ τέως ἐπίσκοπος Αἰλίας ἀναγορεύεται πατριάρχης Ἱεροσολύμων.

Νέα ὅμως κατόπιν πολιτικὴ διαίρεσις τῆς Ἰουδαίας κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς Ε΄ ἑκατονταετηρίδος καὶ τῶν παρακειμένων χωρῶν καθώρισε τὰ ὅρια εἰς πρώτην, δευτέραν, καὶ τρίτην Παλαιστίνην· τῆς μὲν *πρώτης* περιλαβούσης τὴν ἀρχαίαν Ἰουδαίαν μέχρι Σαμαρείας, ὑπὸ Μητρόπολιν τὴν Καισάρειαν, τῆς *δευτέρας* τὴν Γαλιλαίαν καὶ πάντα τ' ἀρκτικὰ τῆς Παλαιστίνης μέρη, ὑπὸ Μητρόπολιν τὴν Σκυθόπολιν· τῆς δὲ *τρίτης* ἅπαντα τὰ τῆς Πετραίας Ἀραβίας μέρη μέχρι τῆς Ἐρυθρ. Θαλάσσης, ὑπὸ Μητρόπολιν τὴν Πέτραν.

Ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τῆς τοιαύτης διαιρέσεως βασιζομένη καὶ ἡ ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδος ἀπεφήνατο ἵνα ὁ Ἱεροσολύμων ἔχῃ τὰς τρεῖς Παλαιστίνας, εἰς ἃς προσετέθη κατόπιν καὶ ἡ Ἀραβία.

Κατὰ τὸ πρῶτον δὲ Τυπικὸν καὶ Τακτικὸν εἰς μὲν τὴν *Α΄ Παλαιστίνην* Μητρόπολις εἶναι ἡ Καισάρεια, Ἐπισκοπαὶ δὲ Δῶρα, Ἀντιπατρίς, Νικόπολις, Ἰάμνια, Ὀνοῦς, Σώζουσα, Ραφία, Ἀσταθοῦς, Ρεγιών, Ἱεριχὼ Ρεγιών, Λιβίας Ρεγιών, Γάζαρα Ρεγιών, Ἄζωτος Παραλίας, Ἄζωτος Ἱππῖνος, Συκομίζων, Ἐστιλίων, Τρικωμιάς, Τόξοι, Σάλτον Βιτέλιον, Κωνσταντινιάνον, Σάλτον Γεραρηνῶν.

Εἰς τὴν *Β΄ Παλαιστίνην* Μητρόπολις ἡ Σκυθόπολις, Ἐπισκοπαὶ δὲ Καπιτωλιάς, Γάδαρα, Πέλλαι, Ἄβιλα, Ἵππος, Τετρακωμιάς, Ἑλενόπολις, Κλίμα Γαυλάνης, Κώμη Ναΐς.

Εἰς τὴν *Γ΄ Παλαιστίνην* Μητρόπολις Πέτρα, Ἐπισκοπαὶ δὲ Αὐγουστούπολις, Ἀρίνδηλα, Χαρακμωβᾶ, Ἀρεόπολις, Μάψις, Ἔλουσα, Ζόγορα, Βιροσάβων, Πεντακωμία, Μαμόψωρα, Μητροκωμία, Σάλτον Ἱερατικόν.

Εἰς δὲ τὴν *Ἀραβίαν* Μητρόπολις ἡ Βόστρα, Ἐπισκοπαὶ δὲ Ἀδρασός, Δία, Μήδαυα, Γέρασσα, Νεύη, Φιλαδέλφεια, Ἱεράπολις, Ἔσβους, Νεάπολις, Θέμιστος, Φιλιππούπολις, Φένοιτος Διονυσίας, Κωνσταντίνη, Πεντακωμία, Τρικωμία, Κανόθα, Σάλτον Βατάνεως, Ἑξακωμία, Ἐννεακωμία, Κώμη Γωνίας, Κώμη Χεροῦς, Κώμη Στάνης, Κώμη Χαβέρας, Κώμη Κορεά-

θης, Κώμη Κάπρων, Κώμη Πυργοαρετῶν, Κώμη Πεκιοῦς, Κώμη Ἀριαχῶν, Κώμη Νεότις, Κλίμα Ἀνατολῶν καὶ Δυσμῶν, Κλίμα Ἀριάθης, Κώμη Τράχωνος, Κώμη Βεθζαμοῦς.

Ἀρχιεπισκοπαὶ δὲ ἡ Διόσπολις ἤτοι πόλις Γεωργίου, Ἀσκάλων, Ἰόππη, Γάζα, Ἀνθηδών, Διοκλητιανούπολις, Ἐλευθερόπολις, Νεάπολις, Σεβαστή, Ἰορδάνης, Τιβεριάς, Διοκαισάρεια, Μαξιμιλιανούπολις, Καπιτωλιάς, Μύρα, Γάδαρα, Ναζαρέτ, Θαβώριον Ὄρος, Κυριακούπολις, Ἀδράα, Γάβαλα, Ἀϊλά, Φαράν, Ἐλενόπολις, Ὄρος Σινᾶ.

Κατὰ δὲ τὸ Συνταγμάτιον τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Χρυσάνθου, *Μητροπολῖται* εἰσὶν ὁ Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης, ὑπέρτιμος καὶ Ἔξαρχος πάσης Παλαιστίνης· ὁ Σκυθουπόλεως, ὑπέρτιμος καὶ Ἔξαρχος δευτέρας Παλαιστίνης, καὶ ὁ Πέτρας ὑπέρτιμος καὶ Ἔξαρχος τρίτης Παλαιστίνης καὶ Πετραίας Ἀραβίας· ὁ Πτολεμαΐδος ὑπέρτιμος καὶ Ἔξαρχος Φοινίκης· ὁ Βηθλεὲμ ὑπέρτ. καὶ Ἔξαρχος πάσης Ἰουδαίας· ὁ Ναζαρὲτ ὑπέρτ. καὶ Ἔξαρχος πάσης Γαλιλαίας. *Ἀρχιεπίσκοποι* δὲ ὁ ὑπέρτιμος καὶ πανιερώτατος Λύδδης, ὁ ὑπέρτ. καὶ πανιερ. Γάζης, ὁ ὑπέρτ. καὶ πανιερ. Σιναίου, ὁ Ἰόππης, ὁ Νεαπόλεως, ὁ Σεβαστείας, ὁ Θαβωρίου καὶ ὁ Φιλαδελφείας.

Ἡ Σύνοδος ἀποτελεῖται κατὰ ταῦτα ἐκ τεσσάρων Μητροπολιτῶν, ἓξ Ἀρχιεπισκόπων, τοῦ ἀρχιγραμματέως, τοῦ Γερ. Σκευοφύλακος, τοῦ Γερ. Δραγουμάνου καὶ ἑνὸς τῶν ἁγιοταφιτῶν, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Α. Θ. Μακαριότητος τοῦ Πατριάρχου τῆς Ἁγ Πόλεως Ἱερουσαλήμ, πάσης Παλαιστίνης, Συρίας, Ἀραβίας, Πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἁγίας Σιών.

***

Τοιαύτη ἡ δικαιοδοσία τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, ὑπὲρ οὗ τὰ πρῶτα **προνόμια** ἐδόθησαν ὑπὸ τοῦ προφήτου Μωάμεθ ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ τῷ 624 μ. Χ (β^ον^ ἔτος τῆς Ἐγείρας) διὰ τῆς ἐκδοθείσης αὐτοῦ διαθήκης (Ἀχτιναμὲ), ἧς τὸ πρωτότυπον εὑρίσκεται ἐν τῷ Αὐτοκρ. Θησαυροφυλακείῳ τῆς Κων/πόλεως· τὰ δὲ δεύτερα ὑπὸ τῆς ἑτέρας διαθήκης τοῦ δια-

δόχου του Καλίφου 'Ομὲρ Χαττὰπ τῷ ἔτει 637 μ. Χ. εἰς τὸν Πατριάρχην Σωφρόνιον ἐπὶτοῦ Ὄρους τῶν 'Ελαιῶν.

Γενικῶς εἰπεῖν τὰ προνόμια διὰ τὴν θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἐθνικὴν αὐτοδιοίκησιν τῶν χριστιανικῶν φύλων, ἰδίᾳ δὲ ἡμῶν τοῦ «βασιλικοῦ ἔθνους», ὡς ἐν ἐκείνοις ἀποκαλούμεθα διακρινόμενοι, ἐδόθησαν ὑπὸ «τοῦ Προφήτου τοῦ παρὰ Θεοῦ ἀπεσταλμένου, τιμήσαντος τὸ γένος τοῦτο τῇ σφραγῖδι τῆς τιμίας αὐτοῦ χειρὸς καὶ διατάξαντος ἔχειν εὔνοιαν καὶ ἀσφάλειαν». Διὰ τούτων δὲ ἀνεκηρύσσετο καὶ ὁ Πατριάρχης 'Ιεροσολύμων θρησκευτικὸς ἀρχηγὸς δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ, καὶ 'Εθνάρχης συγκεντρῶν τὰς θρησκευτικὰς καὶ ἀστυκὰς ἐλευθερίας τῶν ὑπ' αὐτὸν λαῶν. Τὸν κώδηκα δὲ τούτων ὁ 'Ομὰρ πρὸς ἀσφάλειαν ἐκήρυξεν ἀπαραβίαστον «καὶ παραβάτας τῆς διαθήκης τοῦ Θεοῦ καὶ μισητοὺς τοῦ ἀγαπητοῦ αὐτοῦ ἀποστόλου ἀξίους πυρὸς» τοὺς ἀθετήσαντας τὰς διατάξεις ἐκείνου.

Χάριν δὲ τῆς εὐρύτητος τῶν προνομίων οἱ Χριστιανοὶ τῆς Συρίας καὶ Παλαιστίνης ἀπελάμβανον, πλήρους σχεδὸν αὐτοδιοικήσεως, πασῶν τῶν διαφορῶν των διακανονιζομένων διὰ τῆς πνευματικῆς ἀρχῆς.

Ἕτερα δὲ προνόμια παρεχωρήθησαν ὑπὸ Καλιφῶν καὶ Σουλτάνων ἐν οἷς διακρίνεται τὸ ἐπὶ Σουλτάνου Σελὴμ (1518) πρὸς τὸν Δωρόθεον τὸν Β'. Διὰ τοῦ ἀχταμέ, ὃν ὁ κυρίαρχος ἔδωκεν, ἐχορηγεῖτο πλήρης ἀσφάλεια ναῶν καὶ μονῶν καὶ τῶν ἐν γένει προσκυνημάτων, ἀπόλυτος ἐπ' αὐτῶν δικαιοδοσία τῶν πνευματικῶν ἀρχηγῶν, καὶ ἀναγνώρισις τῆς ἐθνικῆς καὶ θρησκευτικῆς κυριαρχίας τῶν Πατριαρχῶν.

'Ο Ναὸς τῆς 'Αναστάσεως καὶ ἡ ἐν Βηθλεὲμ 'Εκκλησία τῆς Γεννήσεως μετὰ τοῦ Σπηλαίου τοῦ ἔχοντος τρεῖς θύρας, ἀνεγνωρίζοντο ὡς κτήσεις τοῦ *Βασιλικοῦ Ἔθνους*, ὡρίζετο δὲ ὁ ἡμέτερος Πατριάρχης πρωτεύων, προστάτης καὶ ἀρχηγὸς πάντων τῶν χάριν προσκυνήσεως ἐπισκεπτομένων τὴν 'Ιερουσαλὴμ λαῶν· ἠδύνατο δὲ καὶ ὡς πολιτικὸς Ἄρχων καὶ ἀντιπρόσωπος τοῦ ἔθνους νὰ διεξάγῃ τὰς ὑποθέσεις τοῦ ὀρ-

θοδόξου ἐν τῇ Ἀνατολῇ χριστιανικοῦ πληρώματος, ἄνευ διακρίσεως ἐθνότητος πλήρη κεκτημένος καὶ ἀπόλυτον ἐξουσίαν, οὕτως ὥστε καὶ μετὰ τῶν Δυνάμεων νὰ ἀλληλογραφῇ καὶ μετὰ τῆς Υ. Πύλης ὡς ἀνωτάτη ἀρχὴ, πρὸς ἣν ἐκείνη ἀπηυθύνετο ἰσοτίμως, ὡς πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν ξένων Δυνάμεων.

Ὁ Πατριάρχης οὕτω δύναται νὰ καθαιρῇ πάντα κληρικὸν ἀπὸ τοῦ Μητροπολίτου καὶ Ἀρχιεπισκόπου, νὰ δικάζῃ, νὰ ἐποπτεύῃ νὰ κυβερνᾷ καὶ νὰ φορολογῇ τοὺς προσκ. χριστιανοὺς διὰ τὴν πνευμ. διοίκησιν τὸ ἔθνος του· ἔχων δὲ τὴν διεύθυνσιν τὴν ἀνεξέλεγκτον ἐπὶ πάντων τῶν κτιρίων, τῶν διὰ τὴν λατρείαν προωρισμένων, δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἐναντίον ἐπισκόπων κρίσιν, ἐφορεύων ἐποπτεύων καὶ δικάζων τὰς ἀστυκὰς διαφοράς, μένοντος τοῦ κλήρου ἀφορολογήτου μετὰ τῶν κτημάτων· δικαιοῦται δὲ νὰ κέκτηται ἀστυνομίαν καὶ νὰ κηδεμονεύῃ ἐπὶ πάσης περιουσίας καὶ κτήσεως χριστιανικῆς.

Καὶ ἀπεπειράθησαν μέν τινες νὰ ἀθετήσωσί πως ταῦτα ἀλλὰ τῇ αἰτήσει τῶν χριστιανῶν ἐπανωρθοῦντο τελειότερα. Οὕτως ὁ Χαλίφης Βαλὶδ ἠθέτησέ τινα, ἅτινα διὰ γραμμάτων ἐξησφάλισεν ὁ τὴν Δαμασκὸν κατακτησάμενος Χαλέδ· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ὁ διάδοχος τούτου Ὀμὰρ ὁ Β΄ ἀπέδωκε τὰ ἀθετηθέντα ἐξασφαλίσας ταῦτα (717). Μετ' αὐτὸν ὁ Χαλίφης τῆς Αἰγύπτου Ἐλ-Χάκιμ-μπὶ-Ἀπριλλὰχ ἀφῄρεσέ τινα τῶν προνομίων (1010) ἀλλὰ μετὰ μικρὸν ὁ ἴδιος οὗτος ἀπέδωκε καὶ διέταξε τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ πυρποληθέντος ναοῦ τοῦ Ἁγ. Τάφου, συντελεσθέντος διὰ τοῦ υἱοῦ του καὶ διαδόχου Καλίφου Ἐλ-Μοτασοὲμ-Μπιλλάχ. Ἔκτοτε ἱερὰ καὶ ἀπαραβίαστος ἀνεγνωρίσθη ἡ τοιαύτη τήρησις, ἀποτελέσασα μάλιστα μέρος τοῦ μουσουλμανικοῦ δημοσίου δικαίου, τοῦ Μωάμεθ τοῦ Προφήτου μιμηθέντος τοὺς Ἄραβας Χαλίφας καὶ τοὺς Σελτσουκίδας Σουλτάνους ἐκ μεγίστης πολιτικῆς προνοίας. Ὡς ἐκ τούτου χάριν μείζονος ἀσφαλείας τῆς κυριαρχίας, ἐσυστηματοποίησεν οὗτος ἐν Κων)πόλει τὸ μέγα θρησκευτικὸν κέντρον τῆς ἡμετέρας Μ. Ἐκκλησίας, διὰ τοῦ Πατριάρ-

χου Γενναδίου ἐν τῇ ἀρχῇ καὶ τῷ προσώπῳ τοῦ ὁποίου ἐτήρησε καὶ τοὺς τύπους τῆς Βυζαντιακῆς αὐλῆς. Τὸ πρῶτον δ' οὕτω Βεράτιον ἀνεγνώριζε πλήρη ἐλευθερίαν ἐν τῇ θρησκείᾳ, τῇ πνευματικῇ καὶ ἀστικῇ διοικήσει, μέχρι καὶ τῶν ποινικῶν, ὡς καὶ αὐτὸ τὸ Χάττι-Χουμαγιοὺν (1856) ἀναγράφει. Τὸ Βυζαντιακὸν δὲ δίκαιον ἀντεπροσωπεύετο τόσον εὐρέως ὥστε αἱ κατόπιν συναφθεῖσαι capitulasions ἐβασίζοντο εἰς τὰς διεθνεῖς σχέσεις τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους αἵτινες συνεδέθησαν μετὰ τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἀστικῆς ἐλευθερίας τῶν χριστιανῶν.

Τὴν ὑποχρέωσιν δὲ ταύτην τῆς Τουρκίας ὑπὲρ τῆς τηρήσεως τῆς ὁποίας ἐκηρύχθησαν ἐγγυήτριαι, διὰ τῶν ἐν Παρισίοις καὶ Βερολίνῳ συνθηκῶν, αἱ Δυνάμεις, ἐπισημοποίησαν αὐθορμήτως, πλὴν τοῦ Ἀβδοὺλ Μετζὶτ, μετὰ σεβασμοῦ τιμήσαντος τὸ πρῶτον εἰς τὸν Γεννάδιον δοθὲν Χάττι Σερίφ, καὶ οἱ Σουλτάνοι Ἀβδοὺλ Ἀζὶζ καὶ ὁ ἤδη ἀνάσσων Χαμὶμ Χὰν ὁ Β΄.

Ἐν τῷ αὐτοκρατ. Φιρμανίῳ τῷ ἐπιδοθέντι τῷ Πατριάρχῃ Γερμανῷ τῷ μηνὶ Σαβὰν 1269 (1853) ἀναφέρεται αὐτολεξεί: «Θέλω ἐν πάσῃ περιπτώσει νὰ περιφρουρηθῶσι τὰ προνόμια ἀπὸ οἱασδήποτε προσβολῆς νὰ τηρηθῶσιν ἄθικτοι αἱ παντοειδεῖς κτήσεις καὶ νὰ μένωσιν ἀπαραβίαστοι πᾶσαι αἱ παραχωρήσεις αἱ περιέχουσαι τοὺς ἀρχαίους ὅρους τῆς περιβολῆς των».

Ὁμοίως ἑτέρα προκήρυξις ὑπογεγραμμένη καὶ ὑπὸ πάντων τῶν ἐν ἐνεργείᾳ καὶ πρώην ὑπουργῶν καὶ τοῦ Σεϊχουλισλάμη καὶ τοιχοκολληθεῖσα πανταχοῦ τῇ 21 Σεβὰλ 1269 (8 Ἰουλ. 1853) ἀναγράφει σὺν τοῖς ἄλλοις ὅτι, «ἀδύνατον εἶναι προνόμια ἀρχαῖα αὐθορμήτως χορηγηθέντα ὑπὸ τῆς αὐτοκρατορικῆς ἀρχῆς ν' ἀρθῶσιν ἢ καὶ κατ' ἐλάχιστον νὰ μειωθῶσι. Ἡ αὐτοκρατορικὴ κυβέρνησις δίδει ἐπὶ τούτῳ διαβεβαιώσεις εἰς ἅπαντα τὸν κόσμον» Ἀλλὰ καὶ ἑτέρα διακοίνωσις τοῦ Μ. Βεζύρου Ρεσὶτ πασσᾶ τῇ 8 Σεβὰλ 1269 (14 Ἰουλ. 1853) σὺν τοῖς ἄλλοις διακηρύττει ὅτι,

«ὁ Σουλτάνος πιστὸς εἰς τὴν δικαιοσύνην θέλει νὰ ἐξασφαλίσῃ τὰ προνόμια κατὰ πάσης ἐπηρείας· καθῆκον δὲ αὐτοῦ καὶ τῆς Υ. Πύλης του εἶναι τὸ διατηρῆσαι ταῦτα καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ἀμφιβολίας»· καὶ ἑτέρα τοιαύτη τοῦ Ἀαλῆ πασσᾶ (τῇ 13 Μαΐου 1855) πρὸς τὰς Μ. Δυνάμεις ἀναγράφει ὅτι, «ἡ Υ. Πύλη διὰ τῶν πράξεων αὐτῆς ἐν τῷ παρελθόντι, τῶν σαφεστάτων δηλώσεων ἐν τῷ παρόντι, καὶ τῆς γνώσεως τῶν τιλμαφεστάτων συμφερόντων ἐν τῷ μέλλοντι παρέχει ἀποχρώσας ἐγγυήσεις περὶ τῆς τηρήσεως καὶ τοῦ σεβασμοῦ τῶν προνομίων. Οἱ πατριάρχαι συγκεντροῦσι τοιοῦτον σύνολον ἀστικῶν καὶ θρησκευτικῶν δικαίων, ὥστε δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἐξαιρουμένης τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας, οἱ χριστιανοὶ διοικοῦνται, δικάζονται καὶ διευθύνονται ὑπὸ χριστιανικῶν μᾶλλον ἢ μουσουλμανικῶν ἀρχῶν».

Καὶ ταῦτα πρὸ τῆς συνθήκης τῶν Παρισίων ὡς πάνδημος ὑπόσχεσις, καὶ διεθνὴς ὑποχρέωσις, ἔκτοτε συνεχῶς ἐπαναλαμβανομένη ὡς ἄμυνα κατὰ τῶν ἑκάστοτε προσαπτομένων μομφῶν. Οὕτως ὁ Φουὰτ πασσᾶς τῇ 13 Μαΐου 1867 δι' ἐπισήμου πρὸς τὰς Μ. Δυνάμεις ὑπομνήματος (ἀπολογούμενος εἰς τὸ πολύκροτον ὑπόμνημα τοῦ πρίγκιπος Γορτσακὼφ ὅπερ ἐθεωρήθη ὡς ἑρμηνεία τοῦ Χάττι Χουμαγιοὺν) ἀναγράφει ὅτι, «πᾶσαι αἱ προνομίαι σεβασταὶ διετέλεσαν καὶ μάλιστα πολλάκις ἀνεγνωρίσθη ἡ ἀνάγκη τῶν ἐπεκτάσεων τούτων (Β' ἄρθρ.)· ἡ πρὸς τὰς ἀνέκαθεν δὲ καθιερωθείσας ὑπὲρ τῶν χριστιανῶν ἀτελείας εὐλάβεια δὲν ἐπέτρεψεν εἰς τὴν Υ. Πύλην νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τῶν εὐχῶν τῶν μὴ μουσουλμάνων ὑπηκόων αὐτῆς καὶ ἰδίᾳ τοῦ Βουλγαρικοῦ λαοῦ, ὅστις ἀπὸ τοσούτων ἐτῶν ἐργάζεται πρὸς ἀποκλεισμὸν τοῦ ἑλληνικοῦ κλήρου ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν αὐτοῦ ἐκκλησιῶν. Καίτοι δὲ ἡ αὐτοκρ. κυβέρνησις ἐπεθύμει εἰλικρινῶς νὰ εἰσακούσῃ τῶν πόθων τούτων, ἠναγκάσθη ὅμως νὰ μείνῃ ἁπλοῦς θεατὴς τῶν πρὸς τοῦτο ἀγώνων τῶν βουλγάρων αὐτῆς ὑπηκόων, ἐκ φόβου μὴ ἐλαττώσῃ τὴν ἐξουσίαν τοῦ τῶν Ρωμαίων Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καὶ θίξῃ τὰ προνόμια αὐτοῦ, ἐν

οἷς ὑπάρχει καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ διορίζειν τοὺς ἀρχηγοὺς τῆς βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας».

Ἀλλὰ καὶ κατόπιν τῇ 13 Ζιλκαδὲ 1292 (30 Δεκεμβ. 1875) ὁ Σουλτάνος Ἀβδοὺλ Ἀζὶζ ἐξέδωκε νέον ἰραδὲν πρὸς τὸν Μ. Βεζύρην Μαχμοὺτ Νεδὶμ πασσᾶν προσεπικυρῶν τὰ προνόμια, ὅπερ ἐπανελήφθη καὶ ἐπὶ τοῦ ἤδη ἀνάσσοντος Ἀβδοὺλ Χαμὶτ Χὰν Β´ (τῷ 1876) συγκροτηθείσης τῆς ἐν Ναυστάθμῳ Εὐρωπαϊκῆς συνδιασκέψεως, ὅτε ἀνεκηρύχθη τὸ Σύνταγμα τῆς αὐτοκρ. κυβερνήσεως, καθ' ὃ ἐβεβαίωσεν ὅτι τὸ Κράτος προστατεύει τὰ χορηγηθέντα προνόμια.

Ἐν τῷ Συνεδρίῳ (1878) δὲ τοῦ Βερολίνου ὁ Ἀλέξ. Καραθεοδωρῆς πασᾶς ἀντιπρόσωπος τῆς Τουρκίας ἐδήλωσεν ἐπισήμως ὅτι, «ἡ αὐτοκρ. κυβέρνησις ἀπόφασιν ἔχει νὰ διατηρήσῃ τὰ ἀνέκαθεν κεχορηγημένα προνόμια ἐν ἁπάσῃ αὐτῶν τῇ ἰσχύϊ».

Ὡς δύναταί τις δὲ νὰ κρίνῃ ἐκ τῶν ἀποφάσεων τοῦ συνεδρίου τούτου, τοῦ προεδρευομένου ὑπὸ τοῦ Βίσμαρκ, τὸ ζήτημα τῶν προνομίων ἀνήχθη εἰς διεθνῆ πολιτικὴν ἐπισημότητα.

Καὶ ὅμως τῇ 2 Σαπὰν 1300 (26 Μαΐου 1883) ὁ τότε ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν θρησκευμάτων Ἀσὴμ πασᾶς ἐξ ὀνόματος τῆς Ὀθωμ. κυβερνήσεως προέθετο τὴν βαθμιαίαν τροποποίησιν τῶν προνομίων, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι νέων συνταχθέντων νόμων δέον ταῦτα ἢ νὰ προσαρμοσθῶσιν εἰς τούτους καὶ τὰ διοικητικὰ δίκαια ἢ νὰ ἀρθῶσιν ἂν ἀνεφάρμοστα πρὸς τούτους θερῶνται. Τοῦτο δὲ ἀνεκοινώθη διὰ τεσκερὲ εἰς τὰ πατριαρχεῖα καὶ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης χρονολογῆται τὸ ***προνομιακὸν ζήτημα,*** οὗ ἡ πρώτη φάσις συνεκλόνισε τὴν ἐκκλησίαν ἐπὶ τῆς α´ πατριαρχείας Ἰωακεὶμ τοῦ Γ´, ἡ δευτέρα πατριαρχεύοντος τοῦ Ἡρακλείας (ἤδη Χαλκηδόνος) Γερμανοῦ, καὶ ἡ τρίτη, (περὶ ἧς ἀλλαχοῦ ἐποιησάμεθα καὶ ἡμεῖς λόγον, ἐνταῦθα ὅμως παρέλκοντα) ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἤδη Ἰωακείμ, ὅτε προέκυψε καὶ ἡ θλιβερὰ πατριαρχικὴ κρίσις.

Ὡς πρὸς τὰ προνόμια, ἐν σχέσει μὲ τὴν ἰδιοκτησίαν τῶν προσκυνημάτων, ἡ ἱστορία των ἄρχεται κυρίως ἐπισημοποιουμένη ἀπὸ τῆς κυριαρχίας τῶν σταυροφόρων καὶ ἰδίως ἀπὸ τῆς ἁλώσεως τῆς Ἱερουσαλὴμ ὑπὸ Σουλτὰν Σελὴμ (1517), καταδείκνυται δὲ σαφῶς ὅτι ἀπὸ τοῦ Ὀμὰρ Χαττὰπ καὶ μέχρι τῶν σταυροφόρων ἐλαμπρύνθησαν μεγάλως καὶ εἰδικῶς ἐπὶ Βυζαντίνων, τοῦ ἑλληνικοῦ κλήρου ἔχοντος πλήρη τὴν ἐπ' αὐτῶν δικαιοδοσίαν καὶ τὴν γενικὴν ἐπιστασίαν.

Ἐκ τῆς ἱστορίας γνωστὸν ὅτι τὰ κατακτητικὰ δικαιώματα διατηροῦνται μόνον κατὰ τὸ διάστημα τῆς κατακτήσεως, μετὰ τὴν παῦσιν τῆς ὁποίας ἐπανέρχονται εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀρχαίων καὶ νομίμων κατακτητῶν τῶν κεκτημένων μάλιστα καὶ τίτλους ὑπερτάτης ἱερότητος καὶ σημασίας. Κατ' ἀκολουθίαν οἱ Σταυροφόροι (1099-1187) κρατήσαντες τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ ἀπελασθέντες κατόπιν οὐδὲν ἠδύναντο νὰ κληρονομήσωσι δικαίωμα εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς των, καὶ μάλιστα ἐπὶ κτήσεων μὴ ἀνηκουσῶν κυρίως μήτε εἰς τὸ κατακτηθὲν ἔθνος, μήτε εἰς τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ ὕπαρξιν ἐν τῇ κατακτηθείσῃ χώρᾳ· γνωστὸν δὲ ὅτι ἀπὸ τῆς ἀνακτήσεως τῆς Ἱερουσαλὴμ ὑπὸ τῶν Μωαμεθανῶν καὶ ἰδίως τῷ 1244 ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν μέχρι τοῦ 1517, οἱ ἐπὶ τῶν σταυροφοριῶν παροδικοὶ κυρίαρχοι οὐ μόνον ἰδιοκτησίαν δὲν ἐδικαιοῦντο νὰ ἔχωσιν, ἀλλ' οὐδ' ἠδύναντο ἀκινδύνως ἐν τῇ πόλει νὰ μείνωσιν, ὡς πιστοποιεῖται διὰ τῶν μέχρι τῆς σήμερον σωζομένων ἐπισήμων ἐγγράφων.

Ἀπὸ τοῦ 1517 ὅμως ἄρχεται ἡ μετὰ τῶν Ὀρθοδόξων καὶ Φράγκων πεισματώδης καὶ ἀδιάκοπος πάλη, τῶν μὲν πρώτων ἀμυνομένων καὶ ὑπερασπιζομένων δικαιώματα ἀπαραβιάστου ἀξίας, τῶν Καθολικῶν δὲ Δυνάμεων ὑποστηριζουσῶν τοὺς δευτέρους, πονήρως χρησιμοποιοῦντας γελοιωδεστάτους τίτλους ἀσημάντους, στηριζομένους εἰς παροδικὰς καὶ ὀλιγοχρονίους παραχωρήσεις, διὰ μηδαμινὰ ὅλως κτήματα. Ἐκτὸς ὅμως τούτων, οὐδὲν ἀπολύτως κεκτημένων γνήσιον καὶ νόμιμον καὶ ἐπίσημον δικαίωμα, ἀνεφάνησαν οἱ

Ἀβυσσινοί, οἱ Κόπται, οἱ Σύριοι καὶ οἱ Ἀρμένιοι· ἀλλὰ πάντες οὗτοι ἀναγνωρίζουσιν ὅτι οὐδὲ σκιὰν τίτλου τινος δύνανται νὰ ἔχωσι, καίτοι οἱ τελευταῖοι σπασμωδικάς τινας ἀποπείρας ἐπεχείρησαν.

Πρὸ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου οἱ μόνοι ἐν Ἱεροσολύμοις ναοὶ ἦσαν ὁ ἐν Βηθλεὲμ τῆς Γεννήσεως καὶ ὁ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν. Ὁ ἐπίσκοπος Αἰλίας (Ἱεροσολύμων ὡς εἴπομεν, ἐπὶ Ἀδριανοῦ) ὑπέκειτο εἰς τὸν Καισαρείας, ὑπαγόμενος οὕτως εἰς τὸ πατριαρχεῖον Ἀντιοχείας, ὅπως καὶ πάντες, μετὰ τὸν Ἰοῦστον δωδέκατον ἀπὸ Ἀδριανοῦ καὶ τελευταῖον ἐπίσκοπον Ἰουδαῖον, ἐξελέγοντο ἐξ Ἑλλήνων. Ὅτε δὲ ἐπὶ Μ. Κωνσταντίνου ἀνευρέθησαν οἱ ἅγιοι Τόποι καὶ ἀνηγέρθησαν οἱ ναοί, ἀνετέθησαν οὗτοι ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ Αἰλίας, ὅστις μετὰ τὴν α' καὶ β' Οἰκουμ. Σύνοδον προβιβάζεται εἰς πατριάρχην· οὕτω δέ, ὡς ἱστορικῶς μαρτυρεῖται ἀναμφισβητήτως, ὁ ἀνεξάρτητος τῶν Ἱεροσολύμων πατριαρχ. θρόνος κατεκοσμεῖτο ὑπὸ σειρᾶς Ἑλλήνων Πατριαρχῶν, ἐκλεγομένων ὑπὸ ἰδίας Συνόδου, ἥτις ἐκοινοποίει τοῦτο καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς Πατριάρχας, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ Ἐπισκόπου Ρώμης (οὗ οὐδὲν πρωτεῖον ἀνεγνώρισέ ποτε καὶ ἡ Ἐκκλησία τῶν Ἱεροσολύμων).

Τῷ 637 ὁ Ὀμὲρ Χαττὰπ καταλαβὼν τὰ Ἱεροσόλυμα ηὐλαβήθη τὸν Πατριάρχην Σωφρόνιον, διασώσαντα οὕτω τοὺς Ἁγ. Τόπους διὰ τῆς συνέσεως αὐτοῦ, ἀνταξίου διαδόχου τῶν προκατόχων του,—Ἑλλήνων πάντοτε, ὡς ἡ ἡμετέρα καὶ ἡ ἀραβικὴ ἱστορία ἐκθέτουσι, τῆς τελευταίας μάλιστα ὀνομαζούσης τούτους Μολέκι, δηλαδὴ βασιλικοὺς ἢ αὐτοκρατορικούς.

Ὁ πολὺς Ἄγγλος ἱστορικὸς Μίλσιος, οὗ γνωστὴ ἡ ἀμεροληψία, καὶ ὅστις ἐπὶ ἐπισήμων Ἀραβικῶν πληροφοριῶν βασίζεται, ὁμολογεῖ (Ἱστορ. Μωαμεθαν.) ὅτι ὁ Πατριάρχης Σωφρόνιος κατόπιν συνετῆς συμβουλῆς πρὸς τοὺς Βυζαντίνους στρατηγοὺς διὰ τὴν περαιτέρω ἀνωφελῆ ἀντίστασιν, παρέδωκε διὰ συνθήκης τὴν Ἱερουσαλὴμ εἰς αὐτὸν τὸν Καλίφην, ἕνεκα τῆς ἁγιότητος τῆς πόλεως, ἧς ἀνοιχθεισῶν τῶν πυλῶν εἰσῆλ-

θεν ἐκεῖνος μετὰ τοῦ Καλίφου ἐν εἰρηνικῇ φιλίᾳ. Τότε δὲ ὁ Ἄραψ κατακτητὴς ὑποληπτόμενος τὸν Σωφρόνιον, ἀλλὰ καὶ κατόπιν τῆς συνθήκης ἐχορήγησε τὸ περίφημον Ἀχταμέ, τὴν ἐπίσημον δηλαδὴ συνθήκην τῆς εἰρήνης μετὰ τῶν προνομίων, δι' ὧν ἐχορήγει ἀσφάλειαν, κυριαρχικὴν διοίκησιν ἐπὶ τῶν κτήσεων, προστασίαν, ἀνεξαρτησίαν, καὶ ἀπαλλαγὴν παντὸς φόρου, ὃν ὅμως ὑπεχρεοῦντο πάντες οἱ ἄλλοι προσκ.χριστιανοὶ νὰ δίδωσιν εἰς τὸν ἡμέτερον Πατριάρχην. Τὰ προνόμια δὲ ταῦτα ὤφειλον πάντες οἱ κατόπιν «ἢ Βασιλεὺς εἴη, ἢ Κριτής, ἢ Ἡγεμὼν ἐξουσίαν ἔχων ἐπὶ γῆς» τηρῆσαι, ἄλλως «ἀπὸ τοῦ νῦν ἕως τῆς ἡμέρας τῆς κρίσεως παραβάτης ἔστω τῆς διαθήκης τοῦ Θεοῦ καὶ μισητὸς τοῦ ἠγαπη..ένου του ἀποστόλου». Ὁ περιλάλητος οὗτος Ἀχταμὲς ἐγράφη τῇ ΙΕ´ τοῦ Ρεπσιοὺλ Ἐβὲλ τῷ ΙΕ´ ἔτει τοῦ Χισζρὲ, καὶ κατεχωρίσθη εἰς πάντας τοὺς ἀρχαιοτάτους ὀθωμανικοὺς κώδικας· κατὰ τὴν διένεξιν δέ ποτε ἡμῶν μετὰ τῶν Ἀρμενίων προσηνέχθη ἐκεῖνος εἰς τὸν Σουλτὰν Μαχμούτ, ὅστις ἀναγνώσας ἀπέκοψε μικρότατον τεμάχιον, ὅπερ μετὰ σεβασμοῦ ἐφύλαξεν εἰς ἐπὶ τούτῳ κατασκευασθὲν πολύτιμον ἐγκόλπιον. Σύγκειται δ' ὁ Ἀχταμὲς ἐκ περγαμηνῆς μήκους 6 σπιθαμῶν καὶ πλάτος μιᾶς· ἔκτοτε δὲ οἱ Ἕλληνες Πατριάρχαι τοιαύτην ἐξήκουν δικαιοδοσίαν ὥστε καὶ αὐτὰ τὰ δημόσια ἔγγραφα ἐγράφοντο ἑλληνιστὶ μέχρι τοῦ Καλίφου Ἀβδ-Ελ-Μάλεκ, πασῶν τῶν κτήσεων θεωρουμένων ὡς ἰδιωτικῆς περιουσίας τῶν Ἑλλήνων, ἐπισκευαζόντων ἀνεξελέγκτως πάντα τὰ οἰκοδομήματα καὶ ἀνῳκοδομούντων, ὡς ἔπραξαν οἱ Μιχαὴλ Παφλαγὼν καὶ Κωνσταντῖνος ὁ Μονομάχος τῇ ἐνισχύσει τοῦ αὐτοκρατ. Ρωμανοῦ τοῦ Ἀργυροπούλου, ἀνῳκοδομήσαντες τὸν ναὸν τῆς Ἀναστάσεως κατεδαφισθέντα (1010) ὑπὸ τοῦ διαβοήτου Φατιμίδου Καλίφου Ελ-Χακέμ. Ὡς πρὸς δὲ τ' ἀναφερόμενα ὑπὸ τοῦ Εὐνάρδου (εἰς ὃν στηρίζονται οἱ ἐνδιαφερόμενοι) ἀφηγουμένου τὰ κατὰ τὸν Μέγ. Κάρολον, ὅτι οὗτος παρέλαβε παρὰ τοῦ Ἀροὺν-Ερ-Ρασὶδ τὸν ναὸν τοῦ Π. Τάφου εἶναι αὐτόχρημα ψεύδη, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ ἐκστρατεία τοῦ Καρόλου εἶναι μῦθος

ὡς καὶ αὐτὸς ὁ Γερμανὸς ἱστορικὸς Βίλκεν ἀπέδειξεν· ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ ἀποστολὴ τῶν κλειδῶν (ἥτις οὐδαμοῦ οὐδὲ παρ' αὐτῷ τῷ Ἐϋνάρδῳ ἀπαντᾶται) ἦτον ἀδύνατον νὰ γίνῃ παρὰ Καλίφου, ἀθετοῦντος οὕτω τὰ προνόμια τοῦ Χαττὰπ, διακρινομένου δ' ἄλλως διὰ τὴν δικαιοσύνην καὶ εὐγένειαν, ἥτις κατεδείχθη καὶ διὰ φιλοφρονημάτων, οἷον ἡ ἀποστολὴ τιμητικῶν δώρων πρὸς τὸν Κάρολον (ἐξ οὗ καὶ ὁ θρύλλος τῆς ἀποστολῆς τῶν

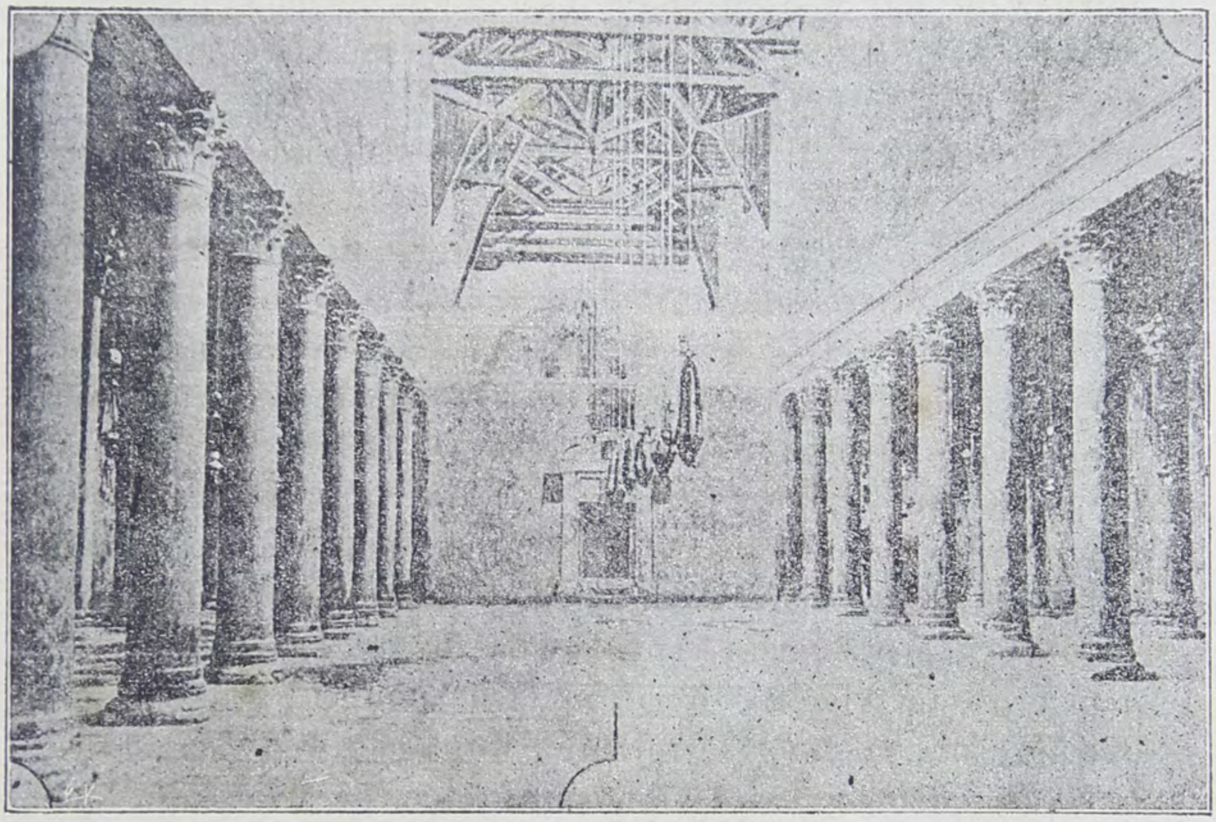

ΒΑΣΙΛΙΚΗ (ΝΑΟΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ)

κλειδῶν). Τέλος τῷ 1099 τὰ ἀπαίσια τῶν σταυροφόρων στίφη ἥλωσαν τὴν Ἱερουσαλὴν μετὰ πολύμηνον πολιορκίαν, καὶ κατέσφαξαν περὶ τοὺς 70,000 μωαμεθανούς. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς δὲ ταύτης, ἥτις εἶναι στίγμα αἰώνιον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος, ἤρξατο ὁ σφετερισμὸς καὶ ἡ ἱερόσυλος παραγκώνισις τῶν νομίμων δικαιωμάτων ἡμῶν διὰ τῶν βανδαλικῶν ἁρπαγῶν καὶ ἀξιώσεών των.

Οἱ Πατριάρχαι καταφυγόντες εἰς Κωνσταντινούπολιν διεμαρτύροντο διὰ τὴν ἀποτρόπαιον ἱεροσυλίαν ὅτε μετὰ 88 ἔτη (τῷ 1188) ἐπελθὼν ὁ Σαλαδῖνος κατετρόπωσε καὶ ἀπεδίωξε τοὺς βεβήλους τούτους ἀντιπροσώπους τῶν σκοτεινῶν αἰώνων καὶ παρέδωκε τὴν πόλιν εἰς ἰδίους διοικητάς. Τούτων μάλιστα τινὲς ἀπῄτησαν παρὰ τοῦ Σαλαδίνου ἵνα κατεδαφίσῃ καὶ τὸν ναὸν τῆς Ἀναστάσεως, οἱ συνετώτεροι ὅμως ἐπιδείξαντες τὴν συνθήκην τοῦ Χαττὰπ ἀπεσόβησαν τὴν καταστροφὴν καὶ προεκάλεσαν ἀφορισμὸν ἐγχαραχθέντα ἐπὶ πλακός, ἀναστηλωθείσης ἐπὶ τοῦ τοίχου τοῦ ναοῦ καὶ ἐφ' ἧς ἀνεγράφοντο τὰ ὑπὲρ ἡμῶν προνόμια.

Ἐπανέρχονται δ' οὕτως οἱ ἡμέτεροι Πατριάρχαι οἵτινες διασώζουσι πάντα τὰ προσκυνήματα ἀντάξιοι τῶν προκατόχων των, καὶ τῷ 1517, τῆς Συρίας καὶ Παλαιστίνης ὑπαχθείσης εἰς τὴν κυριαρχίαν τῶν ὀθωμανῶν Σουλτάνων, καὶ τοῦ Σελὴμ τοῦ διαδόχου τοῦ Βαγιαζὴτ καταλαβόντος τὴν ἁγ. πόλιν, ὁ Πατριάρχης Δωρόθεος λαμβάνει νέας βεβαιώσεις περὶ τῆς ἀσφαλείας τῶν ἀπαραβιάστων προνομίων.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἤρξατο τμηματικὴ κάθοδος Φράγκων τινῶν μοναχῶν μὲ διαθέσεις κατακτητικάς, οἵτινες ὑπὸ τῶν Ἀράβων καὶ Ὀθωμανῶν, ἐνθυμουμένων τοὺς Σταυροφόρους, διωκόμενοι, κατέφυγον ταπεινοφρόνως εἰς τὸν Δωρόθεον, ἱκετεύοντες ὅπως προστατεύσῃ καὶ παραχωρήσῃ αὐτοῖς μέρος τι πρὸς κατοικίαν. Καμφθεὶς δ' ὁ Πατριάρχης ὑπὸ τῶν δακρύων παρεχώρησεν αὐτοῖς τὸν ναὸν τῆς Σιὼν καὶ κατόπιν τὴν μονὴν τοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου τῶν Ἰβήρων, ἐπὶ ἐνοικίῳ, ὡς μαρτυρεῖται διὰ τῶν μέχρι τῆς σήμερον σωζομένων ἐγγράφων.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς δὲ ταύτης μέχρι τοῦ 1579 ηὔξανεν ὁ ἀριθμὸς τῶν Φράγκων, οἵτινες ἐκαιροφυλάκτουν ὅπως ἐγκατασταθῶσιν ἐπισήμως, καίτοι ρητῶς καὶ ὑπὸ τοῦ Σουλτὰν Σελὴμ καὶ ὑπὸ τοῦ Σουλτὰν Σουλεϊμὰν ὡρίζετο ὅτι οὐδεὶς ἀπολύτως τῶν προσκυνητῶν καὶ δὴ τῶν Φράγκων ἠδύνατο νὰ εἰσέλθῃ ὁπουδήποτε, ἐὰν δὲν συνωδεύετο ὑπό τινος ἐκ

μέρους τοῦ Πατριάρχου. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι οὗτοι φανατικώτατα προσεπάθουν νὰ ἐκμεταλλευθῶσι τὰ ἀνύπαρκτα ἐπὶ τῆς παροδικῆς κατακτήσεως τῶν ὁμοφύλων των δικαιώματα, σὺν τοῖς ἄλλοις δαπανῶντες ἀφθόνως πρὸς σύμπηξιν κοινοτήτων, ἵνα οὕτως ἔχωσιν ἀξιώσεις, πολλαχῶς ταύτας χρησιμοποιοῦντες καὶ προσηλυτίζοντες διὰ σατανικοῦ ἔτι χρηματικοῦ συστήματος, τὰ πρῶτα οὕτω καθορίσαντες σχέδια, ἅτινα ὡς καὶ

ΤΟ ΣΠΗΛΑΙΟΝ ΤΗΣ ΒΗΘΛΕΕΜ

οἱ μισελληνικώτατοι πανσλαυϊσταὶ ἔκτοτε ἀνεκήρυξαν σκοπὸν τῶν ἐκνόμων καὶ ἁρπακτικῶν διαθέσεων, νῦν μὲν προσπαθοῦντες νὰ καταλάβωσι μέρη καθαρᾶς ἑλληνικῆς ἰδιοκτησίας, ἄλλοτε δὲ εἰς ἀνυπάρκτους καὶ ἀσημάντους τοποθεσίας ἀποδίδοντες ψευδεῖς ἀξίας καὶ ἀναμνήσεις ἀνακηρύττουσι ταύτας προσκυνήματα.

Ἵνα δὲ τοῦ τοιούτου συστήματος λάβωσιν ἀμυδρὰν γνῶσιν οἱ ἡμέτεροι ἀναγνῶσται ἀναγράφομεν μόνον τὰ τῆς ἁρπαγῆς τῆς Βηθλεέμ.

Ἐπὶ πατριάρχου Σωφρονίου, ὅτε οἱ ἐν Βηθλεὲμ ἡμέτεροι κληρικοὶ μετέβησαν εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅπως παραστῶσιν εἰς τὴν τελετὴν τοῦ ἁγίου Φωτὸς καὶ ἑορτάσωσι τὸ Πάσχα, ὁ νεωκόρος τοῦ ναοῦ ἐξ ὑπεράγαν εὐλαβείας φοβούμενος μήπως κατὰ τὴν ἀπουσίαν αὐτοῦ σβήσωσιν αἱ κανδῆλαι, παρέδωκε τὰς κλεῖδας τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ Σπηλαίου εἰς φίλον του μοναχὸν Φράγκον, ὅπως ἀνάψῃ ἐκείνας ἐὰν σβεσθῶσιν.

Ἐπιστρέψας κατόπιν ἐκεῖνος οὐ μόνον τὰς κλεῖδας δὲν ἔλαβεν ἀλλὰ καὶ βαναύσως ἀπεπέμφθη· καίτοι δ' ὁ Πατριάρχης διεμαρτυρήθη, ὅμως δια τὴν ἀπληστίαν τῶν ἐπιτοπίων

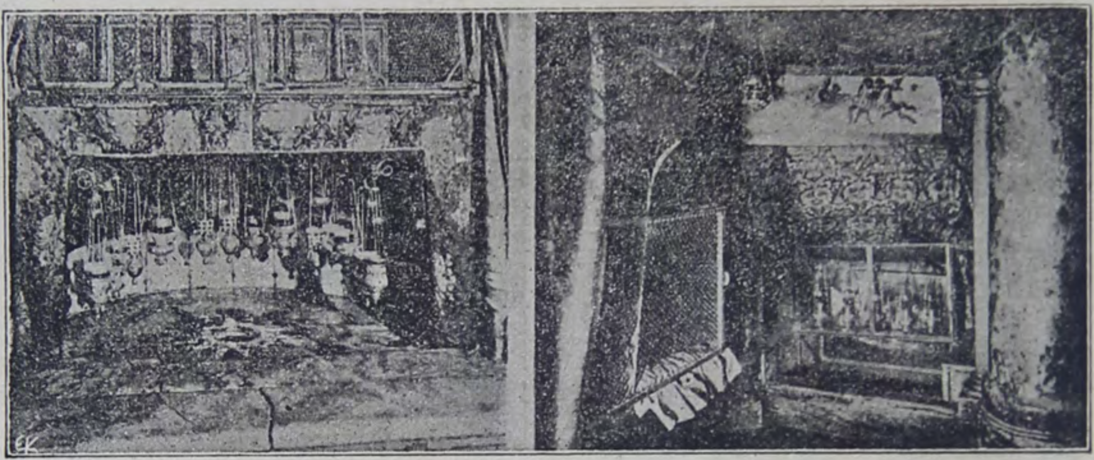

ΣΠΗΛΑΙΟΝ ΒΗΘΛΕΕΜ

Ο ΤΟΠΟΣ ΤΗΣ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ — Η ΑΓΙΑ ΦΑΤΝΗ

ἀρχῶν, καὶ τὴν ὑποστήριξιν τῶν ξένων πρεσβευτῶν ἡ ἀπόσπασις κατέστη ἀδύνατος, καὶ οὕτω μέχρι τοῦ 1034 ἐξηκολούθησεν ἡ Φραγκικὴ κατοχή, ἀντικατασταθέντος μὲν τοῦ ἀστέρος δι' ἄλλου τοιούτου μετὰ λατινικῶν γραμμάτων, τοῦ δὲ προαυλίου τοῦ ναοῦ μεταβληθέντος εἰς φραγκικὸν νεκροταφεῖον.

Τῷ 1629 μετὰ ταῦτα ἐπὶ Θεοφάνους οἱ ἡμέτεροι ἡτοιμάζοντο νὰ διοργανώσωσι τὴν πατροπαράδοτον λιτανείαν εἰσερχόμενοι διὰ τῆς μιᾶς πύλης τοῦ Σπηλαίου καὶ ἐξερχόμενοι διὰ τῆς ἄλλης, ἀλλ' οἱ Φράγκοι κλείσαντες τὰς θύρας καὶ προσκλη-

θέντες νὰ τὰς ἀνοίξωσιν ἀπεκρίθησαν ὅτι ὁ νεωκόρος γευματίζει, μετ' ὀλίγον δὲ εἰς τὸν ἀναμείναντα ἐξ ὑπεράγαν χριστιανικῆς εὐγενείας καὶ ὑπομονῆς Πατριάρχην λέγουσιν ὅτι ἐκεῖνος ἀνεχώρησε δι' Ἱεροσόλυμα! Ὁ Πατριάρχης τότε ἐπὶ τῇ ὕβρει ταύτῃ ἐγκαταλιπὼν ἡμιτελῆ τὴν ἀκολουθίαν ἐπιστρέφει εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ τυχὼν παρὰ τοῦ διοικητοῦ δικαστικ. ἀποφάσεως (μέχρι σήμερον σωζομένης) λαμβάνει πάλιν τὰς κλεῖδας. Πλὴν δωροδοκηθεὶς ὁ διοικητὴς ὑπὸ τῶν Φράγκων καταδιώκει τὸν Πατριάρχην καὶ ἐγκλείει εἰς φυλα-

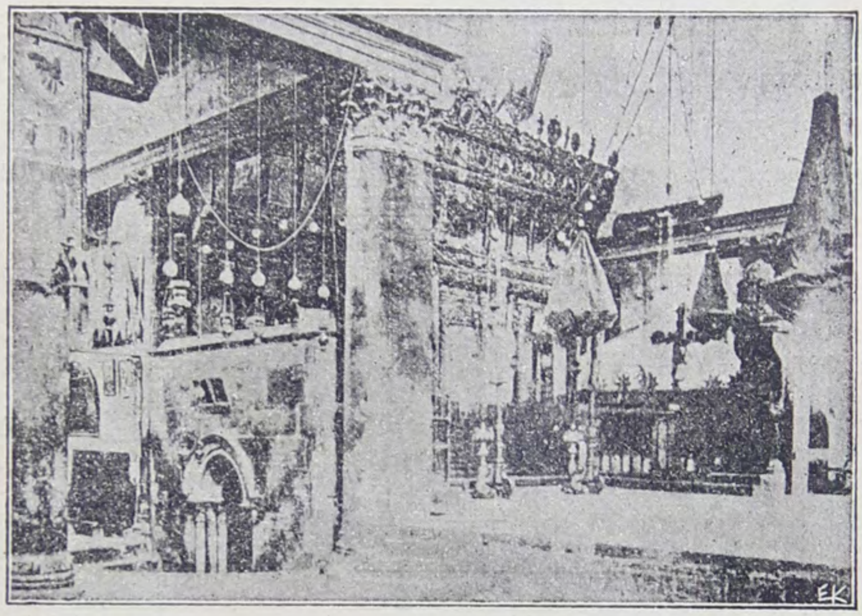

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΝ ΝΑΟΥ ΒΗΘΛΕΕΜ (ΜΕΤΑ ΤΗΣ ΘΥΡΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΠΗΛΑΙΟΝ)

κήν, ἐξ ἧς δραπετεύσας οὗτος ἐν γυναικείᾳ ἀμφιέσει, φθάνει εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἔνθα καὶ δικασθεὶς μετὰ τῶν Φράγκων ἐνώπιον τοῦ βασιλ. βήματος ἀθωοῦται διὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Σουλτάνου Μουρὰτ τοῦ Δ'. (1034) ὅπως ἐπιστραφῶσιν εἰς τοὺς Ἕλληνας πάντα τὰ ἀφαιρεθέντα προσκυνήματα.

Ἀλλὰ μετὰ δύο ἔτη ὁ Μ. Βεζύρης Παϊρὰμ πασσᾶς, δωροδοκηθεὶς ἀποξέει ἀπὸ τῶν ἐπισήμων κειμένων τὸ ὄνομα ἡμῶν καὶ προσθέτει τὸ τῶν Φράγκων, οὕτω δὲ ἐκδίδεται διαταγή, ὅπως οὗτοι παραλάβωσι τὰ ἀπὸ τῶν ἡμετέρων «ἁρπαγέντα».

Ὁ πατριάρχης ὅμως Θεοφάνης διὰ δύο μοναχῶν ἀραβογλώσσων ἀποστέλλει ἔκθεσιν περὶ τῆς ἀπάτης, ἣν ἰδιαιτέρως ἔμαθε, τῷ Σουλτάνῳ, ὅστις ὀργισθείς, (ἀπουσιάζοντος τοῦ Μ. Βεζύρου εἰς Βαγδάτιον), σφραγίζει δι' ἐκτάκτου ἀπεσταλμένου τὸ Σπήλαιον, οὗ ἐπιστρέφων παρέδωκεν ἐκείνῳ τὰς κλεῖς μετά τινων Φραγκισκανῶν, οἵτινες ἐδικάσθησαν μετὰ τοῦ πατριάρχου πρῶτον μὲν ἐνώπιον τοῦ Σειχουϊσλάμη, εἶτα δὲ πρὸ τοῦ Σουλτάνου, ὅστις καταδικάσας ἐκείνους παρέδωκε τὰς κλεῖδας εἰς τὸν Θεοφάνην μετὰ νέου φιρμανίου (1038) διατάσσοντος τὸν διοικητὴν τῶν Ἱεροσολύμων, ὅπως ἀποδώσῃ πάντα τὰ ἁρπαγέντα προσκυνήματα, ἄλλως ἐπιλέγει ἐν τῇ διατάξει, « ἐὰν ἀντιθέτως ποιήσῃς καὶ οὐχὶ κατὰ τὸν ἱερόν μου ὁρισμόν, κόπτω τὴν κεφαλήν σου ».

Πλὴν μετὰ 35 ἔτη νέαι ἀπόπειραι αὖθις τῶν Φράγκων· οὕτω τῷ 1671 ὁ πρέσβυς τῆς Γαλλίας Νοαντὲλ ἐπιδίδει τῇ Υ. Πύλῃ διακοίνωσιν ἐπὶ 32 ζητημάτων, ἐν οἷς καί τινα περὶ τῶν Ἁγ. Τόπων, ἀπαιτῶν τὴν ἄμεσον ἔγκρισιν καὶ ἐπικύρωσιν· ὁ τότε ὅμως Μ. Βεζύρης ἀπήντησεν ὅτι δι' ἀπειλῆς μὲν οὐδὲν δύναται νὰ παραχωρήσῃ, ὅσα ὅμως μέχρι τοῦδε εἶχον οὗτοι τοῖς ἐξασφαλίζει. Ἐπανερχομένου δὲ κατόπιν (1674) τοῦ πρεσβευτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐξηγέρθησαν οἱ Φραγκισκανοὶ καὶ προσεπάθησαν ν' ἁρπάσωσι καὶ αὐτὸ τὸ ἱερὸν κουβούκλιον, ὅτε φονεύεται εἷς τῶν ἡμετέρων μοναχῶν Κλήμης, ἕτεροι δὲ δύο πληγώνονται παρ' αὐτὸν τὸν Ἅγ. Τάφον.

Μὴ ἀποθαρρυνθέντων ὅμως, ὁ πρεσβευτὴς ἀπεπειράθη νὰ τελέσῃ λειτουργίαν διά τινος καθολικοῦ ἐν Βηθλεὲμ νύκτωρ καὶ κρύφα, εἰσελθὼν δῆθεν πρὸς προσκύνησιν. Πλὴν εὐτυχῶς ὁ ἡμέτερος ἡγούμενος μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν ἐματαίωσε τὸ σχέδιον καὶ οὕτως ὁ Πρεσβευτὴς ἐπέστρεψεν εἰς Κων)πολιν ἔνθα καὶ τοσοῦσον εἰργάσθη καθ' ἡμῶν, ὥστε προεκάλεσε νέον ἐπικυρωτικὸν φιρμάνιον ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων δικαιωμάτων (1640). Τοῦτον διαδεχθεὶς ὁ Δὲ-Καστανιὲρ καὶ ὑποσχεθεὶς τῷ Σουλτάνῳ Σουλεϊμὰν τῷ Β' βοήθειαν ἐκ μέρους τῆς Γαλλίας ἐν τῷ κατὰ τοῦ Γερμανοῦ αὐτοκρ. Λεοπόλδου πολέμῳ,

κατορθοῖ διὰ τῆς μεσιτείας καὶ τοῦ Μ. Βεζύρου Μουσταφᾶ πασσᾶ Κιοπρουλῆ νὰ ἐκδοθῇ ὑπὲρ τῶν Φράγκων διάταγμα παραλαβῆς τῶν ἐν Βηθλεὲμ προσκυνημάτων (1690), οἵτινες καταλαβόντες ταῦτα ἀφοῦ βανδαλικῶς κατέστρεψαν τὰ ἐπισκευασθέντα μέρη καὶ τὸ κομψότατον τέμπλον κατεῖχον μέχρι τοῦ 1756, ὅτε ὁ πατριάρχης Παρθένιος ἐλθὼν μετὰ πολλῶν χριστιανῶν, ὅπως προσκυνήσῃ καὶ εὑρὼν τὰς θύρας κεκλεισμένας τοσοῦτον ἐθλίβη ὥστε κατελήφθη ὑπὸ λιποθυμίας.

Ὀλίγον δ᾽ἔπειτα μεταβὰς οὗτος εἰς Κων)πολιν ἐπέτυχε τὴν

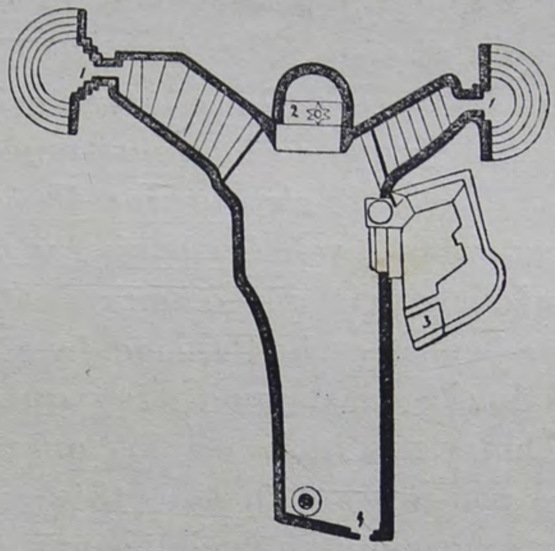

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΣΠΗΛΑΙΟΥ
(1 Θύραι καὶ κλίμακες εἰσόδου. 2 Τόπος Γεννήσεως, κάτωθεν τῆς Ἁγ. Τραπέζης τῶν Ἑλλ.Ὀρθοδ. 3 Ἁγ. Φάτνη. 4 Ὑπόγειος πύλη τῶν Φράγκων).

συγκρότησιν μεγάλου δικαστηρίου ὑπὸ τὸν Μ. Βεζύρην Ραγὶπ Πασᾶ, ὅτε ἀναγνωρισθέντων τῶν δικαιωμάτων ἡμῶν ἐξεδόθη ὁ μέγας ὁρισμὸς τοῦ Σουλτὰν Ὀσμὰν περιλαμβάνων πάσας τὰς μέχρι τοῦδε συνθήκας καὶ ἐπεδόθη τῷ Πατριάρχῃ, ὅστις συνοδευθεὶς εἰς Ἱεροσόλυμα μετ᾽ ἐκτάκτου ἀπεσταλμένου, παρέλαβεν αὖθις τὸν ἐν Βηθλεὲμ ναὸν καὶ τὸ Σπήλαιον· ἵνα μὴ δ᾽ ἐπαναληφθῶσι παρόμοιαι σκηναὶ παρεχωρήθη ἐξ εὐμενοῦς ὑποχωρήσεως ἡ Ἁγία Φάτνη καὶ μέρος τοῦ κήπου.

Ἔκτοτε ἅπας ὁ ναὸς ἐκτὸς τοῦ πρὸς Β. Πτερυγίου τοῦ Καθολικοῦ (ἀνήκοντος τοῖς Ἕλλησι, Κόπταις, Συρίοις καὶ

Ἀρμενίοις, οἱ τελευταῖοί τῶν ὁποίων ἀντικατέστησαν δι' ἀπάτης τοὺς Ἀβυσσινοὺς) ἀνήκουσιν ἡμῖν· τοῦ δὲ Σπηλαίου ὁ μὲν τόπος τῆς Γεννήσεως (ἀρ. 2) ἀνήκει ἡμῖν καὶ ἐν μέρει εἰς τοὺς Ἀρμενίους, ὑποχρεουμένους μετὰ τὴν λειτουργίαν νὰ λαμβάνωσι τὰ ἄμφια καὶ ν' ἀπέρχωνται, ἡ δὲ ἁγία Φάτνη τοῖς Φράγκοις. Καὶ ἡ μὲν νοτία πύλη μετὰ τῆς κλίμακος ἀνήκει ἡμῖν, ἡ δὲ πρὸς Β. ἡμῖν μετὰ τῶν Φράγκων καὶ Ἀρμενίων, ὁμοίως καὶ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ Σπηλαίου.

Τῷ 1757 ὅμως καὶ τῷ 1847, ὅτε ἀπωλέσθη ὁ ἀργυροῦς ἀστὴρ ὁ ἐπὶ τοῦ τόπου τῆς Γεννήσεως, ἀμφοτέρωθεν δημιουργήσας ἀντεγκλήσεις. νέαι πάλιν ἀπόπειραι, ὡς καὶ τῷ 1851 διὰ τοῦ ἐν Κων)πόλει πρεσβευτοῦ Λαβελὲτ πείσαντος τὸν Μ. Βεζύρην Ρεσὶτ πασᾶν (παρὰ τὰ διὰ τοῦ φιρμανίου τοῦ 1840 διακανονισθέντα) νὰ ἐνδώσῃ εἰς τὰς νέας ἀξιώσεις τῶν Φράγκων, ὁπότε συνεκροτήθη μικτὴ ἐπιτροπὴ ἐνώπιον τῆς ὁποίας οὗτοι μὲν (στηριζόμενοι εἰς τὸν ὁρισμὸν τοῦ Σουλεϊμὰν Β' 1690 κατόπιν τῆς βοηθείας τῆς Γαλλίας, ἣν τῷ ὑπεσχέθησαν) παρουσίασαν τὰ ἀσαφῆ καὶ ἀνίσχυρα ἔγγραφά των, ὁ δὲ Πατριάρχης τὴν πληθὺν τῶν ἡμετέρων· ὁ Σουλτάνος ὅμως Μετζὴτ καθιεροῖ ἐκ νέου τὸ φιρμάνιον τοῦ 1842 καὶ ἀναλαμβάνει ἰδίᾳ δαπάνῃ τὴν ἐπισκευὴν τοῦ τρούλλου τοῦ Π. Τάφου καὶ τὴν κατασκευὴν νέου ἀστέρος τῆς Βηθλεέμ.

Πλήν, εἰς τοὺς μὴ παύσαντας κινδύνους προσετέθη νέος τοιοῦτος φοβερός, καὶ εἰς τοὺς φανατικοὺς ἀντιπάλους ἡμῶν ἐμφανίζεται ἰσχυρότερα σκῆπτρα μισελληνικῆς δεσποτείας κρατῶν ὁ αὐτοκράτωρ Νικόλαος ἐγείρας ἀξιώσεις καὶ ἀπειλῶν. Δύο ὑπουργεῖα πίπτουσι καὶ ὁ Κριμαϊκὸς πόλεμος ἐκρήγνυται, μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ ὁποίου ἡ Γαλλία ἀναγνωρίσασα πλέον τὸ μάταιον τῆς ἐπισήμου ὑποστηρίξεως τῶν ἰδικῶν της δὲν ἐξεμεταλλεύθη τὴν περίστασιν τότε, ἐπιφυλάξασα δι' αὐτὴν τὸ δικαίωμα νεωτέρων ἐπεμβάσεων, αἵτινες κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους ἐμπνεόμεναι ὑπὸ κοινοῦ δύναταί τις νὰ εἴπῃ ἐναντίον ἡμῶν προγράμματος τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, ἐνισχύουσι τὴν γενικὴν ἀρχὴν τῆς κα-

ταδιώξεως, ἣν δυστυχῶς ἡ ὁμοδοξία ἐσυστηματοποίησε διὰ τοῦ πανσλαυϊσμοῦ, τὰ πάντα μηχανευομένου ὅπως ἀντικαταστήσῃ τὸ ἑλληνικὸν στέμμα ἐπὶ τῆς χριστιανικῆς Οἰκουμένης (*).

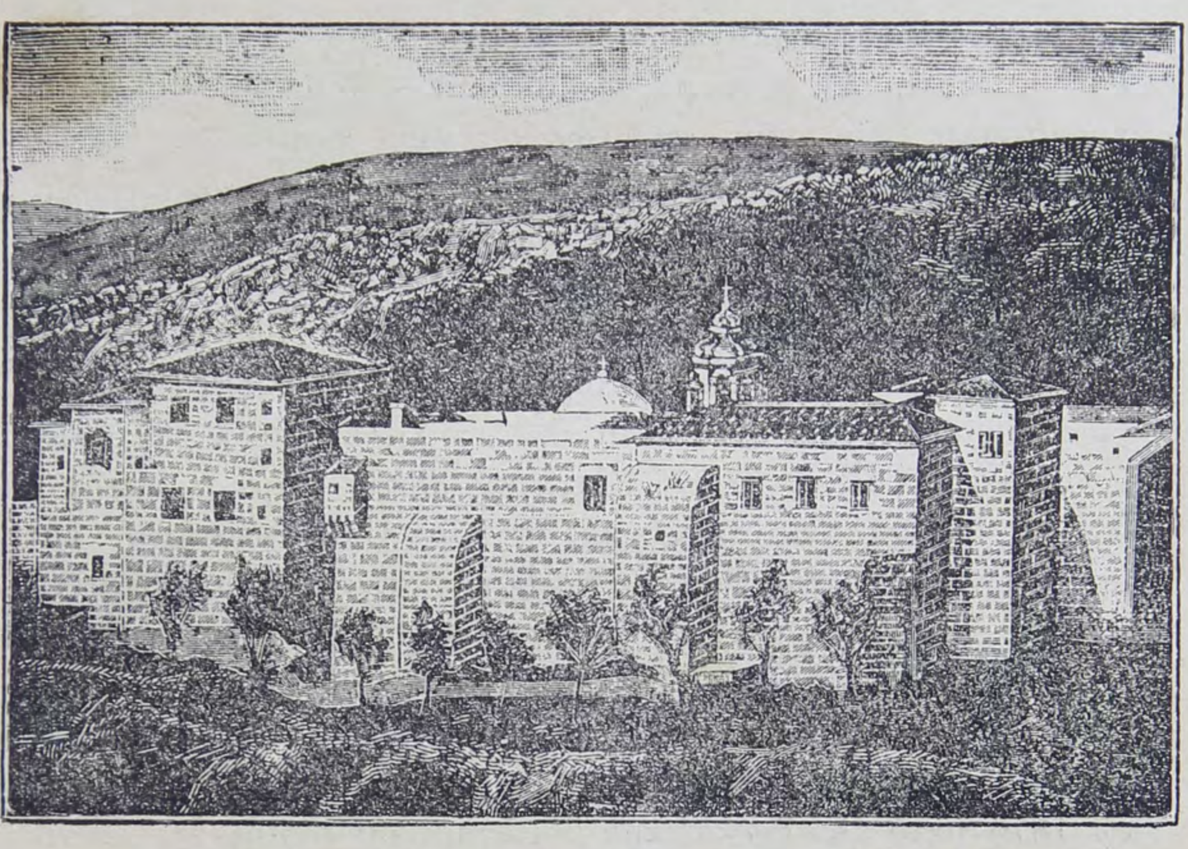

ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Η ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Ἀφ' οὗ χρόνου ἤρξαντο παρ' ἡμῖν ἐν τῇ Ἀνατολῇ καλλιεργούμενα τὰ γράμματα, ἡ Ἱερουσαλὴμ οὐδέποτ' ἐφάνη ὑστεροῦσα. Ἤδη κατὰ τὸν ιζ' αἰῶνα διὰ γενναίας δωρεᾶς τοῦ Γεωργίου Καστριώτου ἱδρύθησαν ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ τῇ λοιπῇ

(*) Σ. Δ. «Π. Ε. Λ.» Τὰ δημοσιευόμενα ἐν τῷ Λευκώματι ἄνευ ὑπογραφῆς ἢ διακριτικοῦ σημείου, ἢ ἁπλῶς μὲ Η, ἀνήκουσιν ἡμῖν.

Παλαιστίνῃ ἐντεῦθεν καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου πολυάριθμα ἑλληνικὰ σχολεῖα, ἀπὸ δὲ τοῦ ιη' αἰῶνος ἤρξατο ἀκμάζουσα ἡ τῶν Ἱεροσολύμων Σχολή, εἰς Γυμνάσιον προβιβασθεῖσα, τελευτῶντος τοῦ αἰῶνος ἐκείνου.

Τὸ πρῶτον ἥμισυ τοῦ ιθ' αἰῶνος ὑπῆρξεν ἐποχὴ σοβαρᾶς κρίσεως διὰ τὴν ἑλληνικὴν ἀδελφότητα τοῦ Ἁγίου Τάφου, καθ' ἣν αὕτη ἐκινδύνευσε νὰ διαλυθῇ, μόλις ὅμως σωθεῖσα ἐμερίμνησε περὶ τῆς καλλιεργείας τῶν γραμμάτων, οὕτως ὥστε ὁλόκληρος ἡ Παλαιστίνη ἐσπάρη αὖθις ὑπὸ ἑλληνικῶν σχολείων, ἅτινα τὴν σήμερον συμποσοῦνται εἰς 80, ἔχοντα περὶ τοὺς πεντακισχιλίους μαθητάς.

Κέντρον δὲ πάντων τῶν σχολείων τούτων εἶναι ἡ μεγαλώνυμος Σχολὴ τοῦ Σταυροῦ, ἱδρυθεῖσα τῷ 1852 ἐπὶ Πατριάρχου Κυρίλλου, ἔτη τινὰ μετὰ τὴν ἐν Χάλκῃ Θεολ Σχολήν, ὑπὸ διευθυντὴν τὸν Διον. Κλεώπαν, ὅστις ἐτίμησε κατόπιν διὰ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ καὶ τὸ Ἐθν. Πανεπιστήμιον, καὶ μετ' ἐκεῖνον ὑπὸ τὸν Φώτιον Ἀλεξανδρίδην, τρὶς διευθύνοντα ταύτην ἀναβιβασθεῖσαν εἰς μεγάλην ἀκμήν.

Τῆς Σχολῆς ὅμως ὁ βίος δὲν ὑπῆρξεν ἤρεμος καὶ ἀδιάλειπτος, καθ' ὅσον οἰκονομικαὶ καὶ ἄλλαι δυσχέρειαι ἐπανειλημμένως ἔκλεισαν τὰς πύλας αὐτῆς, διαλυθείσης μάλιστα τῷ 1876 μετὰ τὴν ἕνεκα τοῦ βουλγαρικοῦ σχίσματος καταφορὰν τῶν Ρώσσων κατὰ τῆς ἁγιοταφικῆς Ἀδελφότητος καὶ τὴν κατάσχεσιν τῶν ἐν Βεσσαραβίᾳ κτημάτων αὐτῆς. Μόλις δὲ τῷ 1881 ἤρξατο αὖθις λειτουργοῦσα μέχρι τοῦ 1889, ἐκτὸς μικροῦ ὀλίγων μηνῶν διαλείμματος· ἀλλὰ καὶ πάλιν τῷ 1888 οἰκονομικαὶ δυσπραγίαι ἐφυγάδευσαν τοὺς διδασκάλους καὶ μαθητάς, μέχρις ὅτου τῷ 1893 ὁ ἀείμνηστος Πατριάρχης Γεράσιμος ἔχων συνεπίκουρον τὸν Σκευοφύλακα τοῦ Π. Τάφου κ. Εὐθύμιον ἐξασφαλίσαντα τὴν συντήρησιν τῆς Σχολῆς, ἤνοιξε τὰς πύλας αὐτῆς διανύουσα ἤδη ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Πατριάρχου κ. Δαμιανοῦ μίαν τῶν καλλίστων αὐτῆς περιόδων.

Ταῦτα εἰσὶ τὰ γενικὰ σημεῖα τῆς πεντηκονταετοῦς λει-

τουργίας τῆς Σχολῆς τοῦ Σταυροῦ, ἥτις δικαίως σήμερον θεωρεῖται ἀπαραίτητος διὰ τὴν ὕπαρξιν καὶ τὸ ἔργον τῆς Ἁγιοταφικῆς Ἀδελφότητος, πρώτιστα πάντων ὑπέροχον κεκτημένη σημασίαν καὶ στηρίζουσα τὰς ἐλπίδας τῶν ἀπεκδεχομένων σπουδαίαν τὴν δρᾶσιν κατὰ τῶν μυρίων ἐχθρῶν τῶν ἡμετέρων δικαίων ἐν τοῖς Ἁγίοις Τόποις.

Ἐν τῷ προγράμματι τῆς σχολῆς ἀπαντᾷ τις πάνθ' ὅσα δύναται ὁ προορισμός της ν' ἀπαιτήσῃ σὺν τῇ ἐκπληρώσει τῶν ὑπὸ τῶν περιστάσεων ἐπιβαλλομένων ἀναγκῶν. Οὕτω λ. χ. μεγίστη φροντὶς καταβάλλεται διὰ τὴν ἐκμάθησιν τῆς Ἀραβικῆς ἣν ὁμιλεῖ ὡς γνωστὸν ἀπό τινων αἰώνων ὁ ἑλληνικὸς τῆς Παλαιστίνης λαός. Ὡς δ' ἐν τῇ λοιπῇ Τουρκίᾳ ἀνάγκη ἀπόλυτος τῆς Ὀθωμανικῆς γλώσσης, οὕτω καὶ ἐνταῦθα ἵνα σὺν τοῖς ἄλλοις ὁ Ἕλλην ἡγούμενος, ἱεραπόστολος ἢ διδάσκαλος ἀποκαταστήσῃ τὸ γόητρον καὶ τὴν ἠθικὴν δύναμιν τῆς γλώσσης τῶν πατέρων τοῦ πληθυσμοῦ ἐν Παλαιστίνῃ, ὡς ἐγένετο διὰ τὸν μικρασιατικὸν τοιοῦτον, καὶ καταλλήλως ἐργασθῇ, ὅπως ὁ ξένος ἱεραπόστολος, ὁ ἀποπλανῶν τὸν λαὸν διὰ τῆς γλώσσης αὐτοῦ· οὕτω δὲ ἡ Ἀραβικὴ ἐν τῇ σχολῇ ταύτῃ τείνει ν' ἀποκτήσῃ ἐξ ἴσου τὰ τῆς Ἑλληνικῆς δικαιώματα καὶ προνόμια.

Ὁ κανονισμὸς τῆς σχολῆς ἔχει ἀνάγκην μεταρρυθμίσεως ὅπως περισώζῃ μὲν χαρακτῆρα ἀνωτέρας θεολογικῆς τοιαύτης, ἱκανοποιῇ δὲ ἀπὸ πρακτικῆς ἀπόψεως τὰς ἐπιτοπίους ἀνάγκας.

Ἡ παίδευσις ἀπαιτεῖ βαθμιαίαν καὶ σταθερὰν πρόοδον καὶ ἡ προσδοκία τῶν ἰθυνόντων τὰ τῆς σχολῆς ἀναμένει τὸν καταρτισμὸν τοῦ ἠθικοῦ κεφαλαίου τῶν ἰδεῶν, τῶν φρονημάτων καὶ τῶν τάσεων πρὸς ὃν δέον νὰ τρέπεται ἡ νεότης, ἐνισχυομένη ὑπὸ τῆς κοινωνίας, ἀποσβεσθῶσι δὲ ἡ ἐπιπολάζουσα ἐμπάθεια καὶ ἡ ἀκήρυκτος ἀλληλοκτονία, δι' ἧς τὰ τιμαλφέστατα συμφέροντα εἰς τὰ ἴδια καὶ προσωπικὰ σφαγιάζονται, ἀφοῦ ἡ νεολαία δὲν ζῇ ἐν καθαρᾷ ἠθικῇ ἀτμο-

σφαίρᾳ καὶ δὲν τηρεῖται ἄχραντος ἀπὸ τῶν κακῶν τοῦ συγχρόνου βίου.

Τοιοῦτον τὸ ἠθικοπλαστικὸν τῆς Σχολῆς ἔργον, ἥτις κέκτηται Βιβλιοθήκην πλουσίαν, (δι' ἣν ἡ ἀδελφότης ὀφείλει μεῖζον νὰ δείξῃ ἐνδιαφέρον ἀναγράφουσα σὺν τοῖς ἄλλοις σημαντικὸν ὑπὲρ αὐτῆς ποσὸν ἐν τῷ ἐτησίῳ προϋπολογισμῷ) φυσιογραφικὸν μουσεῖον, νοσοκομεῖον κλ.

Ἐκ τῆς ὅλης δαπάνης ἐν τῇ οἰκονομικῇ διαχειρίσει, ἀναλογοῦσιν 65 φρ. χρυσᾶ μηνιαίως εἰς ἕκαστον μαθητήν, ἐξ ὧν τὰ 20 δαπανῶνται διὰ τὴν διατροφήν, ἀρίστην οὖσαν. Ὁλικῶς δὲ δαπανῶνται περὶ τὰς 300,000 γροσίων διὰ τὴν συντήρησιν 60 ἐσωτερικῶν μαθητῶν, τὴν μισθοδοσίαν τοῦ διδασκαλικοῦ καὶ ὑπαλληλικοῦ κλάδου, καὶ τὴν διατήρησιν τοῦ Ἑλληνοαραβικοῦ τυπογραφείου· δαπανῶνται δηλαδὴ τόσα ὅσα καὶ ἀπὸ τοῦ 1847 ἐπὶ Πατριάρχου Ἀθανασίου, μὲ τὴν διαφοράν, ὅτι ἤδη τὰ ἔσοδα προϋπολογίζονται, ἐνῷ πρότερον ἦσαν ἄγνωστοι καὶ αὐτοὶ οἱ οἰκονομικοὶ ὅροι, καθ' ὅσον αἱ δαπάναι τῆς ἀδελφότητος ἦσαν ἔκτακτοι καὶ ἀπρόοπτοι ἕνεκα τῶν συνεχῶν προσκυνηματικῶν ὑποθέσεων, αἵτινες ἔλαβον μείζονα ἔντασιν, ἰδίᾳ ἐπὶ Πατριαρχῶν Σωφρονίου καὶ Θεοφάνους, ἕνεκα τοῦ μεγάλου ἀγῶνος διὰ τὸ Σπήλαιον τῆς Βηθλεὲμ (1631—1639). Ὁ Ἀγὼν δ' οὗτος ἀπῄτησε ἀνυπολογίστους δαπάνας, ἀλλ' ὁ Θεοφάνης ἔλαβε βασιλικωτάτας δωρεὰς παρὰ τῶν Ἡγεμόνων τῆς Μολδοβλαχίας, διὰ δὲ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου Κ)πόλεως τοῦ Λουκάρεως ἐγένετο πάνδημος ἔρανος ὑπὲρ τοῦ Ἁγίου Τάφου καὶ ἕκαστος Ἕλλην ὑπεχρεώθη ἐπὶ ποινῇ ἀφορισμοῦ, νὰ δώσῃ 10 ἄσπρα, ἤνοιξε δὲ ὁ Λούκαρις ὡς πληροφορεῖ ὁ Δοσίθεος «κατάστιχον» καὶ προσεκάλεσεν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον ἄρχοντας καὶ ἀρχομένους καὶ τοὺς ξένους ναυάρχους, ἵνα ἐγγραφῶσι συνδρομηταὶ ὑπὲρ τοῦ Ἁγίου Τάφου.

Διὰ τῶν ἐνεργειῶν τούτων, συνηθροίσθησαν ἄπειρα χρήματα, δι' ὧν ἠδυνήθησαν οἱ ἡμέτεροι ἐπιτυχῶς νὰ διεξαγάγωσι τὸν ἀγῶνα. Ὁ Παΐσιος μετὰ τὸν Θεοφάνην, ἀφῆκε ση-

μαντικὸν χρέος, αὐξηθὲν ἐπὶ Νεκταρίου ὅστις ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ. Ὁ Δοσίθεος εὗρε χρέος 150,000 γρ. ἀλλὰ κατώρθωσε περιοδεύων νὰ πληρώσῃ τοῦτο· καίτοι δὲ αἱ ἐπ' αὐτοῦ ὑποθέσεις τῶν προσκυνημάτων, ἕνεκα τῶν ὁποίαν τὰ 18 τελευταῖα ἔτη τῆς Πατριαρχείας αὐτοῦ ἔζησε περιπλανώμενος καὶ ζητῶν τὴν ἐλεημοσύνην, ὅλους ἐκτάκτους ἀπῄτησαν δαπάνας, διὰ τῆς καλῆς ὅμως διαχειρίσεως ὀλίγον ἦτο ἐπ' αὐτοῦ τὸ χρέος. Ἀλλ' ὁ Δοσίθεος προέβη εἰς πολλὰς οἰκοδομὰς καὶ ἐπιδιορθώσεις τῶν Μοναστηρίων, ἰδίως τοῦ ἁγίου Σάββα καὶ τοῦ τιμίου Σταυροῦ, πληρώσας προηγουμένως τὰ ἄπειρα Ἰβηρικὰ χρέη πρὸς ἐξαγορὰν τῶν Μοναστηρίων καὶ διὰ τοῦτο ἀποθνήσκων ἀφῆκε περὶ τὰς 100,000 γρ. Ὁ Χρύσανθος διαδεχθεὶς τοῦτον, προέβη εἰς συστηματικὴν συλλογὴν ἐράνων, δὶς περιοδεύσας ὁλόκληρον τὴν Ἑλλάδα, μετέβη καὶ εἰς Μολδοβλαχίαν καὶ καθόλου προσεπάθησε νὰ μὴν αὐξήσῃ τὸ χρέος. Ἀλλ' ἐδέησε ν' ἀνανεώσῃ τῷ 1719 τὸν θόλον τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως, νὰ οἰκοδομήσῃ ἐν Ἰόππῃ ξενῶνα διὰ τοὺς προσκυνητὰς δαπανήσας περὶ τὰς 100,000 γρ., ἕνεκα τῶν ὁποίων ἐπηυξήθη τὸ χρέος, ὅπερ δύο μεγάλα δυστυχήματα ἐπηύξησαν. Πλοῖον δηλ. μεταφέρον τοὺς προσκυνητὰς κατεποντίσθη αὔτανδρον (καὶ διὰ τοῦτο ἐπὶ πολλὰ ἔτη δὲν ἤρχοντο προσκυνηταί), μετὰ τῶν 6 Ἁγιοταφιτῶν, κομιζόντων τὰς ἐλεημοσύνας ἃς συνήθροισεν ὁ Πατριάρχης ταλαιπωρηθεὶς ἐν ταῖς περιοδείας αὐτοῦ, ἀπώλεσε δὲ ἡ ἀδελφότης κατὰ τὸ θλιβερὸν ἐκεῖνο ἐπεισόδιον 40,000 γρόσια, ἅτινα ἠναγκάσθη νὰ δανεισθῇ· ἀλλ' ἐκτὸς τούτου ἐν Κων)πόλει συνέβη πυρκαϊὰ καὶ ἐκάη τὸ Μετόχιον, διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ ὁποίου ἐδαπανήθησαν 60,000 γροσ Ὁ διάδοχος τούτου Μελέτιος ἑβδομηκοντούτης γέρων ηὔξησε καὶ ἕνεκα τῶν Ἀρμενικῶν ταραχῶν τὸ χρέος ὅπερ ἔφθασε τὰς 300,000 γροσίων· ὅταν δ' ἀνέλαβε τὸ Πατριαρχικὸν ἀξίωμα ὁ Παρθένιος, μόνον εἰς τόκους ἔπρεπε νὰ πληρώτῃ 30,000 γρ. ἠδυνήθη ὅμως οὐ μόνον τὸ χρέος νὰ πληρώσῃ ἀλλὰ καὶ μικρὸν περίσσευμα ν' ἀποθέσῃ εἰς τὸ κεντρικὸν ταμεῖον. Δυ-

στυχῶς ὅμως ἐπ' αὐτοῦ ἐγένοντο αἱ ταραχαὶ τῶν 'Αρμενίων καὶ Λατίνων, τὸ δὲ χρέος ἀνῆλθεν εἰς 353000 γρ. Εὐτυχῶς ὁ Πατριάρ 'Αβράμιος ἠδυνήθη διὰ περιοδειῶν οὐ μόνον τῶν προκατόχων αὐτοῦ τὸ χρέος ν' ἀποδώσῃ, ἀλλὰ καὶ τὰ Μοναστήρια, ἐν οἷς τὸ τοῦ Σταυροῦ νὰ ἐπιδιορθώσῃ καὶ εἰς ἄλλας ἐπωφελεῖς οἰκοδομὰς ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς 'Ιερουσαλὴμ νὰ προβῇ, καὶ νὰ φροντίσῃ περὶ ἀποκαταστάσεως τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων· αὐτὸς δὲ ἵδρυσε καὶ τὸ ἐν Σμύρνῃ Μετόχιον, ὅπερ ἀπέβη σπουδαιότατον κέντρον τῆς πρὸς τοὺς 'Αγίους Τόπους κινήσεως τῶν μικρασιατῶν προσκυνητῶν. Ἡ ἀπὸ τοῦ Πατριάρχου 'Αβραμίου μέχρι τοῦ Πατριάρχου 'Αθανασίου ἱστορία τῶν οἰκονομικῶν τῆς ἀδελφότητος περιστρέφεται κυρίως περὶ τὸ μέγιστον γεγονὸς τῆς κατὰ τὸ 1808 πυρπολήσεως τοῦ Ναοῦ τῆς 'Αναστάσεως, ὅπερ καὶ ἀγῶνας καὶ συνδρομὰς ἐκτάκτους τοῦ γένους ἡμῶν καὶ ἀνυπολογίστους ἀπῄτησε δαπάνας. 'Αρκεῖ νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἐπὶ 'Ανθίμου τὸ χρέος κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ιθ΄. αἰῶνος ἀνήρχετο εἰς 1,100,000, εἶτα δὲ ἐπὶ Πατριάρχου Πολυκάρπου μόνον διὰ τὰς δίκας περὶ ἀνοικοδομήσεως τοῦ Ναοῦ ἐδαπανήθησαν 2,000,000, γρ. ἐκτὸς τῶν λοιπῶν τῶν πρὸς ἀνέγερσιν αὐτοῦ ὑπερόγκων δαπανῶν, τῶν ὁποίων ἕνεκα κατὰ τὸ 1821 τὸ χρέος ἔφθασεν εἰς 8,000,000· ὅτε δὲ ὁ 'Αθανάσιος παρεκαλεῖτο ὑπὸ τῆς 'Αδελφότητος νὰ δεχθῇ τὸ Πατριαρχικὸν ἀξίωμα ἵνα σώσῃ αὐτὴν εὗρε χρέος 15,000,000.

Ὁ ἀοίδιμος ἐκεῖνος Πατριάρχης πρὸς σωτηρίαν τῆς διατρεχούσης τὸν ἔσχατον κίνδυνον 'Αδελφότητος, ἕνεκα τοῦ χρέους, διεξήγαγε μακρὸν καὶ ἀξιόζηλον ἀγῶνα, ἀλλὰ δυστυχῶς μετ' αὐτὸν ἕτεραι περιστάσεις καὶ ἀνάγκαι κατεβάρυναν αὖθις διὰ χρεῶν καὶ οἰκονομικῶν δυσχερειῶν τὴν 'Αδελφότητα, ἥτις οὐ μόνον τὰ ἱερὰ ἡμῶν προσκυνήματα ὤφειλε νὰ περισώσῃ, ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ πτωχοῦ λαοῦ ἡμῶν ἐν Παλαιστίνῃ νὰ μεριμνᾷ, νὰ τρέφῃ, νὰ ἐνδύῃ, νὰ διδάσκῃ, νὰ προφυλάσσῃ ἀπὸ τῶν προπαγανδῶν καὶ τῶν ἄλλων κινδύνων τῆς Χριστιανικῆς πίστεως, ἐπροστάτευσε δὲ καὶ ἐθεράπευσε

τὰ γράμματα, οὐ μόνον ἐν Παλαιστίνῃ, ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς αὐτῆς· διότι κατὰ τὴν ιζ' καὶ ιη' ἑκατονταετηρίδα συνετήρει ἄπειρα Σχολεῖα, καὶ τὸ Ἑλληνικὸν Γυμνάσιον τῆς Ἱερουσαλήμ, ὅπερ κλεϊσθὲν ὑπὸ τῶν ἐκ τῆς Ἀκαδημίας τῆς Πάτμου διδασκάλων, ἤκμαζεν ἐν τέλει τῆς ιη' καὶ τῇ ἀρχῇ τῆς ιθ' ἑκατονταετηρίδος· ἀλλὰ καὶ ἤδη συντηρεῖ οὐ μόνον τὰς ἐν Ἱεροσολύμοις, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις 80 σχολὰς αὐτῆς μετὰ 4500 καὶ ἐπέκεινα μαθητῶν, διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ὁποίων ἐδαπάνησε περὶ τὰς 10,000 λιρῶν, κατιδοῦσα ὅτι ἡ Σχολὴ ὀφείλει ν' ἀναδειχθῇ κέντρον τῆς πνευματικῆς ἐκεῖ δράσεως καὶ ἡ ἑστία τῶν φώτων ἐν Παλαιστίνῃ συγκεντροῦσα τὸ πῦρ τῆς ἑλληνικῆς δυνάμεως καὶ δόξης.

Διὰ τῆς τελευταίας δεκαετοῦς λειτουργίας ἐξεπαίδευσεν 180 μαθητὰς ἐξ ὧν ἀπελύθησαν 70· ἐκ τούτων δὲ 40 ἐργάζονται ἀλλαχοῦ ὡς ἐπιστήμονες, 30 δὲ ἔμειναν ὡς μέλη τῆς Ἀδελφότητος καὶ ὡς διδάσκαλοι.

Οὕτω δὲ ἡ Σχολὴ οὐ μόνον μεμορφωμένα μέλη παρέσχεν ἐκεῖ, ὧν ἔχει ἀνάγκην ἡ Σιωνῖτις ἐκκλησία, ἀλλὰ καὶ ὑπεβοήθησε τὴν ἐν συνόλῳ πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν ἡμῶν ἀνάπτυξιν, πρὸς ἣν ὅμως δέον νὰ προσαρμοσθῇ φανατικῶς ἡ ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς ἑνότητος θερμοτάτη συνεργασία, καὶ νὰ κυριαρχῇ πνεῦμα ἀπηλλαγμένον οἱασδήποτε ξενικῆς ἐπιδράσεως καὶ ἐμπνεόμενον ἀπὸ τὰς φωτεινὰς ἀληθείας καὶ τὰ δόγματα τῆς ἐθνικῆς πίστεως, ἥτις ἀναμένει ἀπὸ τὰ παρθένα ταῦτα διδακτήρια τοῦ πολυτίμου καθιδρύματος σθεναροὺς καὶ ἀκαταμαχήτους προμάχους, φωστῆρας τῆς Ἑλληνικῆς ἐκκλησίας, ἥτις συγκρατεῖ τοὺς τόπους καὶ τὰ σύμβολα, τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ προνόμια, τὴν αὐθεντίαν καὶ τὸ κῦρος, τὴν γνησιότητα καὶ τὴν ὑπεροχήν, ὡς θρησκευτικὸν κέντρον δυνάμεως ἀγωνιζομένης μὲν ἀλλ' ἀθανάτου.

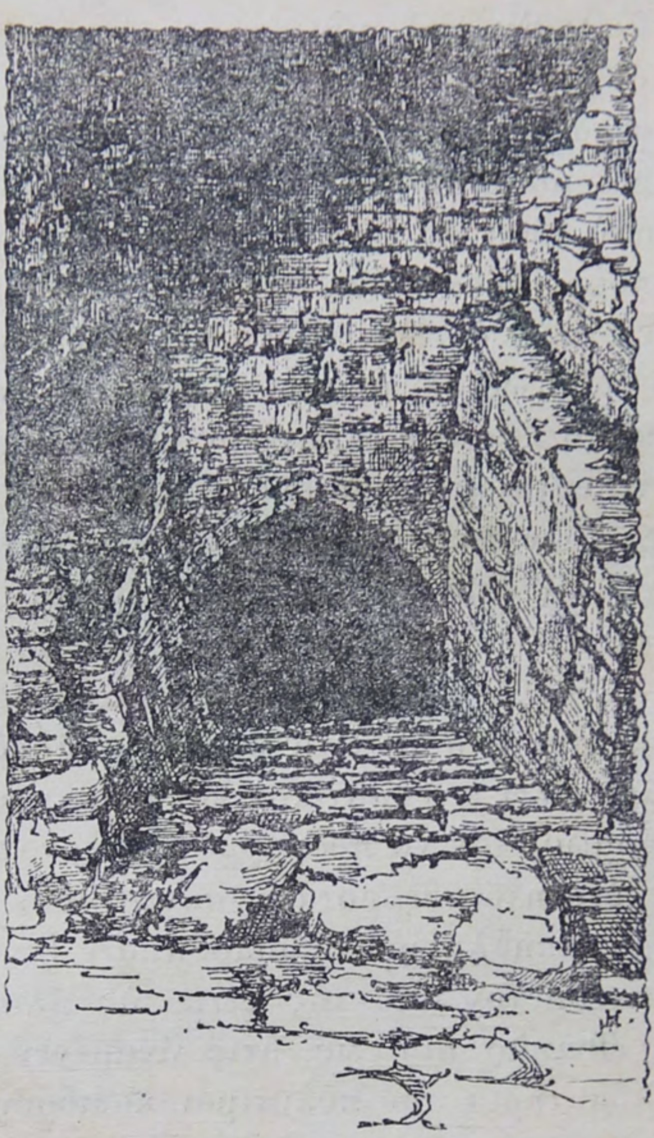

Η ΚΟΛΥΜΒΗΘΡΑ ΤΟΥ ΣΙΛΩΑΜ

ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΟΥ ΤΑΦΟΥ

Περὶ τῆς αἰτίας, ἀναγκαιότητος καὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ἐξιλαστηρίου θυσίας τοῦ Χριστοῦ, τῆς ἐκ τοῦ τάφου διὰ τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ ἐξελθούσης ζωῆς, καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῆς εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος.

Πᾶς ἄνθρωπος ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ κέκληται νὰ προάγῃ ἑαυτὸν καὶ τὴν ἀνθρωπότητα ἔνθεν μὲν ἐν ταῖς προσκαίροις καὶ κοσμικαῖς, ἔνθεν δὲ ἐν ταῖς οὐρανίαις καὶ αἰωνίαις σχέσεσιν. Ὁ προορισμὸς οὗτος τοῦ ἀνθρώπου ποικίλλει ἐν τοῖς καθ' ἕκαστον ἀτόμοις τοῦ ἀνθρωπίνου γένους κατὰ τὴν ἰδιοφυΐαν καὶ τὰς ἰδιαιτέρας περιστάσεις τῆς ἐποχῆς καὶ τῆς κοινωνίας ἢ τοῦ Ἔθνους, εἰς ὃ ἀνήκει ἕκαστον αὐτῶν. Ὅθεν ἀναλόγως τῶν περιστάσεων ὁ μὲν πέφυκε νὰ προάγῃ τὴν ἀνθρωπότητα μᾶλλον ἐν ταῖς ἐπιγείοις σχέσεσιν, ὁ δὲ μᾶλλον ἐν ταῖς οὐρανίοις καὶ αἰωνίαις σχέσεσιν αὐτῆς. Ὁ μὲν πέφυκε πρὸς ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν τέχνην, ὁ δὲ πρὸς ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν ἐπιστήμην. Ὁ μὲν προώρισται ν' ἀποβῇ ἔξοχος στρατηγός, ὁ δὲ ἔξοχος πολιτικός. Ὁ μὲν κέκληται ν' ἀνυψώσῃ πολιτικῶς καὶ ὑλικῶς ἔθνος τι, ἢ τὴν ἀνθρωπότητα, ὁ δὲ ἠθικῶς καὶ θρησκευτικῶς μετὰ θυσίας καὶ αὐτῆς τῆς προσκαίρου αὐτοῦ ζωῆς ἐν τῷ ἀγῶνι κατὰ τῶν προσκομμάτων πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ γενικοῦ ὑπὲρ τῆς κοινωνίας καὶ τῆς ἀνθρωπότητος ἀγαθοῦ. Ἐν τῇ ἐπιγνώσει δὲ τοῦ ἰδιάζοντος ἑκάστῳ προορισμοῦ καὶ τῇ αὐτοπροαιρέτῳ ἐκπληρώσει τοῦ ἔργου, πρὸς ὃ πέφυκε

καὶ προώρισται ἕκαστον ἄτομον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ, ἔγκειται κατ᾽ οὐσίαν καὶ ἡ ἀληθὴς καὶ αἰώνιος εὐδαιμονία αὐτοῦ, οὐ μόνον ὅταν ὁ ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ τούτου ἀγωνιζόμενος ὑπερνικᾷ πᾶν πρόσκομμα καὶ ἐπιζῇ εἰς τὸν θρίαμβον τοῦ ἀγῶνος ἐν τῷ προσκαίρῳ αὐτοῦ βίῳ, ἀλλὰ καὶ ὅταν ἐν τῷ ὑπὲρ αὐτοῦ ἀγῶνι θυσιάζῃ τὴν ἐπίγειον αὐτοῦ ζωήν. Ἡ ἱστορία παντὸς πεπολιτισμένου ἔθνους καὶ ὅλης τῆς ἀνθρωπότητος μαρτυρεῖ διὰ πλείστων παραδειγμάτων, ὅτι ὁ ἡρωϊκὸς θάνατος τοσούτων ἡρώων καταδυναστευομένων ἐθνῶν καὶ ὁ μαρτυρικὸς θάνατος τοσούτων μαρτύρων τῆς καταδιωκομένης ἀληθοῦς τῆς ἀνθρωπότητος θρησκείας δὲν ἀποβαίνει μάταιος. Οἱ μὲν ἥρωες καὶ οἱ μάρτυρες ἐκεῖνοι ἐθυσίασαν προθύμως τὴν πρόσκαιρον αὐτῶν ζωὴν ὑπὲρ τῆς Πατρίδος καὶ τῆς ἀληθοῦς θρησκείας, ἐν τῇ θυσίᾳ ταύτῃ συναισθανόμενοι ἑαυτοὺς εὐδαίμονας καὶ μακαρίους καὶ ἀπολαύοντες δι᾽ αὐτὴν τὸν ἄφθαρτον τῆς δόξης στέφανον καὶ τὴν αἰώνιον ζωήν, τὸ δ᾽ ἔργον, ὑπὲρ οὗ ἐθυσιάσθησαν, θᾶττον ἢ βράδιον ἠδυνήθη νὰ λάβῃ αἴσιον πέρας.

Ἐνῷ δὲ καὶ ὁ ἀγὼν ὑπὲρ προσκαίρων καὶ ἐπιγείων ἀγαθῶν τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ἡ ὑπὲρ αὐτῶν θυσία ἔχει μεγάλην ἀξίαν, ἀσυγκρίτως ὅμως ὑπέρτερος εἶνε ὁ ἀγὼν καὶ ἡ θυσία ὑπὲρ οὐρανίων καὶ αἰωνίων ἀγαθῶν τῆς ἀνθρωπότητος, ὁ ἀγὼν καὶ ἡ θυσία ὑπὲρ τῆς διαδόσεως τῆς ἀληθείας τῆς θρησκείας, ὑπὲρ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἀληθοῦς καὶ κανονικῆς σχέσεως τῆς ἀνθρωπότητος πρὸς τὸν Δημιουργὸν αὐτῆς καὶ ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς καταστάσεως καὶ ἀναγεννήσεως αὐτῆς.

Τοιοῦτον ἀγῶνα καὶ θυσίαν μοναδικὴν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος ἀνέλαβε νὰ διεξαγάγῃ ὁ κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν χρονολογίαν, τὴν ἀπὸ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ ὡς ἔγγιστα ἀρχομένην, πρὸ 1903 ἐτῶν γεννηθεὶς Ἰησοῦς Χριστός, ὅστις μετ᾽ ἐντελοῦς ἐπιγνώσεως τοῦ προορισμοῦ, πρὸς ὃν προώρισε καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὸν κόσμον ὁ οὐράνιος αὐτοῦ Πατήρ, καὶ τῆς θυσίας, ἣν ἔμελλε νὰ προσενέγκῃ, διήνυσεν ἅπαντα τὸν ἐπὶ γῆς βίον αὐ-

τοῦ διδάσκων λόγῳ τε καὶ ἔργῳ τὴν θείαν ἀλήθειαν, τὴν ἀληθῆ πρὸς τὸν Θεὸν σχέσιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸν ἀληθῆ προορισμὸν τούτου, πράττων πᾶν ἔργον ἀγαθὸν καὶ ἐπισφραγίζων τὴν ἀλήθειαν, ἣν ἐδίδασκε καὶ τὴν ἀγάπην αὐτοῦ προς τὴν ἀνθρωπότητα διὰ τῆς ἑκουσίας θυσίας τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς ἀνθρωπότητος.

Τῆς ἐξιλαστηρίου ταύτης θυσίας τοῦ ἐν τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ ἐνανθρωπήσαντος ἀϊδίου Λόγου τοῦ Θεοῦ τὴν αἰτίαν, ἀναγκαιότητα, τὸν σκοπὸν καὶ τὰ ἀποτελέσματα, ἅτινα ἐπήνεγκε καὶ εἰς ἅπασαν μὲν τὴν ἀνθρωπότητα, κατ' ἐξοχὴν δὲ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος, νομίζομεν εὔκαιρον νὰ δείξωμεν τὸ ἐφ' ἡμῖν διὰ βραχέων ἐν τῷ «Πανελληνίῳ Ἐθνικῷ Λευκώματι» τούτῳ, τῷ ἐκδιδομένῳ ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου.

*
* *

Ὁ θάνατος καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ἐν τῷ Γολγοθᾷ προσενεχθεῖσα ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ θυσία δὲν προῆλθε κυρίως ἐξ ἀσθενείας τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ῥωμαίου ἡγεμόνος τῆς Ἰουδαίας Πιλάτου καὶ ἐκ τῆς κατὰ τοῦ Ἰησοῦ ἐξεγερθείσης ἀντιδράσεως τῆς ἀντιθέτου μερίδος πρὸς τὰς κηρυττομένας ὑπ' αὐτοῦ ἀρχάς, ἐξ ἀντιδράσεως τοῦ Καϊάφα, τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, ἐξ ἀντιδράσεως, ἥτις εἶνε συνήθης μεταξὺ ἀντιθέτων μερίδων ἐν πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κοινωνίᾳ καὶ πολιτείᾳ· διότι ἡ ἀντίδρασις αὕτη ἦτο μόνον ἐκδήλωσίς τις καὶ ἐξωτερικὴ ἀφορμὴ γενικωτέρας αἰτίας, ἐξ ἧς κυρίως προῆλθεν ἡ θυσία τοῦ Χριστοῦ. Ὁ ἐν Γολγοθᾷ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ θάνατος τοῦ Χριστοῦ κυρίαν αἰτίαν εἶχεν ἔνθεν μὲν τὴν πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα ὑψίστην ἀγάπην αὐτοῦ, ἔνθεν δὲ τὴν ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ κατάστασιν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἥτις ἐξεδηλώθη ἐν τοιαύτῃ ἠθικῇ καταπτώσει τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας ἐν τῷ ῥωμαϊκῷ κράτει καὶ τῆς θρησκευτικῆς ἢ πνευματικῆς ἐξουσίας ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ τῷ τότε περιλαμβανομένῳ ἐν τῇ ῥω-

μαϊκῇ κοσμοκρατορίᾳ, ὥστε αἱ ἐξουσίαι αὗται αἱ παριστῶσαι τὴν ἐπὶ γῆς δικαιοσύνην νὰ σταυρώσωσι τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ὅστις εἶνε τὸ ἐμφανισθὲν καὶ πραγματοποιηθὲν ἐπὶ τῆς γῆς ἰδεῶδες τῆς δικαιοσύνης. Ἡ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα καὶ ἡ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ κατάστασις ταύτης δὲν εἶνε μόνον τοῦ σταυρικοῦ θανάτου αὐτοῦ αἰτία, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐν αὐτῷ ἐνανθρωπήσεως τοῦ ἀϊδίου Λόγου, δι' οὗ ἐδημιούργησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον. Περὶ τῆς ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ καταστάσεως τῆς ἀνθρωπότητος μαρτυροῦσιν αἱ παραδόσεις πάντων τῶν ἐθνῶν καὶ οἱ ἕλληνες ποιηταὶ καὶ φιλόσοφοι· «Οὐκ ἀνθρώπινόν σε κακόν, οὐδὲ θεῖον κινεῖ ἐπὶ τὴν ἱεροσυλίαν προτρέπον ἰέναι, *οἶστρος δ' ἐστί τις ἐμφυόμενος ἐκ παλαιῶν καὶ ἀκαθάρτων τοῖς ἀνθρώποις ἀδικημάτων, περιφερόμενος ἀλιτηριώδης*», λέγει ὁ Πλάτων (Νόμος Θ'). Διὰ τίνα δ' ἄλλον λόγον κατεδίωκε τοὺς Λαβδακίδας καὶ Ἀτρείδας ἡ Ἄτη κατὰ τοὺς τραγικοὺς ποιητάς, ἢ διὰ ῥοπήν τινα πρὸς τὸ κακὸν ἐκ τῶν προγόνων κληρονομικῶς μεταδοθεῖσαν καὶ καθιστῶσαν ἀναγκαίαν τὴν τίσιν τοῦ κακοῦ; (Αἰσχυλ. Ἀγαμεμ. 1187-194. Ἀριστολ. Ἠθικ. Νικομάχ. Γ', 7.). Αἱ δὲ διὰ ζώων καὶ ἀνθρώπων θυσίαι, ἃς πάντα τὰ ἔθνη προσέφερον, τί ἄλλο ὑπεδήλουν, ἢ τὴν ἀνάγκην, ἣν ᾐσθάνοντο νὰ ἐξιλεώσωσι τὸ θεῖον διὰ τὰ ἀδικήματα τὰ προερχόμενα ἐκ τῆς ῥοπῆς ταύτης πρὸς τὸ κακόν; Ἡ καθολικὴ αὕτη πρὸς τὸ κακὸν ῥοπὴ τῆς ἀνθρωπότητος, καθολικὴν αἰτίαν ἔχουσα, δὲν δύναται ἄλλως νὰ ἐξηγηθῇ, ἢ ἔκ τινος ῥοπῆς παραχθείσης ἐν αὐτῷ τῷ πρωτοπλάστῳ διὰ κακῆς χρήσεως τῆς δωρηθείσης αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ ἐλευθερίας καὶ διὰ παραβάσεως τῆς δοθείσης αὐτῷ ἠθικῆς ἐντολῆς. Λαβοῦσα δ' ἡ ῥοπὴ αὕτη πρὸς τὸ κακὸν ἀρχὴν ἐν τῷ ἀρχηγέτῃ τῆς ἀνθρωπότητος μετεδόθη ἐξ αὐτοῦ κληρονομικῶς εἰς ἅπαντας τοὺς ἐξ αὐτοῦ καταγομένους ἕνεκα τοῦ φυσικοῦ καὶ πνευματικοῦ δεσμοῦ τοῦ συνδέοντος ἅπαντα τὰ καθ' ἕκαστον ἄτομα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ πρὸς ἄλληλα καὶ πρὸς τὸν ἀρχηγέτην. Διὰ τῆς παραβάσεως τῆς ἐντολῆς, δι' ἧς προσεβλήθη ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ,

ἐπῆλθε διατάραξις τῆς κανονικῆς σχέσεως τῆς ἀνθρωπότητος, διάστασις αὐτῆς πρὸς τὸν Δημιουργὸν καὶ ὁ σωματικὸς καὶ πνευματικὸς θάνατος τοῦ ἀνθρώπου. Ὅπως δ' ἐπέλθῃ ἡ ἄρσις τῆς διαστάσεως ταύτης καὶ τοῦ θανάτου καὶ ἀποκατασταθῇ ἡ κανονικὴ τῆς ἀνθρωπότητος πρὸς τὸν Δημιουργὸν αὐτῆς σχέσις καὶ κοινωνία, ἔδει νὰ ἐξιλεωθῇ ἡ προσβληθεῖσα δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ. Τὸν τρόπον τῆς ἄρσεως τῆς διαστάσεως ταύτης καὶ τῆς ἱκανοποιήσεως τῆς δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ ἁγιότητι αὐτοῦ ἠδύνατο νὰ εὕρῃ μόνη ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ κινουμένη ὑπό τε τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἁγιότητος αὐτοῦ. Ὁ Θεὸς ὡς ἅγιος μὲν ἀποστρέφεται τὸ κακόν, ὡς δίκαιος δὲ θέλει τὴν τιμωρίαν αὐτοῦ, ὡς ἀγαθὸς δὲ τὴν συγχώρησιν αὐτοῦ. Ἀλλ' ἡ ἁγιότης καὶ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ δὲν ἀντίκεινται πρὸς τὴν ἀγαθότητα ἢ ἀγάπην αὐτοῦ, ἀλλ' ὑπάρχουσιν ἐν τελείᾳ ἁρμονίᾳ, ἡ δὲ σοφία αὐτοῦ εὑρίσκει τὸ κατάλληλον μέσον καὶ τὸν ἁρμόδιον τρόπον, καθ' ὃν δύναται νὰ ἐξιλεωθῇ ἡ δικαιοσύνη ἡ ἀπαιτοῦσα τὴν ποινὴν τῆς ἁμαρτίας καὶ ἅμα νὰ ἐκδηλωθῇ καὶ ἡ ἀγαθότης καὶ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς συγχωρήσεως τῆς ἁμαρτίας καὶ διὰ μεταδόσεως τῆς χάριτος αὐτοῦ. Τὸ μέσον τοῦτο τῆς σοφίας τοῦ Θεοῦ εἶνε ἡ παρὰ τοῦ Θεοῦ ἀποστολὴ τοῦ μονογενοῦς αὐτοῦ Υἱοῦ εἰς τὸν κόσμον διὰ τῆς τελείας ἐνανθρωπήσεως αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ καὶ ἡ ὑπὸ τούτου ὡς ἀναμαρτήτου εἰς ἑαυτὸν ἀναδοχὴ τῆς ἐνοχῆς καὶ ποινῆς διὰ τὴν ἁμαρτίαν ὅλου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ὁ ἀΐδιος Λόγος, δι' οὗ ἐδημιούργησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, προσλαβὼν τελείαν ἀνθρωπίνην μορφὴν καὶ τὴν ἀπαρχὴν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐν τῷ ἱστορικῷ προσώπῳ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀνέλαβε καὶ ᾠκειώθη πᾶν ἀνθρώπινον πλὴν τῆς ἁμαρτίας, τὴν πεῖναν, τὴν δῖψαν κτλ., ἵνα ἐξαγνίσῃ, ἀνακαινίσῃ καὶ τελειώσῃ πᾶν ἀνθρώπινον καὶ παραστήσῃ ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει αὐτοῦ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ἰδεώδους τῆς ἀνθρωπότητος. Ὑποβαλὼν δὲ τὴν ἀνθρωπίνην αὐτοῦ φύσιν ὑπὸ τοὺς νόμους τῆς ἀνθρωπίνης ἀναπτύξεως καὶ βαθμιαίας προκοπῆς, μεθ' ἧς συνεδέετο καὶ ἡ ἐν αὐτῷ βαθμιαία ἐκδήλωσις τῆς

θείας ἐνεργείας, διδάξας τὴν θείαν ἀλήθειαν, ἧς ἦτο ἡ ἐνσάρκωσις, καὶ τὴν ἀληθῆ τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεὸν σχέσιν, τελειοποιήσας τὰς ἐντολὰς τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου ἐν ἁπάσῃ τῇ ἠθικῇ διδασκαλίᾳ αὐτοῦ, πληρώσας ἅπαντα τὸν νόμον καὶ ὑπερνικήσας τοὺς πειρασμούς, εἰς οὓς ὑπεβλήθη, ἐγένετο κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην αὐτοῦ φύσιν τὸ πρότυπον ὑπερνικήσεως αὐτῶν καὶ τῆς ἠθικῆς τελειότητος λόγῳ τε καὶ ἔργῳ. Τέλος, καίπερ ἀναμάρτητος ὤν, ὑπέβαλεν ἑαυτὸν ἑκουσίως εἰς τὰ πάθη καὶ τὸν σταυρικὸν θάνατον, ὃν ὑπέμεινε ὑπὲρ ἡμῶν καὶ ἀνθ' ἡμῶν, ἐξ ἀγάπης πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα ἀναδεχθεὶς εἰς ἑαυτὸν τὴν ἐνοχὴν καὶ ποινὴν τῆς ἁμαρτίας τῆς ἀνθρωπότητος πρὸς ἐξιλέωσιν μὲν τῆς θείας δικαιοσύνης, ἀπολύτρωσιν δὲ καὶ σωτηρίαν τῆς ἀνθρωπότητος.

Διὰ τῆς ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ἐν τῷ Γολγοθᾷ προσενεχθείσης ἐξιλαστηρίου ταύτης θυσίας τοῦ Χριστοῦ, τῆς καθαρᾶς καὶ ἀμώμου, δι' ἧς ἐξεδηλώθη ἡ ὑψίστη ἀγάπη αὐτοῦ πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα, ἱκανοποιήθη ἡ διὰ τῆς ἁμαρτίας προσβληθεῖσα δικαιοσύνη τοῦ θεοῦ. Τὸ ἠθικὸν κακόν, ἡ ἁμαρτία, ὡς στέρησις τοῦ ἀγαθοῦ, εἶνε τὸ οὐκ ὄν, ὅπερ ἐν τῇ προαιρέσει τοῦ ἀνθρώπου λαμβάνει ἀρχὴν ψευδοῦς τινος ὑπάρξεως (Γρηγορ. Νύσσ. λόγ. κατηχ.) Διὰ τῆς ῥοπῆς πρὸς τὸ κακὸν ἡ ἀνθρωπότης ἔτεινε πρὸς τὸ δέον μὴ εἶναι πρὸς τὴν φθοράν, ἢ τὸν ὄλεθρον, πρὸς τὸ μὴ ὄν· διότι ἡ ἁμαρτία ὡς περιέχουσα ἐν ἑαυτῇ τὴν φθοράν, τὸν ὄλεθρον καὶ τὸν φυσικὸν καὶ πνευματικὸν θάνατον, εἶνε ἄρσις τῆς ζωῆς, ἄρσις τοῦ εἶναι. Μόνον διὰ νεκρώσεως τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς δυνάμεως αὐτῆς ἠδύνατο ν' ἀρθῇ ὁ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ θάνατος τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ἐπέλθῃ ἡ ζωοποίησις αὐτῆς. Ἠδύνατο δὲ καὶ ὤφειλε ν' ἀρθῇ ὁ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ θάνατος τῆς ἀνθρωπότητος ἐν τῇ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἀπαρχῇ διὰ τῆς μετ' αὐτῆς ἑνώσεως τῆς θεότητος τοῦ ἀϊδίου Λόγου, «ἵνα, κατὰ τὸν Μέγαν Βασίλειον, ἐναποκτείνῃ τὸν ἐμφωλεύοντα θάνατον· ὡς γὰρ τῶν φαρμάκων τὰ ἀλεξητήρια κατακρατεῖ τῶν φθαρτικῶν οἰκειωθέντα τῷ σώματι... οὕτως ὁ ἐνδυναστεύων τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει θάνατος τῇ παρουσίᾳ τῆς θεότητος ἠφανίσθη»

Ὁ Ἰ. Χριστός, ἐναποκτείνας διὰ τῆς παρουσίας τῆς θεότητος τὸν ἐνδυναστεύοντα τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει θάνατον, ἀνεκαίνισε καὶ ἐζωοποίησεν αὐτὴν καὶ ἐγένετο ὁ νέος Ἀδὰμ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ὡς δὲ διὰ τῆς ἁμαρτίας τοῦ Ἀδὰμ ὡς ἀρχηγέτου τῆς ἀνθρωπότητος εἰσῆλθεν εἰς αὐτὴν ἡ ἁμαρτία καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος εἰς πάντας ἀνθρώπους, οὕτω διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Χριστοῦ ὡς τοῦ νέου Ἀδὰμ συναποθνήσκουσιν αὐτῷ πάντες, ὅσοι πιστεύοντες εἰς αὐτὸν καὶ οἰκειούμενοι τὸ ἀπολυτρωτικὸν ἔργον τοῦ Χριστοῦ, νεκροῦσι τὴν ἐν αὐτοῖς ἁμαρτίαν, γινόμενοι σύμφυτοι τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐν τῷ βαπτίσματι (Ῥωμ. ε', 12 καὶ ϛ', 5). Τὸ ἀνθρώπινον, ὅπερ προσέλαβεν ὁ ἀΐδιος Λόγος ἐν τῇ ἐνανθρωπήσει αὐτοῦ, εἶνε ἡ ἀπαρχὴ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, μετὰ τῆς ἀπαρχῆς δὲ ταύτης συνδέονται πάντες οἱ ἄνθρωποι, ὅσοι πιστεύοντες εἰς αὐτὸν προσοικειοῦνται τὸ ἀπολυτρωτικὸν ἔργον τοῦ Χριστοῦ, καὶ εἶνε μέλη τοῦ ἑνιαίου πνευματικοῦ σώματος, οὗτινος κεφαλὴ εἶνε ὁ Χριστὸς (Ἐφεσ. ε', 23, 30). Ὅθεν, ὅπως ἐν τῷ Χριστῷ ὡς κεφαλῇ ἡμῶν συναπεθάνομεν, συσταυρωθέντος τοῦ παλαιοῦ ἡμῶν ἀνθρώπου μετ' αὐτοῦ, οὕτως ἐν τῇ ἀναστάσει καὶ ἀνυψώσει τοῦ Χριστοῦ συνανιστάμεθα, συζῶμεν καὶ συνανυψούμεθα μετ' αὐτοῦ ὡς πνευματικὰ μέλη τοῦ πνευματικοῦ σώματος αὐτοῦ (Ῥωμ. ϛ'. 5—12).

Ἡ ἰδέα περὶ ζωῆς ἐν τάφῳ κατατεθείσης καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐγειρομένης, οὖσα κατ' ἐξοχὴν χριστιανικὴ καὶ ἀληθὴς ἰδέα, δὲν εἶνε ὅλως ἀλλοτρία πρὸς τὴν περὶ θανάτου καὶ ζωῆς ἰδέαν τῆς θρησκείας καὶ φιλοσοφίας τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. «Καὶ το ζῆν καὶ τὸ ἀποθανεῖν καὶ ἐν τῷ ζῆν ἡμᾶς ἔστι καὶ ἐν τῷ τεθνάναι· ὅτε μὲν γὰρ ἡμεῖς ζῶμεν, τὰς ψυχὰς ἡμῶν τεθνάναι καὶ ἐν ἡμῖν τεθάφθαι· ὅτε δὲ ἡμεῖς ἀποθνήσκομεν, τὰς ψυχὰς ἀναβιοῦν καὶ ζῆν· καὶ θεοὶ θνητοὶ τ' ἄνθρωποι ἀθάνατοι, ζῶντες τὸν ἐκείνων θάνατον, θνήσκοντες τὴν ἐκείνων ζωὴν», λέγει ὁ σκοτεινὸς μέν, ἀλλὰ βαθὺς τὸν νοῦν Ἡράκλειτος. Ὁ δὲ θεῖος Πλάτων λέγει «ἐκ τῶν τεθνεώτων τὰ ζῶντα καὶ οἱ ζῶντες γίγνονται» καὶ «ἔστι τῷ ὄντι

καὶ τὸ ἀναβιώσκεσθαι καὶ ἐκ τῶν τεθνεώτων τοὺς ζῶντας γίγνεσθαι». (Φαίδων κεφ. ΙϚ', 71, ε καὶ κεφ. Ιζ', 72, ε). Ὁ μῦθος ἔνθεν μὲν περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Ἀϊδωνέως ἁρπαγῆς τῆς Περσεφόνης τῆς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Δήμητρος θυγατρὸς, τῆς καθ' ἕκαστον ἔτος ἐπ' ἓξ μῆνας ἀναβιούσης καὶ ἀνερχομένης ἐκ τοῦ βασιλείου τοῦ Ἅδου εἰς τὸ βασίλειον τοῦ φωτός, ἔνθεν δὲ περὶ τῆς καταβάσεως τοῦ Ἡρακλέους εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἅδου, ἵνα δαμάσῃ τὴν δύναμιν αὐτοῦ ἁρπάζων τὸν θυρωρὸν αὐτοῦ κέρβερον, καὶ ὁ περὶ τῆς ἐλευθερώσεως τοῦ Θησέως ἐκ τῶν ἐν τῷ Ἅδῃ δεσμῶν, εἶνε ὁπωσδήποτε προαίσθησίς τις τοῦ πρὸ Χριστοῦ ἑλληνικοῦ κόσμου περί τινος ἐν τῷ τάφῳ ὑπολανθανούσης ζωῆς καὶ τῆς ἐξ αὐτοῦ ἀναβιώσεως αὐτῆς, προαίσθησις ἰδέας, ἥτις ἔμελλε νὰ πραγματοποιηθῇ ἐν τῷ ἐνανθρωπήσαντι υἱῷ τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς καταβάσεως αὐτοῦ εἰς τὰ ἐν φυλακῇ πνεύματι (Α Πέτρ. Γ, 18-20) καὶ τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἐλευθερώσεως τῶν ψυχῶν τῶν δικαίων ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ θανάτου, καὶ διὰ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, καὶ τῆς προσδοκωμένης ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν ἐν τῇ δευτέρᾳ παρουσίᾳ αὐτοῦ κατὰ τὴν συντέλειαν τοῦ κόσμου.

Καὶ οἱ μύθοι οὗτοι τῆς θρησκείας τῶν ἀρχαίων ἑλλήνων καὶ οἱ ἀνωτέρω λόγοι τῶν δύο ἑλλήνων φιλοσόφων ἐκφράζουσιν ἀμυδρῶς τὴν ἰδέαν τῆς ἐν τῷ θανάτῳ λανθανούσης ζωῆς, ἀνήχθησαν δ' οὗτοι εἰς τὴν ἰδέαν ταύτην, ὡς καὶ ἡ θρησκεία τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ἐκ τῆς ἐν τῷ φυσικῷ κόσμῳ παρατηρουμένης ἀνακυκλήσεως τῆς γενέσεως καὶ φθορᾶς. Πᾶν ὅ,τι γίνεται ἐν τῷ φυσικῷ κόσμῳ φθείρεται, ἵνα ἐξ αὐτοῦ παραχθῇ νέον τι. Ὁ σῖτος καὶ πᾶς καρπὸς φυτοῦ ἢ δένδρου, σπειρόμενος καὶ οἱονεὶ θαπτόμενος ἐν τῇ γῇ, φύεται ὡς φυτὸν σίτου ἢ δένδρου, ἵνα πάλιν ὁ καρπὸς αὐτοῦ, σπειρόμενος καὶ ἀποθνήσκων, ἐγερθῇ ὡς νέον φυτὸν ἢ δένδρον. Ἀλλ' ἡ τὴν ἀληθῆ ἀνάστασιν προεικονίζουσα ἀνακύκλησις αὕτη ἐπικρατεῖ κυρίως ἐν τῷ φυσικῷ κόσμῳ· διότι οὗτος, ὡς ἀποτελούμενος μόνον ἐκ φυσικῶν ἢ ὑλικῶν ὄντων, εἶνε μὲν ἐν συνόλῳ σκοπίμως διατεταγμένος, δὲν εἶνε ὅμως αὐτοτελὴς σκοπός,

ἀλλ' εἶνε κυρίως ὄργανον ἢ μέσον πρός τινα ὑψηλότερον σκοπόν, τουτέστιν εἶνε χάριν τοῦ πνευματικοῦ κόσμου ἢ τῶν λογικῶν καὶ αὐτεξουσίων δημιουργημάτων αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. Ἀλλ' ἐνῷ ὁ φυσικὸς ἢ ὑλικὸς κόσμος εἶνε μέσον ἢ ὄργανον χάριν τῶν πνευματικῶν ἢ λογικῶν ὄντων τοῦ πνευματικοῦ κόσμου, εἰς ὃν ἀνήκει καὶ ὁ ἄνθρωπος *κατὰ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ*, μεταξὺ ὅμως τοῦ ὑλικοῦ καὶ πνευματικοῦ κόσμου ἐν τῇ παρούσῃ αὐτῶν καταστάσει καὶ μορφῇ δὲν ὑπάρχει τελείᾳ ἁρμονία, καθ' ὅσον ὁ ὑλικὸς κόσμος, εἰς ὃν περιλαμβάνεται καὶ ὁ ἄνθρωπος *κατὰ τὸ σῶμα αὐτοῦ*, ἀντὶ νὰ χρησιμεύῃ ὡς ὄργανον τῶν σκοπῶν τοῦ πνεύματος, πολλάκις παρεμβάλλει προσκόμματα εἰς πραγματοποίησιν αὐτῶν, κατ' ἀκολουθίαν αἱ ἐπιδράσεις τοῦ τε ἐξωτερικοῦ φυσικοῦ κόσμου καὶ τοῦ σώματος εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου δὲν εἶνε πάντοτε συντελεστικαὶ καὶ εἰς πραγματοποίησιν τῶν σκοπῶν τοῦ πνεύματος. Ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ὑλικὸς καὶ ὁ πνευματικὸς κόσμος ἐν τῇ παρούσῃ καταστάσει καὶ μορφῇ αὐτῶν δὲν ὑπάρχουσιν ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ πρὸς ἀλλήλους, εἶνε ὅμως προωρισμένοι ν' ἀποτελέσωσι τελείαν πρὸς ἀλλήλους ἁρμονίαν οὕτως, ὥστε ὁ ὑλικὸς κόσμος διὰ πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς ἐπενεργείας τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς ἐν ἑαυτῷ καὶ ἐκτὸς ἑαυτοῦ ὑλικῆς φύσεως καὶ τῶν δυνάμεων αὐτῆς νὰ λάβῃ κατὰ μικρὸν καὶ βαθμηδὸν τῇ συνεργίᾳ τῆς διεπούσης καὶ κυβερνώσης τὸν κόσμον θείας δυνάμεως τὴν τελείαν ὑπὸ τοῦ πνεύματος μόρφωσιν καὶ ν' ἀποβῇ τέλειον ὄργανον τῆς ἐνεργείας τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ πνευματικοῦ κόσμου. Ὡς δὲ τὸ ἀνθρώπινον γένος ἔλαβε τὴν ἑαυτοῦ φυσικὴν καὶ πνευματικὴν ἀρχὴν ἐν ἑνὶ ἀτόμῳ ἢ προσώπῳ, ἐν τῷ Ἀδάμ, οὕτω καὶ τὴν ἑαυτοῦ ἀναγέννησιν καὶ τελείωσιν φυσικῶς ἅμα καὶ πνευματικῶς ἔδει νὰ λάβῃ ἐν ἑνὶ ἀτόμῳ ἢ προσώπῳ, ἐν τῷ νέῳ Ἀδὰμ ὡς πνευματικῷ ἀρχηγῷ καὶ τελειωτῇ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἀφοῦ λοιπὸν ὁ Χριστὸς διὰ τῆς ἐν αὐτῷ παρουσίας τῆς ἀληθοῦς ζωῆς τῆς θεότητος ἐν τῷ σωματικῷ θανάτῳ αὐτοῦ ἐνέκρωσε τὸν θάνατον καὶ ἦρε τὴν σχετικὴν δυσαρμονίαν ἔνθεν μὲν μεταξὺ τῶν φυσικῶν δυνάμεων

πρὸς ἀλλήλας ἔνθεν δὲ μεταξὺ τῶν πνευματικῶν δυνάμεων πρός τε ἀλλήλας καὶ πρὸς τὰς φυσικὰς δυνάμεις, ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, ἀποκαταστήσας ἐν ἑαυτῷ διὰ τῆς δυνάμεως τῆς ἐν ἑαυτῷ θεότητος τοῦ Λόγου τὴν μεταξὺ τῆς φύσεως τοῦ ἑαυτοῦ σώματος καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου αὐτοῦ πνεύματος τελείαν ἁρμονίαν ὡς ἀπαρχὴν τῆς κατὰ τὴν συντέλειαν τοῦ κόσμου ἀποκατασταθησομένης τελείας ἁρμονίας καὶ ἑνώσεως τῶν σωμάτων πρὸς τὰς ψυχὰς τῶν διὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Χριστοῦ ἐγερθησομένων εἰς ζωὴν αἰώνιον.

Ἡ ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἐμφάνισις τοῦ προσώπου καὶ ἔργου τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ διὰ τοῦ ἑκουσίου θανάτου προσενεχθεῖσα ἐξιλαστήριος θυσία αὐτοῦ ὡς γεγονὸς μοναδικὸν καὶ πρόξενον καταπληκτικῶν καὶ εὐεργετικωτάτων ἀποτελεσμάτων εἰς τὴν θρησκευτικήν, διανοητικὴν καὶ ἠθικὴν ἀναγέννησιν καὶ τελειοποίησιν τῆς ἀνθρωπότητος, ἀπησχόλησεν ἀνέκαθεν τὴν διάνοιαν τῶν σοφῶν πάσης ἐποχῆς καὶ πολλαχῶς ἐξηγήθη, κατὰ τὰς διαφόρους μεταφυσικὰς προϋποθέσεις καὶ ἀρχάς, ἐξ ὧν ὡρμήθησαν ἐν τῇ ἐξετάσει αὐτοῦ. Τὸ μοναδικὸν καὶ ἔκτακτον τοῦτο γεγονὸς δύναται ὁπωσδήποτε νὰ ἐξηγηθῇ μόνον κατὰ τὰς ἀληθεῖς μεταφυσικὰς ἀρχὰς καὶ προϋποθέσεις τοῦ φιλοσοφικοῦ συστήματος τοῦ κυρίως Θεϊσμοῦ (Theismus), ἐφ' ὧν δύναται νὰ στηριχθῇ φιλοσοφικῶς ὁ Χριστιανισμός. Κατά τε τὰς ἀληθεῖς ταύτας μεταφυσικὰς ἀρχὰς καὶ κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστιανισμοῦ μεταξὺ Θεοῦ καὶ κόσμου δὲν ὑπάρχει οὔτε ἀΐδιος ἀντίθεσις, ὁποίαν ἀποδέχεται τὸ σύστημα τῆς διαρχίας (Dualismus), καθ' ἣν Θεὸς καὶ κόσμος, ἢ πνεῦμα καὶ ὕλη, ἢ ἀγαθὸν καὶ κακόν, εἶνε δύο ἀντίθετοι ἀρχαὶ ἐν διηνεκεῖ πρὸς ἀλλήλας διαμάχῃ· οὔτε χωρισμός, ὁποῖον ἀποδέχεται τὸ σύστημα τοῦ διϊσμοῦ (deismus), καθ' ὃν ὁ κόσμος, ἀφοῦ ἔλαβεν ἅπαξ τὴν ἀρχὴν ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἐν οὐδεμιᾷ σχέσει καὶ κοινωνίᾳ εὑρίσκεται πλέον πρὸς τὸν Θεόν, ἀλλ' εἶνε ἐντελῶς κεχωρισμένος ἀπ' αὐτοῦ, κινεῖται ὅλως κατ' ἰδίους νόμους καὶ εἶνε ἐντελῶς ἀνεξάρτητος ἐκ τοῦ Θεοῦ. Ὁμοίως ἀπορρίπτει ὁ Χριστιανισμὸς καὶ τὸν πανθεϊσμόν, καθ' ὃν μεταξὺ Θεοῦ καὶ κό-

σμου ὑπάρχει ταυτότης οὐσίας. Κατὰ τὸν Χριστιανισμὸν ὁ Θεὸς δὲν εἶνε οὔτε ἀρχὴ ὅλως ἀντίθετος τοῦ κόσμου, οὔτε μόνον αἰτία τούτου καὶ ὂν ὑπερκόσμιον μόνον ἄνευ σχέσεως καὶ κοινωνίας τινὸς πρὸς τὸν κόσμον, ἀλλ' ὁ Θεὸς εἶνε καὶ νοεῖται αἴτιον ἅμα καὶ αἰτιατὸν ἑαυτοῦ, ὢν δ' αἴτιον ἅμα καὶ αἰτιατὸν ἑαυτοῦ καὶ τούτου ἕνεκα ἀποκαλύπτων ἢ ἐκδηλῶν ἑαυτὸν *ἐν ἑαυτῷ* κατ' ἀπόλυτον φυσικήν, λογικὴν καὶ ἠθικὴν ἀναγκαιότητα ἅμα καὶ ἐλευθερίαν, δύναται νὰ ᾖ *καὶ αἴτιον ἑτέρου τινός*, ὅπερ διὰ μὲν τῆς νοήσεως ἢ σοφίας νοεῖ, διὰ δὲ τῆς βουλήσεως ἢ ἀγάπης αὐτοῦ βούλεται ἢ ἀγαπᾷ, διὰ δὲ τῆς παντοδυναμίας αὐτοῦ πραγματοποιεῖ *ἐκτὸς ἑαυτοῦ* ὥς τι σχετικῶς μὲν ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐξηρτημένον, ἀλλ' ἅμα καὶ ὡς σχετικῶς αὐτοτελές. Ὅθεν ὁ Θεὸς ἕνεκα τῆς τοιαύτης σχέσεως ἑαυτοῦ πρὸς τὸν κόσμον ὑπάρχει καὶ ἀποκαλύπτει ἢ ἐκδηλοῖ ἑαυτὸν οὐ μόνον ἐν ἑαυτῷ καὶ καθ' ἑαυτὸν ὡς ὑπερκόσμιον Ὄν, ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς ἑαυτοῦ ἐν τῷ ἑτέρῳ ἑαυτοῦ, ὅπερ ἐκ τοῦ μηδενὸς παράγει ὡς σχετικῶς αὐτοτελές, ἤτοι ἐν τῷ κόσμῳ, οὕτω δὲ μεταξὺ Θεοῦ καὶ κόσμου ὑπάρχει διηνεκὴς σχέσις καὶ συνάφεια ἐν τῇ κατ' οὐσίαν διακρίσει αὐτῶν ἀπ' ἀλλήλων.

Κατὰ ταῦτα ἡ ἰδέα τοῦ Θεανθρώπου καὶ ἡ ἐν τῷ ἱστορικῷ προσώπῳ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ πραγματοποίησις αὐτῆς εἶνε μὲν τὸ ὕψιστον τῶν θαυμάτων, δὲν ἀντίκειται ὅμως εἰς τὸν ἀνθρώπινον νοῦν ἐν τῇ ὑγιεῖ αὐτοῦ καταστάσει, ἀλλὰ μάλιστα αἰτεῖται ὑπ' αὐτοῦ ὡς δυνατὴ καὶ ἀναγκαία πρὸς τελείωσιν τοῦ ἀνθρώπου· διότι τὸ δυνατὸν καὶ ἀναγκαῖον τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ ἀϊδίου Λόγου τοῦ Θεοῦ ἔγκειται ἔνθεν μὲν ἐν τῇ περὶ Θεοῦ ὀρθῇ ἐννοίᾳ τοῦ κυρίως Θεϊσμοῦ, καθ' ἣν ὁ Θεὸς δὲν εἶνε μόνον ὑπερκόσμιον, ἀλλ' ἅμα καὶ ἐγκόσμιον Ὄν, ὡς τοιοῦτος δὲ εἶνε οὐ μόνον ἐπέκεινα τοῦ χώρου, ἀλλ' ὑπάρχει καὶ πανταχοῦ ἐν τῷ κόσμῳ διὰ τῆς διηνεκοῦς καὶ ἐνεργοῦ αὐτοῦ παρουσίας· ἔνθεν δὲ ἐν τῇ οὐσίᾳ καὶ τῷ σκοπῷ τοῦ ἀνθρώπου, καθ' ὅσον οὗτος ἐδημιουργήθη κατ' εἰκόνα Θεοῦ, ἵνα ἐν ἀμοιβαίᾳ κοινωνίᾳ πρὸς τὸν Θεόν, ἐξομοιούμενος πρὸς αὐτόν, ἀποβαίνῃ πάντοτε τελειότερος. Ἡ τελειό-

της αὕτη τοῦ ἀνθρώπου συνδέεται πρὸς τὴν τελείωσιν τῆς θρησκείας, ἤτοι τῆς ἀμοιβαίας κοινωνίας μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου, ἐν ᾗ ὁ μὲν Θεὸς μεταδίδει θείαν ζωήν, ὁ δ' ἄνθρωπος δέχεται καὶ προσοικειοῦται τὴν μετάδοσιν ταύτην. Ἡ ἀνάγκη δὲ τῆς τελειοποιήσεως τῆς θρησκείας καὶ τοῦ ἀνθρώπου καθιστᾷ ἀναγκαίαν τὴν ἐνανθρώπισιν τοῦ ἀϊδίου Λόγου τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ προσώπῳ ἐκείνῳ, ἐν ᾧ ἔνθεν μὲν ἐνεργεῖται ἡ ἐν τῇ θρησκείᾳ τελεία εἰς τὴν ἀνθρωπότητα μετάδοσις θείας ἀληθείας καὶ ζωῆς, ἔνθεν δὲ ὑπάρχει ἡ τελεία τῆς θείας μεταδόσεως ταύτης δεκτικότης τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐνεργεῖται ἡ τελεία προσοικείωσις τῆς μεταδόσεως ταύτης. Ὅθεν ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ Λόγου θὰ ἦτο ἀναγκαία πρὸς τελείωσιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἄνευ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ. Ἔτι δὲ μᾶλλον καθίσταται ἀναγκαία ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ Λόγου ἕνεκα τῆς ἐπελθούσης ἁμαρτίας, εἰς ἣν ὁ ἄνθρωπος διὰ τῆς κακῆς χρήσεως τοῦ λογικοῦ καὶ τοῦ αὐτεξουσίου αὐτοῦ ἐξωλίσθησεν. Οὕτω δ' ἕνεκα τῆς ἁμαρτίας ταύτης τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἡ ἐν τῇ θρησκείᾳ μετάδοσις τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ἐφικνεῖται τοῦ τελικοῦ αὐτῆς σκοποῦ οὐχὶ ἀπ' εὐθείας, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας· διότι ἡ ἐν τῇ θρησκείᾳ ἐνεργουμένη μετάδοσις τοῦ Θεοῦ, πρὶν ἀγάγῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν τελείωσιν, ἀνάγκη ν' ἀπολυτρώσῃ αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας δι' ἐνανθρωπήσεως τοῦ αὐτοῦ Λόγου, δι' οὗ ἐδημιουργήθη ὁ κόσμος καὶ ὁ ἄνθρωπος καὶ ἀποτελεῖται ἡ τελείωσις αὐτοῦ. Ἂν ἡ ἰδέα τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ ἀϊδίου Λόγου ἀντέκειτο εἰς τὸν ἀνθρώπινον νοῦν, οὐ μόνον δὲν θ' ἀπεδέχετο τὸν Χριστιανισμὸν τὸ ἑλληνικὸν Ἔθνος, ἀλλὰ καὶ παντὶ σθένει θ' ἀπέκρουεν αὐτόν. Ἀπεδέχθη δὲ προθύμως τὸν Χριστιανισμὸν πρῶτον πάντων τῶν ἐθνῶν τὸ φιλόσοφον ἔθνος τῶν Ἑλλήνων, διότι ἐν τῇ ὑψηλῇ θρησκευτικῇ καὶ ἠθικῇ διδασκαλίᾳ τοῦ Χριστιανισμοῦ εὗρε τὴν τελείαν ἀλήθειαν, καὶ τὴν ἀληθῆ φιλοσοφίαν, ἣν ἐπόθει μέν, δὲν ἠδυνήθη ὅμως νὰ εὕρῃ πλήρη ἐν τοῖς φιλοσοφικοῖς συστήμασι τῆς πρὸ Χριστοῦ ἑλληνικῆς φιλοσοφίας. Εὐλόγως δὲ τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος

ἐπίστευσεν εἰς τὸν Χριστόν· διότι ἐκ τῆς ζώσης πίστεως εἰς αὐτὸν καὶ τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης, τῆς ἐκδηλουμένης ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς, προσεδόκα τὴν ἀναγέννησιν καὶ σωτηρίαν αὐτοῦ ἐν ἐποχῇ ἐν ᾗ ἡ θρησκευτικὴ καὶ ἠθικὴ κατάπτωσις τοῦ ἀρχαίου κόσμου εἶχεν ἐξιχθῆ εἰς ὕψιστον βαθμόν.

Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ ὁ ἀρχαῖος κόσμος καὶ αὐτὸ τὸ μᾶλλον πεπολιτισμένον ἑλληνικὸν Ἔθνος, ἐν ᾧ ἐπεκράτει ἡ πολυθεΐα καὶ εἰδωλολατρεία, εὑρίσκετο θρησκευτικῶς καὶ ἠθικῶς ἐν καταπτώσει· διότι αἱ μὲν κατώτεραι τάξεις τοῦ λαοῦ διετέλουν ἐν παχυλῇ δεισιδαιμονίᾳ αἱ δ᾽ ἀνώτεραι τάξεις, ἐν τῇ αὐτῇ ἢ ἔτι μείζονι ἠθικῇ καταπτώσει διατελοῦσαι, ἢ ἠπίστουν ἐντελῶς, ἢ ἦσαν θρησκευτικῶς ἀδιάφοροι, ἢ ὀλίγοι τινὲς ἄνδρες, τυχόντες ἐπιστημονικῆς τινος μορφώσεως ἐν σχολαῖς ἐπιφανῶν φιλοσόφων, ἀνεζήτουν διὰ τῆς φιλοσοφίας ὑψηλοτέραν τινὰ περὶ τοῦ σύμπαντος θεωρίαν. Ἀλλὰ καὶ τούτων οἱ πλεῖστοι τὰς ἡμαρτημένας φιλοσοφικὰς ἀρχὰς τῶν ἱδρυτῶν τῶν Σχολῶν αὐτῶν ἀποδεχόμενοι ἢ ἐφρόνουν τὰ τῆς ὕλης, ὡς οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Δημοκρίτου καὶ Λευκίππου. τοῦ Ἀριστίππου καὶ τοῦ Ἐπικούρου, ἢ ἔχοντες πανθεϊκὰς ἀρχάς, ὡς οἱ Ἐλεᾶται καὶ Στωϊκοί, συνέχεον Θεὸν καὶ κόσμον. Μόνοι δὲ οἱ ὀπαδοὶ τῆς ἰδεοφροσύνης τοῦ Πλάτωνος, ἐν μέρει δὲ καὶ τοῦ Ἀριστοτέλους, εἶχον καθαρωτέρας ἀρχὰς περὶ Θεοῦ καὶ περὶ ἀϋλότητος καὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς, ἢ τοῦ νοῦ. Ὅθεν ἡ ἑλληνικὴ φιλοσοφία, ἀνατρέψασα τὸ σαθρὸν οἰκοδόμημα τῆς πολυθεΐας καὶ εἰδωλολατρείας, καὶ ἀδυνατοῦσα ν᾽ ἀνεγείρῃ ἀντ᾽ αὐτοῦ ἄλλο ἑδραιότερον, δὲν κατώρθωσε νὰ ὑποκαταστήσῃ εἰς τὰς διασεισθείσας θρησκευτικὰς καὶ ἠθικὰς πεποιθήσεις τοῦ ἀρχαίου κόσμου ἄλλας ὑγιεστέρας, ἀλλ᾽ ὑπέθαλψεν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὴν τάσιν πρὸς τὴν ἀθεΐαν ἢ τὴν θρησκευτικὴν ἀδιαφορίαν καὶ πρὸς τὸν ἀπολαυστικὸν βίον διὰ τοῦ Ἀριστίππου καὶ τοῦ Ἐπικούρου, οἵτινες ὡς σκοπὸν τοῦ ἀνθρωπίνου βίου καὶ ὡς τὸ ἄκρον ἀγαθὸν ἐθεώρουν τὴν ἡδονὴν καὶ τὴν ὑλικὴν εὐδαιμονίαν. Εἰς μάτην ἠγωνίζοντο κατὰ τῆς τάσεως ταύτης οἱ Στωϊκοὶ καὶ

ἄλλοι διά τινος καθαρωτέρας ἠθικῆς διδασκαλίας· διότι ἠθικὴ διδασκαλία, μὴ ἐρειδομένη ἐπὶ ὑγιῶν θρησκευτικῶν ἀρχῶν, οὐδὲν ὑγιὲς πρακτικὸν ἀποτέλεσμα δύναται νὰ ἐπενέγκῃ. Εἰς μάτην οἱ Πλατωνικοὶ ἐδίδασκον τὴν τοῦ διδασκάλου αὐτῶν διδασκαλίαν ὅτι ὑψίστη τῶν ἰδεῶν εἶνε ἡ ἰδέα τοῦ ἀγαθοῦ ἡ συμπίπτουσα τῇ ἰδέᾳ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅτι ἡ ἀληθὴς εὐδαιμονία τοῦ ἀνθρώπου ἔγκειται ἐν τῇ διὰ τῆς φιλοσοφίας ἀνυψώσει τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦ εἰς τὴν ὑψίστην ταύτην ἰδέαν καὶ ἐν τῇ θέᾳ τῆς ἰδέας ταύτης, τῇ καθιστώσῃ τὸν φιλόσοφον μακάριον (Πλατ. πολιτεία). Εἰς μάτην οἱ Περιπατητικοὶ ἐδίδασκον τὴν τοῦ Ἱδρυτοῦ τῆς Σχολῆς αὐτῶν ἠθικὴν ἀρχήν, ὅτι τὸ ἀγαθὸν καὶ ἡ ἀληθὴς εὐδαιμονία τοῦ ἀνθρώποο ἔγκειται ἐν τῇ κατ' ἀρετὴν ἐνεργείᾳ τῆς ψυχῆς κατὰ λόγον ἢ μετὰ λόγου (Ἠθικ. Νικομ.)· διότι τὰς ὑψηλὰς φιλοσοφικὰς θεωρίας τῶν κορυφαίων τούτων τῆς ἀνθρωπότητος φιλοσόφων ὀλίγοι μόνον μαθηταὶ αὐτῶν ἠδύναντο νὰ ἐννοῶσι, πολὺ δὲ ὀλιγώτεροι ἤθελον νὰ ἐφαρμόττωσιν αὐτὰς ἐν τῷ βίῳ αὐτῶν. Ἡ δὲ πρὸς τὸ κακὸν ῥοπὴ τῆς ἀνθρωπότητος, ἣν καὶ αὐτοὶ οἱ ἔξοχοι ποιηταὶ καὶ φιλόσοφοι τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ῥώμης ἀνεγνώριζον, ἀποβᾶσα ἀκαταγώνιστος ἕξις καὶ οἱονεὶ δευτέρα φύσις ἐν τῇ ἀνθρωπότητι, ἦτο ἀνάγκη νὰ ὑπερνικηθῇ καὶ ἀρθῇ διὰ θείας δυνάμεως ἀπολυτρούσης τὸν ἄνθρωπον ἐκ τῆς δουλείας τῇ. ἁμαρτίας καὶ καθιστώσης δυνατὴν τὴν διὰ συνεργίας τῆς ἀνθρωπίνης δυνάμεως καταπολέμησιν αὐτῆς, ὅπως κατασταθῇ ὡς οἷόν τε ἐφικτὴ ἡ πραγματοποίησις τοῦ ἀγαθοῦ ἐν τῷ ἐπὶ γῆς ἠθικῷ βίῳ τοῦ ἀνθρώπου.

Τὴν ἀληθῆ καὶ τελείαν περὶ Θεοῦ, ψυχῆς καὶ ἠθικῆς διδασκαλίας καὶ τὴν θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν ἀναγέννησιν καὶ ἀνόρθωσιν τῆς ἀνθρωπότητος, ἣν οὐδεμία θρησκεία καὶ οὐδὲν φιλοσοφικὸν σύστημα τοῦ ἀρχαίου κόσμου ἠδυνήθη νὰ ἐπιτύχῃ, κατώρθωσε νὰ μεταδώσῃ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα καὶ πραγματοποιήσῃ ὁ διὰ τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ προπαρασκευασθεὶς Χριστιανισμός, ὃν ἵδρυσεν ὁ ἐπηγγελμένος Λυτρωτὴς τοῦ κόσμου Ἰησοῦς Χριστός. Ὁ ἐν τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ ἐνανθρωπήσας αἴδιος Λόγος τοῦ Θεοῦ ἐγένετο Σωτὴρ

τοῦ κόσμου ἔνθεν μὲν διὰ τῆς διδασκαλίας περὶ ἑνὸς ἐν Τριάδι Θεοῦ, περὶ ἀθανασίας ψυχῆς καὶ μελλούσης κρίσεως, ἀνταποδόσεως κλπ., ἔνθεν δὲ διὰ τῆς ὑψηλῆς καὶ καθαρᾶς ἠθικῆς αὐτοῦ διδασκαλίας, τῆς συγκεφαλαιουμένης ἐν τῇ ἁγνῇ καὶ εἰλικρινεῖ ἀγάπῃ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον, διὰ τῆς διδασκαλίας περὶ τῆς ἀληθοῦς λατρείας τοῦ Θεοῦ, διὰ τοῦ παραδείγματος τοῦ ἁγνοτάτου βίου, καὶ μάλιστα διὰ τοῦ ἑκουσίου σταυρικοῦ θανάτου, δι' οὗ ἐπεσφράγισε τὴν πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα ἀγάπην αὐτοῦ καὶ τὴν εἰς τὸν οὐράνιον Πατέρα ὑπακοήν, προσενεγκὼν ἑαυτὸν ἐξιλαστικὴν θυσίαν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἐν τῇ ἰδέᾳ τοῦ ἀϊδίου Λόγου, τῆς ἐνανθρωπήσεως αὐτοῦ ἐν τῷ ἱστορικῷ προσώπῳ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἐπὶ τοῦ σταυροῦ προσενεχθείσης θυσίας αὐτοῦ πρὸς ἐξιλέωσιν τῆς δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ, εὗρε τὸ ἑλληνικὸν Ἔθνος τὴν τελείωσιν τῆς περὶ ἰδεῶν διδασκαλίας τοῦ Πλάτωνος καὶ τῆς πραγματοποιήσεως αὐτῶν ἐν τῷ αἰσθητῷ κόσμῳ. Αἱ ἰδέαι τοῦ ἀληθοῦς, τοῦ δικαίου, τοῦ ἀγαθοῦ κλπ., αἵτινες κατὰ τὸν Πλάτωνα ἀτελῶς πραγματοποιοῦνται ἐν τῷ κόσμῳ, κατὰ τὸν Χριστιανισμὸν ἔλαβον καὶ ἐν τῷ κόσμῳ τελείαν ὕπαρξιν διὰ τῆς ἐν τῷ ἱστορικῷ προσώπῳ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐνανθρωπήσεως τοῦ ἀϊδίου Λόγου τοῦ Θεοῦ, ἐν ᾧ ἔχουσιν ἀΐδιον ὕπαρξιν αἱ ἰδέαι αὗται. Ἐν τῷ σταυρικῷ θανάτῳ τοῦ θεανθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εὗρε τὸ ἑλληνικὸν Ἔθνος πραγματοπεποιημένην ἐπὶ τῆς γῆς τὴν ἰδέαν τοῦ ὄντως δικαίου, ἧς τὴν πραγματοποίησιν προῃσθάνθη ὁ Πλάτων καὶ οἱονεὶ προεῖπεν ὡς Ἕλλην Ἡσαΐας τὸν σταυρικὸν θάνατον τοῦ ἐπὶ τῆς γῆς ἐμφανισθέντος ὄντως δικαίου διὰ τῶν ἑξῆς λόγων «οὕτω διακείμενος ὁ δίκαιος μαστιγώσεται, στρεβλώσεται, δεδήσεται, ἐκκαυθήσεται τὠφθαλμώ, τελευτῶν πάντα κακὰ παθὼν ἀνασχινδυλευθήσεται», (πολιτεία Β', 4). Ἐκ τούτου ἐξηγεῖται ὁ ἐνθουσιασμός, μεθ' οὗ ἀπεδέχθησαν καὶ διὰ λόγου καὶ διὰ τῆς ἐν τῷ μαρτυρικῷ θανάτῳ θυσίας τῆς ζωῆς αὐτῶν ἠγωνίσθησαν ὑπὲρ τοῦ Χριστιανισμοῦ ὁ φιλόσοφος καὶ μάρτυς Ἰουστῖνος καὶ τοσοῦτοι ἄλλοι σοφοὶ ἕλλη-

νες, οἵτινες εὑρόντες ἐν τῷ Χριστιανισμῷ τὴν ἀληθῆ φιλοσοφίαν, ἀφιέρωσαν ἅπαντα τὸν βίον αὐτῶν εἰς τὴν διὰ λόγου διάδοσιν, ἀνάπτυξιν καὶ φιλοσοφικὴν διατύπωσιν τοῦ πνεύματος τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν τοῖς συγγράμμασιν αὐτῶν. Πιστεῦσαν δὲ εἰς τὸν θεάνθρωπον Λυτρωτὴν τοῦ κόσμου τὸ ἐν θρησκευτικῇ καὶ ἠθικῇ καταπτώσει διατελοῦν Ἔθνος τῶν Ἑλλήνων καὶ τὴν ἐθνικὴν αὐτοῦ ἀνεξαρτησίαν ἀπολέσαν ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν Ῥωμαίων, εἰς ἣν ὑπέκυψεν, ἤρξατο βαθμηδὸν ν' ἀναγεννᾶται θρησκευτικῶς, ἠθικῶς καὶ διανοητικῶς διὰ τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος, μέχρις οὗ ἀπὸ τοῦ Μεγάλου Κωσταντίνου διὰ τῆς κατὰ θείαν πρόνοιαν μεταθέσεως τοῦ ῥωμαϊκοῦ θρόνου ἀπὸ τῆς Ῥώμης εἰς τὸ Βυζάντιον ἤρξατο ν' ἀνακτᾶται τὴν ἐθνικὴν αὐτοῦ ἀνεξαρτησίαν, ἣν εἶχεν ἀπολέσει καὶ οὕτω ἀνεγεννήθη καὶ ἐθνικῶς καὶ πολιτικῶς. Οὕτως ἀπετελέσθη ὁ Χριστιανικὸς Ἑλληνισμὸς καὶ ἡ Χριστιανικὴ ἑλληνικὴ αὐτοκρατορία τοῦ Βυζαντίου, ἥτις ζήσασα ὑπὲρ τὰ χίλια ἔτη συνετέλεσεν οὐ μόνον εἰς τὴν διατήρησιν καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ ἑλληνικοῦ καὶ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν διάδοσιν αὐτοῦ εἰς τέως βάρβαρα ἔθνη τῆς τε Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως. Ἡ ζῶσα πίστις εἰς τὸν Θεάνθρωπον καὶ τὸ ζωοποιὸν πνεῦμα τοῦ χριστιανισμοῦ συνετήρει καὶ ἐζωοποίει τὸ ἑλληνικὸν Ἔθνος καὶ ἐν δεινοῖς καιροῖς, καθ' οὓς ἔδειξε χριστιανικὴν αὐταπάρνησιν καὶ χριστιανικὰς ἀρετὰς ἐφαμίλλους πρὸς τὰς ἀρετὰς τῶν χριστιανῶν τῶν πρώτων αἰώνων ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν διωγμῶν. Διὰ γνησίου χριστιανικοῦ βίου, διὰ τῆς ζώσης πίστεως εἰς τὸν Λυτρωτὴν καὶ διὰ τοῦ ζωοποιοῦ Πνεύματος αὐτοῦ, δι' οὗ ἀνέστη ἐκ τοῦ τάφου μετὰ τριήμερον ἐν αὐτῷ διαμονὴν τοῦ παναχράντου σώματος αὐτοῦ, θέλει ἀναγεννηθῇ καὶ ζωοποιηθῇ θρησκευτικῶς, διανοητικῶς καὶ ἠθικῶς τὸ Ἔθνος ἡμῶν, ἵνα δυνηθῇ νὰ ἑορτάσῃ τὴν ἐθνικὴν καὶ πολιτικὴν ἑνότητα αὐτοῦ.

* *
*

Τοσούτων καὶ τηλικούτων ἀγαθῶν ἐγένετο πρόξενος εἴς τε τὴν ἀνθρωπότητα καὶ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ἡ ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ θυσία τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἐκ τοῦ παναγίου Τάφου διὰ τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ ἐξελθοῦσα ζωὴ ἡ ζωοποιήσασα τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος. Τοῦ Γολγοθᾶ τούτου, ἐξ οὗ προσηνέχθη· ἡ ἐξιλαστήριος θυσία τοῦ Χριστοῦ, τοῦ παναγίου Τάφου, ἐν ᾧ κατετέθη τὸ πανάχραντον σῶμα αὐτοῦ, τοῦ ἐπ᾽ αὐτοῦ ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως καὶ τῶν λοιπῶν ἱερῶν προσκυνημάτων ἐν τῇ Παλαιστίνῃ, ἄγρυπνος φύλαξ ἐτάχθη ἀνέκαθεν τὸ Ἑλληνικὸν Πατριαρχεῖον τῶν Ἱεροσολύμων. Πρὸς διατήρησιν τῆς ὑψηλῆς ταύτης τιμῆς καὶ τοῦ ἐπιζήλου τούτου προνομίου τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους ἔχει ἱερὸν καθῆκον πᾶς Ἕλλην ν᾽ ἀγωνίζηται παντὶ σθένει λόγῳ τε καὶ ἔργῳ, ὑλικῶς καὶ πνευματικῶς.

Ἱερὸς καὶ μυστηριώδης δεσμὸς συνδέει τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος πρὸς τὸν Γολγοθᾶν. πρὸς τὸν πανάγιον Τάφον, ἐν ᾧ ἐτάφη τὸ ἄχραντον σῶμα τοῦ Χριστοῦ καὶ πρὸς τὸν ἐπ᾽ αὐτοῦ ναὸν τῆς Ἀναστάσεως. Ὁ Γολγοθᾶς ἀνακαλεῖ εἰς τὴν μνήμην παντὸς Ἕλληνος τὸν μαρτυρικὸν θάνατον Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου καὶ τὸν πολιτικὸν θάνατον τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, ὁ δὲ Τάφος τοῦ Χριστοῦ τὸν πολιτικὸν τάφον τοῦ Ἔθνους ἡμῶν κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ὑποδουλώσεως αὐτοῦ, ἡ δὲ ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ καὶ ὁ ἐπὶ τοῦ παναγίου Τάφου ναὸς τῆς Ἀναστάσεως τὴν ἐκ τοῦ πολιτικοῦ τάφου ἀνάστασιν μικρᾶς μερίδος τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους καὶ παρέχει τὴν βεβαίαν ἐλπίδα τῆς τελείας ἀναστάσεως ὅλου τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους.

Ἀθῆναι

ΖΗΚΟΣ Δ. ΡΩΣΗΣ
καθηγητὴς τῆς δογματικῆς ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ

ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΟΥ ΤΑΦΟΥ [1])

Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι

Κυρίαι καὶ Κύριοι

Νῦν, ὅτε, ἕνεκεν ἀτυχῶν περιστάσεων, κατηφεῖς ὁρίζοντες ἐπιχέουσι παγετώδη ὁμίχλην ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος, παρήγορος παρίσταται, ὡς ἀναζωπυροῦσα τὰς χρηστὰς ἐλπίδας, ἡ ἐν τῇ μεγάλῃ ταύτῃ αἰθούσῃ διεξαγομένη ἐν μέσῳ πολυπληθοῦς ἀκροατηρίου ἱερὰ ὄντως αὕτη τελετή, ἧς ἡ διεύθυνσις μοὶ ἀνετέθη, τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ εὐγενέστατα πάντοτε φέροντος ἐν τῇ καρδίᾳ αἰσθήματα καὶ πόθους, ἀξιοτίμου φίλου μου κ. Χ. Α. Ἠλιοπούλου, ὅστις καὶ ἄλλοτε ἔδωκέ μοι ἀφορμὴν νὰ ἐργασθῶ ἐπὶ ἐθνικῶν ὑψίστης σημασίας ὑποθέσεων.

Ἡ πένθιμος αὕτη τελετὴ ὑπενθυμίζει τὴν ἡμέραν, καθ᾽ ἥν, συνεπείᾳ ἀδίκου κρίσεως, ἐπιβληθείσης ὑπὸ τοῦ δικαίου τοῦ ἰσχυροτέρου ἀθῶος ὑπέστη τὴν ἐσχάτην τῶν ποινῶν· ὁ ἀθῶος δὲ οὗτος, ὁ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ εἰς χεῖρας τοῦ δημιουργοῦ τοῦ Σύμπαντος παραδοὺς τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, ἦν αὐτὸς ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ λυτρωτὴς τοῦ Κόσμου.

Ἄδικοι ἦσαν ἐκεῖνοι, οἵτινες εἰς τοιοῦτον προέβησαν ἀνοσιούργημα· περὶ τῆς ἀδικίας δὲ ταύτης ἐμαρτύρησε καὶ αὐτὴ ἡ φύσις, διότι κατὰ τὴν φοβερὰν ἐκείνην στιγμὴν ὁ Ἥλιος ἐσκοτίσθη καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ μεγάλου ναοῦ ἐσχίσθη μέσον.

Ὁ Πανάγιος Τάφος, ἐν ᾧ ἐτέθη τὸ ἄχραντον τοῦ Ἰησοῦ σῶμα, ἐτήρησεν ἀπαραμείωτον τὴν θείαν αἴγλην, ἐπιμελείᾳ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, εἰς ὃν κατὰ προνόμιον ἀνετέθη ἀνέκαθεν ἡ ἱερὰ αὕτη διακονία, καὶ δικαίως.

[1]) Σ. Δ. Λόγος ἐκφωνηθεὶς τῇ 3 Ἀπριλίου 1903 ἐν τῷ «Παρνασσῷ», κατὰ τὴν μεγάλην θρησκευτικὴν τελετήν, ἣν διωργανώσαμεν ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου (ἴδε Ἐπίλογον).

Πρώτη ἡ ἑλληνικὴ σοφία ἔλαβε συνείδησιν τοῦ *ὑπερτάτου ὄντος*, οὗτινος τὴν *οὐσίαν* ἀπεκάλυψεν ὁ ἐπελθὼν χριστιανισμός.

Πρῶτος ὁ Ἑλληνικὸς νοῦς, μετὰ τὸν ἀνατολικὸν πολιτισμόν, ἐπισκοπήσας τὴν ἐναρμόνιον τοῦ σύμπαντος τάξιν, ἐνέκυψεν εἰς τὴν ἔρευναν τῆς ἀρχικῆς τῆς δημιουργίας αἰτίας.

Πρῶτον τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα ἐπεζήτησε νὰ μάθῃ τί εἶνε ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἐὰν ἡ ἐν αὐτῷ ἀκατάληπτος διανοητικὴ δύναμις εἶνε φυσικὴ συνέπεια τοῦ ὀργανισμοῦ του, ἢ μήπως ἡ μυστηριώδης αὕτη δύναμις ἀναφέρεται εἰς ἄϋλόν τινα οὐσίαν ἐν ἑαυτῷ ὑπάρχουσαν.

Πρώτη ἡ Ἑλληνικὴ φιλοσοφία, ἐπεζήτησε ν' ἀνεύρῃ πόθεν ὁ ἄνθρωπος ἕλκει τὴν καταγωγήν, καὶ ἄν, ἐπελθούσης τῆς καταστροφῆς τοῦ ὀργανισμοῦ του, ἐξακολουθῇ ὑπὸ ἄλλας συνθήκας νὰ ζῇ· καὶ τέλος ἐπεχείρησε νὰ προσδιορίσῃ τίνα εἰσὶ τὰ καθήκοντα τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεόν, πρὸς τὸν ἑαυτόν του καὶ πρὸς τοὺς ὁμοίους του.

Εἰς πάντα τὰ δύσλυτα ταῦτα προβλήματα ἀπήντησεν ἡ Ἑλληνικὴ σοφία, καὶ αἱ ἀπαντήσεις αὐτῆς ἔλαβον τὸν χαρακτῆρα τῆς ἀληθείας.

Περὶ δὲ τῆς ψυχῆς εἶπον οἱ ἀρχαῖοι τῆς Ἑλλάδος σοφοί, ὅτι αὕτη ἀθάνατός ἐστι, ἐπιμελείας ὅμως δεῖται οὐχὶ ὑπὲρ τοῦ χρόνου τούτου μόνον, ἐν ᾧ καλοῦμεν τὸ ζῆν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ παντὸς καὶ ὁ κίνδυνος νῦν δὴ καὶ δόξειεν ἂν μάλιστα δεινὸς εἶναι, εἴ τις αὐτῇ ἀμελήσειεν.

Ἀρχή, ἥτις καὶ ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ διατυποῦται: Τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδίσῃ καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ ;

Ὑπὸ τὸ κράτος τοιαύτης ἰσχύος τῆς διανοίας, ἥτις ἀνέκαθεν ἐπίστευσεν εἰς ἕνα Θεόν, πατέρα παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ τε καὶ γῆς, ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων, ἐπετεύχθη ἡ κατ' ἄνθρωπον τελειότης τῶν ἡμετέρων προγόνων, τὸ ἀπαράμιλλον αὐτῶν καλλιτεχνικὸν πνεῦμα, ὡς καὶ ἡ τελειότης τῶν ἀρχαίων

πολιτειῶν, ὧν αἱ φιλελεύθεροι ἰδέαι ἐπεξέτειναν τὰς πτέρυγας αὐτῶν ἐπὶ πάσης τῆς ὑφηλίου.

Ἀλλὰ φεῦ! ἡ χρυσῆ αὕτη ἐποχὴ ἔληξεν, ἅμα ἤρξατο νὰ διέπῃ τὰς τύχας τῶν ἀνθρώπων τὸ *δίκαιον τοῦ ἰσχυροτέρου.*

Οἱ τελευταῖοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης διδάσκαλοι, θελήσαντες νὰ ἐξηγήσωσι τὴν πραγματικὴν σημασίαν τοῦ τότε ἐπικρατοῦντος θρησκεύματος, οἱ τὸν βέλτιστον καὶ δυσεξελεγκτότατον τῶν ἀνθρωπίνων λόγον λαμβάνοντες, διέπλεον τὸν βίον κινδυνεύοντες ὡς ἐπὶ σχεδίας.

Οἱ δίκαιοι, ἔλεγεν ὁ θεῖος Πλάτων, δεσμευόμενοι παραδίδονται εἰς τὰς εἱρκτάς, μαστιγοῦνται, ἀνασκολοπίζονται.

Εἰς μάτην ἐπειράθη ὁ σοφώτατος ἀνθρώπων πάντων νὰ πείσῃ τοὺς δικαστάς του, ὅτι ἀληθεῖς διδάσκῃ ἰδέας· βλέπων δὲ τούτους καθεύδοντας καὶ τὸ δίκαιον τοῦ ἰσχυροτέρου θριαμβεῦον ηὐχήθη, ἵνα ὁ *Θεὸς ἐπιπέμψῃ τοῖς ἀνθρώποις ἕτερον διδάσκαλον κηδόμενος αὐτῶν.* Καὶ ἡ εὐχὴ αὕτη εἰσηκούσθη, ἔπεμψε δὲ ὁ Θεὸς τὸν μονογενῆ αὐτοῦ υἱὸν πρὸς ἀπολύτρωσιν τῆς ὑπὸ τῆς ἀδικίας πασχούσης ἀνθρωπότητος, ἀλλὰ καὶ οὗτος ἔπαθεν, ἀποκαλύπτων τοῖς ἀνθρώποις τὴν ἀλήθειαν, ὅσα εἶχε πάθει ὁ Σωκράτης, ὅσα προεῖπεν ὁ Πλάτων καὶ χείρονα μάλιστα τούτων.

Αἱ ἀρχαί, ἃς ἐδίδαξαν οἱ περικλεεῖς τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος διδάσκαλοι περὶ Θεοῦ, περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς, περὶ ἀρετῆς, περὶ κόσμου, καὶ περὶ ζωῆς ἐν γένει, μὴ διατελέσασαι ἐντελῶς ἀπηλλαγμέναι ἀντιρρήσεων καὶ δισταγμῶν, ἐπεβεβαιώθησαν ὑπὸ τῆς ὑπερφυοῦς ἀποκαλύψεως τοῦ Σωτῆρος.

Οἱ πατέρες τῆς τε ὀρθοδόξου καὶ καθολικῆς ἐκκλησίας προσέδωκαν ὑψηλὴν αὐθεντίαν εἰς τὰς θεωρίας τοῦ Πλάτωνος, ὁμοφώνως δ' ἀποφαίνονται, ὅτι ἡ ἑλληνικὴ φιλοσοφία ἐγένετο ὁ προφήτης καὶ ὁ πρόδρομος τοῦ χριστιανισμοῦ, καὶ ὅτι τὰς θεωρίας της περὶ ἀληθοῦς καὶ καλοῦ ἤντλησεν, ἐμπνευσθεῖσα πρὸς τοῦτο ὑπὸ τῆς θείας προνοίας.

. . . Πολλὰς περιπετείας ἔσχεν ἡ Ἱερουσαλὴμ μετὰ τὰ πάθη καὶ τὴν ἔνδοξον τοῦ Σωτῆρος ἀνάστασιν.

Τοῦ τηλαυγοῦς ὅμως τούτου προσκυνήματος, ὅπερ μεταδίδει τὸ θεῖον φῶς τῆς ἀθανασίας πανταχοῦ τῆς γῆς, ἡ ἐπιμέλεια, θείᾳ βουλήσει, ἐκληροδοτήθη τοῖς Ἕλλησι κληρικοῖς, οἱ δὲ ἑκάστοτε κατακτηταὶ τῶν ἁγίων τόπων ἀνεγνώρισαν καὶ ἐσεβάσθησαν τὸ προνόμιον τοῦτο· τὸν τοιοῦτον δὲ σεβασμὸν ἐπέβαλλον αἱ ἱστορικαὶ παραδόσεις, ὧν δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπικρατήσῃ τὸ δίκαιον τοῦ ἰσχυροτέρου.

Ἡ ἑλληνικὴ ἐκκλησία, συνεπὴς εἰς τὰς πατρῴας παραδόσεις, διεφύλαξε τὰ γνήσια ἑλληνικὰ ἤθη καὶ ἔθιμα, ἐξύφανε δὲ καὶ ἰδίαν τοῦ ἑλληνισμοῦ σημαίαν, ἥτις ἐμπνέουσα τὸν πρὸς τὴν δικαιοσύνην σεβασμόν, συνετέλεσεν ὅπως θριαμβεύσῃ τὸ δίκαιον, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου ἐστεφανώθη μὲ τὸν ἀμάραντον τῆς δόξης στέφανον ὁ κατὰ τὸ ἔτος 1821 ἀρξάμενος ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς κλεινοῦς Ἑλλάδος ἱερὸς ἀγών. Ἀλλὰ τὰ δίκαια τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἅτινα κατ' ἐλάχιστον μόνον μέρος ἱκανοποιήθησαν, διὰ τοῦ τόσον ἀφθόνως ρεύσαντος πρὸς ὑποστήριξιν τῆς Δικαιοσύνης τοῦ χριστιανισμοῦ αἵματος, πιέζονται νῦν ἰδίως, ὑπὸ τοῦ Δικαίου τοῦ ἰσχυροτέρου, εἰς ἀφόρητον μάλιστα βαθμόν, καὶ αὐτὰ δέ, τὰ ἐπὶ τοσούτους αἰῶνας διατελέσαντα πάντοτε σεβαστὰ καὶ ἄθικτα προνόμια τοῦ Παναγίου Τάφου, εὑρίσκονται ἐν κινδύνῳ.

Ὁ χριστιανισμὸς ἐξακολουθεῖ τὸ ἐκπολιτιστικὸν αὐτοῦ ἔργον· ἐνάρετοι κληρικοὶ εἰς ἔργα ἐξόχως εὐαγγελικὰ ἀφωσιωμένοι ἔδρασαν ἀποτελεσματικῶς, οὐ μόνον ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς φυλακαῖς καὶ ἐν τοῖς νοσοκομείοις καὶ ἐν ταῖς μάχαις καὶ ἐν μέσῳ ἀγρίων φυλῶν, ἔνθα πολλοὶ τούτων ἀπήντησαν ἔνδοξον θάνατον, ἵνα διὰ τοῦ ἁγίου αὐτῶν αἵματος πιστοποιήσωσι τὰς ἁγνὰς αὐτῶν πεποιθήσεις.

Γοητευτικὰ τῷ ὄντι εἰσὶν ἅπαντα τὰ δόγματα τοῦ χριστιανισμοῦ, διότι ταῦτα τείνουσι νὰ καταστήσωσι σεβαστὴν τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν δικαιοσύνην, καὶ ἀντεπεξέλθωσι κατὰ τῶν θριάμβων τοῦ δικαίου τοῦ ἰσχυροτέρου πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἐναρμονίου συμβιώσεως τῶν ἀνθρώπων, ὡς καὶ τῆς ἀδελφοποιήσεως ὅλων τῶν

λαῶν τῆς ὑφηλίου πρὸς ἀλλήλους, ἵνα οὕτως ἅπασα ἡ ἀνθρωπότης μίαν ἀποτελέσῃ πολιτείαν.

Ἡ ὑπὸ τοῦ χριστιανισμοῦ ἑδραιουμένη πεποίθησις περὶ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς, γίνεται ἀφορμὴ ν' ἀποβλέπωσιν οἱ χριστιανοὶ πάντες, κατὰ πάσας τὰς περιστάσεις τοῦ βίου των, εἰς τὴν πέραν τοῦ προσκαίρου βίου ἐξέλιξιν τῆς ζωῆς, χάριν τῆς ὁποίας ἡ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἀποταμίευσις τῶν ἰδεῶν διενεργεῖται.

Τὰ δόγματα τοῦ χριστιανισμοῦ διδάσκουσιν, ὅτι ὁ ὑψηλότερος καὶ ὡραῖος πέραν τοῦ κόσμου τούτου Παράδεισος, ἀνθεῖ ὑπὸ τῶν φυτῶν, ἅτινα ἐνταῦθα ἐβλάστησαν καὶ ὑπὸ τὸ τραχύτερον κάλυμμα οἱ πρῶτοι ἐξώρμησαν βλαστοί.

Ἐν τούτοις τὸ *Δίκαιον τοῦ ἰσχυροτέρου* ἔτι καὶ νῦν θριαμβεύει καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς χριστιανικαῖς χώραις, ὑπὸ τούτου δὲ ἀνέσπερον διατηρεῖται τὸ φάσμα τοῦ πολέμου, ὅπερ ἐδημιουργήθη ἐκ τῆς ἐξατμίσεως ποταμῶν αἱμάτων χριστιανικῶν πληθυσμῶν, δι' ὧν κατεκλύσθησαν εἰς πολλὰς ἐποχὰς αἱ ὡραιόταται τῆς Εὐρώπης ἐκτάσεις.

Ἐξ αἰτίας δὲ τοῦ φάσματος τούτου δαπανῶνται καθ' ἑκάστην ἑκατοντάδες ἑκατομμυρίων πρὸς ἀπόκτησιν φοβερῶν ὀργάνων καταστροφῆς, ἡ δὲ ἔνοπλος αὕτη εἰρήνη τῶν ἡμερῶν μας ἀποβαίνει βάρος ἐπαχθές, καταθλῖβον τοὺς λαοὺς εἰς βαθμὸν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀφόρητον.

Ἐντεῦθεν πρόδηλον καθίσταται, ὡς ἀνεκήρυξε πρό τινων ἐτῶν κραταιὸς μονάρχης, ὅτι, ἐὰν ἡ κατάστασις αὕτη παραταθῇ, θὰ ἔχῃ μοιραίως ὡς ἀποτέλεσμα τὸν *Παγκόσμιον κατακλυσμὸν* ἐκεῖνον, ὃν πάντες ἐπιθυμοῦμεν ν' ἀποσοβήσωμεν καὶ τοῦ ὁποίου αἱ ἰλιγγιώδεις φρικαλεότητες σπαράττουσι πᾶσαν ἀνθρωπίνην καρδίαν καὶ ἐπὶ μόνῳ τῷ στοχασμῷ αὐτῶν· καὶ ἀλήθεια αὕτη ἀνεγνωρίσθη ἐπισήμως ἐν ἔτει 1898 ἐν τῷ ἐν Χάγῃ συγκροτηθέντι διεθνεῖ συνεδρίῳ. Ἀλλ' αἱ μεγάλαι καὶ φιλάνθρωποι σκέψεις πρὸς ἐμπέδωσιν τῆς γενικῆς εἰρήνης δὲν εἰσηκούσθησαν, διότι ἀντέκειντο εἰς ταύτας αἱ βλέψεις τοῦ ἰσχυροτέρου.

Ἂν ὅμως ἔτι καὶ νῦν τὰ ἐγωϊστικὰ συμφέροντα ἐπικρατῶσι τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν φιλανθρώπων αἰσθημάτων καὶ ἰδεῶν, τί δυνάμεθα διὰ τὸ μέλλον νὰ προσδοκῶμεν ἐκ τῆς μεσολαβήσεως τοῦ χριστιανικοῦ κλήρου, ὅστις κρατῶν ἀνὰ χεῖρας τὸν Σταυρόν, ἀνέλαβε νὰ διδάξῃ καὶ νὰ ἐπιβάλῃ εἰς τοὺς λαοὺς τὴν ἔννοιαν τῆς ἀγάπης καὶ τὴν τήρησιν τῶν παραγγελμάτων τῆς Δικαιοσύνης;

Τίνα πλέον ἀξίαν δύναται νὰ ἔχῃ ἐνώπιον τοῦ σημερινοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος ἡ ῥῆσις τοῦ Σωτῆρος «καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης, κἀκεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι καὶ γενήσεται μία ποίμνη, εἷς ποιμήν;».

Τίνα λέγω σημασίαν θὰ ἔχῃ ἡ ῥῆσις αὕτη;

Ποῖον πρακτικὸν ἀποτέλεσμα θὰ ἔχωσιν αἱ ἀποτελεσματικαὶ προσπάθειαι παντὸς τοῦ χριστιανικοῦ κλήρου, τοῦ νὰ καταστήσωσι μετόχους τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ πάντας τοὺς λαοὺς τῆς ὑφηλίου, οἵτινες νῦν στεροῦνται τοῦ *φωτός*, ἀφ' οὗ οὗτος δὲν δύναται νὰ σώζῃ τὰ πνευματικὰ αὐτοῦ τέκνα ἐκ τῆς ἀποτροπαίου σφαγῆς; Καὶ πρὸς τί οὗτοι σπεύδουσι νὰ μεταδώσωσι τὸν χριστιανισμὸν καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς λαοὺς τῆς Ἀνατολῆς, οἵτινες ἴσως ἤδη ἀπολαύουσι μείζονος εἰρήνης, ἥτις ἐπικρατεῖ νῦν ἐν μέσῳ τῶν χριστιανικῶν λαῶν; Καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι καὶ εἰς τοὺς λαοὺς τούτους καθιεροῦται ὁ χριστιανικὸς πολιτισμός, δὲν ὑπάρχει ἐκ τῶν δεδομένων ὁ φόβος, ὅτι καὶ νέοι χριστιανοὶ θ' ἀκολουθήσωσι τὰ ἐν Εὐρώπῃ συμβαίνοντα καί, ὅτι, συνεπείᾳ τούτου, τὸ ἑκάστοτε χυνόμενον χριστιανικὸν αἷμα θὰ ὑπερβαίνῃ κατὰ ποσότητα τὸν ὄγκον τῶν ῥευμάτων τοῦ μεγίστου τῶν ποταμῶν τοῦ κόσμου, ἤτοι τοῦ ποταμοῦ Νιαγάρα; Καὶ ἐὰν ἡ κατάστασις αὕτη ἐξακολουθήσῃ καὶ ἐὰν ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ δικαιοσύνη διαρκῶς ὑφίστανται σχεδὸν καθ' ἑκάστην τὸ μαρτύριον, ὅπερ ὑπέστη ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, δὲν εἶνε ἆρά γε κίνδυνος ἡ ὑδρόγειος αὕτη σφαῖρα, ἥτις εἶνε ὁ κῆπος τῆς Ἐδὲμ διά τινας μόνον, νὰ θεωρηθῇ ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ ὡς ἀνεπίδεκτος βλαστήσεως καὶ νὰ διαλυθῇ εἰς τὰ ἐξ ὧν συνετέθη;

Ἡ Ἱστορία ἀποδεικνύει ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ δουλεύῃ τις δυσὶ κυρίοις. Ἡ ἀποστολὴ δὲ τοῦ χριστιανισμοῦ δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ μόνον διὰ τῆς εἰλικρινοῦς συνεργασίας τῶν πνευματικῶν ἡγετῶν τῶν χριστιανικῶν λαῶν, οἵτινες δὲν διατελοῦσιν ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν κοσμικῶν συμφερόντων.

Ἀλλ' οἱ πνευματικοὶ οὗτοι ἡγέται ἀπ' αἰώνων ἤδη ἐτέθησαν ἐπὶ τοῦ σταδίου τῆς ἁμίλλης, πρὸς διοργάνωσιν τελειοτέρου συστήματος πρὸς λατρείαν τοῦ θύσαντος τὴν ζωήν του ὑπὲρ τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων.

Τοῦτο ἔδωκεν ἀφορμὴν νὰ μορφοθῶσι τρία κυρίως συστήματα, αἱ διαφοραὶ τῶν ὁποίων ὑπῆρξαν ἀφορμὴ ἐρίδων. Αἱ ἔριδες δ' αὗται ἀποβαίνουσιν ὁσημέραι δεινότεραι, καὶ νῦν διαιροῦσι τοὺς χριστιανικοὺς λαοὺς οὐ μόνον τὰ πολιτικὰ συμφέροντα, ἀλλὰ καὶ αἱ διάφοροι χριστιανικαὶ δοξασίαι, προκαλοῦσαι μίση ἀδιάλλακτα, ἀσυμβίβαστα ὅλως πρὸς τὰ παραγγέλματατα τοῦ χριστιανισμοῦ.

Ἀλλὰ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ προσήκοντος ἐπιβάλλει ὁ ὀρθὸς λόγος.

Ἡ ἑξῆς παραβολὴ συντελεῖ πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἀρχῆς ταύτης:

Ἐν ἀρχαίᾳ τινὶ ἐποχῇ, εἶπε θεολόγός τις τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ἔζη ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἀγαθός τις οἰκογενειάρχης, ὅστις κατεῖχε δακτύλιον, ὁ ἀνεκτίμητος λίθος τοῦ ὁποίου παρουσίαζε λαμπρότατα καὶ ποικίλα χρώματα, εἶχε δὲ τὴν ἰδιότητα νὰ καθιστᾷ τὸν φέροντα αὐτὸν ἀγαπητὸν τῷ Θεῷ καὶ τοῖς ἀνθρώποις.

Ὁ πολύτιμος οὗτος δακτύλιος μετὰ θάνατον τοῦ οἰκογενειάρχου περιῆλθεν εἰς τὸν μονογενῆ αὐτοῦ υἱόν, ὅστις ἀπέκτησε τρεῖς υἱούς, οἵτινες, ἐξ ἴσου εὐπειθεῖς καὶ ἐνάρετοι, ἐκέρδισαν ἀμέριστον τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐκτίμησιν τοῦ πατρός των, ὅστις διὰ νὰ εὐχαριστῇ αὐτούς, τοῖς ἐπέτρεπε νὰ φέρωσι τοῦτον ἕκαστος αὐτῶν καθ' ὡρισμένας ἐποχάς, ἀναλαμβάνοντες κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα τὴν διαχείρισιν τῶν τοῦ οἴκου.

Ἀλλ' ἡ ἁρμονικὴ αὕτη κατάστασις δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ δια-

τηρηθῆ ἐπ' ἄπειρον· οὐδέποτε ὅμως ἐπῆλθεν εἰς τὸν πατέρα ἡ ἰδέα νὰ καταστήσῃ τὸν δακτύλιον ἀποκλειστικὴν ἰδιοκτησίαν ἑνὸς τῶν τέκνων του, διότι τοιαύτη ἰδέα θ' ἀντέκειτο εἰς τὰ φιλόστοργα αὐτοῦ αἰσθήματα καὶ τὴν δικαιοσύνην.

Προσεγγιζούσης ὅμως τῆς στιγμῆς τοῦ θανάτου, ἵνα ἐξέλθῃ τῆς ἀμηχανίας, εἰς ἣν διετέλει, ἐνετείλατο καλλιτέχνῃ τινί, ἵνα παντὶ σθένει τῷ φιλοτεχνήσῃ δύο ὁμοίους δακτυλίους· ὁ δὲ καλλιτέχνης ἐπὶ τοσοῦτον ἐπέτυχεν, ὥστε οὐδ' αὐτὸς ὁ δοὺς τὴν ἐντολὴν ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ τὶς ὁ γνήσιος.

Ὁ πατὴρ ᾐσθάνθη διὰ τοῦτο χαρὰν μεγάλην, εἰς ἕκαστον δὲ τῶν υἱῶν του ἔδωκε τὴν εὐλογίαν του καὶ ἐνεχείρισεν ἀνὰ ἕνα δακτύλιον ἰδιαιτέρως καὶ ἐν ἀγνοίᾳ τῶν ἑτέρων· μεθ' ὃ ἀπέθανε.

Μετὰ τὴν θάνατον τοῦ πατρὸς ἕκαστος τῶν υἱῶν δυνάμει τῆς κατοχῆς τοῦ δακτυλίου του διεξεδίκει τὴν ἡγεσίαν τοῦ οἴκου ὁλοκλήρου. Ὡς ἐκ τούτου ἐπῆλθον ἔριδες, αἵτινες ἤθελον παραταθῆ ἐπ' ἄπειρον, ἂν δὲν ἐπήρχετο ἡ μεσολάβησις δικαστοῦ.

Ὁ δικαστής, πρὸς ὃν κατέφυγον διὰ τὴν λύσιν τῆς διαφορᾶς, ἀπεφήνατο, ὅτι, ὡς ἐκ τῶν πραγματικῶν περιστατικῶν προκύπτει, ὁ πατὴρ διὰ τῆς πράξεώς του ταύτης ἠθέλησε νὰ καθιερώσῃ τὴν ἰσότητα μεταξὺ τῶν ἀγαπητῶν αὐτοῦ τέκνων.

Δέχθητε, ἐπέλεξεν ὁ δικαστὴς τοῖς διαφερομένοις, τὴν γνώμην ταύτην εὐχαρίστως· θεωρήσατε ὅτι ἕκαστος ὑμῶν τὸν γνήσιον κατέχει δακτύλιον, διότι τοῦτο ἠθέλησεν ὁ πατήρ σας· ζῆτε ἐν ὁμονοίᾳ καὶ ἀμερίστῳ πρὸς ἀλλήλους ἀγάπῃ, εἰς ὑμᾶς δ' ἐναπόκειται διὰ τῆς ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ ἁμίλλης νὰ προσδώσητε λαμπρότερα χρώματα εἰς τὸν ὁποῖον ἕκαστος κατέχει δακτύλιον, πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι αὐτὸς κέκτηται τὸν πρωτότυπον τῶν δακτυλίων.

Ὁ δικαστὴς ἐν τῇ προκειμένῃ παραβολῇ συμβολίζει τὸν ὀρθὸν λόγον, οἱ δὲ ἐρίζοντες τοὺς ἡγέτας τῶν τριῶν χριστιανικῶν συστημάτων.

Ὅθεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἂς μένωσι σεβασταὶ αἱ ἰδέαι τῶν τριῶν τούτων ἡγετῶν, ἂς ἐπέλθῃ ὅμως ὡς τάχιστα ἡ συμφιλίω-

σις αὐτῶν καὶ ἡ εἰλικρινεστάτη αὐτῶν ἀγάπη πρὸς ἀποτελεσματικὴν συνεργασίαν διὰ τὴν κατάργησιν τοῦ Δικαίου τοῦ ἰσχυροτέρου, καὶ διὰ τὴν ἐπικράτησιν τῶν θεμελιωδῶν ἀρχῶν τοῦ χριστιανισμοῦ, αἵτινες ὑπ' οὐδενὸς τούτων ἠμφισβητήθησαν, διότι ἡ τήρησις τῶν ἀρχῶν τούτων καὶ μόνον εἰσὶν ἱκαναὶ νὰ ἐπιτύχωσι τὴν πραγματοποίησιν τῶν πόθων τοῦ ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος ὅλης σταυρωθέντος Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὁ πολὺς λαὸς δὲν δύναται νὰ κατανοήσῃ λεπτομερεῖς θεολογικὰς θεωρίας, δύναται ὅμως νὰ ἐννοήσῃ τὰς ἀρχὰς ἐκείνας, ἃς καὶ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ ἀκόμη ὁ Σωτὴρ τοῦ Κόσμου ἐπανελάμβανεν ἵνα καταστῶσι καταληπταὶ τοῖς πᾶσιν.

Ἡ ἀνθρωπότης ἅπασα ὑπόκειται εἰς τὸν νόμον τῆς προόδου καὶ ἡ πρόοδος αὕτη θ' ἀποδείξῃ ποῖον ἐκ τῶν χριστιανικῶν συστημάτων εἶνε τὸ τελειότερον.

Ἂς ἐπέλθῃ λοιπὸν ὡς τάχιστα ἡ συμφιλίωσις καὶ ἡ ἀδελφικὴ ἀγάπη τῶν ἡγετῶν τῶν κυρίων χριστιανικῶν συστημάτων, ἂς ἐπέλθῃ ἡ εἰλικρινὴς συνεργασία αὐτῶν πρὸς πραγματοποίησιν τῆς ἀποστολῆς τοῦ χριστιανισμοῦ, ὅσον τάχιστα. Ἂς θριαμβεύσῃ τὸ δίκαιον τοῦ Θεανθρώπου πρὸ τοῦ δικαίου τοῦ ἰσχυροτέρου. Τούτων ὅμως δυστυχῶς, ὑφ' ἃς περιστάσεις διάγει ὁ πεπολιτισμένος χριστιανικὸς κόσμος ἀνέφικτον ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐστίν, ὅσον δηλαδὴ αἱ ἠθικαὶ ἀρχαὶ καὶ αἱ θεῖαι τοῦ εὐαγγελίου ἀλήθειαι δὲν ἐκπληροῦνται· καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ἑλληνισμός, πανταχόθεν πολεμούμενος καὶ μὴ θεωρῶν τὰ μεγάλα αὐτοῦ κληρονομικὰ κειμήλια ἐξησφαλισμένα, ἀλλὰ κινδυνεύοντα, ἀναγκάζεται ν' ἀναπετάσῃ τὴν σημαίαν οὐχὶ τῆς γενικῆς χριστιανικῆς εἰρήνης, ἀφοῦ αὕτη τὴν σήμερον ὑφίσταται καταστρέφουσα ὡς πόλεμος, διαστραφεῖσα, ἀλλὰ τὴν σημαίαν τῆς ἀπολυτρώσεως καὶ τῆς ἐθνικῆς ἀποκαταστάσεώς του, εἰς ἣν ἀνήκει δικαιωματικῶς καὶ ἡ Σιωνίτις ἐκκλησία.

Εὐκαιρίαν κατάλληλον πρὸς ἔναρξιν τῆς συμφιλιώσεως ταύτης θὰ παρεῖχε ἡ κρίσιμος οἰκονομικὴ κατάστασις τοῦ Ἁγίου Τά-

φου, ἀλλ' ἤδη ἡ ἐπανόρθωσις ταύτης ἀποβλέπει εἰς τοῦ ἑλληνικοῦ καθεστῶτος τὴν ἐξασφάλισιν.

Καὶ ἡ Ἑλληνικὴ ἀδελφότης, ἥτις ἀπ' αἰώνων ἐπιμελεῖται δυνάμει κεκτημένων προνομίων τὰ τοῦ Ἁγίου Τάφου, εἶνε νῦν πτωχή. Τοῦτο κατέστη γνωστὸν καὶ δὴ ὅτι, ὡς ἐκ τῆς οἰκονομικῆς κρισεως εἰς ἣν διατελεῖ, κινδυνεύει νὰ γείνῃ λεία τοῦ πολυταλάντου *Δικαίου τοῦ ἰσχυροτέρου.* Ἂς σπεύσωσιν λοιπὸν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ὁμόθυμοι οἱ ἡγέται τῶν χριστιανικῶν θρησκευμάτων νὰ ἐλεήσωσι τὴν πτωχὴν Σιωνίτιδα ἐκκλησίαν, ν' ἀπαλλάξωσιν αὐτὴν τῆς οἰκτρᾶς πιέσεως ἀμειλίκτων δανειστῶν, διότι διὰ τῆς πράξεώς των ταύτης θὰ ἐλεήσωσιν αὐτὸν τὸν Ἐσταυρωμένον, οὗτινος μετὰ τὴν ἀποκαθήλωσιν τὸ ἄχραντον σῶμα ἐτέθη ἐπ' αὐτοῦ τοῦ Παναγίου Τάφου, ὅστις ἤδη κίνδυνος ὑπάρχει νὰ ὑποβληθῇ βίᾳ εἰς νέον κύριον.

Ἰδοὺ τὸ στάδιον τῆς ἁμίλλης πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ θείου ῥητοῦ «ὁ πτωχὸν ἐλεῶν ἐμὲ ἐλεεῖ», προκειμένου μάλιστα περὶ ἐλευθεριότητος, ἥτις συντελεῖ πρὸς θρίαμβον τῆς θείας Δικαιοσύνης.

Ἰδοὺ ὁποία τις σημαντικὴ εὐκαιρία παρουσιάζεται, ἵνα ἕκαστος τῶν ἡγετῶν τῶν χριστιανικῶν θρησκευμάτων προσδώσῃ εἰς τὸν ὁποῖον φέρει δακτύλιον λαμπρότερα χρώματα καὶ συντελέσει εἰς τὴν ἀπὸ πολλῶν ἤδη αἰώνων ποθουμένην ἕνωσιν τῶν ἁγίων τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησιῶν. Καὶ οἱ Ἕλληνες κληρικοί, οἵτινες κατὰ τὰ προαιώνια προνόμια *ἔλαβον τὴν εὐτυχίαν νὰ ὦσιν οἱ ἐπιμεληταὶ τοῦ Παναγίου Τάφου,* ἀδελφοὶ εἰσὶν ἐν Χριστῷ.

Δὲν ἀπελπίζομαι σκεπτόμενος, ὅτι ἡ φωνὴ ἐμοῦ τοῦ ἐλαχίστου πάντων θὰ μείνῃ ὡς φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· καὶ ἡ φάτνη τῶν ἀλόγων ἐγένετο ἡ κοιτὶς τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Θείου Λόγου. Ἡ φωνή μου, ἥτις ἀκούεται σήμερον ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ, ἥτις ἐκφέρεται ἐν τῷ κέντρῳ τούτῳ τοῦ Συλλόγου ὁ Παρνασσός, ὡς ἀπαγγελλομένη ἐκ τῆς κορυφῆς τοῦ ὁμωνύμου ὄρους, ἵνα εἰς ἅπαντα τὸν κόσμον ἀκουσθῇ.

Τὸ Δίκαιον τοῦ ἰσχυροτέρου πρέπει νὰ καταργηθῇ καὶ θὰ καταργηθῇ ἅμα ὡς θελήσωσι τοῦτο οἱ ἡγέται τῶν θρησκευτικῶν συστημάτων.

Ἐν τούτοις ὁ Πανάγιος Τάφος μεταδίδει δι' ἐμοῦ τὰς εὐλογίας του κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην πρὸς ἅπαντας τοὺς χριστιανούς, οἵτινες θέλουσι δι' ἔργων συντελέσει πρὸς διατήρησιν τῆς αἴγλης του, πρὸς παγίαν περίθαλψιν τῶν ἀπροόπτων ἀναγκῶν τῶν ὑψίστων συμφερόντων τοῦ Ἑλληνισμοῦ, καὶ πρὸς θρίαμβον τῆς Δικαιοσύνης, ὑπὲρ ἧς ὑπέστη μαρτυρικὸν θάνατον καὶ αὐτὸς ὁ πρῶτος μετὰ τὴν σταύρωσιν τοῦ Χριστοῦ ἀρχιεπίσκοπος *Ἀθηνῶν* Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, ἐγκαινιάζων τὴν χριστιανικὴν δόξαν τῆς κλεινῆς πόλεως.

Γένοιτο !

Κ. Ν. ΜΑΝΙΑΚΗΣ
Ἀντεισαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου

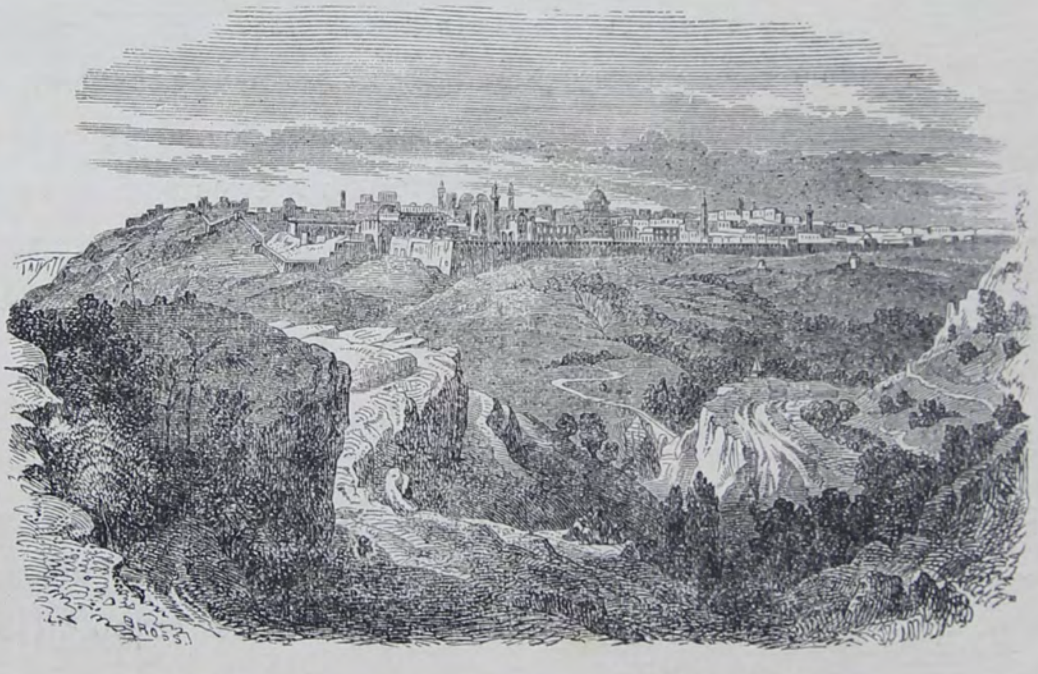

ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΑ ΕΚ ΒΗΘΑΝΙΑΣ

Ἀξιότιμε Κύριε

Ἡ ἐπιείκεια Ὑμῶν ἐκλιπαρεῖ καὶ τὴν ἐμὴν γνώμην περὶ τοῦ ζητήματος τοῦ Παναγίου Τάφου, ὅπερ συνταράττει σήμερον σύμπαν τὸ Ἑλληνικόν.

Ἀλλὰ περὶ τοιούτου ζητήματος προαιροῦμαι ν' ἀκούω μᾶλλον τὰς γνώμας τῶν ἄλλων ἢ νὰ ἐκφέρω αὐτὸς τοιαύτην.

Ἂν καὶ τοῦτο εἶναί τις γνώμη ἀναγράψατε αὐτήν.

Ἐπὶ τούτοις διαβεβαιούμενος ὅτι ἐξαιρέτως τιμῶ Ὑμᾶς μετ' ἐξαιρέτου ὑπολήψεως διατελῶ

Ὀδησσός

Ὑμέτερος πρόθυμος δοῦλος
Γ. ΜΑΡΑΣΛΗΣ

Μεγάτιμε Κύριε

Αἱ εὐεργεσίαι Ὑμῶν πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος εἰσὶν ἀπειράριθμοι· πασῶν ὅμως τούτων, κατὰ τὴν κρίσιν ἡμῶν, θ' ἀναδειχθῇ ὡς πρωτίστη ἡ Ὑμετέρα εὐγενὴς μέριμνα πρὸς καταρτισμὸν καὶ ἔκδοσιν «Πανελληνίου Ἐθνικοῦ Λευκώματος ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου», διότι τοῦτο θὰ συντελέσῃ σὺν τοῖς ἄλλοις, καὶ πρὸς ἐγκατάστασιν παγίου τινὸς ἐλέγχου, δι' οὗ καὶ μόνου, κατὰ τὴν ἡμετέραν πεποίθησιν ὁ Πανάγιος Τάφος θ' ἀνακτήσῃ τὴν προαιώνιον αἴγλην καὶ δόξαν του.

Ἐν τούτοις, εὐχόμενος ἀπὸ μέσης καρδίας, ὅπως ὁ Θεὸς τοῦ ἐλέους καὶ τῆς χάριτος ἐνισχύῃ Ὑμᾶς εἰς τὰς ὑπὲρ τῶν ἀγαθῶν ἔργων μερίμνας Σας

Ἀθῆναι

Διατελοῦμεν τῆς Ὑμετέρας περιποθήτου Ἐξοχότητος
εὐπειθὴς δοῦλος
Κ. Ν. ΜΑΝΙΑΚΗΣ

Η Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΣ Ο ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Εντιμότατοι Κύριοι

Ἡ διόρθωσις τῆς ἐκεῖ καταστάσεως ἀπαιτεῖ μέτρα σοβαρά, δυνάμενα ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς ν' ἀποσοβήσωσι τὸν κίνδυνον.

Ὁ δὲ θεὸς τοῦ ἐλέους καὶ τῆς χάριτος νὰ φωτίζῃ καὶ συνετίζῃ ἡμᾶς ἐπὶ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, καὶ ὑμᾶς ἐνισχύῃ εἰς ἔργα ἀγαθά.

Τῆς ὑμετέρας περιποθήτου ἡμῖν ἐντιμότητος διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης

Ἐν Κωνσταντινουπόλει

† ***Ὁ Κωνσταντινουπόλεως***
ΙΩΑΚΕΙΜ Γ'

Η Α. Θ. ΜΑΚΑΡΙΟΤΗΣ Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Ἐντιμότατοι

Ὁ ζῆλος ὁ ὑμέτερος ὅσιος καὶ θεοφιλής, καὶ ἡ πρόθεσις ἱερὰ καὶ ἁγία, ἐφ' οἷς δὴ καὶ πολλὰς ὑμῖν ὁμολογοῦμεν τὰς χάριτας, καὶ τὴν πατρικὴν ἡμῶν εὐαρέσκειαν ἐκφράζομεν, οὐδ' ἀποκρύπτομεν, ἣν αἰσθανσμεθα ἐν ἡμῖν αὐτοῖς χαράν.

Ἐπὶ τούτοις δὲ πατρικῶς ὑμᾶς πάντας καὶ τὸν ὑμέτερον εὐσεβῆ ζῆλον εὐλογοῦντες, αἰτούμεθ' ἐπὶ πάντας τὴν χάριν τοῦ Παναγίου καἳ Ζωοδόχου Τάφου.

Ἐν τῇ ἱερᾷ πόλει Ἱερουσαλὴμ

† ***Ὁ Ἱεροσολύμων***
ΔΑΜΙΑΝΟΣ

Α. Σ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ κ. ΝΙΚΑΝΔΡΟΥ

Χαίρομεν ὁλοθύμως καὶ δόξαν ἀναπέμπομεν τῷ Κυρίῳ, ὅτι ἡ Θεία Αὐτοῦ Πρόνοια, ὅπως κατὰ τοὺς ζοφεροὺς αἰῶνας, καθ᾽ οὓς θύελλαι φοβεροὶ καὶ πόλεμοι ἄνισοι πολυειδῶν καὶ πολυωνύμων τυράννων τε καὶ ἁρπάγων ἐξερράγησαν ἐπὶ τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας, οὕτω καὶ σήμερον, ὅτε σαλεύεται καὶ κινδυνεύει, κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, τὸ ἐθνικὸν ἡμῶν καὶ ἐκκλησιαστικὸν ἔδαφος ἐν Ἱερουσαλήμ, προωρίσατο τοὺς ἱκανοὺς ἀναδέξασθαι τὸν ἀγῶνα καὶ εἰς αἴσιον πέρας ἀγαγεῖν, ἐφ᾽ οἷς ἐπικαλούμεθα τὴν ἄνωθεν ἀρωγὴν καὶ ἀντίληψιν. Ἔπειτα δέ, τὸ πρᾶγμα αὐτὸ διερευνόντες, θλιβόμεθα ἀληθῶς τῇ καρδίᾳ βλέποντες, ὅτι, ἐὰν μὴ τάχιστα σπεύσαντες ἀντιμετωπίσωμεν τῷ κινδύνῳ, ἡ ἀπώλεια ἔσται ἀνεπανόρθωτος.

Πῶς ὅμως δυνάμεθα λυσιτελέστερον συνεπικουρῆσαι καὶ προλαβεῖν τὴν καταστροφήν; Ἰδοὺ ἡ οὐσία τοῦ πράγματος.

Φρονοῦμεν ὅτι δέον, ὥσπερ τῇ κινδυνευούσῃ καταρρεῦσαι οἰκοδομῇ καὶ τῷ νοσοῦντι σώματι, οὕτω καὶ ἐνταῦθα πρὸς τὰς αἰτίας πρῶτον τοῦ ἐπερχομένου κινδύνου ἀναδραμεῖν, καὶ βεβαιωθέντας περὶ τῆς φύσεως τῆς νόσου, σκέψασθαι εἶτα περὶ τῶν σωτηρίων φαρμάκων. Τὰς αἰτίας δὲ ταύτας γινώσκουσιν ἀκριβῶς καὶ ἀληθῶς, εἴπέρ τις καὶ ἄλλος, οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἱ. Κοινοῦ τοῦ Παναγίου Τάφου, οἱ κυβερνῶντες τὰ κατ᾽αὐτόν, εἶτα δὲ καὶ οἱ ἑκάστοτε ἐκεῖ Ἕλληνες Πρόξενοι. Ἡμεῖς δὲ μακρὰν ζῶντες καὶ οὐδέποτε ἀτυχῶς τοὺς ἱεροὺς ἐκείνους τόπους ἐπισκεψάμενοι, ἐξ ἀκοῆς μόνον καὶ ἐκ περιγραφῶν ἔκ τε τῶν τοῦ ἀνωτέρου Κλήρου τῆς Ἁγίας Πόλεως καὶ ἄλλων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, μελετησάντων ἐπισταμένως τὰ ἐκεῖ, γινώσκομεν ὅτι κεφαλαιώδης αἰτία τῆς ῥαγδαίως ἐπελθούσης οἰκονομικῆς κρίσεως, ἣν καὶ ἔστιν ἡ πολυδάπανος δρᾶσις τῶν διοικησάντων καὶ διοικούντων καὶ διαχειριζομένων τὰ τοῦ θρόνου, ἀπὸ τῆς ἀναρρήσεως τοῦ Πατριάρχου Νικοδήμου καὶ ὀλίγῳ

πρότερον, μέχρι σήμερον, ἄνευ οὐδεμιᾶς μικρᾶς ἐπισχέσεως τοῦ κακοῦ. Δαπάναι Πατριαρχῶν ὑπερβολικαί, δαπάνη παντὸς Κληρικοῦ συμμετασχόντος ἐν τῇ διαχειρήσει τῶν χρημάτων τοῦ Ἱ. Κοινοῦ, εἴτε ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐβίουν οὗτοι, εἴτε ἔξω ταύτης, ὡς ἐπίτροποι καὶ ἀπεσταλμένοι τοῦ θρόνου ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐν Ρωσσίᾳ, Ἑλλάδι κλπ.

Δευτέρα αἰτία, ἡ ἀταξία ἡ ἀνώμαλος, ἐν τῇ διοικήσει καὶ διαχειρίσει τῶν χρημάτων. Οἱ καλούμενοι λ. χ. Σκευοφύλακες, οἷον Σεραφεὶμ καὶ ὁ νῦν διάδοχος αὐτοῦ Εὐθύμιος, εἰσπράττοντες ἐλευθέρως ἐκ τοῦ Ἱ. Κουβουκλίου καὶ ἄλλων πηγῶν ἀναθήματα χιλιάδων λιρῶν ἐτησίως, *ἄνευ οὐδενὸς ἐλέγχου,οὐδὲ λογοδοσίας, ἠδύναντο καὶ δύνανται ἔτι καὶ νῦν, ἄνευ ἐλέγχου, δαπανῆσαι καὶ δοῦναι λόγον τῇ ἑαυτῶν συνειδήσει μόνον καὶ τῷ Θεῷ!* Τύχῃ ὅμως ἀγαθῇ, ὅτε ἀποθανὼν Σκευοφύλαξ Σεραφεὶμ καὶ ὁ νῦν Εὐθύμιος, ἄνδρες φόβον Θεοῦ ἔχοντες, ἐφύλαξαν τὰ συλλεγέντα χρήματα — πολλὰς μυριάδας λιρῶν! καὶ ὁ μὲν παρέδωκε ταῦτα (πόσας ἄδηλον!) τῷ διαδόχῳ Εὐθυμίῳ, οὗτος δὲ ᾠκοδόμησεν, ἐκ τούτων δαπανῶν, ἐκεῖ καὶ ἐν Ἰόππῃ πολλὰς μεγαλοπρεπεῖς οἰκοδομὰς προσοδοφόρους, δι' ὅπερ ὀφείλεται αὐτῷ ἔπαινος. Τὰ εἰσοδήματα δ' ὅμως τῶν οἰκοδομῶν τούτων διαχειρίζεται ὡσαύτως, κατὰ βούλησιν! Ἐὰν δὲ τὰ χρήματα ταῦτα περιήρχοντο εἰς χεῖρας τῶν κυβερνώντων, οὐδὲ οἰκοδομὰς σήμερον θὰ εἴχομεν. Καὶ ἐὰν οἱ καλοὶ οὗτοι Σκευοφύλακες ἦσαν ἀλλοῖοι!

Τρίτη αἰτία,τὸ μὲν αἱ πολλαπλασιασθεῖσαι ἀνάγκαι τοῦ Ἱ. Κοινοῦ, ἕνεκα τοῦ ἀνταγωνισμοῦ τῆς ὀργιαζούσης Παλαιστινείου Ἑταιρίας, πειρωμένης κατακτῆσαι ἁδροῖς ἀναλώμασι τοὺς ἐφημερίους τῶν ἀραβοφώνων χωρίων τῆς Παλαιστίνης καὶ τὰ σχολεῖα, ὁπότε τὸ Ἱ. Κοινὸν ἀναγκάζεται δαπανᾶν δυσαναλόγως πρὸς τὰς οἰκονομικὰς αὐτοῦ δυνάμεις, τὸ δὲ τὰ ἀπὸ πολλῶν δεκαετηρίδων ἁρπαγέντα ὑπὸ τῶν Ρουμούνων κτήματα τοῦ Π. Τάφου, (ὧν τὰ μεγάλα εἰσοδήματα πρὸ τῆς δημεύσεως ὡσαύτως ἐδαπάνων οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἱ. Κοινοῦ) καὶ ἡ μὴ ὑπὸ τῆς Ρωσσικῆς Κυβερνήσεως κατα-

βολὴ εἰς ἀκέραιον τῶν ἐτησίων οἰσοδημάτων ἐκ τῶν ἐν Ρωσσίᾳ κτημάτων αὐτοῦ. Ἔτι δὲ καὶ ὁ πρὸς τοὺς ἀλλοδόξους αἰώνιος πόλεμος, καὶ αἱ ἐκ τούτου μεγάλαι ταραχαὶ πρὸς τοὺς ἑκάστοτε ἐκεῖ διοικητὰς συνεισφέρουσι τῷ κακῷ. Ἀλλὰ ταῦτα ἦσαν ἀνέκαθεν καὶ ἐν μείζονι κλίμακι μὴ ἐπαπειληθείσης ποτὲ τοιαύτης κρίσεως. Ταύτας οὖν τὰς αἰτίας τῆς κρίσεως ἀνευρίσκοντες ἄνδρες μελετήσαντες καὶ εἰδότες τὰ ἐκεῖ, ἀναβιβάζουσι τὰ νῦν χρέη τοῦ Ἱ. Κοινοῦ εἰς 4 καὶ πλέον ἑκατομμύρια φράγκων χρυσῶν, ὧν οἱ βαρεῖς τόκοι ἀπορροφῶσι τὸ πλεῖστον τῶν εἰσοδημάτων, καὶ ἐντεῦθεν ἡ κρίσις.

Καί τοι δὲ φρονοῦμεν καὶ ἡμεῖς, σὺν τοῖς εἰδόσιν, ὅτι αἰτία τῆς καταστροφῆς κυρία εἰσὶν οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἱ. Κοινοῦ διὰ τὴν πολυδάπανον τοιαύτην διαχείρισιν, ἡγούμεθα ὅμως ἡμέτερον καθῆκον ἀποδοῦναι δίκαιον, καὶ ὁμολογῆσαι ὅτι πᾶν ὅ,τι ἐκεῖ κεκτήμεθα νῦν — κεκτήμεθα δ' ἔτι ἀκέραια σχεδὸν πάνθ' ὅσα κατέλιπον ἡμῖν ἥτε Ἐκκλησία καὶ οἱ Ἅγιοι Πατέρες — τοῖς ὑπερανθρώποις ἀγῶσι κατὰ παντὸς ὅ,τι ὁ Σατανᾶς ἐξαπέστειλεν ἐκεῖ πρὸς ἐξόντωσιν ἡμῶν, ταῖς θυσίαις μέχρις αἱμάτων, τῷ ἐνθέῳ ζήλῳ καὶ τῇ φιλογενείᾳ καὶ φιλοπατρίᾳ τῶν ἀδελφῶν τούτων μοναχῶν ὀφείλομεν, τῶν ἡμετέρων ἑκάστοτε ἐκεῖ προξένων πολλάκις φιλοτιμηθέντων, ὅπως διὰ τῆς ἀναμίξεως αὐτῶν συγχύσωσι καὶ βλάψωσι μᾶλλον, ἢ συνεπικουρήσωσι, διὰ τὴν ἄγνοιαν αὐτῶν. Εἴτε ὅμως οὕτως εἴτε ἄλλως ἔχει τὸ πρᾶγμα, ἀληθές ἐστιν ὅτι τὸ ἐθνικὸν οἰκοδόμημα, ἡ ἐθνικὴ ἐκεῖ Ἀκρόπολις, κινδυνεύει καταρρεῦσαι, οἱ ἱεροὶ ἐκεῖνοι τόποι, ἐν οἷς ἐγεννήθη καὶ ἔπαθεν ὁ Ἰησοῦς, ἐξ ὧν ἀνέθορε καὶ ἀνέλαμψεν ἡ ἀλήθεια καὶ ἐσφυρηλατήθη ἡ ἀναγέννησις τοῦ κόσμου, αἱ τίμιαι καὶ ἱεραὶ παρακαταθῆκαι, αἱ ἐμπιστευθεῖσαι τῇ γλώσσῃ, τῷ πνεύματι, τῷ καλάμῳ καὶ τῷ αἵματι τῷ ἑλληνικῷ, κινδυνεύουσι περιελθεῖν εἰς ἀκαλαισθήτους ἅρπαγας χεῖρας καὶ πνεύματα τοῦ Βορρᾶ, εἰς ἀνθρώπους, οἵτινες — χορηγοῦντος μετὰ προθυμίας τοῦ ἡμετέρου θεοσώστου Γένους μυριάδας ἑκατομβῶν μαρτύρων, σφαζομένων ὑπὲρ τῆς

προκοπῆς τοῦ θείου λόγου, ὥσπερ ἀρνία, ὑπὸ τῶν Ρωμαίων, Μωαμεθανῶν, Ἱπποτῶν τοῦ Μεσαίωνος ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας ἄχρι πρό τινων δεκαετηρίδων—οἵτινες, λέγω, καθεύδοντες ἕως χθὲς καὶ πρῴην, οὐδὲν ἀπολύτως συνεισήνεγκον, οὐδ' ἄκρῳ δακτύλῳ ἐπειράθησαν εἴτε ὑλικῶς εἴτε ἠθικῶς, καίτοι ἠδύναντο καὶ ὤφειλον, ἐλθεῖν ἀρωγοὶ τοῖς δεινοπαθοῦσι, οὐδὲ παραμυθῆσαι κἂν τοῖς ἀπειρηκόσι καὶ τεθλιμμένοις, ἀλλὰ τοὐναντίον τῷ χρυσῷ καὶ ταῖς ῥᾳδιουργίαις, τοῖς ὅπλοις τούτοις τοῦ Ἑωσφόρου, πειρῶνται ὑπεισελθεῖν καὶ κατασχεῖν τὸν οἶκον ἡμῶν. Τοιούτου δ'ὄντος τοῦ κινδύνου ἐκεῖ, ἀποσοβητοῦ χρήμασιν, ἀνάγκη ἐξευρεῖν τὰ χρήματα, ἄνευ δὲ τούτων οὐδέν ἐστι τῶν δεόντων γενέσθαι ἐν παντί.

Ἡ ἐξεύρεσις δ' αὕτη τοῦ χρήματος οὐκ ἔστιν ἀδύνατόν τι. Ἐπὶ ἐγγυήσει τοῦ ἔθνους ἦν δυνατὸν τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ *ἐπὶ μετρίῳ τόκῳ καὶ χρεωλυσίῳ* δανεῖσθαι τὰ χρήματα τῷ Ἱ. Κοινῷ πρὸς ἀπότισιν τῶν χρεῶν. Δανείῳ δὲ τοιούτῳ μόνῳ δυνάμεθα ἀπωθεῖσαι τοὺς κινδύνους. Αἱ συνεισφοραὶ τῶν ὁμογενῶν, οἱ δίσκοι, ἡ ἐπαιτεία, εἰσὶ πιθανῶς ἐνέσεις πρὸς παράτασιν ἐπί τινας μῆνας τοῦ βίου τοῦ ψυχορραγοῦντος. Τοῖς δὲ ἰδιώταις πλουσίοις ἐκ τῶν ὁμογενῶν οὐκ ἔστι δυνατὸν παρασχεῖν ἑκατομμύρια ἐπὶ δανείῳ μικροῦ τόκου. Ὅθεν ἀνάγκη πρώτη δανείου, πρὸς ῥιζικὴν ἀποσόβησιν τοῦ κινδύνου, ἐγγυήσει τοῦ ἐλευθέρου ἔθνους καὶ ἐπὶ ὑποθήκῃ πάντων ἀνεξαιρέτως τῶν κτημάτων τοῦ Ἁγίου Τάφου, τ. ἔ. τοῦ Ἑλλ. Ἱ. Κοινοῦ ἔν τε τῇ Παλαιστίνῃ καὶ ἐκτὸς αὐτῆς. Φρονοῦμεν δ' ὅτι αἱ δυσχέρειαι τῆς ὑποθήκης μετ' εὐκολίας ὑπερνικηθήσονται, τῶν συμβαλλομένων ὄντων ἀδελφῶν. Ὅπερ ὅμως δυσκατόρθωτον, οὐχὶ δ' ἀδύνατον, ἐντὶν τόδε. Σὺν τῇ ἀνάγκῃ μεγάλου δανείου παρέπεται ἑτέρα ἀνάγκη, ἐπιτακτικωτέρα, τ. ἔ. πρῶτον γενικὸς αὐστηρὸς ἔλεγχος ἐπὶ πάντων τῶν εἰσοδημάτων καὶ δαπανῶν ὑπὸ τοῦ δανειστοῦ καὶ τοῦ ἐγγυητοῦ, ἔπειτα πάντα τὰ εἰσοδήματα δέον θησαυρίζεσθαι καὶ συγκεντροῦσθαι ἐν ἑνὶ κεντρικῷ ταμείῳ. Ἐν γὰρ Ἱεροσολύμοις ὑπάρ-

χουσι πολλά, ἀπ' ἀλλήλων ἀνεξάρτητα καὶ ἀνεξέλεγκτα ταμεῖα, ἢ ἀκριβέστερον εἰπεῖν, τὸ μὲν ταμεῖον τοῦ Σκευοφύλακος Εὐθυμίου ὑπόκειται, ὡς ἔφθημεν εἰπόντες, τῷ ἐλέγχῳ τῆς συνειδήσεως καὶ βουλήσεως αὐτοῦ, τὰ δὲ ἄλλα παρῳδία ἐστὶν ἐλέγχου καὶ διαχειρίσεως. Ἄνευ τοιούτων περιορισμῶν οἱ νῦν Ἕλληνες ἀδελφοὶ τοῦ Ἱ. Κοινοῦ εἰσίν, ὡς λέγεται, ἱκανοὶ κατεξοδεῦσαι μυριάδας ἑκατομμυρίων, ἰδίᾳ δὲ οἱ ὡς Ἐπίτροποι ἔξω τῆς Παλαιστίνης ζῶντες. Ἄνευ τοίνυν ἐλέγχου πάντα ματαιοπονία καὶ ἀποσύνθεσις. Ὁμολογοῦμεν ὅτι τοῦτο λίαν δύσκολον τυγχάνει, ἴσως καὶ ἕνεκα τυπικῶν λόγων τῆς τουρκικῆς Κυριαρχίας. Ἔστιν ὅμως καὶ ἀδύνατον; Φρονοῦμεν οὔ.

Εὐθετουμένων τῶν δυσκολιῶν μετὰ τοῦ κυριάρχου κράτους διὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ἡ φιλοπατρία τῶν ἐκεῖ ἀδελφῶν Κληρικῶν, οἱ προαιώνιοι ἐνθέῳ ζήλῳ ἀγῶνες αὐτῶν, ἡ φιλοτιμία αὐτῶν, ὁ κίνδυνος τῆς παντελοῦς ἀπωλείας παντὸς ὅ,τι οἱ προηγηθέντες αὐτῶν κατέλιπον αὐτοῖς, πάντα ταῦτα καὶ ἄλλα πλείονα πείσουσιν αὐτούς, ὅπως συνέλθωσιν, ὅπως μὴ παραδοθῶσιν χερσί τε ποσί τε αἰχμάλωτοι τῇ καταχθονίῳ Παλαιστινείῳ ἑταιρείᾳ, ὁπότε τὸ πᾶν ἀπώλετο. Ἐὰν δυστροπήσωσι, μὴ δεχόμενοι ἔλεγχον ***Ἑλληνικόν***, κατ' ἀνάγκην δανεισθήσονται (ἐὰν δὲν ἐδανείσθησαν) ὑπὸ τῆς Παλαιστινείου, φιλοχρήστῳ μάλιστα προθυμίᾳ παρεχούσης πρὸ πολλοῦ ὅσα δήποτε ἑκατομμύρια ὀρέγονται οἱ Μοναχοὶ ἐπὶ ὑποθήκῃ ἁπλῇ. Οὐ γὰρ ἔχει αὐτὴ ἀνάγκην ἐλέγχων. Ὅσον τάχιον καταδαπανηθήσονται τὰ δανεισθέντα, τοσούτῳ πρωϊαίτερον ἐξώσει αὕτη δικαιώματι τὸν οἰκοκύρην καὶ ὑποκατασταθήσεται εἰς τὰ δικαιώματα αὐτοῦ. Οἱ δὲ Ἅγιοι Πατέρες ἢ ἐξωσθήσονται *ἑκουσίως* ἢ *βίᾳ*, ἢ δουλεύσουσι μένοντες δεσπόταις, ἢ ἀποτελέσουσιν ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ ἀξιοδάκρυτον μειοψηφίαν, ὡς συνέβη ἐν Ἁγίῳ Ὄρει, ὑπὸ συνθήκας ἀποτυφλώσεως καὶ παχυλῆς ἀβελτηρίας. Ἐσήμανεν ἤδη ἡ ἑνδεκάτη ἐπὶ τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ὑπάρξεως ἐν τοῖς ἁγίοις τόποις, ἀνάγκη δὲ ἑκατέρωθεν μεγάλων ὑλικῶν καὶ ἠθικῶν θυσιῶν.

Τρίτη ἀνάγκη, ἡ ἀδελφικὴ σύμπνοια τῆς Ἀδελφότητος, ἡ περιστολὴ πάσης περιττῆς δαπάνης, ὁ λιτὸς μοναχικὸς κοινοβιακὸς βίος, κατάργησις πολλῶν θέσεων, ἰδίᾳ τῶν πολυδαπάνων θέσεων τῶν Ἐπιτρόπων, ἔν τε Κωνσταντινουπόλει, Μόσχᾳ καὶ Ἀθήναις, ἐν ταῖς τρισὶ ταύταις καταβόθραις πολλῶν χιλιάδων λιρῶν ἐτησίως, πρὸς τί; πρὸς πολυτελῆ δεῖπνα, πρὸς ἀγορὰν παρασήμων, πρὸς δαπάνας μυθώδεις παραστάσεων κ.τ.λ. καὶ ἐξεύρεσις ἐντίμων, σεβαστῶν καὶ πλουσίων **λαϊκῶν** ὁμογενῶν, ὡς Ἐπιτρόπων τοῦ Ἁγίου Τάφου, ὑπηκόων τοῦ Σουλτάνου, τοῦ Ῥώσσου Αὐτοκράτορος, τοῦ Βασιλέως Γεωργίου, οἵτινες τιμῆς ἕνεκεν, ἄνευ οὐδεμιᾶς δαπάνης τοῦ Ι. Κοινοῦ εὐπροσωπότερον καὶ εὐσυνειδητότερον ἐπιτροπεύσουσιν. Τὸ ἔθνος ἡμῶν εὐμοιρεῖ πολλῶν τοιούτων ἀνδρῶν ἐν τοῖς τρισὶ τούτοις κέντροις.

Τέλος, φρονοῦμεν, ὅτι μεγίστη πλέον ἡ ἀνάγκη, ἵνα ὁ γενικὸς πρόξενος τῆς Ἑλλάδος, ὁ συμμεθέξων, ἐάν ποτε πραγματωθῇ, τῷ ἐλέγχῳ, ᾖ τῶν πολυπείρων καὶ σεβαστῶν ὁμογενῶν, δεδοκιμασμένος ἐπὶ εὐσυνειδησίᾳ, τιμῇ, ἱκανότητι, ἐνθέῳ ζήλῳ, καὶ οὐχὶ ἐκ τῶν ἀπείρων καὶ ἐντελῶς ἀνεπιτηδείων καὶ ἀδοκίμων εἰς ἐκπλήρωσιν ὑψηλῶν καὶ σπουδαίων καθηκόντων, ἀφορώντων τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ τὴν Σιωνίτιδα Ἐκκλησίαν.

Αὕτη ἐστὶν ἡ ταπεινὴ ἡμῶν γνώμη ἐν γενικωτάταις γραμμαῖς. Ἀνάγκη δηλονότι γενναίων ἑκατέρωθεν θυσιῶν, ὧν ἄνευ ἀπολλύμεθα.

Ναύπλιον

† *Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀργολίδος*

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

Α. Σ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΡ. ΠΑΤΡΩΝ ΚΑΙ ΗΛΕΙΑΣ κ. ΑΒΕΡΚΙΟΥ

Ἀθῆναι καὶ Ἱερουσαλὴμ εἰσὶν οἱ δύω πόλοι, περὶ οὓς στρέφεται ἡ παγκόσμιος ἱστορία. Ἐν ἐκείναις μὲν ἀνεφύη τὸ ἐρευνητικὸν πνεῦμα εἰς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, ἐν ταύτῃ δ' ἐπεφάνη σωματικῶς αὐτὴ ἡ Ἀλήθεια. Ὡς δ' ἐκεῖναι ἦσαν καὶ εἰσὶν Ἑλληνικαί, οὕτω καὶ αὕτη ἐξελληνισθεῖσα ἐγένετο Ἑλληνική. Διὸ ἀπὸ τῶν ἀποστολικῶν —πλὴν ἑξηκονταετίας περίπου ἐπὶ Σταυροφόρων— κατέχεται καὶ διοικεῖται ὑπὸ Ἑλλήνων ὀρθοδόξων εὐδαιμονοῦσα. Ἀλλ' ἀπό τινων δεκαετηρίδων ἐχθροὶ πολύμορφοι καὶ πολυώνυμοι, ἀσεβεῖς καὶ δόλιοι, κάπηλοι καὶ ἅρπαγες, ἱερόσυλοι καὶ ἀνίεροι, πολιορκοῦσι ταύτην στενῶς, ὅπως διὰ τῆς πείνης ἐκπορθήσωσι τὴν γεραρὰν Σιωνίτιδα Ἐκκλησίαν. Διὸ ἐπιβάλλεται ἡμῖν τοῖς ὀρθοδόξοις Ἕλλησιν, ὡς καθῆκον ἱερὸν καὶ ὑπέρτατον, ὅπως δι' ὅλων τῶν μέσων, κρατήσωμεν ὃ ἔχομεν, ἵνα μηδεὶς τὸν στέφανόν μας λάβῃ! Κατορθωθήσεται δὲ τοῦτο εὐκόλως, ἐὰν καθ' ὅλας τὰς κωμοπόλεις καὶ πόλεις, ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος ἀναρτιθήσονται κιβώτια ὑπὲρ τοῦ Π. Τάφου, ἐν οἷς νὰ ῥίπτῃ ἕκαστος τὸ δηνάριόν του, ἢ ἐὰν ἤθελεν ἡ Ἐθν. Τράπεζα μετὰ τῶν λοιπῶν ἀναλάβῃ τὴν ἐξόφλησιν τοῦ ὅλου χρέους τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας, ἐπὶ ὑποθήκῃ ἁπάντων τῶν κτημάτων αὐτῆς, ὅπερ καὶ ἐθνωφελέστερον.

Πειραιεὺς

† *Ὁ πρ. Πατρῶν καὶ Ἠλείας*
ΑΒΕΡΚΙΟΣ

Α. Σ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΣ ΚΑΙ ΠΑΞΩΝ κ. ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟΥ

(Μέλους τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος)

Ὅπως καὶ ἐγὼ συνεισφέρω τὴν ταπεινήν μου γνώμην ὑπὲρ τοῦ τρόπου τῆς Ἀμύνης καὶ τῆς συντηρήσεως τῶν τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις τοῦ Π. Τάφου ἐθνικῶν ἡμῶν κειμηλίων, ἰλιγγιῶ, ὄχι διότι δὲν γνωρίζω κυρίως τί νὰ εἴπω, ἀλλὰ τί νὰ ἐκλέξω νὰ σημειώσω, καὶ τοῦτο ἀπὸ καθαρῶς ἐθνικῆς ἀπόψεως μόνον.

Ἀλλὰ μήπως ἐν τῇ ἰδέᾳ Ὀρθόδοξος Θρησκεία δὲν ἐμπεριέχεται ὅλη καὶ πλήρης ἡ Ἑλληνικὴ ἰδέα; Ἑλλὰς ἐν τῷ χριστιανισμῷ, χριστιανισμὸς ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ καὶ φιλοσοφίᾳ, εἶναι ἰχθὺς ἐν τῷ ὕδατι ζῶν. Ἂν εἶναι γεγονὸς ὅτι, ὅπου τις ἔχει τὰς κτήσεις, ἐκεῖ ἔχει ἐστραμμένην καὶ ἐντεταμένην ὅλην τὴν ἑαυτοῦ προσοχὴν κατὰ τὸ θεῖον ῥητόν, «ὅπου ὁ θησαυρὸς ὑμῶν ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν».

Ἂν ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων γνωρισμάτων ἐθνότητός τινος εἶναι ἡ Θρησκεία καὶ ἡ γλῶσσα· ἂν ὁ Παρθενὼν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ ἱστορία εἶνε ἡ παλαίστρα καὶ τὸ δρᾶμα τῆς ἐνδόξου αὐτῆς ζωῆς, πῶς δὲν εἶνε ἀληθὲς ὑπὸ πλατυτέραν ἔννοιαν, καὶ ἐντεῦθεν πῶς δὲν πρέπει νὰ γένηται ὑπὸ πάντων Ἑλλήνων καταληπτὸν ὅτι ἡ ἐν τῇ Σιὼν ἑλληνικὴ χριστιανικὴ Ἀκρόπολις, ἐν ᾗ ἑλληνικοῖς ἐπιγέγραπται γράμμασι τὸ «χαῖρε Σιὼν ἁγία Μήτηρ τῶν Ἐκκλησιῶν Θεοῦ κατοικητήριον», καὶ ἐν ᾗ ἡ Γραφὴ τοῦ λόγου τῆς Ζωῆς, τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον καὶ αἱ περὶ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ ἐκλάμπρως καὶ ἐκπάγλως διὰ τῆς γλώσσης ἡμῶν σελιδωθεῖσαι πράξεις καὶ ἱστορίαι εἴκοσιν ὅλων αἰώνων, καθ' ἃς διεπραγματώθη, διηρμηνεύθη καὶ διετρανώθη ἡ ἐν τῇ ἑλληνικῇ φιλοσοφίᾳ συμφυραθεῖσα καὶ συζυμωθεῖσα σοφία τοῦ χριστιανισμοῦ, ὅτι, λέγω, *ἐκεῖ* εὑρίσκεται δικαιώμασιν αἰωνίοις καὶ ἐντεῦθεν ἀπαραγράπτοις ἡ ἑλληνοθρη-

σκευτικὴ ἡμῶν Περιουσία, τὸ κτῆμα, τὸ χρῆμα, τὸ πνεῦμα τοῦ ἡμετέρου ἰδεώδους; Καὶ τί; εἰς μόνον τὸ οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ εἰς τὸ τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ Ἀντιοχείας φυλάττονται το συμβόλαια τῆς Ἐθνικῆς καὶ πνευματικῆς ἡμῶν ζωῆς;

Ἡ Ἀκρόπολις, ἡ Σαλαμίς, ὁ Μαραθών, τὸ Μεσολόγγιον καὶ αἱ ἄλλαι ἐθνικαὶ σκηναὶ σήμερον μάλιστα πρέπει νὰ θεωρῶνται ἐν κατωτέρῳ ὑφ' ἡμῶν λόγῳ ἢ ὁ Πανάγιος τοῦ Θεανθρώπου Τάφος, διότι ἐκεῖ εἶνε ἐστραμμένα ὅλης τῆς πεπολιτισμένης οἰκουμένης τὰ ὄμματα καὶ πολὺ ζηλοτύπως βούλονται δι' οἱουδήποτε μέσου νὰ ὑφαρπάσωσι τὴν καλλιτέραν μερίδα ἥν τινα εὐτυχῶς ἡ Θεία Πρόνοια ἐνεχείρισε εἰς τὴν εὐσέβειαν τῶν πατέρων ἡμῶν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς αὐτῆς. Ὁ Ἰησοῦς ὅταν οἱ Ἕλληνες ἐζήτησαν νὰ προσκυνήσωσιν Αὐτόν, ἐξεφώνησε τὸ θέσφατον ἐκεῖνο «Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου» (Ἰω. ιϐ' 20). Δίκαιον ἄρα καὶ δὴ ἀναγκαῖον νὰ προσηλώσωμεν τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν ἐκεῖ, ὅπου ὑπάρχει ὁ μέγας ἡμῶν θησαυρὸς μὴ ἐξολισθήσῃ τι ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν.

Πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ ἐγερθῇ ἡ ἐθνικὴ συνείδησις, ἀλλὰ νὰ ἐγερθῇ σύννους καὶ ἔντονος καὶ μὲ θέλησιν σταθερὰν καὶ ἁγίαν, διὰ νὰ ἐγείρῃ ὁ ἐνθουσιασμὸς ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ μὲ προτάσεις τοιούτου εἴδους:

α) Ἡ σεβαστὴ Κυβέρνησις γενναίως νὰ μισθοδοτήσῃ τὸν ἐκεῖ ἐθνικὸν πρέσβυν, τὴν Α. Μακαριότητα, διὰ νὰ δύναται νὰ ματαιοῖ τὰς καθ' ἡμῶν ἐκεῖ ἐνέδρας τῶν πολυωνύμων φανερῶν καὶ ἀφανῶν ἐχθρῶν.

ϐ) Νὰ ἐμψυχώσῃ σχολεῖα, παρθεναγωγεῖα καὶ ξενῶνας. Διὰ τῶν ἁπανταχοῦ ἱερέων καὶ διδασκάλων καὶ ἄλλων ἐπιτηδείων ἐθνικῶν πρακτόρων νὰ διδάξῃ καὶ κατηχήσῃ καὶ μυήσῃ πάντα Ἕλληνα, περὶ τὸ ἐθνικὸν καὶ θρησκευτικὸν μεγαλεῖον τῆς Σιωνίτιδος Ἑλλ. Ἐκκλησίας.

γ) Νὰ διευκολύνῃ τὴν μετάβασιν εἰς Ἱερουσαλὴμ τῶν προσκυνητῶν (μεγάλη αὕτη ἀνάγκη).

δ) Νὰ κανονίσῃ καὶ συστηματοποιήσῃ ὅπου γῆς ἑλληνικῆς καὶ ὅπου κατοικοῦσιν Ἕλληνες, τακτικοὺς καὶ ἐνιαυσίους ἐράνους ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ τῶν ἐκεῖ ἑλληνικῶν φιλανθρωπικῶν καταστημάτων.

ε) Νὰ εὑρεθῇ καὶ ὑψωθῇ ἐκεῖ μία θεολογικὴ σχολὴ ἰσοβάθμιος τῇ ἐν Χάλκῃ καὶ Ἀθήναις, καὶ συνάμα νὰ ὑποστηριχθῇ δι' ἐπιτηδείων μέσων ἡ ἐν Ἱεροσολύμοις ἑλληνικὴ ἀδελφότης.

Κέρκυρα

† *Ὁ Κερκύρας καὶ Παξῶν*
ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟΣ

Α. Σ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΓΙΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ κ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ
(Μέλους τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος)

ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ

«Ἐὰν ἐπιλάθωμαί Σου, Ἱερουσαλήμ, ἐπιλησθείη ἡ δεξιά μου. Κολληθείη ἡ γλῶσσά μου τῷ λάρυγγί μου, ἐὰν μή Σου μνησθῶ· ἐὰν μὴ προανατάξωμαι τὴν Ἱερουσαλὴμ ὡς ἐν ἀρχῇ τῆς εὐφροσύνης μου».
(Ψαλμ. 136, 5.6.).

Ὅ,τι οἱ πάλαι Ἰσραηλῖται ἔλεγόν ποτε παρὰ τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν Βαβυλῶνος, ὡς πρὸς τὴν ἐθνικὴν καὶ θρησκευτικὴν αὐτῶν ἑστίαν, τὴν πρωτεύουσαν τῆς θεοκρατίας Ἱερουσαλήμ, τοῦτο ὀφείλομεν νὰ ἐπαναλαμβάνωμεν στεντορείᾳ τῇ φωνῇ, ὅπου ἂν ὦμεν γῆς, καὶ ἡμεῖς οἱ νέοι τῆς Χάριτος Ἰσραηλῖται, ἡμεῖς οἱ ἐν τοῖς καθαρτικοῖς τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Κολυμβήθρας ὕδασι βεβαπτισμένοι Ἕλληνες.

Καὶ τῷ ὄντι· ὡς οἱ Ἕλληνες καὶ Πανέλληνες ἐξ ἐθνικῆς,

ἱστορικῆς καὶ θρησκευτικῆς ἀπόψεως, θεωροῦμεν τὴν Κωνσταντινούπολιν μετὰ τῆς Ἁγίας Σοφίας καὶ τοῦ Πατριαρχείου ὡς τὸ παλλάδιον τοῦ Ἑλληνισμοῦ, καὶ ὀνειρευόμεθα ταύτην ὡς τὴν μέλλουσαν τοῦ θεοπαγοῦς ἡμῶν Βασιλείου Κράτους πρωτεύουσαν, οὕτως ὀφείλομεν ὡσαύτως ἐκ θρησκευτικῆς, ἱστορικῆς, καὶ ἐθνικῆς ἀπόψεως, νὰ θεωρῶμεν καὶ τὴν Ἱερουσαλὴμ μετὰ τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ τοῦ Πατριαρχείου, σὺν τῇ ἡμετέρᾳ σχολῇ ὡς τὴν θρησκευτικὴν Ἀκρόπολιν καὶ τὸ φωτεινότατον καὶ ἱερώτατον χριστιανικὸν ἡμῶν ἰδανικόν.

Ἀθῆναι, Κωνσταντινούπολις, καὶ Ἱερουσαλήμ· Ἀκρόπολις, Ἑπτάλοφος, καὶ Σιών· Ἄρειος Πάγος καὶ Γολγοθᾶς· Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως, καὶ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων· Βωμὸς «Ἀγνώστῳ Θεῷ», Ἁγία Σοφία, καὶ Πανάγιος Τάφος· τὸ Σωκρατικόν: «Καθεύδοντες διατελεῖτε ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ μή τινα ἄλλον ὁ Θεὸς ἐπιπέμψειε κηδόμενος ὑμῶν». (Πλάτ. Ἀπολ.), καὶ τὸ Εὐαγγελικόν: — «Ἦσαν δέ τινες ΕΛΛΗΝΕΣ ἐκ τῶν ἀναβαινόντων, ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ. Οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ Βηθσαϊδὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτόν, λέγοντες· Κύριε, ΘΕΛΟΜΕΝ ΤΟΝ ΙΗΣΟΥΝ ΙΔΕΙΝ. Ἔρχεται Φίλιππος καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ· καὶ πάλιν Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος λέγουσι τῷ ΙΗΣΟΥ. Ὁ δὲ ΙΗΣΟΥΣ ἀπεκρίνατο αὐτοῖς λέγων· ΕΛΗΛΥΘΕΝ Η ΩΡΑ, ΙΝΑ ΔΟΞΑΣΘῌ Ο ΥΙΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ». (Ἰωαν. 12, 20-23), πρέπει νὰ διατελῶσιν ἐν τῇ καρδίᾳ, τῷ νῷ, τῇ ψυχῇ καὶ τῇ ὑποστάσει τοῦ Ἕλληνος, ὄντα ἀλληλένδετα καὶ ἀχώριστα· πρέπει νὰ διατελῶσι τῷ Ἕλληνι γνώμων καὶ πυξὶς τοῦ τε ἰδιωτικοῦ καὶ δημοσίου αὐτοῦ βίου· πρέπει τέλος νὰ ὦσι τῷ Ἕλληνι ἄδυτος ἥλιος, φωτίζων καὶ διαυγάζων τοὺς αἰωνοβίους θόλους τοῦ καθεδρικοῦ ναοῦ τοῦ θρησκευτικοῦ, ἱστορικοῦ, καὶ ἐθνικοῦ αὐτοῦ ἰδεώδους

Πλήν, ὅπως αἰσθητοποιῆται καὶ ἐνισχύηται ὁσημέραι ὁ ἐνυπόστατος οὗτος μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἁγίων Ἑλληνικῶν Τόπων

ἄρρηκτος κρίκος· ὅπως τηρῆται ἡ ἐν Ἱεροσολύμοις ἐθνικὴ ἡμῶν ὑπεροχή· ὅπως τηρῆται τὸ ἐν τοῖς προσκυνήμασι τοῦ Θεοδέγμονος Τάφου φυλετικὸν ἡμῶν γόητρον· ὅπως τέλος πάντων τηρῆται τὸ ἐν τῷ Παλαιστινείῳ Πατριαρχείῳ θρησκευτικὸν ἡμῶν μεγαλεῖον, ἅπερ αἰώνων ἱστορία καὶ παραδόσεις ἐκληροδότησαν ἡμῖν τοῖς Ἕλλησιν, εἶνε ἐπάναγκες, ἔνθεν μέν, ἵνα ἐπισκεπτώμεθα ἐνιαυσίως καὶ κατ' ἄλλας μὲν τοῦ ἔτους ἐποχάς, κατ' ἐξοχὴν δὲ κατὰ τὸ Μέγα καὶ Ἅγιον τοῦ Κυρίου Πάσχα, ἐν μείζονι ἀεὶ κλίμακι ἐκ τῶν διαφόρων τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς ὑδρογείου ἐν γένει σφαίρας ἐσχατιῶν, ἐν αἷς βιοῦσιν Ἕλληνες, τὴν Ἁγίαν Πόλιν Σιών, λέγοντες: — «Δεῦτε καὶ ἀναβῶμεν εἰς τὸ ὄρος Κυρίου, καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ Ἰακώβ, καὶ ἀναγγελεῖ ἡμῖν τὴν ὁδὸν Αὐτοῦ, καὶ πορευσόμεθα ἐν αὐτῇ· ἐκ γὰρ Σιὼν ἐξελεύσεται Νόμος, καὶ Λόγος Κυρίου ἐξ Ἱερουσαλήμ». (Ἡσ. 2, 3), ἔνθα δέ, ἵνα συντρέχωμεν καὶ ὑποστηρίζωμεν δι' ἑκουσίων ἑκάστοτε, καὶ δὴ καὶ γενναίων καὶ βασιλικῶν δωρεῶν τὴν Σιωνίτιδα Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν, τὴν Μητέρα ταύτην καὶ τροφὸν πασῶν τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν Ἐκκλησιῶν, τὸ ὑπὸ φωτὸς ἀπροσίτου ἀναβαλλόμενον τοῦτο τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ κατοικητήριον.

Καὶ τότε, ἀλλὰ μόνον τότε, πᾶς Ἕλλην θὰ δικαιῶται νὰ λέγῃ ἐν Ἱερουσαλήμ, ἔνθα συγκρούονται ποικίλα συμφέροντα, πολιτικὰ καὶ θρησκευτικά· ἔνθα ὁ ἡμέτερος Πατριάρχης, ὁ Ἕλλην οὗτος Πρωθιεράρχης τοῦ Θεοδοξάστου ἡμῶν Ἑλληνικοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου τυγχάνει ἄγρυπνος φύλαξ, φρουρὸς καὶ τηρητὴς τῶν ἀπαραγράπτων τῆς Ὀρθοδοξίας δικαιωμάτων, θὰ δικαιῶται, λέγομεν, πᾶς Ἕλλην νὰ λέγῃ μεθ' ὅλης τῆς δυνάμεως τῶν ἑαυτοῦ πνευμόνων κατὰ τὸν μεγαλοφωνότατον τῶν Προφητῶν Ἡσαΐαν: «Ἐπὶ τῶν τειχῶν σου, Ἱερουσαλήμ, κατέστησα φύλακας ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ ὅλην τὴν νύκτα, οἱ διὰ τέλους οὐ σιωπήσονται μιμνησκόμενοι Κυρίου» (Ἡσ. 62, 6).

Ναί· τότε ἡ πρεσβυγενὴς ἡμῶν Ἑλληνικὴ Σιωνῖτις Ἐκκλησία, ἡ ἀναφαιρέτῳ δικαιώματι κεκτημένη τὴν ἱερὰν καὶ σεβασμίαν

αὐτῆς πολιὰν ἀρχαιότητα καὶ τὰς ἀθανάτους αὐτῆς ἀναμνήσεις, ἡ ἀκοίμητος αὕτη Θεματοφύλαξ τῆς Πίστεως καὶ τῆς εὐσεβείας, ἣν Αὐτὸς ὁ Ἀρχηγὸς καὶ Τελειωτὴς τῆς ἡμετέρας σωτηρίας, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδίδαξεν, οἱ Ἀπόστολοι αὐτοῦ ἐκήρυξαν, καὶ οἱ τούτων Διάδοχοι ἐν ταῖς Τοπικαῖς καὶ Οἰκουμενικαῖς Συνόδοις, ὑπὸ τοῦ Παναγίου πνεύματος ἐλλαμπόμενοι καὶ ὁδηγούμενοι, ἡρμήνευσαν, ἀνέπτυξαν, διετύπωσαν, ἐπαγίωσαν καὶ ἐκράτυναν, θὰ διατελῇ οὖσα διὰ μέσου τῶν αἰώνων, καὶ θὰ ἀναδεικνύηται ὄντως κατὰ τὸν μέγαν τῶν ἐθνῶν Ἀπόστολον τὸν Οὐρανοβάμονα Παῦλον : — «ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΘΕΟΥ ΖΩΝΤΟΣ ΣΤΥΛΟΣ ΚΑΙ ΕΔΡΑΙΩΜΑ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ» (Α΄ Τιμοθ. 3, 15).

Γένοιτο ! Γένοιτο ! ! !

† *Ὁ Ζακύνθου*
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

Α. Σ. ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ ΚΑΙ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ κ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΥ

Οἱ Ἕλληνες ὀφείλουσι πάσῃ θυσίᾳ νὰ συνδράμωμεν τὸν Πανάγιον Τάφον, καὶ δὴ κινδυνεύοντα, ἀλλ᾽ ἡ τούτου σωτηρία ἐξαρτᾶται κυρίως ἐκ τῶν τὴν διαχείρισιν αὐτοῦ ἐχόντων.

Καλάβρυτα

† *Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας*
ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ

Α. Σ. ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΡΤΗΣ κ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ

(Μέλους τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος).

Εἶμαι τῆς γνώμης, ὅτι πρὸς διηνεκῆ ἄμυναν καὶ ἀντίδρασιν ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου, δέον α) οἱ ἔρανοι νὰ ἐξακολουθῶσιν ἁδρότεροι· β) νὰ ἱδρυθῶσι δημοτικὰ καὶ ἑλληνικὰ σχολεῖα, ἂν μὴ ἱδρύθησαν ἐν παντὶ χωρίῳ ἐν πάσῃ κωμοπόλει καὶ πόλει· γ) νὰ διδάσκωσιν ἐν αὐτοῖς μόνον ἕλληνες διδάσκαλοι διακεκριμένοι, καὶ δ) ἐνεργείᾳ δραστηρίᾳ οὐ μόνον τῶν ἐπιτροπῶν ἀλλὰ καὶ αὐ-

τῶν τῶν ἑκάστοτε Κυβερνήσεων, νὰ γίνωνται ἐτησίως ἐν τῇ ἑβδομάδι τῶν σεπτῶν παθῶν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν πανελλήνιος ἀποδημία, εἰς Ἱεροσόλυμα, εἰς προσκύνησιν τοῦ Παναγίου Τάφου.

† *Ὁ Ἄρτης*
ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

Α. Σ. ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΓΙΟΥ ΓΟΡΤΥΝΟΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΥΠΟΛΕΩΣ κ. ΙΩΑΝΝΟΥ

Ἐὰν τὸ ἔθνος σύμπαν μεταβληθῇ εἰς *Παλαιστίνειον Ἑταιρείαν*, ἡ δὲ Σιωνῖτις Ἐκκλησία καταστῇ φειδωλοτέρα καὶ αὐστηροτέρα, τὸ μεγαθήριον τὸ ἀπειλοῦν νὰ καταπίῃ τὸν Πανάγιον ἡμῶν Τάφον θ' ἀναχαιτίσῃ τὴν βουλιμίαν αὐτοῦ. Ὅθεν νήψωμεν, γρηγορήσωμεν· Ἐν τῷ *Θεῷ ποιήσωμεν δύναμιν*, καὶ αὐτὸς διασκεδάσει βουλὰς ἐθνῶν καὶ ἀθετήσει βουλὰς ἀρχόντων.

Στεμνίτσα

† *Ὁ Γόρτυνος Μεγαλουπόλεως*
ΙΩΑΝΝΗΣ

Α. Σ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ κ. ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ

«Πᾶσα βασιλεία ἀφ' ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα ἐρημοῦται, καὶ οἶκος πίπτει», λέγει τὸ ἀψευδὲς τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν στόμα.

Κατὰ ταῦτα οὔτε ἠθική, οὔτε ὑλική, οὔτε ἄλλη τις δύναμις, ἄλλοθεν προερχομένη, δυνήσεται ἀποσοβῆσαι τὸν τὴν Σιωνίτιδα Ἐκκλησίαν ἐπαπειλοῦντα μέγαν κίνδυνον, ἐὰν οἱ τὴν περιφρούρησιν αὐτῆς, θείᾳ προνοίᾳ, ἐντεταλμένοι, δὲν ἀνανήψωσι καὶ δὲν ἀποβάλωσιν τήν τε πολυτέλειαν καὶ ἰδιοτέλειαν, παρέχοντες ἑαυτοὺς ζῶν παράδειγμα εὐσεβείας, ἰσότητος, ἁπλότητος καὶ ὁμοφροσύνης.

Ἀργοστόλιον

† *Ὁ Κεφαλληνίας*
ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

Α. Σ. ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΥΘΗΡΩΝ κ. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Μετὰ τὰς πεφωτισμένας γνώμας τῶν ἐλλογίμων Καθηγητῶν, τῶν πεπειραμένων Πολιτευτῶν καὶ τῶν κρειττόνων ἐμοῦ Σεβασμιωτάτων ἱεραρχῶν, γνώμην μὲν δὲν ἔχω, εὔχομαι δ' ὅμως ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας, ὅπως ἡ γεραρὰ Σιωνῖτις Ἐκκλησία, ἡ Ἑλληνικωτάτη αὕτη Κιβωτὸς καὶ τὸ σέμνωμα τῆς χριστιανωσύνης, τοιαύτη ἐσαεὶ διαμένουσα, καὶ ὡς τοιαύτη παρέχουσα πᾶσι τοῖς εὐλαβῶς πρὸς αὐτὴν προσερχομένοις τὰ ἐκ τοῦ Παναγίου Τάφου τοῦ Κυρίου ἡμῶν μεταδιδόμενα πνευματικὰ δῶρα, δέηται ὑπὲρ τῆς πνευματικῆς ἑνώσεως πάντων τῶν εἰς Χριστὸν πιστευόντων, ὅπως, πάντες ἑνωθέντες διὰ τοῦ ἱεροῦ τῆς ἀγάπης δεσμοῦ ἀποτελέσωσι μίαν ποίμνην ὑπὸ ἕνα Ποιμένα, τὸν ὑπὲρ πάντων παθόντα, ταφέντα καὶ ἀναστάντα Σωτῆρα Χριστόν.

Κύθηρα

† *Ὁ Κυθήρων*
ΕΥΘΥΜΙΟΣ

Α. Σ. ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΓΙΟΥ ΓΥΘΕΙΟΥ ΚΑΙ ΟΙΤΥΛΟΥ κ. ΠΑΡΘΕΝΙΟΥ

Ἀληθῶς αἱ σταυροφορίαι τῆς Δύσεως ματαίως ἐπὶ πολλὰς δεκαετηρίδας ἠγωνίσθησαν ὑπὲρ τοῦ Π. Τάφου.

Ἀλλὰ καὶ ἂν διαρκῶς εὐλογῶνται ὑπὸ τῆς θείας προνοίας οἱ ἀγῶνες τῆς Ἑλλην. Ἐκκλησίας, ὡς καὶ ἀπ' ἀρχῆς τοῦ χριστιανισμοῦ, τὸ Ἔθνος ἡμῶν ἐκλήθη ὁ διδάσκαλος καὶ ὑπομνηματιστὴς τῶν θείων ἀληθειῶν· ἂν καὶ αὐτὸς ὁ κατακτητὴς ἐσεβάσθη τὰ δικαιώματα ἡμῶν, τανῦν ἐξέλειπεν ὁ νοῦς καὶ εἰς οὐδὲν λογίζεται ὁ πρότερον τῶν προμάχων τῆς ὀρθοδοξίας ζῆλος καὶ αὐταπάρνησις.

Ἂν ὑπάρχῃ γωνία γῆς, ἥν περ ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην εὐηργέτησεν ὁ Θεός, αὕτη ἦν ἡ τῶν Ἁγίων Τόπων, ἐφ' ὧν διεδραματίσθησαν τὰ ὕψιστα κοσμοσωτήρια μυστήρια καὶ διδάγματα. Ἡ γωνία δὲ αὕτη δὲν εἶχεν ἀνάγκην, ἀφοῦ ὁ Θεὸς ἐκάλεσε καὶ ἐνε-

πιστεύθη αὐτὴν εἰς τὴν εὐγενεστέραν τῆς ὑφηλίου φυλήν, τὴν Ἑλληνικήν, νὰ φθάσῃ εἰς ἣν σήμερον ἀφίκετο ἔνδειαν, ἂν ἐτήρει ἀνόθευτον ἀνιδιοτελῆ καὶ ἀκεραίαν τὴν ἣν ἀνέλαβε θείαν παρακαταθήκην.

Γύθειον † *Ὁ Γυθείου καὶ Οἰτύλου*
ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ

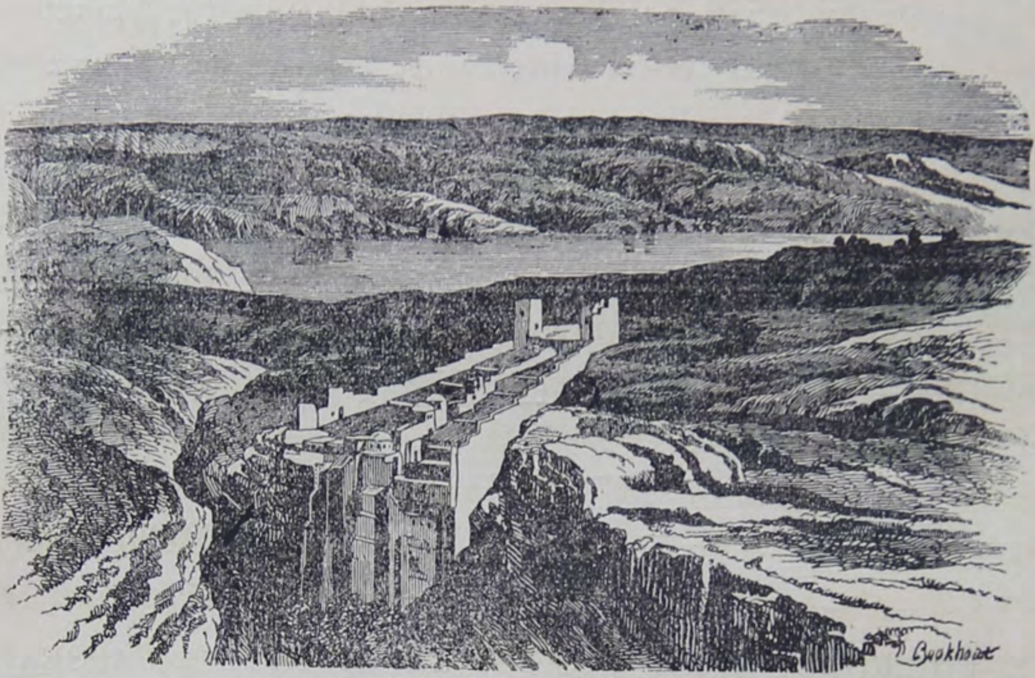

ΝΕΚΡΑ ΘΑΛΑΣΣΑ ΚΑΙ ΜΟΝΗ ΤΟΥ ΑΓ. ΣΑΒΒΑ

Α. Σ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΦΕΣΟΥ κ. ΙΩΑΚΕΙΜ
(Μέλους τῆς Ἱ. Συνόδου Κωνσταντινουπόλεως)

Περικλείω σημείωμά τι διὰ τὸ Πανελλήνιον Ἐθνικὸν Λεύκωμα ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου, εὐχόμενος τῷ μὲν ἱερῷ ἔργῳ πολύκαρπον διάδοσιν, τοῖς δὲ ὑπὲρ τοῦ ἁγίου σκοποῦ μοχθοῦσι πλουσίαν τὴν μισθαποδοσίαν.

« Εἰ μὲν ἡμεῖς ἅπαντες οἱ μέλλοντες λέγειν δεινοὶ φανείημεν ὄντες, οὐδὲν ἂν τὰ ἡμέτερα εὖ οἶδ' ὅτι βέλτιον σχοίῃ· εἰ δὲ παρ-

ελθὼν εἷς ὁστισοῦν δύναιτο διδάξαι καὶ πεῖσαι τίς παρασκευὴ καὶ πόση καὶ πόθεν πορισθεῖσα χρήσιμος ἔσται τῇ [Ἁγίᾳ] πόλει πᾶς ὁ παρὼν φόβος λελύσεται». — Ἐγὼ δὲ τοῦτο οὐχ' οἷός τ' εἰμι ποιῆσαι, ὥσπερ Δημοσθένης ἐν Ἀθηναίοις ἐποίει, ταῦτα ἐν τοῖς περὶ τῶν συμμοριῶν προλογιζόμενος, καὶ εἶτα τὰ ἄριστα διδάσκων καὶ πείθων.

Κωνσταντινούπολις

† *Ὁ Μητροπολίτης Ἐφέσου*
ΙΩΑΚΕΙΜ

Α. Σ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΜΑΣΕΙΑΣ κ. ΑΝΘΙΜΟΥ

Κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας τῆς διαχειρίσεως καὶ προστασίας τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ ἁγίων τόπων, οὔσης ἐμπεπιστευμένης τῷ Μακαριωτάτῳ Πατριάρχῃ Ἱεροσολύμων, οὐδεὶς ἕτερος δικαιοῦται ἐπεμβαίνειν, ἐκτὸς τῆς αὐτοπροαιρέτου συνδρομῆς ἠθικῆς καὶ ὑλικῆς, ἣν πᾶς χριστιανὸς ὀρθόδοξος ὀφείλει προσφέρειν τῇ Σιωνίτιδι Ἐκκλησίᾳ, ἐν πάσῃ αὐτῆς ἀνάγκῃ, ὁσάκις Αὕτη ταύτην ἀναφέρει ἐπισήμως ταῖς λοιπαῖς αὐτοκεφάλοις ὀρθοδόξοις Ἐκκλησίαις, καὶ ἐξαιτεῖται τὴν ἀδελφικὴν αὐτῶν συναντίληψιν.

Ἀμισὸς

† *Ὁ Μητροπολίτης Ἀμασείας*
ΑΝΘΙΜΟΣ

Α. Σ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΡΟΔΟΥ κ. ΙΩΑΚΕΙΜ

(Μέλους τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Κωνσταντινουπόλεως)

Ἐν ἀγνοίᾳ διατελῶν τῆς ἐσωτερικῆς διοργανώσεως τῶν τοῦ Παναγίου Τάφου, καὶ τοῦ τρόπου τῆς οἰκονομικῆς αὐτοῦ διαχειρίσεως, ἀδυνάτως ἔχω νὰ ἐκφέρω γνώμην αὐτοτελῆ καὶ σοβαράν, δυναμένην εὐπροσώπως νὰ καταχωρηθῇ ἐν τῷ «Πανελληνίῳ Ἐθνικῷ ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου Λευκώματι», τῶν μέχρι τοῦδε μελετῶν μου οὐσῶν ἀνεπαρκῶν σχετικῶς, καὶ περιοριζομένων εἰς τοὺς κινδύνους, τοὺς ὁποίους καὶ πάντοτε μέν, ἰδίᾳ ὅμως

ἀπὸ τῆς κρίσεως τοῦ Ἀντιοχικοῦ ζητήματος, ἤρξατο νὰ διατρέχῃ ὁ Πανάγιος, περὶ οὗ νῦν πρόκειται, Τάφος, ἡ σεπτὴ Αὕτη τῆς καθόλου ὀρθοδοξίας Κιβωτός, ὑπὸ τοῦ ἀνθελληνικοῦ χειμάρρου, τοῦ ζητοῦντος νὰ καταπνίξῃ τὸν δοῦλον καὶ μὴ Ἑλληνισμόν, ἐν τῇ ταπεινώσει τῇ τελείᾳ ἐξοντώσει τοῦ ἐπ' αὐτὸν ὑπὸ τῆς θείας Προνοίας τεταγμένου ἀνωτέρου Ἱεροῦ Κλήρου.

Παρακαλῶν δὲ νὰ μὴ παρεξηγηθῶσιν αἱ εἰλικρινεῖς μου αὗται ἐξαγορεύσεις, ὑπὲρ τοῦ πολυτίμου ἔργου, δέομαι θερμότατα τοῦ Ὑψίστου ὑπὲρ αἰσίας διεκπαιρεώσεως αὐτοῦ.

Ῥόδος

† *Ὁ Μητροπολίτης Ῥόδου*
ΙΩΑΚΕΙΜ

Α. Σ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΣΕΡΡΩΝ κ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ
(Μέλους τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Κωνσταντινουπόλεως)

Μίαν φρονῶν ὅτι ὀφείλομεν ἔχειν οἱ ἁπανταχοῦ τῆς ὑφηλίου Ἕλληνες ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ περὶ τοῦ Παναγίου Τάφου γνώμην· ὅτι δηλ. ἐστὶ τὸ τιμαλφέστερον τῶν ἡμετέρων ἐθνικῶν κειμηλίων, καὶ δέον διὰ παντὸς τρόπου νὰ φροντίζωμεν, ἵνα μηδὲ καὶ κατὰ τὸ ἐλαχιστότερον μόριον ἀπωλέσωμέν τι τῆς ἧς παρὰ τῶν πατέρων ἡμῶν παρελάβομεν ἱερωτάτης ταύτης παρακαταθήκης· καὶ διὰ τοῦτο μετὰ τοῦ προσήκοντος ἐνδιαφέροντος παρακολουθῶν τὸ λυπηρὸν οἰκονομικὸν ζήτημα τῶν Ἁγίων ἐκείνων Τόπων, τὸ δικαιότατα τὴν προσοχὴν καὶ τὴν μέριμναν τοῦ φιλογενεστάτου ἀρχιποιμένος τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας καὶ πλείστων ἄλλων φιλογενῶν ἀνδρῶν ἐπισπασάμενον, καὶ ὑπὸ τῆς θλίψεως ὑφ' ἧς ἀναμφήριστον ὅτι θέλει καταληφθῇ ὁ τὰς ἐξ αὐτοῦ ἀνυπολογίστους συνεπείας δυνάμενος νὰ ἀναπολήσῃ, καταλαμβανόμενος, μὴ δυνάμενος δ' ἄλλως εἴτ' ἐξ ἰδίων, εἴτε δι' ἄλλων ἀποτελεσματικῶς νὰ συντελέσω εἰς τὴν ἀποσόβησιν τῶν ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ ζητήματος καὶ ἐν τοῖς Ἁγίοις ἐκείνοις Τόποις ἐπαπειλουμένων νέων σπουδαιοτάτων ἐθνικῶν ἀπωλειῶν, ἐσκέφθην νὰ προτείνω, ὡς καὶ ἔπραξα πρός τινας τῶν διακεκριμένων Ἱεραρχῶν τοῦ Οἰ-

κονομικοῦ Θρόνου, ἵνα ἀναλάβωμεν νὰ προτείνωμεν ἕκαστος, πρὸς οὓς ἔχει φίλους κληρικούς τε καὶ λαϊκούς, οὗτοι δὲ πρὸς οὓς ἐπίσης ἔχουσι τοιούτους, καὶ ἐκεῖνοι πρὸς ἄλλους φίλους αὐτῶν καὶ οὕτω καθεξῆς, νὰ ἀσφαλίσωμεν τὴν ζωὴν ἡμῶν ἀντὶ χιλίων τοὐλάχιστον λιρῶν ἕκαστος, ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου.

Εἰς τὴν ἀπόφασαν δὲ ταύτην προέβην, ἀφοῦ προηγουμένως ἔπεισα ἐμαυτὸν, ὅτι ἀποδεκτῆς ἔστω καὶ παρ' ὀλίγων τὸ κατ' ἀρχὰς γενομένης τῆς προτάσεως ταύτης, σὺν τῷ χρόνῳ, ἀφοῦ δηλονότι ζητηθῇ καὶ ἐπιτευχθῇ ἡ ἐπισημοποίησις τοῦ πράγματος, ἡ παρ' ἁρμοδίων προσώπων διακανόνισις καὶ ἡ ὑπὸ τῆς δημοσιογραφίας σύστασις καὶ ὑποστήριξις αὐτοῦ, προθύμως, καὶ δὴ μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας, θέλουσιν ἀσφαλίσει τὴν ζωὴν αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου ἑξακόσιοι τοὐλάχιστον, μεταξὺ τῶν ἁπανταχοῦ ἡμετέρων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, ὅτε θέλει σχηματισθῇ ποσόν, δι' οὗ καὶ τὸ ἐπιβαρύνον τὸν Πανάγιον Τάφον χρέος θέλει ἄρξηται ἐξοφλούμενον μετ' ὀλίγα ἔτη, συνῳδὰ τῇ γενησομένῃ διακανονίσει ἀπὸ τῆς ἐγγραφῆς ἱκανοῦ ἀριθμοῦ τῶν τὴν ζωὴν αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου ἀσφαλισάντων χριστιανῶν, καὶ σπουδαῖον ἀποθεματικὸν πρὸς συντήρησιν αὐτοῦ εἰς τὸ διηνεκὲς κεφάλαιον θέλει σχηματισθῇ.

Ἀποσοβουμένων δ' οὕτω τῶν ἐκ τοῦ οἰκονομικοῦ ζητήματος ἐπαπειλουμένων καὶ ἐπικρεμαμένων κινδύνων, εὔκολος μετὰ ταῦτα ἡ διὰ τοῦ προσήκοντος κανονισμοῦ ἐξασφάλισις ἐν τῷ μέλλοντι τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀνεκτιμήτου ἐθνικοῦ θησαυροῦ.

Ἐξακολουθῶ ἔχων τὸ αὐτὸ φρόνημα περὶ τῆς ἀποτελεσματικότητος τοῦ διαλειφθέντος μέτρου. Σοβαρωτέρα ὅμως περὶ αὐτοῦ μελέτη καὶ σκέψις ἔπεισέ με, ὅτι ὅπως ἀσφαλῶς ἐπιτευχθῇ τὸ δι' αὐτοῦ ζητούμενον ἀποτέλεσμα, δέον ἵνα τὸ ἔργον ἀναλάβῃ ἐπιτροπή, ἥτις ἀπαρτιζομένη ἐκ προσώπων ἐξόχων νὰ ἐπισπᾶται ἀμέριστον τὴν ὑπόληψιν καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν χριστιανῶν.

Σέρραι

† *Ὁ Μητροπολίτης Σερρῶν*
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

Α. Σ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΔΡΑΜΑΣ κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

Εὐφράνθην ἐπὶ τοῖς εἰρηκόσι μοι·
εἰς οἶκον Κυρίου πορευσόμεθα.
(*Ψαλμ. 121, 1*).

Τρία Πανάγια ὑπ᾽ οὐρανὸν κεῖνται διὰ τὸν ἄνθρωπον τὸν Χριστιανόν, τὸν Ἕλληνα ἰδιαίτατα προσκυνήματα, τρεῖς δεδοξασμένοι ἐν τῇ ὑφηλίῳ εὕρηνται τόποι ἁμιλλώμενοι καὶ ἐρίζοντες, τίς τίνα νὰ ὑπερβάλῃ κατὰ τὴν ἀγήρω δόξαν, καὶ τὸ διὰ τῶν αἰώνων ἀειλαμπέστατον θείας καὶ ἀνθρωπίνης αἴγλης φωτοβόλημα.

Ἡ ἁγία Σιών, ἡ Μήτηρ τῶν ἐκκλησιῶν Ἱερουσαλήμ, ἡ πόλις αὕτη τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ κατοικητήριον τοῦ Βασιλέως τοῦ Μεγάλου.

Τὸ Ἄστυ, τὸ κατ᾽ ἐξοχὴν Ἄστυ, τὸ ἰοστέφανον, αἱ χρυσαῖ καὶ τῶν καλῶν πρόξενοι Ἀθῆναι, τὸ ἐνδιαίτημα καὶ ἡ πόλις τῆς σοφίας καὶ γνώσεως, ἡ ἑστία τοῦ ἀνεσπέρου φωτὸς καὶ τοῦ ἀδύτου πνευματικοῦ φέγγους ὁ λύχνος.

Τὸ Βυζάντιον, ἡ Νέα Ῥώμη, ὁ δεδοξασμένος τόπος τοῦ Ναοῦ τῆς ἁγίας καὶ Μεγάλης τοῦ Θεοῦ Σοφίας, τὸ παμφαέστατον κέντρον καὶ ἡ ἐρυμνὴ ἀκρόπολις τῶν θρησκευτικῶν καὶ ἐθνικῶν τοῦ ὀρθοδόξου Ἑλληνικοῦ Γένους παραδόσεων, καὶ ἡ ἀθάνατος κοιτίς, ἔνθα ἡ ἐνδοξοτάτη καὶ ἡ μακροχρονιωτάτη ἱδρύθη Αὐτοκρατορία, ἐξ ὅσων ὁ ἥλιος εἶδέ ποτε ἐν τῇ ὑπ᾽ οὐρανὸν λαβούσας σύστασιν.

Ἀλλ᾽ ὑπέρκειται ὑπὲρ πᾶν ὕψωμα δόξης, ὑπὲρ πᾶσαν θείαν καὶ ἀνθρωπίνην λαμπρότητα, ἡ πόλις τοῦ Θεοῦ, περὶ ἧς δεδοξασμένα ἐλαλήθη, ἡ Ἱερουσαλήμ, οὖσα τὸ «εὔρριζον ἀγαλλίαμα πάσης τῆς γῆς», ἀγαλλίαμα αἰώνιον ἐν τῇ ὑπ᾽οὐρανόν, ὁ στέφανος καὶ τὸ ἀγλάϊσμα πάσης τῆς οἰκουμένης· ἡ Ἱερουσαλήμ, ἔνθα ἔπηξεν αἰσθητῶς ἐν τῷ κόσμῳ τὰ σκηνώματα Αὐτοῦ ὁ Ὕψιστος· ἔνθα ηὐδόκησεν ὁ Θεὸς νὰ τελεσθῇ τὸ σεπτότατον ἀνὰ τὴν γῆν

πᾶσαν τῆς ἐν Σιὼν δεσποτικῆς ἱερουργίας μυστήριον, καὶ νὰ τελεσιουργηθῇ τὸ μέγα καὶ ὑπερφυέστατον τῆς τοῦ Θεοῦ οἰκονομίας δρᾶμα. Ἡ Ἱερουσαλήμ, ἔνθα ἡ φάτνη καὶ ἡ Βηθλεὲμ «ἣν οὐδὲν (ἵνα κατὰ τὸν Θεολόγον εἴπω Γρηγόριον λόγ. ιθ΄) ἐκώλυσε καὶ μικρὰν εἶναι πόλιν καὶ τῆς οἰκουμένης Μητρόπολιν, ὡς Χριστοῦ τροφὸν καὶ μητέρα· Χριστοῦ τοῦ τὸν κόσμον ποιήσαντος καὶ νικήσαντος». Ἔνθα «ὁ Γολγοθᾶς οὗτος ὁ ἅγιος, ὁ ὑπερανεστὼς καὶ δεικνύων μέχρι νῦν ὅπως διὰ Χριστὸν καὶ πέτραι τότε ἐρράγησαν» (Κυριλ. Κατηχ. 14 § 19). Ἔνθα ὁ θεοδέγμων τάφος, ἔνθεν ἡ ζωὴ τῶν ἁπάντων κατῆλθε μέχρι τῶν ταμιείων τῶν ἐσχάτων τοῦ Ἅδου, καὶ ἀνέστη καὶ συνανέστησεν ὅλην χαμαὶ καὶ εἰς βάθος κακῶν καὶ ἀπωλείας ἀθεώρητον κειμένην ἀνθρωπίνην φύσιν.

Πρὸς τὴν πόλιν ταύτην συνέρρεον ἀείποτε ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς τὰ ἔθνη τὰ πεπολιτισμένα, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ φῦλα τὰ βάρβαρα, Ἕλληνες καὶ Ῥωμαῖοι, Κρῆτες καὶ Ἄραβες, Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἐλαμῖται καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν, Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης (Πραξ. Ἀπ. κεφ. Β΄.). Αὐτὴ ἡ πόλις ἦν καὶ ἔστι καὶ ἔσται ἡ προσδοκία τῶν ἐθνῶν ὅλης τῆς γῆς· τὸ παγκόσμιον κέντρον, ὁ ὀμφαλὸς καὶ τὸ χρηστήριον ὅλης τῆς χριστιανωσύνης· τὸ θεῖον ὄνειρον καὶ ὁ ἀκοίμητος πόθος ὅλων τῶν καρδιῶν τῆς γῆς· ὁ μέγας σταθμὸς τῆς ἀνθρωπότητος· τὸ μόνον καὶ ἀληθῶς διεθνὲς καὶ αἰωνόβιον ἀγαλλίαμα ἐν πάσῃ τῇ γῇ, πρὸς ὃ «ὡς νεφέλαι πέτονται καὶ ὡς περιστεραὶ σὺν νεοττοῖς» (Ἡσαΐου) καὶ κατευθύνονται ὅλοι οἱ λαοί, ὅλα τὰ ἔθνη, ὅλαι αἱ γλῶσσαι ἀπὸ Ἀνατολῶν ἕως Δυσμῶν.

Καὶ ἐνῷ ηὐδόκησεν ὁ Θεὸς φρουρὸν καὶ φύλακα τοῦ τόπου τούτου τοῦ ἁγίου, νὰ τάξῃ ἀπὸ αἰώνων τὸ ἔθνος τὸ Ἑλληνικὸν, τὸν ἐκλεκτὸν καὶ περιούσιον αὐτοῦ λαόν, τὸν νέον Ἰσραήλ, ὁ νέος οὗτος Ἰσραὴλ ἐπελάθετο Κυρίου τοῦ Θεοῦ του, μονονουχὶ ἐγκατέλιπε τὰ σκηνώματα καὶ τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, ἐτράπη ἐπὶ τὰ εὐτελῆ καὶ φαῦλα, καὶ ἀφῆκεν ἀφρουρήτους τὰς θείας φυλακὰς καὶ

ὑπεισέδυσαν ἐκεῖθεν οἱ ἐχθροὶ τοῦ Σταυροῦ, ὁ κοσμικὸς τάραχος, αἱ ζωηραὶ βλέψεις, οἱ πολιτικοὶ ὑπολογισμοὶ καὶ αἱ ὑστεροβουλίαι, καὶ νῦν ἔστιν ἡμῖν ἐκεῖ ὁ πόλεμος πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ αἰῶνος τούτου, οἵτινες οὐδαμοῦ ἀλλαχοῦ τῆς γῆς μανικώτερον ἐπέσκηψαν καὶ ἐπισκήπτουσι καθ' ἡμῶν, εἰμὴ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ τῷ ἁγίῳ! Καὶ ἂν μὴ ταχὺ ἀνανήψωμεν καὶ συνετισθῶμεν πάντες, ἐὰν μὴ ὁ γνήσιος καὶ φυσικὸς καὶ ἐκ Θεοῦ κατεστημένος κληρονόμος, ζηλοτυπώτερον τὴν πολυτιμοτάτην πατρικὴν αὐτῶν ταύτην περιουσίαν περιφρουρῶν περικρατήσῃ ἀσφαλῶς, ἐὰν μὴ ὁ ἐπαΐων καὶ φιλόπατρις λόγιος καὶ σοφός, κρούων τοῦ ἐσχάτου κινδύνου τὸν κώδωνα, συναγείρῃ διὰ τοῦ κύρους καὶ τῆς ἰσχύος τῆς γραφίδος εἰς τὰς φυλακὰς καὶ τὰς ἐπάλξεις τοὺς προμάχους τῶν τόπων τῶν ἁγίων ἀθλητάς, ἐὰν μὴ ὁ εὐπορῶν καὶ μεγάλα διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ κράτους τοῦ πλούτου δυνάμενος ἐνισχύσῃ τὸ ἠσθενηκὸς καὶ καταδήσῃ τὸ συντετριμμένον ἐπιτιθεὶς μάλλαγμα καὶ καταδέσμους ἐπὶ τὰς χαινούσας οἰκονομικὰς πληγὰς τῆς Σιωνίτιδος, ἐὰν μὴ ὁ κληρικός, ὁ καταπεπιστευμένος τὴν ἱερωτάτην ταύτην παρακαταθήκην, διὰ τῆς ἁγιότητος τοῦ βίου καὶ τοῦ κατὰ Θεὸν πολιτεύματος ἀφοπλίσῃ τὰς ἐν πολλῷ μέτρῳ ἀδικώτατα καὶ δικαιώτατα κατ' αὐτοῦ ἠκονημένας γλώσσας, οὐ μόνον τῶν βαρέως καὶ ἐπαχθῶς, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν φίλα πρὸς τὰ ἡμέτερα διαλειμένων, ἐὰν μὴ οἱ πάντες εἰλικρινέστερον καὶ ποθεινότερον ἀγαπήσωμεν τὰ σκηνώματα τοῦ Ὑψίστου, καὶ οὕτω διαπλάσωμεν ὡς οἱ πατέρες ἡμῶν καὶ ἡμεῖς τὸ Χριστιανικὸν ἡμῶν φρόνημα, ὥστε νὰ «ἐπιποθῇ καὶ ἐκλείπῃ ἡ ψυχὴ ἡμῶν εἰς τὰς αὐλὰς τοῦ Κυρίου» (Ψαλ. 83,1).

Ὢ! ἐὰν μὴ ταῦτα συμβῶσιν, ἐλεύσεται πικρὸν ἦμαρ, καὶ ἀρθήσεται ἀφ' ἡμῶν ἡ βασιλεία, καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς!

Δράμα † *Ὁ Μητροπολίτης Δράμας*

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Α. Σ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΣΑΜΟΥ κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Ἄσμενος ἥκω νῦν εἰς τὸ νὰ ἐκφέρω τὴν γνώμην μου, καίτοι ἐκ τῶν προτέρων ἀνομολογῶ ὅτι αὕτη ἐπὶ τοσοῦτον σοβαροῦ καὶ σπουδαίου ζητήματος, ὡς μὴ ἀπορρέουσα ἐξ ἀμέσου ἀντιλήψεως καὶ πείρας τῶν προσώπων καὶ τῶν πραγμάτων, δὲν θὰ ἔχῃ τὴν ἀξίαν καὶ τὸ κῦρος ἐκεῖνο, ὅπερ δέον πρὸ παντὸς νὰ περιβάλλῃ τὴν γνώμην τῶν ἐπὶ θεμάτων τοιούτου ἐνδιαφέροντος ἀποφαινομένων.

Χρηματίσας λήγοντος τοῦ 1902 καὶ κατὰ τὴν ἀτυχῆ ἐπίσκεψιν τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Δαμιανοῦ εἰς Κωνσταντινούπολιν, μέλος Ἐπιτροπῆς, κατ' ἐντολὴν ἀναλαβούσης τὴν σύνταξιν Εἰδικῶν Κανονισμῶν διὰ τὸ ἱερὸν Κοινὸν τοῦ Παναγίου Τάφου, καὶ ἀποτελουμένην ἐκ τριῶν ἐπιλέκτων μελῶν αὐτοῦ καὶ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Χίου, ὑπέγραψα μετ' αὐτῶν «Σχέδιον Κανονισμοῦ», μέλλοντος νὰ διέπῃ τὰ τῆς Ἐκκλησίας Σιών, καὶ τὸ ὁποῖον ἕνεκα τοῦ περιοριστικοῦ αὐτοῦ πνεύματος ὡς πρὸς τὰ μοναρχικὰ δικαιώματα τοῦ κατὰ καιρὸν ἰθύνοντος Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, ἅμα δὲ καί τινας πεπαλαιωμένας καὶ ὀλεθρίως ἐπιδρασάσας εἰς τὴν τύχην καὶ τὴν ἀσφαλῆ πρόοδον τῆς Ἀδελφότητος ἕξεις, οὐκ ἔτυχε δυστυχῶς τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Πατριάρχου, ὡς καί τινων ἀνωτέρων ἐν αὐτῇ κληρικῶν, μεγάλως ἐνδιαφερομένων πρὸς διατήρησιν τοῦ ἀρχαίου καθεστῶτος.

Τῶν ἐν τῷ διαλειφθέντι «Σχεδίῳ Κανονισμοῦ» τῆς ὑπογραφῆς μου σκέψεων, καὶ τῆς ἐν αὐτῷ ἐκτιθεμένης γνώμης μου, περὶ ἀνορθώσεως τῶν τοῦ Παναγίου Τάφου πραγμάτων, ἐξακολουθῶ στερρῶς καὶ ἀδιασείστως νὰ ἔχωμαι, καὶ ἐπὶ τούτῳ παρακαλῶ, ὅπως οἱ εἰλικρινῶς κηδόμενοι τῶν ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γῇ ἱερῶν Σεβασμάτων καὶ Ἐθνικῶν Κειμηλίων ἡμῶν, ζητήσωσι νὰ ἴδωσι καὶ κρίνωσι τὸ ἐν τοῖς Ἀρχείοις ἐπιμελῶς φυλασσόμενον ἔργον τῆς Ἐπιτροπῆς ἐκείνης, καὶ ὅπου μὲν εὕρωσιν αὐτὸ ἐλλιπῶς ἔχον νὰ διορθώσωσι καὶ συμπληρώσωσιν αὐτό, ὅπου δὲ τοὐναντίον ἀνακαλύψωσι τὸ ἐπωφελὲς καὶ ἀνορθωτικὸν διὰ τὴν Ἀδελφότητα,

ἀνδρικῶς νὰ ὑψώσωσι τὴν εὐγενῆ καὶ πατριωτικὴν αὐτῶν φωνήν, πρὸς ἐπικράτησιν τοῦ ἐκκλησιαστικῶς καὶ ἐθνικῶς ὠφελίμου καὶ χρησίμου ἐν αὐτῇ.

Τὰ τῆς Ἐκκλησίας Σιὼν τότε μόνον ὁριστικῶς θὰ ἀνορθωθῶσι καὶ ἐξυψωθῶσιν εἰς τὴν οἰκείαν καὶ ὑπὸ τῶν περιστάσεων ἐπιβαλλομένην ἐφετὴν περιωπήν, ὅταν οἱ τὴν Σεβασμίαν ταύτην Ἀδελφότητα καὶ σημαίνουσαν Ἐκκλησίαν Σιὼν ἀποτελοῦντες περιπόθητοι ἐν Κυρίῳ Ἀδελφοὶ καὶ ὁμογενεῖς περισπούδαστοι, ἀπεκδυθῶσι — κατὰ Παῦλον εἰπεῖν — τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις, καὶ ἐνδύσονται τὸν νέον τὸν κατὰ Χριστὸν κτισθέντα, ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἅμα δὲ καὶ ἀληθινῇ ἀγάπῃ καὶ φειδοῖ πρός τε τὴν σεπτὴν Μητέρα τῶν Ἐκκλησιῶν, ὡς καὶ τὸ πολυτρόπως καὶ πολυμερῶς καταπτρυχόμενον καὶ καταπονούμενον δύσμοιρον Γένος, τὸν ἑαυτῶν βίον κατεργαζόμενοι.

Ἐπὶ τούτοις ἐπευλογοῦμεν τὸ ἐπ' αἰσίοις συντελεσθησόμενον πατριωτικὸν ἔργον.

† *Ὁ Μητροπολίτης Σάμου καὶ Ἰκαρίας*
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Α. Σ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΓΧΙΑΛΟΥ κ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Ο ΠΑΝΑΓΙΟΣ ΤΑΦΟΣ

Ἐπισυνάπτω ᾧδε βραχύ τι περὶ τοῦ Παναγίου Τάφου σημείωμα, ὅπερ εἴθε νὰ φανῇ κατά τι χρήσιμον πρὸς διάσωσιν ἱερωτάτου τῶν πατέρων κειμηλίου.

Ἐπὶ τούτοις εὔχομαι σθένος ἐν τῷ εὐγενεστάτῳ τούτῳ ἀγῶνι.

Ἐὰν ἤθελέ τις εἴπει ὅτι ὁ Παναγίος Τάφος τοῦ θεανθρώπου λυτρωτοῦ τῆς ἀνθρωπότητος, μεθ' ὅλων τῶν συναφῶν αὐτῷ ἐν τῇ ἁγίᾳ γῇ ἱερῶν προσκυνημάτων, ἀνήκει κυρίως καὶ κατ' ἐξοχὴν εἰς τοὺς Ἕλληνας, ἴσως ἤθελε λογισθῇ ὑπό τινων ὡς ὑπερβολικὰ

καὶ διάθερμα δισχυριζόμενος. Καὶ ὅμως αὐτὴ ἡ ἐκ τῶν πραγμάτων καὶ τῆς ἱστορίας ἀπορρέουσα καθαρὰ ἀλήθεια, συνηγορεῖ ὑπὲρ τοῦ ἰσχυρισμοῦ τούτου καὶ διὰ πολλῶν τεκμηρίων ἐπικυροῖ αὐτόν. Διότι ἀπὸ τῶν πρώτων ἤδη τοῦ χριστιανισμοῦ χρόνων μέγιστον τοῦ Ἑλληνισμοῦ μέλημα, πρὸς τῇ διαδόσει τοῦ Εὐαγγελίου ἦτο ἡ περιφρούρησις καὶ τιμὴ τῶν ἁγίων τόπων, ὅπου ὁ Κύριος καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον ἔδρασαν. Θεσπέσιοι δὲ καὶ σοφοὶ ἄνδρες διηκόνουν ἐκεῖ ὥς τε ἐπίσκοποι καὶ ὡς πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι, ὅλον ἀποπνέοντες τὸ μύρον τῆς ἑλληνικῆς παιδείας καὶ τῆς ἑλληνικῆς σοφίας. Εἶνε δὲ ἀνάγκη νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἐξελληνισθεῖσα καὶ ἡ γῆ τῆς ἐπαγγελίας, ἐκοσμήθη ἐπὶ μακροὺς αἰῶνας δι' ἑλληνικῶν, θεολογικῶν καὶ ῥητορικῶν καὶ φιλοσοφικῶν σχολῶν, καὶ ὅτι μέχρι τῶν ἀπαισίου μνήμης σταυροφοριῶν διέσῳζε καὶ ὑπὸ τὸν ζυγὸν τὴν ἑλληνικὴν γνησιότητα ; Ἡ ἱστορία μαρτυρεῖ, ὅτι οἱ τρεῖς ἀποστολικοὶ καὶ πατριαρχικοὶ θρόνοι τῆς Ἱερουσαλὴμ, τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τῆς Ἀντιοχείας, καὶ ὑπὸ τὰς δυσμενεστέρας περιστάσεις διέσῳζον στοιχεῖα ζωῆς καὶ προκοπῆς ὑπὸ τὴν ζείδωρον πνοὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ὁσάκις δέ, φθόνῳ τοῦ διαβόλου, ἄλλοι ἀνέβαινον ἐπ' αὐτῶν, ῥάγδην ἐπέπιπτον ἡ παρακμὴ καὶ ἡ κατάπτωσις τελείαν ἐπαπέιλοῦσα καταστροφήν. Οἱ δὲ κίνδυνοι ἐπήρχοντο τότε ἀπὸ τῆς δύσεως καὶ ἀπὸ τῶν ὀργάνων αὐτῆς τὰ πάντα πανταχοῦ τῆς ἀνατολῆς συγκυκώντων, μάλιστα δὲ ἐν τῇ βασιλευούσῃ τῶν πόλεων.

Ἀλλὰ τῷ Θεῷ δόξα καὶ χάρις, διότι πάντας μέχρι τοῦδε τοὺς φοβεροὺς κινδύνους ἐματαίωσε τὸ σθένος τῆς ἑλληνικῆς εὐσεβείας καὶ φιλοτιμίας. Καὶ εἶνε λοιπὸν δυνατόν, νὰ ὑποπτεύσῃ τις, ὅτι ἐξέλιπε παρ' ἡμῖν ἡ ἔνθεος ἐκείνη δύναμις, ἥτις τοσαῦτα κατὰ καιροὺς ἐμεγαλούργησε ; Καὶ δύναταί τις Ἕλλην νὰ φαντασθῇ, ὅτι ἡ ἑλληνικὴ πνοὴ θὰ παύσῃ ζωογονοῦσα τοὺς ἁγίους ἐκείνους τόπους καὶ καθαγιαζομένη ὑπ' αὐτῶν ; Ποῦ λοιπὸν ἔμειναν αἱ τόσαι μεγάλαι καὶ ἱεραὶ ἀναμνήσεις, αἵτινες ἀδιαρρήκτως συνδέουσιν ἡμᾶς μετὰ τοῦ παναγίου λίκνου τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ τῆς ὀρθοδο-

ξίας; Εἶνε ἀνάγκη μίαν πρὸς μίαν νὰ ἐκθέσωμεν αὐτάς; Ἀλλὰ τότε δὲν θὰ ἐξαρκέσῃ μακρὸς χρόνος, ἐν ᾧ τὰ πράγματα φωνὴν ἀφιέντα, ἐπιβάλλουσιν εἰς πάντας σύντονον καὶ δραστηρίαν ἐνέργειαν. Ὅταν δὲ ὁ Ἑλληνισμὸς οὐχὶ εἰς λόγους ἐξαντλούμενος, ὅπερ δὲν ἀνήκει φύσει εἰς αὐτόν, ἀλλὰ εἰς ἔργα θαρρῶν, ἀναλάβῃ τὴν περιφρούρησιν ἱερωτάτου τῶν πατέρων κειμηλίου, μὴ φειδόμενος χρήματος καὶ θυσιῶν, τότε πάντως ὁ Πανάγιος Τάφος καὶ πάντα τὰ λοιπὰ ἐν τῇ ἁγίᾳ γῇ προσκυνήματα, μετὰ τοῦ ἀποστολικοῦ καὶ πατριαρχικοῦ τῶν Ἱεροσολύμων θρόνου, θὰ διατηρήσωσι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι τὸν ἑλληνικὸν αὐτῶν χαρακτῆρα. Τοῦτο δὲ χωρὶς οὐδένα νὰ ζημιοῖ σώζει ἀπὸ μεγάλων κινδύνων, οἵτινες φυσικῶς θὰ ἐπέλθωσιν, ἀλλοιουμένης τῆς μέχρι τοῦδε ὄψεως τῶν πραγμάτων.

Ἀλλὰ καὶ ἠθικὴ συνετὴ καὶ λελογισμένη ἐπίρρωσις πρέπει νὰ ἐπέλθῃ παρὰ τῶν ἁρμοδίων εἰς τὴν σεβασμίαν ἁγιοταφιτικὴν ἀδελφότητα, χρῄζουσαν πάντως τοιαύτης. Εὐτυχῶς δὲ ἐν τῷ σεπτῷ προσώπῳ τοῦ νῦν μακαριωτάτου πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων δύναταί τις νὰ ἐπαναπαυθῇ πράττων τὰ δίκαια.

Ὡς πρὸς τὴν ἵδρυσιν δὲ τῆς «Παλαιστινείου Ἑλληνικῆς Ἑταιρείας», ὄντως μέγα καὶ θεάρεστον καὶ δικαιότατον τὸ ἔργον δυνάμενον εὐστοχώτατα νὰ ὑπερασπίσῃ προαιώνια καὶ ἀπαραχάρακτα θρησκευτικὰ δίκαια τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν τῇ ἁγίᾳ Γῇ. Διότι ἀναμφίβολον εἶνε ὅτι μεταξὺ τῶν χριστιανικῶν λαῶν τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος δικαιοῦται νὰ ἔχῃ πλείους καὶ μείζους θρησκευτικὰς καὶ πνευματικῆς ὑπεροχῆς προνομίας ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ, ἐν ᾗ θαυμασίως ἐγεννήθη καὶ ἐξαισίως ἔδρασεν ὁ Θεάνθρωπος Λυτρωτὴς τῆς ἀνθρωπότητος. Εἶνε ἆρά γε ἀνάγκη ν' ἀναφυλλίσῃ τις τὰς δέλτους τῆς ἀψευδοῦς ἱστορίας καὶ ν' ἀνεύρῃ τοὺς τίτλους τῶν μεγάλων δικαιωμάτων τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἑλληνικῆς αὐτοθυσίας διὰ τὸν χριστιανισμὸν καθόλου καὶ ἰδίᾳ διὰ τὴν ὀρθοδοξίαν καὶ μάλιστα διὰ τὰ ἱερὰ σκηνώματα τῆς ἁγίας Γῆς; Ἀλλὰ τὸ ἔργον τοῦτο εἶνε ὑπέρπολυ καὶ ὑπερεκτενές, ἀπ'

αὐτῆς ἀρχόμενον τῆς πρώτης ἀναλάμψεως καὶ θείας θρησκείας καὶ διῆκον μέχρι τῶν νεωτέρων χρόνων. Ἀρκετὸν δὲ εἶνε νὰ ὑπομνήσωμεν, ὅτι καὶ καθ' ὅλην τὴν δυσμικὴν Εὐρώπην καὶ ἐν αὐτῇ τῇ δι' Ἑλλήνων ἐκχριστιανισθείσῃ κραταιᾷ Ῥωσσίᾳ μέχρι τῶν τελευταίων ἑκατονταετηρίδων ἡ ἀνατολικὴ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία καλεῖται Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία. Αὐτοὶ δὲ οἱ Ῥῶσσοι κατὰ τοὺς ζοφεροὺς ἐκείνους χρόνους τῶν ἀπὸ τῆς παπικῆς Πολωνίας καὶ τῶν Ἰησουϊτῶν φρικωδῶν διωγμῶν εὐθαρσῶς ἐμάχοντο ὑπὲρ τῆς πατρίου αὐτῶν ἐκκλησίας καὶ πίστεως ὀνομάζοντες αὐτὰς ἑλληνικάς. Ἰδίᾳ δὲ οἱ ἐν τῇ δυσμικῇ Εὐρώπῃ σοφοί, δυτικοὶ καὶ διαμαρτυρόμενοι, οἱ μὲν συμπαθοῦντες, οἱ δὲ πολεμοῦντες, ἀπεκάλουν τὰς ἐν ἀνατολῇ ἐκκλησίας, καὶ μάλιστα τὰ τέσσαρα πατριαρχικὰ αὐτῶν κέντρα, ἑλληνικάς, οὐδ' ὑπεισῆλθέ ποτε εἰς αὐτοὺς ἀλλοία ἀντίληψις τοῦ εὐρέος ἐκκλησιαστικοῦ τῆς ἀνατολῆς καθεστῶτος, καίτοι ἄλλως ἐνυπῆρχον ἐν αὐτῇ καὶ ἄλλαι τινὲς δευτερεύουσαι ἐκκλησιαστικαὶ ἀποχρώσεις.

Τούτων δ' οὕτως ἐχόντων καὶ ἀριδήλως μαρτυρουμένων, τί δικαιότερον καὶ εὐπρεπέστερον παρὰ τὴν συντήρησιν τῶν ἡμετέρων ἐν Ἀνατολῇ ἐκκλησιαστικῶν δικαίων πρὸς κοινὸν ἀγαθὸν τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τῆς Ὀρθοδοξίας; Διότι εἶνε ἀναντίρρητον, ὅτι ἡ πνευματικὴ ἡμῶν ἐν Ἀνατολῇ ὑπεροχὴ ὑπὸ τὴν ἱερὰν σκέπην τῆς πατρίου ἡμῶν πίστεως, ἀνεκτιμήτους παρέχει ὑπηρεσίας εἰς τὸ φιλάνθρωπον καὶ χριστιανικὸν ἔργον τῆς ἡμερώσεως καὶ τοῦ γνησίου πολιτισμοῦ. Ἡ δ' ἔξωθεν παρείσδυσις ἀλλοτρίων στοιχείων, ἀλλοτρίων σκέψεων καὶ βλέψεων, καὶ ἡμᾶς καιρίως βλάπτει καὶ οὐδένα ἀκριβῶς ὠφελεῖ, ἀλλὰ μόνον θόρυβος γίνεται καὶ ἐξάπτονται ἀντιζηλίαι καὶ πάθη. Ἐὰν δὲ οἱ μεγάλοι τοῦ κόσμου τούτου εἰλικρινῶς ἐπιποθοῦσι τὴν γαλήνιον καὶ ἠρεμαίαν προαγωγὴν τῆς Ἀνατολῆς ἐν τῷ σταδίῳ τῆς ἡμερώσεως καὶ τῆς εὐημερίας, τότε πρὸ παντὸς ἄλλου πρέπει νὰ ἐννοήσωσιν, ὅτι τὰ μέγιστα εἰς τοῦτο βλάπτουσιν οἱ παντοῖοι ἔξωθεν πειρασμοὶ ἐν τῷ ἐκκλησιαστικῷ καὶ θρησκευτικῷ ἡμῶν ἐδάφει. Ἀμήχανον δὲ ὅσον

ἀπρεπὲς καὶ ἄδικον εἶνε νὰ ἐκμεταλλεύωνται τὰς θρησκευτικὰς τῶν λαῶν πεποιθήσεις πρὸς πολιτικοὺς σκοποὺς καὶ κατακτήσεις πλεονεκτικάς Τοῦτο δὲ δυστυχῶς παρατηρεῖται ἀπὸ μιᾶς ἤδη ἑκατονταετηρίδος καὶ ἐπέκεινα, καὶ οὐδεὶς εἶνε ὁ ἀκέραιον ἔχων τὸν νοῦν καὶ τὴν ὅρασιν διαυγῆ, ὅστις δὲν διαγινώσκει τὸ ὀλισθηρὸν τοῦτο ἔδαφος ὁσημέραι ἐξαπλούμενον ἐν Ἀνατολῇ. Τί λοιπὸν πρέπει νὰ γείνῃ; ἢ μᾶλλον τί ἔπρεπεν ἀπὸ πολλοῦ νὰ γείνῃ παρ' ἡμῖν; Ὀφείλομεν κατὰ μέρος τεθέντες πολιτικὰς προλήψεις καὶ ἀγριαίνοντα πάθη ν' ἀποφύγωμεν τὴν κατατομήν, καὶ πάντες οἱ δυνάμενοι καὶ ἐννοοῦντες τὰ πράγματα νὰ ἐργασθῶσιν ὡς εἷς ἄνθρωπος πρὸς περιφρούρησιν προαιωνίων ἀπαραχαράκτων δικαίων, ὧν ἡ συντήρησις οὐδένα μὲν ἀληθῶς ἔβλαπτε, πολλοὺς δὲ ὠφέλει. Διότι ἐὰν εἰς δεινοτέρας περιστάσεις καὶ χρόνους φύσει ἔχοντας ἐν ἑαυτοῖς τὴν σκληρότητα ἡ ἱερὰ σκιὰ τῶν ἡμετέρων ἐν ἀνατολῇ ἐκκλησιῶν πολλὰς εὐεργεσίας παρέσχε τοῖς ἐγγὺς καὶ τοῖς μακράν, καὶ ἔσωσεν ἀπὸ πανωλερίας ἔθνη ὁλόκληρα, πολλῷ μᾶλλον νῦν ἐγκαίρως ἐργαζόμενοι μετὰ γνώσεως τοῦ ζητουμένου καὶ σωφροσύνως ἠδυνάμεθα καὶ ἔτι δυνάμεθα νὰ περισώσωμεν τὰ κοινὰ συμφέροντα τῶν ἐν ἀνατολῇ ἐκκλησιῶν.

Ἀλλ' ὅ,τι δυστυχῶς μέχρι τοῦδε δὲν ἐγένετο, ἰδοὺ νῦν ἐπιχειρεῖται δεξιώτατα διὰ τῆς ἱδρύσεως «Παλαιστινείου ἑλληνικῆς ἑταιρείας». Δικαιούμεθα ἆρά γε νὰ ἀμφιβάλλωμεν περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ λαμπροῦ τούτου ἔργου; Καὶ εἶνε ἆρά γε δυνατὸν καὶ σήμερον ἔτι νὰ δισχυρισθῇ τις ὅτι ἡμεῖς ὑπνώττομεν ἔτι ὕπνον νήδυμον καὶ καρηβαρῆ, ἀναίσθητοι πρὸ τῶν προφανεστάτων κινδύνων καὶ ἔνοχοι ἀκηδίας ἐγκληματικῆς; Περὶ τί δὲ ἆρά γε ἐνασχολούμεθα ὥστε νὰ μὴν ἔχωμεν καιρὸν καὶ νοῦν πρὸς τοιαύτας εὐγενεῖς μερίμνας; Εἰς τὰς ἀντιζηλίας τοῦ κομματισμοῦ; εἰς τὴν κραιπάλην τῆς συναλλαγῆς; εἰς τὴν δηλητηριώδη μέθην τοῦ αὐτοχθονισμοῦ καὶ τοῦ ἑτεροχθονισμοῦ; Ὢ! ἀνατριχιάζει τις ὁλόκληρος καὶ μόνον ἀναλογιζόμενος ὅτι εἶνε δυνατόν ποτε εἰς τοιαύτας περιστάσεις νὰ κατεξαντλῶνται καὶ χρόνοι καὶ διάνοια

εἰς τὰ ἐπαίσχυντα ταῦτα πολιτικὰ ἀνομήματα. Καὶ ἐπὶ τέλους ἐὰν οἱ παρ' ἡμῖν ἁρμόδιοι ἀνάξιοι φαίνονται τῆς μεγάλης αὐτῶν ἀποστολῆς, ἂς ἀναλάβῃ καὶ τοῦτον τὸν εὐγενέστατον καὶ θεάρεστον ἀγῶνα ἡ ἰδιωτικὴ φιλοτιμία, καὶ ἂς δείξῃ εἰς τὸν κόσμον, ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος καὶ κακοπραγοῦν πολιτικῶς δὲν ἀπώλεσε τὸ ἠθικὸν αὐτοῦ φρόνημα, ἀλλὰ διὰ πάσης θυσίας ἐπὶ τὰ πρόσω χωρεῖ ὑπεραμυνόμενον τῶν πατρίων καὶ τῶν δικαίων αὐτοῦ. Οὕτω δὲ σκέπτεται καὶ τοιαῦτα ποθεῖ σύμπας ὁ ἔξω τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου ἑλληνισμός, ἕτοιμος πρὸς πᾶσαν θυσίαν καὶ πρὸς πᾶσαν σύμπραξιν ἐν ἔργοις ἀκιβδήλου φιλοπατρίας. Διὰ ταῦτα δὲ καὶ ἐγὼ χαίρων χαρὰν μεγάλην ἐπὶ τῇ ἱδρύσει τῆς «Παλαιστινείου ἑλληνικῆς ἑταιρείας», πρόθυμός εἰμι ὅπως ἐν τῷ μέτρῳ τῶν δυνάμεών μου συμπράξω πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ καλλίστου αὐτῆς σκοποῦ. Εἴθε δὲ αἱ ἱεραὶ ψυχαὶ τοσούτων Ἑλλήνων πατριαρχῶν καὶ ἄλλων ἁγίων ἀνδρῶν τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας, ἀπὸ πολλῶν αἰώνων παρασχόντων ἀοιδίμους ὑπηρεσίας τῇ ἁγιωτάτῃ μητρὶ τῶν ἐκκλησιῶν, νὰ ἐπευλογῶσιν ἄνωθεν καὶ ἐπιρρωννύωσι τὸ ἱερὸν τοῦτο ἔργον.

Ἀγχίαλος † *Ὁ Μητροπολίτης Ἀγχιάλου*

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

Α. Σ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΡΝΗΣ κ. ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΥ
(Μέλους τῆς Ἱ. Συνόδου Κωνσταντινουπόλεως)

Ἐπικρατοῦμεν καὶ μετ' εὐλογιῶν ἐπαινοῦμεν τὴν ὄντως ἀξιέπαινον καὶ εὐσεβεστάτην ἀπόφασιν διὰ τὸ Λεύκωμα, ὅπερ ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν κριθήσεται ἀναμφηρίστως ὑπὸ τῆς εὐσεβείας ἁπάσης, ὡς ἱερὸν καὶ ἅγιον κηρύττον τρανοφθόγγως τὴν πρὸς τὰ ἱερὰ ἐθνικὰ ἡμῶν Σεβάσματα τῆς Παλαιστίνης εὐλάβειαν ὑμῶν, οὐδαμῶς ὑπολειπομένην τῆς τῶν προγόνων ἡμῶν πατροπαραδότου μεγάλης εὐσεβείας τῆς ὑπὸ τοῦ θεηγόρου Ἀποστόλου Παύλου καθαγιασθείσης. Πᾶσα δὲ τοιαύτη πρᾶξις καὶ ἐνέργεια ἡ ὑπὸ τοῦ τοιούτου Συνδέσμου γενομένη πρὸς ἀποσόβησιν τοῦ μεγάλου κινδύ-

νου τῆς ἀνεχείας καὶ στερήσεως, εἰς ἥν, ὡς μὴ ὤφειλε, περιῆλθον ἐσχάτως τὰ ἐν Παλαιστίνῃ σεπτὰ ἐθνικὰ ἡμῶν Σεβάσματα θεοφιλὴς τυγχάνει καὶ ἀξία πάσης συστάσεως, ὡς σκοποῦσα τὴν ἀνόρθωσιν τῶν οἰκονομικῶν τῶν ἀνωτάτων θρησκευτικῶν ἡμῶν τούτων προσκυνημάτων, χρῃζόντων τὰ νῦν μάλιστα τῆς καθολικῆς ἡμῶν ἰσχυρᾶς συνδρομῆς καὶ βοηθείας, πρὸς κανονικὴν καὶ ἀπρόσκοπτον αὐτῶν λειτουργίαν εἰς τὸ διηνεκές. Ὅθεν καὶ κρίνοντες ἀπαθῶς τὸ λίαν ἐπαινετὸν καὶ θεοφιλὲς ἔργον πρὸς ἀπαλλαγὴν τῆς Σιωνίτιδος ἡμῶν Ἐκκλησίας ἐκ τῶν σοβαρωτάτων κινδύνων, οὓς αὕτη διατρέχει, ἕνεκα τῆς καταβαρυνούσης αὐτὴν δυσχερεστάτης οἰκονομικῆς καταστάσεως, εἰς ἣν ἐσχάτως ἔφθασαν τὰ διοικητικὰ Αὐτῆς πράγματα, δύναται ἀπροφυλάκτως ν᾽ ἀποφανθῇ καὶ ὑπερηφάνως νὰ εἴπῃ, ὅτι καὶ πάλιν μόνῃ τῇ Ἑλληνικῇ εὐσεβείᾳ κεκλήρωται ὁ περὶ διασώσεως καὶ καλῆς διατηρήσεως τῶν ἐν Παλαιστίνῃ ἱερῶν ἡμῶν ἀνωτάτων Σεβασμάτων ἀγών, ὃν καὶ εὐσεβοφρόνως ἀνέλαβε τὸ Λεύκωμα πρὸς εὔκλειαν τοῦ γένους ἡμῶν, καὶ δόξαν τῆς τὴν ἁγίαν τῶν πατέρων ἡμῶν πίστιν στηριξάσης, καὶ πάντοτε κλεϊσάσης προφιλεστάτης κοινῆς ἡμῶν πατρίδος, ἧς ἡ φωνὴ ἠχηρῶς πανταχοῦ νὰ ἠχήσῃ ὀφείλει.

Ἐπαινοῦμεν οὖν τὸ ἔργον τοῦτο καὶ εὐλογοῦμεν, ὡς ἄξιον ἀληθῶς τῆς κοινῆς ἐπιδοκιμασίας ἅπαντος τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν γένους, τοῦ ζηλοῦντος πάντοτε ὑπὲρ τῶν πατρῴων καὶ ζητοῦντος ἐκθύμως τὴν εὐπρέπειαν καὶ κανονικὴν πορείαν πάντων ἐν γένει τῶν Σεβασμάτων τῆς χριστιανικῆς εὐσεβείας, ἰδίᾳ δὲ τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις Ἐκκλησίας, τῆς τόσον ἐναγωνίως ἀγωνιζομένης σήμερον, ἵνα ἐξέλθῃ τῆς κρισιμότητος εἰς ἥν, ὡς μὴ ὤφειλε, περιέστησαν ἐσχάτως τὰ πράγματα Αὐτῆς δι᾽ ἔνδειαν καὶ στέρησιν ἐπαρκῶν πόρων πρὸς ἀσφάλειαν καὶ ἀξιοπρεπῆ διατήρησιν τῶν διαφόρων Αὐτῆς σεπτῶν προσκυνημάτων. Ἑτέραν δὲ λύσιν τοῦ περὶ ἀποσόβησιν τῶν ἐπικρεμαμένων κινδύνων τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας, καὶ ῥιζικὴν θεραπείαν τῶν ἀναγκῶν τῆς πασχούσης ἐκεῖ ἐν Χριστῷ ἡμῶν ἀδελφότητος σπου-

δαίως ἀπασχολοῦντος ὑμᾶς σοβαροῦ ζητήματος, παρὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ὑμετέρου ἐθνικοῦ Συνδέσμου λίαν ἐπαινετῶς καθορισθεῖσαν ἤδη, οὐκ οἴδαμεν, οὐδὲ ἔχομεν, διὰ τὴν ἀπὸ μέρους ἡμῶν τελείαν ἄγνοιαν τῶν ἐκεῖ πραγμάτων, ὧν ἡ ἀνόρθωσις φαίνεται, ὅτι χρήζει ἀναποφεύκτως τῆς γενικῆς συμπράξεως καὶ βοηθείας πάντων ἡμῶν, τῶν ἀμέσως ἐνδιαφερομένων.

Ἐπὶ τούτοις τέλος μεθ᾿ εὐλογίας πληρέστατα ἐπιδοκιμάζοντες τὸ ἐναρξάμενον ἤδη θεοφιλὲς ἐθνικὸν ἔργον, καὶ ἐπευχόμενοι ἐνίσχυσιν καὶ δύναμιν, πρὸς πλήρη ἐπίτευξιν τοῦ ἐπιδιωκομένου ἱεροῦ σκοποῦ, αὐτοῦ ἐξαιτούμεθα ἄνωθεν ὑπὲρ πᾶν ἀγαθὸν καὶ σωτήριον.

Βάρνα

† *Ὁ Μητροπολίτης Βάρνης*
ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ

Α. Σ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΣΗΛΥΒΡΙΑΣ κ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ

Γνωστὸν βεβαίως τυγχάνει πᾶσι τοῖς ὁμογενέσι καὶ τοῖς εὐσυνειδήτως ποθοῦσι τὴν ἀνὰ τὴν Παλαιστίνην προφυλακὴν καὶ προαγωγὴν τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν συμφερόντων, καὶ δὲν διαφεύγει τὴν προσοχὴν παντὸς νηφαλίου καὶ εὐσεβοῦς ἕλληνος, ὅτι ἀφ᾿ ἧς ἡμέρας ἡ Παλαιστίνειος Ῥωσσικὴ Ἑταιρεία ἔθετο τὰς βάσεις τῆς ἱδρύσεως αὐτῆς, καὶ ἤρξατο λειτουργοῦσα, διπλοῦν διεχάραξεν ἐν τῷ προγράμματι αὐτῆς σκοπόν, ἀφ᾿ ἑνὸς μὲν τὴν ἔξαρσιν καὶ ἀναζωπύρησιν τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος καὶ τὴν περιφρούρησιν δῆθεν τῆς ὀρθοδοξίας ἀπὸ τῆς προσηλυτιστικῆς ἐνεργείας τῶν ἑτεροδόξων, ἀφ᾿ ἑτέρου δὲ πολιτικὸν ἔχουσα σκοπὸν τὴν διὰ τῆς ἱδρύσεως σχολῶν καὶ τῆς προστασίας τῶν ἀπόρων καὶ ἐνδεῶν διάδοσιν καὶ ἐπικράτησιν τῆς Ῥωσσικῆς γλώσσης ἐν Παλαιστίνῃ, καὶ συνεπῶς διὰ ταύτης τὴν ἐξασθένησιν καὶ ἐξόντωσιν τῆς ἑλληνικῆς καὶ παντὸς ἑλληνικοῦ, κατάσχεσιν δὲ παντὸς ἄλλου ὅ,τι ἐκ τῶν πατέρων ἡμῶν παρελάβομεν καὶ διακατέχομεν· πρόσφατον δὲ

παράδειγμα τῆς διπλωματικῆς αὐτῆς ἐνεργείας καὶ δράσεώς ἐστιν ἡ ἀπώλεια τοῦ θρόνου τῆς Ἀντιοχείας, καὶ ἀνύψωσις ἐπὶ τούτου, παρὰ τὰ κεκανονισμένα, ἀντὶ Ἕλληνος, Ἄραβος, καὶ συνεπῶς ἰδικοῦ της Πατριάρχου· ὅτι δὲ τοιοῦτον προτίθεται καταχθόνιον σκοπὸν καὶ ἐπὶ τῆς Σιωνίτιδος ἐκκλησίας, τοῦτο εἶνε ἐκτὸς πάσης ἀμφιβολίας καὶ διαρρήδην διαμαρτύρονται αὐτὰ τὰ πράγματα.

Ἵνα λοιπὸν προληφθῇ πᾶς κίνδυνος, ἐπαπειλῶν καὶ τὴν Σιωνίτιδα ἐκκλησίαν διὰ τῶν κακοβούλων ἀνθελληνικῶν ἐνεργειῶν της ἀνάγκη πᾶσα α΄.) Οἱ τὰς τύχας τῆς Σιωνίτιδος ἐκκλησίας καὶ τοῦ γένους ἰθύνοντες νὰ σκεφθῶσιν ὡριμώτερον περὶ τοῦ ἐπαπειλοῦντος τὴν Σιωνίτιδα ἐκκλησίαν κινδύνου, μετ᾽ αὐταπαρνήσεως δὲ καὶ ζήλου ἐν κοινῇ συμπνοίᾳ καὶ ἀγάπῃ ἀναλάβωσι τὸν κατὰ τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ ἀγῶνα χρησιμοποιοῦντες κατάλληλα καὶ σύντονα μέτρα, ὅπως τεθῇ, εἰ δυνατόν, φραγμὸς εἰς τὰς περαιτέρω ἐνεργείας τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ ματαιώσωσι παντὶ σθένει τοὺς καταχθονίομς καὶ κακοβούλους αὐτῶν σκοπούς· β΄.) πρὸς ἔξαρσιν, ἀνύψωσν καὶ ἀναζωπύρωσιν τοῦ ἀποσβεσθέντος ἐθνικοῦ τῶν κατοίκων αἰσθήματος, νὰ συστηθῶσι καὶ προτραπῶσιν ἁρμοδίως αἱ κατὰ τόπους ἀδελφότητες καὶ σωματεῖα, ὥστε κατ᾽ ἔτος ν᾽ ἀποστέλλωνται δι᾽ αὐτῶν προσκυνηταὶ πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἁγίων τόπων· γ΄.) νὰ γίνηται ἔκκλησις εἰς τοὺς ἁπανταχοῦ τῆς Οἰκουμένης ὁμογενεῖς, ἵνα προσφέρωσιν οὗτοι τὴν προαιρετικὴν αὐτῶν συνδρομήν, πρὸς ἀπαλλαγὴν τοῦ Παναγίου Τάφου τῶν χρεῶν, ἵνα τὸ κοινὸν αὐτοῦ εὐκολώτερον καὶ ἐπιτυχέστερον ἐκπληροῖ τὸν ἑαυτοῦ προορισμόν· καὶ δ΄.) ἡ οἰκονομικὴ διαχείρισις τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ κοινοῦ τεθῇ ὑπὸ αὐστηρὸν καὶ διαρκῆ ἔλεγχον, καὶ πρακτικώτερον καὶ ὠφελιμώτερον διαθέτῃ τὰ ἑαυτοῦ χρήματα. Ταῦτα διὰ βραχέων ἐκ καθήκοντος, καθόσον πόρρωθεν ἠδυνήθην νὰ ἀντιληφθῶ τῶν πραγμάτων, ἔκρινα καλὸν νὰ ἀπευθύνω πρὸς τὸ Λεύκωμα, ἐπαφίνων τὴν περὶ τούτου ἀκριβῆ διαγνώμην, τοῖς ταῦτα ἐπαΐουσι.

Σηλυβρία

† *Ὁ Μητροπολίτης Σηλυβρίας*
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

Α. Σ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΓΑΝΟΥ ΚΑΙ ΧΩΡΑΣ κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
(Μέλους τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Κωνσταντινουπόλεως)

«Ὃ ἔχω, τοῦτο ὑμῖν δίδωμι» καὶ τοῦτο, μόνον τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ ἕνεκα, ἄλλως θὰ ἐμιμούμην καὶ πάλιν τὸν Πλάτωνα, ὅστις καίων τὰς ποιήσεις του ἐφώνει «Ἥφαιστε πρόμολ' ὧδε· Πλάτων αὖ τοι Σεῖο χατίζει».

Ἐπειδὴ «χρὴ ἐκτὸς ὄντα πημάτων, τὰ δείν' ὁρᾶν» (Σοφ. Φιλ. 504) διὰ τοῦτο ἐπαινῶ τὸν ζῆλον τῶν ἀναλαβόντων, ἵνα διὰ τοῦ «Πανελληνίου Λευκώματος» διαφωτίσωσι τὸ Ἔθνος, περὶ τοῦ σοβαροῦ κινδύνου, ὃν διατρέχουσι τὰ ἡμέτερα ἐν Παλαιστίνῃ καὶ ἀφυπνίσωσιν αὐτὸ ἀπὸ τοῦ νηδύμου τῆς ἀκηδίας, εἰς ὃν ἐβυθίσθη, καὶ συγχαίρω αὐτοῖς. — Ἐπειδὴ ὁ Πανάγιος Τάφος, ὡς εἶνε τὸ ἱερώτατον τῆς εὐσεβείας ἡμῶν κειμήλιον, εἶνε ἅμα καὶ τὸ μέγιστον τῶν κληροδοτημάτων τοῦ Μέσου Ἑλληνισμοῦ πρὸς τὸν Νεώτερον, τὰ δ' ἐπ' αὐτοῦ τῶν Ἑλλήνων δίκαια αἰώνια ὄντα, εἰσὶν ἀπαράγραπτα, εἶνε δ' ἅμα καὶ τὸ μέγα σημεῖον τῆς ἐπαφῆς καὶ τῆς ἀλληλεγγύης τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ ἑλληνισμοῦ καὶ ἡ Κιβωτὸς τῆς Ἐθνικῆς ἡμῶν ὑπάρξεως, διότι οὗτος ἐπήγασε τὸ Εὐαγγέλιον, ὅπερ εἰς τὴν ἡμετέραν τὸ πρῶτον ἠκούσθη καὶ ἐγράφη γλῶσσαν, διὰ ταῦτα, πρέπει, ἵνα ἅπαν τὸ Ἑλληνικόν, ὡς εἷς Ἕλλην, συνδράμῃ καὶ περιφρουρήσῃ τὴν θέσιν αὐτοῦ τὴν ἄκρως προνομιοῦχον ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γῇ. — Ἐπειδὴ «δεῖ δὴ χρημάτων καὶ ἄνευ τούτων οὐδὲν ἔστι γενέσθαι τῶν δεόντων» (Δημ. Ὀλυνθ. Α΄.) πρέπει ἐκ παντὸς τρόπου νὰ ἐπιδιωχθῇ ἡ ὑλικὴ ἀνεξαρτησία τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησίας τῆς ἁγίας πόλεως· καὶ πρὸς τοῦτο κρίνω ἐπάναγκες, πρῶτον: νὰ ἀπαλλαγῇ τὸ Κοινὸν τῶν ἐπιβαρυνόντων αὐτὸ χρεῶν· ἔσται δὲ τοῦτο, ἐὰν ἐνεργηθῇ καταλλήλως, ὥστε νὰ στηθῇ πρὸ τοῦ ἀθανάτου Μνημείου τοῦ θεανθρώπου πυραμὶς εὐεργετῶν ἐκ τῶν μεγάλων ἐθνικῶν εὐεργετῶν, καὶ δεύτερον: νὰ ληφθῇ σπουδαιοτέρα φροντὶς περὶ τῶν καθημέραν

ἀναγκῶν τῆς Σιωνίτιδος· ἔσται δὲ τοῦτο ἐὰν ἐνεργηθῇ ὥστε νὰ συστηθῇ «Καθολικὸν Πανελλήνιον Ταμεῖον τοῦ Παναγίου Τάφου» κατὰ τὸ σύστημα τοῦ Δηναρίου τοῦ Ἁγίου Πέτρου τῆς Λατινικῆς ἐκκλησίας, ἐνεργούμενον μὲν ἑκασταχοῦ ὑπὸ τῶν ἁγίων ἀρχιερέων, διοικούμενον δὲ ὑπὸ «Πανελληνίου πενταμελοῦς Ἐπιοροπείας» ἐκλεγομένης ὑπὸ τῶν τεσσάρων Πατριαρχείων, καὶ τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἑλλάδος.—Ἡ οἰκονομικὴ εὐεξία θὰ ἐπιφέρῃ θετικῶς καὶ τὴν ἠθικὴν ἡμῶν ὑπεροχὴν καὶ τὴν διάσωσιν τοῦ Ἐθνικοῦ ἡμῶν πλούτου ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γῇ· ἄλλως.... «ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι, καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι».

Χώρα Γανοχώρα

† *Ὁ Μητροπολίτης Γάνου καὶ Χώρας*
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Α. Σ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΛΗΤΙΤΣΗΣ κ. ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ
(Μέλους τῆς Ἱ. Συνόδου ἐν Κωνσταντινουπόλει)

Πρὸς διακανόνισιν καὶ διάσωσιν τοῦ ἐν Ἁγίᾳ Γῇ κινδυνεύοντος ἐθνικοῦ πλούτου, ἀποφαίνομαι ἐν τῇ ταπεινώσει μου, ὅτι μόνη ἡ ἐπὶ τούτῳ σωτήριος ἄγκυρα καὶ νῦν καὶ ἀεὶ ἔστιν ἡ *αὐστηρὰ καὶ ὑπὸ ἀνεπηρέαστον ἐποπτείαν* ἐφαρμογὴ συστήματος κοινοβιακοῦ, καθ' ἥν, τηρουμένων τῶν ἱερῶν βαθμῶν καὶ τῶν αὐτοῖς ἀνηκόντων, κρατῆσαι χρὴ ἐν τῇ ἐκεῖ Ἀδελφότητι τὸ ἐν ταῖς Ἀποστολικαῖς πράξεσι (κεφ. δ, 32, 36, ε, 1—5) φωτοβολοῦν πνεῦμα μετὰ τῆς μεγαθύμου ἐκείνης ἐν τῇ τοιαύτῃ περιστάσει αὐταπαρνήσεως, μεθ' ἧς οἱ Κορίνθιοι πάλαι ποτὲ εἰς μεγάλην περιελθόντες ἔκλυσιν, ἀπέβλεψαν, ὡς εἰς σῶστρον ἀσφαλὲς εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν κυριαρχίαν, ὁμολογήσαντες, κατὰ τὸν ἱστορικὸν Μεγαλοπολίτην Πολύβιον, «Εἰ μὴ ταχέως ἀπωλόμεθα, οὐκ ἂν ἐσώθημεν».

Κωνσταντινούπολις

† *Ὁ Μητροπολίτης Λητίτσης*
ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Α. Σ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΤΟΛΕΜΑΪΔΟΣ κ. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

Συγχαίρω ἀπὸ καρδίας ἐπί τε τῇ φιλογενείᾳ καὶ τῷ εὐσεβεῖ ζήλῳ, ὑφ᾽ ὧν ἀνελήφθη τὸ ὄντως θεάρεστον ἔργον τῆς συλλογῆς γνωμῶν, δυναμένων νὰ διαφωτίσωσι τὸ Πανελλήνιον περὶ τῶν τρόπων καὶ τῶν μέσων, δι᾽ ὧν δυνάμεθα νὰ διασώσωμεν καὶ ἐξασφαλίσωμεν τὰ ἐν τοῖς Ἁγίοις τόποις Ἐθνικὰ Ἱερά, ἀλλὰ μετὰ λύπης δηλῶ, ὅτι διὰ ποικίλους λόγους μοὶ εἶνε ἀδύνατον ν᾽ ἀνταποκριθῶ πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην. Διὸ καὶ περιορίζομαι εἰς εὐχὰς θερμοτάτας ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ τοῦ ἐθνωφελεστάτου ἔργου.

Πτολεμαῒς

† *Ὁ Μητροπολίτης Πτολεμαΐδος*
ΠΑΤΡΙΚΙΟΣ

Α. Σ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΡΟΙΚΟΝΝΗΣΟΥ κ. ΣΩΦΡΟΝΙΟΥ

Τὸ ἐπεῖγον καὶ σοβαρώτατον τοῦτο ζήτημα ἀπαιτεῖ, οὐ μόνον τὴν ἐκ τοῦ σύνεγγυς μελέτην τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ καὶ ἐξέλεγξιν, ὧν μακρὰν διατελῶν, στεροῦμαι τῆς δικαίας συμβολικῆς καὶ ἀλανθάστου κρίσεως τὴν ἀκριβῆ ἐτυμηγορίαν. Πλὴν ὅμως, καθήκοντι ὑπείκων, καὶ τὴν σιωπὴν τῆς ἀδιαφορίας ἐν τῷ σπουδαίῳ τούτῳ ζητήματι θλιβερὸν εἶναι ἡγούμενος, τολμῶ εἰπεῖν, κατὰ Δημοσθένην: «Τὸ φυλάξασθαι τ᾽ ἀγαθὰ χαλεπώτερον τοῦ κτήσασθαι». Ἐντεῦθεν δύο τινὰς κρίνω ἀναγκαίας γνώμας πρὸς συμβολήν. Α΄. Ἡ ὀφειλομένη αὕτη καὶ ἐπισυμβαίνουσα ὀλεθρία κατάστασις ἐν τῇ Σιωνίτιδι Ἐκκλησίᾳ, παρ᾽ ἔμοι γε κριτῇ χαρακτηρίζεται ὅτι ἐπῆλθεν ἀπό τινος χρόνου καὶ ἰδίᾳ ἐσχάτως παρὰ τῶν ἰθυνόντων τὰ τοῦ Παναγίου Τάφου. Διότι παραγνωρίσαντες, ἢ καὶ περιφρονήσαντες πᾶν ὅ,τι παρέλαβον νὰ διαφυλάξωσιν, ἢ καὶ ἐπαυξήσωσι πρὸς δόξαν τῆς εὐσεβείας, παρὰ τῶν μακαρίων προκατόχων, ἐμερίμνησαν τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ ἱεροῦ πλούτου

ἀμελῶς, καὶ οὐχὶ πρὸς τὸν ἱερὸν σκοπὸν τῶν εὐσεβῶν δωρητῶν καὶ οὕτω παρεξετράπησαν εἰς ἀνωμαλίαν. Ἐκ τῆς λεληθότως πως ὑπεισελθούσης ταύτης καταστάσεως, ἐπαρουσιάσθη συνεπῶς ἡ ἐπικίνδυνος θέσις, μὴ εἴπω δὲ καὶ ἀπεμπόλησιν κατὰ διαφόρους ἐνεργείας καὶ περιστάσεις τούτου τοῦ ἐθνικοῦ ἐκεῖ πλούτου. Πρὸς διόρθωσιν δὲ καὶ ἄρσιν τῆς ὑφισταμένης νυνὶ καταστάσεως καὶ ἀσφάλειαν τῶν διακινδυνευόντων τούτων ἐθνικῶν κειμηλίων ἐν μέλλοντι χρόνῳ, ἀνάγκη ὅπως ἐκζητηθῇ μία παράβασις νομική· ἤτοι ἐπέμβασίς τις λαϊκὴ ὑπὸ ἔγκρισιν καὶ ὑποστήριξιν τῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ὡς ὀρθοδόξου Κυβερνήσεως, καὶ λίαν ἐνδιαφερομένης διὰ τὴν πατρῴαν εὐσέβειαν, ἄλλως τε, ἤδη φίλης διατελούσης καὶ πρὸς τὴν σεβαστὴν Αὐτοκρατορικὴν τοῦ μεγαθύμου ἡμῶν Ἄνακτος Σουλτὰν Ἀβδοὺλ Χαμὶτ Χὰν Κυβέρνησιν.

Β'. συμβολή. — Νὰ καθυπαχθῇ ἡ Σιωνῖτις Ἐκκλησία ὑπὸ ἔλεγχον ἐπιτροπῆς ἐχούσης πολιτικὴν καὶ ἐκκλησιαστικὴν δύναμιν, ἀπαρτιζομένης δ' ἅμα ἐκ τῶν τριῶν Πατριαρχείων, ἢ πάντως ἐκ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ταῦτα τὰ κατὰ τὴν ἐμὴν ταπεινὴν κρίσιν ἐκθείς, ἐπεύχομαι σθένος πνευματικὸν καὶ κρίσιν λελογισμένης φρενὸς ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης.

Προικόννησος

† *Ὁ Μητροπολίτης Προικοννήσου*
ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ

Α. Σ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΕΥΡΟΚΟΠΙΟΥ κ. ΘΕΟΔΩΡΗΤΟΥ

Ἀνάγκη συντόνου καὶ γενικῆς ἐκ μέρους πάντων τῶν δυναμένων ἐργασίας πρὸς ἐξέγερσιν τοῦ ἡμετέρου λαοῦ, τοῦ ὑπὸ τοῦ ῥεύματος τοῦ ψευδοπολιτισμοῦ τῆς Δύσεως ἀκατασχέτως φερομένου, καὶ ἀδυνατοῦντος ν' ἀποσπασθῇ τῆς ὕλης. Πρὸς τοῦτο ὅμως ἁρμοδιώτεροι εἰσὶν οἱ ἀληθεῖς Χριστιανοί. Παρήγορον δὲ θεωρῶ ὅτι ἐν μέσῳ τῆς κοινωνικῆς ἀδιαφορίας, εὕρηνται καὶ καρ-

δίαι ὡς ἀληθῆ ἡφαίστεια ἐκπέμπουσαι φλογεροὺς χειμάρρους ἐθνικῆς εὐλαβείας πρὸς τὰ ἱερὰ κειμήλια τῆς θρησκείας τῶν πατέρων ἡμῶν· μὴ ἐπηρεαζόμενοι οἱ φιλογενεῖς οὗτοι ἄνδρες ὑπὸ τῆς ἀποπνιγούσης ὑλομανίας, ἐργάζονται ὑπὲρ εὐοδώσεως καὶ θριαμβευτικῆς ἐπικρατήσεως τῶν εὐγενῶν καὶ ἱερωτάτων ἰδανικῶν· ὁ ἔπαινος δὲ πρὸς τούτους τεθησαύρισται εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα ἐν τῷ ἀθανάτῳ μνημείῳ τοῦ πανελληνίου πόθου, ὑπὲρ τῶν Ἁγίων ἡμῶν Τόπων, ὅπερ ἐστηλώθη ὡς τηλαυγὴς φάρος ὑπὲρ τοῦ χειμαζομένου σκάφους τῆς Σιωνίτιδος ἐκκλησίας, οὗ τὸ πλήρωμα ἔσται πλέον ὑπεύθυνον καὶ ἀναπολόγητον ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἐὰν σκληροτραχήλως περιφρονήσῃ τῆς σωτηρίου ἐκείνου ἀκτῖνος.

Εὔχομαι δὲ ὅπως οὐδέποτε τὸ Πανελλήνιον θρηνήσῃ ἀτέγκτους δυσκαμψίας τῶν ἁρμοδίων, ἐξ ὧν δύνανται νὰ πηγάσωσιν ἀξιοθρήνητοι καὶ ἀνυπολόγιστοι συμφοραὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδοξίας, οἱ δὲ σπείροντες ζιζάνια ἂς ἀποτίσωσι τὴν θεόθεν ἀποσταλησομένην αὐτοῖς ποινήν.

Ὁλοψύχως εὔχομαι ἀνωτέραν πάσης εὐχῆς καὶ προσδοκίας ἐπιτυχίαν τοῦ θεαρέστου καὶ ἐθνωφελεστάτου σκοποῦ, ὁ οὗ ἔπαινος ἔσται πανελλήνιος.

Νευροκόπιον

† ***Ὁ Μητροπολίτης Νευροκοπίου***
ΘΕΟΔΩΡΗΤΟΣ

Α. Σ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΡ. ΠΕΝΤΑΠΟΛΕΩΣ
κ. ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ
(Διευθυντοῦ Ἐκκλησ. Ριζαρείου Σχολῆς)

Ἄνδρες ἀγαθοὶ σώζουσι πόλιν.

Ἀθῆναι

† ***Ὁ Μητροπολίτης Πενταπόλεως.***
ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ
(Διευθ. Ἐκκλ. Ριζ. Σχολῆς)

Α. Σ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΓΙΟΥ ΡΕΘΥΜΝΗΣ ΚΑΙ ΑΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ κ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ

Χρηματίσας ἐπὶ πολὺ ἐν Ἱεροσολύμοις καὶ τυχὼν πολλάκις πολλῶν εὐκαιριῶν ἐμελέτησα ἐπισταμένως τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν ἐθνικὴν δρᾶσιν, καὶ εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς καταστάσεως τοῦ Ἱεροῦ Κοινοῦ τοῦ Παναγίου Τάφου.

Ἀνέκαθεν φρονῶ, ὅτι ἡ ἀδελφότης τοῦ Παναγίου Τάφου, καλῶς διοργανουμένη, ἠδύνατο νὰ χρησιμοποιηθῇ εἰς σπουδαιότατον παράγοντα ἐθνικῆς δράσεως, καὶ μορφώσεως χριστιανικῆς. Ἐκεῖ μεταβαίνουσιν εἰς προσκύνησιν οἱ μᾶλλον σημαίνοντες τοῦ ἐλευθέρου καὶ δούλου ἑλληνισμοῦ. Οἱ ἐξομολογοῦντες πνευματικοὶ ἠδύναντο νὰ ἐνασκήσωσι σωστικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν εἰς ἐξομολόγησιν προσερχομένων, ὁδηγοῦντες πάντας εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ καθήκοντος. Καὶ οὐ μόνον ἐπὶ τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν ξένων ἠδύναντο νὰ δράσωσιν ἐπωφελῶς ὑπὲρ τοῦ ἔθνους.

Ἀλλ' ἡ ἀδελφότης χρῄζει ριζικῆς διαρρυθμίσεως, καί οὕτως εἰπεῖν ἀνασυστάσεως.

Ἡ τοιαύτη διαρρύθμισις θέλει συντελέσει ἱκανῶς καὶ εἰς ἀπόσβεσιν τῶν ὑπερόγκων ὑποχρεώσεων τοῦ Ἱεροῦ Κοινοῦ, μὴ δυναμένου νὰ εὐπλοήσῃ ὑπὸ τὸ βάρος τηλικούτου φορτίου.—Ἐλάχιστοι εἶναι οἱ μὴ εὐποροῦντες ἀδελφοί—. Οἱ πλεῖστοι αὐτῶν κέκτηνται σοβαρὰς περιουσίας, ἃς κτῶνται ἐκμεταλλευόμενοι τὴν ἐν τῇ ἀδελφότητι θέσιν αὐτῶν, καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς κτωμένην ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν ξένων προσκυνητῶν ἰδίᾳ. Ἐὰν οἱ ἁγιοταφῖται ἀδελφοὶ κατανοήσωσι τὰς πρὸς τὸ Ἱερὸν Κοινὸν αὐτῶν ὑποχρεώσεις ἑκάστου μέλους τῆς ἀδελφότητος, καὶ ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀδελφῶν δεῖται πλουτισμοῦ πρὸς εὐζωΐαν, παρεχομένην αὐτοῖς ἰσοβίως ὑπὸ τῆς ἀδελφότητος, συνεισενέγκωσι δὲ πάντες πᾶν ὅ,τι ἕκαστος κέκτηται ἢ δύναται ν' ἀποκτήσῃ, θέλει συλλεχθῇ ἱκανὸν ποσόν, δυνάμενον ἂν μὴ ὁλοτελῶς, ἀλλ' ὅπως δήποτε ἱκανῶς νὰ μειώσῃ τὸ χρέος τῆς ἀδελφότητος.

Αἱ κατὰ τόπους Ἁγιοταφιτικαὶ περιουσίαι δὲν διοικοῦνται κοινωφελῶς, ἀλλὰ πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἀποστελλομένων εἰς διοίκησιν αὐτῶν ἀδελφῶν. Καὶ ἡ βελτίωσις τῆς διοικήσεως τούτων πρὸς ἀγαθὸν τοῦ Ἱεροῦ Κοινοῦ δύναται νὰ συντελέσῃ οὐκ ὀλίγον εἰς τὴν ἀνόρθωσιν τῶν οἰκονομικῶν τῆς Ἁγιοταφιτικῆς ἀδελφότητος.

Τούτων γενομένων, ἀνάγκη ν' ἀρθῇ ἡ διαίρεσις τῶν ταμείων —τῆς ἀδελφότητος καὶ τοῦ Ναοῦ—ὡς λέγονται. Ἡ διαίρεσις αὕτη οὐδένα ἔχει σκοπόν. Ἐὰν προβάλληται πρόφασις ὁ φόβος τῆς διασπαθίσεως τοῦ πλούτου τοῦ Ναοῦ, δύναται ν' ἀρθῇ ὁ φόβος οὗτος δι' ἐγκαταστάσεως καταλλήλου οἰκονομικῆς διαχειρίσεως—Πᾶσα ἄσκοπος δαπάνη νὰ περισταλῇ. Πᾶσα δὲ εἴσπραξις νὰ χρησιμοποιῆται ὑπὲρ τοῦ Κοινοῦ. Οὕτω καὶ μόνον θ' ἀνορθωθῇ οἰκονομικῶς τὸ Ἱ. Κ. τοῦ Π. Τάφου, καὶ θέλει ἀποσοβηθῇ πᾶς ἔξωθεν κίνδυνος, ὅστις αὐξάνεται ὁσημέραι, ἀντιθέτως τῷ μεγεθυνομένῳ κενῷ ἐν τῷ ταμείῳ τῆς ἀδελφότητος. Περισυλλογὴ συνδρομῶν, μόλις δύναται νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς πληρωμὴν ἑνὸς ἐτησίου τόκου. — Καὶ οὐδὲν πλέον. — Ἀνάγκη ἀποφάσεως γενναίας καὶ μέτρων δραστηρίων ῥιζικῶν καὶ σωστικῶν.

Ῥέθυμνος

† *Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ῥεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου*
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

Α. Σ. ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΕΤΡΑΣ κ. ΤΙΤΟΥ

Δὲν δύναμαι ἢ νὰ ἐκφράσω τὸν ἐνθουσιασμόν μου ἐπὶ τῷ ἐπαινετῷ ζήλῳ καὶ τῷ ζωηρῷ ἐνδιαφέροντι, ὅπερ ἀπό τινος ἤρξατο νὰ δεικνύῃ τὸ ἡμέτερον Θεοδόξαστον ἔθνος ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου, ἐν ᾧ τὴν ἐφάπαξ τελεσθεῖσαν θυσίαν τοῦ θείου ἡμῶν Λυτρωτοῦ, ἐθνικὰ δρῶντες συνεχίζουσιν οἱ ἐν αὐτῷ ἀσκούμενοι ὀρθόδοξοι Ἕλληνες Πατέρες κατὰ τῶν πολλῶν καὶ ποικιλωνύμων πολεμίων τοῦ ἡμετέρου ἐθνισμοῦ, περιβεβλημένων τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ χριστιανοῦ περίβλημα.

Ἦτο καιρὸς πλέον νὰ δείξῃ τὸ Πανελλήνιον ὅτι ζωηρότατα ὑπὲρ τῶν ἐκεῖ τὸν ἐθνικώτατον τῶν ἀγώνων ἀγωνιζομένης δρακὸς τῶν Ἁγιοταφιτῶν Πατέρων ἐνδιαφέρεται, καθ' ὅσον οὕτω ἀποτελεῖ σάρκα ἐκ τῆς σαρκὸς καὶ ὀστοῦν ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ. Ὁ τὸ ἱερὸν Κοινὸν τοῦ Παναγίου Τάφου ἐπαξίως τὰ νῦν ἰθύνων γεραρὸς Πατριάρχης Δαμιανός, ῥηξικέλευθος ἀναδειχθείς, συναρωγοὺς ἔχων τοὺς κορυφαίους τῶν ὑπ' Αὐτὸν Πατέρων, ἔχει ἀνάγκην ἠθικῆς τε καὶ ὑλικῆς συνδρομῆς ἐν εὐρυτέρᾳ κλίμακι πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν σωτηρίων μεταρρυθμίσεων, ἃς ἐν τῷ ὑπὲρ τοῦ Ἱεροῦ Κοινοῦ ζωηρῷ ἐνδιαθέροντι ἔγνω ἵνα εἰσαγάγῃ, ἐν αἷς καὶ μόναις κατ' ἐμὲ ταπεινὸν κριτήν, ἔγκειται ἡ ἀσφαλὴς σωτηρία τῆς πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως κλυδωνιζομένης Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας, καθ' ὅσον δι' αὐτῶν κατορθωθήσεται ἡ ἀνόρθωσις τῶν οἰκονομικῶν αὐτῆς εἰς τὴν ἀπελπιστικὴν σχεδὸν θέσιν περιστάντων. Ὑλικὴ ἀνεξαρτησία τοῦ Ἱεροῦ Κοινοῦ, ἐλλείπουσα γνωστῶν λόγων ἕνεκα, ἰδοὺ τὸ μόνον μέσον, δι' οὗ ἀποτελεσματικώτατα θ' ἀποσοβηθῇ ὁ ἐπικρεμάμενος ἐθνικὸς κίνδυνος. Καὶ ἐφ' ὅσον ὑπάρχει καιρός, εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον δέον νὰ στρέφηται διηνεκῶς ἡ προσοχὴ καὶ ἡ μέριμνα τοῦ Πανελληνίου.

Νεάπολις (Κρήτης)

† *Ὁ Ἐπίσκοπος Πέτρας* ΤΙΤΟΣ

ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ ΤΩΝ ΕΒΡΑΙΩΝ

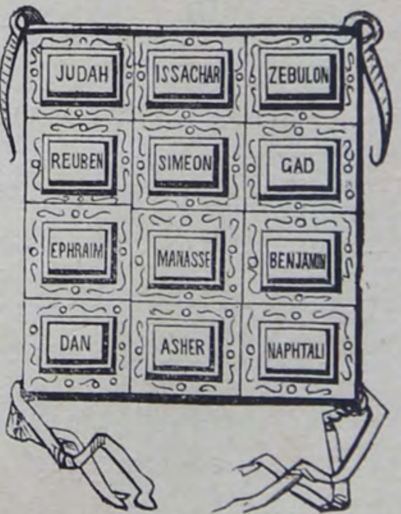

ΕΒΡ. ΑΡΧΙΕΡΑΤ. ΕΓΚΟΛΠΙΟΝ

Α. Σ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΡ. ΠΡΕΒΕΖΗΣ ΚΑΙ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ
κ. ΓΑΒΡΙΗΛ

ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ [1])

Μολονότι εἰμὶ διὰ πεποιθήσεως, ὅτι ἐν τοιαύταις ἑορταῖς ἁρμόζουσι μᾶλλον, οὐχὶ λόγοι ῥητορικοί, καταδαπανῶντες συνήθως χρόνον καὶ κατακουράζοντες τὴν ἀντίληψιν, ἀλλ᾽ εἴδη «ἐκ φράσεως» ἀπεικονιζούσης ἐν ἐξάρσει τοῦ πνεύματος βαθεῖάν τινα ἀντίληψιν ἢ εἴδη ποιήσεως, περιγραφούσης ἐν γοργότητι ἐπίχαρί τι καὶ εὐσεβὲς αἴσθημα, εὐθὺ φέρον πρὸς τὸ σκοπούμενον, οὐχ ἧττον εἰς λύσιν τῆς δυσκολίας μου ταύτης καὶ τοῦτο, κἀκεῖνο τοῦ λόγου τὸ εἶδος ἀφείς, ἀπέβλεψα μετὰ προσοχῆς εἰς τὰς ἡμέρας ταύτας ἃς μετὰ εὐσεβείας διερχόμεθα, ὡς οὔσας κατ᾽ ἐξοχὴν θρησκευτικάς, ἀπέβλεψα δέ, οὐχὶ ὡς φρονῶ τυχαίως, ἀλλὰ λαβὼν ἀντικείμενον τοῦ λόγου μου αὐτὸ τὸ κέντρον τῆς βαρύτητος τῆς χριστιανικῆς πίστεως, τὸ ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ πάθος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦτον «ἐσταυρωμένον».

Τὸ εὐαγγελικὸν κήρυγμα τῆς *μετανοίας* εἶνε βεβαίως ἡ βάσις τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου. Διότι, ἵνα προσέλθῃ τις εἰς τὴν *πίστιν*, ἔδει πρότερον ἵνα γεννηθῇ τὸ ἀναγκαῖον ἠθικὸν θάρρος ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ, ὅπερ νὰ πληροφορήσῃ αὐτὸν ἀδιστάκτως ὅτι ἀφέθησαν αὐτῷ αἱ ἁμαρτίαι του, ὅτι κατηλλάγη ἤδη πρὸς τὸν δυνάμενον ἀφιέναι ἁμαρτίας Θεόν.

Ἀλλ᾽ ἡ πίστις εἰς Σωτῆρα Χριστὸν εἶνε βίος καὶ ζωή. Καὶ δυνάμεθα μὲν νὰ εἴπωμεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶνε ὁ Σωτὴρ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἐὰν ἁπλῶς διὰ τῆς θείας αὐτοῦ δυνάμεως συνεχώρει ἁμαρτίας ἢ καὶ διὰ τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος ἀπέπλυνε τὸν ἄνθρωπον τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος.

[1]) Σ. Δ. Ἐξεφωνήθη κατὰ τὴν μεγάλην θρησκευτικὴν (φιλολογικὴν καὶ καλλιτεχν.) ἡμερίδα, ἣν ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου διωργανώσαμεν τῇ 3 Ἀπριλίου π. ἔτους ἐν τῷ «Παρνασσῷ» (ἴδε Ἐπίλογον).

Ἀλλὰ μοὶ φαίνεται ὅτι δὲν ὁρίζεται ὀρθῶς τοιουτοτρόπως τὸ ὅλον ἔργον τοῦ Σωτῆρος. Διότι, ὅπως ὁ ἄνθρωπος ἀποκαθαίρεται διὰ τοῦ Βαπτίσματος ἀπὸ τὸν ῥύπον τῆς προπατορικῆς ἁμαρτίας, οὕτως ἀνάγκη, ἵνα ᾖ σεσωσμένος καὶ ἀπὸ τῆς ἀτομικῆς αὐτοῦ ἁμαρτίας, ἀλλ' ἐξ ἐλευθέρας αὐτοῦ ἐνεργείας καὶ πράξεως.

Κατὰ τοῦτο λοιπὸν ἔδει ἵνα ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἀποβῇ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἡ ψυχὴ τοῦ βίου αὐτοῦ, ἡ ζῶσα δύναμις ἐν αὐτῷ. Καὶ τοιοῦτος τῷ ὄντι Ἐκεῖνος ἐγένετο, διὰ τῆς *ἀγάπης* καὶ τῆς *φιλανθρωπίας*. Ὁ τὰ ἔτη τῆς ἀκαταπονήτου δράσεως καὶ ἐνεργείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν βίος εἶνε ὁ ἀφοσιωθεὶς εἰς τοὺς πτωχούς, εἰς τοὺς ἀρρώστους, εἰς τοὺς ἐγκαταλελειμμένους, εἰς τοὺς περιφρονημένους, εἰς τοὺς ἠδικημένους, εἰς τοὺς φυλακισμένους, εἰς τοὺς δυστυχεῖς.

Ἐπεζήτει αὐτὸς τὸν τελώνην, ἠνείχετο αὐτὸς τὴν αἱμόρρουν, ἐδίδασκε τὴν Σαμαρίτιδα, ἰᾶτο τὸν τυφλόν, τὸν παράλυτον, ἔτρεχε πρὸς τὸ ἀπολωλὸς τὸ ἑκατοστόν, ἐπένθει μετὰ πενθούντων, ἔκλαιε μετὰ κλαιόντων, τοὺς πάντας ἐδέχετο, πάντα πεφορτισμένον καὶ κοπιῶντα προσεκάλει, ἵνα ἀναπαύσῃ αὐτούς. Διότι ψυχὴ καὶ ζωὴ καὶ δύναμις τῆς κινήσεως αὐτοῦ, ἦτο τὸ πνεῦμα τῆς ἀγάπης, τῆς φιλανθρωπίας, τῆς εὐεργεσίας.

Ὁ βίος ἅπας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἦτο ἀληθῶς ἡ παρὰ τοῦ προφήτου Ἠλιοῦ προαναγγελλομένη «αὔρα λεπτὴ» ἀνακουφίζουσα, παρηγοροῦσα, θεραπεύουσα. Ὅθεν ἐὰν τῷ ὄντι ποτε ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ κόσμῳ, ἐφανερώθη ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὡς φιλανθρωπία, ὡς ταπείνωσις, ὡς πρᾳότης.

Ἡ φιλανθρωπία, ἐὰν εἶχεν ὅριον τὸν παρόντα βίον τοῦ ἀνθρώπου, ἢ τὸν μερικὸν ἄνθρωπον, καὶ οὐχὶ τὸν ὅλον ἄνθρωπον, τῇ ἀληθείᾳ τὸ ἔργον τοῦ Σωτῆρος ἐπὶ τῆς γῆς, οὔτε πλῆρες, οὔτε σωτήριον θὰ ἦτο. Αὕτη ἔδει νὰ λάβῃ ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ Σωτῆρος τὴν μορφὴν καὶ τὴν οὐσίαν τῆς πρᾳότητος καὶ τῆς ταπεινοφροσύνης, ὅπως ἡ ψυχὴ προλάβῃ καὶ προπαρασκευασθῇ κατὰ πᾶσαν αὐτῆς εὐπαθῆ ἀκτῖνα, οὐχὶ ἁπλῶς εἰς συγχώρησιν, ἀλλὰ εἰς τὸ

νὰ ὑποστῇ ἐν γνώσει τὸν ἔσχατον καὶ ἐπονείδιστον τῶν θανάτων, τὸν σταυρικόν.

Οὐδεμία ἔκφρασις τῆς ψυχῆς τοῦ Σωτῆρος, εἰς οὐδεμίαν τοῦ ἐπὶ γῆς βίου αὐτοῦ στιγμὴν ἐδείχθη μεγαλοπρεπεστέρα ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτῆς, ἀπὸ τὰς στιγμὰς ἐκείνας τοῦ βίου, ἃς διέρχεται τὴν ἀπὸ τοῦ δικαστηρίου εἰς τὸν Γολγορᾶν πορείαν, φέρων τὸν Σταυρόν Του ἐπὶ τῶν ἰδίων ὤμων.

Οὐδέποτε ἡ μορφὴ τοῦ Κυρίου ἐδείχθη πρᾳοτέρα καὶ ἀπαστράπτουσα ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτῆς, ἀπὸ τὰς στιγμὰς τῆς ἐξευτελιστικῆς δοκιμασίας, ἣν διέρχεται κατὰ τὴν ἀγρίαν ἔκφρασιν τῆς ἀγνωμοσύνης τῶν Ἰουδαίων, εἰς τὸ πρὸς τοῦ Σταυροῦ βάθρον ἱστάμενος Ἐκεῖνος.

Ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ δὲν ἀπεικονίζεται ἡ λαμπρότης πᾶσα, καὶ ἡ αἴγλη πᾶσα τῆς πρᾳότητος καὶ τῆς ταπεινώσεως τῆς ψυχῆς τοῦ Σωτῆρος· ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ ἐβασίλευεν ἤδη ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ Σωτῆρος ὁ οἶκτος καὶ ὁ ἔλεος ὑπὲρ τοῦ ἀγνώμονος· ἐβασίλευεν ὅλον τὸ ὕψος τῆς θείας μεγαλοφροσύνης εἰς συγχώρησιν. Πρὸ τοῦ ἀνυψωθῆναι ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ ἠδύνατο νὰ ὑμνῳδῇ.

«Λαός μου, τί ἐποίησά Σοι, ἢ τί σοι παρηνώχλησα; τοὺς τυ»φλούς Σου ἐφώτισα, τοὺς λεπρούς Σου ἐκαθάρισα· ἄνδρα, ὄντα »ἐπὶ κλίνης, ἠνωρθωσάμην. Λαός μου, τί ἐποίησά Σοι, καὶ τί »μοι ἀνταπέδωκας; ἀντὶ τοῦ μάννα, χολήν; ἀντὶ τοῦ ὕδατος, »ὄξος; ἀντὶ τοῦ ἀγαπᾶν με, Σταυρῷ με προσηλώτατε;»

Ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ ἀφήρπαζεν Ἐκεῖνον ἡ μέριμνα ὑπὲρ τοῦ ληστοῦ «Ἀμήν, λέγω Σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσει ἐν τῷ παραδείσῳ». Ἀπησχόλει αὐτὸν ἡ γενικὴ συγχώρησις. «Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασι τὶ ποιοῦσιν».

Οὕτω λοιπόν. Ὅσῳ μείζων εἶνε ἡ ἀγάπη τοῦ Σωτῆρος πρὸς τὸν ἄνθρωπον, τόσῳ μεῖζον ᾐσθάνετο ἐκεῖνος καὶ τὸ ἄλγος ἐν τῇ καρδίᾳ του βλέπων τὸν ἄνθρωπον, ὃν ἦλθε νὰ σώσῃ, ὅτι ἀπέρριπτε τὸν Σωτῆρα μετὰ τοιαύτης περιφρονήσεως!

Δὲν συμβαίνει βεβαίως ἐνταῦθα ἁπλοῦν τι ἀνθρώπινον πάθος,

Ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν βλέπομεν τὴν ψυχὴν τοῦ Λυτρωτοῦ παλαίουσαν πρὸς τὸν Θεόν «καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ, ἐκτενέστερον προσηύχετο» (Λουκ. κβ' 44). «Ὤφθη δὲ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτὸν» (αὐτόθι).

Ἐν τῷ Πάθει ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ ἀνακαλύπτομεν βαθύτερόν τι μυστήριον. Βλέπομεν γεγονότα τοῦ ἀοράτου κόσμου συμβαίνοντα ὑπὸ τὸν πέπλον ὁρατῶν γεγονότων. «*Ἦν δὲ ὡσεὶ ὥρα ἕκτη, καὶ »σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐννάτης*». «*Καὶ »ἐσκοτίσθη ὁ Ἥλιος, καὶ ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέ»σον*». *(Λουκ. 23, 44, 45)*.

Συναισθανόμεθα ἄρα, ὅτι τελῆται ἐνταῦθα μέγα τι καὶ ἀσύνηθες γεγονός. Ναί. *Τελεῖται τὸ μυστήριον τῆς ἀπολυτρώσεως!*

Ἡ μεγαλοπρεπὴς ἐκείνη συνένωσις τῆς ταπεινώσεως τοῦ χαρακτῆρος τῆς ἀγάπης τοῦ Ἰησοῦ, καὶ τοῦ ἀπείρου κάλλους τοῦ ὕψους τοῦ Σταυροῦ, δίδουσιν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Σωτῆρος, τὸ ἀσύγκριτον, τὸ ἀπαράμιλλον εἶδος αὐτῆς τῆς *ἁγιότητος*· ἡ δὲ ἐν αὐτῷ μυστικὴ δύναμις τῆς ἀγάπης ἀποκαλύπτει τέλεον αὐτόν, ἄμεσον ἀπόρροιαν τῆς καρδίας τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρός. Ἄρα ἡ ἠθικότης τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς ὅλης φύσεως τοῦ Σωτῆρος εἶνε αὐτὴ ἡ ἁγιότης, ἥτις ἐμποιεῖ ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν τὰς μᾶλλον ἰσχυρὰς ἀνταυγείας καὶ τὰς ἀνεξιτήλους ἐντυπώσεις.

Ἡ ἐρώτησις τοῦ Ἰησοῦ «τίς ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας», μένει καὶ θὰ μένῃ εἰς αἰῶνας ἄνευ ἀπαντήσεως. Ἡ ἀπαράμιλλος ἐκείνη συνένωσις τῆς ταπεινώσεως καὶ τοῦ ὕψους τῆς αὐταπαρνήσεως τοῦ Ἰησοῦ, εἶνε αὐτὴ ἡ ἁρμονία τοῦ φυσικοῦ καὶ ἠθικοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ Ἰησοῦ.

Ἐν ἑνὶ ἑκάστῳ τῶν ἀνθρώπων ἐπικρατεῖ ἀείποτε ἀταξία τις καὶ ἀντίθεσις ἐν τῷ ἐσωτερικῷ αὐτοῦ βίῳ. Γνῶσις καὶ αἴσθημα, νοῦς καὶ καρδία, νόησις καὶ βούλησις παρά τίνι τῶν ἀνθρώπων εὑρίσκονται εἰς ἁρμονίαν; Ἐν τίσι τῶν ἀνθρώπων δὲν παλαίει διηνεκῶς ἡ ἐπικράτησις τοῦ ἀγαθοῦ πρὸς τὴν ἐπικράτησιν τῆς

ἁμαρτίας; Μόνον ἐν τῷ Ἰησοῦ, μόνον εἰς τὸν δυνάμενον Ἐκεῖνον νὰ λέγῃ καὶ νὰ δωρῆται: «εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν ἀφίεμαι ὑμῖν», μόνον εἰς αὐτὸν βασιλεύει πληρεστάτη ἁρμονία τοῦ ἐσωτερικοῦ βίου αὐτοῦ πρὸς τὴν ζωήν, πρὸς τὴν πρᾶξιν.

Ὁ ἐσωτερικὸς βίος Ἐκείνου, εἶναι ὅλως εἰρήνη. Ἑπομένως ὁ ἐξωτερικὸς βίος αὐτοῦ δὲν ἠδύνατο ἢ νὰ ᾖναι ὅλως ἀγάπη.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὅλως ἀγάπη, ὅλως καρδία, ὅλως αἴσθημα, ὅλως ὕψος πνεύματος καὶ φρονήματος. Διότι ὁλόκληρος ὁ βίος αὐτοῦ εἶναι σιωπηλὸν μεγαλεῖον, ἤρεμος ἀφέλεια, μεγαλόφρων ζωηρότης, ἡδεῖα καὶ γλυκυτάτη ἁρμονία.

Αὐτὸς εἶναι ὁ «ὑψωθεὶς ἐν τῷ Σταυρῷ ἑκουσίως».

Ἐσταυρωμένε· φεῖσαι τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ἀθῆναι

† *Ὁ Μητροπολίτης πρ. Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης*
ΓΑΒΡΙΗΛ

ΟΡΟΣ ΣΙΝΑ ΚΑΙ ΜΟΝΗ ΑΓΙΑΣ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Νέου τύπου σταυροφόροι ἐπέδραμον ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν κατὰ τοῦ Παναγίου Τάφου, ἰσχυρότεροι καὶ ἐπικινδυνώτεροι τῶν τοῦ μεσαίωνος.

Τίς θὰ παρακωλύσῃ τὰς ἐντέχνους ἐνεργείας των, καὶ τίς θ' ἀντιταχθῇ κατὰ τῶν ἁρπακτικῶν σκοπῶν των, πρὸς διάσωσιν τῶν ἐν Ἀσίᾳ ἐκκλησιῶν;

Μόνη ἡ ἀληθὴς καὶ ἑδραία πίστις.

Μὴ λησμονῶμεν, τί εἶπεν ὁ Σωτὴρ ἡμῶν περὶ τῆς δυνάμεως τῆς πίστεως, ὅτι καὶ ὅσον κόκκου συνάπεως ἀρκεῖ πρὸς μετατόπισιν ὄρους.

Τοιαύτην ἔνοντες καὶ οἱ ἐκεῖ καὶ οἱ ἐδῶ, ἐργασθῶμεν μετὰ νοῦ καὶ καρτερίας.

Ἀθῆναι

Θ. Ν. ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐκκλησ. καὶ τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΚΩΝ

Ὅπως ἐκφέρω τὴν γνώμην μου ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ Παναγίου Τάφου, φρονῶ, ὅτι διὰ τοιαῦτα ζητήματα, δὲν ἀπαιτοῦνται γνῶμαι, καθόσον πᾶσα οἱαδήποτε τοιαύτη θέλει ὑποτιμήσει τὸ ἀληθῶς ὕψιστον ἐθνικὸν αὐτὸ ζήτημα, τοῦ ὁποίου τὴν σπουδαιότητα καὶ τὴν βαρύτητα αὐτὸ τὸ ὄνομα τοῦ *Παναγίου Τάφου* ἐνδείκνυσι.

Ἀθῆναι

Ι. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ
Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτ. καὶ Ναυτικῶν.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Σύνοψις τῶν μελετῶν μου
περὶ τῶν ἐν Ρουμανίᾳ Ἑλληνικῶν μοναστηριακῶν κτημάτων
καὶ τὰ ἐκ ταύτης συμπεράσματα.

Οἱ πρὸς τοὺς Ἁγίους Τόπους μεγάλαι δωρεαὶ μοναστηρίων καὶ κτημάτων ἐν Βλαχίᾳ καὶ Μολδαυΐᾳ, ὧν τὰ ἄφθονα εἰσοδήματα ἐπήρκουν πρὸς διατήρησιν τῆς αἴγλης τοῦ Παναγίου Τάφου, ἔσχον ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ ιστ΄ αἰῶνος.

Ἐπὶ τριακόσια ὅλα ἔτη, αἱ Ἡγεμονικαὶ Κυβερνήσεις, οὐ μόνον ἐσεβάσθησαν τὰ τῶν Ἁγίων Τόπων δίκαια, ἀλλὰ καὶ δι᾽ ἐπισήμων πράξεων ἐπεκύρωσαν τὰς κτήσεις ταύτας.

Κατὰ δὲ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν, ὁ Γραικικὸς κλῆρος ἐξώσθη διὰ Βασ. Φιρμανίου ἀπὸ τῆς κατοχῆς τῶν ἐν ταῖς Ἡγεμονίαις Μοναστηρίων αὐτοῦ, ἀλλ᾽ ἐν 1827 ἔτει διὰ νέου Βασ. Χατισεριφίου ἐπανέλαβε καὶ τὰ Μοναστήρια, καὶ ἀπεδόθησαν αὐτῷ ἅπαντα τὰ εἰσοδήματα, ἅτινα κατὰ τὸ εἰρημένον διάστημα εἶχον εἰσπραχθῆ ὑπὸ τῶν Ἡγεμονικῶν Κυβερνήσεων.

Ἐν 1862 ἔτει τὰ δίκαια τῆς ἰδιοκτησίας τῶν Ἁγίων Τόπων ἠμφισβητήθησαν τὸ πρῶτον ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Κούζα, ἥτις κατέσχε καὶ τὰς προσόδους. Τῇ δὲ 15 Μαΐου 1863 ἔτους ἐκήρυξεν, ὅτι οἱ Ἅγιοι Τόποι δὲν ἔχωσιν ἰδιοκτησίαν ἐν Ρουμανίᾳ.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη τῆς Ρουμανικῆς Κυβερνήσεως ἀντέκειτο εἰς ἐπισήμους τίτλους, ἐφ᾽ ὧν ἀκραδάντως ἐστηρίζοντο τὰ δίκαια τῶν Ἁγίων Τόπων, ἅτινα ἐκέκτηντο καὶ ἕτερον οὐσιωδέστατον ἔρεισμα, ἤτοι τὴν ῥήτραν τοῦ Χάτι-Χουμαγιοὺν τοῦ 1856 ἔτους, ἥτις ἐπὶ λέξει ἀνέγραφε τάδε: « *Οὐδεὶς θέλει βλάψει τὰς κινητὰς καὶ ἀκινήτους ἰδιοκτησίας τοῦ Κλήρου τῶν διαφόρων χριστιανικῶν ἐθνῶν* ».

Ἀλλ᾽ ἡ ἀπόφασις τοῦ ἐν Βερολίνῳ συνεδρίου ἐν ἔτει 1878,

προσέθηκε καὶ νέους λόγους πρὸς ὑποστήριξιν τῶν δικαιωμάτων τῆς Ἐκκλησίας.

Ταῦτα πάντα ὑποδεικνύουσι τὸ καθῆκον τῆς ὑψώσεως καὶ αὖθις φωνῆς, ὑπὲρ τῶν ἐν Ῥουμανίᾳ Ἑλληνικῶν μοναστηριακῶν κτημάτων, χάριν τῆς δικαιοσύνης, ἥτις ἴση εἶναι πρὸς πάντας.

Ἀλλ' ὁ ἐπ' ἐσχάτων κατά τε τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ τῆς Ἁγιωτάτης ἡμῶν Ἐκκλησίας κεκηρυγμένος πλέον διωγμός, καὶ ἐν χώραις καθαρῶς Ἑλληνικαῖς, οἷαι ἡ Μακεδονία καὶ ἡ Θρᾴκη, καὶ παρὰ ποικίλων προπαγανδῶν, προκαλεῖ τὴν συστηματικήν. θερμουργὸν καὶ ἀποτελεσματικὴν δρᾶσιν πάσης γενναίας καὶ ἐλευθέρας ψυχῆς, καὶ ἀπαιτεῖ τὴν ἄνευ ἀναβολῆς σύστασιν *Ἐθνικοῦ καθολικοῦ συνδέσμου,* ὅστις ὑπὸ τὴν ὡραίαν σημαίαν ἡμῶν νὰ ἐργασθῇ συντόμως καὶ ἀποτελεσματικῶς καὶ διὰ τῶν ἰδίων τοῦ Ἑλληνισμοῦ δυνάμεων, πρὸς διάσωσιν τῆς τε Σιωνίτιδος ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ τῆς κινδυνευούσης αὐτόθι Ἑλληνικῆς φυλῆς.

Ὁποία δ' εἰσὶ τὰ δικαιώματα τῆς Ἐκκλησίας ταύτης ἐπὶ τῶν ἐν Ῥουμανίᾳ κτημάτων αὐτῆς, ἀναφέρομαι εἰς ὅσα ἐν 1892 ἔτει ἐν διαφόροις διατριβαῖς μου ἐδημοσίευσα, ὡς καὶ ἐν ἰδιαιτέρῳ τεύχει ἐν 1893 ἔτει.

Ἀθῆναι

Ν. Δ. ΛΕΒΙΔΗΣ
Ὑπουργὸς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ

Προκειμένου περὶ τόσῳ σοβαροῦ ζητήματος, ἀντὶ τῆς ἐκ μέρους μου ἀποστολῆς οἱουδήποτε ἑτέρου σημειώματος, εἶμαι πρόθυμος εἰς πᾶσαν σοβαρὰν ὑπὲρ ἐκείνου ἐθνικὴν ἐργασίαν, μετὰ τῶν πολλῶν νὰ πράξω καὶ ἐγὼ τὸ κατὰ δύναμιν.

Ἀθῆναι

Κ. ΣΜΟΛΕΝΣΚΗΣ ὑποστράτηγος
Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν

ΤΟ ΟΡΟΣ ΑΡΑΡΑΤ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

Ἡ Δύσις ἐπεχείρησε παροδικὰς καὶ ματαίας Σταυροφορίας πρὸς ἀνάκτησιν τῶν ἁγίων Τόπων· ἀλλὰ τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος καὶ ἡ Ἐκκλησία ἡ Ἑλληνική, ἀνέκαθεν καὶ ἐπὶ αἰῶνας ἐγένοντο οἱ παρὰ τὸν Πανάγιον Τάφον, ἐν μέσῳ ἀλλοδόξων κατακτητῶν, γρηγορήσαντες φύλακες.

Εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος προσήκει καθόλου ἡ προσωνυμία τοῦ «Σταυροφόρου».

Κωνσταντινούπολις

Ι. ΓΡΥΠΑΡΗΣ
Πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΕΝ ΒΕΡΟΛΙΝΩ

Ἡ ὑπὲρ τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας ἐνέργεια τοῦ «Λευκώματος» δικαίως ἔτυχε τῆς ἐκθύμου ἐπικρατήσεως σύμπαντος τοῦ Ἑλληνικοῦ.

Τὰ τέσσαρα ἱστορικὰ Πατριαρχεῖα, ὑπῆρξαν ἀείποτε οἱ Θεότευκτοι κίονες οἱ ὑποβαστάζοντες τὸ πλησιφαὲς τῆς Ὀρθοδοξίας στερέωμα, καὶ περὶ αὐτοὺς ἑλίσσονται ὡς περιπλοκάδες πρὸς οὐρανὸν τείνουσαι, πάντα τὰ ζωτικὰ τοῦ Γένους ἡμῶν συμφέροντα. Ἡ ἑδραία, κατὰ συνέπειαν, καὶ ὁμόθυμος τῶν κιόνων τούτων ὑποστήριξις, συνδέεται στενότατα μετὰ τῶν τυχῶν τῆς ἡμετέρας φυλῆς, καὶ ὅπως τὰς ἑλληνικὰς ἀρούρας διαρκῶς κατηύγασε τὸ ἄνωθεν ἐκχεόμενον ἱλαρὸν φῶς τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ, τὸ διατηρῆσαν ἀκμαῖον τὸν ἐθνικὸν σπόρον, κατὰ τοὺς μακροὺς τῆς δοκιμασίας αἰῶνας, οὕτως ἤδη ἀναθρώσκει ἐκεῖθεν τὸ θυμίαμα τῆς ὀφειλομένης εὐγνωμοσύνης καὶ ἡ δρόσος τῆς πανδήμου εἰσφορᾶς, ἥτις διευκολύνει τῶν τεσσάρων Θρόνων τὴν ἐθνοσωτήριον ἀποστολήν. Διότι, ἐὰν ὁ παγεὶς ἐν τῇ Βασιλίδι τῶν πόλεων δικαίως περιεβλήθη τὴν Οἰκουμενικὴν πορφύραν, ἐπίσης τηλαυγὴς τυγχάνει καὶ ἡ αἴγλη τῆς ἐπιγείου Σιῶνος, ὅπου ἐμαρτύρησεν ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου, ὁ σώσας τὸν Ἀδάμ, καὶ ἀγλαΐσματα τοῦ Γένους ἡμῶν, οὐχ ἧσσον τιμαλφῆ τὰ δύο ἕτερα μεγάλα τῆς Ὀρθοδοξίας κλήματα. Διὰ τοῦτο τὴν ἀκμαίαν αὐτῶν ἐπίρρωσιν καὶ ἐξάνθησιν, ἐκ μέσης καρδίας πάντες εὔχονται, καὶ πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται ἰδίως ἡ πλήρης ἁρμονία καὶ ἀδελφικὴ ὁμόνοια καὶ εἰς τοὺς κόλπους τῶν τεσσάρων ἐκκλησιῶν καθ' ἑαυτὰς καὶ εἰς τὰς μεταξὺ αὐτῶν σχέσεις. Εὐτυχῶς τόν τε Οἰκουμενικὸν Θρόνον καὶ τὸν τῆς Ἱερουσαλὴμ κατέχουσιν ἤδη ἀληθεῖς τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν φωστῆρες, οἵτινες πέρυσιν, ἐπὶ μακρὸν καὶ τελεσφόρως συνεργασθέντες, διέλυσαν τὰ ἐνιαχοῦ ἐπιφανέντα ἐλάχιστα νεφύδρια, οὕτω δὲ σήμερον τὸ εὐσεβὲς πλήρωμα ἐν ψυχικῇ

εὐφροσύνῃ, ἀγαλλόμενον ἐπὶ τῷ παρόντι, εὔχεται ἔτι αἰσιώτερον τὸ μέλλον, τεῖνον συνάμα ἱκέτιδας χεῖρας καὶ ὑπὲρ τῆς τετάρτης ἐκείνης ἀδελφῆς Ἐκκλησίας, ἥτις, ἀπό τινος χειμάζεται ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν παροδικῆς καταιγίδος.

Βερολῖνον

ΚΛΕΩΝ ΡΑΓΚΑΒΗΣ
Πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΠΡΕΣΒΕΑ ΕΝ ΛΟΝΔΝΩ

Τ' ἀφορῶντα τὴν Σιωνίτιδα Ἐκκλησίαν ζητήματα, ὡς καὶ πάντα τὰ συνδεόμενα πρὸς τὴν ἐν Ἀνατολῇ ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ὡς ἐκ τῆς ὑψηλῆς αὐτῶν σπουδαιότητος ἀποτελοῦσαν ἀναμφιβόλως τὸ κύριον μέλημα τῶν Ἑλληνικῶν ὀρθοδόξων Πατριαρχείων, ὧν καὶ δέον πρωτίστως νὰ ζητηθῇ ἡ γνώμη, πρὸς διαφώτισιν τοῦ δεσπόζοντος ἐν Ἀνατολῇ Ἑλληνικοῦ ὀρθοδόξου στοιχείου καὶ αὐτῆς τῆς πεπολιτισμένης Εὐρώπης, τῆς ὀφειλούσης βαθυτάτην εὐγνωμοσύνην εἰς τὸν πρῶτον ἐξαγγείλαντα τὸν χριστιανισμὸν καὶ συντελέσαντα εἰς τὴν διάδοσιν τῶν ἐκπολιτιστικῶν αὐτοῦ συμβόλων ὀρθόδοξον Ἑλληνικὸν κλῆρον.

Λονδῖνον

Δ. Γ. ΜΕΤΑΞΑΣ
Πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος.

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΟΝ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩ

Ὅτι τὸ Πανελλήνιον ὀφείλει, εἰς τὰ ἀληθῆ αὐτοῦ συμφέροντα ἀφορῶν καὶ πιστὸν ἐν ταῖς ἐθνικαῖς αὐτοῦ παραδόσεσιν ἐμμένον, πᾶν τὸ δυνατὸν νὰ πράξῃ καὶ εἰς πᾶσαν νὰ ὑποβληθῇ θυσίαν, ὅπως περιφρουρήσῃ τὴν Σιωνίτιδα Ἐκκλησίαν καὶ προφυλάξῃ αὐτὴν ἀπὸ τῶν σοβαρῶν κινδύνων ὑφ' ὧν ἀπειλεῖται, εἶνε ἀναμφισβήτητον.

Τὸ καθῆκον τοῦτο οἱ ἁπανταχοῦ Ἕλληνες δύνανται τελεσφό-

ρως λίαν νὰ ἐπιτελέσωσιν, οὐχὶ σταυροφορίας λόγοις ἐπιχειροῦντες, οὐχὶ οἰμωγὰς καὶ θρήνους καὶ ἀρὰς καὶ ὕβρεις δημοσίᾳ ἐκφέροντες κατὰ τῶν ὑπεναντίων, ὧν τὰς ἐνεργείας ὑπὲρ τῶν ἑαυτῶν συμφερόντων ἐπίσης ἐργαζομένων, δὲν ἀνακόπτει ὁ λυρισμὸς οὗτος, ἀλλὰ πάσῃ δυνάμει συντρέχοντες *πρὸς οἰκονομικὴν χειραφέτησιν* τοῦ Παναγίου Τάφου, τοῦθ' ὅπερ ἐπιτευχθήσεται :

1) Δι' ἐτησίων εἰσφορῶν συγκεντρουμένων ὑπὸ ἐπιτροπῆς ἑδρευούσης ἐν Ἀθήναις, ἀπαρτιζομένης δ' ὑπὸ τῶν τὰ πρῶτα φερόντων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, τῇ Πολιτείᾳ, τῇ Ἐπιστήμῃ, τῷ Ἐμπορίῳ καὶ τῇ Βιομηχανίᾳ καὶ προεδρευομένης ὑπὸ προσώπου ὑψηλὴν κατέχοντος θέσιν. Καὶ

2) Διὰ τακτοποιήσεως τοῦ συστήματος τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τοῦ Παναγίου Τάφου, γνωστοῦ ὄντος, ὅτι τὸ τανῦν κρατοῦν σύστημα πλημμελέστατόν ἐστιν, οὗ ἕνεκα ὁ ἀπαραίτητος ἔλεγχος τῆς διαχειρίσεως ἀποβαίνει εἰς ἄκρον δυσχερής.

Διὰ τῶν μέτρων τούτων θέλει δυνηθῇ νὰ συνεχίσῃ τελεσφόρως τὸν κρατερὸν ἀγῶνα, ὃν ἀπ' αἰώνων ἀγωνίζεται τὸ Ἱερὸν Κοινὸν τῆς κοιτίδος τοῦ χριστιανισμοῦ, οὗ τῇ πανσθενεῖ δυνάμει ὁ Ἑλληνισμὸς ἐκ νεκρῶν ἀνέστη καὶ πάλιν ἐδοξάσθη.

Ἐν ταῖς ὀλίγαις ταύταις γραμμαῖς, οὐδὲν βεβαίως, τὸ πρωτότυπον περιεχούσαις, συνοψίζεται ἡ ἐπὶ τοῦ προβληθέντος θέματος ἐμὴ γνώμη.

Κάϊρον Ν. Σ. ΓΕΝΝΑΔΗΣ
Διπλωματικὸς πράκτωρ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΟΝ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΝ ΒΟΥΛΓΑΡΙᾼ

Προθυμοποιοῦμαι, ὅπως δυνηθῶ καὶ ὑποβοηθήσω πως τοὺς ἀγῶνας οὓς ἀνέλαβε τὸ ἔργον, ὅπερ ἀξιοῦται θερμῶν συγχαρητηρίων.

Σόφια **ΕΥΓ. Γ. ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ**
Γενικὸς πρόξενος καὶ πολιτ. πράκτωρ

ΓΕΝΙΚΟΝ ΠΡΟΞΕΝΕΙΟΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Ἡ ἀλήθεια περικαλυπτομένη ἀποβάλλει τὸ ὅλον ἢ μέρος τῆς δυνάμεώς της· τὸ δὲ ἑλληνικὸν ἔθνος ἐπείγεται νὰ μάθῃ τὴν ἀλήθειαν, καὶ διὰ τοῦτο, ἀνταποκρινόμενος, προσεπάθησα νὰ διατυπώσω ὅσον τὸ θέμα καὶ ἡ ἐπίσημος θέσις μου ἐπέτρεπεν ἀπροκάλυπτον τὴν γνώμην μου, πόρισμα οὖσαν μακρᾶς πείρας καὶ πολυχρονίου, ἐν Μακεδονίᾳ ἰδίᾳ, ἐργασίας μου. Ὑποθάλποντες τὴν παροῦσαν λυπηρὰν κατάστασιν τῆς Ἐκκλησίας καθόλου, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι βελτιώσεως, ἢ μὴ καταβάλλοντες πᾶσαν προσπάθειαν πρὸς ἀνάστασιν ἐκκλησίας, καθαρῶς καὶ γνησίας ἐθνικῆς, ἐπαυξάνομεν τοὺς κινδύνους.

Πρέπει ἢ νὰ βαδίσωμεν γοργῶς καὶ ἀνενδοιάστως μετὰ τῆς Ἐκκλησίας ἀνακαινιζομένης τάχιστα, ἢ τὸ Ἔθνος νὰ πεισθῇ, ὅτι ὀφείλῃ νὰ ὑπολογίσῃ καὶ νὰ βαδίσῃ ἄνευ αὐτῆς, μὴ θελούσης ἢ μὴ δυναμένης ν' ἀνυψωθῇ.

Οὔτε τὰ λευκώματα, οὔτε συνδρομὴ οἱαδήποτε, οὐδ' αὐτοὶ τοῦ Κροίσου οἱ θησαυροὶ θὰ κατισχύσωσι νὰ σταματήσωσι τὴν Σιωνίτιδα Ἐκκλησίαν καὶ αὐτὸ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀπὸ τοῦ κατωφεροῦς, εἰς ὃ ἐξ ἰδίων ἁμαρτημάτων, ἐτέθησαν καὶ ἀκατασχέτως φέρονται μετ' αὐτῶν τὰ δίκαια τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους καὶ τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας. Κύριος δημιουργὸς τῆς καταστάσεως, τῆς εἰς κίνδυνον περιαγούσης τὸν ἐν Μακεδονίᾳ ἑλληνισμόν, εἶνε ὁ μέγας βούλγαρος πατριώτης, ὁ ἐν Κων/πόλει ἐκκλησιαστικὸς τῶν Βουλγάρων Ἀρχηγός, ὁ σκοπὸν τοῦ βίου του θέμενος τὸ μεγαλεῖον τοῦ βουλγαρικοῦ ἔθνους, ἐκ τοῦ μηδενὸς πήξας ἐθνικὴν Ἐκκλησίαν καὶ κλῆρον ἐθνικόν, ὁ μεταδοὺς τὸ ἴδιον αὐτοῦ πνεῦμα εἰς τὰ βουλγαρικὰ ἐν Τουρκίᾳ σχολεῖα, καὶ καταστήσας αὐτὰ ἐργαστήρια ἐθνικοῦ φανατισμοῦ, ὅσον οὗτος καὶ ἂν φαίνεται ἀπαίσιος καὶ ἄγριος. Ὅμως ἐντιστρόφως πως τὸ ἐν Φαναρίῳ Ἑλληνικὸν

Ἐκκλησιαστικὸν Κέντρον, τὸ ἀπὸ αἰώνων, αἴγλῃ καὶ δυνάμει περιβεβλημένον, καὶ ἡ Ἱερὰ ἐν τῇ Σιὼν Ἀδελφότης, ἡ ταχθεῖσα θεματοφύλαξ ἱερῶν καὶ τιμαλφῶν παραδόσεων καὶ δικαίων, ἀπὸ δεκαετηρίδων ἱκανῶν πολυτίμους δυνάμεις εἰς ἀγῶνας ἴσως ἥκιστα ἀγαθοὺς ἀσώτως καταναλίσκουσι, τὴν ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν φθείροντες, τὴν συντριβὴν Αὐτῆς κατὰ μικρὸν κατεργαζομένους, καὶ ἐν κινδύνῳ θέτοντας τὴν τύχην καὶ τὸ μέλλον τοῦ ἑλληνικοῦ Ἔθνους, ὅπερ ἀπὸ πολλοῦ ἀποτελεῖ τὸ μόνον καὶ ἀληθὲς καὶ πραγματικὸν ποίμνιόν των. Δὲν ἀπολείπουσι καὶ ἐν τῇ Σιωνίτιδι Ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τῷ κλήματι τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου ἀγαθὰ στοιχεῖα καὶ ἄνδρες κληρικοὶ ὑπέροχοι καὶ τοὺς κινδύνους συναισθανόμενοι· ἀπομένουσιν ὅμως μονάδες οὐχὶ τόσον ἰσχυραί, ἢ εἰς τὸν ἄχαριν μεταξὺ ἀδελφῶν ἀγῶνα κατατρίβονται. Ὅθεν ἂς ἀπεκδυθῶσιν οἱ ἐν Φαναρίῳ καὶ οἱ ἐν Ἱερουσαλὴμ τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, ἂς δείξωσι δι᾽ ἔργων, ὅτι ἐπανέρχωνται εἰς τὸ ὕψος τῆς μεγάλης ἀποστολῆς των, ἂς φανῶσιν, ὅτι συνταυτίζουσι τὴν τύχην των πρὸς τὸ Ἔθνος, εἰς ὃ ἀνήκουσιν ἀρχαιόθεν, καὶ ὅπερ μόνον ἀπέμεινεν αὐτοῖς πιστόν, ἂς ἐμπνεύσωσι δι᾽ ἔργων τὴν σωτήριον ταύτην πεποίθησιν, καὶ τὸ χρῆμα ἄφθονον θὰ εὑρεθῇ. Ἐφ᾽ ὅσον ὅμως ἡ κλονισθεῖσα πως πίστις, ἡ ἀποτελοῦσα τὴν πραγματικὴν τῶν Ἐθνῶν δύναμιν, δὲν ἐπανέρχεται, μάτην κοπιῶμεν.

Ἡ ἐπίσημος θέσις, ἣν κατέχω, ἐπιβάλλει μοι ἐπιφύλαξιν, καὶ ἡ ἐπιτυχία τοῦ σκοποῦ τοῦ Λευκώματος δὲν ὑποβοηθεῖται ἀμέσως διὰ τῶν γραφομένων· ἀλλ᾽ αἱ περιστάσεις εἶνε οὕτω δειναί, καὶ οἱ καιροὶ τόσον ἐπείγουσιν, ὥστε ἀφοῦ ἀπεφάσισα νὰ ἀνταποκριθῶ εἰς τὸν ἐθνικὸν ἀγῶνα, ὃν τὸ εὐγενὲς τοῦτο ἔργον ἀνέλαβεν, ὕψιστον καθῆκον θεωρῶ νὰ συντελέσω τὸ ἐπ᾽ ἐμοὶ νὰ παύσῃ περικαλυπτομένη ἡ ἀλήθεια, καὶ τὸ Ἔθνος νὰ γνωρίσῃ τὴν πραγματικὴν θέσιν του· διότι οἱ μὲν κύριοι ἡμῶν ἀντίπαλοι, οἱ Βούλγαροι, παλαίουσι καθ᾽ ἡμῶν, πρωτοστατούσης Ἐκκλησίας ἐθνικῆς, ἡ δὲ Ἐκκλησία, εἰς ἣν ἡ ἑλληνικὴ φυλὴ θαρρεῖ καὶ ἐλπίζει, δὲν εὐ-

ρίσκεται σήμερον εἰς τῆς ἀποστολῆς αὐτῆς τὸ ἀληθὲς ὕψος· οἱ ἀναλαβόντες δὲ τὸ εὐσεβὲς ἔργον, ἀπόκειται νὰ ἀποδεχθῶσι τὰ γραφόμενά μου, ἢ ῥίψωσι ταῦτα εἰς τὸ πῦρ.

Ἰωάννινα ΝΑΠΟΛΕΩΝ Γ. ΜΠΕΤΣΟΣ
Γενικὸς Πρόξενος

Β. ΠΡΟΞΕΝΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΝ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΙ

Τὸ μέγεθος τοῦ κινδύνου, ὃν διατρέχομεν ἐκ τῶν καταχθονίων μηχανορραφιῶν τῶν ἐχθρῶν μας, οἵτινες οὐδεμίαν παραλείπουσιν εὐκαιρίαν, ὅπως κατασυντρίψωσι πᾶσαν ἐθνικὴν ἰδέαν, ἐπιβάλλει ὑποχρεώσεις καὶ καθήκοντα μείζονα.

Ἀπόδειξις ὅτι προσεπάθησαν ν' ἁρπάξωσι τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας, καὶ καταρρίπτουσι τὸ μεσότειχον τὸ ὑπάρχον μεταξὺ Ἱεροσολύμων καὶ Ἀντιοχείας· οὕτω προσεπάθησαν νὰ ἁρπάξωσι καὶ τὸν ἀρχαιότατον θρόνον τῆς Θεοδοσιουπόλεως. Εὐτυχῶς κατωρθώσαμεν ἡμεῖς συντόμῳ ἐνεργείᾳ καὶ προλαβόντες τὸν κίνδυνον ἐσώσαμεν ἐκεῖνον, ὅστις ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐξ ἀβελτηρίας ἔμεινε κενός.

Τὸ ἔθνος ἔχει μεγάλας δυνάμεις, αἵτινες καλλιεργούμεναι καὶ ἠλεκτριζόμεναι δύνανται ν' ἀνταποκριθοῦν εἰς τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν καὶ ἐπιτυχῶς ν' ἀντιμετωπίσωσι πάντα κίνδυνον.

Τραπεζοῦς

Δ. ΒΙΤΑΛΗΣ
Πρόξενος

Β. ΠΡΟΞΕΝΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΝ ΒΕΡΑΤΙῼ

Ἀνθρώπινος κάλαμος δὲν δύναται νὰ ὑμνήσῃ τὸν Ἅγιον Τάφον.

Εἶναι ποίημα ἔκλαμπρον, ἅγιον, θεῖον, περιέχον πᾶσαν ἔκφρασιν τῆς λυρικωτέρας ποιήσεως.

Πῶς λοιπὸν θνητὸς ἐπίγειος θὰ τολμήσῃ νὰ γράψῃ περὶ τοῦ Ἁγίου Τάφου;

Βεράτιον Κ. Μ. ΣΒΟΡΩΝΟΣ
Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος

Β. ΥΠΟΠΡΟΞΕΝΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΝ ΠΡΟΥΣΣΗ

Ἡ Ἱερὰ πόλις τοῦ Ἰσραήλ, ἡ ἀπ᾽ αἰώνων προορισθεῖσα ὡς κοιτὶς καὶ κέντρον τῆς θείας τοῦ Ἰησοῦ θρησκείας, ἐξ ἧς ἔμελλε τὸ ἀληθινὸν ν᾽ ἀνατείλῃ φῶς, καὶ τὴν σύμπασαν νὰ καταυγάσῃ οἰκουμένην, ἡ Ἱερουσαλήμ, ἐν ᾗ ὁ θεοδέγμων τοῦ Κυρίου Τάφος, ἐν ᾗ ἀπ᾽ αὐτῆς τῆς ἀρχῆς τοῦ χριστιανισμοῦ κατενοεῖτο ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ οἱ Ἑλληνισταὶ προσήλυτοι ἔσπευδον θέλοντες νὰ ἴδωσι τὸν Ἰησοῦν, τόσον στενῶς συνεδέθη ἀκολούθως μετὰ τῆς Ἐθνικῆς ἡμῶν Ἱστορίας, ὥστε παντί που δῆλον, ὅτι τὴν διὰ μέσου τοσούτων αἰώνων καὶ περιστάσεων διασωθεῖσαν ἡμῖν τοῖς νεωτέροις Ἐθνικὴν ταύτην κληρονομίαν, καθῆκον ἐπιτακτικὸν ἐπιβάλλεται παντὶ σθένει καὶ δυνάμει νὰ τηρήσωμεν ἀλώβητον καὶ ἀσινῆ, προάγοντες τὰ ἐν αὐτῇ, περιφρουροῦντες ἀπὸ πάσης ξένης καὶ ἀλλοτρίας ἐπιδρομῆς, καὶ τοῖς ἐπιγιγνομένοις κρείσσονα καὶ ἐθνικωτέραν παραδίδοντες.

Ἀλλὰ τίς ὁ τρόπος τῆς διατηρήσεως τοῦ ἐθνικοῦ τούτου κληροδοτηθέντος κειμηλίου; Πρέπει νὰ εἴμεθα θαρραλέοι καὶ τὰ πράγματα σαφῶς καὶ καθαρῶς θὰ εἴπωμεν.

Ὑπάρχει ἐν αὐτῇ τῇ Ἱερᾷ πόλει ἑδρεύουσα Ἀδελφότης ἡ τῷ ὀνόματι τῆς Μητρὸς τῶν Ἐκκλησιῶν σεμνυνομένη, ἡ Σιωνῖτις Ἀδελφότης, τοῦτο σκοπὸν προτιθεμένη, καὶ τοῦτο, ἐν τῇ σημαίᾳ αὐτῆς ἀναγράψασα τὴν διατήρησιν, περιθρίγκωσιν καὶ προφυλακήν, ὧν παρέλαβε καὶ διὰ μέσου τῶν αἰώνων καὶ τῶν περιστάσεων διάσωσιν τοῦ ἐθνικοῦ καὶ χριστιανικοῦ τούτου σεμνώματος. Ἀληθέστατον, ὅτι ἡ Ἱερὰ αὕτη Ἀδελφότης ἐν καιροῖς προγενεστέροις καὶ χρόνοις χαλεπωτέροις γενναίως καὶ νικηφόρως ἠγωνίσατο καὶ ὑπερμάχησε τῶν Ἱερῶν τούτων Τόπων, καὶ μετ᾽ ἐπιτυχίας κρατερᾶς ἀντεπεξῆλθε κατὰ ποικίλων λυμεώνων, ἀλλ᾽ ἐπίσης ἀληθές, ὅτι ἐν τοῖς ἐσχάτοις τούτοις χρόνοις ἀπέχει πολὺ τούτων· δυστυχῶς εὐθὺς πρέπει ἐξ ἀρχῆς νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι πολλάκις ἥττω ἐδείχθη χρημάτων, καὶ ἀντὶ προφυλακῆς καὶ παρακωλύσεως ὁδηγήτρια ἀκουσίως τοῖς ἔξωθεν ἐρχομένοις, καὶ

ἐν ἐνδύματι προβάτου παρεισδύσασι καὶ παρεισδύουσιν ὁλονὲν ἁρπακτικοῖς λύκοις ἐγένετο.

Περιττὴ πᾶσα ἐξωτερικὴ συνδρομὴ καὶ βοήθεια, ἂν μὴ αὐτὴ αὕτη ἡ Σιωνῖτις Ἀδελφότης, κατανοήσασα τὸν ἀληθῆ προορισμόν της σπουδαίως ἐπιληφθῇ τοῦ ἔργου αὐτῆς, καὶ εὐσυνειδότως καὶ παντὶ σθένει τὴν πραγματοποίησιν τούτου ἐπιδιώξῃ.

Οὐδ' ἐλλείπουσι τὰ κινητήρια νεῦρα τῆς τοιαύτης ἐργασίας, διότι ἡ ἐν λόγῳ Ἀδελφότης παριστᾷ τὸ παράδοξον καὶ ἀκατανόητον οἰκονομολογικὸν φαινόμενον σωματείου πάσχοντος, πενομένου, κακοπραγοῦντος καὶ καταχρέου ἐν τῷ συνόλῳ, οὗτινος ὅμως τὰ μέλη, ὡς ἐλέχθη, κεκορεσμένα δύνανται νὰ θεωρηθῶσι χρυσοῦ, ἐνῷ τὸ σύνολον ἀπὸ τῶν εἰσοδημάτων καὶ προσόδων τοῦ ὁποίου τὰ καὶ ξένους ὠκεανοὺς μετοχετευόμενα πλούτη τῶν μελῶν ἀντλοῦνται, πνίγεται καὶ καταβυθίζεται, μηδὲ τοὺς τόκους δυνάμενον τῶν χρεῶν αὐτοῦ νὰ πληρώσῃ.

Ἐνόσῳ λοιπὸν ταῦτα δὲν κατανοηθῶσι καὶ δὲν διορθωθῶσιν ἁρμοδίως, πᾶσα ἐξωτερικὴ βοήθεια χρηματικὴ ἢ ἄλλη, ὁσονδήποτε μεγάλη καὶ ἂν ὑποτεθῇ, θὰ ἀποβῇ ἀνωφελὴς καὶ ἄνευ ἀποτελέσματος, καὶ θὰ καταποθῇ ὡς σταγὼν πρωϊνῆς δρόσου ἐν τῇ καυστικῇ Σαχάρᾳ.

Προῦσσα

Π. ΤΖΑΝΝΕΤΟΣ
Υ/πρόξενος τῆς Ἑλλάδος

Β. ΥΠΟΠΡΟΞΕΝΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΝ ΠΥΡΓΩ (Bourgas)

Αἱ οἰκονομικαὶ δυσχέρειαι, καθ' ὧν παλαίει ἡ Σιωνῖτις Ἐκκλησία, αἱ ἀπειλοῦσαι τὴν χείρωσιν αὐτῆς εἰς τοὺς πολεμίους τοῦ Ἑλληνισμοῦ, διττὰ ἔχουσι τὰ αἴτια. Τὰ μὲν ἐξωτερικά, ἀπορρέοντα ἐκ μέτρων, εἰς ἃ προέβησαν τινὰ τῶν ὀρθοδόξων Κρατῶν, ἀποστερήσαντα τὸν Ἅγιον Τάφον μεγάλου μέρους τῶν προσόδων του· τὰ δὲ ἐσωτερικά, συνιστάμενα εἰς τὴν χρονίαν χαλάρωσιν τοῦ ἐξασκουμένου ἐπὶ τῆς διαχειρίσεως τῶν ὑπαρχουσῶν προσό-

δων ἐλέγχου. Ὅθεν, πᾶσα πρὸς θεραπείαν τῆς σημερινῆς κινδυνώδους καταστάσεως ἐνέργεια, ὀφείλει, πλὴν τῆς ἐξευρέσεως νέων πόρων, νὰ στραφῇ κυρίως ἐπὶ τὴν καταπολέμησιν τῶν διττῶν αἰτίων τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως, εἰς ἣν περιῆλθεν ἡ πνευματικὴ μήτηρ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἡ Σιωνίτις Ἐκκλησία.

Ἐκ τῶν κυριωτάτων προσόδων τοῦ Παναγίου Τάφου εἶνε τὰ εἰσοδήματα τῶν ἐν Ῥωσσίᾳ κτημάτων, τὰ ὑπολογιζόμενα εἰς 400,000 ῥουβλίων. Ἀλλ' ἡ Αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις, ἀφαιρέσασα τὴν διαχείρισιν τῶν κτημάτων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, ὑπήγαγεν αὐτὴν εἰς τὴν τῶν δημοσίων κτημάτων, παρακρατεῖ δὲ μέρος τῶν εἰσοδημάτων πρὸς κάλυψιν δῆθεν τῶν δαπανῶν, δι' ὧν οὕτως ἐπιβαρύνεται. Πρὸς ἄρσιν τοῦ ἀδίκου τούτου μέτρου, θὰ ἠδύνατο νὰ τελεσφορήσωσι, κατάλληλοι ἐνέργειαι τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, (διότι καὶ ἐπὶ τῶν εἰσοδημάτων αὐτοῦ ἀσκεῖται παρακράτησις) ἐνέργειαι, δυνάμεναι νὰ εὕρωσιν ὑποστήριξιν παρὰ τῷ φιλελευθέρῳ ἐν Ῥωσσίᾳ κόμματι.

Ἀλλ' ἴσως προτιμότερον θὰ ἦτο, νὰ ἐπιτυγχάνετο ἡ κεφαλαιοποίησις ἔστω καὶ τοῦ νῦν ἐτησίως παρεχομένου ἠλαττωμένου ποσοῦ καὶ ἡ ἐφ' ἅπαξ καταβολὴ τοῦ κεφαλαίου εἰς τὸν Πανάγιον Τάφον, ὡς ἀντίτιμον τῶν κτήσεων αὐτοῦ ἐν Ῥωσσίᾳ, οὕτω δὲ τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων θὰ ἠλευθεροῦτο τῆς ἀσκουμένης ἐπὶ τῆς πολιτείας του πιέσεως, διὰ τῆς ὑπὸ τῆς Ῥωσσικῆς Κυβερνήσεως διαχειρίσεως μέρους σημαντικοῦ τῶν προσόδων του.

Καὶ ἐν Ῥουμανίᾳ πλουσιώτατα κτήματα εἶχεν ὁ Πανάγιος Τάφος, ἀλλὰ ταῦτα ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας Κούζα αὐθαιρέτως ὅλως ἐδημεύθησαν, ἔκτοτε δὲ τὸ ζήτημα παραμένει ἐκκρεμές, τῆς Ῥουμανικῆς κυβερνήσεως ὁλονὲν παρελκυούσης τὴν λύσιν αὐτοῦ· καὶ ἐνταῦθα ὅμως σύντονος καὶ λελογισμένη ἐνέργεια θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιφέρῃ τοὐλάχιστον τὴν ἀναγνώρισιν ἀποζημιώσεως ὑπὲρ τῶν κτητόρων τῶν δημευθεισῶν μοναστηριακῶν κτήσεων.

Πρὸς τῇ ἐξασφαλίσει ὅμως τῆς ἀποδόσεως εἰς τὸν Πανάγιον

Τάφον τῶν εἰς αὐτὸν ἀνηκόντων πόρων, καὶ πρὸ αὐτῆς ἔτι, ἰδιάζουσα πρέπει νὰ καταβληθῇ φροντὶς πρὸς εἰσαγωγὴν ἀκριβεστέρου ἐλέγχου περὶ τὴν διαχείρισιν τῶν ἤδη ὑπαρχουσῶν προσόδων, οἷαι κυρίως αἱ ἐκ τῶν προσκυνημάτων· θλιβερὸν εἰπεῖν, ἀλλ' εἰς τὴν σημερινὴν ἀμήχανον κατάστασιν, μεγάλως συνετέλεσεν ἡ χαλαρὰ ἀνέκαθεν ἐπίβλεψις ἐπὶ τῆς διαχειρίσεως τῆς Ἁγιοταφικῆς περιουσίας, εἰς ἣν ὀφείλεται ἡ κατὰ καιροὺς διασπάθισις αὐτῆς καὶ ἀλλαχοῦ καὶ ἐν Ἑλλάδι, παρὰ τῶν τεταγμένων εἰς περιφρούρησιν αὐτῆς· εἰς τὴν ἔλλειψιν παντὸς ἐλέγχου ἀποδοτέα ἡ οἰκειοποίησις παρὰ τῶν κατεχόντων ἀξιώματα τῶν ἐκ τῶν προσκυνημάτων προσόδων, ἃς οἱ τεταγμένοι τότε πρὸς εἴσπραξιν καὶ φύλαξιν ἐθεώρουν ὡς ἴδια κέρδη, συσσωρεύοντες δὲ ἐκ τῶν κοινῶν χρημάτων ἰδίας περιουσίας, ἀπερρόφων ὅλην τὴν οἰκονομικὴν ἰκμάδα τῆς ἀδελφότητος. Εἰς τὴν ἀντίδρασιν δ' αὐτῶν τῶν ὠφελουμένων ἐκ τῆς κρατούσης ἀταξίας, (ἀντίδρασιν, ἣν μετὰ περισσῆς ἐπιτηδειότητος ἐκμεταλλεύονται οἱ ἀντίπαλοι ἡμῶν), ὀφείλεται καὶ ἡ δυσχέρεια περὶ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν Κανονισμῶν, ὧν τὴν εἰσαγωγὴν συνέστησε τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον πρὸς θεραπείαν τῶν κακῶς κειμένων καὶ ἀποτροπὴν τῆς ἐπαπειλούσης καταστροφῆς.

Εἶνε ὅθεν ἀπαραίτητον ἵνα ἐπέλθῃ διόρθωσίς τις, νὰ κρατήσωσι μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς Ἁγιοταφικῆς ἀδελφότητος ὑπερισχύουσαι τῶν στενῶν ἐγωϊστικῶν ὑπολογισμῶν, σκέψεις εὐρύτεραι καὶ ἐθνικώτεραι, μᾶλλον συνᾴδουσαι πρὸς τὴν ὑψηλὴν αὐτῶν ἀποστολήν, ὡς προμάχων τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς Ὀρθοδοξίας.

Ἅπαξ ἐξασφαλισθέντων τῶν ἤδη ὑπαρχόντων πόρων καὶ τῆς διαχειρίσεως αὐτῶν, αἱ πάνδημοι εἰσφοραὶ τῶν ἁπανταχοῦ Ἑλλήνων, οὐχὶ μικρὰν ὑλικὴν καὶ ἠθικὴν ὑποστήριξιν θὰ παράσχωσιν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἐν Παλαιστίνῃ γόητρον, οἱ δ' ἀναλαβόντες τὴν ὀργάνωσιν αὐτῶν, εἶνε ἄξιοι τῆς βαθείας εὐγνωμοσύνης τοῦ Ἔθνους ὁλοκλήρου· ἀλλ' εἰς τὴν ἠθικὴν ἡμῶν ἐν τοῖς Ἁγίοις Τόποις ἐπικράτησιν, μεγάλως θὰ συντελέσῃ καὶ ἡ συχνοτέρα

ἐκεῖσε φοίτησις τῶν Ἑλλήνων, ἥτις θ᾽ ἀπεδείκνυεν ὅτι δὲν ἐμαράνθη ἐν ἡμῖν ὁ ζῆλος ὑπὲρ τῆς πατρίου θρησκείας, ὅτι δικαίως ἀξιοῦμεν τὸν τίτλον τῶν πρωτοτόκων τέκνων τῆς Ὀρθοδοξίας. Ἐκ τῶν περάτων τῆς ἀχανοῦς Ῥωσσίας, πτωχοὶ καὶ ῥακένδυτοι χωρικοί, προστρέχουν ἀναρίθμητοι νὰ προσκυνήσουν τὸν Τάφον τοῦ Σωτῆρος· ἐκ τῆς Ἑλλάδος ὅμως ἐπὶ τῶν δακτύλων ἀριθμοῦνται οἱ προσκυνηταί, ἐκ τῆς Ἑλλάδος, ἥτις πρώτη ἐνεκολπώθη καὶ διέδωκεν ἀνὰ τὸν κόσμον τὰ θεῖα διδάγματα τοῦ Εὐαγγελίου. Ἂς διοργανώσωμεν ὅθεν καὶ ἡμεῖς προσκυνήματα, ἀλλ᾽ οὐχὶ ἁπλᾶ ταξείδια καινοσπούδων καὶ περιέργων, προσκυνήματα λαϊκὰ θρησκευτικά, δι᾽ ὧν νὰ ἐκδηλοῦται ἡ ἀφοσίωσις τῶν πτωχῶν καὶ τῶν πασχόντων, πρὸς τὴν θρησκείαν τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀδελφότητος.

Οὐχὶ ἁπλῶς ἐλεοῦντες ἀλλ᾽ ἀγαπῶντες τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν, δυνάμεθα νὰ σώσωμεν αὐτήν, σώζοντες συνάμα καὶ ἡμᾶς αὐτούς.

Θὰ ἦμαι πολὺ εὐτυχής, ἐὰν αἱ σκέψεις μου, ἐπὶ τοῦ ἐξόχως ἐθνικοῦ τούτου ζητήματος γειτονεύσωσι πρὸς τὰς γνώμας τῶν ἐξεχόντων ὁμοεθνῶν, οἵτινες καλοῦνται νὰ συμπράξωσι εἰς τὸ ἐθνωφελὲς τοῦτο ἔργον.

Πύργος (Βουλγαρίας)

Σ. ΣΚΙΑΔΑΡΕΣΗΣ
Ὑ/πρόξενος τῆς Ἑλλάδος

Β. ΥΠΟΠΡΟΞΕΝΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΝ ΜΙΤΥΛΗΝῌ

Δὲν πρόκειται διὰ τῶν ὀλίγων τούτων γραμμῶν, νὰ παραστήσωμεν, πόσον ἀνυπολόγιστος ὑπὸ ἱστορικὴν ἔποψιν διὰ τὰς τύχας τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὑπῆρξεν ἡ ἐπὶ τῆς Ἁγίας Γῆς, τῆς Παλαιστίνης, καὶ τῆς ἁγιωνύμου πόλεως κυριαρχία τῆς Ἑλληνικῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας, ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ὁ τρίτος διάδοχος τοῦ ἐξ Ἀραβίας δαιμονίου προφήτου, ὁ Χαλίφης Ὀμάρ, νικήσας κρίσιμον νίκην τοὺς χριστιανοὺς παρὰ τὸν Ἱερομίακα ποταμὸν (ἔτει 636 μ. χ.), καὶ ἐκπολιορκήσας τήν τε Δαμασκὸν καὶ τὰ Ἱεροσόλυμα

διὰ τοῦ φοβεροῦ στρατηγοῦ Καλέδ, συνῆψεν αὐτοπροσώπως τὴν πολυθρύλητον πρὸς τὸν Πατριάρχην Σωφρόνιον ἱστορικὴν Συνθήκην, δι' ἧς ἐξησφάλιζεν εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας δι' ἅπαντας τοὺς αἰῶνας τὴν ἀπόλυτον ἐπὶ τῶν ἱερῶν τῆς τε ἁγίας πόλεως καὶ τῶν ἐκτὸς αὐτῆς προσκυνημάτων κυριαρχίαν.

Ἄλλοι ἁρμοδιώτεροι ἡμῶν θέλουσιν ἐνδιατρίψῃ ἐπισταμένως εἰς τὰ ἐκ παντὸς λόγου σπουδαῖα ταῦτα ἱστορικὰ θέματα. Ἡμεῖς τολμῶμεν ἐν ἐλαχίστοις νὰ συνοψίσωμεν χάριν τοῦ «Πανελληνίου Λευκώματος» τὴν ἡμετέραν γνώμην, προκειμένου περὶ τῆς διασώσεως καὶ ἀσφαλείας τῶν ἀπ' αἰώνων ἡμῖν κληροδοτηθέντων ἐθνικῶν ἐν τῇ Ἁγίᾳ πόλει προνομίων καὶ δικαιωμάτων.

Ἐν πρώτοις, ὀφείλει ὁ ἁπανταχοῦ Ἑλληνισμός, ὅτε ἐντὸς καὶ ὁ ἐκτὸς τῶν ὁρίων τοῦ ἐλευθέρου Βασιλείου κατεσπαρμένος —εἶνε δὲ οὗτος ἀναντιρρήτως ἀξιολογώτερος ὑπὸ τὴν ἔποψιν μάλιστα τοῦ πλούτου, ἂν οὐχὶ καὶ τῆς φιλοπατρίας—νὰ ἐνωτισθῇ τῆς σοβαρότητος τῶν καιρῶν καὶ τῶν κινδύνων, οἵτινες ἀφεύκτως ἐπικρέμανται ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, διότι οἱ παντοδαποὶ καὶ πολυώνυμοι πολέμιοι τοῦ Ἑλληνισμοῦ βῆμα πρὸς βῆμα ἀμφισβητοῦντες πρὸς Αὐτὸν τὴν ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν αὐτοῦ κυριαρχίαν ἐπὶ τῆς Ἀνατολῆς, ἐκπολιορκοῦσι τὸ ἓν κατόπιν τοῦ ἄλλου τὰ μεγάλα αὐτοῦ καὶ περίδοξα προπύργια, ἐν οἷς ἡ Ἑλληνικὴ ἐκκλησία περιέθαλψεν εἰς αἰῶνας τὴν ῥιγῶσαν καὶ γυμνητεύουσαν ἐθνικὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἰδέαν, καὶ παρέδωκαν ἡμῖν μετ' ἀνηκούστων ἀγώνων καὶ κινδύνων ἀλώβητον καὶ ἀκεραίαν ἄχρι τῆς σήμερον. Μετὰ τὴν Ἀντιόχειαν, ἡ Ἱερουσαλήμ, μετὰ τὴν Ἱερουσαλὴμ ἡ Ἀλεξάνδρεια, μετὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν τὸ Ἅγιον Ὄρος, καὶ . . . . ἡ Κωνσταντινούπολις! Ἰδοὺ πῶς πρέπει νὰ πέσωσιν εἰς χεῖρας τῶν ἀντιπάλων τοῦ Ἑλληνισμοῦ οἱ ἱστορικοὶ αὐτοῦ προμαχῶνες!

Ὅ,τι ἐφείσθη μακραίων δουλεία, στυγερὰ καὶ ὀλεθρία, τοῦτο ἀδυνατεῖ σήμερον νὰ προστατεύσῃ καὶ νὰ διασώσῃ ἡ ἐλευθέρα

Ἑλλὰς καὶ ὁ τρυφῶν ἐν πλούτῳ καὶ ἀπολαύσει ἔξω τῶν ὁρίων τοῦ ἐλευθέρου Βασιλείου Ἑλληνισμός! Δὲν εἶναι αἶσχος, πρὸς Θεοῦ; Πρὸς τί λοιπὸν τότε οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἐδημιούργησαν διὰ ποταμῶν αἱμάτων τὴν ἀκρόπολιν ταύτην τῆς ἐλευθερίας, τὸ Ἑλληνικὸν Βασίλειον; Διατί ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν νεωτέρων ἂς εἴπωμεν ἀκριβέστερον: *συγχρόνων,* Ἑλλήνων, ἐνεκρώθησαν τὰ δύο μεγάλα αἰσθήματα, ἅπερ ὕμνησεν ὁ ἐθνικὸς ποιητὴς τῆς ἐπαναστάσεως, «ἡ πίστις εἰς τὸν Χριστόν, καὶ ἡ πίστις εἰς τὴν ἐλευθερίαν;» Μάχεται ἆρά γε περὶ τούτων ὁ Ἕλλην τῆς σήμερον, ὁ ἐν μὲν τῷ ἐλευθέρῳ Βασιλείῳ δαπανώμενος περὶ κενά, ἐν δὲ τῷ ἐξωτερικῷ θεώμενος ἀπαθῶς καὶ ἀστόργως τὰς ἐθνικὰς ἀπωλείας; Ἀγωνίζεται ὑπὲρ διασώσεως τῶν Ἐθνικῶν του κειμηλίων, ὅσον ὁ Ρῶσσος ἢ ὁ Γερμανὸς πρὸς *κατάκτησιν* αὐτῶν; Ἀλλοίμονον! οἱ Ἕλληνες, ὅσον καὶ ἂν καυχῶνται ἐπὶ φιλοπατρίᾳ, ἔπαυσαν πλέον νὰ εἶνε φιλοπάτριδες, τοὐλάχιστον *ἐν ἔργοις,* διότι ἐν λόγοις κομπάζουσι πολλάκις ἐπὶ τῇ ἀρετῇ ταύτῃ! Ἀλλ' εἶνε καιρὸς πλέον νὰ ἀνανήψωσιν ἀπὸ τῆς ἐθνοκτόνου ταύτης ἠθικῆς πωρώσεως! Εἶναι καιρὸς νὰ ἀγωνισθῶσι δι' ἔργων ὑπὲρ τῆς πατρίου δόξης, εἶναι καιρὸς νὰ δείξωσιν, ὅτι εἶναι Ἕλληνες!

Ἰδού, καθ' ἡμᾶς, τίνα δύνανται νὰ συντελέσεωσιν εἰς ἀποσόβησιν τῶν ἐπικρεμαμένων κινδύνων.

1) Ὀργάνωσις ταξειδίων ἀνὰ τὴν Παλαιστίνην, οὐχὶ ἅπαξ κατὰ τὰς ἑορτὰς τοῦ Πάσχα, ἀλλ' εἰ δυνατόν, δὶς ἢ τρὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἐν μὲν τῇ Ἑλλάδι ὑπὸ εἰδικῶν ἐπιτροπῶν, ἐν δὲ τῷ Ἐξωτερικῷ ὑπὸ τῶν Πρακτόρων τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, οὓς θὰ μιμηθῶσι καὶ οἱ εὐποροῦντες τῶν ὁμογενῶν ἐν ταῖς μεγάλαις Ἑλληνικαῖς Κοινότησι τοῦ Τουρκικοῦ Κράτους. Εἶνε ἆρά γε οἱ Ῥῶσσοι *εὐσεβέστεροι* τῶν Ἑλλήνων καὶ ἁγιώτεροι, οἱ κατὰ στίφη καὶ ἀγέλας ἐπισκεπτόμενοι τὴν Ἁγίαν Γῆν;

Διὰ τῶν ταξειδίων τούτων θὰ ἐνισχυθῇ ἡ ἠθικὴ ἰδέα τοῦ ὀρθοδόξου Ἑλληνισμοῦ, καὶ θὰ ἀναζωογονηθῇ οἰκονομικῶς τὸ ταμεῖον τοῦ Παναγίου Τάφου.

2) Σύστασις μιᾶς ἰσχυρᾶς καὶ μεγάλης *Παλαιστινείου Ἑταιρίας,* μελλούσης νὰ ἀντιταχθῇ εἰς τὰς πολυμηχάνους πλεκτάνας τῆς Ρωσσικῆς καὶ νὰ μιμηθῇ τὴν γόνιμον καὶ ἰσχυρὰν ἀποτελεσματικὴν αὐτῶν δρᾶσιν! Δὲν ἔχουσιν οἱ Ἕλληνες τόσον πρακτικὸν νοῦν καὶ τόσην φιλοπατρίαν καὶ εὐσέβειαν ὅσην οἱ Ρῶσσοι πρίγκιπες, οἱ τὴν Ἑταιρείαν ἐκείνην ἕνα τῶν φοβερωτάτων ἀντιπάλων τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀναδείξαντες; Τοὺς ἐξ αὐτῆς κινδύνους παρέστησεν ἐναργῶς διὰ τοῦ πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα Νικόλαον τὸν Β΄ ἀπευθυνθέντος ὑπομνήματος, ὁ πρώην Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Κωνσταντῖνος ὁ Ε΄, οὗ τὴν ἀπομάκρυνσιν ἔκτοτε ὤμοσεν ἡ Κων/πόλει Ρωσ. πρεσβεία.

3) Καὶ σπουδαιότατον. Ὁμὰς πέντε-δέκα Ἑλλήνων τραπεζιτῶν καὶ κεφαλαιούχων, ἀληθῶς Ἑλλήνων τ. ἔ. ἀδόλως καὶ εἰλικρινῶς ἀγαπώντων τὴν πατρίδα αὐτῶν, καὶ οὐχὶ τὸν πλοῦτον μόνον, — ἂς ἀναγνώσωσιν οἱ βουλόμενοι τὰ συγγράμματα τοῦ ἐξόχου Κάρνεζη, τοῦ μεγάλου Ἀμερικανοῦ ἑκατομμυριούχου, — ὀφείλει ἀμελλητὶ νὰ ἐξεύρῃ δάνειον, πρὸς ἀνακούφισιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ Παναγίου Τάφου, ἐπὶ τῷ ὅρῳ τῆς ἐγκαθιδρύσεως *ἐλέγχου τινὸς* ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν τούτου. Τὴν θυσίαν ταύτην, χάριν τῆς διασώσεως τῶν ὅλων, θὰ στέρξωσι πάντες, ὅτε Μακαριώτατος Πατριάρχης Δαμιανὸς καὶ ὁ γηραιὸς Σκευοφύλαξ!

Ἀναρρίπτομεν ἁπλῶς τὴν ἰδέαν ταύτην καὶ . . . . ἀγαθῇ τύχῃ!

Μιτυλήνη

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΟΥΪΔΑΣ
Υ/πρόξενος τῆς Ἑλλάδος

Β. ΥΠΟΠΡΟΞΕΝΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΝ ΝΑΣΒΙΛΛΗ

Κατὰ τὴν ταπεινήν μου γνώμην, γνωστὸν εἶνε τὸ φάρμακον πρὸς ἀποσόβησιν τῶν ἐπικρεμαμένων σοβαρωτάτων κινδύνων τῆς Ἑλληνικῆς ἡμῶν Ἐκκλησίας τῆς Σιωνίτιδος, ὡς καὶ ὅλων τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν δικαιωμάτων: ἀνάγκη χρημάτων· πρὸς ἀπόκτησιν

δὲ τούτων, ἀνάγκη ἐργασίας, δι' ἧς ἐξασφαλίζεται ἡ σταθερὰ ἐφ' ὅλων τῶν σημείων πρόοδος· ἐν ταυτῷ δέ, προσφέροντες καὶ ἐπιμένοντες μετ' αὐταπαρνήσεως ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν ἀναγκῶν καὶ δικαιωμάτων, οὕτως ὥστε οἱ φίλοι μας καὶ μή, γνωρίσωσι καὶ πεισθῶσι πλέον, ὅτι τὰ δικαιώματα τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἶνε ἀναπόσπαστα τῆς ὑπάρξεώς του, σὺν Θεῷ θὰ ἐπιτύχωμεν.

Νασβίλλη ('Αμερικῆς)

Π. Χ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ
Ὑ/πρόξενος τῆς Ἑλλάδος.

ΑΝΑΓΚΗ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΦΟΡΟΥ

Φρονῶ, ὅτι πρὸς ἀποσόβησιν τῶν ἐπικρεμαμένων κινδύνων, ἀνάγκη νὰ χορηγηθῇ ἡ συνδρομὴ πανελλήνιος, εἰσπραττομένου φόρου τινος ὡρισμένου, ἐκ μέρους τῶν Ἑλληνικῶν κοινοτήτων δούλων τε καὶ ἐλευθέρων, ἔνθα θάλλει ὁ πατριωτισμὸς τῶν Ἑλλήνων.

Ὁ φόρος δ' οὗτος νὰ διαβιβάζηται εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν, πρὸς καταρτισμὸν κεφαλαίου δυναμένου ἀποτελεσματικῶς νὰ βοηθήσῃ τὴν πάνσεπτον Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν, νὰ ἐξασφαλίσῃ δὲ τὸ μέλλον διὰ τῶν τόκων τοῦ κεφαλαίου, ἐπὶ μᾶλλον αὐξανομένου διὰ τῆς πανελληνίου εἰσφορᾶς, ἥτις πανταχόθεν τοῦ πανελληνίου πληρώματος θὰ ἤρχετο.

Οὕτω δ' ἡ Σιωνῖτις Ἐκκλησία θὰ ἠδύνατο ἐν ἀνέσει νὰ ἐκπληροῖ τὰ πρὸς τὸ πολυπαθὲς γένος καθήκοντα εἰς ἐποχὰς κρισίμους, ὡς ἡ παροῦσα, καθ' ἃς ἀπειλεῖται σοβαρώτατα ὁ Ἑλληνισμὸς ἐν τῇ ταλαίνῃ Ἀνατολῇ.

Εἴθε δὲ νὰ κατορθωθῇ τοῦτο ὑπὲρ τοῦ συμπαθοῦς ὅσῳ καὶ μεγαλεπηβόλου ἡμετέρου ἔθνους.

Ἀθῆναι

ΑΝΔΡ. Γ. ΔΕΛΛΑΠΟΡΤΑΣ
Πρ. Πρόξενος.

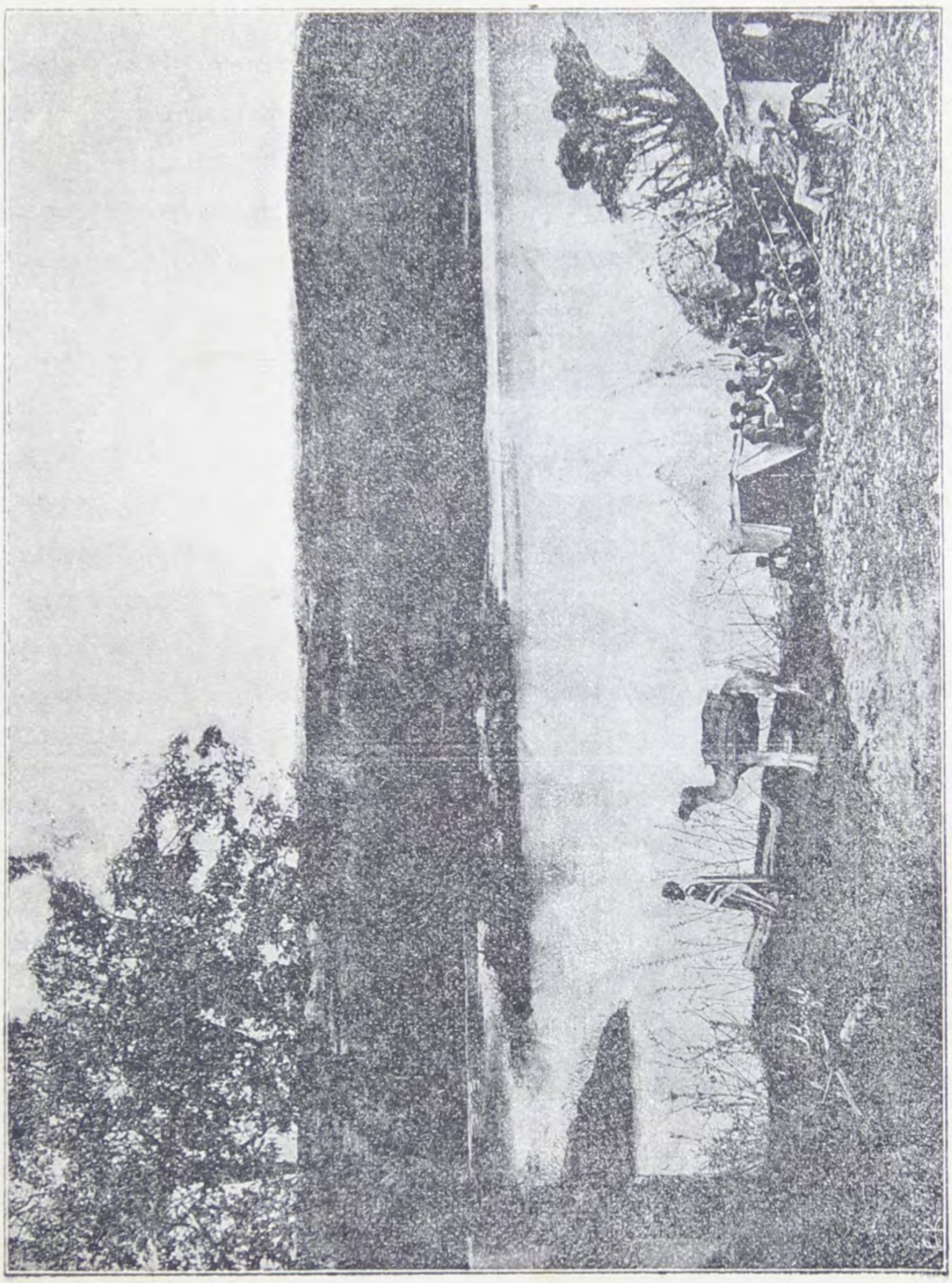

Ο ΙΟΡΔΑΝΗΣ

ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΑΧΑΪΑΣ

Τὰ ἔθνη μεγαλύνονται διὰ τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἀγάπης πρὸς τὴν πατρίδα.

Ὁ Ἑλληνισμὸς δὲν πρέπει ποτὲ νὰ λησμονήσῃ τὸ ἀρχαῖον αὐτοῦ μεγαλεῖον, ἡ πραγμάτωσις τοῦ ὁποίου ἔγκειται εἰς τὰ δύο ταῦτα ἀγαθά, ἅτινα ἀντιπροσωπεύει σὺν τοῖς ἐλευθέροις Ἕλλησι ἡ ἐν Ἀνατολῇ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία διὰ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει θρησκευτικοῦ Ἀρχηγοῦ καὶ ἡ ἐν Παλαιστίνῃ Σιωνίτις Ἐκκλησία.

Ἀμφότερα τὰ κέντρα ταῦτα ὀφείλει ὁ Ἑλληνισμὸς νὰ συνδράμῃ διὰ πάσης θυσίας.

Ἡ Ἑλληνικὴ πολιτεία, ἥτις ἀπό τινων ἐτῶν ἐμάρανε τὰ αἰσθήματα ταῦτα, ὧν ἄνευ, τὸ Κράτος δὲν δύναται νὰ μεγαλουργήσῃ, ὀφείλει ν' ἀλλάξῃ δρόμον καὶ νὰ ἀναζωπυρήσῃ τὸν μαραινόμενον Ἑλληνισμόν, διὰ τῆς θρησκείας καὶ τῆς πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπης.

Κλῆρος ἀντάξιος τοῦ 1821. Διοίκησις ἀγαθὴ καὶ πατρική. Δικαιοσύνη ἴση πρὸς πάντας. Σεβασμὸς πρὸς τοὺς νόμους καὶ τὰς ἀρχάς· καὶ εὐσυνείδητος διαχείρισις τῶν κοινῶν.

Καὶ ὁ Ἑλληνισμὸς θὰ μεγαλουργήσῃ ἐν καιρῷ καὶ θὰ διδάξῃ καὶ πάλιν τὸν ἀληθινὸν πολιτισμὸν εἰς τοὺς Λαούς, ὧν σήμερον ἐπικαλεῖται τὸ ἔλεος.

Πάτραι

Γ. ΜΠΟΥΚΛΑΚΟΣ
Νομάρχης Ἀχαΐας.

ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

Ἔπρεπε νὰ ἦμαι βραχὺς καὶ συνώψισα τὴν ἰδέαν μου, ἥτις διὰ μακρῶν ἄλλως ἠδύνατο νὰ ἀναπτυχθῇ, εἰς τὸ ἔκλαμπρον Μωσαϊκόν, ὅπερ τόσῳ πατριωτικῶς ἐνασχολεῖται νὰ παρουσιάσῃ τὸ Λεύκωμα.

Ἐὰν ἡ θρησκεία ἐθεωρήθη ἀνέκαθεν καὶ μεταξὺ πάντων τῶν λαῶν ὁ κυριώτερος καὶ στερεώτερος συνεκτικὸς δεσμὸς τῆς εἰς

Κράτος καὶ Πολιτείαν εὐκόσμου αὐτῶν συγκροτήσεως καὶ συντηρήσεως, ἐὰν ἡ θρησκεία ἡμῶν,—ἧς τὴν ἐπικουρίαν μετ' ἀγωνίας πολλάκις ἐπικαλούμεθα, καὶ δέον νὰ ἐπικαλούμεθα, οἱ ἄρχοντες καὶ διοικοῦντες εἰς τὸ ὄχι εὐχερὲς ἔργον μας—ἔχῃ τὴν ἀφετηρίαν της εἰς τὸν Πανάγιον Τάφον, μέγα ἱερόν της τὸν Πανάγιον Τάφον, ὕψιστον παλλάδιόν της τὸν Πανάγιον Τάφον, αἱ δὲ μὴ ἐντελῶς ἔτι λησμονηθεῖσαι παραδόσεις καὶ τὰ μὴ τελείως ἀποκοιμηθέντα εὐγενῆ ὁρμήματα τοῦ λαοῦ, ὃν διοικοῦμεν, ἀλώβητον εὐτυχῶς καὶ ὑψηλὰ περίοπτον τὸ ἰδεῶδές του ἔτι τηροῦσι, πῶς δυνάμεθα σήμερον νὰ κωφεύσωμεν εἰς τὴν ἀγωνιώδη φωνήν, ἥτις ἐγείρεται ὑπὲρ τῆς ἐπικουρίας αὐτῷ οὐχὶ μόνον ὡς χριστιανοί, ὡς πολῖται, ἀλλὰ καὶ ὡς προεστῶτα ὄργανα τῆς ἐν τῇ τάξει, τῇ ἀσφαλείᾳ καὶ τῇ εὐνομίᾳ ἀσφαλοῦς προωθήσεως τοῦ Κράτους;

Καλάμαι

Χρ. ΠΑΛΑΜΑΣ
Νομάρχης Μεσσηνίας

ΤΟ ΜΕΓΑΛΕΙΟΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ

Ἡ ἐνανθρώπισις, ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, εἶναι τὸ μέγιστον τῶν συμβάντων ἀπὸ κτίσεως κόσμου, ἡ ἐθελοθυσία καὶ αὐταπάρνησις Αὐτοῦ, ὑποστάντος ἀγογγίστως καὶ μὲ τὸ θεσπέσιον «Ἄφες αὐτοῖς οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσιν» τὸ μαρτύριον τοῦ Σταυροῦ, χάριν τῆς σωτηρίας ἡμῶν, εἶναι τὸ ὑψηλότερον δίδαγμα διὰ τὸν χριστιανόν, τὸν Ἕλληνα ἰδίως, τὸν ἐπιλαθόμενον, ἀτυχῶς, τί τῷ ἐπιβάλλει ἡ θρησκεία του καὶ τὰς μεγίστας ἐξ αὐτῆς ὠφελείας, ἰδίως τῆς γαλήνης τῆς συνειδήσεως καὶ τῆς ψυχῆς, ὅταν ἐν Χριστῷ ζῇ καὶ τὴν μεγάλην ἐντολήν Του ἐκτελῇ «ἀγάπα τὸν πλησίον σου· ὃ σὺ μισεῖς ἑτέρῳ μὴ ποιήσῃς».

Τὸ νὰ φιλοσοφήσῃ τις καὶ κατανοήσῃ τὸ μέγα τῆς Σταυρώσεως τοῦ Σωτῆρος, εἶναι πέραν τῶν ἀνθρωπίνων δυνάμεων, καὶ μόνον ἄπειρον θαυμασμὸν καὶ εὐγνωμοσύνην δι' αὐτὴν ὀφείλομεν εἰς τὸν Πλάστην.

Ἐκεῖνο ὅμως ὅπερ κατανοοῦμεν καὶ ἀποθαυμάζομεν εἶναι

ὅτι, ἡ παρὰ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ἱδρυθεῖσα καὶ καθιερωθεῖσα χριστιανικὴ θρησκεία, λατρεύεται ὑπὸ πλέον τοῦ ἑνὸς τετάρτου τῆς ὅλης ἀνθρωπότητος, ὑπὸ λογικῶν ὄντων, καὶ ὅτι πάντες σχεδὸν οἱ χριστιανοὶ δὲν πιστεύουσιν ἀσυναισθήτως, ὡς εἰς τὰς ἄλλας Ἀσιανὰς καί τοι πολυπληθεστέρας θρησκείας, ἀλλ' ἔχουσι πλήρη τὴν γνῶσιν τοῦ τὶ λατρεύουσι, τὸ μόνον δὲ πρυτανεῦον μύχιον αἴσθημα τοῦ χριστιανοῦ εἶναι τὸ πράττειν τὸ καλὸν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ καὶ ἐλπίζειν διὰ τὸν ἄλλον...

Ὡς Ἕλληνες ὅμως ἔχομεν καὶ Ἐθνικὸν καθῆκον πρὸς τὸ Πάνσεπτον κειμήλιον τοῦ χριστιανισμοῦ· διότι ἡμεῖς ἀνέκαθεν ἀνεγνωρίσθημεν ὡς οἱ φρουροὶ καὶ πιστοὶ θεματοφύλακες τῆς ἁγίας ἐθνικῆς ταύτης παρακαταθήκης.

Ὁ Πανάγιος Τάφος εἶναι συγχρόνως ἡ Ἑλληνικὴ Ἀκρόπολις, ἔνθα ἀπηθανατίσθη τὸ Ἑλληνικὸν Πνεῦμα διὰ τοῦ χριστιανισμοῦ, ἀφοῦ Αὐτὸς ὁ Ἱδρυτής του, ὡμολόγησε τὴν προνομίαν ταύτην· γενικὸν οὕτω τὸ ἐνδιαφέρον καὶ Πανελλήνιος ἡ ἐνέργεια πρὸς σωτηρίαν τοῦ κινδυνεύοντος Ἁγίου αὐτοῦ Προμαχῶνος.

Τρίκκαλα

Δ. Ν. ΦΑΝΔΡΙΔΗΣ
Νομάρχης Τρικκάλων

ΑΡΧ. ΕΒΡ. ΘΥΣΙΑ ΕΝ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ

ΕΘΝΙΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων ἦτο ἀνέκαθεν ἑλληνικόν, ὡς καὶ τὰ τρία ἄλλα πατριαρχεῖα τῆς Ἀνατολῆς, καὶ πρέπει νὰ μείνῃ ἑλληνικόν. Τὸ νὰ ἦναι ἑλληνικὰ καὶ μείνωσιν ἑλληνικὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι τὰ Πατριαρχεῖα ταῦτα, ἔχει μεγίστην σπουδαιότητα καὶ διὰ τὴν ἑλληνικὴν ὀρθόδοξον ἐκκλησίαν, καὶ διὰ τὸ ἐθνικὸν μέλλον τοῦ ἑλληνισμοῦ. Διὰ τὴν ἑλληνικὴν ὀρθόδοξον ἐκκλησίαν ἔχει μεγίστην σπουδαιότητα τὸ πρᾶγμα, διότι ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ ἱεραρχίᾳ τὰς πρωτίστας θέσεις κατέχουσιν οἱ τέσσαρες πατριάρχαι τῆς ἀνατολῆς. Εἰς πᾶν ἀναφαινόμενον ἐκκλησιαστικὸν ζήτημα ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ ἐκκλησίᾳ βαρύνουσι τὰ μέγιστα αἱ γνῶμαι πρῶτον μὲν τοῦ Οἰκουμενικοῦ, εἶτα δὲ τῶν ἄλλων Πατριαρχῶν. Μετὰ ταῦτα δὲ ἔρχονται αἱ γνῶμαι τῶν ἄλλων ἱεραρχῶν τοῦ ὀρθοδόξου κόσμου.

Ἐὰν ἤθελε συγκροτηθῇ οἰκουμενικὴ ὀρθοδόξων σύνοδος, ἡ θέσις καὶ γνώμη τῆς ἑλληνικῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας θὰ ἦναι ἡ πρώτη ἐν αὐτῇ, ἐὰν οἱ τέσσαρες πατριάρχαι ἦναι Ἕλληνες. Δι᾿ αὐτῶν ἔχομεν λοιπὸν τὴν πνευματικὴν ἡγεμονίαν ἐν τῷ ὀρθοδόξῳ κόσμῳ, ἀποτελουμένῳ ἐξ 140 ἑκατομμυρίων. Ὅτε κατὰ τὸν ΙΕ΄ αἰῶνα, ἐπὶ Πάπα Εὐγενίου τοῦ Δ΄, συνεκροτοῦντο ἐν τῇ δύσει δύο ἀντίπαλοι οἰκουμενικαὶ λατινικαὶ σύνοδοι, ἡ ἐν Βασιλείᾳ καὶ ἡ ἐν Φερράρᾳ (1438), ἡ μετατεθεῖσα ἔπειτα εἰς Φλωρεντίαν, ἐπειδὴ ὁ αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου Ἰωάννης Ζ΄ ὁ Παλαιολόγος, ὁ θέλων τὴν ἕνωσιν τῶν ἐκκλησιῶν ζητηθεὶς παρὰ τῶν δύο τούτων συνόδων, προὐτίμησε νὰ ἔλθῃ μετὰ τοῦ Οἰκομενικοῦ πατριάρχου Ἰωσὴφ καὶ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν τριῶν ἄλλων πατριαρχείων εἰς Φερράραν καὶ Φλωρεντίαν, ἐδόθη εἰς ταύτην τὴν σύν-

οδον, ἡ ὅλη σημασία, τοὐναντίον ὠχρίασε πᾶσα ἡ λάμψις καὶ δύναμις τῆς ἐν Βασιλείᾳ συνόδου καὶ πάραυτα διελύθη. Τοιαύτη εἶναι ἡ ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἱεραρχίᾳ σημασία τῶν πατριαρχείων τῆς ἀνατολῆς. Διὰ τοῦτο, ἐνόσῳ κατέχει αὐτὰ ἡ ἑλληνικὴ ἐκκλησία, θὰ ἔχῃ μεγάλην ὑπεροχὴν ἐν τῷ χριστιανικῷ κόσμῳ.

Διὰ τὸ ἐθνικὸν μέλλον τοῦ ἑλληνισμοῦ, ἡ ἀνυπολόγιστος σημασία τοῦ νὰ ἦναι τὰ πατριαρχεῖα τῆς ἀνατολῆς ἑλληνικὰ εἶναι καὶ τῷ τυφλῷ δῆλον. Πάντα τὰ ἔθνη τῆς Εὐρώπης προσπαθοῦσι διὰ μεγίστων θυσιῶν καὶ δαπανῶν, διὰ ἱδρύσεως σχολείων καὶ ἄλλων μέσων, νὰ ἐξαντλήσωσι τὴν ἐπιρροήν των ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ἧς ἄδηλον τὸ μέλλον καὶ αἱ τύχαι. Καὶ Ῥῶσσοι καὶ Γάλλοι καὶ Ἰταλοὶ καὶ Γερμανοὶ καὶ Ἄγγλοι καὶ Ἀμερικανοὶ σπουδάζουσι διὰ παντὸς τρόπου νὰ κερδίσωσιν ἔδαφος ἐν αὐτῇ, καὶ ἵνα ἐγείρωσι ἐν εὐθέτῳ χρόνῳ ἀξιώσεις ἐπὶ τῶν χωρῶν ἐκείνων, πρὸς τὰς ὁποίας οὐδὲν σημεῖον ἐκ τοῦ παρελθόντος συνδέει αὐτούς. Ἀφοῦ τοῦτο πράττουσιν ἐν τῇ ἀνατολῇ ξένοι εὐρωπαϊκοὶ λαοί, εἶναι ἐπιτετραμμένον εἰς ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας εἰς οὓς ἀνῆκεν ἄλλοτε ἡ ἀνατολή, ἐκ τῶν ὁμοεθνῶν, τῶν ὁποίων ἑκατομμύρια ἀκόμη κατοικοῦσιν ἐν ταῖς χώραις ταύταις, οἵτινες ἔχομεν τόσον βαθείας ῥίζας ἐκ τῆς ἱστορίας καὶ τῆς θρησκείας ἐν αὐταῖς, νὰ ἀδιαφορήσωμεν περὶ τῆς ἐπιρροῆς τοῦ ἑλληνισμοῦ ἐν αὐταῖς, καὶ νὰ ἐγκαταλίπωμεν κινδυνεύοντα τὰ ἀνέκαθεν ἑλληνικὰ πατριαρχεῖα αὐτῶν; Τοῦτο οὐδεὶς Ἕλλην θὰ εὑρεθῇ νὰ παραδεχθῇ.

Τὰ πατριαρχεῖα ταῦτα εἶναι τόσαι ἐπάλξεις τοῦ ἑλληνισμοῦ ἐν τῇ ἀνατολῇ. Θὰ ἀφήσωμεν τὰς ἐπάλξεις ἡμῶν ταύτας νὰ καταλάβωσιν ἐχθροὶ ἡμῶν; Ὅπως ἐν τῷ παρελθόντι ὁ ἑλληνισμὸς ἐξετάθη ἐν τῇ ἀνατολῇ, οὕτω πάλιν ἐν τῷ μέλλοντι ἐκεῖ ἐν τῇ ἀνατολῇ θὰ εὕρῃ νέον στάδιον ἀναπτύξεως. Τούτων οὕτως ἐχόντων, εἶναι ζήτημα, ὅτι πρέπει νὰ πράξωμεν ὅ,τι εἶναι δυνατὸν ἵνα σώσωμεν τὸν κινδυνεύοντα πατριαρχικὸν θρόνον τῶν Ἱεροσολύμων; Τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων πρέπει νὰ μείνῃ ἀντὶ πάσης θυσίας ἑλληνικόν. Πράξωμεν ὅ,τι εἶναι δυνατὸν ὑπὲρ αὐτοῦ.

Τοῦτο πρέπει νὰ γίνῃ καὶ δι' αὐτὸ καὶ διὰ τὰ ἄλλα Πατριαρχεῖα τῆς Ἀνατολῆς, ἐὰν θέλωμεν νὰ ἀσφαλίσωμεν καὶ τὴν ἀνέκαθεν ὑπεροχὴν τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν ἐκκλησίας ἐν τῷ χριστιανικῷ κόσμῳ, καὶ τὸ ἐθνικὸν μέλλον τοῦ ἑλληνισμοῦ.

Ἀθῆναι

Α. ΔΙΟΜΗΔΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ
Καθηγητὴς τῆς ἐκκλησ. ἱστορίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ

ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ — ΓΟΛΓΟΘΑΣ

Τίς πόλις ἐν τῇ ὑφηλίῳ εἶναι ἱερωτέρα καὶ ἐνδοξοτέρα τῆς πόλεως ἐκείνης, ἐν ᾗ ἐπάγη τὸ ξύλον τοῦ Σταυροῦ, τὸ καύχημα πάσης ψυχῆς χριστιανῶν, ἐξ οὗ ἐξέχεεν ὁ λυτρωτὴς τὸ αἷμα αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς καὶ σωτηρίας, ἐν ᾗ ἐτελέσθη τὸ δεῖπνον τὸ μυστικόν, ἐν ᾗ αἵματι θείῳ ἐγράφη ἡ αἰώνιος διαθήκη μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου, ἐν ᾗ ἐσταυρώθη ὁ Σωτήρ, ἵνα ἐλευθερωθῇ ἡ ἀνθρωπότης, ἐν ᾗ ἐδόθη ἡ εὐλογία καὶ κατηργήθη ἡ κατάρα, ἐν ᾗ αἱ μεγαλείτεραι ἀντιθέσεις ἐνεφανίσθησαν, ἐν ᾗ ἐτάφη ἡ Ζωή;

Καὶ ἡ χρυσῆ καὶ κλεινὴ τοῦ Κέκροπος πόλις πολλὰ μνημεῖα δόξης καὶ μεγαλείου περιέχει, πολλὰ τὰ ἀθάνατα πνεύματα ἐγέννησε· πολλοὶ ἐν αὐτῷ καὶ ἄνδρες ἔξοχοι καὶ στρατηγοὶ γενναῖοι καὶ νόες δαιμόνιοι καὶ συγγραφεῖς πρωτότυποι ἐγαλουχήθησαν. Θαυμασμοῦ τῇ ἀληθείᾳ ἄξιος ὁ λόφος τῆς Ἀκροπόλεως καὶ ὁ ἐν αὐτῇ Παρθενών, θαυμαστὴ ἡ κοσμοκράτειρα Ρώμη, μεγαλοπρεπὲς τὸ Καπιτώλιον καὶ τὸ Πάνθεον, ἀλλὰ ταῦτα πάντα ἑλκύουσι τὸ ἐνδιαφέρον ἰδίᾳ τῶν λογίων, τῶν φιλαρχαίων, τῶν ἱστορικῶν, τῶν φεριέργων περιηγητῶν, καὶ προκαλοῦσι τὸν θαυμασμὸν τῶν ἐταζόντων καὶ θεωμένων τὰ μνημεῖα ταῦτα τῆς μεγαλουργοῦ ἀνθρωπίνης διανοίας, τὰ τρόπαια τῆς ἐκτάκτου ρώμης, καὶ στρατηγικῆς δεξιότητος, τὰ σπάνια προϊόντα τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύμα-

τος. Πάντα ὅμως ταῦτα, οὐδὲ πόρρωθεν κἂν δύνανται νὰ συγκριθῶσι πρὸς τὰ αἰώνια μνημεῖα καὶ ἔργα τῆς θείας δυνάμεως, ἅτινα ἐγείρονται καὶ αἰώνια παραμένουσιν ἐν τῇ ἁγίᾳ Γῇ, ἐν τῇ πόλει Ἱερουσαλὴμ, ἀείποτε τὸ σέβας καὶ τὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν λατρείαν προκαλοῦντα. Καὶ δικαίως· διότι οἱ ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Σπάρτῃ καὶ ἐν Ρώμῃ διαπρέψαντες, καὶ μνημεῖα δόξης καὶ ἰσχύος ἐγκαταλιπόντες, ἦσαν θνητοί. Οὗτοι ἦλθον, εἶδον, παρῆλθον, ἀλλ' ὁ ἐν Ἱερουσαλὴμ παθὼν καὶ σταυρωθεὶς ἦτον ὁ Θεός.

Ἔργα μεγάλα καὶ θαυμαστὰ εἰργάσαντο τὰ τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Σπάρτης καὶ τῆς Ρώμης, τὰ τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Αἰγύπτου, μεγάθυμα καὶ σοφὰ τέκνα, ἀλλὰ τὰ ἔργα αὐτῶν ἀφεώρων εἰς κοσμικοὺς μᾶλλον σκοπούς, ἦσαν ἐφήμερα, τοπικὰ συντελεστικά τινα τούτων βεβαίως εἰς τὴν πρόοδον τῆς ἀνθρωπότητος, ἀλλὰ ὁ εἰς τὸν σταυρικὸν θάνατον ἐν Ἱερουσαλὴμ καταδικασθεὶς καὶ παθὼν ἐγένετο ὁ τέλειος ἀναμορφωτὴς τὰς ἀνθρωπότητος, ὁ ἀείποτε εὐεργετῶν, ὁ τοὺς πάντας καὶ πάντοτε ἑλκύων πρὸς ἑαυτόν, ὁ φωτίζων, ὁ ἐνθουσιῶν, ὁ θερμαίνων, ὁ παρηγορῶν, ὁ σώζων.

Ἐπισκεπτόμεθα τοὺς τάφους τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν καὶ παρ' αὐτοὺς ἐπαναπαυόμενοι ἀναπολοῦμεν τὸν βίον καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν, ἀλλὰ δὲν προσκυνοῦμεν καὶ δὲν λατρεύομεν αὐτούς, διότι ἦσαν θνητοί, καὶ κηλῖδας ἐνίοτε ἐν τῷ βίῳ αὐτῶν παρουσιάζοντες, ἀλλ' ἡ Ἱερουσαλὴμ ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ τὸν τάφον ἐκεῖνον, ἐν ᾧ ἐτάφη ὁ Ἀναμάρτητος, καὶ ἐξ οὗ ζωὴ καὶ δύναμις καὶ παρηγορία καὶ ἀγάπη καὶ χαρὰ καὶ χάρις καὶ φῶς καὶ ἀνάστασις ἀνατέλλουσιν εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα.

*
* *

Πολλὰ εἶνε ἐπὶ γῆς τὰ ὄρη, καὶ πολλοὶ οἱ λόφοι, ὧν τὰ ὀνόματα ἀνέγραψεν ἡ ἱστορία καὶ ἡ γεωγραφία καὶ ἡ ἐπιστήμη ἢ διὰ τὰς ἡρωϊκὰς μάχας, αἵτινες ἐγένοντο ἐπ' αὐτῶν, ἢ διὰ τὰ ὑψίκομα δένδρα, ἅτινα κατακοσμοῦσιν αὐτά, ἢ διὰ τὴν γεωλογικὴν αὐτῶν κατασκευὴν καὶ τὰς ἐν αὐτοῖς μεταλλικὰς ὕλας, ἢ διὰ τὰς

παρὰ τὰς ὑπωρείας αὐτῶν ἀναβλυζούσας ἰαματικὰς πηγάς. Ἡ ἁγία Γραφὴ ἀναφέρει σειρὰν ὅλην ἱερῶν ὀρέων, ἀρχομένην ἀπὸ τοῦ ὄρους Ἀραρὰτ καὶ διήκουσαν μέχρι τοῦ ὄρους Σιών. Ἀλλ' ἐν τῇ ὀροσειρᾷ ταύτῃ ἵσταται εἷς λόφος χθαμαλὸς μὲν καὶ ἀφανής, πρὸς τὸν ὁποῖον ὅμως οὔτε τὸ Ἀραρὰτ καὶ τὸ Σινᾶ οὔτε τὸ Θαβὼρ καὶ τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν δύνανται νὰ παραβληθῶσι. Καὶ ὁ λόφος οὗτος εἶνε ὁ ἱερώτερος, ὁ ἱστορικώτερος, ὁ μᾶλλον ἀξιοσημείωτος, τὸ κέντρον πάντων τῶν ἐπὶ γῆς ὀρέων καὶ λόφων. Εἶναι ὁ λόφος τοῦ Γολγοθᾶ, ὁ ἅγιος τόπος, ἐν ᾧ ἐθυσιάσθη ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων τὰς ἁμαρτίας τοῦ Κόσμου. Περὶ τοῦ λόφου τούτου δύναταί τις νὰ εἴπῃ τὸ τοῦ προφητάνακτος «ὑψώσω τοὺς ὀφθαλμούς μου πρὸς τὰ ὄρη, ὅθεν ἥξει ἡ βοήθειά μου». Πόσοι δακρύβρεκτοι ὀφθαλμοὶ προσήλωσαν πρὸς τὸν Γολγοθᾶν ἐν ταῖς τοῦ βίου περιπετείαις, ἐν τῇ ἀγωνίᾳ τοῦ θανάτου ἐν τῇ σκοτοδίνῃ τῆς ἁμαρτίας! Ὁπόση καὶ ὁποία βοήθεια καὶ παρηγορία καὶ σωτηρία ἀνέτειλεν ἐξ αὐτοῦ.

Γολγοθᾶς εἶναι λέξις, ἥτις πολλὰ καὶ μεγάλα τὰ μυστηριώδη περικλείει, διότι ἐπ' αὐτοῦ προσηλώθη ἐπὶ τοῦ μαρτυρικοῦ ξύλου εἷς ἐγκαταλελειμμένος ὑπό τε τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων, αἰωρούμενος μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς, οὔτε τὰς χεῖρας οὔτε τοὺς πόδας νὰ κινηθῇ δυνάμενος, καὶ πρὸς βοήθειαν τοῦ ὁποίου οὐδεὶς σπεύδει, ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἀγωνίᾳ εὑρισκομένου καὶ πρὸς τὸν θάνατον παλαίοντος.

Καὶ ὅμως ὁ ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ ἐγκαταλελειμμένος νεκρός, ἐγένετο ἡ βοήθεια, ἡ σωτηρία, ἡ ζωὴ μυριάδων θνητῶν, ὁ Σωτὴρ ἁπαξαπάσης τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἀθῆναι

Ι. Ε. ΜΕΣΟΛΩΡΑΣ
Καθηγητὴς τῆς λειτουργικῆς καὶ ὁμιλητικῆς
ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ.

ΑΘΗΝΑΙ — ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΑ

Ὡς ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη φωτίζουσι τὸν οὐρανόν, ὡς ὁ νοῦς καὶ ἡ καρδία τὰς πράξεις του ἀνθρώπου, οὕτως αἱ Ἀθῆναι καὶ τὰ Ἱεροσόλυμα τὸν ἡμέτερον πλανήτην. Ἐν μὲν τῇ πόλει τοῦ Περικλέους ἐδημιουργήθησαν αἱ ὑψηλαὶ τῆς φιλοσοφίας ἰδέαι, ἐν δὲ τοῖς Ἱεροσολύμοις ὁ λυτρωτὴς τοῦ κόσμου τὸ αὔθαδες τῶν ἀνθρωπίνων ἰδεῶν ἐμάλαξε διὰ τῶν ἀνθρωπίνων αἰσθημάτων. Αἱ ἱεραὶ παραδόσεις τὰς δύο πόλεις συνέδεσαν δι' ἀρρήκτων δεσμῶν, οὓς οἱ αἰῶνες ἐσεβάσθησαν.

Ἂν λαός τις διανοῆται νὰ καταστήσῃ πολιτικὸν ὄργανον καὶ τὸν ἱερὸν τοῦ Σωτῆρος τάφον θέλει βλάψει ἑαυτόν, ὡς ἔβλαψεν ὁ Ἀλκιβιάδης, μεταχειρισθεὶς τοὺς μάντεις καὶ τοὺς χρησμῳδοὺς ὡς ὄργανον τῆς ὑπ' αὐτοῦ σχεδιαζομένης κοσμοκρατορίας. Διότι, ὅταν ἡ θρησκεία γίνηται ὄργανον, καταπίπτει, ταύτης δὲ πεσούσης τὰ ἔθνη σήπονται καὶ διαλύονται. Ἡμεῖς δ' οἱ νεώτεροι Ἕλληνες καθῆκον ἔχομεν νὰ ἐπιρρώσωμεν τοὺς δεσμούς, ἐπιβάλλοντες ἐκκλησιαστικὴν εἰσφορὰν κατὰ τοὺς γάμους καὶ εἰσάγοντες νόμον, καθ' ὅν, πᾶς θεολόγος μετὰ τὸ πέρας τῶν σπουδῶν αὐτοῦ ὀφείλει διὰ συνδρομῆς τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ ἓξ μῆνας νὰ μεταβῇ εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅπως ἐκεῖ μελετήσῃ τοὺς ἱεροὺς τόπους καὶ ἐμπνευσθῇ ἁγνὸν τοῦ Χριστιανισμοῦ τὸ αἴσθημα. Διότι ἤθελεν εἶνε δεινόν, ἂν πάντες μὲν οἱ ἀρχαιολόγοι γινώσκουσι τὴν πόλιν τοῦ Περικλέους, ὀλίγοι δὲ τῶν ἡμετέρων Ἐπισκόπων τὸν τάφον τοῦ Χριστοῦ.

*
* *

Ἡ ἀδελφότης τοῦ Παναγίου Τάφου ἔχει πλεῖστα καὶ βαρύτατα κτήματα δυνάμενα νὰ ποιήσωσιν ἀσφαλῆ δάνεια δεκάδας ἴσως ἑκατομμυρίων. Τὸ ὅλον χρέος τῆς ἀδελφότητος ἀνέρχεται εἰς ὀκτὼ περίπου ἑκατομμύρια, ἀλλὰ τὰ καταθλιπτικὰ εἶνε τρία μόνον· διότι ταῦτα ὀφείλονται εἰς ἀλλοεθνεῖς, οἵτινες δύνανται νὰ

πωλήσωσι κτήματα ἀνήκοντα εἰς τὸν Ἅγιον Τάφον καὶ οὕτω νὰ καταρρίψωσι τὴν αἴγλην, ἣν τὸ Ἑλληνικὸν γένος κέκτηται ἐν Ἱεροσολύμοις. Ἡμεῖς κατέχομεν τὰ ἐπιφανέστατα προσκυνήματα, οἱ δ' ἄλλοι λαοὶ ἢ ἀφανέστατα ἢ ἀμφιβόλου ἀκριβείας. Διὰ τοῦτο διεγείρομεν τὸν φθόνον οὐ μόνον τῶν ἑτεροδόξων, ἀλλὰ τῶν ὀρθοδόξων. Ὁ φθόνος ὅμως οὗτος εἶνε ἄδικος, διότι τὰ ἱερὰ προσκυνήματα καὶ τὰ πατριαρχεῖα δὲν ἐλάβομεν διὰ τῆς βίας ἢ δολοπλοκιῶν, ἀλλὰ δι' ἀγώνων εὐγενῶν. Ἠγωνίσθημεν, ἐγράψαμεν, εἰργάσθημεν καὶ ἐμαρτυρήσαμεν προσενεγκόντες εὐγενὲς Ἑλληνικὸν αἷμα χιλιάδων μαρτύρων. Διὰ ταῦτα καὶ ἂν ὅλος κόσμος ἐγίνετο λεία τῆς κατακτητικῆς μανίας τοῦ ἡμετέρου αἰῶνος, τὰ πατριαρχεῖα πρέπει νὰ μείνωσιν ἄθικτα καὶ ἀλαφυραγώγητα.

Γινώσκω ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν γένος ἀπετέλεσε μικρὸν ἐλεύθερον ἔθνος, παρατηρῶ ὅμως, ὅτι οἱ μὲν Ἕλληνες στερούμεθα κυβερνήσεως, ἄλλα δὲ κραταιὰ ἔθνη ἔχουσι μόνον κυβέρνησιν καὶ οὐχὶ λαόν. Ἐγὼ ὅμως προτιμῶ τοὺς λαοὺς καὶ οὐχὶ τὰς κυβερβερνήσεις, διότι, γενναία ἀπόφασις δύναται νὰ δημιουργήσῃ κυβερνήσεις, τίς ὅμως ἔχει τὴν δύναμιν νὰ δημιουργήσῃ λαούς; Ὁ ἡμέτερος λαὸς ἔχει τὸ καθῆκον, ἵνα διατηρήσῃ τὴν γλῶσσαν, τὴν θρησκείαν καὶ πάντα τὰ συνεχόμενα μετ' αὐτῶν, ὡς σχολεῖα, ναοὺς καὶ ἱερὰ προσκυνήματα, ὧν ἡ κορυφὴ εἶνε ὁ Ἅγιος Τάφος. Οἱ ἐχθροὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους πειρῶνται, ὅπως ἀποσπάσωσι ταῦτα παρ' ἀνδρῶν, οἵτινες γενναίως ἀμύνονται. Καὶ λοιπὸν ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες, οἱ συνάψαντες πολλὰ δάνεια χάριν τῆς ἰδιοτροπίας ἀδεξίων πολιτευτῶν, θέλομεν ὀκνήσει νὰ ἐκδώσωμεν ἓν μικρὸν ἑλληνικὸν δάνειον ὑπὲρ τῶν τιμαλφεστάτων; Δὲν πιστεύω. Ἴσως πιστεύουσιν οἱ ἔκφυλοι, οἵτινες ἐπιχέουσιν εἰς ἀνθρώπους ἀμαθεῖς τὸν ἀπελπισμόν, ὅπως παρασκευάσωσι τοῦτον εἰς τὴν δούλωσιν.

Ἐφ' ὅσον κατέχομεν τὰ δύο κέντρα τοῦ πολιτισμοῦ, τὴν Ἀκρόπολιν καὶ τὸν Γολγοθᾶν, ἐφ' ὅσον ἔχομεν τὸν εὐφυέστατον τοῦ κόσμου λαόν, θέλομεν πληρώσει τὴν κοσμοϊστορικὴν

ἡμῶν ἐντολήν. Περὶ τούτων θέλουσι πεισθῇ πάντες, ἂν ἀποδημήσωσιν εἰς πόλεις τῆς Ἀνατολῆς διεθνεῖς, ἐν αἷς οἱ Ἕλληνες διαπρέπουσι καὶ θέλουσι δικαιώσει τὸν μέγαν Ἀλέξανδρον, ὅστις ἔλεγε περὶ τῶν Ἑλλήνων στρατιωτῶν, ὅτι εἶνε ὥσπερ θεοὶ ἐν μέσῳ θηρίων.

Πρέπει λοιπὸν νὰ σώσωμεν τὰ κτήματα τοῦ Ἁγίου Τάφου καὶ πρὸς σωτηρίαν οὐδὲν ἄλλο ἐλλείπει ἢ συνεννόησις. Τὸν τρόπον δὲ τοῦτον τῆς ὑποστηρίξεως τοῦ Ἁγίου Τάφου προτιμῶ τῶν συνδρομῶν, αἵτινες καὶ τὴν ἀδελφότητα τοῦ Ἁγίου Τάφου ταπεινοῦσι καὶ ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας περιβάλλουσι ὄνειδος· διότι δὲν εἶνε ἄξιαι λαοῦ ἐλευθερίου καὶ φιλοπάτριδος· ἐν τέλει εὐχόμεθα, ἵνα τὸ εἰρημένον δάνειον ταχέως συναφθῇ, ὅπως μὴ κινδυνεύσωσι κτήματα ἀνήκοντα εἰς τὸν Τάφον τοῦ Λυτρωτοῦ τοῦ Κόσμου.

Ἀθῆναι

Γ. ΜΙΣΤΡΙΩΤΗΣ
Καθηγητὴς τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων
ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ.

ΕΑΝ ΕΠΙΛΑΘΩΜΑΙ ΣΟΥ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ....

Τίς ἐπάτησε τὸν πόδα ἐπὶ τῆς ἱερᾶς γῆς, ἣν ἡγίασε τοῦ Θεανθρώπου τὸ βῆμα, καὶ δὲν ᾐσθάνθη τὴν ψυχὴν ὅλην κλονουμένην καὶ ἀναγεννήσεως πνοὴν οἱονεὶ ἀπὸ τῶν οὐρανῶν καταβαίνουσαν, ῥιπίζουσαν τὴν φθαρτὴν ὕπαρξιν καὶ ἀναβιβάζουσαν τὸν νοῦν ἀπὸ τῶν παροδικῶν καὶ γηίνων εἰς τὴν ἄνω νοητὴν πατρίδα;

Τίς ἐγονυπέτησε πρὸ τοῦ σεπτοῦ Τάφου, εἰς ὃν κατεδέχθη νὰ κατακλίνῃ τὸ ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος καθαιμαχθὲν σῶμα ὁ Υἱὸς τῆς Παρθένου, ὁ μετὰ τὴν Ἀνάστασιν στείλας τοὺς Ἀποστόλους, ἵνα μαθητεύσωσι πάντα τὰ ἔθνη, χωρὶς νὰ αἰσθανθῇ, ὅτι τὸ αἷμα Ἐκείνου κατήρδευσε μέγα τὸ δένδρον τῆς πίστεως καὶ ἐκ τῆς διδασκαλίας Ἐκείνου ἀνεγεννήθη ὁ κόσμος;

Τίς δ' Έλλην προσκυνητής τῆς Ἁγίας γῆς δὲν ἐνθυμεῖται τὸ χωρίον ἐκεῖνο τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου· *Ἦσαν δέ τινες Ἕλληνες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ*, περὶ ὧν μαθὼν εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τὸ πολυσήμαντον ἐκεῖνο· *Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ;*

Χριστιανισμὸς καὶ ἑλληνισμὸς συνεδυάσθησαν ἀπ' ἐκείνης τῆς στιγμῆς ἐν ἀδιαρρήκτῳ ἀλληλεγγύῃ καὶ συνηδελφώθησαν ὁ Παναγιος Τάφος καὶ ἡ Ἑλλάς. Τὸ σταυρικὸν σύμβολον προηγεῖτο τῶν βασιλέων τοῦ Βυζαντίου ἐν ταῖς νίκαις, τοῦ ἁγίου φωτὸς αἱ ἀκτῖνες διήνοιξαν τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας ἐν τῷ λαβυρινθώδει ζόφῳ τῆς δουλείας τοῦ ἔθνους, καὶ περὶ τὴν σημαίαν τοῦ σταυροῦ τασσόμενοι οἱ ἐπὶ μακρὸν στενάξαντες δοῦλοι κατέβαλον τέλος τοὺς τυράννους.

Ἀποδώσωμεν τὴν ὀφειλομένην περιπαθῆ στοργὴν εἰς τὴν ἑστίαν ἐκείνην τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν καὶ πνευματικῆς ἀναγεννήσεως· στηρίξωμεν τὴν κινδυνεύουσαν κιβωτὸν τῆς χριστιανωσύνης, ἣν ἀκοίμητοι Ἕλληνες θεματοφύλακες ἐφύλαξαν καὶ ἐστήριξαν ἐν ἡμέραις πονηραῖς, ἣν ἔρρανε μὲ δάκρυα θλίψεως ἅμα καὶ ἐλπίδος ὁ ἑλληνισμὸς δουλεύων, ἣν δὲν δικαιοῦται νὰ ἐγκαταλίπῃ ὁ ἑλληνισμὸς ὁ ἐλεύθερος, κλίνων τὸ γόνυ εὐλαβῶς ἐπὶ τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ ὑποψελλίζων μίαν κοινὴν εὐχὴν μετὰ τῶν δουλευόντων πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ ἐσταυρωμένου υἱοῦ τῆς Μαρίας.

Οἱ πανταχόθεν διωκόμενοι στρέψωμεν τὸν νοῦν ἐκεῖσε, ὁπόθεν πάντοτε ἀνέβρυσεν ἡ ἐλπὶς τῶν ἀπηλπισμένων καὶ ἡ σωτηρία, καὶ ἐπαναλάβωμεν ἐν χρηστῇ προσδοκίᾳ τὸ τοῦ Προφήτου· *Ἐὰν ἐπιλάθωμαί σου, Ἱερουσαλήμ, ἐπιλησθείη ἡ δεξιά μου. Κολληθείη ἡ γλῶσσά μου τῷ λάρυγγί μου, ἐὰν μή σου μνησθῶ.*

Ἐν Ἀθήναις

ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΣ
Καθηγητὴς τῆς Ἱστορίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ.

ΕΡΓΑΣΘΩΜΕΝ ΠΡΟΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΝ

Πλειότερον παντὸς ἄλλου ἔθνους ἀποζῶμεν ἡμεῖς ἐκ πατραγαθιῶν. Ἐφ' ὅσον μόνοι τίτλοι ἡμῶν εἰσὶν αἱ ἀναμνήσεις τοῦ κλέους καὶ τῆς δόξης τῶν προγόνων, ἀδυνατοῦμεν νὰ φθάσωμεν τὴν περιωπὴν καὶ τὴν ἰσχὺν τῆς σήμερον διὰ τῆς βιομηχανικῆς ἐφαρμογῆς τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν προπορευομένων ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ πολιτισμοῦ, τοῦ πλούτου καὶ τῆς ἰσχύος ἐθνῶν. Οἱ σώφρονες καὶ καλῶς ἀντιλαμβανόμενοι τῶν ὅρων τῆς ὑπάρξεως τῆς σημερινῆς ἐποχῆς Ἕλληνες, σεβόμενοι καὶ λατρεύοντες τὴν διαφυλάξασαν δι' αἰώνων δουλείας καὶ ταπεινώσεως τὸ ἔθνος, τὴν γλῶσσαν καὶ τὸν πατριωτισμὸν θείαν θρησκείαν αὐτῶν, ἂς προσφέρωσιν ἐράνους πρὸς διαφύλαξιν τοῦ Παναγίου Τάφου, μὲ τὴν σταθερὰν ἀπόφασιν νὰ ἐνταφιάσωσιν ἐν αὐτῷ ἐπί τινας αἰῶνας, ὡς ἐν ἀσφαλεῖ κειμηλιοθήκῃ, τὸ πλατωνικὸν αἴσθημα τῆς ἐθνικῆς ματαιότος, ἕως οὗ ἀνδρωθέντες διὰ τῆς ἀτομικῆς καὶ ἀπὸ κοινοῦ ἐργασίας, ἐνισχυθῶσι καὶ γεννήσωσιν ἐξ ἰδίας πάλιν δυνάμεως νέαν ἔκδοσιν τοῦ πάλαι ποτὲ χρυσοῦ αἰῶνος τῆς ἐθνικῆς ἀκμῆς.

Τότε ὁ τάφος οὗτος θὰ ἦναι αὐτὸ τοῦτο Ναὸς Ἀναστάσεως τοῦ Ἔθνους πρὸς αἰωνίαν ζωήν!

Ἐν Ἀθήναις

Α. Κ. ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΟΣ
καθηγητὴς τῆς Χημείας καὶ διευθ. τοῦ χημείου
τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

«Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου».
(Ἰωάν. ιβ' 23.)

Διὰ τῶν λόγων τούτων, ἐξέφρασε προφητικῶς τὸ θεῖον τοῦ Σωτῆρος στόμα τὰς μελλούσας ὑπηρεσίας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ὑπὲρ τῆς Χριστιανικῆς ἀληθείας, ὅτε τὸ πρῶτον προσῆλθον πρὸς

αὐτὸν Ἕλληνες, ἵνα ἀκούσωσι τῆς θείας διδασκαλίας αὐτοῦ. Τὸ δὲ Ἑλληνικὸν ταχέως καὶ καλῶς ἐνόησε τὴν ἔκτακτον σημασίαν τοῦ νέου φωτός, καὶ ὡς ἱερὰν ἐντολὴν ἐξέλαβε τὴν καλλιεργίαν καὶ διάδοσιν αὐτοῦ. Ἐντεῦθεν καὶ ἐσυστημοποποίησε διὰ τῶν Θεοφόρων Πατέρων καὶ Ἁγίων Συνόδων αὐτοῦ καὶ διέσωσε μαχόμενον πρὸς τοὺς παντοίους βαρβάρους, καὶ διέδωκε πανταχοῦ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου τὴν νέαν ἀλήθειαν.

Ἀλλ' ἰδίως ἠγωνίσθη καὶ ἀγωνίζεται διαρκῶς ἀπὸ ἑκκαίδεκα ὅλων ἑκατονταερηρίδων, ἵνα διαφυλάττῃ ὡς ἱερὰν παρακαταθήκην τοὺς θεοβαδίστους Τόπους. Οὔτε Πέρσαι οὔτε Ἄραβες οὔτε Σελτσουκίδαι Τοῦρκοι οὔτε Φράγκοι οὔτε Ὀσμανίδαι Τοῦρκοι, ἴσχυσαν νὰ κλονήσωσιν αὐτὸ ἀπὸ τῆς ὑψηλῆς ἐντολῆς, ἣν αὐτὸς ὁ Θεάνθρωπος διὰ τοῦ ἰδίου στόματος φαίνεται ὅτι ἀνέθηκεν αὐτῷ. Ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις, ὅπως πάντες οἱ ἀγῶνες, οὕτω καὶ ὁ περὶ τῶν Ἁγίων Τόπος κατέστη ὀξύτερος· ἀλλ' ἡμεῖς, πέπεισμαι, ὅτι μνήμονες τοῦ ὅρκου τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων «*τὴν πατρίδα τοῖς ἐπιγιγνομένοις οὐκ ἐλάττω παραδώσειν*», οὔτε θὰ ἀγωνισθῶμεν ὑπὲρ τῆς διασώσεως τῆς εὐγενεστάτης πατρῴας κληρονομίας ὀλιγώτερον ἢ οἱ πατέρες ἡμῶν, οὔτε θὰ παραδώσωμεν αὐτὴν ἐλάσσονα τοῖς μεθ' ἡμᾶς.

Ἀθήνησι

Γ. Ν. ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΣ
καθηγητὴς τῆς γλωσσολογίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ.

ΠΡΩΤΙΣΤΩΣ ΤΟ ΧΡΗΜΑ

Τὴν σήμερον τὸ πᾶν διὰ τὸν Πανάγιον Τάφον ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ χρήματος.

Ἰδοὺ ἡ πραγματικὴ ἀλήθεια.

Π. ΚΑΡΟΛΙΔΗΣ
Καθηγητὴς τῆς ἱστορίας ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ.

ΠΑΝΑΓΙΟΣ ΤΑΦΟΣ

Ἐθνικὴ ἀφοσίωσις καὶ καρτερία

Ἡ προσοχή, ἧς ἀξιοῦσι τὸν Πανάγιον Τάφον δυνάμεις ἱκαναὶ διὰ μιᾶς διαταγῆς νὰ κινητοποιήσωσιν ἑκατομμύρια στρατιωτῶν καὶ κολοσσιαίους στόλους, εἶνε ἡ πληρεστέρα ἀπόδειξις τῆς μεγάλης σημασίας, ἣν κέκτηται οὗτος, οὐ μόνον ὡς ὁρμητήριον καὶ πηγὴ πάσης θρησκευτικῆς δυνάμεως, ἀλλὰ καὶ ὡς πολιτικὸν φρούριον πρώτης τάξεως. Εὐτυχεῖς ἡμεῖς, εἰς οὓς ἐδόθη ἄνωθεν ἡ ἰδιοκτησία, καὶ κατὰ τύπους καὶ κατ᾽ οὐσίαν, τοῦ φρουρίου τούτου, εὐτυχέστεροι ὅμως, ἐὰν νικηφόρως ἀντιτάξωμεν καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, ὅπως καὶ ἐν τῷ παρελθόντι, κατὰ στόλων καὶ στρατιῶν τὴν ἄπειρον ἐκείνην καὶ ἀπροσμάχητον δύναμιν τῆς ἐθνικῆς ἀφοσιώσεως καὶ καρτερίας, δι᾽ ἧς εἰς χρόνους πολὺ χαλεπωτέρους, διετηρήσαμεν ἀναμφισβητήτως τὴν κυριότητα τῆς θεοδότου ταύτης κτήσεως.

Ἀθῆναι

Α. Κ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ
καθηγητὴς τῆς φαρμακευτικῆς χημειας
ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ.

ΠΑΝΑΓΙΟΣ ΤΑΦΟΣ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

Τὸ ἐπ᾽ ἐμοὶ ἡ σημασία τοῦ Παναγίου Τάφου ὡς πρὸς τὸν ἑλληνισμὸν εἶναι τοιαύτη, ὥστε ἡ παρόρασις Αὐτοῦ παρ᾽ ἡμῶν τῶν Ἑλλήνων, ἐλευθέρων καὶ μή, ἢ κἂν ἡ ἔλλειψις θερμοτάτης πρὸς Αὐτὸν λατρείας, ἐν ἠθικῇ τε καὶ ὑλικῇ ἐκδηλώσει, θὰ ἦτο πρᾶξις ὁμοία τῇ τοῦ Ἰούδα τοῦ Ἰσκαριώτου, δευτέρα προδοσία, καὶ δὴ οὐ μόνον κατὰ τοῦ Σωτῆρος, ἀλλὰ καὶ κατὰ τῆς Πατρίδος.

Ἀθῆναι

Ν. ΔΗΜΑΡΑΣ
καθηγητὴς τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Δικαίου
ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Ὁ ἠθικὸς νόμος, ὁ διέπων τὴν ἀνθρωπότητα καὶ τὴν κοινωνίαν, εἶναι ὑπερτάτη τις δύναμις, τελικῶς μὲν ἀκαταμάχητος, πολλάκις ὅμως προσκόπτουσα εἰς τὴν ἀτέλειαν τῆς κρίσεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ παραγνωριζομένη. Ἡ δύναμις αὕτη ὡς ὑπερτάτη, ἔχει τὴν ἀρχὴν αὐτῆς ἀπὸ ὑπερτάτης ὁμοίως και ὑψίστης ἄλλης δυνάμεως, τῆς θεότητος, καὶ εὕρηται ὅλως διατετυπωμένη ἐν τῇ μεγάλῃ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν διδασκαλίᾳ, καὶ εἰς τὰ θεῖα ἔπη, τὰ ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ περικλειόμενα. Ὁ ἄνθρωπος δέ, εἰς τὴν μελέτην αὐτῶν ἐγκύπτων, ἂς ἔχῃ ταῦτα ὑπογραμμὸν τῆς πορείας αὐτοῦ, καὶ ἂς δεικνύῃ ἐμπράκτως τὸν προσήκοντα σεβασμὸν καὶ εἰς τὴν χριστιανικὴν ἐκκλησίαν καὶ εἰς τοὺς ἱεροὺς τόπους, τοὺς πολλὰ τὰ ἅγια ἐγκλείοντας. Ὁ ἐν τῇ κοινωνίᾳ βίος πολλὰς ἔχει τὰς πρὸς κλονισμὸν τῆς πίστεως ἀτυχεῖς περιστάσεις. Ὁ Σωτὴρ ἡμῶν τὴν εὐσέβειαν ποθεῖ, τὴν δὲ δεισιδαιμονίαν ἀποκρούει. Ὁ ἐν τῇ ἐναρέτῳ δὲ πορείᾳ ἐμμένων, καὶ καλῶς ἀντιλαμβανόμενος τῶν θείων τοῦ Σωτῆρος ρημάτων, δύναται νὰ μὴ περιπέσῃ εἰς τὸ πάθημα ἐκείνων, οἵτινες τὴν *δεισιδαιμονίαν* φεύγοντες, εἰς τὴν *ἀθεΐαν* ἐμπίπτουσι, τὴν ἐν μέσῳ κειμένην *εὐσέβειαν* ὑπερπηδήσαντες. Οὕτω διαμορφοῦται, νομίζομεν, ὁ ἐπίζηλος χαρακτήρ.

Ἀθῆναι

Σ. Μαγγινας
Καθηγ. τῆς χειρουργ. παθολογ. ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ.

ΠΑΝΑΓΙΟΣ ΤΑΦΟΣ

Ἐθνικὴ κληρονομία

Πᾶς Ἕλλην, μετ᾽ ἀπείρου σεβασμοῦ καὶ εὐλαβείας ἀτενίζει πρὸς τὸν Πανάγιον Τάφον, καὶ οὐ παύεται προθύμως τὸν ὀβολόν του παρέχων πρὸς ἀνακούφισιν τῶν ἀναγκῶν αὐτοῦ.

Πλὴν αἱ ἰδιωτικαὶ εἰσφοραὶ καὶ ἡ ἀρωγὴ τοῦ πτωχοῦ ἑλληνικοῦ κράτους, ἐλάχιστα θὰ συντελέσωσι πρὸς βελτίωσιν τῆς οἰκονομικῆς αὐτοῦ καταστάσεως.

Οἱ τεταγμένοι τὴν φύλαξιν τοῦ πολυτίμου τούτου κειμηλίου, ὅπερ ὁ ἑλληνικὸς χριστιανισμὸς ἐνεπιστεύθη αὐτοῖς, δέον νὰ περισυλλέξωσι πάσῃ δυνάμει τὰ οἰκονομικὰ αὐτῶν, προσαρμόζοντες πρὸς αὐτὰ τὸν βίον καὶ τὰς δαπάνας, ἵνα κρατερῶς ἀμυνόμενοι διατηρήσωσιν ἀμείωτον τὴν ἐθνικὴν κληρονομίαν.

Ἀθῆναι

Κ. Σαββας
καθηγητὴς τῆς ὑγιεινῆς καὶ μικροβιολογίας
ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ.

ΙΟΠΠΗ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΟΥ ΤΑΦΟΥ

Εἰς τοῦ ξένου χρυσίου τοὺς πειρασμοὺς ἡμεῖς δυνάμεθα ἐν μόνον ἀλλ᾽ ἰσχυρὸν μέσον ν᾽ ἀντιτάξωμεν : *τ᾽ ἀδιάφθορα στήθη*. Πολλάκις τελευταῖον ἀκούονται παράπονα περὶ τῆς πενίας τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς· βεβαίως δὲν ἀφθονεῖ τὸ χρῆμα παρ᾽ ἡμῖν, ὡς ἀλλαχοῦ, ἀλλὰ κυρίως ἀλλαχοῦ ἔγκειται ἡ πενία ἡμῶν, εἶναι — λυπηρόν, ἀλλ᾽ ἀληθὲς — ἡ πενία ἀληθοῦς ἀρετῆς, ἀληθοῦς πατριωτισμοῦ, ἔν τε τῇ ἐλευθέρᾳ καὶ ἐν τῇ δούλῃ Ἑλλάδι. Εἰς λόγους, εἴμεθα οἱ πρῶτοι πατριῶται τοῦ κόσμου, εἰς ἔργα, οἱ ἔσχατοι καὶ «le parole son femmine ed i fatti son maschi». Ὁμόνοια, ἐργασία ἐνδελεχὴς καὶ συστηματική, μόρφωσις τοῦ ἐκεῖ κλήρου, ταῦτα ἐκεῖ — στρατὸς καὶ στόλος καὶ ὀλιγωτέρα κακομοιριὰ ἐν Ἑλλάδι καὶ συστηματικὴ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ — πρᾶγμα σήμερον παντελῶς ἄγνωστον — δύνανται τελεσφόρως νὰ παλαίσωσι πρὸς τοὺς κινδύνους, οἵτινες εἶναι οἱ ἀμεσώτεροι καὶ οἱ φοβερώτεροι διὰ τὴν ἑλληνικὴν φυλήν.

Ἀθῆναι

Ν. Ι. Χατζιδακης
Καθηγητὴς τῶν Μαθηματικῶν ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΩΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις τὴν ἑαυτῆς νοσσίαν ὑπὸ τὰς πτέρυγας καὶ οὐκ ἠθελήσατε. Ἰδοὺ ἀφίεται ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος.

Ὢ μετὰ πόσης στοργῆς καὶ μητρικῆς οὕτως εἰπεῖν ἀγάπης περιβάλλει τὰ Ἱεροσόλυμα ὁ Θεάνθρωπος Ἰησοῦς· τὴν πόλιν, ἐν

τῷ τόπῳ τῆς ὁποίας ἐθεάθη ὁ Θεὸς καὶ ἄγγελος Κυρίου καὶ ἐκράτησε τὴν χεῖρα τοῦ Ἀβραὰμ μέλλοντος νὰ προσενέγκῃ θυσίαν τὸν μονογενῆ αὐτοῦ υἱόν, τοῦθ' ὅπερ προεικόνιζε τὴν θυσίαν τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ καὶ λόγου τοῦ Θεοῦ; τὴν πόλιν, ἐν ᾗ ἐκτίσθη ὁ ναὸς τοῦ Σολομῶντος καὶ ἐλατρεύετο ὁ ἀληθινὸς Θεός, καὶ ἐν ᾗ ὁ Σωτὴρ ἐκήρυξε τὸ κοσμοσωτήριον αὐτοῦ Εὐαγγέλιον ἱδρύσας διὰ τῆς συμπληρώσεως τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου καὶ τῆς νέας αὐτοῦ θρησκείας τὴν οὐράνιον ἐκείνην κλίμακα τοῦ Ἰακώβ, δι' ἧς ἔμελλον νὰ συγκοινωνήσωσι τὰ οὐράνια μετὰ τῶν ἐπιγείων, καὶ ὁ ἄνθρωπος ὁ ἐκ τῆς ἁμαρτίας καταρερυπωμένος καὶ ἀποκτηνωθεὶς προσλάβῃ τὸ θεῖον καὶ ὑψηλὸν τῆς υἱοθεσίας χρίσμα καὶ ὀνομασθῇ καὶ οὗτος τέκνον Θεοῦ· τὴν πόλιν, ἥτις ἐδέξατο μετὰ τὴν ἀνάστασιν τοῦ Λαζάρου ἐν θριάμβῳ μετὰ βαΐων καὶ κλάδων τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου ὡς υἱὸν Δαβὶδ καὶ βασιλέα αὐτῆς, καὶ ἐν ᾗ διεδραματίσθησαν τὰ σπουδαιότερα γεγονότα τοῦ βίου τοῦ Σωτῆρος, ἡ σύλληψις αὐτοῦ ὡς ἀθέου καὶ καταστροφέως τοῦ Μωσ. νόμου, ἡ δίκη καὶ καταδίκη εἰς τὸν ἔσχατον τῶν θανάτων καὶ φρικαλεώτερον, διότι ὑπερίσχυσεν ἡ ὑποκρισία καὶ ἀδικία ἀπέναντι τοῦ δικαίου, τῆς ἀθωότητος καὶ τῆς ἀληθείας, ἧς ὁ διαπρύσιος κῆρυξ καὶ ἀρχηγὸς τῆς ζωῆς ἐστιγμάτισεν ἀνηλεῶς τοὺς ὑποκριτὰς δημαγωγοὺς καὶ προεῖπε τὸν μέλλοντα αὐτῶν καὶ τῆς πόλεως ὄλεθρον· ἥτις ἠνέχθη νὰ ἴδῃ τὸν μέγιστον διδάσκαλον ὡς τὸν τελευταῖον κακοῦργον ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ ἀποθνήσκοντα. Ἀλλὰ τὸ πικρὸν τοῦτο ποτήριον, ὅπερ ὁ Λυτρωτὴς τοῦ κόσμου ἔπιεν ἦν γεγραμμένον ἄνωθεν· διότι ἐκ τοῦ τιμίου αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ χυθέντος αἵματος ἀνεβλάστησεν ἡ καλλίκομος καὶ γλυκυτάτη Νύμφη αὐτοῦ, δηλ. ἡ μήτηρ τῶν Ἐκκλησιῶν, ὑπὸ τὰς πτέρυγας τῆς ὁποίας,τὴν ἀδελφότητα δικαιοσύνην καὶ ἐλευθερίαν, προσεκλήθη σύμπασα ἡ ἀνθρωπότης, ὅπως κατασκηνώσῃ καὶ εὕρῃ τὴν πλήρη αὐτῆς ἀνακούφισιν καὶ εὐδαιμονίαν.

Ναί· τὰ Ἱεροσόλυμα εἶναι ἡ προσφιλὴς τοῦ Χριστοῦ πόλις, ἐν ᾗ ἀπέστειλε πρὸς συμπλήρωσιν τῆς διδασκαλίας του τὸ ἅγιον

Πνεῦμα εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. Ἐκεῖ δεξάμενοι οὗτοι τὸ βάπτισμα τοῦ θείου πυρὸς ἤρξαντο κηρύττοντες μετὰ παρρησίας, οἱ τέως περίφοβοι τὴν κοσμοσωτήριον αὐτοῦ διδασκαλίαν.

Ἐκεῖ δ' ἀνιδρύθη ἡ θεία καὶ ἱερὰ Κιβωτός, ἡ πρώτη δηλαδὴ ὀρθόδοξος τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, ἡ μεταλαμπαδεύσασα διὰ τῆς θείας Ἑλληνίδος γλώσσης καὶ τῶν Ἑλλήνων Πατέρων τῶν ἐν τοῖς πρώτοις ἀσπασθέντων τὸν Χριστιανισμόν, τὸ φῶς τῆς ἀληθείας εἰς τὸν κόσμον. Ἐν Ἱεροσολύμοις δὲ διὰ τὸ σκληροτράχηλον τῶν Ἰουδαίων προεῖπε τοῖς Φαρισαίοις καὶ Γραμματεῦσι διὰ τῆς παραβολῆς τῶν κακῶν γεωργῶν τὸν ὄλεθρον αὐτῶν, «κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς», προφητεύων συνάμα καὶ τὰ ἑξῆς σπουδαιότατα : «Διὰ τοῦτο, λέγω Ὑμῖν, ἀρθήσεται ἀφ' Ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς.» Καὶ πράγματι πᾶν ὅ,τι προεῖπεν ὁ Σωτὴρ περί τε τοῦ ἔθνους τοῦ νέου, εἰς ὃ ἐδόθη ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ τῆς καταστροφῆς τῶν Ἱεροσολύμων, κατὰ γράμμα ἐτελέσθησαν, διότι καὶ τῶν Ἱεροσολύμων τά τε τείχη καὶ ἡ πόλις κατεσκάφησαν, καὶ τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομῶντος δὲν ἔμεινε λίθος ἐπὶ λίθου, καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀρθεῖσα, ἐδόθη τῷ μόνῳ πεπολιτισμένῳ τότε Ἔθνει τῷ Ἑλληνικῷ, ὅπερ οὐκ ἐπαύσατο ποιοῦν ἀγλαοὺς καρποὺς ἐπὶ χιλιετηρίδας καὶ φωτίζον τὴν Οἰκουμένην.

Καὶ ὄντως ἐξετέλεσε τὴν ἐντολήν του ἐκπολιτίζον τὸν κόσμον τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, ὅπερ προώρισται πρὸς τούτοις νὰ ἐκπολιτίσῃ ἔτι τοὺς ἡμιαγρίους λαοὺς τῆς τε Ἀσίας καὶ Ἀμερικῆς.

Καὶ τίς δύναται λογικῶς ν' ἀμφισβητήσῃ τὸν ἐκπολιτιστικὸν αὐτοῦ προορισμόν, ἀφοῦ, καίτοι ὑποδουλωθὲν ὑπὸ τῶν Ρωμαίων, κατώρθωσεν, οὐ μόνον νὰ δεσπόσῃ αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους ν' ἀνιδρύσῃ πανίσχυρον Ἑλληνικὴν Αὐτοκρατορίαν ἐπὶ χιλιετηρίδα συντηρηθεῖσαν, ἥτις ἐπὶ αἰῶνας παρεκώλυσε τοὺς ἀπολιτίστους λαοὺς νὰ κατακτήσωσι τὴν Εὐρώπην, ἀποβᾶσα τὸ προπύργιον τοῦ πολιτισμοῦ, καθ' ἧς ὡς ἐπὶ βράχου κατεσυνετρίβοντο τὰ πελώρια κύματα τῶν ἀλλε-

παλλήλως ἐπερχομένων βαρβάρων λαῶν, δι' ὧν ἡ Εὐρώπη ἤθελε τελείως ἀποβαρβαρισθῇ ;

Ἀπὸ τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου νεφίδριον σκοτεινὸν ἐκ Βορρᾶ ἀνεφάνη αὖθις, ὅπερ ἤρξατο μεταβαλλόμενον ὁσημέραι εἰς πελώρια σύνεφα ἀπειλοῦντα σφοδρὰν καταιγίδα, καὶ μέλλοντα νὰ καταπνίξωσι καὶ ὑφαρπάσωσι τὴν νύμφην τοῦ Χριστοῦ τὴν μητέρα τῶν Ἐκκλησιῶν. Καὶ ὁ μέγας οὗτος κίνδυνος δὲν προέρχεται παρ' ἀλλοφύλων αἱρετικῶν, ἀλλὰ παρ' αὐτῶν τῶν ὀρθοδόξων, τῶν ὀπαδῶν τῆς πανσλαυϊστικῆς Ἑταιρείας, ἥτις κατωρθώσασα ν' ἀποκόψῃ τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας τὰ πλεῖστα σχεδὸν τῶν εἰσοδημάτων, ἀπέκοψε συνάμα τὰ πτερὰ τῆς ἀνεξαρτήτου συντηρήσεως τῶν ἱδρυμάτων τοῦ Ἁγίου Τάφου, ὅπως οὕτως εὐχερῶς δυνηθῇ ὡς θηριώδης βόας καὶ τὴν καταπνίξῃ. Εὑρέθη λοιπὸν ὡς ἐκ τῶν διαβολικῶν καὶ παμφάγων μηχανορραφιῶν ἡ ἀληθὴς τοῦ Χριστοῦ νύμφη πρὸ κρημνοῦ πανταχόθεν ἀποτόμου, καὶ συνελόντι εἰπεῖν πρὸ πολεμίου ἀσπόνδου καὶ ἀκατασχέτου. Ἀλλὰ καὶ πῶς νὰ μὴν ἀγανακτήσῃ τις, ἀναμιμνησκόμενος, ὅτι ὁ μέγας οὗτος ἐχθρὸς εἶναι αὐτὸ τὸ πνευματικὸν τέκνον, ὅπερ ὡς ἀληθὴς καὶ φιλόστοργος μήτηρ ἐγαλούχησεν ἐπὶ αἰῶνας ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς ἡ πολυπαθὴς καὶ πάνσεμνος Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία; πῶς νὰ μὴ καταρασθῇ τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεώς του ἀπολαύουσα ἀντὶ τοῦ μάννα χολῆς, ἀντὶ εὐγνωμοσύνης ἀχαριστίας, ἀντὶ φιλοστοργίας μίσους, ἀποστροφῆς καὶ προσχεδιαζομένης καταδιώξεως πρὸς ἐξόντωσιν αὐτῆς ; Δὲν θὰ ἦτον ἀπειράκις προτιμότερον, ἀντὶ νὰ θυσιάζωσιν ἄπειρα χρήματα ἵνα κατακτήσωσι τὸ Ἅγιον Ὄρος, τὸ Πατριαρχεῖον Ἀντιοχείας καὶ αὐτὴν τὴν μητέρα τῶν ἐκκλησιῶν ἐν Ἱεροσολύμοις, ἅτινα ἀνέκαθεν ἦσαν ἑλληνικά, καὶ ἑπομένως ὁμόδοξα καὶ ἀδελφά, δὲν θὰ ἦτο, λέγω, χριστιανικώτερον καὶ δικαιότερον ἀπὸ κοινοῦ συνεργαζόμενοι νὰ μεταδώσωμεν τὸ φῶς τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τὴν πίστιν τῆς Ὀρθοδοξίας ἐν τοῖς βαρβάροις λαοῖς, τοῖς μὴ τυχοῦσιν ἔτι τῆς θείας χάριτος τοῦ Χριστοῦ ;

*
* *

Πρὸ τοῦ ἐπαπειλουμένου ὅμως τούτου κινδύνου, πρὸ τοῦ δεινοῦ τούτου κλείδωνος, οἱ ἅγιοι πατέρες τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας, οἱ ἀληθεῖς οὗτοι ἥρωες καὶ στρατιῶται τοῦ Χριστοῦ ὑπὸ τῆς ἄνω Ἱερουσαλὴμ ἐμπνεόμενοι, ὡς ἀκλόνητοι βράχοι ἐπὶ πέτρας ἑστήκεσαν ὅλως ψύχραιμοι. Ὅσῳ δὲ καὶ ἂν μαίνωνται τὰ κύματα πρὸ αὐτῶν οὐδόλως δύνανται τὴν πέτραν νὰ διαλύσωσι, οὐδὲ νὰ καταποντίσωσι τὸ πανίερον τοῦ Ἰησοῦ πλοῖον, ὅπερ ἐκ τῆς Ἄνω Ἱερουσαλὴμ, Αὐτὸς ὁ τοῦ Σύμπαντος Κυβερνήτης καὶ Δημιουργὸς τῶν παγκοσμίων θαλασσῶν καὶ Ἠπείρων πηδαλιουχεῖ καὶ κυβερνᾷ, ὡς ἐπηγγέλατο ὑμῖν εἰπών, «ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας, ἕως συντελείας τοῦ αἰῶνος». Οὐδὲν ἐκκλησίας ἰσχυρότατον λέγει ὁ μελίρρυτος θεῖος Χρυσόστομος, «ἄνθρωπον ἐὰν πολεμῇς, ἢ ἐνίκησας ἢ ἐνικήθης. Ἐκκλησίαν δὲ ἐὰν πολεμῇς νικῆσαι Σὲ ἀμήχανον. Ὁ Θεὸς γάρ ἐστιν ὁ πάντων ἰσχυρότατος. Ὁ Θεὸς ἔπηξεν, τίς ἐπιχειρεῖ σαλεύειν; Οὐκ οἶσθα αὐτοῦ τὴν δύναμιν ἐπιβλέπει ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ποιῶν αὐτὴν τρέμειν, κελεύει καὶ τὰ σειόμενα ἡδράζετο. Ἡ Ἐκκλησία καὶ Οὐρανοῦ ἰσχυροτέρα». Καὶ ὄντως Αὐτὸς ὁ Σωτὴρ πρὸς τὸν Πέτρον, ὁμολογήσαντα αὐτὸν Χριστόν, ἀπεκρίνατο: «Ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ (τῆς πίστεως) οἰκοδομήσω τὴν Ἐκκλησίαν. Καὶ Πύλαι Ἅδου οὐ κατισχύουσιν αὐτῆς».

Καὶ πράγματι οἱ ἥρωες οὗτοι τοῦ Χριστοῦ στρατιῶται ἀπὸ τῆς ἱερᾶς τοῦ Γολγοθᾶ πέτρας, ἐν χερσὶ τὸν τίμιον Σταυρὸν ἔχοντες, ὡς στῦλοι ἑδραῖοι ἀδιαπτώτῳ πίστει καὶ ὑπερανθρώπῳ ἀφοσιώσει συνεσφιγμένοι, οὐ παύονται καταπολεμοῦντες νικηφόρως μέχρι τοῦ νῦν πάντα πολέμιον καὶ μάλιστα τοὺς ἀχαρίστους ὁμοδόξους ἡμῶν.

Τούτων πάντων ἕνεκεν, οὐ μόνον ἐπαίνων, ἀλλὰ καὶ ἀρρήτου καὶ αἰωνίας εὐγνωμοσύνης σύμπαντος τοῦ Ἑλληνικοῦ εἶναι μυριάκις ἄξιοι οἱ πτωχοὶ οὗτοι, ἀλλ' ἀτρόμητοι στρατιῶται τῆς Μητρὸς τῶν Ἐκκλησιῶν, τῆς θείας ταύτης καὶ ἱερᾶς Κιβωτοῦ τῆς κληρονομηθείσης ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Σωτῆρος τῷ Ἑλληνικῷ

ἔθνει. Ναὶ ὄντως ἀπείρου εὐγνωμοσύνης δικαιοῦνται οἱ γεραροὶ οὗτοι Πατέρες τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, διότι ἀποταξάμενοι τῇ ὕλῃ καἀπηλλαγμένοι τῶν βιωτικῶν πραγμάτων, ὑπέρτεροι δὲ χρυσοῦ καὶ ἐὰν ὡς ρύαξ ἤθελε ῥεύσει ἐν τοῖς βαλαντίοις αὐτῶν, ἁμιλλῶνται τίς πρῶτος ν' ἀγωνισθῇ τὸν καλὸν ὑπὲρ τῆς πίστεως καὶ τῶν τῆς πατρίδος δικαιωμάτων ἀγῶνα, καὶ οὐ παύονται κοπτόμενοι ἡμέρας καὶ νυκτὸς ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ τούτου σκοποῦ, ἕτοιμοι ἐσαεὶ ὄντες «μυριάκις σφαγῆναι καὶ μυρίας κεφαλὰς ἀποτμηθῆναι» ὑπὲρ τῆς σωτηρείας τῆς θείας καὶ ἱερᾶς Κιβωτοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδοξίας· διότι «ζῇ ἐν αὐτοῖς ὁ Χριστὸς καὶ τὸ ἀποθανεῖν αὐτοῖς κέρδος», ὡς ὁ θεσπέσιος Παῦλος εἴρηκεν.

*
* *

Μέγα ἐστὶ τὸ μέλλον καὶ παμμέγιστος καὶ θεῖος ὁ προορισμὸς τῆς μητρὸς τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἔχω δὲ δι' ἐλπίδος, ὅτι ὁ ὑπεράνθρωπος οὗτος ἀγὼν τῶν σεμνῶν αὐτῆς Πατέρων ἀποβήσεται ὅπως καὶ πάλαι ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, οὕτω καὶ νῦν, νικηφόρος· διότι εἶναι δικαιότατος καὶ ὑπεράνω τῶν ἰσχυροτάτων πολεμίων αὐτῆς ὑπάρχει ἡ ὑπερτάτη τοῦ Παντοκράτορος δύναμις καὶ ἡ φιλόστοργος τοῦ Σωτῆρος ἀγάπη, ἡ πηδαλιουχοῦσα τὸ σκάφος τῆς Ἐκκλησίας, ἣν προώρισε νὰ ἀποβῇ τὸ κέντρον τὸ ἑνωτικὸν καὶ γενικὸν προσκύνημα συμπάσης τῆς ἀνθρωπότητος· διότι ἐν Ἱεροσολύμοις ὁ ἀρχηγὸς τῆς ζωῆς καὶ νυμφίος τῆς Ἐκκλησίας προσήνεγκε τὴν ζωὴν αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἐν Ἱεροσολύμοις ἀνέστη καὶ διὰ τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ ἱδρύθη καὶ ἀνέστη ἡ νύμφη τοῦ Χριστοῦ, ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τῶν Ἱεροσολύμων, ἣν ὁ Αὐτὸς προεῖπε τοῖς Ἰουδαίοις «καταλύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καγὼ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἀναστήσω αὐτόν», ἐσήμαινε δὲ διὰ τούτων τὸ ἀθάνατον καὶ πνευματικὸν αὐτοῦ σῶμα, ἐκ τῆς ἀναστάσεως τοῦ ὁποίου ἱδρύθη ἡ Ἐκκλησία. Ἰδοὺ διατὶ αὐτὴ καὶ μόνη δικαιοῦται νὰ προΐσταται ὡς ἡ ἀρχαιοτέρα ἁπασῶν τῶν τῆς Ὑφηλίου Ἐκκλησιῶν.

Ὅταν δὲ θείᾳ συνάρσει νηφαλιωτέρα ἡ ἀνθρωπότης ἀνανήψῃ ἐκ τῆς ἀπάτης καὶ ἐπανεύρῃ τὸ ἀληθινὸν φῶς μόνον ἐν τῇ ἀμώμῳ καὶ ὑπερλάμπρῳ ἀρχαίᾳ Ἑλληνικῇ Ἐκκλησίᾳ, ὅπου τὸ ἀληθὲς πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ ἐπικρατεῖ, τότε ὡς μία ποίμνη θέλει ἀναγνωρίσῃ ἑκουσίως ἐν τῇ νέᾳ Σιὼν καὶ τῇ νέᾳ Ἱερουσαλὴμ τὴν ἄμωμον καὶ ἄσπιλον νύμφην τοῦ Χριστοῦ, τὴν μητέρα τῶν Ἐκκλησιῶν· καὶ τότε εἷς μόνον Ποιμὴν ἐπὶ τῆς γῆς δικαιοῦται νὰ προΐσταται τῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ εἶναι ὁ πράγματι Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅστις οὐδεὶς ἄλλος ἁρμόζει νὰ ἦναι ἢ ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων, ὁ πραγματικὸς ἀντιπρόσωπος τοῦ μεγάλου καὶ οὐρανίου Ἀρχιερέως Χριστοῦ.

Ἰδοὺ τίς ὁ ἀρχικὸς καὶ τελικὸς προορισμὸς τῆς μητρὸς τῶν Ἐκκλησιῶν, ἥτις θείᾳ συνάρσει κληρονομηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Σωτῆρος τῷ Ἑλληνικῷ ἔθνει, διατηρηθήσεται ἐσαεὶ Ἑλληνικὴ καὶ ἀποβήσεται ἐν τῷ μέλλοντι τὸ ἀληθὲς προσκύνημα καὶ ἡ ἀληθινὴ τοῦ Χριστοῦ ὄρνις, ἡ μέλλουσα νὰ συναγάγῃ ὑπὸ τὰς ἱερὰς αὐτῆς πτέρυγας σύμπασαν τὴν ἀνθρωπότητα.

Τί τὸ πρακτέον ὅμως πρὸς ἀποσόβησιν τοῦ ἐπαπειλουμένου κινδύνου ;

Ὑπεδείξαμεν ἤδη τὸ μέγεθος τούτου ὃν διατρέχει τὸ Πατριαρχεῖον τῶν Ἱεροσολύμων παρὰ τῶν πανσλαυιστῶν καὶ τὴν ἡρωϊκωτάτην ἄμυναν τῶν γενναίων αὐσοῦ φρουρῶν.

Ἀλλὰ τὸ ζήτημα τοῦτο θίγει σπουδαιότατα τοῦ Ἑλληνισμοῦ συμφέροντα, καὶ ἑπομένως ὕψιστον καθῆκον πάντες ἔχομεν ὅπως ἔλθωμεν ἀρωγοὶ τῶν ἀγωνιζομένων τὸν καλὸν ὑπὲρ τῆς πίστεως, τῶν ἐθνικῶν δικαιωμάτων καὶ τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν ἀγῶνα. Ἔγκλημα δὲ ἀσύγγνωστον καὶ θανάσιμον ἁμάρτημα θὰ ἦτο, ἐὰν ἐγκατελίπομεν τοὺς ἀληθῶς ἡρωϊκοὺς τούτους φρουροὺς καὶ προμάχους τῆς θείας καὶ ἱερᾶς Κιβωτοῦ εἰς τὴν τύχην των. Καὶ εἶναι μὲν πλείστων ἐπαίνων ἄξιοι οἱ διενεργήσαντες τὴν συλλογὴν τῶν ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου ἐράνων. Νομίζω ὅμως, ὅτι παρέλειψαν νὰ ζητήσωσι καὶ παρὰ τοῦ λαοῦ τὴν συνδρομήν του, ὅστις δὲν

προσέχει οὔτε ἀναγινώσκει τὰς προκηρύξεις, ἀλλὰ προσφέρει μόνον ὅταν ζητηθῇ ἡ συνδρομή. Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται αὐτῷ ἡ θύρα. Ὤφειλον λοιπὸν διὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου νὰ διατάξωσι τοὺς ἱερεῖς, ὅπως μετὰ τῶν ἐπιτρόπων καθ' ἑκάστην ἑορτὴν καὶ Κυριακὴν περιφέρωσι δίσκον καὶ μάλιστα τὸν πρῶτον ἐπ' Ἐκκλησίαις ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου. Ἐπειδὴ δὲ ὑπάρχουσι καθ' ὅλον τὸ Κράτος δύο χιλιάδες ναοί, ἐὰν καὶ πέντε μόνον δραχμὰς κατ' ἐλάχιστον ὅρον συλλέξωσι, θὰ ἔχωμεν τοὐλάχιστον καθ' ἑορτὴν δέκα χιλιάδας δραχμὰς καὶ ἐπειδὴ ἐκτὸς τῶν 52 Κυριακῶν ὑπάρχουσι καὶ 15 καὶ πλέον Δεσποτικαὶ καὶ Θεομητορικαὶ καὶ τῶν ἁγίων ἑορταί, ἐν ὅλοις δηλ. 67×10 χιλιάδων, θὰ ἀνέλθῃ τὸ ποσὸν εἰς 670,000. Ὅταν δὲ κατ' ἐντολὴν τῆς Κυβερνήσεως ἅπαντες οἱ δῆμοι προσφέρουσι ποσόν τι καὶ βεβαίως οὐχὶ κατώτερον τῶν ἑκατὸν δραχμῶν, καίτοι νομίζω ὅτι πλεῖστοι θὰ προσέφερον πλέον τῶν 500 ἢ 1000 δρανμῶν, θὰ συλλεγῶσι προσέτι 50,000 δραχμαὶ τοὐλάχιστον. Οὐχ ἧττον δὲ καὶ ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ προσφέρῃ κατ' ἔτος ποσὸν οὐχὶ ὀλιγώτερον τῶν ἑκατὸν χιλιάδων καὶ ἑπομένως τὸ ὅλον 820,000 δραχμαί. Ἐκτὸς δὲ τούτου, πρέπει νὰ δοθῇ ἡ ἄδεια ἐκδόσεως λαχείου, προκειμένου περὶ τῆς σωτηρίας τοῦ Παναγίου Τάφου, τῆς θείας καὶ ἱερᾶς Κιβωτοῦ τῆς ἡμῖν ἐμπιστευθείσης ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Σωτῆρος, ἐκ τετρακοσίων χιλιάδων ἀριθμῶν ἐκ μιᾶς δραχμῆς ἕκαστον, ἐκκυβευομένου τετράκις τοῦ ἔτους ἀνὰ ἑκατὸν χιλιάδων κλήρων, ἐξ οὗ θὰ προσπορισθῶσιν ἕτεραι 270 χιλιάδες. Τὸ ὅλον δὲ ποσὸν θὰ ὑπερβῇ τὸ ἑκατομμύριον. Ἡ τοιαύτη δὲ ἐργασία, διευθυνομένη καταλλήλως, εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ παράσχῃ πολλῷ κρείττονα ἀποτελέσματα τῶν ὑπ' ἐμοῦ ὡς ἀδαοῦς τῶν τοιούτων προϋπολογισθέντων.

Ἡ γνώμη μου δὲ αὕτη δύναται νὰ συμπληρωθῇ καθ' ὃν τρόπον νομισθῇ καταλληλότερον, ἀφοῦ μάλιστα πέποιθα ὅτι πάντες ἐμφοροῦνται ὑπὸ τῶν καλλίστων καὶ πατριωτικωτάτων αἰσθημάτων, ὁ δὲ ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ ζῆλος ἔσεται σταθερὸς καὶ ἀδιά-

πτωτος, πρὸς κατευόδωσιν τοῦ ὑψίστου πατριωτικοῦ τούτου ἔργου, ὅπερ ἔστωσαν πάντες βέβαιοι, ὅτι θὰ ἀποσπάσῃ ἀμέριστον καὶ αἰωνίαν τὴν εὐγνωμοσύνην σύμπαντος τοῦ Ἑλληνικοῦ.

Ἀθῆναι

ΣΠΥΡ. Σ. ΣΟΥΓΚΡΑΣ
Διδάκτωρ τῆς Φιλοσοφίας, Προλύτης τῆς Θεολογίας
καὶ Ὑφηγητὴς τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου.

ΠΑΝΑΓΙΟΣ ΤΑΦΟΣ

«*Ἑνός ἐστι χρεία*».

Ὁ χριστιανισμὸς καὶ πρὸ παντὸς ἡ ἱερὰ αὐτοῦ ἀξία τοῦ Παναγίου Τάφου, κατὰ τὴν ταπεινὴν ἡμῶν γνώμην, δὲν ἔχει ***κυρίως ἀνάγκην ὑλικοῦ πλούτου***, ὅπως ἀναπτύξῃ τὰς θείας αὐτοῦ ἀληθείας ἢ κατισχύσῃ τῶν πολυειδῶν αὐτοῦ πολεμίων.

Εἶναι γνωστὴ ἡ Ἀποστολικὴ πτωχεία, καὶ ἡ πτωχεία τῶν πρώτων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας.

Πρὸς ἀνύψωσιν τοῦ Παναγίου Τάφου, μετὰ σεβασμοῦ βαθυτάτου ἡμεῖς θὰ ἐτολμῶμεν νὰ εἴπωμεν, ὅ,τι ποτε ὁ Κύριος εἶπεν εἰς τὴν *περὶ πολλὰ μεριμνῶσαν καὶ τυρβάζουσαν Μάρθαν* τό: «*Ἑνός ἐστι χρεία*»: ***Πίστεως***.

Περισσοτέραν ἐπιθυμοῦμεν πίστιν εἰς τὸν ἐκεῖ ἐνανθρωπήσαντα, παθόντα ταφέντα καὶ ἀναστάντα Κύριον, καὶ ὀλιγωτέραν προσκόλλησιν πρὸς τὴν ἐκεῖ ῥέουσαν ὕλην τοῦ παρερχομένου κόσμου τούτου.

Ἓν ἀληθῶς αἰώνιον καὶ ἀθάνατον ΑΡΕΤΗ.

Τίνα δὲ τὰ ἀπὸ τῆς πίστεως κατορθώματα ταῦτα διηγεῖται ἡμῖν ἡ ἱστορία εἴκοσι αἰώνων, καὶ πρὸ παντὸς ἡ ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας, ἧς αἱ πρῶται σελίδες κυριολεκτικῶς ἐγράφησαν διὰ τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων Μαρτύρων!

Ζητεῖται δὲ νομίζω ἡ γνώμη ἡμῶν, ἀπὸ καθαρᾶς ἐθνικῆς ἀπόψεως.

Γνωστὸν ὅτι δὲν εἶμαι πολιτικὸν πρόσωπον, καὶ ὅτι οὐδέποτε ἀνεμίχθην οὐδὲ θέλω ἀναμιχθῇ εἰς κύκλους οὓς οὐδέποτε ἠγάπησα, ἴσως διότι οὐδέποτε ἠνόησα οὐδὲ ἐννοῶ, ἐὰν ὅμως ἐπρόκειτο καὶ ἀπὸ ἐθνικῆς ἀπόψεως νὰ ἐκφράσωμεν τὴν ταπεινὴν ἡμῶν γνώμην καὶ πάλιν τὸ αὐτὸ θὰ ἐλέγομεν: *Ἑνός ἐστι χρεία: πίστεως.*

Ὅταν ἔχω πιστοὺς τοῦ Χριστοῦ στρατιώτας, οὐδενὸς χρείαν ἔχω, οὐδένα τῶν ἐν τῷ κόσμῳ φοβοῦμαι, διότι, ἄλλως ὁ Ἑλληνισμὸς ὡς Ἐθνισμὸς εἶναι δύναμις ἀκαταγώνιστος, εἶναι φῶς ἀφ' ἑαυτοῦ φωτίζον, εἶναι φάρος σελαγίζων καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἅδου τὰ σκότη, ἀρκεῖ οἱ εἰς αὐτὸν καταβαίνοντες νὰ ἦναι Πρόδρομοι, ἀεὶ *κηρύττοντες*, ἀεὶ *διδάσκοντες*.

Ἐνισχύσατε τὴν ἐκεῖ Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ καὶ ἕξετε *πρώτης δυνάμεως τηλεβόλον τοῦ Πνεύματος*.

Ὁ Ἑλληνισμὸς δύναται σήμερον νὰ μὴ ᾖ *ποσόν*, εἶναι ὅμως *ποιόν*. Εἰς τὸ ποιὸν τοῦτο δώσατε *Πίστιν Χριστοῦ* καὶ ἕξετε στρατιὰν ἀκαταμάχητον.

Γ. ΛΑΜΠΑΚΗΣ
Ὑφηγητὴς τῆς Χριστιαν. ἀρχαιολ. ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ.

Η ΣΙΩΝΙΤΙΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἑνοποίησις καὶ διακανόνισις

Ὅτι ὁ Πανάγιος Τάφος ἔχει ὑψίστην σημασίαν ἀπὸ ἐθνικῆς ἀπόψεως, καὶ ἀναντίρρητον τυγχάνει καὶ πολλάκις καὶ πολλαχῶς ἐρρέθη καὶ ἐγράφη καὶ θὰ γραφῇ· ὥστε περιττὸν εἶναι νὰ προσθέσω τι ἐνταῦθα περὶ τούτου. Ἐπίσης ἀναντίρρητα εἶναι τὰ ἐν Παλαιστίνῃ δολίως ἐνεργούμενα παρὰ τῶν ἀλλογενῶν, ὁμοδόξων τε καὶ ἑτεροδόξων, — ὡς ἐγὼ ἔλαβον κατ' ἐπανάληψιν ἐν τοῖς Διεθνέσι Συνεδρίοις τῶν Ἀνατολιστῶν ἐπίσημον γνῶσιν τῶν ἐνεργειῶν καὶ προόδων τῶν διαφόρων ξένων Παλαιστινείων Ἑταιριῶν,

αἵτινες ἀπὸ ἐθνικῆς ἀπόψεως, ὡς Ἕλληνα, ἐνέπλησάν με ἀθυμίας καὶ λύπης, ὁσάκις τὰς ἤκουσα ἑκάστοτε ἐκτεθειμένας ἐν ταῖς Συνεδριάσεσι τῶν Συνεδρίων ἐκείνων.

Ἐπειδὴ δὲ τὰ ὕψιστα ἐθνικὰ συμφέροντα ἐν Παλαιστίνῃ κινδυνεύουσι τανῦν εἴπερ ποτέ, καὶ ἐπειδὴ τὸ χρῆμα εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον σήμερον ἐν τῷ κόσμῳ κατορθοῖ τὰ πάντα, φρονῶ, ὅτι ἀνάγκην ἐπείγουσαν καὶ ἀπόλυτον ἔχει ἡ Σιωνῖτις Ἐκκλησία νὰ λύσῃ τὸ *οἰκονομικὸν ζήτημα*, τὸ ὁποῖον μάτην μέχρι τοῦδε προσεπάθησαν νὰ λύσωσι οἱ γεραροὶ Πατριάρχαι, Ἰωακεὶμ ὁ Οἰκουμενικὸς καὶ Δαμιανὸς ὁ Ἱεροσολύμων. Εἶμαι ἐνήμερος εἰς τὰ ἀφορῶντα αὐτό, καὶ ἀδιστάκτως πιστεύω, ὅτι θὰ ἐξαγάγωσιν ἐκ τῶν οἰκονομικῶν δυσχερειῶν τὸν Πανάγιον Τάφον, οὐχὶ τόσον αἱ ἀνὰ τὴν ὑφήλιον συνεισφοραὶ τοῦ Γένους καὶ τὰ δάνεια, ὅσον ἡ ἑνοποίησις ὡς καὶ εἰς ἓν συγχώνευσις πάντων τῶν ταμείων καὶ εἰσοδημάτων τῶν διαφόρων ἐν Παλαιστίνῃ ἱερῶν προσκυνημάτων, ἀνερχομένων εἰς μυριάδας καὶ ἑκατομμύρια.

Ταῦτα πρέπει κατὰ πρῶτον νὰ διατεθῶσιν ὑπὲρ τῶν κοινῶν ἀναγκῶν τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας. Διότι, τῇ ἀληθείᾳ, εἶναι λίαν ἄτοπον, ὡς καὶ μή τι χεῖρον, αὕτη μὲν νὰ πένηται καὶ νὰ τείνῃ χεῖρα ἐπαίτιδα κινδυνεύουσα, πατέρων δέ τινων καὶ ἀδελφῶν αὐτῆς τὰ ταμεῖα καὶ αἱ ἐκ τῶν προσκυνημάτων, ἃ διευθύνουσι, περιουσίαι, νὰ μένωσιν ἀνέπαφοι καὶ ἀνεξέλεγκτοι.

Δὲν θ' ἀγνοῆτε βεβαίως ὅτι τινὲς ἐκ τῶν ἐκεῖ ἀδελφῶν κεκτημένοι θησαυροὺς ἐκ ποικίλων προσόδων, καὶ χρήματα καὶ κτήματα καὶ κειμήλια, ὧν τὰ εἰσοδήματα εἰσπράττουσι καὶ διαχειρίζονται χωρὶς νὰ δίδωσιν οὐδενὶ οὐδέποτε λόγον — ὅτι πρὸ διετίας ἀκριβῶς πρὸς διαρρύθμισιν τῶν οἰκονομικῶν διὰ τῆς διαρρυθμίσεως τῶν κανονισμῶν ὁ Πατριάρχης Δαμιανὸς ἐτράπη τὴν εἰς τὴν βασιλεύουσαν ὁδόν, καὶ αἱ ἐνέργειαί του ἔμειναν σχεδὸν ἄκαρποι — ὅτι ὁ κατὰ καιρὸν Σκευοφύλαξ ἔχει καὶ διαχειρίζεται περιουσίαν μεγάλην μὴ δυνάμενος νὰ ἐξαναγκασθῇ, ἕνεκα τοῦ μετεώρου καὶ ἀκανονίστου τῶν πραγμάτων, νὰ ἔλθῃ ἀρωγὸς εἰς

τὴν οἰκονομικῶς πάσχουσαν Ἰ. Κοινότητα, ὅτι ἕνεκα ἀκριβῶς τῆς ἐκρύθμου ταύτης καταστάσεως παρητήθη ποτὲ καὶ ὁ ἐν Κων/πόλει ἀντιπρόσωπος τοῦ Π. Τάφου — ὅτι καὶ αὐτοῦ τοῦ Δαμιανοῦ ἡ θέσις πολλάκις καὶ ἐπ' ἐσχάτων ἐκλονίσθη.

Καὶ ἡ γνώμη μου αὕτη γνωρίζω ὅτι εἶναι καὶ γνώμη πάντων τῶν εἰδότων τὸ οἰκονομικὸν ζήτημα τοῦ Ἁγίου Τάφου, καὶ χαίρω, ὅτι μοὶ δίδεται εὐκαιρία νὰ τὴν διατυπώσω ἐν τῷ ὑπὲρ αὐτοῦ Λευκώματι.

Ὀφείλομεν ὅμως τὸν ὑπὲρ τοῦ Παναγ. Τάφου ζῆλόν μας νὰ στρέψωμεν καὶ εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας καί, ἂν ἔχωμέν τινα ἐπιρροήν, νὰ πείσωμεν τοὺς ἐν αὐτῇ νὰ λάβωσι τὴν ὀρθὴν καὶ εὐθεῖαν ὁδόν, ἐὰν θέλωσι νὰ ἀνορθώσωσι τὰ οἰκονομικά των.

Πρὸς τοῦτο ποιοῦμαι ἔκκλησιν εἰς τὰ γενναῖα αἰσθήματα τῶν ἀδελφῶν καὶ πατέρων, ἰδίᾳ δὲ τοῦ γηραιοῦ καὶ εὐλαβεστάτου Σκευοφύλακος Εὐθυμίου.

Εὐτυχῶς ἢ δυστυχῶς ταῦτα δὲν γνωρίζει τὸ πολὺ πλῆθος τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν· ὁπωσδήποτε εἶναι ἄδικον καὶ ἀπρεπὲς νὰ τείνῃ ἡ μὲν Σιωνίτις ἐκκλησία χεῖρα ἐπαίτου, πολλοὶ δὲ τῶν ἐν αὐτῇ νὰ νέμωνται περιουσίας.

Εἶμαι ἐν γνώσει λεπτομερεῖ ἀπὸ πολλοῦ τῶν ἀφορώντων τὴν Ἐκκλησίαν ἐκείνην, καὶ ἐν γνώσει γράφω ταῦτα, ἂν ἔχωμεν δὲ ἐπιρροήν τινα, ἐκεῖ πρὸ πάντων νὰ προσπαθήσωμεν οἱ ἐκ τῆς Ἐλευθέρας Ἑλλάδος Χριστιανοὶ νὰ τὴν ἐφαρμόσωμεν· νὰ πείσωμεν ἐκείνους τοὺς ἀδελφοὺς νὰ μὴν ἐπιμένωσιν εἰς τὸ ἀδίκημα, τὸ ὁποῖον διαπράττουσιν.

Ἀθῆναι

ΣΠΥΡ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΣ

Προτ. καθ. Θεολογ. Ἐθν. Πανεπιστημίου

ΑΡΡΗΚΤΟΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΔΕΣΜΟΣ

Ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως τῆς Σιὼν ἐστηρίχθη ἡ κλῖμαξ, δι᾽ ἧς ὁ Χριστὸς κατεβίβασε τὴν θείαν σοφίαν ἐξ οὐρανοῦ τοῖς ἀνθρώποις εἰς τὴν γῆν· ἐπὶ δὲ τῆς ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν ὑψώθη ἡ κλῖμαξ, δι᾽ ἧς τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα ἀνεβίβασε τὴν ἀνθρωπότητα ἐκ τῆς γῆς εἰς τὸν Οὐρανόν. Ἐκεῖ συγκατάβασις τοῦ Θεοῦ, ἐνταῦθα ἀνάβασις τοῦ ἀνθρώπου. Ἐκεῖ τὸ θεῖον ἐνεσαρκώθη, ἐνταῦθα ἡ σὰρξ ἀπεθεώθη. Ἐντεῦθεν Ἕλλην ὁ Χριστὸς καὶ χριστιανὸς ὁ Ἕλλην.

Ἐπειδὴ λοιπὸν ἡ Σιὼν ἀναμιμνήσκει τὴν ἐνσαρκωθεῖσαν θεότητα, αἱ δὲ Ἀθῆναι τὴν ἀποθεωθεῖσαν σάρκα, διὰ τοῦτο ἐκείνη μὲν ἔστω ἡ κεντρικὴ ἑστία, ἐν ᾗ ἐκ τοῦ Τάφου τοῦ Χριστοῦ ἐκπέμπονται εἰς τὴν ὑφήλιον αἱ μαρμαρυγαὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἡ δὲ Ἀκρόπολις τῶν Ἀθηνῶν τὸ ἱερώτατον θησαυροφυλάκιον πάντων τῶν θησαυρῶν τῶν τε Ἱεροσολύμων καὶ παντὸς τοῦ ὀρθοδόξου Ἑλληνισμοῦ, ὅπως ἐν Δελφοῖς τὰ θησαυροφυλάκια ἑλληνίδων πόλεων, εἰς αἰωνίαν ἀνάμνησιν καὶ αἰώνιον συνδυασμὸν Ἑλληνισμοῦ τε καὶ Χριστιανισμοῦ, καὶ εἰς ἀέναον ὑπόμνησιν τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἰς τὴν ἱερὰν τῶν Ἱεροσολύμων ὀρθόδοξον μητέρα τῶν Ἐκκλησιῶν.

Κάϊρον

Γ. Π. Κρεμος
Ὑφηγητὴς ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ,
πρώην Γυμνασιάρχης.

ΕΘΝΙΚΑΙ ΕΙΣΦΟΡΑΙ

Νὰ συστηθῇ διὰ Β. Δ. *μόνιμος* ἐπιτροπή, ἥτις νὰ ἔχῃ ὡς κύριον σκοπὸν καὶ μέλημα τὴν συλλογὴν ἐράνων ὑπὲρ τοῦ Παν-

αγίου Τάφου, νὰ εἰσαχθῇ εἰς ὅλας τὰς ἐκκλησίας *εἰδικὸς δίσκος* ὑπὲρ αὐτοῦ (εἶδος δηναρίου τοῦ ἁγ. Πέτρου) νὰ συντρέξουν δὲ γενναίως καὶ τὰ μοναστήρια.

Ἀθῆναι

Ο. Α. ΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΣ

Ὑφηγητὴς τῆς Γεν. Πειρ. Χημ. ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ
διευθυντὴς τῆς Βιομηχανικῆς καὶ Ἐμπορ. Ἀκαδημίας

ΠΑΝΑΓΙΟΣ ΤΑΦΟΣ

Ἤλπιζον ὅτι ἠδυνάμην νὰ εὕρω τι δυνάμενον νὰ γραφῇ δημοσίᾳ καὶ ἐν τοιούτῳ τεύχει, οἷον τὸ Λεύκωμα. Δυστυχῶς ὅμως δὲν εὗρόν τι, διότι ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα σκέπτομαι καὶ θέλω νὰ εἴπω, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ γραφῶσι δημοσίᾳ ἢ τουλάχιστον δὲν ἔχουσι θέσιν ἐν λευκώματι. Ἡ σωτηρία τῆς Σιωνίτιδος ἐκκλησίας, νομίζω, ὅτι δὲν ἐξαρτᾶται οὔτε ἀπὸ τὰς συμπαθείας οὔτε ἀπὸ τὰς χρηματικὰς εἰσφορὰς τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, ὅσον δήποτε μεγάλαι καὶ ἂν εἶνε, ἀλλ᾽ ἐκ τῆς καλῆς διαχειρίσεως τῶν διοικούντων αὐτὴν καὶ ἐκ τῶν ἐνεργειῶν τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως. Ἐὰν ταῦτα δὲν ὑπάρχωσιν, εἶνε ματαία πᾶσα ἄλλη προσπάθεια. Τοιαῦτα δέν μοι ἐπιτρέπεται νὰ γράψω ἐν τῷ Λευκώματι, δέν μοι ἀρέσκει δὲ ἡ αἰσθηματικὴ βαττολογία.

Ἀθῆναι

ΑΝΔΡΕΑΣ. Ν. ΣΚΙΑΣ

Ὑφηγητὴς ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ
καὶ Ἔφορος τῶν ἀρχαιοτήτων.

Ο ΠΑΝΑΓΙΟΣ ΤΑΦΟΣ

Ἔπρεπε νὰ φθάσωμεν εἰς ὃ σημεῖον περιήλθομεν ἐθνικῆς καταπτώσεως καὶ πολιτικῆς διαφθορᾶς, ἵνα ἑκάστοτε καθίσταται ἐπάναγκες νὰ ἀναμιμνήσκωμεν εἰς τοὺς ἐλευθέρους πολίτας Ἑλ-

ληνας ὅτι ἡ Μακεδονία εἶναι χώρα ἑλληνική, καὶ ὅτι ὁ Πανάγιος Τάφος εἶναι ἡ ἑτέρα τοῦ Ἑλληνισμοῦ Ἀκρόπολις. Διότι ἐὰν ἡ τῶν Ἀθηνῶν ἐκπροσωπεῖ τὸ ὑπέροχον τῶν προγόνων μας πνεῦμα καὶ τὴν ἀνέφικτον ἐν τῇ τέχνῃ τελειότητα, ἡ ἐν Ἱεροσολύμοις Ἀκρόπολις, ὁ *Πανάγιος Τάφος*, ἐκπροσωπεῖ τὴν πέραν τῶν ὁρίων τῆς Ἑλλάδος ἐπιβολὴν τῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας καὶ ἑλληνικῆς γλώσσης, ἅτινα οὐ μόνον παρεσκεύασαν τοὺς λαοὺς τῆς ἀρχαιότητος εἰς παραδοχὴν τοῦ θεοπνεύστου δόγματος, ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο καὶ ἐχειραγώγησαν τὸν χριστιανισμὸν κατὰ τὰ πρῶτα αὐτοῦ βήματα. Ἡ Στωϊκὴ φιλοσοφία παρεσκεύασε τοὺς ἀψηφοῦντας καὶ περιφρονοῦντας τὸν θάνατον Μάρτυρας, ὁ δ' Ἀπόστολος Παῦλος διὰ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης κατέκτα τὸ σπουδαιότερον κέντρον τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ, τὸν τῆς «γῆς ὀφθαλμόν», τὰς κλεινάς, λέγω, καὶ ἀθανάτους Ἀθήνας!

Ἀλλὰ σήμερον ἡ βδελυρὰ πολιτικὴ τῶν τοπικῶν συμφερόντων καὶ ἀτομικῶν μικροφιλοδοξιῶν, κατέπνιξε πᾶν ὑψηλὸν καὶ γενναῖον φρόνημα, κινδυνεύει δὲ νὰ περιορίσῃ καὶ θάψῃ τὴν Ἑλλάδα ἐντὸς τῶν καλπῶν — εἰς «κάλπας» γὰρ ἐτίθετο τὸ πάλαι *ἡ τέφρα τῶν νεκρῶν!* . . . — τοῦ δεῖνος βλαχοδημάρχου καὶ βουλευτοῦ!

Καὶ ἐνῷ ἡμεῖς θὰ μετρῶμεν καὶ διαλέγωμεν τὰς ψήφους τῶν μυσαρῶν τούτων μεταπρατῶν τῆς ἐλευθερίας τοῦ Ἔθνους, οἱ Βούλγαροι ὡς ἐμπροσθοφυλακὴ τῆς Ἄρκτου τοῦ Βορρᾶ θὰ καταβροχθίζωσιν ὡς πλακοῦντα τὴν Μακεδονίαν, ἐνῷ ὑπεράνω τοῦ Παναγίου Τάφου θἀντηχῇ ἡ βροντώδης ψαλμῳδία τοῦ Ῥώσσου Πατριάρχου «παμολήτογια Γωσποντίν».

Ἀθῆναι

ΑΛΕΞ. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΥΣ
Ὑφηγητὴς τῆς Ἀρχαιολογίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ.

Ο ΤΡΙΠΛΟΥΣ ΕΝΘΟΥΣΙΑΣΜΟΣ

Ἐφ᾿ ὅσον ἡ κοινωνία καθ᾿ ὅλου ἡ Ἑλληνικὴ καὶ ἰδίως ἡ ἀνωτέρα ἐν αὐτῇ τάξις δὲν ἐνθουσιᾷ, *ὡς ἄλλοτε,* ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος καὶ Γλώσσης, ἐφ᾿ ὅσον ἡ ἔλλειψις τοῦ τριπλοῦ τούτου καὶ ἀπαραιτήτου πρὸς *ἐθνικὴν* καὶ *κοινωνικὴν* σωτηρίαν ἐνθουσιασμοῦ ὀφείλεται εἰς τὴν νῦν κρατοῦσαν *ἀτελῆ* γνῶσιν τῆς πατρῴας θρησκείας καὶ ἱστορίας καὶ φιλολογίας καὶ γλώσσης, — ὁ χαράσσων τὰς γραμμὰς ταύτας πέποιθε μὲν ἀκραδάντως εἰς τὸ αἰγλῆεν *μέλλον* τοῦ ἀθανάτου Ἔθνους καὶ *εἰς τὸν διὰ μεγάλων συμφορῶν συνετισμὸν αὐτοῦ,* ἀλλ᾿ ὅμως οὐδὲν *ἐν τῷ παρόντι* γενναῖον καὶ μέγα καὶ ἀληθῶς ἑλληνικὸν προσδοκᾷ οὔτε ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου οὔτε ὑπὲρ ἄλλων *παναγίων ὡσαύτως* τοῦ Ἔθνους δικαιωμάτων, διότι «ἔστιν οὐδέποτ᾿, οἶμαι, μέγα καὶ νεανικὸν φρόνημα λαβεῖν μικρὰ καὶ φαῦλα πράττοντας· ὁποῖ᾿ ἄττα γὰρ ἂν τἀπιτηδεύματα τῶν ἀνθρώπων ᾖ, τοιοῦτον ἀνάγκη καὶ τὸ φρόνημ᾿ ἔχειν (Δημοσθένης ἐν τῷ τρίτῳ Ὀλυνθιακῷ)».

Ἀθῆναι

ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ Δ. ΒΑΛΒΗΣ
Ὑφηγητὴς ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ.

ΠΑΝΑΓΙΟΣ ΤΑΦΟΣ

ΑΘΗΝΑΙ — ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ

Αἱ Ἀθῆναι ἀποτελοῦσι διὰ τὴν μεγάλην Ἑλληνικὴν πατρίδα δάφνης στέφανον, ἡ Κωνσταντινούπολις περιβάλλει ταύτην τῷ ἀκανθίνῳ τῶν μαρτύρων στεφάνῳ, ὁ Πανάγιος ὅμως Τάφος προσδίδωσι τῇ μητρὶ Ἑλλάδι τὴν θείαν τῶν Ἁγίων λάμψιν. Πᾶς

Ἕλλην, καθῆκον ἔχει νὰ συνδράμῃ τὴν ἱερὰν ταύτην τοῦ ἑλληνισμοῦ παρακαταθήκην, τὸ πανάγιον τῆς χριστιανωσύνης λάβαρον.

Ἀθῆναι

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ν. ΣΑΡΙΠΟΛΟΣ
Ὑφηγητὴς τοῦ Συνταγματικοῦ Δικαίου ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ

ΘΡΗΣΚΕΙΑ—ΠΑΤΡΙΣ

Αἱ δύο αὗται λέξεις, αἱ προξενοῦσαι ἱερὰν συγκίνησιν παρ᾽ οἱῳδήποτε λαῷ, οὐδαμοῦ ἀλλαχοῦ ἐδείχθησαν στενώτερον συνδεόμεναι ἢ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πατρίδι. Τίς Ἕλλην ἀγνοεῖ ὅτι ἣν ἀπέκτησε σήμερον ἐλευθέραν πατρίδα ὀφείλει πρὸ παντὸς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ; Ὅταν δὲ ἡ Ἐκκλησία αὕτη κινδυνεύῃ, τὸ ὑπέρτατον ἀναμφιρρήστως τῶν καθηκόντων ἐκπληροῦσιν οἱ ἁπανταχοῦ γῆς Ἕλληνες θυσιάζοντες ὑπὲρ αὐτῆς, αὐτῆς τῆς θρησκείας, τῆς πατρίδος των, πᾶν ὅ,τι δύναται ἕκαστος νὰ προσφέρῃ εἰς τὸν ἱερὸν αὐτῆς βωμόν.

Δ. ΕΥΘ. ΚΑΣΤΟΡΧΗΣ
Ὑφηγητὴς τοῦ Ποιν. Δικαίου ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ

ΠΑΝΑΓΙΟΣ ΤΑΦΟΣ

Κατὰ γ᾽ ἐμέ, φρονῶ, ὅτι τάδε εἰσὶ τὰ γενικῶς πρὸς τὸν ὡς εἴρηται, σκοπόν, συντελοῦντα: Ἡ καλλιέργεια τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος ἐν τῷ κλήρῳ· ἡ ἐπὶ ἀσφαλεστέρων βάσεων τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Ἁγίου Τάφου ῥύθμισις τῇ ὑλικῇ καὶ ἠθικῇ συνδρομῇ τοῦ Πανελληνίου· ἡ τοῦ κλήρου ἠθικὴ ἀνύψωσις, καὶ ἡ διὰ πάντων τούτων τελεσφόρος καταπολέμησις τῶν πρὸς τὸν Ἑλληνισμὸν ἐχθρικῶν ἐνεργειῶν τῶν ἑτεροδόξων καὶ τοῦ σλαυϊσμοῦ, τοῦ διὰ τῆς Παλαιστινείου ἑταιρείας ἐνεργοῦντος.

Ἀθῆναι

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Κ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ
Ὑφηγητὴς τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Δικαίου ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ

ΠΑΝΑΓΙΟΣ ΤΑΦΟΣ

Ὅλοι αἰσθάνονται ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῶν τὴν ἀπὸ ἐθνικῆς καὶ θρησκευτικῆς ἀπόψεως μεγάλην σημασίαν τοῦ Παναγίου Τάφου. Ὅσοι δὲ παρακολουθοῦσι τὴν ἀνέλιξιν τῆς συγχρόνου ἱστορίας γινώσκουσι τοὺς φοβεροὺς κινδύνους, οἵτινες, ἀπειλητικώτεροι ἢ ἄλλοτε, περιστοιχοῦσι τὴν ἱερὰν ἐκείνην γωνίαν τῆς γῆς, ἀπὸ αἰώνων διατελοῦσαν ὑπὸ τὸ ἠθικὸν ἡμῶν κράτος. Ἔχομεν τὸ καθῆκον νὰ ἀναλάβωμεν τὴν ἄμυναν ἐρρωμένως καὶ ἀποφασιστικῶς Καὶ πρὸς τοῦτο δέον πάντες οἱ ἔξω τῆς Παλαιστίνης νὰ τείνωμεν χεῖρα βοηθείας εἰς τὴν θαυμαστῶς ὑπὲρ τοῦ πατρῴου θησαυροῦ ἀγωνιζομένην Ἁγιοταφικὴν Ἀδελφότητα Ἡ βοήθεια δὲ ἀνάγκη πρὸ παντὸς νὰ γίνῃ δι' *ὑλικῶν θυσιῶν*, συστηματικῶν, ἀφθόνων, καὶ καλῶς διατιθεμένων. Ἀλλ' ἂς μοὶ ἐπιτραπῇ νὰ προσθέσω, ὅτι καὶ οἱ ἀδελφοὶ Ἁγιοταφῖται, οἱ πλήρεις ἱεροῦ ζήλου καὶ αὐταπαρνήσεως, οἱ τεταγμένοι ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων καὶ τούτου ἕνεκα μείζονα ἔχοντες τὴν εὐθύνην, ὀφείλουσι νὰ ἐντείνωσι τὰς ἀπό τινος ἀρξαμένας φιλοτίμους προσπαθείας ὅπως διευθετήσωσι κάλλιον τὰ καθ' ἑαυτούς, ἰδίως δὲ εἰσαγάγωσι *σύστημα διαχειρίσεως* εἰς τὰ οἰκονομικὰ αὐτῶν. Ὁ Ἅγιος Τάφος πάσχει ἐκ κακοδιοικησίας μᾶλλον ἢ ἐκ πενίας.

Ἀθῆναι

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Γ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ
Ὑφηγητὴς τοῦ Ἐκκλ. Δικαίου ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ

ΕΛΛΑΣ — ΣΙΩΝΙΤΙΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Βοήθει τὸν χρείαν ἔχοντα ἀναφωνεῖ στεντορείῳ τῇ φωνῇ ἡ ἠθική. Καὶ τοῦτο μὲν λέγεται καὶ εἶναι καθῆκον παντὸς εὖ ἠγμένου ἀνθρώπου, προσκτᾶται ὅμως ἔτι μείζονα τὴν σπουδαιότητα καὶ σημασίαν, ὁπόταν ὑπόκηται ὁ λόγος περὶ βοηθείας τῆς κιβωτοῦ ἅμα καὶ ἑστίας τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν θρησκείας, περὶ τοῦ *Παναγίου Τάφου* δῆλα δή, οὗ τὰ οἰκονομικὰ ἔχουσιν ὡς ἔχουσιν. Μόνη δ' ἡ

ἰδέα, ὅτι ἐν τῇ ἁγίᾳ πόλει Ἱερουσαλήμ, ὅπου ἑδράζεται ἡ Σιωνῖτις Ἐκκλησία, καὶ ὅπου ἐν τῷ Γολγοθᾷ ὁ Ποιητὴς τῶν ὅλων ὑπέστη τὸν σταυρικὸν θάνατον, χάριν τῆς σωτηρίας τῆς ἀνθρωπότητος, μόνη, λέγομεν, ἡ ἰδέα αὕτη ἀποτελεῖ τὴν στρόφιγγα πάσης κατὰ τὸ δυνατὸν ἀγαθοεργοῦ δράσεως ὑπὲρ τῶν ἁγίων τόπων. Ἡμεῖς δὲ καὶ ὑπὸ ἐθνικὴν ἔποψιν ὀφείλομεν παντὶ σθένει κατὰ τὸ δυνατὸν νὰ ἐργαζώμεθα, ὅπως ὁ Πανάγιος Τάφος μηδεμίαν ὑποστῇ ζημίαν, ἀλλὰ τοὐναντίον νὰ εὐθαλῇ καὶ ἀκμάζῃ, διότι οὗτος ἀποτελεῖ οὐ μόνον τὸ κέντρον τῆς ἱερᾶς ἡμῶν θρησκείας, ἀλλ' εἶναι συνάμα καὶ τὸ πολλάδιον τοῦ ἐθνισμοῦ. Ἡ γνώμη ἡμῶν πρὸς ἀποσόβησιν πάσης καχεξίας τῶν οἰκονομικῶν τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας εἶναι ὁ *καταρτισμὸς τακτικῶν ἐράνων* ἐν πάσῃ χριστιανικῇ κοινότητι. Διὰ τῶν εὐγενῶν ἐράνων ἐν τῇ ἀρχαιότητι καθόλου, διαφερόντως δ' ἐν Ἀθήναις πολλὰ καὶ θαυμάσια ἔργα κατωρθώθησαν. Ἄλλως τε ὑπερηφάνως λέγομεν καὶ ἐγκαλλωπιζόμεθα ἐπὶ τούτῳ, ὅτι ὅπου γῆς ὑπάρχει καὶ μετρίως εὔπορος Ἕλλην χριστιανός, ἀδύνατον κατὰ τὴν ὑστάτην ὥραν τοῦ βίου αὐτοῦ νὰ μὴ ἐνθυμηθῇ τὴν πατρίδα καὶ μητέρα Ἑλλάδα, καὶ νὰ μὴν διαθέσῃ ὑπὲρ αὐτῆς ἐνίοτε καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. Τοιαῦτα λοιπὸν τέκνα κεκτημένη ἡ Ἑλλάς, ἂς ἀναλάβῃ τὸν εὐγενῆ ἀγῶνα τῆς *συστάσεως ἐράνων ὑπὲρ τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας*, καὶ ζῆλον ἀρετῆς καὶ φιλοτιμίας προβαλλομένη, ἂς προνοήσῃ παντὶ σθένει κατὰ τὸ δυνατόν, ὅπως τοιαῦται ἀγαθοεργοὶ ἑταιρεῖαι καὶ ἐξ αὐτῶν ἔστω τῶν ἀσημάτων κωμῶν τῆς τε ἐλευθέρας καὶ ἀλυτρώτου Ἑλλάδος μὴ λείψωσιν, ὅπερ ἀναντιλέκτως θέλει διεγείρῃ τὴν ἅμιλλαν καὶ τὸν διακαῆ πατριωτισμὸν τοῦ ἕλληνος χριστιανοῦ.

Ἀθῆναι

ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ Α. ΓΚΙΖΗΣ
Ὑφηγ. τῆς ἰατρικῆς ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ κ.τ.λ.

ΠΥΡΓΟΣ ΝΕΒΡΩΔ (ΒΑΒΕΛ)

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΟΥ ΤΑΦΟΥ

Οὐδὲν βεβαίως δύναμαι νὰ προσθέσω εἰς ὅσα ἀπὸ αἰώνων ἐλέχθησαν καὶ ἐγράφησαν περὶ αὐτῆς. Ὅτι ἐν Ἱερουσαλήμ, διὰ τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ, ἐβλάστησεν ἡ θρησκευτικὴ ἀλήθεια, διὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὅμως ἀνεπτύχθη καὶ διεδόθη αὕτη καθ' ὅλην τὴν ἀνθρωπότητα — πάντα ταῦτα εἰσὶ γνωστά, ὡς καὶ ὅτι τὸ αἴσθημα τῆς ἀδελφικῆς συμβιώσεως, ὅπερ ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς χριστιανικῆς ἀληθείας παρεγνωρίσθη ἀπὸ ἐτῶν ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Σιωνῖτις Ἐκκλησία, παλαίει κατὰ ἀντιπάλων ἀσυγκρίτως ἰσχυροτέρων αὐτῆς. — Τοῦτο δ' ἀκριβῶς, νομίζω, ἀποτελεῖ τὸ θέμα καὶ τὸν σκοπὸν τῶν ἐνεργειῶν ὑμῶν.

Ὁ Ἑλληνισμὸς ὅμως δὲν πολεμεῖται δυστυχῶς ὑπὸ ἰσχυρῶν ἐχθρῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ μόνον· πόλεμος ἐξοντώσεως ἐνεργεῖται κατ' αὐτοῦ καὶ εἰς ἄλλα καίρια τῆς ὑπάρξεως καὶ προόδου αὐτοῦ σημεῖα. Τὰ μέσα δὲ ἅτινα διαθέτει ὅπως ἀποκρούσῃ τὰς κατ' αὐ-

τοῦ ποικίλας ἐνεργείας εἰσὶν ἀτελῆ ἐν συγκρίσει πρὸς ἐκεῖνα, ἅτινα διαθέτουσιν οἱ πολέμιοι αὐτοῦ. Ἐπιβάλλεται ἑπομένως εἰς αὐτὸν νὰ χρησιμοποιήσῃ ταῦτα μετὰ φειδοῦς καὶ περισκέψεως ἀναλόγως πρὸς τὸ μέγεθος καὶ τὸ ἐπεῖγον τῶν κινδύνων, οὓς διατρέχει ἐν ἑκάστῳ τῶν κέντρων τῆς ὑπάρξεως καὶ τῆς δράσεώς του. Μεγαλείτεροι δὲ καὶ μᾶλλον ἐπείγοντες εἰσὶν οὗτοι ἀλλαχοῦ ἢ ἐν Ἱερουσαλήμ. Ἀλλὰ καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ ὑπάρχουσι τοιοῦτοι, ἐπιβάλλοντες σύντονον τὴν προσοχὴν καὶ τὴν ἐνέργειαν παντὸς Ἕλληνος.

Πρωτίστως ὅμως ἐπιβάλλεται τοῦτο εἰς τοὺς διέποντας τὰ τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας. — Εἰς ἐποχὴν οὐχὶ πολὺ ἀπέχουσαν ἡ Σιωνῖτις Ἐκκλησία καὶ ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς ἤκμαζε καὶ οὐδένα ἐφοβεῖτο κίνδυνον. Ἀταξίαι ὅμως κατὰ τὴν διαχείρισιν αὐτῆς ἔφερον αὐτὴν εἰς τὴν δυσχερῆ θέσιν, εἰς ἣν εὑρίσκεται σήμερον. Ἀνάγκη ἑπομένως νὰ ἐκλείψῃ πᾶν ἴχνος τοιαύτης ἀταξίας, καὶ τοῦτο δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ ἂν οἱ διέποντες αὐτὴν ὑψωθῶσιν εἰς τὸ ὕψος τῶν καθηκόντων, ἅτινα καὶ ἡ θρησκεία καὶ ὁ ἐθνισμὸς ἡμῶν ἐπιβάλλουσι. Τοῦτο θὰ δώσῃ εἰς αὐτοὺς τὸ ἠθικὸν σθένος καὶ τὴν αὐταπάρνησιν, ἥτις ἀπαιτεῖται ὅπως σωθῇ ἡ Σιωνῖτις Ἐκκλησία ἀπὸ τῶν κινδύνων, οἵτινες τὴν ἀπειλοῦσι. Θὰ ἐπιτύχωσι δὲ τοῦτο καταμετροῦντες τὰς δυνάμεις καὶ τὰ μέσα αὐτῶν, κανονίζοντες τὰς ἀνάγκας καὶ τὴν δρᾶσιν των ἀναλόγως τῶν μέσων τούτων, καὶ διαθέτοντες αὐτὰ εἰς μόνην τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν γενικῶν τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας συμφερόντων.

Μεταξὺ τῶν ἀναγκῶν τούτων περιλαμβάνονται καὶ τὰ βάρη, ἅτινα ἀφῆκε τὸ παρελθόν, καὶ ἅτινα ἀποτελοῦσι βαρὺ διὰ τὴν Σιωνίτιδα Ἐκκλησίαν χρέος. Δὲν εἶναι δυνατὸν δι' ἁπλῆς γνώμης νὰ καθορισθῇ ὁ τρόπος τοῦ διακανονισμοῦ τοῦ χρέους τούτου, ἀλλ' οἱ γνωρίζοντες τὰς λεπτομερείας αὐτοῦ δύνανται νὰ ἐξεύρωσι τὸν τρόπον τῆς ἐν μακρῷ χρονικῷ διαστήματι πληρωμῆς αὐτοῦ, καὶ συμπεριλάβωσι μεταξὺ τῶν ἐτησίων βαρῶν τοῦ Πανα-

γίου Τάφου καὶ τὸ ἐτήσιον ποσὸν τὸ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀπαιτούμενον.

Ταῦτα θεωρῶ ὡς θετικὴν βάσιν ἐνεργείας, πρὸς ἀποσόβησιν τῶν ἐπικρεμαμένων κινδύνων ἐπὶ τῶν Πατριαρχείων τῆς Ἱερουσαλήμ. Αἱ ὑπὲρ αὐτῶν δὲ συνεισφοραὶ τῶν ἀπανταχοῦ ὀρθοδόξων Ἑλλήνων, αἵτινες δὲν δύνανται καὶ δὲν πρέπει νὰ λείψωσι θὰ συντελέσωσιν ἴσως κατά τι καὶ προσκαίρως εἰς τὴν ἀνακούφισιν τῶν Πατριαρχείων, δὲν πρέπει ὅμως νὰ ὑπολογισθῶσιν ὡς πόρος διαρκὴς καὶ θετικός, οἷος ἔσεται ἡ ἐσκεμμένη τακτοποίησις τῆς διαχειρίσεως τῶν ἐσόδων καὶ ἀναγκῶν αὐτῶν. Ὁ χαρακτὴρ ἐν γένει τῶν τοιούτων συνεισφορῶν καὶ αἱ ὑφιστάμεναι πολλαπλαῖ ἐθνικαὶ ἀνάγκαι δὲν ἐπιτρέπουσι νὰ θεωρηθῶσιν αὗται ὡς παρέχουσαι βάσιν θετικὴν καὶ σπουδαίαν πρὸς θεραπείαν τῶν ἀναγκῶν τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας.

Ἀθῆναι

Πρόθυμος
Κ. ΚΑΡΑΠΑΝΟΣ
ὑπουργός

ΤΙ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ

Πρὸς ἀποσόβησιν τῶν κατὰ τοῦ Παναγίου Τάφου ἐπικρεμαμένων κινδύνων ἀπαιτεῖται, παρὰ τὴν ἀσάλευτον ἐγκαρτέρησιν διὰ τὰς ἱερὰς αὐτοῦ παραδόσεις, καὶ ἀφιλοχρηματία, ὁμόνοια, πειθαρχία καὶ ἠθικοποίησις τοῦ Σιωνιτικοῦ Κλήρου.

Ἀθῆναι

ΣΤΕΦ. ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ
πρ. ὑπουργός

ΕΘΝΙΚΑΙ ΠΛΗΓΑΙ

Δὲν νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ὁμιλῇ πᾶς τις διὰ πάντα, καὶ τοῦτο ἵνα μὴ λεχθῶσι καὶ ἀνάξια ἀναγνώσεως, ὅπερ βεβαίως δὲν εἶναι ὁ σκοπὸς τοῦ Λευκώματος.

Ἓν ὅμως μόνον δύναμαι νὰ εἴπω, μετὰ βεβαιότητος, ὅτι εὐ-

ρίσκομαι ἐν τῇ ἀληθείᾳ, ὅτι ἡ ὀλιγωρία περὶ τὴν θρησκείαν εἶναι ἐκ τῶν πληγῶν τῶν ἐθνικῶν τῶν μᾶλλσν ἐπικινδύνων, καὶ ὅτι δὲν δύναμαι εἰμὴ νὰ ἐπικροτήσω εἰς τὰς ἐνεργείας ἐκείνων οἵτινες παλαίουν ὑπὲρ αὐτῆς.

Ἐπειδὴ ὅμως ἠναγκάσθην ν' ἀναμνησθῶ ὅτι ἤμην ἄλλοτε Ὑπουργὸς καὶ δὴ τῶν Οἰκονομικῶν, σημειῶ ὅπως μὴ ζητήσητε παρ' αὐτοῦ ὁδηγίας περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐνεργείας διότι δὲν εἶναι τὸ ἁρμόδιον πρόσωπον· οὗτος, εἴτε εἶναι ἐν ἐνεργείᾳ ἢ μή, βασανίζεται ἀπὸ συνεχῆ ἐφιάλτην, παρουσιαζόμενον ὑπὸ μορφὴν θρησκευτικῆς καὶ διανοητικῆς μορφώσεως τοῦ Ἔθνους, στρατιωτικῆς καὶ ναυτικῆς ἀναπτύξεως αὐτοῦ, ἀναδιοργανώσεως τῆς δικαιοσύνης, δαπανῶν χάριν τῆς ἀσφαλείας τῆς ζωῆς καὶ ἰδιοκτησίας τοῦ πολίτου, χάριν τῆς Γεωργίας καὶ Βιομηχανίας· ὑπὸ τὸ βάρος δὲ τῶν ἀπαιτήσεων τούτων, ἁπασῶν ἐπίσης ἀπαραιτήτων, ἐπίσης ἐπιβλητικῶν, ἐρωτᾷ ἑαυτόν, μήπως ὅλοι οἱ πέριξ αὐτοῦ οἱ ἐπιζητοῦντες ταῦτα εἶναι οἱ μόνοι ἀκραιφνεῖς πατριῶται, αὐτὸς δὲ ὁ μόνος ἐχθρὸς τῆς πατρίδος! ἢ μήπως ὅλη ἡ Ἑλλὰς μεθύουσα κατά τι λόγιον, ἀπὸ λόγια, λόγια καὶ πάλιν λόγια, τυφλώττει ἐνώπιον τῆς ἀληθείας, ἣν μόνος ἴσως τολμᾷ νὰ ἀτενίσῃ αὐτός, ἢ ἐνίοτε δὲν τολμᾷ καὶ αὐτός!

Ἀθῆναι Φ. ΝΕΓΡΗΣ
πρ. ὑπουργὸς

ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΙ ΓΟΛΓΟΘΑΣ

Εὐσεβῶς κλίνω τὸ γόνυ πρὸ τῶν δύο θαυματουργῶν βράχων.

Ἀμφότεροι διηνεκῶς καταυγάζουσι τὸν κόσμον σύμπαντα δι' αἰωνοβίου αἴγλης. Δὲν ἠδυνήθη νὰ διαλύσῃ αὐτὴν οὐδὲ ὁ ὑπερχειλίσας ὑλισμὸς τοῦ ΙΘ^ου^ αἰῶνος.

Ἀμφότεροι ἐνίκησαν τὸν πάντα δαμάζοντα χρόνον.

Ἐκ τῶν ἀκαταπαύστως ἐκπεμπομένων καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις φωτοβόλων ἀκτίνων τοῦ ἑνός, ἐδιδάχθη ἡ ἀνθρωπότης τὸ ὡραῖον, τὸ καλόν, τὸ ὑψιπετές.

Τὸ ἄπλετον τοῦ ἄλλου βράχου φῶς, διέλυσε τὰ σκότη τῆς ἀμαθείας καὶ τῆς τυραννίας, ἤνοιξεν εἰς τοὺς ἁπανταχοῦ λαοὺς τῆς γῆς νέους ὁρίζοντας τῆς ἰσότητος, τῆς ἀδελφότητος καὶ τῆς ἐλευθερίας τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ Ἀκρόπολις τῶν Ἀθηνῶν! Ὁ Γολγοθᾶς τῆς Ἱερουσαλήμ! Ἀμφότεροι βωμοὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἐκεῖνος μὲν αἰώνιον προσκύνημα ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος, ἀδιακρίτως θρησκεύματος, ἐθνολογικῶν καὶ πολιτειακῶν ὁρίων. Οὗτος δὲ ὁ θρησκευτικὸς ναὸς πεντακοσίων πεντήκοντα ἑκατομμυρίων ἀνθρωπίνων ψυχῶν.

Ἀλλ' οἱ ἐκμεταλλευόμενοι καὶ αὐτὴν τοῦ Χριστοῦ τὴν θρησκείαν νέα σφυρηλατοῦσι δεσμὰ διὰ τοὺς χριστιανούς, ζητοῦντες νἀποδιώξωσιν ἀπὸ τὸν τόπον τοῦ Κρανίου τοὺς ὑπὸ τῆς Θείας Προνοίας ταχθέντας ὡς θεματοφύλακας τῶν χριστιανικῶν κειμηλίων. Κατὰ τοιαύτης ἁρπαγῆς οἱ ἄγρυπνοι τοῦ Παναγίου Τάφου φύλακες κρατερὰν ἀντιτάσσουσιν ἄμυναν, προτάσσοντες τὰ γενναῖα αὐτῶν στήθη. Ἀλλ' ἡ ἐπίθεσις τῶν κακοβούλων εἶναι ἰσχυρά, ὁρμητική. Ἔχουσιν οἱ Ἁγιοταφῖται ἀνάγκην πρὸς ἀπόκρουσιν αὐτῆς νὰ κληθῇ εἰς ἐπιστρατείαν ὅλον τὸ στράτευμα τῆς ἑλληνικῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας.

Τὸ πρῶτον βῆμα τῆς ὀργανώσεως τοιαύτης γενικωτέρας ἀμύνης εἶναι ὅ,τι καὶ ἐν τῇ ἁγίᾳ πόλει, τῇ 5ῃ ἀπριλίου 1898, ἐν ἐπισήμῳ γεύματι καὶ ἐν προπόσει εἶχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ εἴπω: «***Ἐπικοινωνία συνεχὴς μεταξὺ Ἀκροπόλεως καὶ Γολγοθᾶ.*** Σχηματισμὸς ἰσχυρῶν ῥευμάτων ὑπὸ ἑλλήνων προσκυνητῶν—ἰδίως κατὰ τὰ Χριστούγεννα καὶ κατὰ τὴν μεγάλην ἑβδομάδα—πρὸς ἀναζωπύρησιν τοῦ ἐθνικοῦ καὶ τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος τοῦ πανελληνίου χριστιανικοῦ πληρώματος».

Ναί! Οἱ κολοσσιαῖοι λαμπτῆρες τῶν δύο βράχων, ἑνοῦντες τὰ φῶτα αὐτῶν, θὰ πολλαπλασιάσωσι τὴν φωτιστικὴν αὐτῶν ἔντασιν, θὰ διαλύσωσι τὰ σκότια τῶν ἁρπάγων ἔργα.

Δὲν ἀρκεῖ ὅμως τοῦτο. Ἐπιβάλλεται προσέτι, νομίζω, ἡ ὅσον

οἷον τε ταχυτέρα ἀνόρθωσις τῶν οἰκονομικῶν τοῦ ἱεροῦ κοινοῦ τῶν Ἱεροσολύμων, ἅτινα ψευδοχριστιανοὶ ἐκμεταλλευταὶ τοῦ σταυροῦ κατεβαράθρωσαν. Πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται μὲν ἡ ***συσσώρευσις τῶν δηναρίων τῆς ἑλληνικῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας***, ἀλλὰ συγχρόνως ἀπαραίτητος μοὶ φαίνεται καὶ ἡ ***ἑνιαία διοικητικὴ ὀργάνωσις*** *τῆς ἁγιοταφικῆς ἀδελφότητος.*

Ἐν πάσῃ δὲ οἱαδήποτε περιπτώσει καὶ ***ἡ Μητρόπολις τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος*** ὀφείλει διὰ τῆς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἐπισήμου ἀντιπροσωπείας αὐτῆς ***νὰ προστατεύῃ καὶ νὰ ἐποπτεύῃ ἀδιαλείπτως***, *ἐν τῷ πρέποντι μέτρῳ*, τοὺς χριστιανικοὺς καὶ τοὺς ἐθνικοὺς θησαυρούς, οὓς ἐποφθαλμιῶσιν οἱ βουλόμενοι νὰ σφετερισθῶσι τὰ ἑλληνικὰ δικαιώματα.

Ἀθήνησι Γ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ

ΑΝΑΓΚΗ ΧΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ

Ἂν καὶ ἡ ἐπίδρασις τῆς ξένης πολιτικῆς (ὀρθοδόξου καὶ μὴ) ἐπέφερε μεγάλας δυσχερείας εἰς τὴν κανονικὴν λειτουργίαν καὶ τὰ πρὸ αἰώνων κεκτημένα *Προνόμια μας*, μόλα ταῦτα ἡ Σιωνικὴ κοινότης, ἐμφορουμένη ὑπὸ ὑπερανθρώπου ζήλου καὶ ἐθνικῆς συναισθήσεως ἐξῆλθε πάντοτε νικήτρια.

Ὥστε μόνον διὰ τὰ χρηματικὰ μέσα δέον νὰ ληφθῇ φροντίς!

Ἀθῆναι

Κ. ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟΣ
πρ. Ὑπουργός

ΜΙΑ ΓΝΩΜΗ

«Εἰς Κράτος ἔνθα οἱ πολιτευόμενοι ἀπρεπῶς μεταβάλλουσι γνώμας καὶ ὁ λαὸς σιωπᾷ οὐκ ἄξιος ἐλευθεριῶν».

Ἀθῆναι

Φ. Π. ΒΑΡΒΟΓΛΗΣ
πρῴην Ὑπουργός

ΠΑΝΑΓΙΟΣ ΤΑΦΟΣ

Ἐν δυσὶ λέξεσιν, Ποίησις ὁλόκληρος.

Ἀθῆναι

ΑΛ. ΣΚΟΥΖΕΣ
Ὑπουργός

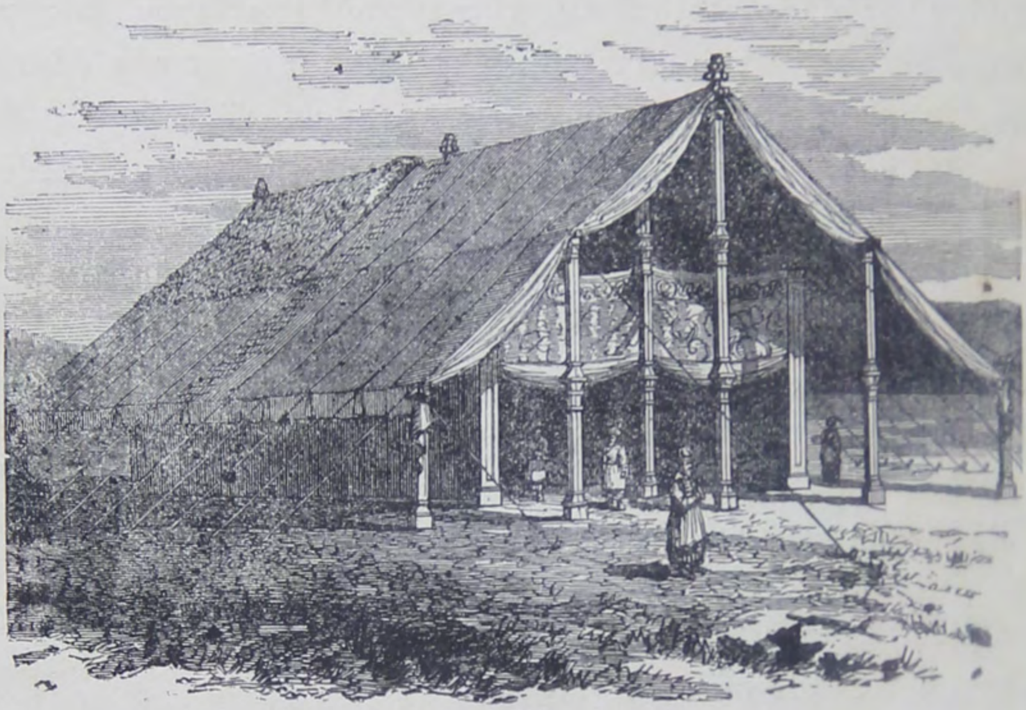

Η ΣΚΗΝΗ ΤΟΥ ΜΑΡΤΥΡΙΟΥ

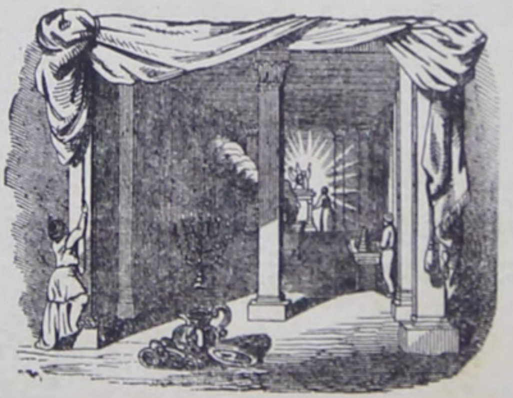

ΤΑ ΑΓΙΑ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ (ΤΑ ΕΝΔΟΤΕΡΑ ΤΗΣ ΣΚΗΝΗΣ ΤΟΥ ΜΑΡΤΥΡΙΟΥ)

ΑΥΤΑΠΑΡΝΗΣΙΣ

Εἶνε ἄσκοπον καθὸ πασίγνωστον, νὰ ὑπομνήσω τοῖς ἀναγνώσταις τοῦ Λευκώματος τοῦ Παναγίου Τάφου, ὅτι τὰ μεγάλα κέντρα τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας τὴν μὲν θρησκείαν πανταχόθεν καταδιωκομένην διέσωσαν, τὸν δὲ Ἐθνισμὸν καὶ τὴν Πάτριον Γλῶσσαν ἀόκνως καὶ μετὰ στοργῆς ἐκαλλιέργησαν. Ἐν τούτοις τὰ τραύματα ἅτινα ἐπροξένησαν αἱ ἑκάστοτε ἀσυμφωνίαι ἐξεχόντων κληρικῶν, οὐ μικρὰν ἐπήνεγκον βλάβην εἰς τὰ καθόλου συμφέροντα τῆς τε Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους. Τὸ κύριον μέλημα ἑπομένως τῶν τὰ ἱερὰ ἰθυνόντων πρός τε τὴν θρησκείαν καὶ τὸ Ἔθνος, εἶνε νὰ καταπνίξωσιν ἀμελητὶ πᾶσαν διαφωνίαν, καὶ ἐργαζόμενοι μετὰ τῆς αὐταπαρνήσεως ἐκείνης, ἥτις ἐλάμπρυνε καὶ ἀνύψωσε κατὰ τὸ παρελθὸν τοὺς θείους ἡμῶν ἱεράρχας, καὶ λοιποὺς τοῦ κλήρου στρατιώτας, ἐξακολουθήσωσι τὸ χριστιανικὸν καὶ ἐκπολιτιστικὸν ἔργον πρὸς δόξαν τοῦ Θεανθρώπου καὶ τῆς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ δυνατῆς τοῦ ποιμνίου εὐτυχίας.

Πειραιεὺς

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Γ. ΡΕΤΣΙΝΑΣ
πρ. πρόεδρος τῆς Βουλῆς

ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ — ΠΑΝΑΓΙΟΣ ΤΑΦΟΣ

Ὁ Σόλων συντάσσων τοὺς πρώτους νόμους μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων κοινωνίας, ὁ Σωκράτης ἀγρεύων τὰς ἀμφιβόλους ψυχὰς διὰ νὰ τὰς ὁδηγήσῃ εἰς λιμένα ἀσφαλείας, ὁ Πλάτων καὶ ὁ Ἀριστοτέλης διδάσκοντες ὑπὸ τὰς πλατάνους τοῦ Ἰλισσοῦ τὴν ὑψηλὴν ψυχολογίαν καὶ ἐμβαθύνοντες εἰς τὴν αἰτίαν τῶν πραγμάτων, ὑπῆρξαν οἱ Πρόδρομοι τοῦ Ἰησοῦ.

Μεταξὺ τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πνεύματος καὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ μεγάλου φιλοσόφου τῆς Ἰουδαίας ὑπάρχει ἡ μεγάλη ἑνωτικὴ γραμμή, ἡ συνδέουσα τὰ ὁμογενῆ καὶ σημειοῦσα τὴν ἐξέλιξιν.

Πνευματικῶς καὶ ἐθνικῶς συνδεόμεθα μετὰ τοῦ Παναγίου

Τάφου. Τοῦτο ἔχοντες ὑπ' ὄψει, ἂς ἀποδείξωμεν ὅτι ἐννοοῦμεν νὰ τηρήσωμεν εἰς τὴν διαδοχὴν τῶν αἰώνων τὸν ὑψηλὸν τοῦτον σύνδεσμον.

'Αθῆναι

ΙΣΙΔΩΡΟΣ ΚΟΛΙΑΤΣΟΣ
Βουλευτικῆς 'Αττικῆς

ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΙ ΠΑΝΑΓΙΟΣ ΤΑΦΟΣ

Τῶν 'Αθηνῶν ἡ 'Ακρόπολις καὶ τοῦ Σωτῆρος ὁ Τάφος εἰσὶν οἱ δύο ὕψιστοι ἐθνικοὶ πόλοι, περὶ οὓς ἀδιάσπαστος ἑλίσσεται καὶ συνεχὴς ἡ ἠθικὴ τοῦ ἑλληνισμοῦ δύναμις. Τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς ἰδέας τὸ ἀπροσπέλαστον ὕψος, ὅπερ ἀναζωπυροῦσι τὰ ἀνεκφράστου κάλλους καὶ ἀϊδίου τέχνης ἑλληνικὰ μνημεῖα, κρατύνει ἔτι καὶ νῦν τὴν νεωτέραν Ἑλλάδα, ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν ἔθνος, ὅπερ ἐν τῇ Χερσονήσῳ ἐκπροσωπεῖ τὰ φῶτα, τὴν τέχνην, τὸν πολιτισμόν, τὴν πρόοδον. 'Αλλόφυλοι καὶ ξένοι τῶν ἀρχαίων μνημείων θαυμασταὶ ὑπὲρ τὴν ἀτέλειαν τῆς νῦν Ἑλλάδος αἴρονται πρὸ τοῦ ἀφθάρτου τῆς 'Αρχαίας μεγαλείου.

Ὑπὲρ τὰ ἐδάφη, ἐφ' ὧν εἷς Θεὸς ἐσταυρώθη, καὶ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, πρὸς ὃν ὁ Χριστὸς ἀνελήφθη, πρὸ τῶν ἱερῶν τόπων τοῦ εὐλαβοῦς προσκυνήματος ἁγνή, θεία ὑψοῦται τοῦ χριστιανισμοῦ ἡ ἰδέα, μετ' ἐπιβολῆς ἐκπάγλου ἐξαίρεται ἡ θρησκεία τῆς ἀγάπης καὶ τῆς συγγνώμης, ἣν καθηγίασε τὸ θεῖον μαρτύριον. Καὶ παρὰ ταύτην ἡ ἠθικὴ ἰσχὺς ὀρθοῦται ἑνὸς λαοῦ, ὅστις πρῶτος τὴν θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ ἐνεφωρήθη καὶ διέδωκεν, ὅστις μάρτυρας ὑπὲρ αὐτῆς ἠρίθμησε καὶ πρὸς ἐπιβολὴν αὐτῆς ἠγωνίσθη, ὅστις ἐν τῇ λατρείᾳ τοῦ Χριστοῦ ἔπεσεν, ταύτῃ δοῦλος ὢν ἐπίστευσεν, ἐν ταύτῃ τὴν ἐλευθερίαν του ἀνέκτησεν. Ἕλληνες παντοδαποὶ προσκυνηταί, δοῦλοι καὶ ἐλεύθεροι, εὐλαβῶς τὸ γόνυ κλίνοντες πρὸ τοῦ Παναγίου Τάφου τοῦ Σωτῆρος αἰσθάνονται μυχίοις τοὺς παλμούς, οὓς προκαλεῖ ἐντεῦθεν ἀνακύπτουσα τῆς ἑνιαίας ἑλλη-

νικῆς πατρίδος ἡ ἰδέα, τὴν ἀδέλφωσιν ἐμβάλλουσα καὶ τοὺς δεσμοὺς αὐτῶν συσφίγγουσα.

Ἂν ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀνωτάτη ἐκκλησιαστικὴ ἀρχὴ τὴν πολιτικὴν ὑπόστασιν τοῦ ὑποδούλου ἀνὰ τὴν Ἀνατολὴν ἑλληνισμοῦ χειρίζηται, εἶναι ὅμως δι᾽ ἡμᾶς ὁ Πανάγιος Τάφος ἡ ὑπερτάτη ἐνσάρκωσις τῆς ἑλληνικῆς ἰδέας ὡς τῆς κατ᾽ ἐξοχὴν ἐν τῇ Ἀνατολῇ ὀρθοδόξου χριστιανικῆς ἰδέας. Καὶ ὀρθοῦται τῆς ἰδέας ταύτης ἡ ἰσχὺς ὑπὲρ πάντα στόλον καὶ ὑπὲρ πάντα στρατὸν κραταιοτέρα.

Τούτου ἕνεκα ἡ ἐν τῇ ἀκραιφνεῖ ἑλληνικῇ σήμερον διοικήσει τοῦ Παναγίου Τάφου διηνεκὴς τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου ἐπικράτησις ἀποβαίνει ἀνάγκη ὑπέρτατα ἐθνική. Βεβαίως ἀμέσου ἐπιμελείας ἄξια δὲν ἀποβαίνουσι τὰ ὡς ἱστορικῆς μᾶλλον ἢ φυλετικῆς πλέον σημασίας ἐθνικὰ ἡμῶν ἐν Συρίᾳ καὶ Παλαιστίνῃ συμφέροντα. Ἀλλ᾽ εἶναι δι᾽ ἡμᾶς τοὺς ἀξιοῦντας καὶ θεωρουμένους ὡς τοὺς ἀληθεῖς καὶ γνησίους ἀνὰ τὴν Ἀνατολὴν τῆς ὀρθοδοξίας ἀντιπροσώπους, ἀπείρως ἀνυπολόγιστος ἡ ἐν τῷ Παναγίῳ Τάφῳ ἐπικράτησις. Τοσούτῳ δὲ μᾶλλον ἡ πολιτικὴ ἀνάγκη ἐπιβάλλει ἡμῖν ἀγῶνα, ὅπως τὴν ἐν τούτῳ ἐπικράτησιν διατηρήσωμεν, ὅσῳ ἀγωνισταὶ δεινοὶ καθ᾽ ἡμῶν προβαίνουσιν οὐχὶ καθολικοὶ οὔτε διαμαρτυρόμενοι ὑπὸ ἰδίαν ἐκκλησιαστικὴν ἀρχὴν καὶ ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς τὴν ὁλοσχερῶς τῶν ἱερῶν προσκυνημάτων κτῆσιν διεκδικοῦντες, ἀλλὰ κινδυνωδέστεροι ὁμόδοξοι ὑπὸ τὸ ὀρθόδοξον Πατριαρχεῖον τὸν ἑλληνισμὸν ὑπούλως ὑποσκάπτοντες καὶ παντὶ μέσῳ πειρώμενοι ὅπως κατισχύοντες αὐτοί, τὰ τῆς ὀρθοδοξίας ἐν Παλαιστίνῃ εἰς τὸ ἐφεξῆς χειρίζωνται ἐκποδὼν τιθέμενοι τὴν ἑλληνικὴν ὀρθοδοξίαν καὶ τὸν ἑλληνικὸν κλῆρον.

Ὑπὸ τοιούτους ὅρους ὁ ἀγὼν εἶναι δεινότερος, ὅσῳ ἡ ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ διοικήσει τῶν Ἱεροσολύμων ἐπικράτησις τοῦ ἔθνους ἐκείνου, οὗ οἱ ὁμόφυλοι πρόσκοποι ἐκ τοῦ συστάδην τὸν ἐθνικὸν ἀγῶνα καθ᾽ ἡμῶν ἐν τῇ χερσονήσῳ μάχονται, ἐξασθενοῦσα τὴν ἑλληνικὴν ἐπίδρασιν, κρατύνει τὴν ἐπιρροὴν τῶν ἀντιπάλων ἐπὶ

τῶν συμμιγῶν ἀκριβῶς ὑποδούλων πληθυσμῶν, οὓς οὐχὶ ὁ ἀμφίβολος αὐτῶν ἐθνικὸς χαρακτήρ, ἀλλὰ τῆς θρησκείας ἡ ἀναμφισβητήτως βαθεῖα ἐπίδρασις συγκρατεῖ πιστοὺς παρὰ τὸ πλευρὸν ἡμῶν, ὡς διεπόντων πνευματικῶς καὶ διοικητικῶς τὸ ἐν τῇ Ἀνατολῇ ὀρθόδοξον πλήρωμα.

Ἀπωλέσαμεν ἤδη ἓν τῶν ὀρθοδόξων πατριαρχείων· ἡ ἀπώλεια ὅμως τοῦ ἐν Παλαιστίνῃ ἔσται ζημία τοῦ ἑλληνισμοῦ ἀνεπανόρθωτος.

Ἀνάγκη πάλης, ἀλλὰ πάλης μεθοδικῆς καὶ ἐπιμόνου· οἱ Ἁγιοταφῖται, γενναῖοι τοῦ ἑλληνισμοῦ πρόμαχοι, εἶναι ἄξιοι ὅπως ἐμπλήσωσιν ἐκ τοῦ περισσεύματος τοῦ πατριωτισμοῦ αὐτῶν τοὺς ἐξ Ἑλλάδος ἐπισκέπτας. Εἶναι ἀπόλυτος ὅμως ἀνάγκη ὅπως ἡ μὲν διπλωματικὴ τῆς Ἑλλάδος ἐκπροσώπησις ἀποβαίνῃ ἐν Παλαιστίνῃ διηνεκῶς ἐκ τῶν κρατίστων, καὶ ἡ οἰκονομικὴ τοῦ Παναγίου Τάφου ἐνίσχυσις ἐνεργῆται ἐξ Ἑλλάδος οὐχὶ διὰ σπασμωδικῶν καὶ προσκαίρων ἐράνων, ἀλλὰ συστηματικῶς καὶ κατὰ τρόπον μεθοδικόν, ὃν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος μετὰ τῆς Κυβερνήσεως δύνανται νὰ κανονίσωσιν, ὥστε διηνεκὴς καὶ σπουδαία νὰ παρέχηται ἡ ἀνακούφισις πρὸς τὸ Πατριαρχεῖον, ὅπερ ἐν τῷ κρυπτῷ ἀπὸ συστήματος οἰκονομικῶς συντρίβουσιν οἱ ἐκ τοῦ ἀφανοῦς ἀφειδεῖς χορηγοί του, ἵνα ἐν καιρῷ τελείως ὑποτάξωσιν αὐτὸ ὑπὸ τὰς ἀνθελληνικάς των πτέρνας.

Ταῦτα πάντα εἶναι ἔργα Κυβερνητικῆς μερίμνης· ἵνα ὅμως ἡ μέριμνα αὕτη ὑπάρξῃ συντονωτέρα καὶ σπουδαιοτέρα δέον ἵνα τὸ δημόσιον φρόνημα ἀσκήσῃ ἐπὶ τῆς Κυβερνήσεως τὴν σώτειραν ἐπιβολήν του. Τοῦ δημοσίου δὲ φρονήματος ἀποτελεσματικώτατος ἔσται ἀρωγὸς ἡ τακτικὴ διοργάνωσις ἐτησίου πολυπληθοῦς καὶ ἐπιβλητικοῦ ἐθνικοῦ εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους προσκυνήματος. Ἔσονται παράγοντες ἀξιοτίμητοι ἐθνωφελεστάτης δράσεως οἱ κατορθώσαντες τὴν ἀνελλιπῆ διοργάνωσιν ἐτησίου προσκυνήματος πρὸ τοῦ Τάφου τοῦ Σωτῆρος. Προσφέροντες τὸν ἀσπασμὸν τοῦ ἐλευθέρου πρὸς τοὺς ὑπεραμυνομένους ἐκεῖ κάτω κρατερῶς τῆς

ἑλληνικῆς ἰδέας, ὑφίστανται οἱ προσκυνηταὶ ὑπέροχον εὐσεβείας λουτρὸν, καὶ ἀποβαίνουσι φορεῖς ἐνθουσιώδεις ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν τῆς ἁγνῆς καὶ μυροβόλου φιλοπατρίας, ἥτις ἐν ταῖς καρδίαις τῶν ὑποδούλων ἡμῶν ἀδελφῶν κατ' ἐξοχὴν φύεται.

Ἀθῆναι

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Α. ΣΤΡΑΤΟΣ
βουλευτὴς Βάλτου

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΟΥ ΤΑΦΟΥ

Σήμερον ὅτε ἡ θρησκεία δὲν εἶναι τὸ μέγα ζώπυρον δι' οὗ Πέτρος ὁ ἐρημίτης συνεκέντρου λεγεώνας ὅλας σταυροφόρων πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν Ἁγίων τόπων, ἡ δὲ ἀνόρθωσις τοῦ θρησκευτικοῦ φρονήματος ἀποβαίνει, λόγῳ τοῦ περιβάλλοντος, εἰς ἄκρον ἐργώδης, ἂν μὴ προβληματική, ἀπαιτοῦσα πρὸ παντὸς ἐργασίαν χρόνου μακροῦ, ἐνῷ ἡ ἀνάγκη, παρίσταται ἄμεσος, ἐπείγουσα καὶ ὑπέρ ποτε ἐπιτακτική· νομίζω ὅτι ἡ μόνη καὶ λυσιτελεστέρα προσφυγὴ ἡ ἀπολειπομένη ἡμῖν ἐστὶν ἡ ἐφαρμογὴ τῶν μέσων δι' ὧν τὸ μοναχικὸν τάγμα τοῦ Ἰησοῦ ἐγένετο ὁ σωτὴρ τοῦ Παπισμοῦ, ὅτε οὗτος ἠγωνίζετο τὸν ὕστατον ἀγῶνα τῆς ἀποτροπῆς τῆς φοβερᾶς λαίλαπος, ἣν προὐκάλεσε καθ' ἅπασαν τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην ἡ τιτάνιος τοῦ μοναχοῦ τῆς Βυρτεμβέργης, τοῦ Μεγάλου Λουθήρου, πνοή.

Ἀφοῦ ἔπαυσεν ἡ κοινωνία, εἶπον, ὑψουμένη μέχρι τῶν ὑψηλῶν δογμάτων τῆς ἐκκλησίας, ἀνάγκη ἡ ἐκκλησία νὰ κατέλθη μέχρι τῆς κοινωνίας, ἀντὶ δὲ τοῦ λοιποῦ τῆς Ἐκκλησίας θεμέλιον νὰ ᾖ ἡ Πέτρα ἣν ὁ Σωτὴρ ἐξελέξατο, θεμέλιον αὐτῆς ἐρυμνὸν ἔστωσαν αἱ ἀνθρώπινοι ἀδυναμίαι, ἐφ' ὧν τοῦ λοιποῦ θὰ ἑδράζεται μέγα καὶ ὑπερφυὲς τῆς Ἐκκλησίας τὸ οἰκοδόμημα, ὁ δὲ μέγας σκοπὸς ὁ οὕτως ἐπιδιωκόμενος ἁγιάζει τὰ μέσα, δι' ὧν ἐπιτυγχάνομεν αὐτοῦ.

Ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων ἀδυναμιῶν ἑπομένως θὰ στηριχθῇ καὶ τὸ ἡμέτερον ἔργον, μία δὲ τῶν ἀδυναμιῶν τοῦ ἀνθρώπου εἶνε καὶ ἡ

κενοδοξία, παρ' ἧς πολλὰ πλεῖστα δύναται νὰ προσδοκᾷ ὁ γνωρίζων νὰ θίγῃ αὐτὴν ἐπιδεξίως.

Σύρος

ΕΜΜ. Ε. ΛΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
Βουλευτὴς ἐκ Σύρου

ΠΑΝΑΓΙΟΣ ΤΑΦΟΣ — ΕΛΛΑΣ

Ὁ Πανάγιος Τάφος εἶναι ὁ ἀκρογωνιαῖος τῆς θρησκείας μας λίθος, ἡ βάσις τῆς ἐλευθερίας μας, τὸ ἔρεισμα τῆς ἐθνικῆς μας ὑπάρξεως, εἶναι τὸ ταμεῖον ἐν ᾧ φυλάσσονται τὰ ἱερώτερα ἡμῶν κειμήλια, τὰ τιμαλφέστερα ἡμῶν ἀντικείμενα, εἶναι ἡ κιβωτὸς ἡ περικλείουσα τοὺς ἱεροὺς πόθους μας, τὰ χρυσᾶ ὄνειρά μας. Ὁ Πανάγιος Τάφος πρέπει νὰ διατηρηθῇ ὑφ' ἡμῶν τῶν Ἑλλήνων, ἐν ᾗ περιωπῇ ἐπιβάλλουσι τὰ ἐν αὐτῷ ἐγκλειόμενα ἅγια τῶν ἁγίων τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, πάσῃ θυσίᾳ ἐθνικῇ καὶ ἰδιωτικῇ, ἡ δὲ κινδυνεύουσα Σιωνῖτις Ἐκκλησία, νὰ διεκδικηθῇ καὶ διασωθῇ διὰ παντὸς μέσου.

Γαλαξείδιον

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Π. ΝΙΚΑΣ
βουλευτὴς Παρνασσίδος

ΑΝΑΓΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ

Τὰ ἐθνικὰ πράγματα, καὶ ἐθνικὰ βεβαίως εἶνε τὰ τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, ὅπερ διέπει τὰ τοῦ Παναγίου Τάφου, προάγονται καὶ εὐδοκιμοῦσιν, ὅταν διευθύνωσι καὶ διαχειρίζωνται ταῦτα ἄνδρες ἱκανοί, τίμιοι καὶ φιλοπάτριδες. Τοὐναντίον παραλύουσι καὶ βλάπτονται καὶ ἀποτυγχάνουσι τοῦ σκοποῦ, ὅταν διαχειρίζωνται ταῦτα ἄνδρες μὴ ἔχοντες τὰ προσόντα ταῦτα, ὡς συμβαίνει εἰς τὸ ἐλεύθερον Κράτος ἡμῶν, οὗτινος τὰς δημοσίας ὑπηρεσίας καὶ τὰ συμφέροντα διαχειρίζονται, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, ἄνδρες μὴ ἔχοντες ὅλας τὰς ἄνω ἀρετάς, διότι οἱ ἁρμόδιοι ἄρχοντες τῆς πολιτείας δὲν ἐμερίμνησαν, δὲν ἠδυνήθησαν ἢ δὲν ἠθέλησαν πάντοτε νὰ ἀνεύρωσι τοὺς τιμίους καὶ ἱκανοὺς πολίτας, καὶ εἰς

τούτους ν' ἀναθέσωσι τὴν διεύθυνσιν καὶ τὴν διαχείρισιν τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν καὶ συμφερόντων, ὑπὸ ἄλλων ἐπηρεαζομένων περιστάσεων. Τοῦτο εἶνε ἡ κυρία αἰτία τῆς μὴ εὐχαρίστου καταστάσεως τῶν πραγμάτων τοῦ Κράτους, καὶ ἐκ τούτου προῆλθον αἱ τελευταῖαι ἐθνικαὶ συμφοραί. Ἡ πρόοδος τοῦ Κράτους, ἡ δόξα καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ Ἔθνους, ἡ εὐδοκίμησις πάσης ἐθνικῆς, θρησκευτικῆς, ἢ κοινωφελοῦς ὑποθέσεως, ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ κατορθώματος ἀληθῶς, τοῦ ν' ἀνατεθῇ ἡ διεύθυνσις καὶ διαχείρισις τῶν σχετικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ συμφερόντων εἰς ἄνδρας ἱκανούς, τιμίους, φιλοπάτριδας, εὐσεβεῖς, καὶ εἰδικούς.

Εἰς τοὺς διέποντας τὰ τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ μεριμνῶντας ὑπὲρ αὐτοῦ, τοῦτο καὶ μόνον συνιστῶ· ἐπιτυγχάνοντος δὲ τούτου, ὅλα θὰ διεξάγωνται κατ' εὐχήν, βαίνοντα ἀσφαλῶς εἰς τὴν πλήρη τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ ἐπιτυχίαν.

Ἀθῆναι

Κ. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ
Βουλευτὴς Ἄνδρου

ΤΟ ΠΡΟΠΥΡΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Τὴν χρησιμότητα τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας, καὶ τὴν ἐπίδρασιν ἥντινα αὕτη ἀσκεῖ ὡς προπύργιον τοῦ ἑλληνισμοῦ ἐπὶ τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν πραγμάτων, οὐδεὶς δύναται ν' ἀμφισβητήσῃ. Κατ' ἀκολουθίαν ἐπιβάλλεται εἰς πάντας ἡμᾶς ἵνα παράσχωμεν αὐτῇ τὸ μέσον, ὅπως συνεχίσῃ τὰς ὑπὲρ τοῦ Γένους ἐνεργείας.

Ἠθικὴ καὶ ὑλικὴ συνδρομὴ ὑπὸ τῶν ἑκάστοτε Κυβερνήσεων, συχναὶ ἐπισκέψεις τῶν εὐπόρων καὶ ὑλικὴ ὑποστήριξις, ἔστω καὶ διὰ τοῦ ὀβολοῦ τῆς χήρας, παρὰ πάντων τῶν Ἑλλήνων θέλει ἐγκαρδιώσει τοὺς ἀγωνιζομένους τὸν καλὸν ἀγῶνα καὶ καταστήσει αὐτοὺς ἱκανούς, ἵνα ματαιώσωσι τὰς προσπαθείας τῶν ἐχθρῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Καλάμαι

Ι. ΔΑΜΗΛΑΤΗΣ
ἀντιμοίραρχος βουλευτὴς Καλαμῶν

ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗΣ

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ

Καὶ διὰ τὸ ζήτημα τοῦ Παναγίου Τάφου, καὶ δι' ἄλλα ζητήματα, οἱ Ἕλληνες ἀνάγκη νὰ μελετήσωμεν τὸ εὐαγγελικὸν ῥητὸν — « τῷ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ ». (Ματθ. κε'. 29.)

Ἡράκλειον (Κρήτης)

Ι. Κ. Σφακιανακης

ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΟΥ ΤΑΦΟΥ ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Τὰ οἰκονομικὰ τοῦ Παναγίου Τάφου δύνανται ν' ἀνορθωθῶσι διὰ τῆς ἑνοποιήσεως ὅλων τῶν χρεῶν αὐτοῦ, καὶ τῆς ἐκδόσεως λαχειοφόρου δανείου ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τῆς Ὀθωμανικῆς καὶ Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως. Οἱ Ὀθωμανοὶ εἰσὶν οἱ θεματοφύλακες τοῦ πατρίου ἐδάφους, καὶ μετ' αὐτῶν ἡ Ἑλλὰς δέον νὰ συνεργασθῇ πρὸς διάσωσιν τῶν πατρῴων· ἀλλ' ἵνα τοῦτο κατορθωθῇ ἀνάγκη ἡ Ἑλλὰς ἐσωτερικῶς ν' ἀναδιοργανωθῇ, αἴρουσα διὰ Ἐθνοσυνελεύσεως τὴν ἐν τῷ Συντάγματι τοῦ 1863 ἀκοσμίαν, ἵνα δυνηθῇ νὰ ἐπιτελέσῃ τὴν ἑνότητα τοῦ Ἑλληνικοῦ.

Ἡράκλειον (Κρήτης)

Μ. Α. Καλοκαιρινος

Ο ΙΗΣΟΥΣ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΣ ΕΙΣ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ

ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ

Ὁ τάφος τοῦ Χριστοῦ εἶνε τὸ νοητὸν σημεῖον τὸ συνδέον τὸν ἄνθρωπον μετὰ τοῦ Θεοῦ· εἶνε ὁ φάρος ὁ καθοδηγῶν διὰ μέσου τῶν προσκαίρων πρὸς τὰ αἰώνια ἀγαθά, εἶνε ἡ ἐσαεὶ βασιλεία τοῦ λόγου ἐν ταῖς ψυχαῖς, ἐν ταῖς κοινωνίαις, ἐν τοῖς ἔθνεσιν.

« Ἐγὼ εἰμὶ ἡ ἀλήθεια, ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή· ὁ μένων ἐν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει φῶς τὸ αἰώνιον».

Ἀθῆναι

Θ. ΚΕΤΣΕΑΣ
Πρόεδρος τοῦ ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου

ΑΡΕΙΟΣ ΠΑΓΟΣ

Ὁ τοῦ αἰῶνος τούτου ἐπάρατος ὑλισμός, καταλαβὼν ἠρέμα καὶ κατ' ὀλίγον, νέμεται νῦν σύμπαντα τὸν πεπολιτισμένον καλούμενον κόσμον, ὡς καὶ τὸ Ἔθνος τὸ Ἑλληνικόν, ἀφελὼν ἀπὸ τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων πᾶν αἴσθημα ὑψηλὸν καὶ γενναῖον· ἂν δὲ ὁ ὑλισμὸς οὗτος νικηθῇ ὑπὸ τοῦ ἀκραιφνοῦς θρησκευτικοῦ αἰσθήματος τῶν παρελθόντων, τότε δὴ τότε εὐχερὴς ἔσεται καὶ ἡ

χρηματική ἐπικουρία σύμπαντος τοῦ Ἔθνους, ἥτις ἤδη ἐστὶν ἀπαραίτητος πρὸς σωτηρίαν τοῦ πανταχόθεν δολίως καὶ λυσσωδῶς πολεμουμένου καὶ κινδυνεύοντος Παναγίου Τάφου, τοῦ Σωτῆρος καὶ ἐλευθερωτοῦ τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἀθῆναι

Σ. ΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ
Ἀρειοπαγίτης

ΠΡΩΤΙΣΤΗ ΑΝΑΓΚΗ ΥΛΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΣ

Βεβαίως ἡ ὑπὲρ τοῦ Παν. Τάφου ἐνέργεια ἐξυπηρετεῖ οὐσιωδῶς ἐθνικοὺς καὶ ἱεροὺς σκοπούς, ἡ δὲ ἐξυπηρέτησις αὐτῶν θεωρητέα ὡς ἐθνικὸν ἔργον ὑψίστης σημασίας καὶ φιλοπατρίας. Τὸ κατ' ἐμὲ τὰ χρηματικὰ μέσα δι' ὧν ἡ Σιωνῖτις Ἐκκλησία ἠδύνατο νὰ ἀνορθωθῇ καὶ συντελέσῃ τὸν σκοπόν της εἶναι τὰ κυριώτερα, καθόσον διὰ χρημάτων ἠδύνατο νὰ ἕλκῃ πρὸς αὐτὴν τοὺς ὄχλους ἐκείνους, οἵτινες ἄγονται καὶ φέρονται ὑπὸ τῶν ἀλλοφύλων προπαγανδῶν καὶ δι' ὧν ἡ Ἐκκλησία δύναται νὰ στηρίζεται ὑλικῶς, διότι ἄλλως οἱ ἀλλόφυλοι προσεταιριζόμενοι αὐτοὺς διὰ χρηματικῶν μέσων συντελοῦσιν εἰς τὴν ἐξασθένησιν καὶ ὑλικὴν αὐτῆς κατάπτωσιν. Εὐχῆς δ' ἔργον ἤθελεν εἶσθαι ἐὰν οἱ πλούσιοι ὁμογενεῖς οἱ δαπανῶντες πλεῖστα ἑκατομμύρια εἰς ἀνέγερσιν μεγαλοπρεπῶν μεγάρων ἤθελον συναισθανθῇ τὰς ἀνάγκας τῆς Ἐκκλησίας ταύτης, καὶ διέθετον γενναῖα χρηματικὰ ποσὰ πρὸς τὸν ἀνωτέρω σκοπόν. Οὐχ ἧττον ὅμως καὶ διὰ τῶν ἁρμοδίων προξενικῶν ὑπαλλήλων, ἐνεργούντων διπλωματικῶς καὶ ἠθικῶς παρὰ τοῖς ὁμογενέσιν ἐκείνοις τοῖς κατοικοῦσιν ἐκεῖ, ἠδύνατο νὰ ἐπέλθῃ ποιά τις ἀναρρίπισις τοῦ ἐθνικοῦ καὶ ἐκκλησιαστικοῦ φρονήματος παρὰ τοῖς λαοῖς ἐκείνοις.

Κέρκυρα

Α. ΓΡΙΜΑΝΗΣ
Πρόεδρος τῶν Ἐφετῶν

Ο ΕΝ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ ΕΘΝΙΚΟΣ ΠΡΟΜΑΧΩΝ

Καί τοι ή γνώμη περὶ τοῦ τρόπου καὶ τῶν μέσων τῆς διασώσεως τοῦ μεγάλου ἐκείνου ἐν Παλαιστίνῃ ἐθνικοῦ ἡμῶν προμαχῶνος, τοῦ Παναγίου δηλονότι Τάφου, ἀπαιτεῖ μεγάλην σπουδὴν καὶ πολλὴν μελέτην, ὅσον μεγίστη τυγχάνει ὑπὸ ἐθνικὴν καὶ θρησκευτικὴν ἔποψιν, καὶ ἡ σημασία τῶν Ἱερῶν ἐκείνων ἐν Παλαιστίνῃ Σεβασμάτων, οὐχ ἧττον εὔχομαι ἡμῖν μὲν τοῖς Ἕλλησιν ὅπως ἀφυπνισθῇ τὸ θρησκευτικὸν ἡμῶν ἐνδιαφέρον καὶ κατανοηθῇ δεόντως καὶ παρὰ πᾶσιν ἡ μεγάλη ἱστορικὴ σημασία τῶν ἐν Παλαιστίνῃ Ἱερῶν Σεβασμάτων καὶ τὰ δι' αὐτῶν ἀναμφίλεκτα ἱστορικὰ δίκαια τοῦ ἔθνους ἡμῶν, ὥστε ἐφεξῆς τοὐλάχιστον καταβληθῇ μείζων προσπάθεια καὶ μέριμνα πρὸς πᾶσαν ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν ἀντίληψιν τῶν ἐπικαλουμένων τὴν βοήθειαν ἡμῶν ἀδελφῶν ἐν Παλαιστίνῃ, τοῖς δὲ τὴν φρούρησιν τῆς πατρῴας ἐκείνης καὶ τιμαλφεστάτης παρακαταθήκης ἐμπεπιστευμένοις, εὔχομαι αὐταπάρνησιν καὶ ἀνιδιοτέλειαν, ἀγάπην δὲ καὶ ὁμοφροσύνην ἐν πᾶσι, μεμνημένοις τοῦ θείου ἐκείνου ῥήματος τοῦ Σωτῆρος «Πᾶσα οἰκία καθ' ἑαυτὴν μερισθεῖσα οὐ σταθήσεται».

Ἀθῆναι

Γ. ΑΓΓΕΛΕΑΣ
Πρόεδρος τῶν Πρωτοδικῶν

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΙΩΝ

Συγκεκινημένος ἐκ τῆς ἐθνικῆς καὶ οἰκονομικῆς πάλης, ἥτις μετ' αὐταπαρνήσεως διεξάγεται ἐν τοῖς ἁγίοις τόποις, πλήττουσα καιρίως τὴν καρδίαν παντὸς ὀρθοδόξου ἕλληνος καὶ φέρουσα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς δάκρυ εὐγνωμοσύνης πρὸς τοὺς αὐτόθι μάρτυρας κληρικοὺς τῆς Παναγιοταφικῆς ἀδελφότητος, χαράσσω τοὺς βραχεῖς τούτους στίχους τῆς ψυχῆς μου.

Ὁ Γολγοθᾶς θὰ συγκινῇ τὴν οἰκουμένην ὅλην
ὁ ἥλιος τῆς πίστεως ἐκεῖθεν θὰ φωτίζῃ

τὰ ἐστραμμένα βλέμματα πρὸς τὴν ἁγίαν πόλιν·
ἀλλ' ὁ τὰ τείχη της ὑψῶν πρὸς τὸν Θεὸν ἐγγίζει·
Ἔνθα ἐτάφη ὁ Χριστὸς θυσίαι ἀνυψοῦνται.
πιστοί! φρουρεῖτε τὴν Σιών, δαπάναι ἀπαιτοῦνται.

Ἀθῆναι

Ι. Βελιμεζης
Πρόεδρος τῶν πρωτοδικῶν

ΔΥΟ ΑΚΡΟΠΟΛΕΙΣ

Δύο ἀκροπόλεις περικλείουσι ἡ μὲν ἐν τῇ κοιτίδι τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ ἐρείπια τῆς ἑλληνικῆς Τέχνης, ἡ δὲ ἐν τοῖς ἁγίοις τόποις τὸ ὁρατὸν κέντρον καὶ προσκύνημα τῶν ἁπανταχοῦ Ἑλλήνων Χριστιανῶν, συμβολίζουσιν ἐν τῇ σειρᾷ τῶν αἰώνων τὴν *ἐθνικὴν ἰδέαν·* ἡ μὲν τὴν αἴγλην τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, ἡ δὲ τὸ ἀνέσπερον φῶς καὶ τὸ κράτος τοῦ Χριστιανικοῦ, εἰς ὃν κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας παρέσχε τὰ μέσα τῆς διαδόσεως ὁ Ἑλληνισμός.

Ὑπὲρ ἀμφοτέρων τῶν ἀκροπόλεων τούτων τελεῖται κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐθνωφελὴς ἐργασία· ἀλλ' ἡ μὲν πρὸς ἀναστήλωσιν τῶν ἐρειπίων τῆς Ἀθηναϊκῆς ἀκροπόλεως εἶνε θυμίαμα θαυμασμοῦ πρὸς τὴν ἑλληνικὴν τέχνην, καὶ ὑπὲρ αὐτῆς ἀρκεῖ ἡ ἐργασία μιᾶς ἑταιρείας· ἀλλ' ἡ εὐπρεπεστέρα συντήρησις τῆς ἐν τῇ ἀκροπόλει τοῦ Χριστιανισμοῦ Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας εἶνε καὶ ἔσται ἐς ἀεὶ ἱερὰ ὑποχρέωσις τῶν ἑκατομμυρίων τῶν ἀποτελούντων τὸ Ἑλληνικὸν Γένος, ὅπερ πρέπει νὰ ἐργασθῇ διὰ πολλῶν ἑταιρειῶν καὶ Ἐθνικῶν Συνδέσμων· διότι διὰ μὲν τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ ἐδοξάσθη, ἀλλὰ διὰ τοῦ χριστιανικοῦ διεσώθη καὶ θὰ διασωθῇ ἐν τῇ σειρᾷ τῶν αἰώνων.

Ζάκυνθος

Τιμολεων Αμπελας
Πρόεδρος τῶν Πρωτοδικῶν

ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΟΥ ΤΑΦΟΥ

Οἱ ἐπικείμενοι κίνδυνοι διὰ τὸν Πανάγιον Τάφον πηγάζουσι πρωτίστως καὶ κυρίως ἐκ τῆς οἰκονομικῆς αὐτοῦ δυσπραγίας. Τῆς οἰκονομικῆς αὐτοῦ καταστάσεως βελτιουμένης καὶ τῶν χρεῶν αὐτοῦ πληρωνομένων οὐδὲν ἔχει νὰ φοβηθῇ εἰς τὸ μέλλον. Ἀλλὰ πῶς θὰ ἐπιτευχθῇ τοῦτο; οὐχὶ βεβαίως διὰ τῶν ψυχίων τῶν ριπτομένων ἀπὸ θεατρικὰ θεάματα ἢ ἀπὸ τὰ δεκάλεπτα ἅτινα συνεισφέρονται, ἀφοῦ ὅλα τὰ βαλάντια καὶ τῶν ἄνωθεν καὶ τῶν κάτωθεν δυναμένων ἑρμητικῶς πρὸς τὸν τοιοῦτον σκοπὸν ἐκλείσθησαν!! Πρέπει τὸ Κράτος νὰ ἔλθῃ ἀρωγόν, καὶ δύναται, *ἂν θέλουν οἱ Κυβερνῶντες*, νὰ σώσουν τὸν Πανάγιον Τάφον *ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐπιβαρύνσεως τοῦ Δημοσίου Ταμείου* καὶ ἰδοὺ πῶς: Νὰ ἀποφασισθῇ εἴτε διὰ νόμου εἴτε διὰ συμφωνίας μεταξὺ τῶν ἑκάστοτε Κυβερνώντων νὰ παύσῃ *ἐπὶ μίαν πενταετίαν ὁ διὰ μεταθέσεων διαρκὴς χορὸς* τῶν εἰρηνοδικῶν καὶ τῶν γραμματέων τῶν εἰρηνοδικῶν καὶ τῶν λοιπῶν ὑπαλλήλων, τὸ δὲ ἐκ τούτου δαπανώμενον διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν ὁδοιπορικῶν των ποσὸν νὰ διατίθεται *ἀποκλειστικῶς* διὰ τὸν Πανάγιον Τάφον· λαμβανομένου δὲ ὑπ' ὄψιν ὅτι δαπανᾶται *κατ' ἔτος* τὸ ποσὸν πλέον τῶν 600,000 δραχμῶν διὰ τὰ τοιαῦτα ὁδοιπορικά, ὅτι εἰς τὸ τέλος τῆς πενταετίας θὰ ἀθροισθῇ ποσὸν *τριῶν στρογγυλῶν ἑκατομμυρίων* μὲ τὰ ὁποῖα καὶ τὰ χρέη τοῦ Παναγίου Τάφου θὰ πληρωθοῦν, καὶ κεφάλαιον ἐπαρκὲς θὰ ἀποκτήσῃ. Θὰ προκύψῃ δὲ καὶ ἓν ἄλλο ἀγαθὸν ἐκ τούτου, ὅτι οἱ δυστυχισμένοι ὑπάλληλοι τοῦ ἑλληνικοῦ Βασιλείου θὰ λάβουν καιρὸν νὰ καταγείνουν εἰς τὸ ἔργον των, καὶ ὄχι νὰ δένουν καὶ νὰ λύνουν τὰς ἀποσκευάς των καὶ νὰ σπουδάζουν *πρακτικὴν* γεωγραφίαν μεταφερόμενοι ἀπὸ τόπου εἰς τόπον. Μόνον οἱ κ. κ. Βουλευταὶ θὰ ἔχουν ἐκ τούτου *κεσάτι*, ἀλλὰ χάριν τῆς σωτηρίας τοῦ Παναγίου Τάφου ἂς ὑποστῶσι καὶ αὐτοὶ αὐτὴν τὴν θυσίαν.

Ἀθῆναι

ΔΗΜΟΣΘ. Ι. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ
Εἰσαγγελεὺς Πρωτοδικῶν

ΦΡΟΝΗΣΙΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΠΑΤΡΙΑ

Ἁπλῶς μόνον διαβιβάζω εὐχὴν ἐπαφιέμενος εἰς ἄλλους εἰδικοτέρους ἵνα γράψωσι περὶ τοῦ τί δεῖ γενέσθαι πρὸς ἀποσόβησιν τῶν ἐπικρεμαμένων κινδύνων, πρὸς διάσωσιν τοῦ ἐν τῷ Παναγίῳ Τάφῳ Ἐθνικοῦ πλούτου.

Δὲν ἔχω ἢ νὰ εὐχηθῶ μόνον, ὅπως ὁ Θεὸς ἐμπνέῃ τὰς πράξεις τῶν διοικούντων τὸν Ἅγιον Τάφον δίδων αὐτοῖς περισσὴν φρόνησιν καὶ μεγάλην φιλοπατρίαν, οἱ δὲ Πανέλληνες προσφέρωσι τὸν ὀβολόν των, τόσον ἀπαραίτητον κατὰ τὰς σημερινὰς χαλεπὰς περιστάσεις εἰς τὸν Πανάγιον Τάφον, ἐξ οὗ μέγιστα τοῦ Ἑλληνισμοῦ συμφέροντα ἐξαρτῶνται.

Πάτραι

ΑΠ. ΜΟΥΣΤΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
Πρωτοδίκης

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΝΕΩΤΕΡΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Εὔχομαι ὅπως ὁ Πανάγιος Τάφος, οἱονεὶ τὸ σύμβολον τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν, τὴν ὁποίαν ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ἐφαρμόζων ἐν αὐτῷ τὴν ἀρχαίαν περὶ τοῦ Μεσσία παράδοσιν, ὑπετύπωσεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, καὶ τὴν ὁποίαν, διεπομένην ὑπὸ τοῦ ὑπερτάτου τῆς ἀγάπης Νόμου, συνιστῶσιν, ἡ θυσία τῆς ψυχῆς πρὸς τὸν Θεόν, ἡ ἕνωσις τῆς ψυχῆς μετὰ τοῦ Θεοῦ, ἡ μακαριότης τῆς ψυχῆς διὰ τοῦ Θεοῦ, κατασταθῇ τὸ νοερὸν κέντρον ἀνακαινίσεως καὶ φωτισμοῦ τῶν πνευμάτων.

Ζάκυνθος

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΟΪΔΑΣ
Πρωτοδίκης

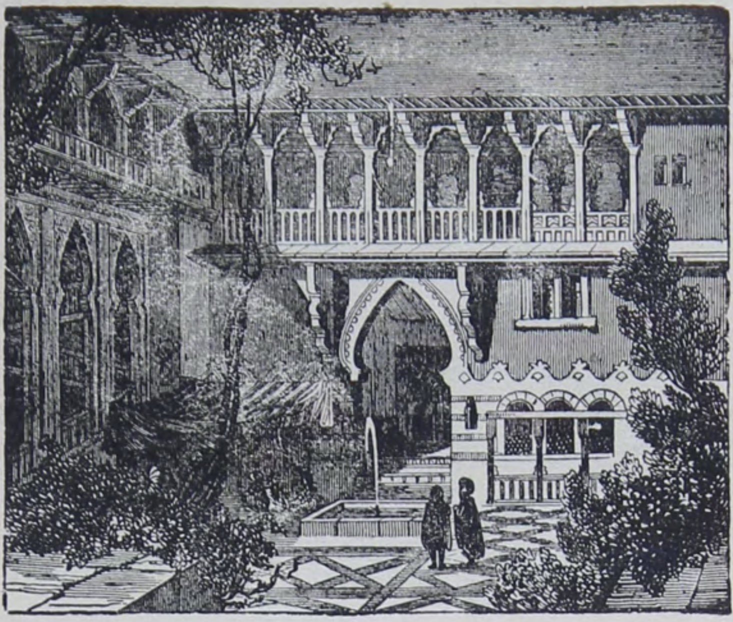

ΠΡΑΙΤΩΡΙΟΝ

Η ΕΘΝΙΚΗ ΔΥΝΑΜΗΣ

Ἡ ἱστορία διδάσκει, ὅτι ὁ ἑλληνισμὸς οὐδέποτε ἀπεξενώθη τῶν ἐθνικῶν του παραδόσεων, οὐδ᾿ ἐγκατέλειψε ποτε πᾶν ὅ,τι ἀνέλαβεν ὑπὸ τοῦ καθήκοντος νὰ διαφυλάξῃ ὡς ἐθνικὴν τιμὴν εἰς τὸν αἰῶνα.

Καὶ ἤδη, ἐὰν κινδυνεύῃ ὁ ἅγιός του πραμαχὼν τοῦτο σημαίνει ὅτι προσκαλῆται ἡ παγκόσμιος προσοχὴ διὰ νὰ ἐκτιμήσῃ δεόντως τὴν νέαν νίκην, ἣν ῥιπτόμενος οὗτος ἐν τῇ διαπάλῃ ὑπὲρ ἱερῶν καὶ ὁσίων, θέλει ἐξασφαλίσῃ διὰ τῆς δυνάμεως ἐκείνης τῆς ὑπερόχου, ἥτις, ἐὰν καθεύδῃ, αὐτοῦ εἰρηνεύοντος, ἐξανίσταται καὶ θαυματουργεῖ, αὐτοῦ ἀγωνιζομένου.

Ὕδρα — Βασ. Γ. Μαγκακης
Εἰρηνοδίκης

ΑΘΗΝΑΙ—ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ

Ἐνόσῳ ὁ Ἑλληνισμὸς διατρέφει αἰσθηματικὴν λατρείαν πρὸς τὸν Παρθενῶνα τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν, καὶ τοῦτο

θὰ ἐξακολουθῇ νὰ πράττῃ ἐφ' ὅσον καὶ εἷς Ἕλλην ἐπὶ τῆς γῆς ὑπάρχει, τὴν αὐτὴν αἰσθηματικὴν λατρείαν θὰ τρέφῃ καὶ πρὸς τὴν Ἱερουσαλήμ. Ἐν Ἀθήναις ὁ ἄνθρωπος ἔγινε Θεός, ἐν Ἱερουσαλὴμ ὁ Θεὸς ἔγινεν ἄνθρωπος. Καὶ τὰ δύο συστήματα Ἕλληνες τὰ κατέστησαν γνωστὰ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ διὰ τοῦτο οὗτοι ὀφείλουσι πάσῃ θυσίᾳ νὰ διατηρῶσιν ἀείποτε τὰς πολυτίμους προνομίας ταύτας, καὶ νὰ ἐπιτελῶσι τὰ ὑπὸ τούτων ἐπιβαλλόμενα καθήκοντα.

Ἀθῆναι

ΔΙΟΝ. ΚΛΑΔΗΣ
Εἰρηνοδίκης

ΤΙ ΔΕΟΝ ΓΕΝΕΣΘΑΙ

Ἄσκησις τῶν ξένων ἐπιρροῶν, ὀρθοδόξων ἢ μή, σύντονος καὶ ἀνδρικὴ ἐνέργεια ὑπὲρ ἀποδόσεως τῶν ἀνηκόντων αὐτῷ κτημάτων καὶ τῶν καθυστερουμένων εἰσοδημάτων αὐτῶν, περιορισμὸς τῶν μὴ ἀπολύτως ἀναγκαίων δαπανῶν τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας, διότι αἱ ἐπιδείξεις δὲν ἀνήκουσι τοῖς πτωχοῖς, παῦσις τῶν δίκην ἐλεημοσύνης ἐνεργουμένων εὐτελῶν συνδρομῶν, καὶ γενναία ἐτησία συνδρομὴ τοῦ ἐπισήμου Ἑλληνικοῦ Κράτους, ἔστω καὶ ἐκ τοῦ ὑστερήματος.

Ἀθῆναι

Α. ΚΛΕΩΠΑΣ
Τμηματάρχ. καὶ Γεν. Γραμ. ὑπουργ. Δικαιοσύνης

ΡΙΖΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ

Ὁ Πανάγιος Τάφος εὑρίσκεται εἰς οἰκονομικὰς δυσχερείας — ἴσως ἡ λέξις δηλοῖ τι ἔλαττον τοῦ πραγματικοῦ. Ἂν τοῦτο προήρχετο ἐξ ἀπροόπτου καὶ μεμονωμένου ἀτυχήματος, βεβαίως ἡ δι' ἐράνων ἀναπλήρωσις τοῦ κενοῦ θὰ ἐπηνόρθου τὸ χάσμα καὶ τὸ

μέλλον θὰ ἔβαινεν ὁμαλῶς. Ἀλλὰ πιστεύω ὅτι ἡ δυσχέρεια τοῦ Π. Τ. εἶνε τὸ ἀποτέλεσμα χρονίων νοσηρῶν παραγόντων. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οἱαδήποτε ἔξωθεν χρηματικὴ ἁπλῆ συνδρομὴ — ὑφ' οὓς ὅρους αὕτη ἐνεργεῖται καὶ ἀτυχῶς δυνατὸν εἶνε νὰ ἐνεργῆται — ἀποτελεῖ προσωρινὸν ἐμβάλωμα ἀνεπαρκὲς καὶ παροδικόν, ἐφ' ὅσον δὲν ἀναζητεῖται ἡ ἄρσις τῶν νοσηρῶν ὅρων, οἵτινες κατειργάσθησαν καὶ θὰ κατεργασθῶσιν ἀσφαλῶς ἐν αὐτῷ τῷ κέντρῳ τὰ λυπηρά των ἀποτελέσματα.

Ἰδοὺ κατ' ἐμὲ ἡ διάγνωσις. Ἂν περὶ ταύτης πεισθῶσιν οἱ ἁρμόδιοι, ὑπάρξῃ δὲ παρ' οἷς δεῖ καὶ εἰλικρινὴς ἡ διάθεσις ριζικῆς θεραπείας, ἡ μέθοδος ταύτης καὶ τὰ φάρμακα εὑρίσκονται εὐχερῶς· πίθος δισπύθμενος ἀτυχῶς δὲν πληροῦται ἐκ τῶν ἄνωθεν ἀλλ' ἐκ τῶν κάτωθεν πρῶτον.

Ἀθῆναι

Η. ΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
Τμηματάρχης ὑπουργ. ἐσωτερικῶν

ΑΝΑΓΚΗ ΧΡΗΜΑΤΩΝ

Ἡ Ἑλληνικὴ ἡμῶν Ἐκκλησία τῆς Σιωνίτιδος εἶναι καὶ ἔσεται πάντοτε Ἑλληνική· διὰ νὰ ἀντεπεξέλθῃ ὅμως κατὰ τοῦ ἐπικρεμαμένου κινδύνου καὶ νὰ διασωθῇ, ἔχει ἀνάγκην χρημάτων, καθ' ὅσον μόνον δι' αὐτῶν θέλει ἀντιμετωπίσει ὅλας τὰς δυσχερείας· πρὸς τοῦτο λοιπὸν πάντες πρέπει νὰ βοηθήσωμεν, ἕκαστος ἀναλόγως τῶν μέσων του.

Ζάκυνθος

ΗΛΙΑΣ ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ
Ταμίας Ζακύνθου

ΤΟ ΜΕΡΟΣ ΕΝΘΑ ΘΡΗΝΟΥΣΙΝ ΟΙ ΕΒΡΑΙΟΙ

ΚΡΗΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Τῶν κυριωτάτων στοιχείων τῆς ἐννοίας τῆς Πατρίδος ὑπῆρξε πάντοτε ἡ Θρησκεία· οὐδαμοῦ δὲ ζωηρότερον καταδείκνυται τοῦτο ἢ παρὰ τοῖς Ἕλλησι, παρ᾽ οἷς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων στενώτατος ἦν ὁ μεταξὺ πατρίδος καὶ θρησκείας σύνδεσμος.— Ἂν ὁ Ἑλληνισμὸς ὑπῆρξε τῆς διαδόσεως καὶ ἐπικρατήσεως τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας ὁ κυριώτατος σκαπανεύς, ἀλλὰ καὶ ἡ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ ὑπῆρξεν ἡ κυριωτάτη δύναμις, ἡ κατὰ τοὺς μακροὺς τῆς δουλείας χρόνους συντελέσασα ὅπως ἀμείωτος παραμείνῃ ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Ἔθνει τῆς πατρίδος ἡ Ἰδέα.— Θρησκεία καὶ Πατρὶς ὑπῆρξαν πάντοτε διὰ τὸν Ἕλληνα ἀναποσπάστως ἡνωμέναι καὶ τὸ Κράτος ἐπομένως τὸ ἑλληνικὸν ὑποχρέωσιν ἔχει ὑπερτάτην, οὐδὲν ὑπὲρ τῆς κοιτίδος τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας νὰ παραλίπῃ, και τὸ ἔθνος ὁλόκληρον εἰς πᾶσαν ὑπὲρ τοῦ Παν-

αγίου Τάφου νὰ ὑποβληθῇ θυσίαν, πρὸς αὐτὴν τὴν Ἑλληνικὴν πατρίδα ἐκπληροῦν οὕτω καθῆκον στοιχειῶδες.

Χανία (Κρήτης)

ΣΤΑΜΟΣ Α. ΠΑΠΑΦΡΑΓΚΟΣ
Νομικὸς Σύμβουλος Κρητικῆς Πολιτείας

ΜΕΤΣΟΒΙΟΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΝ

Βαίνων ὁ *Θεάνθρωπος* πρὸς τὸ φοβερὸν μαρτύριον, ὅπερ παρεσκευάζετο αὐτῷ ἐν τῇ *Ἁγίᾳ Πόλει*, **«Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου»**, ἀνεφώνησε, μαθών, ὅτι *Ἕλληνες* προσῆλθον ἵνα ἴδωσιν αὐτόν.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης οἱ *Ἅγιοι Τόποι* ἐκηρύχθησαν *Ἑλληνικὴ κληρονομία* διὰ τοῦ στόματος τοῦ *Σωτῆρος*. Διότι τὰ Θεῖα αὐτοῦ Διδάγματα προὔκειτο νὰ γραφῶσιν ἐν τῇ τελειοτάτῃ τῶν γλωσσῶν, *τῇ Ἑλληνικῇ*, καίτοι ἐκυριάρχουν οἱ Ρωμαῖοι, νὰ διαδοθῶσιν δὲ ἀνὰ τὴν τότε Οἰκουμένην διὰ τοῦ ἡμερωτέρου καὶ εὐγενεστέρου τῶν λαῶν, *τοῦ Ἑλληνικοῦ*, οὗτινος τὸν πληθυσμὸν ἐπεξέτεινεν *ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος* μέχρι τῶν ροῶν τοῦ Ἰνδοῦ καὶ τῶν ἐρήμων τῆς Ἀφρικῆς.

Καίτοι δὲ ἐν τῷ τρικυμιώδει βίῳ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀλλόφυλοι καὶ ἀλλόθρησκοι ἐπέδραμον εἰς τοὺς *Ἁγίους Τόπους*, καὶ δι' ἀγρίων διωγμῶν καὶ ἐπαράτου δουλείας ἐπεζήτησαν νὰ καταπνίξωσι τὴν Ἁγίαν ἡμῶν Θρησκείαν, μόνος ὁ Ἑλληνισμός, πιστὸς θεματοφύλαξ τῆς *Θείας Κληρονομίας*, ἐπάλαισεν ἐρρωμένως κατὰ τῶν βαρβάρων καὶ διέσωσεν αὐτὴν ἀλώβητον.

Παλαίων δὲ ὁ Ἑλληνισμὸς μόνος ὑπὲρ τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς προόδου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἐμειώθη μὲν σημαντικῶς, ἠδυνήθη ὅμως νὰ μεταδώσῃ τὰ φῶτα αὐτοῦ εἰς τὸν τότε ἐν σκοτίᾳ διατελοῦντα ἄλλον κόσμον, καὶ νὰ διδάξῃ τὴν Θείαν τοῦ Χριστοῦ Θρησκείαν, ἥτις νῦν τείνει νὰ κατακτήσῃ τὸν κόσμον ὁλόκληρον.

Καὶ οὕτω, καίτοι ἀπὸ τοῦ *Θείου Πάθους* δέκα καὶ ἐννέα ὁλόκληροι αἰῶνες παρῆλθον, καὶ φοβερὰς τρικυμίας διῆλθε τὸ Ἑλληνικὸν γένος, ἡ Θεία αὕτη Κληρονομία διαμένει ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ. Δόξα λοιπὸν καὶ τιμὴ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, εἰς ὃ ηὐδόκησεν ὁ Κύριος νὰ κληροδοτήσῃ τοὺς Ἁγίους Τόπους, οὓς πάντες οἱ τῆς ὑφηλίου λαοί, οἱ εἰς Χριστὸν πιστεύοντες, θεωροῦσιν ὡς τὸ ἱερώτερον τῶν κειμηλίων, καὶ πρὸς οὓς ἀπὸ περάτων τῆς γῆς προσέρχονται, ἵνα προσκυνήσωσι.

Τοιαύτην Κληρονομίαν κατέχον τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, ὀφείλει νὰ δειχθῇ ἀντάξιον αὐτῆς δι᾽ ἔργων, ὅσον μικρὸν καὶ ἀσθενὲς καὶ ἂν ἦνε ἐνώπιον τῶν ἄλλων μεγάλων ἐθνῶν.

Ἔχει εὐγενεστάτην καταγωγήν, ἧς μαρτύρια ὁ ἀπαράμιλλος *Παρθενὼν* καὶ τὰ ἄλλα κειμήλια τῆς προγονικῆς εὐκλείας, καὶ λαλεῖ τὴν γλῶσσαν τοῦ *Πλάτωνος* καὶ *Χρυσοστόμου*, ἀλλὰ ἔχει ἱερὸν καθῆκον νὰ διαφυλάξῃ καὶ ἄλλα κληροδοτήματα ὑψίστης σημασίας.

Ἐκτὸς τοῦ ἐν τῷ κέντρῳ τῆς *Ἑλληνικῆς Ὀρθοδοξίας πανσέπτου Ναοῦ τῆς τοῦ* **Θεοῦ Σοφίας**, ἔχει τὴν σπουδαιοτάτην τῶν κληρονομιῶν, τοὺς *Θεοβαδίστους Τόπους*, οὓς ἐκληροδότησεν αὐτῷ ὁ *Σωτήρ*.

Ἀλλὰ λαοὶ ἀλλόφυλοι, ὑπὸ λύσσης κατακτητικῆς κατεχόμενοι, φέροντες δὲ τὸ ὄνομα τοῦ *Χριστιανοῦ*, ἐπιδιώκουσι διὰ παντοίων μέσων ν᾽ ἁρπάξωσι τὴν κληρονομίαν ἡμῶν ταύτην, ἣν ἐν τῇ παρόδῳ τῶν αἰώνων ἐσεβάσθησαν οἱ βάρβαροι λαοί. Δρὰξ ὅμως ἐνθέων Ἑλλήνων μοναχῶν ὑπερανθρώπως ἀγωνίζεται κατὰ τῶν ἁρπακτικῶν τούτων τάσεων, πρὸς τοὺς ἀγῶνας τῶν ὁποίων σύμπας ὁ Ἑλληνισμός, ἐλεύθερος καὶ δοῦλος, πρέπει νὰ προσέλθῃ ἀρωγὸς πάσῃ θυσίᾳ.

Ὁ κώδων τοῦ κινδύνου κρούεται! Οἱ ἅγιοι τόποι κινδυνεύουσι νὰ περιέλθωσιν εἰς χεῖρας ἀλλοφύλων, ἀγνωμόνων πρὸς τὴν *Ἑλληνικὴν Ὀρθοδοξίαν*!

Ὅθεν σπεύσωμεν, Πανέλληνες, πλούσιοι καὶ πένητες, προσερχόμενοι ἀρωγοὶ πρὸς τὸν Μακαριώτατον τῶν Ἱεροσολύμων Πα-

τριάρχην, ἵνα σώσωμεν τὴν θείαν ἡμῶν Κληρονομίαν, ἄλλως θ᾽ ἀπολέσωμεν αὐτὴν ἀνεπιστρεπτεί.

Ἀθῆναι

Κ. ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ
Διευθυντὴς τοῦ Μετσοβίου Πολυτεχνείου καὶ καθ. τοῦ Πανεπιστημίου

ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Ὁλόκληρον τὴν διφυᾶ ἐξέλιξιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν τῇ παγκοσμίῳ σταδιοδρομίᾳ δύο πόλεις κυριώτατα ἀντιπροσωπεύουσιν ὡς ἑστίαι καὶ κέντρα τηλαυγῆ, αἱ *Ἀθῆναι* διὰ τὸν πολυθεϊκόν, καὶ τὰ *Ἱεροσόλυμα* διὰ τὸν μονοθεϊκόν, τὸν χριστιανικὸν Ἑλληνισμόν. Ὅ,τι ἆρα εἶνε αἱ Ἀθῆναι διὰ τὸν ἀρχαῖον Ἑλληνισμὸν καὶ κόσμον, τὸ αὐτὸ καὶ ἔτι μᾶλλον τυγχάνει ἡ Ἱερουσαλὴμ διὰ τὸν μεσαιωνικὸν καὶ νεώτερον Ἑλληνισμὸν καὶ κόσμον, ὥστε ἡ ὀλιγωρία, ἐγκατάλειψις καὶ ἀποξένωσις τῆς ἱερᾶς πόλεως ἴσα δύναται πρὸς ἀποκοπὴν τῶν ῥιζῶν, δι᾽ ὧν ἐπὶ τόσους αἰῶνας ἠρύετο ζωὴν καὶ ἰκμάδα καὶ δύναμιν πρὸς συνεχισμὸν τῆς περιλάμπρου ὑπάρξεώς του τὸ καλλίφυλλον καὶ ὑψικάρηνον δένδρον, ὅπερ καλεῖται Ἑλληνισμός.

Ἀθῆναι

Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ
Ἔφορος τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης

ΒΑΥΚΑΛΙΖΟΜΕΘΑ

Μετὰ πάροδον δεκαετηρίδων ὅλων, καθ᾽ ἃς μόνον ἡ προσωνυμία «Χατζῆς» ὑπεμίμνησκε τῷ λαῷ τοὺς προσκυνητὰς τοῦ *Ἁγίου Τάφου,* ἀνανήφωμεν καὶ σπεύδομεν πρὸς σωτηρίαν τῶν τιμαλφῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ κειμηλίων καὶ περίσωσιν τῶν ἀπαραγράπτων αὐτοῦ δικαιωμάτων

Ἀλλὰ διατί τόσον βραδέως;

Διότι οἱ νεωτερίζοντες καὶ οἱ τῆς νέας μεθόδου διδάκτορες, ἐγκαταλείψαντες τὸν *Γεροστάθην* καὶ τὴν *Ἱερὰν Γεωγραφίαν* τῶν ἀειμνήστων καὶ πολυμαθῶν Λέοντος Μελᾶ καὶ τοῦ εὐτραπέλου ἅμα Δ. Πανταζῆ διδάσκουσι ξένα ὅλως καὶ ἄσχετα τῆς πατρίου ἡμῶν Ἱστορίας καὶ Γεωγραφίας θέματα.

Ἡ Παλαιστίνη, ἡ Ἱερουσαλὴμ κ.λ. ἴσως μόνον κατ' ὄνομα γνωστὰ καθίστανται δι' οὐδεμιᾶς δὲ εἰδικῆς διδασκαλίας ἢ περιγραφῆς ἀναζωπυροῦται ὁ ζῆλος τῶν νεαρῶν μαθητῶν, πρὸς ἐπίσκεψιν καὶ προσκύνησιν τῶν *ἁγίων τόπων,* ὡς τοῦτο κατὰ τὴν παιδικήν μου ἐγένετο ἡλικίαν, ὁπότε ἡ Ἱερὰ ἐδιδάσκετο Γεωγραφία τοῦ Δ. Πανταζῆ, ἥτις καὶ εἰς ἐμὲ ἀπὸ τῆς ἡλικίας ἐκείνης, τὸν διακαῆ πόθον τῆς διαδρομῆς τῆς Παλαιστίνης ὁλοκλήρου ἐδημιούργησε, καὶ Θείᾳ χάριτι ηὐτύχησα νὰ διατρέξω αὐτὴν ἀπὸ Χεβρῶνος, ἐν ᾗ οἱ τάφοι Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, μέχρι τῆς γνωστῆς Καπερναοὺμ τῆς παραθαλασσίας (παρὰ τὴν Τιβεριάδα).

Ἔλλειψις διδασκαλίας, ἔλλειψις περιγραφῶν συντόμων ὡς καὶ λεπτομερῶν τῆς *ἁγίας Γῆς* μετ' εἰκόνων, ἔλλειψις διαλέξεων καὶ μυρία ἄλλα ἐδημιούργησαν κατάστασιν ἀδικαιολόγητον, καὶ μόνος ὁ Ἑλληνισμός, ἔναντι τῶν Ῥώσσων, τῶν Καθολικῶν, τῶν Γερμανῶν, τῶν Ἀρμενίων, τῶν Ἄγγλων, καὶ Ἀμερικανῶν, τῶν Κοπτῶν, καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν Ἀβυσσηνίων ὑστερεῖ, καθόσον μόνοι ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες βαυκαλιζόμενοι ἀείποτε, φρονοῦμεν, ὅτι κατέχομεν τὸν *ἅγιον Τάφον* καὶ τὰ περὶ αὐτὸν μέρη, ἐνῷ καθ' ἑκάστην χάνομεν ἔδαφος, ὡς ἀφέντες τὰ πάντα εἰς τὸ Ἱερατεῖον. Συνοικισμοὶ τῶν ἄνω ἐνεκατέστησαν ἰδίως ἐν ἐν Ἰόππῃ, Ἱερουσαλὴμ καὶ ἀλλαχοῦ· διαδόται δὲ περιτρέχουσι τὴν Παλαιστίνην τὴν ἰδίαν μεταδίδοντες γλῶσσαν διὰ σχολείων καὶ παντοίων μέσων, ἡμεῖς δὲ βαυκαλιζόμεθα πιστεύοντες ὅτι ἡ Ἑλληνική, ἣν κάλλιστα ἐσπούδαζον καὶ ἐγνώριζον οἱ Ἰουδαῖοι καὶ μάλιστα οἱ τῶν πρώτων τοῦ Χριστιανισμοῦ αἰώνων, καὶ ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε μεταξὺ αὐτῶν, περὶ τὰ μέσα τοῦ 3ου Μ. Χ. αἰῶνος εὑρέθησαν ἑ β δ ο μ ή κ ο ν τ α σοφοὶ ἑλληνισταὶ οἵτινες μετέφρασαν τὸ εὐαγγέλιον, ἡ Ἑλληνική, ἐπανα-

λαμβάνω, γλῶσσα ἀπεσκορακίσθη καὶ μόνον εὐάριθμοι λίαν ἐν Ἱερουσαλὴμ ὁμιλοῦσι ταύτην, εἰς οὐδὲν δ' ἄλλο τῆς Παλαιστίνης μέρος, ἐκτὸς τῶν ἱερέων, οὐδ' εἰς αὐτὰς τήν τε Βηθλεὲμ καὶ Ναζαρέτ· τὰ δὲ ὑπὸ τοῦ Παναγίου Τάφου διατηρούμενα, 75 νομίζω, σχολεῖα χρησιμεύουσι πρὸς διδασκαλίαν οὐχὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἀλλὰ τῆς Ἀραβικῆς, καὶ μόνον εἰς τὰ ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ εἰς δύο ἢ τρία ἄλλα στοιχειωδῶς ὅλως ἡ Ἑλληνικὴ διδάσκεται ἵνα μόνον οἱ μαθηταὶ ψιττακίζοντες τὸ «καλῶς ορίσατε» τοῖς τυχὸν Ἕλλησιν ἐπισκέπταις ἀπευθύνωσι.

Τί δεῖ γενέσθαι;

Ἐν πρώτοις καὶ κυρίως ἡ σύστασις *ἑταιρίας* ὑπὲρ προστασίας τῶν ἁγίων τόπων, μετὰ διακλαδώσεων εἴς τε τὰς ἐν Ἑλλάδι πόλεις καὶ εἰς τὰς τῶν ὑποδούλων καὶ ἄλλων χωρῶν, ὅπου Ἕλληνες διαμένουσι, καὶ σκοπὸν ἐχούσης: α'. Τὴν ἐκ παντὸς τρόπου ἀνάπτυξιν τοῦ ζήλου παντὸς χριστιανοῦ πρὸς προσκύνησιν τῶν ἁγίων τόπων, διὰ καταλλήλων διδασκαλιῶν καὶ διαλέξεων, εἰ δυνατόν, μετὰ προβολῶν φωτεινῶν εἰκόνων συνοδευομένων. β'. Τὴν ἐγκατάστασιν ἑλληνικῶν καθόλου οἰκογενειῶν, πρωτίστως μὲν ἐν Ἰόππῃ, Ἱερουσαλήμ, Βηθλεὲμ καὶ Ναζαρέτ, ἔπειτα δὲ εἰς Καΐφα (Συκάμηνον) Τιβεριάδα καὶ ἀλλαχοῦ. γ'. Τὴν διαδοχικῶς προσθήκην διδασκάλων τῆς Ἑλληνικῆς εἰς τὰ ὑπάρχοντα σχολεῖα τοῦ Ἁγίου Τάφου, πρωτίστως δὲ διδασκαλισσῶν. δ'. Τὴν κατάρτισιν διδασκαλείου ἀρρένων καὶ θηλέων ἐν Ἱερουσαλήμ, τελειοποιουμένου βαθμηδόν, παρεχομένης δωρεὰν τῆς τε διδασκαλίας μετὰ τῆς ἐνοικήσεως καὶ τροφῆς τοῖς προσερχομένοις. ε' Τὴν ἀνέγερσιν ξενώνων καταλλήλων καὶ εὐπρεπῶν διὰ πάσας τὰς τάξεις, τῆς τε Ἱερουσαλὴμ καὶ ἀλλαχοῦ. ϛ' Τὴν δημοσίευσιν προχείρου ὁδοιπορικοῦ, μετὰ τοῦ σχετικοῦ χάρτου τῶν ἁγίων τόπων, ἑτέρου μᾶλλον λεπτομεροῦς καὶ τέλος τρίτου, πλουσίου Λευκώματος, μετ' ἐκλεκτῶν εἰκόνων καὶ περιγραφῶν, τὸ ὁποῖον εἰς ὅλας τὰς γλώσσας ὑπάρχει, κυρίως δὲ εἰς τὴν Ἀγγλικήν, διότι Ἄγγλοι καὶ Ἀμερικανοὶ ἓν τῶν πρωτίστων θρησκευτικῶν

καθηκόντων των θεωροῦσι τὸ προσκύνημα τοῦ Ἁγίου Τάφου καὶ λοιπῶν τῆς Παλαιστίνης· καὶ ζ΄. Τὴν δὶς ἢ τρὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ διοργάνωσιν ὀλιγοδαπάνων λίαν ἐκδρομῶν, οὐχὶ δ' ἐφημέρων, πρὸς ἐπίσκεψιν οὐ μόνον τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ τῶν πέριξ, ἀλλ' εἰ δυνατὸν ἁπάσης τῆς Παλαιστίνης.

Εἶναι εἰσέτι καιρὸς, μὴ βραδύνωμεν.

Ἀθῆναι

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Θ. ΣΧΙΝΑΣ
ἀντισυνταγματάρχης Μηχανικοῦ

ΕΝΙΣΧΥΣΙΣ ΚΑΙ ΗΘΙΚΗ ΑΝΥΨΩΣΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Ἡ ἐνίσχυσις καὶ ἡ ἐν τῷ μέλλοντι διάσωσις τοῦ ἐν τῷ Παναγίῳ Τάφῳ ἐθνικοῦ πλούτου, ὡς καὶ παντὸς ἐν τῇ δούλῃ Ἑλλάδι εὑρισκομένου ἐθνικοῦ κειμηλίου, δύναται λυσιτελέστερον νὰ ἐπιτευχθῇ διὰ τῆς ἐνισχύσεως καὶ τῆς ἠθικῆς ἀνυψώσεως ἐν γένει τοῦ Ἑλληνικοῦ, ἥτις πάλιν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς *οἰκονομικῆς καὶ στρατιωτικῆς* ἐνισχύσεως τοῦ ἐλευθέρου αὐτοῦ πυρῆνος τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους. Ἐνόσῳ δὲν συνετιζόμεθα, ἐνόσῳ δὲν διοικούμεθα ἐθνικῶς καὶ σωφρόνως, ἐνόσῳ δὲν διαρρυθμίζομεν τὰ οἰκονομικὰ τοῦ Κράτους, συμφώνως πρὸς τὴν μεγάλην αὐτοῦ ἀποστολὴν καὶ τὰς πραγματικὰς τοῦ *Ἔθνους* ἀνάγκας καὶ ἐνόσῳ, τέλος, δὲν καταρτίζομεν καλῶς τὰς στρατιωτικὰς καὶ ναυτικὰς ἡμῶν δυνάμεις, ὄχι μόνον ὁ Πανάγιος Τάφος, ἀλλὰ καὶ ἕτερα ἐγγύτερον πολὺ κείμενα ἐθνικὰ συμφέροντα διατρέχουσι τὸν ὕπατον τῶν κινδύνων. Οἱ δὲ καιροὶ οὐ μενετοί.

Ἀθῆναι

Π. Γ. ΔΑΓΚΛΗΣ
Ἀντισυνταγματάρχης Πυροβολικοῦ.

ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ ΣΥΡΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗΣ (ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΑΝΑΜΝ. ΤΟΥ ΤΙΤΟΥ)

Η ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Τῆς δόξης τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ κόσμου μνημεῖα ἀθάνατα ὑπάρχουσι μέχρι τῆς σήμερον, καὶ θὰ ὑπάρχωσι μέχρι συντελείας τοῦ αἰῶνος τὰ ἀπὸ τόσων ἑκατοντάδων ἐτῶν διασωθέντα λαμπρὰ ὄντως καὶ ἀξιοθαύμαστα προγονικὰ κειμήλια. Διὰ τὸν ἐκχριστιανισθέντα ὅμως Ἑλληνισμὸν, ἀκόμη σεβαστότερον καὶ πολυτιμότε-

ρον μνημεῖον ὑπῆρξεν, ὑπάρχει καὶ θὰ ὑπάρξῃ ὁ Πανάγιος Τάφος ἡ κοιτὶς αὕτη τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ ἀκρόπολις ἀληθὴς τῆς ὀρθοδόξου ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας. Ναί· ὑψοῦται ἐκεῖ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ὁ Πανάγιος Τάφος, ὡς λαμπὰς φαεινὴ τῶν τιμαλφεστέρων θρησκευτικῶν μας παραδόσεων, καταυγαζομένη ὑπὸ τῆς θείας αἴγλης τοῦ βίου καὶ τῶν παθῶν τοῦ Σωτῆρος τῆς ἀνθρωπότητος. Ἐκεῖθεν, ἐκ τοῦ ἀσβέστου τούτου πυρὸς, πολλάκις ἤντλησεν ἐλπίδα καὶ δύναμιν ὁ Ἑλληνισμὸς, ὁ τόσον στενῶς καὶ ἀναποσπάστως μετὰ τῆς θρησκείας του συνδεθείς. Πρὸς αὐτὸν διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἔχῃ ἐστραμμένον τὸ βλέμμα ὁ Ἕλλην, ἀγωνιζόμενος διὰ παντὸς τρόπου, ὅπως διαφυλάξῃ τὰ ἐπ᾽ αὐτοῦ δικαιώματά του, τὰ μόνα δίκαια καὶ ἀληθῆ. Καὶ τώρα, ὅτε ὁ Πανάγιος Τάφος ἐπικαλεῖται τὴν συνδρομὴν τῶν ἁπανταχοῦ γῆς Ἑλλήνων, ἔχομεν πάντες καθῆκον ἀπαράβατον καὶ πρωτίστην ὑποχρέωσιν μὲ οἱονδήποτε τρόπον νὰ προσέλθωμεν ἀρωγοὶ καὶ νὰ ὑποστηρίξωμεν καὶ ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς τοὺς ὑπὲρ αὐτοῦ ἀγωνιζομένους.

Ἀθῆναι

Σ. ΜΕΡΚΟΥΡΗΣ
Δήμαρχος Ἀθηναίων

ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΣ

Ἐκ τοῦ Παναγίου Τάφου δὲν ἀκτινοβολεῖ μόνον τὸ Ἅγιον Φῶς τῆς Χριστιανωσύνης, ἀλλὰ σελαγίζει καὶ ἡ ἔνδοξος αἴγλη τῆς Ἑλληνικῆς ἰδέας.

Χριστιανοί! Τίς τὸ Ἅγιον τοῦ Χριστοῦ φῶς ἐπιθυμεῖ νὰ σβεσθῇ; — Ἕλληνες! Τίς θὰ στέρξῃ νὰ ἀμαυρωθῇ ὀλεθρίως ἡ περίλαμπρος αἴγλη τοῦ Ἑλληνισμοῦ;

Σφυγκταγκαλιασμέναι αἱ δύο ἀδελφαί: *Θρησκεία καὶ Πατρίς,* ἀγωνίζονται τὸν ἱερὸν ἀγῶνα τείνουσαι πρὸς ἡμᾶς ἐπαιτείας χεῖρα! . . .

Ἕλληνες — Χριστιανοί! ὀρθοφρονήσωμεν, συγκινηθῶμεν, ἐνθουσιασθῶμεν καὶ γενναιοφρόνως σπεύσωμεν εἰς ἐπικουρίαν, ἵνα μὴ ἀπολέσωμεν τὴν ἱερωτέραν καὶ τιμιωτέραν τῶν ἐνδόξων κληρονομιῶν μας.

Ναύπλιον ΔΗΜ. Α. ΤΕΡΖΑΚΗΣ Δ. Ν.
Δήμαρχος Ναυπλιέων

ΑΝΑΓΚΗ ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΩΝ

Ἡ περιφανὴς σκοπιὰ τοῦ ἁπανταχοῦ τῆς γῆς διεσπαρμένου Ἑλληνισμοῦ, ἡ ἐλευθέρα Ἑλλάς, ἥτις πρώτη ἀπεδέξατο τὰ δόγματα καὶ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ μετήγαγε ταῦτα καρποφόρως καὶ ἐν τῇ Δύσει, θέλει ἐπιδείξει ἀσέβειαν καὶ ἀγνωμοσύνην, ἂν μὴ σπεύσῃ εἰς γενναιόφρονα ὑλικὴν ἀρωγὴν ὑπὲρ τῆς πασχούσης Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας, τῆς κατεχούσης τὸν Πανάγιον Τάφον, ἔνθα ὁ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας λυτρωτὴς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους Θεάνθρωπος θανατωθεὶς ἐτάφη, καὶ ἀφ᾽ ὅπου θριαμβευτικῶς ἀνέστη. Ἀλλ᾽ ἡ διὰ συνεισφορῶν περισυλλογὴ χρηματικοῦ ποσοῦ, ἱκανοῦ ν᾽ ἀναχαιτίσῃ τὴν οἰκονομικὴν κρίσιν, ὑφ᾽ ἧς κατατρύχεται ἡ Σιωνῖτις Ἐκκλησία, φρονῶ, ὅτι εἶναι δυσχερής, ἂν μὴ ἀκατόρθωτος. Ἕνεκα τούτου προτείνω, ἵνα διὰ νόμου, ἂν τοιοῦτος ἀπαιτεῖται, πρὸς τὰς ὡρισμένας νῦν 4 κληρώσεις τοῦ ὑπὲρ τῶν ἀρχαιοτήτων λαχείου προστεθῶσι καὶ δύο ἔτι ἐτησίως, ἐπὶ μίαν πενταετίαν, ἀφ᾽ ὧν εἶναι βέβαιον ὅτι εἰσπραχθήσονται ἐτησίως περὶ τὰς 300,000 δρ. περίπου, ἤτοι κατὰ τὴν πενταετίαν δρ. 1,500,000. Διὰ τοῦ ποσοῦ τούτου, εἰς ὃ διὰ τῶν ἐκποιηθησομένων γραμματίων τοῦ λαχείου συμμεθέξει ὁ ἁπανταχοῦ διεσπαρμένος ἑλληνισμός, θέλει ὄντως ἀνακουφισθῇ ἡ πάσχουσα οἰκονομικῶς Ἐκκλησία, οὕτως ὥστε νὰ ἐπαρκέσῃ ἐν τῷ μέλλοντι εἰς τὰς ἑαυτῆς ὑποχρεώσεις, ὑπερηφανευομένη ὅτι μικρὰ λωρὶς τῶν Ἑλληνικῶν χωρῶν ἔτεινε χεῖρα γενναιόφρονα ἀρωγῆς.

Θήρα

Γ. ΕΜΜ. ΒΕΝΙΕΡΗΣ
Δήμαρχος Θηραίων

ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΟΥ ΤΑΦΟΥ

Ὅτι, τὸ Ἑλληνικὸν σύμπαν, περὶ πλείστου ποιεῖται, τὴν διατήρησιν καὶ διάσωσιν τῆς Ἱερᾶς Ὁλκάδος, τῆς Ἁγίας ἡμῶν Μητρὸς Ἐκκλησίας, δεινῶς κλυδωνιζομένης ἀπό τινος, τοῦτο ἐπεδείξατο πρό τινος, εὐήκοον τεῖναν τὸ οὖς εἰς τὴν φωνὴν αὐτῆς, ἣν ἐσχάτως ἀφῆκε, καὶ μετὰ υἱικῆς στοργῆς ἔσπευσε νὰ συντρέξῃ μετὰ προθυμίας προσενεγκὸν ἐξ ὑστερήματος πρὸς θεραπείαν τῶν πολλῶν καὶ ποικίλων ἐκεῖ ἀναγκῶν. Ἀλλ' ὅ τι σπασμωδικῶς οὕτως εἰπεῖν, καὶ ἐκ τοῦ προχείρου ἐγένετο, οὔτε τὸ μόνον καὶ τὸ τελευταῖον διάβημα ἡμῶν πρέπει νὰ εἶνε, οὔτε πρὸς τελείαν θεραπείαν συμβάλλεται. Ἀπαιτεῖται καὶ σύντονος καὶ συστηματικὴ ἐνέργεια, πρὸς ἐμπέδωσιν παγίας καὶ διαρκοῦς συνδρομῆς ἐκ μέρους τοῦ Ἑλληνικοῦ πρὸς τὴν Ἱερὰν Γῆν, ἐξ ἧς ἀνέτειλε τὸ ἀνέσπερον Φῶς, τὸ διαλῦσαν τὸν ζόφον τῆς πλάνης, καὶ φωτίσαν τὸ ἀνθρώπινον γένος εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας. Ἡ συνδρομὴ αὕτη ἡ διαρκὴς καὶ παγία, κατὰ τὴν ἡμετέραν ταπεινὴν γνώμην, θὰ ἐπιτευχθῇ πρῶτον, ἐὰν ἡ Κυβέρνησις κατ' ἔτος ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ Κράτους ἀναγράφῃ σεβαστὸν ποσὸν ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου. Δεύτερον, τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ οἱ κατὰ τόπους Ἀρχιερεῖς ὑποχρεώσουσιν τὰς Ἱερὰς Μονὰς τοῦ Κράτους, ὅπως ἐγγράψωσι παγίαν συνδρομήν, ἀνάλογον πρὸς τὰ ἔσοδα αὐτῶν. Ταῦτα πάντα, κατὰ τὴν ταπεινὴν ἡμῶν γνώμην, θέλουσιν ἀποτελέσει συνδρομὴν τακτικὴν καὶ γενναίαν πρὸς ἀνακούφισιν τῆς Ἁγίας ἡμῶν Μητρὸς Ἐκκλησίας, εἴθε δὲ ἡ γνώμη μου αὕτη θεωρουμένη λυσιτελής, νὰ εὕρῃ ὑποδοχὴν καὶ εὐήκοα ὦτα τῶν δυναμένων νὰ συντελέσωσιν εἰς τοῦτο.

Τῆνος

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Λ. ΓΑΦΟΣ
Δήμαρχος Τήνου

ΕΘΝΙΚΟΣ ΠΛΟΥΤΟΣ ΔΙΑ ΠΛΟΥΤΟΥ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ

«Λάλει εὐσεβῶς ὑπὲρ Σιωνίτιδος
Ἐκκλησίας καὶ μάνθανε...»
«Πλοῦτος ἐθνικὸς διὰ πλούτου
πανελληνίου σωθήσεται».
«Ἐπικρεμάμενον κίνδυνον δύναται
εὐσυνείδητος διαχείρισις ἀποσοβῆσαι.»
Καὶ
«τὰ ἐν οἴκῳ μὴ ἐν δήμῳ»

Ἴος

Φ. Μ. ΚΟΡΤΕΣΗΣ
Δήμαρχος Ἰητῶν

ΑΝΑΓΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΕΩΣ

Ἀναγνωρίζοντες μετ᾽ ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἀνομολογοῦντες τὴν ἱερότητα καὶ σπουδαιότητα τοῦ ὄντως ἐθνικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ σκοποῦ τῆς ὑποστηρίξεως τῆς μητρὸς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας, ἐπαινοῦμεν καὶ συγχαίρομεν διὰ τὸν δυσχερῆ ἀγῶνα, ὃν τὸ ἔργον ἀνέλαβεν ἡ ἐπὶ τούτῳ δ᾽ ἡμετέρα γνώμη καὶ τῶν εἰς τὸ Ἐθνικὸν ζήτημα ἐγκυψάντων εἶναι βεβαίως ἡ γενικὴ συνδρομή.

Κέα

ΓΡΗΓ. Κ. ΙΕΡΟΜΝΗΜΩΝ
Δήμαρχος Κέας

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Ἡ ἐργασία αὕτη εἶναι θεία, ἱερά, καὶ ὑψηλή, τιμᾷ δὲ τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα.

Πέποιθα, ὅτι οἱ Πανέλληνες ἐλεύθεροι καὶ ὑπόδουλοι θὰ προσφέρωσι διὰ ταύτην τὸν ὀβολόν των, ὑπὲρ τοῦ κινδυνεύοντος προπυργίου τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τοῦ Παναγίου Τάφου.

Καστέλλιον (Κρήτης)

ΑΛΕΞ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΥΛΑΚΗΣ
Δήμαρχος Κισσάμου

ΕΛΑΙΑ ΓΕΘΣΗΜΑΝΗΣ

ΔΙΑ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΝ ΦΡΟΝΗΜΑ

Σῶτερ, ὀϊζυροῖσι βροτοῖσι φάος γεγένηται
σῷ θανάτῳ· καὶ νῦν ἔθνος ὅ Σ' ἐκλέϊσεν
σῶσον· θῆρες γὰρ κεραΐζουσ' ἄγρια ἱρά,
ἄρκτοι ὠμοφάγοι, πειναλέοι τε λύκοι.

Ἀθῆναι

Γ. Α. Παπαβασιλειου
Γυμνασιάρχης.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΣ ΕΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΟΙΣ

Μόνον ὁ μὴ ἀναβὰς εἰς Ἱεροσόλυμα δὲν δύναται νὰ κατανοήσῃ τὸ ὕψος τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ ἐθνικοῦ, ὅπερ ἔπρεπε νὰ συνέχῃ τὴν προσοχὴν παντὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ πρὸς τὴν ὑπολαμβανομένην μακρὰν ἡμῶν ἁγίαν Γῆν. Δὶς σχὼν τὴν εὐτυχίαν νὰ πατήσω τοὺς ἱεροὺς ἐκείνους τόπους, νομίζω ὅτι εἶνε πλέον πολὺ πλησίον ἡμῶν. Ὅτε ἤμην ἐν Ἱεροσολύμοις, ὅτε ἐγονυπέτουν πρὸ τοῦ Πανσέπτου μνημείου, ὅτε ἀνέβαινον τὸν Γολγοθᾶν, ὅτε ἐνεθουσίων μετὰ τῶν συνεκδραμόντων ὑπὸ τὴν ἑλληνικωτάτην στέγην τῆς σχολῆς τοῦ Σταυροῦ, ὅτε πανταχοῦ ἔβλεπον τὰ ἴχνη τῆς ἑλληνικῆς ἐπιδράσεως, ἐλησμόνουν ὅτι ἤμην ἔξω τῶν Ἀθηνῶν. Μετὰ τὴν ἐκεῖθεν ἐπιστροφήν, μακρὰν τῶν τόπων ἐκείνων, νομίζω ὅτι εἶμαι ἐν Ἱερουσαλήμ, διότι εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ τὴν ἀναπολήσω καθ' ἑκάστην. Εἶμαι δὲ βέβαιος ὅτι πάντες οἱ ἐπισκεψάμενοι τὰ μέρη τὰ μέρη ἐκεῖνα τὸ αὐτὸ πάσχουσιν.

Εἶμαι ὅμως βέβαιος ὅτι καὶ πάντες συναπεκόμισαν μίαν κοινὴν σκέψιν, τοῦ τρόπου, καθ' ὃν θὰ συντελέσωμεν ἐθνικῶς ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων ἡμῶν, ὑπὲρ τῆς συντηρήσεως τοὐλάχιστον τῆς ὑπαρχούσης ἐκεῖ κάτω δυνάμεως κατὰ τοῦ ἀθρόου ἐπελαύνοντος ἔξωθεν ὄγκου, πρὸ τοῦ ὁποίου εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ καταβληθῇ ἡ ὁμὰς ἐκείνη τῶν θαυμασίων ὑπερμάχων τῆς ὀρθοδοξίας, τῶν ἀποτελούντων τὴν ἁγιοταφικὴν ἀδελφότητα.

Κατ' ἐμέ, ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι κατενόησαν τὴν ἀληθῆ τοῦ ζητήματος θέσιν εἶνε οἱ ἀποτελέσαντες τὸν Ὅμιλον τῆς Εὐποιΐας καλούμενον ἐν Ἱεροσολύμοις, οὗ σκοπὸς εἶνε ἡ σύμπηξις κοινότητος Ἑλληνικῆς καὶ παροικίας καλῶς διωργανωμένης τοιαύτης. Ἡ κοινότης διωργανουμένη καλῶς ἔσται τὸ προπύργιον τῶν μαχητῶν τῆς πίστεως, τῶν 270 μοναχῶν τῶν ἐργαζομένων ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου. Μία τοιαύτη κοινότης εἶνε τὸ ἔνδυμα ὑπὸ τὸ ὁποῖον θὰ καλυφθῇ ἡ γυμνότης τοῦ Ἑλληνικοῦ ὀνόματος, εἶνε ἡ ἄγκυρα τῆς σωτηρίας διὰ τοὺς πανταχόθεν πιεζομένους ἀδελ-

φούς. Στενοχωρεῖταί τις καὶ ἀδημονεῖ, ὅταν ἀκούῃ ὅτι πάντα τὰ ἄλλα ἔθνη ἔχουσι τὰς κοινότητας αὐτῶν· θαυμασία ἡ Γερμανική, ἔξοχος ἡ Ἀγγλική, λαμπρὰ ἡ Ῥωσσική, διεγείρουσα τὸν θαυμασμὸν ἡ Ἑβραϊκή, ἐργατικωτάτη ἡ Γαλλική. Καὶ ἡ Ἑλληνική ; ; Δὲν θὰ εὕρητε ἀτυχῶς τοιαύτην ! ! Καὶ ἐργάζονται πάντες οἱ λοιποὶ ὑπὲρ τῆς εὐγενοῦς των ἰδέας τῆς ἐθνικῆς, καὶ περιοριζόμεθα ἡμεῖς εἰς τὴν περιαγωγὴν δίσκων εἰς τοὺς ναούς, ὧν τὸ προϊὸν εἶνε σταγὼν ὕδατος ἐν τῷ Ὠκεανῷ, εἶνε κόκκος ἄμμου ἐν τῇ παραλίᾳ, εἶνε παροδικόν τι καὶ προσκαίρως δυνάμενον νὰ φανῇ ὅτι συγκρατῇ πως τὸν ἰσχυρότερον κλονισμὸν τοῦ οἰκοδομήματος. Αἱ κοινότητες ἐκεῖναι ἔχουσι θαυμασίας σχολὰς ἀπασχολούσας ἑκατοντάδας μαθητῶν κατ' ἔτος, οὓς λαμβάνουσι τὰ διάφορα ἔθνη ἐκ τοῦ **Ἀραβοφώνου Ἑλληνικοῦ** πληθυσμοῦ, ἐκτρέφουσι, διδάσκουσι καὶ παρουσιάζουσιν ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν μεμορφωμένους ἰσχυροὺς καὶ ἀκαταβλήτους ὑπερασπιστὰς τῶν ἰδεῶν καὶ φρονημάτων τοῦ ἔθνους, ἐν τῇ σχολῇ τοῦ ὁποίου ἐξετράφησαν. Καὶ προμηθεύεται ἡ Ἀνατολὴ πᾶσα σχεδὸν ἐκ τῶν σχολῶν ἐκείνων καὶ τοὺς μηχανικοὺς καὶ τοὺς ζωγράφους καὶ τοὺς ἀρχιτέκτονας καὶ σκορπίζονται εἰς τὰς κώμας τῆς Συρίας καὶ τῆς Παλαιστίνης βιοπαλαισταὶ ἐκ τῶν κέντρων τούτων, κήρυκες τῶν διδαγμάτων, ἃ προσεκτήσαντο ἐν ταῖς σχολαῖς. Καὶ εἶνε οὗτοι Ἕλληνες λησμονήσαντες τὰ Ἑλληνικὰ ἀλλὰ καὶ **λησμονηθέντες** ἀπὸ ἡμᾶς ἐδῶ τοὺς ἐλευθέρους Ἕλληνας, καὶ εὑρίσκοντες πόρον ὑπάρξεως εἰς τοὺς κόλπους ἄλλων ἐθνῶν προνοητικωτέρων.

Τὸ κακὸν θὰ ἐλαττωθῇ, ἂν μὴ παύσῃ ἐντελῶς, ὅταν συμπαγῇ ἡ κοινότης ἡ ἡμετέρα, ὅταν δείξῃ τὴν φιλεργίαν τῶν ἄλλων ἐθνῶν, ὅταν εὕρῃ τὴν δέουσαν ὑποστήριψιν ἐντεῦθεν. Καὶ ποίαν ὑποστήριξιν ; Χρήματα πάλιν καὶ εἰσφοράς ; Οὐχί. Ὅταν στραφῇ καταλλήλως τὸ πνεῦμα καὶ τὸ βλέμμα τῶν ἐργατικῶν τάξεων, τῶν ζητουσῶν πόρον ζωῆς εἰς τόσον μεμακρυσμένα μέρη, πρὸς τοὺς ἁγίους Τόπους, ὅταν μεταβῇ εἷς Ἕλλην ξυλουργός, εἷς Ἕλλην ὑποδηματοποιός, εἷς Ἕλλην οἱοσδήποτε τεχνίτης καὶ ἀπαρτισθῇ

μία καλὴ βάσις Ἑλληνική, περὶ τὴν ὁποίαν, ὡς περὶ τὸν κύριον πυρῆνα διὰ τῶν ὑπαρχόντων ἐκεῖ ζηλωτῶν τῆς ἰδέας ταύτης, τῶν τόσον λαμπρὰ ἐργαζομένων θὰ κατορθωθῇ νὰ ἀναπτυχθῇ ὀλίγον κατ᾽ ὀλίγον ἡ συγκέντρωσις τῶν διεσπαρμένων νῦν ὀλίγων τῆς Παλαιστίνης Ἑλλήνων, οἵτινες συνερχόμενοι ἐπὶ τὸ αὐτὸ θὰ συναποτελέσωσι τὴν πρώτην τῆς κοινότητος ἀρχήν. Ἂς καταδειχθῇ εἰς τοὺς ζητοῦντας τύχην ἀλλαχοῦ καὶ ταλανιζομένους ἐν τῇ ξένῃ Ἕλληνας διὰ συστηματικῆς ἐργασίας, ὅτι πολὺ ἐγγὺς ἡμῶν ὑπάρχει ἔδαφος γόνιμον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐργαζόμενοι καὶ αὐτοὶ θὰ ὠφεληθῶσι καὶ τὸ ἔθνος θὰ ὠφελήσωσι. Ἄνευ τῆς συμπήξεως τῆς κοινότητος, ὡς εἶδον ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων, πάντα τὰ λοιπὰ εἶνε ἐφήμερα, εἶνε μάταια, εἶνε κινήσεις σπασμωδικαί, μέχρις οὗ ἐπέλθῃ τὸ μοιραῖον τέλος.

Ἂς τεθῇ ἡ βάσις αὕτη καὶ τότε ἐπιπροστίθενται πάντα τὰ λοιπά. Ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν κατὰ τὸ λαμπρὸν σχέδιον τοῦ Ὁμίλου τῆς Εὐποιΐας θὰ ἴδωμεν τὰ ἀποτελέσματα τὰ ἔξοχα τῆς ἰδέας ταύτης. Ἐννοεῖται ὅτι μετὰ τῆς συμπήξεως τῆς Κοινότητος δὲν ἀποκλείεται ἡ ἵδρυσις τοῦ Ὀρφανοτροφείου ἵνα στεγάσῃ πολλὰ τῶν ἀστέγων τῶν Ἀραβοφώνων Ἑλλήνων καὶ διδάξῃ καὶ παρασκευάσῃ διδασκαλίσσας διὰ τοὺς Ἀραβοφώνους τούτους. Πολὺ θὰ συντελέσῃ ἡ πρόσληψις 10 τοὐλάχιστον ὀρφανῶν κορασίων εἰς τὸ Ὀρφανοτροφεῖον τῶν Ἀθηνῶν ἢ τοῦ Πειραιῶς, τὰ ὁποῖα μετὰ ὡρισμένον χρονικὸν διάστημα νὰ στέλλωνται ἐκεῖ, ἵνα μεταβιβάζωσι παρὰ τοῖς λοιποῖς τὰ φῶτα τῆς μορφώσεως ἐντεῦθεν. Οὐκ ὀλίγον θὰ ὠφέλει ἐὰν ἀνελάμβανεν ἢ ὁ «Παρνασσὸς» ἢ ἄλλος τις σύλλογος τὴν ἐκπαίδευσιν ἢ διαπαιδαγώγησιν πολλῶν ἐντελῶς ἀπροστατεύτων νέων, οὓς ὁμοίως, ὡς ἐργάτας, ἂν μὴ ἄλλου τινός, ἀλλὰ τῆς διαδόσεως τῆς γλώσσης.

Ἀλλὰ πρὸ παντὸς τὸ ζήτημα τῆς Κοινότητος ἂς καλλιεργηθῇ. Ὑπὲρ ταύτης εὐτυχῶς τὸ ἔδαφος εἶνε ἤδη παρεσκευασμένον παρὰ τῶν ἁρμοδίων ἐκεῖ, καὶ γῆς ἔκτασις μεγάλη παραχωρεῖται παρὰ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου, τοῦ εὐκλεῶς διευθύνοντος τὴν

Ἐκκλησίαν τῶν Ἱεροσολύμων, καὶ ἐπαξίως καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ πρώτου Ἱεράρχου Ἱροσολύμων, κυρίου Δαμιανοῦ, καὶ τὸ ἔθνος ἡμῶν εὗρε τὸν κατάλληλον ἀπεσταλμένον αὐτοῦ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ γενικοῦ ἡμῶν Προξένου κ. Ἰ. Ἀλεξανδροπούλου, καὶ ἡ ἀδελφότης σύμπασα τῶν Ἁγιοταφικῶν πατέρων ἐκθύμως πάνυ θὰ ἀποδεχθῇ τοιαύτην ἐνίσχυσιν, τὴν μόνην λυσιτελῆ, τὴν μόνην τελεσφόρον, τὴν μόνην ἀποτελεσματικήν.

Πειραιεὺς

ΙΑΚ. Χ. ΔΡΑΓΑΤΣΗΣ
Πρώην γυμνασιάρχης,
διευθυντὴς τοῦ Δραγατσείου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΤΗΣΙΣ

Ὁ Πανάγιος Τάφος ὁ τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δεξάμενος, εἶνε χῶρος ἀνήκων φύσει τοῖς Ἕλλησι· διότι Ὀρθόδοξος Χριστιανικὴ Θρησκεία καὶ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἀδελφωθεῖσαι ὡς ἐν κρατῆρι φιλοτησίῳ συνεχωνεύθησαν. Τὰ τῆς θρησκείας ταύτης δόγματα ἐδιδάχθησαν προτύπως ἑλληνιστί. Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα τίμιον ὄργανον ὑπάρξασα ὑψηλῶν ἀληθειῶν τῆς ἐξ ἀποκαλύψεως θρησκείας, καθηγιάσθη διὰ τῆς ἐν αὐτῇ προτύπου συγγραφῆς πάσης τῆς Καινῆς Διαθήκης. Οὐδὲν ἄλλο ἔθνος ἢ ἡ Ἑλλὰς κέκτηται τὸ *πρότυπον Εὐαγγέλιον*, ὅπερ ἐδίδαξεν ὁ Σωτήρ. Ἐὰν δὲ τὸ *Εὐαγγέλιον* καὶ πάντα τὰ λοιπὰ τῆς Καινῆς Διαθήκης μέρη ἀνήκωσι τοῖς Ἕλλησι, καὶ ὁ *Πανάγιος τοῦ Χριστοῦ Τάφος* καὶ πάντα τὰ λοιπὰ μέρη, ἐν οἷς διέτριψε καὶ ἐδίδαξεν ὁ Σωτήρ, ἀνήκουσι φύσει τοῖς Ἕλλησιν.

Πρὸς διάσωσιν δὲ τῆς φυσικῆς κτήσεως τοῦ *Παναγίου Τάφου* καὶ τῶν ἄλλων ἐκεῖ μερῶν εἶνε ἀνάγκη νὰ γένωνται τὰ ἑξῆς:

1) Νὰ παρέχηται χρηματικὴ βοήθεια ὑπό τε τοῦ Κράτους καθόλου καὶ ὑφ᾽ ἑκάστου τῶν ὀρθοδόξων ἰδίᾳ. 2) Νὰ ἐξελληνισθῶσιν οἱ ἐκεῖ κάτοικοι διὰ τῆς συστάσεως ἑλληνικῶν σχολείων, ἵνα

διαδοθῇ παρ' αὐτοῖς ἡ Ἑλληνικὴ παιδεία, ἥτις εἶνε δύναμις ἐθνικὴ ἀκαταμάχητος, καὶ ἀναπτυχθῇ τὸ φρόνημα ὅτι ὀρθόδοξοι ὄντες εἶνε Ἕλληνες· διότι ὀρθόδοξος Χριστιανὸς καὶ Ἕλλην εἶνε συνώνυμον. 3) Νὰ συσταθῇ καὶ παρ' ἡμῖν *εὐρεῖα ἑταιρεία* τὸν ἐξελληνισμὸν τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ ὀρθοδόξων ἐπιδιώκουσα καὶ ἐνεργοῦσα δραστηρίως. 4) Νὰ ἐργάζωνται οἱ ἀρχιερεῖς ἐθνικῶς καὶ μὴ ἐπ' ἄμφω καθεύδωσιν, ἀλλὰ γρηγορῶσι προσέχοντες μὴ ἡ ἄρκτος καταβροχθίσῃ αὐτούς. 5) Νὰ στραφῇ ἡ προσοχὴ τῶν πολυταλάντων ὁμογενῶν ἐπὶ τοιαῦτα ἔργα τῇ ἐνεργείᾳ τῶν λογίων. 6) Οἱ Ἕλληνες πρίγκιπες νὰ γίνωνται εἰσηγηταὶ πρῶτοι τῶν τοιούτων ἐπιχειρήσεων· διότι ταῦτα εἶνε τὰ καλλίονα βασιλικὰ ἔργα καὶ αἱ καλλίονες ἐθνικαὶ νίκαι καὶ κατακτήσεις

Λάρισσα

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΖΗΚΙΔΗΣ
Γυμνασιάρχης

Ο ΤΑΦΟΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΕΘΝΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Ὁ Τάφος τοῦ Σωτῆρος καὶ τὰ ἄλλα ἅγια ἐκεῖνα τεμένη εἶναι βεβαίως ἀντικείμενον λατρείας καὶ σεβασμοῦ ἁπάντων τῶν χριστιανικῶν Ἐθνῶν καὶ παντὸς ἀνθρώπου ἱκανοῦ νὰ σέβῃ τὴν ἀλήθειαν καὶ ν' ἀποθνήσκῃ ὑπὲρ αὐτῆς· ἀλλ' ἡμῶν τῶν Ἑλλήνων εἶναι καὶ ἐθνικὸς τάφος καὶ τὰ ἱερὰ ἐκεῖνα ἐδάφη ἐθνικὸν κτῆμα· εἴμεθα ἀναντιρρήτως αὐτὸ τὸ ἱερατεῖον τῶν ἱερῶν ἐκείνων σκηνωμάτων, παραλαβόντες τὴν θεραπείαν αὐτῶν παρ' αὐτοῦ τοῦ Σωτῆρος, ὅστις καταβαίνων ἐξ οὐρανῶν οὐδὲν ἄλλο ἔθνος εὗρεν ἐγγύτερον Αὐτοῦ ἱστάμενον, εἰ μὴ τὸ Ἑλληνικόν, καὶ Ἑλληνιστὶ διὰ τοῦ Εὐαγγελίου πρὸς τὸν κόσμον ὡμίλησεν. Ἂς ἀφήσωσιν ἡμᾶς λοιπὸν ἐνταῦθα ἡσύχους τὰ ἄλλα Χριστιανικὰ ἔθνη· ἀλλαχοῦ εἶναι οἱ χρυσοφόροι τόποι καὶ αἱ μεγάλαι τῆς γῆς ἐκτάσεις, ὅπου δύνανται νὰ καταπαύσωσι τὴν τοῦ χρυσοῦ πεῖναν· ἐνταῦθα δὲν πρόκειται περὶ κατακτήσεων, ἀφοῦ καὶ αὐτὸς ὁ ἀπαίδευτος κατακτητὴς ηὐλαβήθη καὶ ἐσεβάσθη τὰ δικαιώματα ἡμῶν ταῦτα διὰ μέσου τῶν αἰώνων. Ἂς σεβασθῶσι καὶ οὗτοι, ἂν εἶναι ἀλη-

θεῖς Χριστιανοί, τὴν θέλησιν καὶ ἐκλογὴν τοῦ Χριστοῦ, διότι ἄλλως εἶναι βέβηλοι καὶ ἱερόσυλοι.

Περὶ δὲ τοῦ τρόπου τῆς διασώσεως τῆς Ἐθνικῆς ἡμῶν ταύτης κληρονομίας, γενικὰς μόνον γνώμας ἔχω νὰ ὑποβάλω τὰς ὑπὸ πάντων ὁμολογουμένας, ἵδρυσιν δῆλον ὅτι συλλόγων πανταχοῦ ὅπου διαβιοῦσιν Ἕλληνες πρὸς μύησιν καὶ κοινὴν ἐνέργειαν ἅπαντος τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν *κεντρικοῦ τινος συλλόγου* ἀνδρῶν δραστηρίων καὶ ἀξίων πάσης πίστεως· πορισμὸν εἶτα χρημάτων τῇ συντόνῳ συνεργείᾳ τοῦ Κλήρου ἀπὸ τακτικῶν ἐν τοῖς Ναοῖς καὶ ἀπὸ ἐκτάκτων ἐράνων καὶ διὰ τῶν χρημάτων τούτων διόρθωσιν τῶν οἰκονομικῶν τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις Πατριαρχείου, ἵδρυσιν σχολείων κατὰ τοὺς τόπους ἐκείνους ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν Κληρικῶν ἐκπρεπῶν εἰς ἀρετὴν καὶ παίδευσιν Ἑλληνικήν. Σκοπὸς δὲ τῆς διδασκαλίας τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἔστω ἡ κατανόησις τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῶν μεγάλων Ἑλλήνων διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, δι' ὧν καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ κατὰ τὸ πλεῖστον διεφυλάξαμεν καὶ ἐνισχύσαμεν ἐν τῇ μακρᾷ δουλείᾳ τὴν γλῶσσαν ἡμῶν καὶ τὸν χαρακτῆρα. Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ ὑψωθῇ τὸ Εὐαγγέλιον ἡμῶν εἰς περιωπὴν καὶ νὰ πιστευθῇ καὶ κατανοηθῇ, ὅτι εἶναι τὸ μόνον περιέχον τὴν πρωτότυπον καὶ ἀληθῆ καὶ γνησίαν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ· διὰ τούτου δέ, ὡς διὰ γεφύρας κάλλιστα τὰ οὐδέτερα καὶ ἀπαίδευτα κατὰ τοὺς Τόπους ἐκείνους φῦλα δύνανται νὰ διαβῶσι καὶ προσέλθωσι πρὸς ἡμᾶς.

Ἀλλὰ πρὸ πάντων τούτων καὶ ἄλλων πολλῶν, ἅτινα δὲν γράφονται ἐν Λευκώματι, ἡμεῖς αὐτοὶ δέον νὰ ἐνθυμηθῶμεν ὅτι εἶναί τι παρὰ τὴν φύσιν καὶ αἴσχιστον ὄνειδος νὰ μὴ φροντίζωμεν περὶ τῆς ὑπάρξεως ἡμῶν αὐτῶν, καὶ ὅτι κατ' οὐδένα ἄλλον τρόπον δυνάμεθα νὰ ὑπάρχωμεν καὶ δὴ κάλλιστα, εἰ μὴ διασῴζοντες διὰ τῆς πατροπαραδότου ἀρετῆς ἓν ὄνομα, τοῦτο τὸ μέγα καὶ ἐντιμότατον πάντων τῶν ἐθνικῶν ὀνομάτων: Ἑλληνικόν.

Βόλος

Ν. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ
Γυμνασιάρχης.

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟΣ ΦΑΝΑΤΙΣΜΟΣ

«Ἐὰν τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἁλισθήσεσθε ;»

Τιμηθεὶς κἀγὼ ὅπως συμμετάσχω εἰς τὴν τῶν λογάδων τοῦ Ἔθνους πανδαισίαν ἐν τῇ νέᾳ πνευματικῇ ὑπὲρ τῆς Σιωνίδος Ἐκκλησίας Σταυροφορίᾳ, πρὸς διάσωσιν τοῦ ἐκ χριστιανικῆς καταιγίδος χειμαζομένου Γολγοθᾶ, αἴρω οὐχὶ ἐπὶ τοῦ ὤμου τὸν Σταυρὸν ἀλλά, τοῖς τρισὶ δακτύλοις, τοῖς συμβολικοῖς τοῦ πάθους τοῦ Θεανθρώπου, τὴν γραφῖδα.—Ἐν τῇ νοητικῇ δίνῃ περὶ τῆς σωτηρίας τῆς κλυδωνιζομένης θεοσώστου Γῆς συνθλιβόμενος ἓν μόνον μέσον σωστικὸν καθορῶ. Τὴν ἐπίκλησιν τῆς Ἄνωθεν σωτηρίου ἀντιλήψεως, τῇ: εἰς νέας δοκιμασίας ἐμβαλούσης τὴν ἐκεῖ τοῦ ὁμογενοῦς Χριστεπωνύμου πληρώματος παροικίαν, καὶ σὺν ταύτῃ καὶ ἡμᾶς, μέλη τοῦ αὐτοῦ σώματος.

Σὺν τῇ θείᾳ λοιπὸν συνάρσει, τῇ διὰ θεαρέστου δράσεως προσκληθησομένῃ, θεωρῶ ἐπάναγκες ὅπως πρωτίστως οἱ διέποντες τὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους ἐμφορηθῶσι θρησκευτικοῦ καὶ ἐθνικοῦ φανατισμοῦ διὰ ἀνακαινίσεως προσωπικῆς ἀληθοῦς. Εἰς τοὺς μεγάλους ἀγῶνας τὴν νίκην παρέχουσιν αἱ ἐξοχότητες, σπανίως αἱ μηδαμινότητες. Ἂς δανεισθῶμεν τὰ ὅπλα ἐκ τῆς φαρέτρας τοῦ ἐκεῖ ἐχθροῦ, τοῦ ἐν τῷ μοναχικῷ σκούφῳ ἐγκλείοντος τὴν ἁλουργίδα καὶ τὸν πλοῦτον. Ἐκ τῆς ἐπὶ τὰ κρείττω προσωπικῆς διαρρυθμίσεως ἐξήρτηται καὶ ἡ ἄρσις τῆς οἰκονομικῆς δυσπραγίας. Σώφρων καὶ εἰλικρινὴς διαχείρησις τῆς ὄντως βασιλικῆς ἔν τε τῷ ἐσωτερικῷ καὶ ἐξωτερικῷ περιουσίας τῶν ἁγίων τόπων καὶ σχηματισμὸς μονίμου ταμείου ἀρωγοῦ, ἐν τῷ ἐλευθέρῳ βασιλείῳ, δύνανται ἐν τάχει νὰ διασώσωσι τὰ ἐκεῖ τελεσφόρως. Πρόσκαιροι ἔρανοι, ἔστω καὶ πλουσιοπάροχοι, ὑποθάλπουσι μᾶλλον ἢ αἴρουσι τὰ κυρίως αἴτια τῆς κακοδαιμονίας τῆς Σιωνίτιδος ἀδελφότητος· μάταιον εἰς πίθον Δαναΐδων ἀντλεῖν.

Ἀπορίᾳ δὲ συνεχόμενος τίνα εὐχὴν νὰ ἀποστείλω εἰς τὸ ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου Λεύκωμα, κατέφυγον ἱκετευτικῶς πρὸς τὸν

ἐνταῦθα πάλλευκον ἀνδριάντα τοῦ Ἱερομάρτυρος Γρηγορίου τοῦ Ε'. Αἱ δεήσεις μου εὐτυχῶς εἰσηκούσθησαν· τὸ ἄψυχον μάρμαρον δὲν ἔμεινε βωδὸν καὶ ἀπὸ τὰ μαρμάρινα χείλη του ἐν σκοτεινῇ νυκτὶ ἐξῆλθον οἱ μύχιοι πόθοι του· «διὰ νὰ σώσητε, τέκνον μου, μοὶ λέγει, τὸν Γολγοθᾶν, ἀνάγκη νὰ νευρώσητε τὰ μέλη ὑμῶν καὶ τοῦ ἐκεῖ Κλήρου μιμούμενοι τὸν Θεάνθρωπον καὶ ἐμέ· ἀπαρνηθῆτε ἑαυτοὺς καὶ ἀκολουθεῖτέ μοι. Ἡ σωτηρία τοῦ ἐν τοῖς Ἁγίοις Τόποις Ἔθνους ἔσται οὐχὶ ἐν τῇ ἐξευρέσει τῆς ὕλης, ἀλλ' ἐν τῇ Χριστιανικῇ καὶ Ἐθνικῇ ἐμπεδώσει τοῦ Πνεύματος». «Ὑμνολογοῦμέν σε, ἅγιε Πάτερ, καὶ προσκυνοῦμεν τὴν καθημαγμένην ἀγχόνην σου, ἀλλ' ἀδυνατοῦμεν νὰ περιβληθῶμεν τὸν ἀκάνθινόν σου στέφανον» τῷ εἶπον. «Οὐκοῦν παύσατε τέκνα μου ἀγαπητὰ καὶ ὀχληρά, νὰ ἐνοχλῆτε τὰς σκιάς μας καὶ νὰ ἀναταράσσητε τοὺς πόθους μας· θηρευταὶ τῆς προγονικῆς εὐκλείας καὶ κληρονομίας μόνον ἐν Λόγοις». Ἔπειτα ἄναυδος.

Δημητσάνα

ΙΩΑΝ Ν. ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ
Γυμνασιάρχης

ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ

Ἑλλὰς καὶ Παλαιστίνη εἶνε ἀλληλένδετοι χῶραι, καὶ ἀμοιβαίως συνετέλεσαν εἰς τὴν πραγμάτωσιν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ καλοῦ. Ὅ,τι ἐδίδαξεν ἡ ἑλληνικὴ φιλοσοφία καὶ ἐπεζήτησεν ὁ ἑλληνικὸς πολιτισμός, ἐπραγματώθη ἐν ἀμφοτέραις ταῖς χώραις. Ἡ Ἑλλὰς εἶνε ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ καλοῦ ἐν τῷ Παρθενῶνι, ἡ Ἰουδαία εἶνε ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ ἀγαθοῦ ἐν τῷ Θεανθρώπῳ. Ἡ μεγάλη τοῦ ἀνθρωπισμοῦ ἀρετή, ἡ ἀγάπη, κατὰ πρῶτον ἐκυοφορήθη ἐνταῦθα, καὶ καθωσιώθη διὰ τοῦ θανάτου τοῦ μεγάλου φιλοσόφου, ἀλλ' ἐπεσφραγίσθη ἐν Ἰουδαίᾳ διὰ τοῦ μαρτυρίου τοῦ Σωτῆρος, καὶ ἐκηρύχθη ὡς ἡ πρωτίστη πρὸς ἐξευγένισιν τῆς ἀνθρωπότητος ἀρετὴ διὰ τῆς παγκάλου Ἑλληνικῆς γλώσσης.

Ἀθῆναι

Ε. ΓΑΛΑΝΗΣ
πρῴην Γυμνασιάρχης

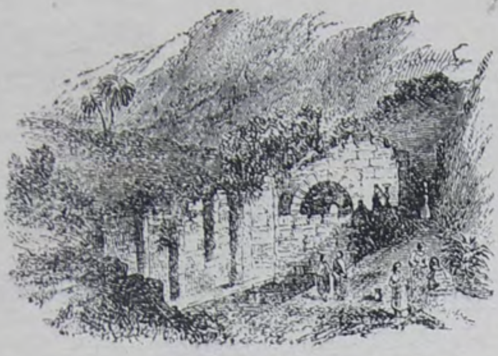

ΠΗΓΗ ΣΙΛΩΑΜ

ΠΗΓΗ ΠΑΡΘΕΝΟΥ

ΨΥΧΗΣ ΟΠΤΑΣΙΑ (*)

Ὁ Μάρτυς

Τὰς κατηφεῖς ἐκτάσεις οὐδὲν ἐσκίαζε νέφος. Ἡ Δύσις, πρὸ πολλοῦ εἶχεν ἠρέμα ἐκπνεύσῃ, καὶ μετὰ τὴν ὑστάτην ἀναλαμπήν, τὸ μελιχρὸν σκιόφως σιωπηλῶς ἀνὰ τὸν πενθοῦντα ἐσκεδάννυτο ὁρίζοντα, καὶ οἱ αἰθέρες τὸ ἐξαντλούμενον οὐράνιον σέλας ἠκολούθουν, εἰς τὴν ἐσχατιὰν ἀποσβεννύμενον τῆς ἡμέρας, ἥτις εἶχε σαβανωθῇ ὑπὸ τῶν τελευταίων λευκῶν νεφυδρίων, ἅτινα συνέθαπτε τὸ γλυκὺ φῶς, ἀφανιζόμενον μετ' αὐτῆς εἰς τοῦ ἀπείρου τὴν σιγήν.

Κρυερὸς ζόφος διεδέχθη τοὺς ἀπελθόντας Ζεφύρους.

Ὁ Φοῖβος εἶχε συμπεριλάβῃ καὶ τὴν τελευταίαν χρυσαύγειαν, ἣν ἡ αἴγλη μιᾶς οὐρανίας λάμψεως εἶχε διασπείρῃ ἀνὰ τὰς εὐφροσύνους ἀγαλλιάσεις τῶν ὑπερκοσμίων.

Ἡ Δόξα εἶχε βυθισθῇ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

Ἄγνωστος δύναμις ὡσεὶ πάσχουσα συνετάρασσε τὸν ἀόρατον κόσμον. Τὰ ὄρη ἐταλαντεύοντο συγκλονούμενα, ὡσεὶ ἀπὸ τὰ

(*) Ἐξεφωνήθη ὑφ' ἡμῶν ἐν τῇ μεγάλῃ θρησκευτικῇ τελετῇ, ἣν διωργανώσαμεν ἐν τῷ «Παρνασσῷ» ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Πάφου, συνταχθὲν ἐπὶ τούτῳ προχείρως ὥρας τινὰς πρὸ τῆς ἐνάρξεως ταύτης.

ἔγκατα τῆς γῆς ἐπεζήτει νὰ διασπάσῃ τὴν ἰσχὺν τῆς ὕλης ὁ σεισμὸς τοῦ ὀλέθρου. Στοναχισμοὶ κεραυνώδεις ἐξέσπων ἀπὸ τὴν μαρτυροῦσαν φύσιν, καὶ ὁ ἀντίλαλος τοῦ πόνου τῆς οἰκουμένης διηυθύνετο εἰς τὰ βάθη τῶν οὐρανῶν, ἐνῷ οἱ λαίλαπες μανιώδεις ἀνὰ τὰ ξηρὰ συστρεφόμενοι ἐδάφη ἐπάλαιε μετὰ τοῦ ἀγρίου πόντου. Πυθμένες ἀβύσσων ἀπεκαλύπτοντο· τὰ δὲ κύματα τῶν ὠκεανῶν ἐξηκοντίζοντο εἰς τὰ ὕψη ὀργιάζοντα πρὸ τοῦ ὁρατοῦ σύμπαντος, ἐξ ὀνόματος τοῦ θανάτου.

Νὺξ χιλιετηρίδων κατέπαυε τὸν αἰώνιον ὕπνον, καὶ τὸ πνεῦμα προέβαινε καταπλησσόμενον ἐπὶ τῶν ὁρίων νέου κόσμου.

Ἐνόμιζέ τις ὅτι ἡ γῆ ἐπανέστη διδουσα τὸ σύνθημα εἰς τὴν ἀταξίαν τῶν μετεώρων. Ὕπαρξις δὲ οὐδαμοῦ ἐφαίνετο ἀνθρωπίνη, ἀφοῦ τὸ πᾶν ἐζόφωταί τε καὶ σεσάλευται.

* *
*

Καὶ ἐκ τῆς ἀγωνιζομένης γῆς, οὐδὲν ἠδύνατο νὰ ἐμψυχώσῃ τὴν ὑπνώττουσαν φύσιν.

Ἀπὸ τὴν τρικυμίαν τῶν αἰθέρων ἐὰν μετέπιπτεν ἡ ψυχὴ ἐπὶ τῶν ἀκάμπτων βράχων, θὰ συνήντα τὴν νάρκην.

Τὸ ἔαρ καὶ οἱ νυμφῶνες, τὰ πολυανθῆ τῆς χαρᾶς ἐγκαλωπίσματα, καὶ πᾶν ὅ,τι τῆς εὐτυχίας ἡ εἰρωνεία πρὸ ὀλίγου ὡς ἀγλάϊσμα προσεκύνει, ὡς παρθενίαν, ὡς ἔρωτα ἀσπασίου γοητείας, ἐπὶ τοῦ τρομώδους ἀνεπαύοντο κευθμῶνος, ἔνθα ἡ ζωὴ ἀνέπνεε τῶν στόνων.

Τὰ Χερουβεὶμ ἦσαν πολὺ μακράν· ἐνόμιζέ τις ὅτι αἱ τελευταῖαι τῆς ἀνατολῆς ἀκτῖνες παρέσυρον εἰς τὸ χάος τοὺς περιπλανωμένους ἀγγέλους, καὶ ὅτι ἀκατανόητόν τι θὰ συνετελῆτο, πέραν τῶν ὁρίων τοῦ ὁρατοῦ, ἐκεῖ, ὁπόθεν οἱ μακαρισμοί, ἀρχόμενοι ἀπὸ τῶν μικροσκοπικῶν ἀστερισμῶν, διευθύνονται πρὸς τὸ ἰδανικὸν τὸ ἀθάνατον.

Τὰ διάστερα ὕψη ὑπὸ τοῦ πέπλου εἶχον καλυφθῆ, ὃν ἡ με-

λανὴ φυσιογνωμία τοῦ ἀοράτου εἶχεν ἐκτείνη ἐπὶ τοῦ γαλανοῦ ἐκείνου χάους. Μία ἔκστασις ἀφήρπαζε τὸν νοῦν καὶ τὸν ἐπέτα εἰς τὸ κενόν, ἵνα περιπλανηθῇ ἀνὰ τὸ ὑπέργειον ἔρεβος.

Τῶν ἀρχαγγέλων αἱ πανηγύρεις εἶχον καταπαύσῃ, καὶ τῶν ἀΰλων Ταξιαρχῶν αἱ χορεῖαι εἶχον τραπῇ ἐκεῖ, ἔνθα τὸ τέρμα ἐτέθη τοῦ ἀνθρωπίνου βλέμματος, καὶ ἐπροχώρουν οὐριοδρομοῦσαι ἀνὰ τὸ ἀχανές.

Οὐδὲν αἰθέριον λείψανον τῆς ἑορτῆς τῶν ἀσωμάτων ὄντων καὶ τῶν εἰδυλλίων των. Σιγὴ δε τὰς ἁρμονίας διεδέχθη καὶ τὰς πνοὰς τῆς ἀγνώστου ζωῆς τῶν οὐρανῶν.

Ἀπὸ τοῦ τμήματος ὅμως τῆς γῆς, ἥτις ἐπιδεκτικὴ διέμενε μιᾶς ὀπτασίας ἢ ἑνὸς βιαίου κλονισμοῦ, ἐκεῖ ἔνθα κάτι τι τὸ ἀφάνταστον θὰ εἶχε συντελεσθῇ, ἀφοῦ ἐνόμιζέ τις ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ βράχοι ἀνέπνεον, ἐμψυχωθέντες ὑπὸ μιᾶς ἰσχυρᾶς δυνάμεως· ἀπὸ ἑνὸς τεμαχίου ἐδάφους, τίς οἶδεν πόθεν ἀποσπασθέντος, ἐφαίνετο ὡς νὰ ᾐωρῆτο εἷς σκοτεινὸς πλανήτης, κομίζων ἴσως ἐντολήν τινα τῆς αἰωνιότητος, ἐπισκοπῶν τὸν τόπον, μεθ' οὗ ἐζήτει νὰ συνδεθῇ δι' ἑνὸς ἀπορρήτου.

Εἷς κευθμὼν μετέωρος ἀμηχανῶν, ταλαντευόμενος, καὶ ποθῶν ν' ἀναπαυθῇ, νὰ ταφῇ ἴσως μετὰ τὸν ἀσπασμὸν καὶ τὸ ἄγγελμα.

Ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον ἐκυριάρχει ἡ ἑσπερινὴ νοτίς, καὶ εἰς τὴν ἔρημον τοῦ Γολγοθᾶ κορυφήν, γλαὺξ θρηνῳδοῦσα τὸν ἰουδαϊκὸν ἐτάραττε κλαυθμῶνα, μὲ τὰς τελευταίας ἀπηχήσεις ὑπνώττοντα τοῦ παραπαίοντος ὄχλου, ἐν ἀφρώδει λύσῃ ἀγρίως κραυγάζοντος «Σταύρωσον, Σταύρωσον».

Μία γλαύξ, καταφθάσασα ἴσως ἀπὸ τὴν γυμνὴν πολιτείαν τοῦ ποιητικοῦ βίου, ἀπὸ τὴν πινακοθήκην τῶν τροπαίων καὶ τῶν βωμῶν, ποντοπόρος, ὑπὲρ τὰ γαλανὰ τοῦ Αἰγαίου κύματα, ἓν φίλτατον συγκομίζουσα φώνημα. Μία γλαύξ, ἥτις πρότερον μὲν ἐκ μαρμάρου ἐπὶ τοῦ ἀετώματος τοῦ Παρθενῶνος, ἤδη δὲ ἔμψυχος νυκτοπλάνος ἐν τῇ πνοῇ προσφιλοῦς νικητηρίου ποντιάδος, ὡς

περιστερὰ τῆς *Λευκῆς κιβωτοῦ*, τὸν κλάδον ἀποκόψασα τῆς ἐλαίας ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ τῆς Κεκρωπίας ἀβάτου, ἀνεκάλυψε τέλος μίαν σκιὰν πρὸ αὐτῆς, ἕνα γίγαντα, ἕνα βράχον, ὅστις τὴν ᾐχμαλώτισε, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἀντὶ τοῦ «χαῖρε», στοναχὴν ἐξέπεμψε βαθυτάτην· καὶ ὁ κλῶνος τῆς εἰρήνης ἐπανεπαύθη, πεσὼν ἐπὶ τῆς σιγηλῆς ἀγκάλης τοῦ ἀγνώστου λόφου, δροσισθεῖσα ἐκεῖ ὑπὸ νωποῦ ἐρυθροῦ ἁγιασμοῦ, ἑνὸς πεπηγότος νάματος ὅπερ θ' ἀπετελῆτο ἐκ μύρων, καὶ δακρύων, ἅτινα μία πάσχουσα θεότης θὰ ἐναπέθεσεν ἐκεῖ, ἐν μέσῳ τοῦ σκότους κατελθοῦσα, ὅπως ἀσπασθῇ τὴν ἀλλοφρονήσασαν γῆν, ἥτις τὴν ἐλησμόνει.

Ἦτο νύξ, ἀλλ' ἡ κορυφὴ ἐκείνη περιεφρόνει τὸν ζόφον, καὶ οἱ φωτεινοὶ τῆς γλαυκὸς ὀφθαλμοὶ δὲν ἠπατῶντο ὅτι ἠτένιζον τὸν ἀτυχῆ ἄψυχον Ὄλυμπον τῆς Παλαιστίνης.

Καὶ τὸ ἱπτάμενον τῆς σοφίας σύμβολον, πανέρημον ἐν τῇ νυκτερινῇ σιγῇ, ὡσεὶ ἐνωτίζετο τοῦ κυκνείου ᾄσματος ἑνὸς μεγάλου θύματος, συνεπόνει μετὰ τοῦ ἀγνώστου ὀλοφυρμοῦ, ὁ μόνος ἐγρηγορῶν ἄποικος ξένος ἐν τῇ μητροπόλει τῶν Ἰουδαίων.

*
* *

Πλήν, τίνα ἱερουργίαν ἡ μονήρης ῥέμβη τῆς φιλοσοφίας εἶχε τελέσῃ; Ὁ Πόντιος Πιλάτος οὐδ' ἐσκέφθη ποτε νύκτωρ νὰ περιέλθῃ τὴν καθεύδουσαν Ἱερουσαλήμ, ἵνα ὁ ἴδιος ἀντιληφθῇ τῆς βασιλευούσης τάξεως· ὁ δὲ Ἰούδας, ὡς λύκος κορεσθείς, ἔρρεγχεν ἐπὶ βρωμεροῦ τινος λιθοστρώτου μιᾶς στενωποῦ

Ἡ αὐλὴ τοῦ Ἀρχιερέως καὶ τὸ Πραιτώριον νενεκρωμένα ἐν στυγνῷ ἐρέβει. Πανταχοῦ σιγὴ καὶ ἐρήμωσις· ἐνόμιζέ τις, ὅτι βιαίως ὁ θάνατος εἰσελάσας, τὴν πόλιν ἐκυρίευσε. καὶ τὸν ὄχλον ᾐχμαλώτισεν, ὅστις πρό τινων ὡρῶν ἀσχημονῶν ἐζήτει νὰ πίῃ αἷμα.

Καὶ τὸ πένθος ἡπλοῦτο παγετῶδες· ὅτε, ὡς θνήσκουσα προσευχὴ ἑνὸς ἡμινέκρου ἐρημίτου, ὡς ἀνεπαίσθητος ψόφος, ὡς χλια-

ρὸν φύσημα ἑνὸς ἀΰλου ἀρχαγγέλου, τὰ ἅγια περιερχομένου τῶν ἁγίων· ὡσεὶ πεφοβισμένη ἀηδὼν εἰς ξηρὰν δάφνην ἐπεζήτει ἀσφαλὲς ἄσυλον· ὡσεὶ νὰ ἔτριζον μαῦραι ἄκανθαι· ὡσεὶ μία Μαριὰμ ὡμίλει ἐν γλυκεῖ ὀνείρῳ, ὅπερ διὰ τὸ ἄλγος της ἐφιλοτέχνει εἷς ἐπουράνιος μουσηγέτης· ὡς ἀναπνοὴ ἑνὸς ἁπαλοῦ στήθους πασχούσης νεότητος ἐν τῷ νυμφῶνι τοῦ μαρασμοῦ· ὡσεὶ φθόγγοι ἁγνοῦ μυστηρίου ἐξήρχοντο ἀπὸ παρθενικὰ στήθη μιᾶς ἁγιωσύνης, ὡς ἐξομολόγησις περιπαθοῦς ἀγωνίας, ἠκούοντο ψιθυρισμοὶ ἀκατάληπτοι ἑνὸς πόνου.

Καὶ τὸ τμῆμα ἐκεῖνο τῆς γῆς ὅπερ ἔμενεν ἀμέτοχον ἐν τῇ τρικυμίᾳ καὶ τῷ κλύδωνι, ὡς προνομιακὸν μετέωρον τοῦ σύμπαντος, ἠγνόει τὸ μυστήριον. Δὲν συνησθάνθη ἕνα σπαραγμόν, ὅστις δειλὰ κατέπνιγε τὴν ἀλγηδόνα, ἵνα μὴν ἐξυπνήσωσι καὶ αὐτοὶ τῆς Σιὼν οἱ κορυδαλλοί, οἵτινες ὑπὸ τὸ φύλλωμα τῶν ἱερῶν ἐφιλοξενοῦντο μυρσινῶν.

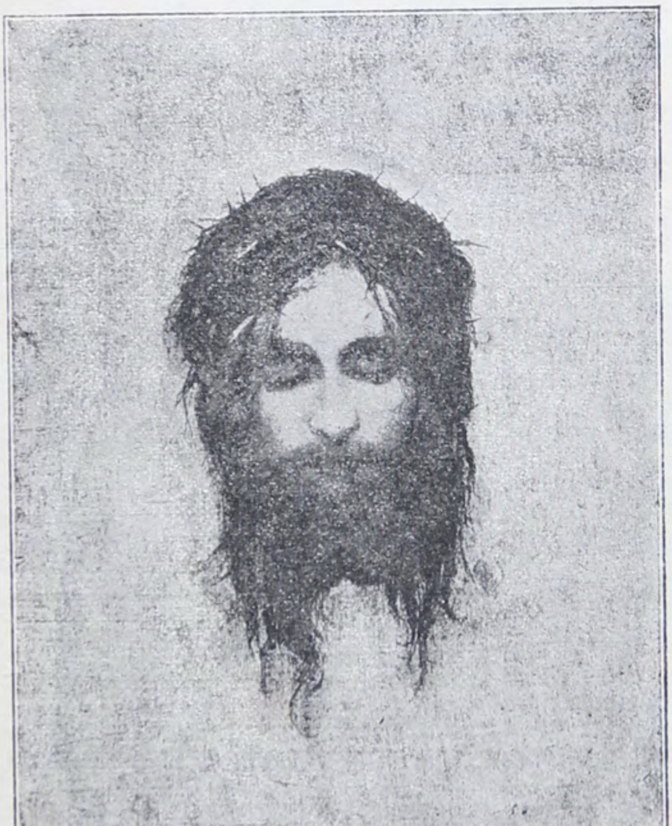

Ὦ νὺξ ἁγία!

Αἴφνης, βαβαί, μία σκιὰ εἰς τὸ βάθος παρέρχεται τῆς Γεθσημανῆ. Σκιὰ αἰθέριος, ἀλλόκοτος. Σκιὰ διαχέουσα ἀρώματα, σκιὰ μαγνητίζουσα, ἠλεκτρίζουσα τὸ πᾶν, διαθερμαίνουσα τὰ ῥόδα καὶ τοὺς ναρκίσσους τοῦ σιγηλοῦ κήπου, διὰ νὰ συγκινηθῶσι καὶ οὗτοι πρὸ μιᾶς βασάνου.

Σκιά, ἥτις ἐφαίνετο ὡς νὰ προσεπάθει ν' ἀποκρύψῃ τὰς φλόγας, αἵτινες ἀπὸ τὴν μελανήν της ἐκείνην ἐξήρχοντο εἰκόνα

Καὶ ἡ ψυχή, ὑπὸ τὴν ἄρρητον ἔμπνευσιν ἑνὸς προφητικοῦ χρησμοῦ, πλησιάζει ἀφανής, ἐκ τοῦ δαφνῶνός της ἐξελθοῦσα, καὶ παρατηρεῖ ἐκείνην, ἥτις, σταματήσασα πλέον, ἐφαίνετο ὡς ν' ἀνέμενέ τι παρὰ τῆς γῆς ἢ τοῦ οὐρανοῦ.

Διὰ μαγικῆς δυνάμεως ἐδόνει τὸ ἔδαφος, ὡσεὶ νὰ συνεννοῆτο μετὰ τοῦ Ἅδου, καὶ ὑπὲρ αὐτὴν ἀκτίς τις, μόλις ὁρατή, ὡς μικροσκοπικὸς κεραυνός, ὡς ἠλεκτρικὸς σπινθὴρ ἀπὸ τὰ ἔγκατα αὐτῆς ἐκπεμπόμενος, ἐχάνετο εἰς τὸ ἄπειρον, ὡσεὶ νὰ προσεκάλει τὸν οὐρανὸν πρὸς συνεννόησιν.

Δαιμονία ἰσχὺς συνεκοινώνει τότε ὡς ἀνταπόκρισις δύο μεγάλων ὑπερκοσμίων κέντρων.

Καὶ ἡ ψυχή, περίτρομος πρὸ τοῦ σκοτεινοῦ ὁράματος, ἐνόμισε πρὸς στιγμήν, ὅτι ὕπαρξίς τις θεία κατῆλθεν ἐκεῖ, ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ στερεώματος, ἔχουσα ἀποστολὴν τόσον μεγάλην, ὥστε ἠδυνάτει νὰ τὴν κατανοήσῃ.

Καὶ ἡ νὺξ ἐχώρει, τὸ πένθος καθιστῶσα βαθύτερον.

Ἡ ψυχὴ ἠγωνία πρὸ τοῦ παραδόξου· ἀλλὰ τοῦτο ἐλάμβανε πλέον μορφὴν ἀνθρωπίνην· εὐκρινῶς ἤδη διεγράφοντο ὑψωμέναι αἱ χεῖρες, ὡς ἱκετεύουσαι, καὶ ἐκάμπτοντο τὰ γόνατα ὑπὸ τὸ βάρος δυσπόνου πόνου.

Καὶ ἡ πρὶν ἄμορφος σκιερὰ μάζα, ἐνόμιζέ τις ὅτι ἀπετελῆτο ἀπὸ σάρκα σπαρασσομένην, ἀπὸ στήθη πάσχοντα, ἀπὸ ὀφθαλμοὺς κλαίοντας, ἀπὸ χείλη πικρῶς διανοιγόμενα, ὅπως ψίθυροι ἐκφύγωσιν ἐκ τοῦ βάθους τῆς καρδίας θρηνώδεις.

Ὢ θὰ ἦτο μέγιστος μάρτυς!

Λυγμοὶ ἐτάρασσον τὴν δυστυχοῦσαν ἐκείνην ζωὴν καὶ τὸ πᾶν ἦτο μέτοχον τοῦ ἄλγους της. Αἴφνης στόνος καυστικὸς διαρρηγνύει τὴν σιγήν· σείεται τότε ἡ γῆ, αἱ πέτραι συγκινοῦνται· βοὴ παταγώδης διαδέχεται τὸ κενόν, ὡσεὶ ἐκ τοῦ ἀπυθμένου χάους νὰ κατήρχετο εἷς ἐσβεσμένος ἥλιος, ὑπὸ πληθύος συνοδευόμενος πλανητῶν.

Τὸ ὀλοφυρόμενον ἐκεῖνο ὂν μεταβάλλεται εἰς γίγαντα, οὗ ἕκαστον δάκρυ ὡς πελώριος ἀδάμας συνετρίβετο ἐπὶ σκληροῦ πίπτων ἐδάφους· καὶ ὡσεὶ νὰ ὡμίλει τότε ὁλόκληρος ὁ κεκαλυμμένος ἐν τῷ πένθει κόσμος, ἠκούσθη ἓν ἀλησμόνητον, ἓν ἀγγελικώτατον, ἓν ἀσπάσιον, ἓν περιπαθέστατον: « *Πάτερ!* » . .

Ἀλλ' ἡ τλήμων ψυχή, ἡ μόνη μάρτυς τῆς μοναδικῆς ἐκείνης σκηνῆς δὲν ἀντέχει ἐπὶ πλέον· νομίζει, ὅτι εὑρέθη ἐπὶ τοῦ κόσμου, ὃν οἱ ζῶντες ἀγνοοῦσι, καὶ ἐν τῇ ἀδυναμίᾳ νὰ γνωρίσῃ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὴν χρυσῆν, τὴν ἔμψυχον ἀθανασίαν, ἀποκάμνει καὶ ναρκοῦται.

Τίς γνωρίζει τὰ μετέπειτα τῆς ἁγίας ἐκείνης νυκτός ;!

Η.

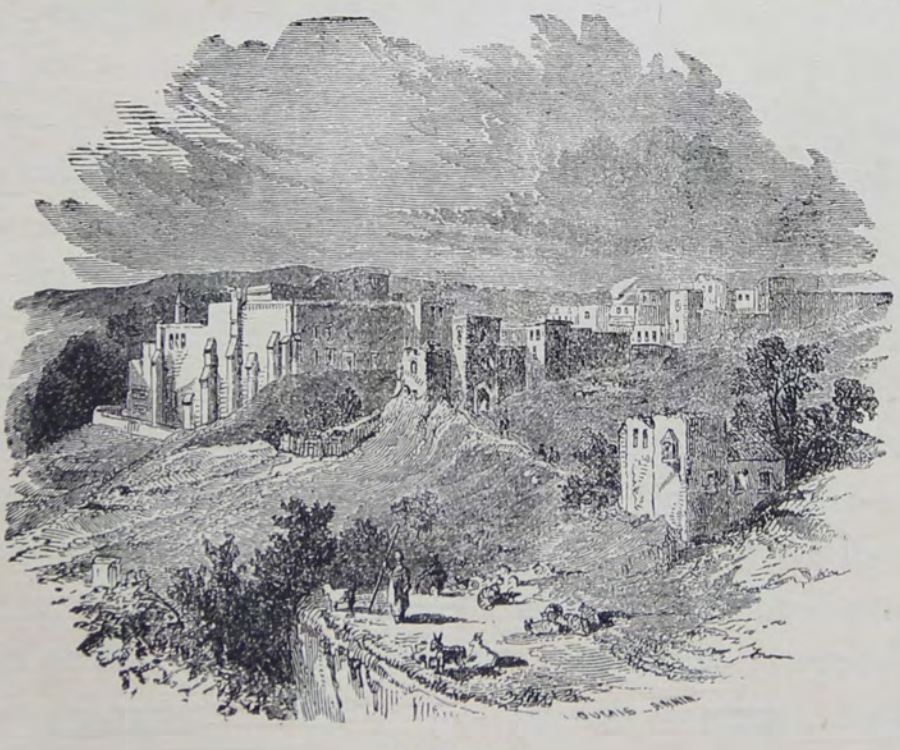

ΒΗΘΛΕΕΜ

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΟΥ ΤΑΦΟΥ

ΤΟΥ ΑΕΙΜΝΗΣΤΟΥ ΕΘΝΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΟΙΚΟΥΜ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ Ε΄

Ἀντὶ τῆς ἐμῆς ταπεινωτάτης καὶ ἀσημάντου γνώμης διὰ τὸ «Πανελλήνιον Λεύκωμα» ὑπὲρ τοῦ *Παναγίου Τάφου*, προτιμῶ μᾶλλον τὴν δημοσίευσιν ἐγγράφου ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς ἥτις — ἐκκλησιαστικῶς καλουμένη *Ἁπανταχοῦσα*, καὶ τοῖς ἁπανταχοῦ πιστοῖς ἀπευθυνομένη,— ἐκδοθεῖσα ὑπὸ τοῦ μακαρίου ἐκείνου Ἱεράρχου, Ἱερομάρτυρος καὶ Ἐθνομάρτυρος, *Γρηγορίου τοῦ Ε΄*. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, κατὰ τὴν β΄ Αὐτοῦ Πατριαρχείαν, ἐπικαλεῖται τὴν ἀρωγὴν καὶ τὸν ὀβολὸν τῶν ἁπανταχοῦ ὀρθοδόξων, ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου, οὗτινος ὁ πάγκαλος Ναὸς εἶχε πυρποληθεῖ κατὰ τὸ 1808.

Ἀθῆναι

ΔΙΟΝ. Ε. ΑΛΒΑΝΑΚΗΣ

Τὸ ἔγγραφον τοῦ ἀοιδίμου ἀνδρὸς ἔχει ὡς ἀκολούθως:

† ***Γρηγόριος*** *ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης*.

Ἱερώτατοι Μητροπολῖται, Θεοφιλέστατοι Ἀρχιεπίσκοποί τε καὶ Ἐπίσκοποι, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργοὶ τῆς ἐμῆς Μετριότητος, ὁσιώτατοι Ἡγούμενοί τε Προηγούμενοι καὶ λοιποὶ γέροντες τῶν ἁπανταχοῦ ἱερῶν καὶ σεβασμίων Μοναστηρίων. Αἰδέσιμοι ἱερεῖς καὶ ἐφημέριοι, τιμιώτατοι Μουχταρο - Δημογέροντες, χρήσιμοι γέροντες, ἄξιοι πραγματευταὶ Μαΐστορες καὶ Πρωτομαΐστορες, καὶ οἱ λοιποὶ ἁπαξάπαντες Χριστιανοί, κάτοικοι τῶν Θεοφυλάκτων Ἐπισκοπῶν, πόλεων καὶ χωρίων, τῶν ὑποκειμένων τῷ ἁγιωτάτῳ Οἰκουμενικῷ καὶ Πα-

τριαρχικῷ Θρόνῳ, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ τῆς ἐμῆς μετριότητος. Χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ Παντοκράτορος, παρ' ἡμῶν δὲ εὐχὴ καὶ εὐλογία καὶ συγχώρησις.

Δὲν εἶναι ἀμφιβαλλόμενον ὅτι ὁ πάγκαλος καὶ Ζωοδόχος Τάφος τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὑπάρχει ἡ πηγὴ παντὸς ἀγαθοῦ διὰ τοὺς εὐσεβεῖς χριστιανούς. Διότι ἐκεῖ ἐτελειώθη ὅλον τὸ μυστήριον τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας, καὶ ἐκεῖθεν ἐπήγασαν τὰ νάματα τῆς εὐσεβείας, καὶ περιεχύθησαν πανταχοῦ, καὶ ἐσυστήθησαν τὰ ἱερὰ καταγώγια καὶ οἱ ἱεροὶ ναοί, ἐν οἷς αἰνοῦντες τὸν Θεὸν εὑρίσκομεν παρ' Αὐτοῦ σωτηρίαν καὶ συγχώρησιν. Διὰ τοῦτο πᾶς Χριστιανὸς καθῆκον ἔχει καὶ ὑποχρέωσιν ἱερὰν νὰ συντρέχῃ τὸν Πανάγιον Τάφον εἰς πᾶσαν περίστασιν καὶ ἀνάγκην.

Ἐπειδὴ λοιπὸν ὕστερον ἀπὸ τὴν φοβερὰν ἐκείνην πυρκαϊὰν ὅπου κατέκαυσεν ἐξ ὁλοκλήρου τὸν θειότατον ναὸν τοῦ Παναγίου Τάφου, ἠκολούθησαν ἔξοδα μεγάλα διὰ τὴν ἀνοικοδομὴν καὶ τὰς λοιπὰς ἀνάγκας, ὑπέπεσεν τὸ Κοινὸν εἰς δυσβάστακτον χρέος καὶ ὑπέρογκον τόκον. Καὶ ἀγκαλὰ θείᾳ βοηθείᾳ καὶ τῇ μεγαθυμίᾳ τοῦ κραταιοτάτου καὶ γαληνοτάτου καὶ εὐσπλαγχνικωτάτου ἡμῶν Ἄνακτος (οὗ τὸ κράτος ἔστω ἀήττητον καὶ θριαμβεῦον εἰς τὸν αἰῶνα) τὸ ὅλον τῆς οἰκοδομῆς ἔλαβε τέλος αἴσιον, καὶ αἱ ἐνέργειαι τοῦ μισοκάλου δαίμονος ἐματαιώθησαν, ἔμεινεν ὅμως μεγάλον καὶ δυσβάστακτον βάρος, διὰ τὸ ὁποῖον ἔγινεν δυσκολοοικονόμητος ἡ κατάστασις τοῦ Κοινοῦ τοῦ Παναγίου Τάφου, καὶ πολλὰ ὑποφέρουν οἱ ἐκεῖ ἀγωνιζόμενοι Γέροντες. Ἀπεφασίσθη κοινῇ Συνοδικῇ ἀποφάσει ὅπως ζητηθῇ ἡ βοήθεια τῶν ἁπανταχοῦ εὐσεβῶν τέκνων τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας ὑπὲρ τοῦ Ζωοδόχου Τάφου τοῦ Σωτῆρος. Διὰ τοῦτο γοῦν καὶ ἡ Μετριότης ἡμῶν παραγγέλλει ὑμῖν εὐχετικῶς, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, καὶ παρακαλεῖ τὴν ἀγάπην σας, ὅπως ὁ καθένας ἐξ ὑμῶν μὲ μεγάλην προθυμίαν καὶ ζῆλον προσφέρει τὴν δυνατὴν εἰς αὐτὸν βοήθειαν διὰ τὸν ἱερώτατον προλεχθέντα ἱερὸν σκοπόν.

Καὶ οἱ μὲν ἱερώτατοι Μητροπολῖται καὶ Θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι θέλουσι δέχεσθαι τὰ προσφερόμενα ἐλέη εἰς γρόσια ἢ καὶ ἀφιερώματα πολλὰ ἢ ὀλίγα μικρὰ ἢ μεγάλα καὶ ἀποστέλλωσιν ἡμῖν. Ἡ δὲ Μετριότης ὑμῶν μετὰ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἱερᾶς Συνόδου θέλομεν εὔχεσθαι τῷ Κυρίῳ ἡμῶν καὶ Σωτῆρι Ἰησοῦ Χριστῷ, ὅπως δωρήσῃ ὑμῖν τὰ ἐλέη του καὶ ἐν τῇ παρούσῃ καὶ τῇ μελλούσῃ ζωῇ. Θέλετε δὲ τύχει αὐτῶν πάντες, ὅσοι μετὰ προθυμίας καὶ εὐλαβείας θέλετε προσφέρει τὴν δυνατήν σας βοήθειαν πρὸς ἀνακουφισμὸν καὶ σωτηρίαν τοῦ Παναγίου καὶ Ζωοδόχου Τάφου τοῦ Σωτῆρος, ὅστις θέλει μνησθεῖ τῆς συνδρομῆς σας ταύτης ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ Αὐτοῦ βήματος ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως καὶ οὗτινος ἡ χάρις εἴη μεθ' ὑμῶν. Ἀμήν.

ΑΩΙ!

† ***Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ***
ἐν Χριστῷ διάπυρος εὐχέτης

ΠΗΓΗ ΕΝ ΝΑΖΑΡΕΤ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η ΕΝ ΚΑΛΑΒΡΥΤΟΙΣ ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΤΗΣ ΛΑΥΡΑΣ

Ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως ταύτης, ἔνθα ἀνεστήθη ἡ ἐθνικὴ ἐλευθερία, μετ' ἐνθουσιασμοῦ καὶ συγκινήσεως ἅμα χαιρετῶμεν τὴν ἁγίαν κορυφήν, ἥτις καί τοι μακράν, συμπεριλαμβάνεται ἐν τοῖς δικαιώμασι τῆς Ἱστορίας τοῦ Πανελληνίου.

Ἐντεῦθεν μὲν ὁ Ἱερὸς Τάφος τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἠνεῴχθη ὑπὸ τῆς προνοίας, ἵνα ἐκπηδήσῃ τὸ καθεῦδον ἐθνικὸν ἰδανικόν, καὶ μετ' αὐτοῦ διαλάμψῃ ἀνισταμένη ἡ πολιτικὴ ἀνεξαρτησία, ἐκεῖθεν δὲ ὁ Πανάγιος Τάφος τοῦ Χριστιανισμοῦ δεσμευμένος ὑπὸ τῆς ὕλης τῶν ἀγνωμόνων καὶ ἐγωϊστῶν, ἀναμένει παρὰ τῆς Ἑλλάδος τὴν λύτρωσίν Του.

Ὁ Τάφος, ὅστις ἤνοιξεν ἅπαξ διὰ νὰ ἐξέλθῃ τὸ φῶς τὸ αἰώνιον τῆς ἀθανάτου ἀληθείας, ἡ ζωὴ καὶ ἡ μακαριότης, καὶ ἐκλείσθη μοιραίως ὑπὸ τοῦ ἀχαρίστου αἰῶνος, ὅστις δὲν ἐσεβάσθη οὔτε αὐτὴν τὴν αἴγλην τῆς ἀναστάσεως, οὔτε τὴν δύναμιν τοῦ μυστηρίου, οὔτε τὸ δίκαιον τῆς Ἱστορίας.

Καὶ ἤδη ἐκεῖ, εἰς τὸν Ἱερὸν Προμαχῶνα, ἔνθα ἠγωνίσθη ἡ εὐγενεστάτη Ἑλληνικὴ φυλή, ἵνα συγκρατήσῃ τὴν ἀπαραβίαστον μεγαλειότητα, ἣν ἐσάλπισεν τὸ Εὐαγγέλιον διὰ τῆς Ἑλληνίδος φωνῆς, ἔνθα ὁ πολιτισμὸς καὶ ἡ οἰκουμένη παρέλαβον παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς ἰδέας τὰ πλούσια ἐφόδια τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς τιμῆς· ἔνθα ὁ κόσμος ὁλόκληρος ηὐλόγησε τὴν Ἑλλάδα ἥτις διεφύλαξε τὸν ἀκάνθινον στέφανον, τὸ αἰώνιον τοῦτο σύμβολον τῆς πασχούσης δόξης καὶ τῆς θριαμβευούσης ἀρετῆς· ἔνθα ἑλληνικὸν αἷμα ἔπλυνε τὸν Γολγοθᾶν, ἐπὶ τοῦ ὁποίου δὲν εἶχον εἰσέτι ἀφανισθῆ τὰ ἴχνη τοῦ αἵματος τοῦ μαρτυρήσαντος Σωτῆρος. Ἐκεῖ, ἤδη παρορῶνται τὰ πάντα, καὶ τὸ δίκαιον τοῦ ἰσχυροτέρου ἐπιζητεῖ νὰ κατακτήσῃ τὰ ἱερὰ καὶ τὰ ὅσια καταργοῦν προνόμια καὶ δικαιώματα.

Ἀλλ' ὄχι. Ἡ ἐλευθέρα Ἑλλάς, ἀπὸ τῆς ἱερᾶς ταύτης Ἀκροπόλεώς της, ἔνθα ἀνεγνωρίσθη ἡ ἐπίσημος ἀλήθεια τῆς ἱστορίας καὶ ἀνεκηρύχθη ἡ ἀπολύτρωσις, ὡς παρήγορον σάλπισμα διακηρύττει πανταχοῦ, ὅτι δὲν καταστρέφεται εὐκόλως ἡ βασιλεία τοῦ ἑλληνικοῦ χριστιανισμοῦ, καὶ τὸ κλέος ὅπερ ἔλαμψεν ἀπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν, οὐδέποτε θέλει ἀφανισθῇ.

Γρηγορεῖτε Πανέλληνες.

Ἐν ὀνόματι τῆς ἀναστηθείσης πατρίδος, ἐξασφαλίσατε τὸν ναὸν τῆς Ἀναστάσεως, ἐκεῖ, ἔνθα ὁ Θεάνθρωπος σᾶς ηὐλόγησε καὶ σᾶς ἀνέδειξεν ὡς ἐκλεκτόν του λαόν.

Ὁ Πανάγιος Τάφος εἶνε ἡ Ἑλλὰς τῆς Ἑλλάδος· ἀνήκει εἰς τὸ ὄνομά σας, ὦ ἁπανταχοῦ τῆς γῆς εὐγενεῖς πατριῶται.

Ἡ Μονὴ τῆς Λαύρας καὶ πάλιν ὑψοῖ τὸ Λάβαρον τῆς Ἑλληνικῆς Ἐλευθερίας, φωνοῦσα, «Ἀνάστα ὁ Θεὸς κρίνων τὴν γῆν».

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον

Ὁ Ἡγούμενος
Α. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ Τ. Σ.

Οἱ Σύμβουλοι
ΧΑΡΙΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΟΡΦ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Οἱ Προηγούμενοι **Ἀθανάσιος Γεωργίου**, **Δαμασκηνὸς Ἀποστολίδης**, **Διονύσιος Παϊκόπουλος**, *κ. λ.* **Γεδεὼν Δημητρίου** *ἱερ.* **Ἱερόθεος Παρασκευόπουλος**, *τελειόφ. Θεολογίας*, **Γερμανὸς Κ. Δημόπουλος**, *Ἱερομόναχος*, **Σάββας Π Χρυσανθακόπουλος** *ἱεροδιάκον.* **Νήφων Ἀθανασιάδης Ἀνδρόνικος Ῥηγόπουλος**, *ἱερομόναχοι*, **Γρηγ. Δημητρίου** *ἱερ.* **Γεννάδιος Παπαδημητρίου**, **Ναθαναὴλ Ἀντωνίου**, *Ἀρχιμανδρίτης*, **Σεραφεὶμ Ρηγόπουλος**, **Καλλίστρατος Παπαδημητρίου** **Ἀγαθόνικος Ἰωαννίδης**, **Συμεὼν Ἀργυρίου** *ἱερομόναχος*, **Εὐθύμιος Χρυσανθακόπουλος**, **Ἀρσένιος Παλλικάρης** *ἱεροδιάκονοι*, **Κλεόνικος Δ. Γεωργίου**, *ἱερ·* **Καλλίνικος Διαμαντόπουλος** *καὶ λοιποί.*

Η ΕΝ ΤΩ͂Ι ΑΓΙΩ͂Ι ΟΡΕΙ

ΘΕΙΑ ΚΑΙ ΙΕΡΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΜΟΝΗ ΛΑΥΡΑΣ ΤΟΥ ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΟΥ

Εἰ τὰ μὲν κοινὰ τίθενται ἐν μείζονι μοίρᾳ τῶν ἀτομικῶν τὰ δὲ πάθη πρὸ τῶν ὑψίστων συμφερόντων ἐκποδὼν γίγνονται καὶ σιγῶσι σὺν λελογισμένῃ οἰκονομίᾳ καὶ διευθύνσει ἁρμοζούσῃ σκηνώματι Ἱερῷ καὶ Ἱεροῖς ἀνδράσι.

ΜΟΝΗ ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΟΥ

Ὑμεῖς δὲ φρονοῦμεν ταπεινῶς ὅτι : Πρωτίστως ἐν τῇ εὐβουλίᾳ τῶν Πατέρων πρὸς διευθέτησιν τῶν τυχὸν κακῶς κειμένων. Εἶτα ἐν τῇ ἐν πνεύματι Χριστοῦ ἑνώσει αὐτῶν καὶ ἐν τῇ Εὐαγγελλικῇ αὐταπαρνήσει, ἐξ ὧν αἱ μέγισται δράσεις καὶ τὰ μέγιστα κατορθώματα σὺν τῇ ἐφάπαξ γενναίᾳ ἀρωγῇ τῶν ἐπαϊόντων ὁμογενῶν, πρὸς ἀπότισιν τῶν τοῦ κοινοῦ χρεῶν.

Ἐν Βατοπαιδίῳ

(Τ. Σ.) Γ. Α. ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΝΟΣ

Η ΕΝ ΑΓΙΩ͂Ι ΟΡΕΙ

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΣΙΜΩΝΟΣ ΠΕΤΡΑΣ

Γνωμοδοτοῦμεν τὸ γ᾽ ἐφ᾽ ἡμῖν τὰ ἑξῆς: Ἀπαιτεῖται.

α᾽) Εἰλικρινὴς σύμπνοια καὶ γενναία αὐτοθυσία τῆς Ἁγιοταφιτικῆς Ἀδελφότητος καὶ γενικὴ συνεισφορὰ τοῦ Γένους ἐφάπαξ ἢ ἐτησίως, ὡς τῷ 1830 ἐγένετο· β᾽) Διοργάνωσις ἐν Ἀθήναις λαχείου ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Α. Υ. τῆς πριγκηπίσσης Σοφίας· τίμημα δ᾽ἑκάστου ἀριθμοῦ, $^1/_4$ τοῦ μετζητιὲ κατ᾽ ἀνώτατον ὅρον· γ᾽) Ἐκπόνησις ἑδραίου Κανονισμοῦ καθ᾽ ὃν διοικηθήσονται τὰ τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας, ἐπικυρωθησομένου ἅμα ὑπό τε τῶν λοιπῶν Πατριαρχείων καὶ τῶν κυβερνήσεων Τουρκίας καὶ Ἑλλάδος· δ᾽) Ἔκκλησις πρὸς τοὺς ἅπαντα-

χοῦ πλουσίους ὁμογενεῖς πρὸς σύστασιν ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου, ἵδρυσιν Συλλόγου ὁ «Ἅγιος Τάφος» καὶ ἔκδοσιν ὁμωνύμου Περιοδικοῦ, πραγματευομένου περὶ τῶν τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας ἐν γένει· ε´) Διευθέτησις πάσῃ δυνάμει καὶ μηχανῇ τῶν ἐν Ῥουμανίᾳ καὶ Ῥωσσίᾳ κτημάτων τῶν Ἁγίων Τόπων.

Ἐπαινοῦντες τὸν εὐσεβῆ περὶ τὰ ἱερὰ καὶ πάτρια ζῆλον εὐχόμεθα διαπύρως, ὅπως ἡ κατὰ δύναμιν ἡμετέρα συμβολὴ εἰς τὸ ἱερὸν ἔργον, ἀποβῇ κατά τι.

Ὁ καθηγούμενος τοῦ Ἱ. Κοινοβίου Σίμωνος Πέτρας

(Τ. Σ.) † *Ἀρχιμανδρίτης* ΝΕΟΦΥΤΟΣ

καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί.

ΤΟ ΕΝ ΑΓΙῼ ΟΡΕΙ ΙΕΡΟΝ ΚΟΙΝΟΒΙΟΝ ΤΟΥ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Γνώμην δίδομεν, ὅτι δέον ἐστὶν ἵνα ἱδρυθῇ Πανελλήνιος Ἁγιοταφιτικὴ Ἀδελφότης ἐν τῇ ἁγίᾳ Σιὼν δωδεκαμελὴς πρὸς διάσωσιν τῶν ἀπ᾽αἰῶνος δικαίων τοῦ ἡμετέρου Ἑλληνορθοδόξου εὐσεβοῦς Γένους ἐπὶ τοῦ Παναγίου Τάφου, συνεδριάζουσα τακτικῶς καὶ συνεργαζομένη συστηματικῶς, συνάμα δὲ ποιοῦσα ἔκκλησιν ὑπὲρ συνεισφορᾶς πρὸς ἅπαντας ἀνεξαιρέτως τοὺς εὐσεβεῖς ὁμογενεῖς διὰ τῶν ἁρμοδίων Πνευματικῶν ἀρχῶν, καὶ ἐπιβάλλουσα πρεπόντως ἐν ὀνόματι τοῦ Θεανθρώπου Σωτῆρος ἡμῶν τὸ προσῆκον δόσιμον παντὶ ὁμογενεῖ ὑπὲρ τοῦ εἰρημένου θειοτάτου καὶ ἱερωτάτου ἔργου, ὅπερ πᾶς χριστιανὸς μετὰ πάσης αὐταπαρνησίας ὀφείλει νὰ ὑπερασπίζεται.

Ἐπὶ τούτοις ἐπαινοῦμεν τὸν θεῖον ζῆλον εἰς τὴν λίαν ἀξιάγαστον πρωτοβουλίαν ὑπὲρ τοιούτων δικαιοτάτων γενικῶν συμφερόντων.

Ἐν Ἁγίῳ Ὄρει Ἄθω

Ὁ Καθηγούμενος τοῦ Ἱεροῦ Κοινοβίου τοῦ Ξενοφῶντος

(Τ. Σ.) † ΔΟΣΙΘΕΟΣ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΣ

καὶ οἱ σὺν ἐμοί.

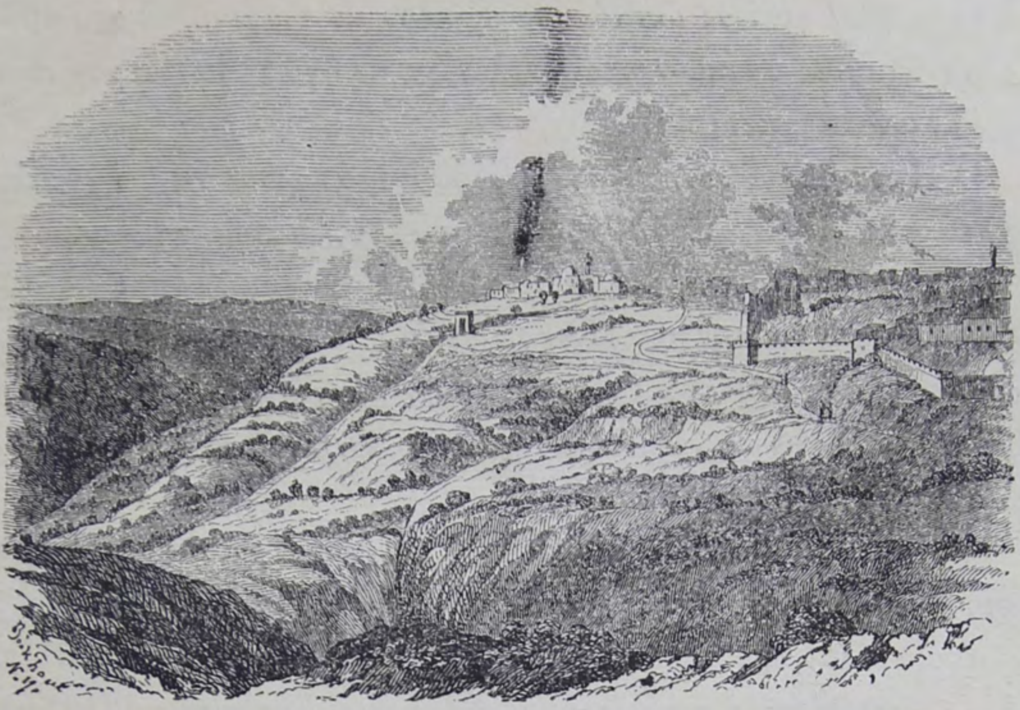

ΛΟΦΟΣ ΣΙΩΝ

Η ΕΝ ΒΕΡΟΛΙΝῼ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΣ

ΠΡΟΣΦΩΝΗΜΑ

Θρησκεία καὶ Πατρίς. Δύο λέξεις ἀποτελοῦσαι τοῦ ἰδεῶδες τοῦ Ἕλληνος. Δύο λέξεις ὑπὲρ τῶν ὁποίων οὗτος τὰ πάντα ἐθυσίασε μὴ φεισθεὶς οὔτε αἵματος οὔτε χρήματος. Δύο λέξεις, τέλος, ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῶν ὁποίων ἐπετέλεσεν ὁ Ἕλλην, μετὰ θυσίας ἑκατομβῶν ὁλοκλήρων, τὴν γιγάντιον ἐποποιΐαν του, ἣν ἀνεξιτήλοις γράμμασιν ἡ Ἱστορία εἰς τὰς χρυσᾶς της δέλτους ἀνέγραψε.

Εἰς τὴν δίνην τῶν ἀτυχημάτων ἅτινα, κακῆς μοίρας ἐπικλωθούσης, ἀπὸ μακροῦ χρόνου, τὸν Ἑλληνισμὸν σύμπαντα περιελίσσουσι, νέον ἐπιπροστίθεται! Ὡς νὰ μὴν ἤρκουν τὰ ἀλλεπάλ-

ληλα πικρὰ δοκιμασίας ποτήρια, ἅτινα μέχρι τρυγὸς ἀκόμη χθὲς ὁ Ἕλλην ἐξεκένωσεν, ὡς νὰ μὴν ἤρκουν αἱ τόσαι πληγαί, αἱ ἀπὸ πολλοῦ ἀτυχῶς ἀνεπούλωτοι, καὶ νέον πλῆγμα δεινότερον τοῦτο τῶν ἄλλων καταφέρεται.

Ὁ Πανάγιος Τάφος πάσχει! Κραυγὴ ἀπαισία ἧς ὁ ἦχος ἀναπάλλει ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ ἀκούσματος αὐτῆς ἀδιακόπως ἐν πάσῃ γωνίᾳ ὅπου ἑλληνικὴ καρδία. Ὁ Πανάγιος Τάφος τὸ σύμβολον τῆς δυνάμεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τὸ ἴνδαλμα τῆς ἀκραιφνοῦς λατρείας αὐτοῦ, τὸ ἀνεκτίμητον κειμήλιον ὅπερ ὁ καλὸς τοῦ ἕλληνος δαίμων ἐνεπιστεύθη αὐτῷ, ἐν κινδύνῳ. Ὁποία δοκιμασία, ὑπερτέρα πάσης ἄλλης! . . .

Καὶ σπεύδει, σπεύδει πάντοτε πρόθυμος πρὸς πᾶσαν θυσίαν, πάντοτε εὐαίσθητος πρὸς πᾶσαν ἐθνικὴν ἀνάγκην ὁ Ἕλλην μὲ τὰς μυρίας ἐπὶ τοῦ σώματός του χαινούσας πληγάς, προσφέρων τὸν ὀβολόν του πρὸς διάσωσιν τοῦ ἀτιμήτου θησαυροῦ. Εἶνε μέγα τῷ ὄντι τὸ ἐνσκῆψαν κακόν, ἀλλὰ θὰ καταστῇ ἀναμφιβόλως μικρόν, πολὺ μικρόν, διότι εἶναι μέγας, πολὺ μέγας ὁ Ἕλλην, ὡς λέων ἐξεγειρόμενος προσβαλλομένων τῶν σκύμνων του.

Εἶναι φυσικὸς νόμος ἡ καταιγὶς νὰ ἐκρήγνυται ἐπὶ βεβαρυμένης ἀτμοσφαίρας πάντοτε, ἀποκαθαιρουμένης εἶτα, παρερχομένης τῆς καταιγίδος· καὶ συνῳδὰ μὲν τῷ νόμῳ καὶ ἡ καταιγὶς αὕτη ἐνέσκηψε ἐπὶ τῆς βεβαρυμένης, ἀτυχῶς διαρκῶς, Ἑλληνικῆς ἀτμοσφαίρας, παρὰ τὸν νόμον ὅμως, αὕτη θέλει μένῃ βεβαρυμένη καὶ κατερχομένης τῆς καταιγῖδος!

Ἓν ἀπομένει ὅθεν ἡμῖν, νὰ σπεύσωμεν δι' ἐργασίας καὶ πρὸ παντὸς διὰ συνεργασίας ἁρμονικῆς, ἀφοῦ πρότερον προφυλάξωμεν ἀπὸ τῆς ἐφημέρου καταιγῖδος τὸ παλλάδιον τῆς θρησκείας μας, ὅπερ ἀναμφιλέκτως θὰ ἔχῃ συντελεσθῇ πρὶν ἢ αἱ γραμμαὶ αὗται ἴδωσι τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, νὰ ἀποκαθαίρωμεν τὴν ἀτμοσφαῖραν τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀπὸ παντὸς νέφους, ὅπερ εἶνε ἱκανὸν νὰ προκαλέσῃ εἰς τὸ μέλλον καὶ τὴν ἐλαχίστην καταιγῖδα κατὰ

τῶν ἱερωτάτων μας ὑποθηκῶν τῆς Θρησκείας μας καὶ τῆς Πατρίδος μας!

Ἐν Βερολίνῳ

***Γ. Ἄδελσον**, Γεν. Πρόξενος, **Ι. Ζ. Χατζηλουκᾶς, Ν. Μιστριώτης** δικηγόροι, **Διομήδης Α. Κυριακὸς** δημοσιογράφος, **Δ. Χρυσὸς** βιομήχανος, **Μ. Χαλκιόπουλος** ἔμπορος, **Δ. Μ. Βαξεβανίδης** βιομήχανος, **Δ. Λυρίτσας, Β. Α. Δεκάζος, Α. Συνιόσογλους**, στρ. ἰατροί, **Ε. Κ. Λοΐζος** μηχανικός, **Ν. Κυπαρίσσης, Γ. Καρβελᾶς, Σ. Βαφειάδης** (Δες Φας) κ.λ.*

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

ΤΩΝ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ

ΨΗΦΙΣΜΑ

Ὁ ἐν Παρισίοις σύνδεσμος τῶν Ἑλλήνων Σπουδαστῶν χαιρετίζει ἐκθύμως εἰς τὴν ὑμετέρᾳ πρωτοβουλίᾳ ἔκδοσιν Λευκώματος ὡς συνθήματος τοῦ συνασπισμοῦ τῶν Ἑλλήνων πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν προνομίων ἡμῶν ἐπὶ τοῦ Παναγίου Τάφου, καθ' ἣν στιγμὴν οὐ μόνον ἑτερόδοξοι,ἀλλὰ φεῦ! καὶ ὁμόδοξοι ἐπιβουλεύονται αὐτά.

Ἡ σπουδάζουσα ἐν Παρισίοις νεολαία συντάσσεται μετ' ἐνθουσιασμοῦ τοῖς ἁπανταχοῦ Ἕλλησιν, ἵν' ἀντιμετωπίσῃ τοὺς ὑπούλως ἢ ἀναφανδὸν διώκοντας τὸν Ἑλληνισμὸν καὶ ἀπειλοῦντας νὰ σφετερισθῶσι βίᾳ ὅσα ἐθνικὰ κειμήλια διεσώσαμεν ἀπὸ αἰώνων κατ' ἀγριωτέρων ἔτι ἐπιδρομέων, μαχόμενοι ἐν τῷ θριάμβῳ τῶν προγόνων ἡμῶν καὶ ἐξ αὐτῶν ἀντλήσωμεν θάρρος καὶ κατέλθωμεν εὐέλπιδες εἰς ἣν προκαλούμεθα σήμερον πάλην, ἀναδεικνύμενοι ἄξιοι ἐκείνων ἀπόγονοι.

Παρίσιοι

(Τ. Σ.) Το ΠΡΟΕΔΡΕΙΟΝ

Μετὰ πάντων τῶν μελῶν

Η ΕΝ ΜΑΓΧΕΣΤΡΙᾼ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΣ

ΠΡΟΣΦΩΝΗΜΑ

Ἡ ἔκδοσις Πανελληνίου Ἐθνικοῦ Λευκώματος ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου, θέλει συγκινήσει πᾶσαν Ἑλληνικὴν καρδίαν ἀπὸ τοῦ Βασιλέως ἡμῶν μέχρι τοῦ χειρώνακτος,

Ὁ Ἅγιος Τάφος, τὸ ἱερὸν τοῦτο κειμήλιον τοῦ Ἑλληνικοῦ Χριστιανισμοῦ, κατέστη ἀπό τινος τὸ μῆλον τῆς ἔριδος παρὰ φυλαῖς ἀλλοτρίαις, αἵτινες τὰ πρῶτα νάματα τοῦ Χριστιανισμοῦ, παρ' ἡμῶν θηλάσασαι, ἐποφθαλμιοῦσι σήμερον ἐπὶ τῆς ἱερᾶς ἡμῶν ἐθνικῆς περιουσίας.

Κ. Ε. Δημητριάδης** Πρόεδρος, **Σ. Χατζόπουλος, Γ. Μαρκέτης, Ι. Α. Νεγροπόντες, Ι. Ε. Ἀγέλαστος, Φ. Σκουλούδης, Π. Π. Νεγροπόντης, Μ. Α. Κοπτήλας, Γ. Σ. Φραγκόπουλος, Α. Ε. Νάτζιος, Ι. Θωμαΐδης, Κ. Α. Μιχαλόπουλος, Θεόδ. Ἐμ. Κάσδαγλος, Θεόδωρος Ρακτιβάν, Δημοσθ. Ψιμούλης, Κ. Σ. Μπούκουρας, Α. Μ. Καλλιάφας, Ι. Α. Ἀλεξανδρόφ, Κ. Α Μαρτάκης, Γεώρ. Λορέντζος, Φραγκῖσκος Μπενᾶς, Κ. Πολιτάκης, κλ.

ΟΙ ΕΝ ΛΕΙΨΙΑ ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΑΙ

Πρὸς τὸν Πανάγιον Τάφον

Χαράσσω ἐν συγκινήσει πρὸς τὸν *Πανάγιον Τάφον* χαιρετισμὸν τῶν ἐνταῦθα Ἑλλήνων σπουδαστῶν, συνταχθέντα ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Ζ. Ζαμάνη καὶ ἐν κοινῇ ἡμῶν συναθροίσει ὁμοθύμως ἀποδεκτὸν γενόμενον.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΠΟΥΛΙΑΣ Δ. Ν.

Πανάγιο σκήνωμα! ναὲ τοῦ Θείου μυστηρίου!
προσκύνημα Χριστιανῶν πάσης τῆς Ὑφηλίου!

Κειμήλιο ἐξαιρετικὸ τῶν πανταχοῦ Ἑλλήνων
δι' Ἀλεξάνδρων τρόπαια, θριάμβους Ἡρακλείων!

Τί νὰ Σοῦ στείλωμ' ἀπ' ἐδῶ, ἀπὸ τὴ Γερμανία,
ποῦ ψύχονται 'ς τὸ ὕπαιθρο τὰ ῥόδα καὶ τὰ ἴα;
Μὲ τί νὰ πλέξουν στέφανο τὰ εὐλαβῆ παιδιά Σου
τὰ βαπτισμένα 'ς τὴ Ζωή,
ποῦ φύλαξες τριήμερο ς' τὰ βάθη τὰ ἱερά Σου,
ἵνα τὸ Ῥῆμα πληρωθῇ;

. . . .

Ἓν μόνο φυλαχτὸ γιὰ Σέ, κιἂν μένουνε μακράν Σου.
ὅμως τηροῦν μεσ' 'ς τὴν καρδιὰ τὰ Ἑλληνόπουλλά Σου.
Τὴν παρακαταθήκη Σου, Σιωνίτιδ' Ἐκκλησία
νὰ Σοῦ ὑπερασπίσουνε μὲ πᾶσά των θυσία!

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΦΙΛΟΜΟΥΣΩΝ

ΕΝ ΚΑΙΡΩ

Ἐθνικὴ εὐχή

Ἡ δυσχερὴς ἀληθῶς θέσις εἰς ἣν περιῆλθεν ἡ ἁγιοταφικὴ ἀδελφότης, δὲν εἶνε τόσον κινδυνώδης διὰ τὴν ἰδιοκτησίαν τῶν προσκυνημάτων, ὅσον νομίζεται γενικῶς. Βέβαιον ὅμως εἶνε ὅτι ἡ οἰκονομικὴ αὐτῆς ἀνεξαρτησία, ἀπὸ τῆς Ρωσσικῆς ἰδίᾳ κυβερνήσεως, ἐκμηδενίζει τὰς ἐνεργείας τῆς Παλ. Ἑταιρείας. Ἀπὸ τῆς πτώσεως τοῦ Κυρίλλου ἡ κατάστασις διατελεῖ τοιαύτη. Ἐπὶ Ἱεροθέου καὶ Νικοδήμου ἐπῆλθον ἡμέραι πολλῷ ὀδυνηρότεραι. Ἡ χρηστοτάτη ὅμως διαγωγὴ τοῦ νῦν Πατριάρχου Δαμιανοῦ ἀπεκάλυψε τὴν ἐπικίνδυνον γάγγραιναν. Ἐν τούτοις κατορθωθεῖσα ἐξωτερικῶς μόνον βελτίωσις τοῦ βίου τῶν πατέρων, ἀφήσασα τὴν οὐσίαν ἀδιόρθωτον, δὲν δύναται νὰ θεραπεύσῃ τὴν καχεξίαν.

Τὸ οὐσιῶδες κακὸν ἔγκειται ἐν αὐτῷ τῷ ὀργανισμῷ τῆς Συνόδου καὶ τῷ πλουτισμῷ τῶν ἀτόμων, ἀστόργως ἐχόντων πρὸς τὸ ἱερὸν ταμεῖον. Ὅπως λέγεται καθ' ἑκάστην ὅτι τὰ ἐθνικὰ ἡμῶν πράγματα θὰ διορθωθῶσιν ὅταν παύσῃ ἡ ἐν τῇ Ἑλλάδι συναλλαγή, οὕτως ἀκριβῶς πρέπει νὰ λεχθῇ ὅτι καὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα τοῦ Παναγίου Τάφου θὰ βελτιωθῶσιν, ὅταν ῥυθμισθῇ ἡ παράδοξος κρᾶσις τῆς Πατριαρχικῆς ἀπολυταρχίας καὶ τῆς ὀχλοκρατίας των Κληρικῶν.

Ἀλλὰ τὰ μέσα τῆς τοιαύτης σωτείρας ἀνοργανώσεως τῆς Ἀδελφότητος γνωρίζουσιν οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἄριστα καὶ ὑπὲρ πάντα ἄλλον. Οὐδὲν δύναται νὰ πράξῃ οὔτε ἡ ἐπίσημος Ἑλλάς, οὔτε ὁ Ἑλληνικὸς κόσμος, μόνιμον καὶ ὁριστικόν. Μόνη ἡ εἰλικρινὴς αὐτοθυσία τῶν Ἁγιοταφιτῶν πατέρων καὶ *μόνη* αὕτη, δύναται καὶ διὰ μαγικῆς ῥάβδου νὰ λύσῃ εὐχερῶς τὸ ζήτημα, ἀρκεῖ νὰ μεταβληθῇ ἡ ἀδελφότης εἰς ἀληθὲς κοινόβιον καὶ νὰ παύσῃ ἡ παράδοξος ἰδιορρυθμία.

Κάϊρον

Κ. ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗΣ
Πρόεδρος τοῦ «Ὁμίλου τῶν Φιλομούσων»

ΟΡΟΣ ΓΑΡΙΖΙΝ ΚΑΙ ΝΕΑΠΟΛΙΣ Ἢ ΣΙΧΕΜ

Η ΠΡΕΣΒΥΓΕΝΗΣ ΜΗΤΗΡ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Ἡ πρό τινος μὲν φήμη περὶ ἐκδόσεως «Πανελληνίου Ἐθνικοῦ Λευκώματος» ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου, ἡ νῦν δ' ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν τούτων ἐνσάρκωσις τῆς ἱερᾶς ταύτης ἰδέας, καὶ τοῦτο ἡλίου φαεινότερον δείκνυται, κἀμὲ μέλος ὂν τῆς ἁγιοταφικῆς Ἀδελφότητος, ὅλως συγκεκινημένον κατέχουσι. Καὶ οὕτως ἐν πλήρει τῇ τῆς χαρᾶς τε καὶ ἀγαλλιάσεως συναισθήσει, ἐνώπιον τῆς τοιαύτης ἱερᾶς καὶ ὑψηλῆς *Ἰδέας*, ἐξαρκοῦμαι ἐν τοῖς ὀλίγοις τούτοις.

Εὔδηλόν ἐστιν, ὅτι ἀπὸ τῶν Ἀποστολικῶν χρόνων ἤρξαντο τὰ ἐλέη, αἱ συνδρομαὶ καὶ βοήθειαι ὑπὲρ τῶν ἐν τοῖς Ἁγίοις Τόποις ἀδελφῶν τῶν πολλαχῶς καταδιωκομένων νέων Ἰσραήλ. Ὁ οὐρανοβάμων Ἀπόστολος Παῦλος ἐν τῇ πρώτῃ πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῇ αὐτοῦ « Περὶ δὲ τῆς λογίας, τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὥσπερ «διέταξα, λέγει, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτω καὶ ὑμεῖς «ποιήσατε. Κατὰ μίαν Σαββάτων ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τι«θέτω, θησαυρίζων ὅ,τι ἂν εὐοδῶται, ἵνα μή, ὅταν ἔλθω, τότε »λογίαι γίγνωνται». (Α' Κορινθ. ΙϚ' 1-3). Ἐννοεῖ οὖν ὁ θεοδίδακτος Ἀπόστολος καὶ διατάττει ἕκαστον Κορίνθιον χριστιανὸν ἀνὰ πᾶσαν ἑβδομάδα νὰ θησαυρίζῃ καὶ ὅταν θὰ διέλθῃ διὰ Κορίνθου νὰ παραλάβῃ μεθ' ἑαυτοῦ τὰ χρήματα καὶ κομίσῃ ταῦτα εἰς Ἱεροσόλυμα. Ἐντεῦθεν καὶ καθ' ἑξῆς ἐγενικεύθη τὸ ἔθος τοῦτο καὶ διὰ τὸ εἶναι ἱερὸν ἐπεκράτησεν ἀκολούθως, ἵν' ἐπ' ἐκκλησίαις ἀναρτῶνται *κυτίδια*, ὡς τοῦτο ἐνιαχοῦ ἄχρι τῆς σήμερον γίγνεται. Ἐντεῦθεν ἀπὸ τῶν παλαιοτάτων χρόνων τοῦ χριστιανισμοῦ οὐ μόνον ἔτρεχον προθύμως ἀδελφοὶ ἐν Χριστῷ εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν Ἱερουσαλήμ, ὅπως ἰδιοχείρως παράσχωσι τήν τε συνδρομὴν καὶ τὴν βοήθειαν αὐτῶν εἰς τοὺς ἁγίους, ἤτοι τοὺς κατοίκους καὶ ἀδελφοὺς ἐν τῇ ἐπηγγελμένῃ Γῇ, οὐ μόνον ἤρχοντο μετὰ κόπων, μόχθων καὶ πολλάκις ἐν θαλάσσαις κινδύνων, βασιλεῖς τε καὶ ἡγεμόνες καὶ πλῆθος τοῦ λαοῦ εἰς προσκύνησιν τῶν ἁγίων

τόπων καὶ ποσὰ ὑπέρογκα ἀφειδῶς κατέβαλλον πρὸς ἀξιοπρεπῆ συντήρησιν κλήρου τε καὶ λαοῦ, ἀλλὰ καὶ ἱεροὺς ναοὺς ἀνήγειρον μεγαλοπρεπεῖς καὶ ξενῶνας μεγάλους ἰδίαις δαπάναις εἰς δόξαν τοῦ Παναγάθου Θεοῦ.

Ἀλλὰ δυστυχῶς ταῦτα πάντα παρῆλθον. Τὴν εὐδαίμονα ἐκείνην ἐποχήν, κρίμασιν, οἷς οἶδε Κύριος τῶν λογιῶν, τῶν ἐλεῶν καὶ βοηθειῶν διεδέχθησαν χρόνοι δυστυχεῖς. Ἔκτοτε ἤρξατο πλέον παλαίουσα κατ᾽ ἰσχυροτέρων ἡ Ἐκκλησία τῶν Ἱεροσολύμων καὶ ἡ πρεσβυγενὴς μήτηρ τῶν Ἐκκλησιῶν Σιὼν ὑπέκυψε κατ᾽ ἀνάγκην εἰς χρέη, ἅτινα ἐλαττουμένων τῶν προσόδων ηὐξήθησαν δικαίῳ τῷ λόγῳ καὶ ὑπεραυξάνουσιν ἐν τοῖς νῦν τοῦ πολιτισμοῦ καὶ φυλετισμοῦ καιροῖς, καθ᾽οὓς ἡ προσοχὴ τῶν εὐσεβῶν ὡς μὴ ὤφειλεν, ἐστράφη εἰς ἄλλα, καὶ ἐγεννήθη ἐν ἐσχάτοις καιροῖς μεγάλη τις καὶ ἀσύγγνωστος θρησκευτικὴ ἀδιαφορία· ὁ πρῴην ζῆλος τῶν χριστιανῶν ὑπὲρ τῆς ἱερᾶς πορείας, ἔνθα ἐπάτησαν οἱ ἄχραντοι πόδες τοῦ Ἰησοῦ, ἔνθα ἐγεννήθη, ἐσταυρώθη, ἐτάφη, ἀνέστη καὶ ἀνελήφθη εἰς τοὺς οὐρανούς, ἐσβέσθη, καὶ ἀπόγονοι τῶν ἐνδόξων προγόνων προσηλώθησαν εἰς ἕτερα, ἐφ᾽ ἃ μὴ δεῖ. Ἵλεως ἡμῖν γένοιτο ὁ Κύριος.

Ἀπέναντι ὅμως τοσούτων στοιχείων ἐνταῦθα καὶ τηλικούτων ἱερῶν Συλλόγων καὶ ἀδελφοτήτων ἐθνῶν καὶ λαῶν πανισχύρων, καυχωμένων ἐπί τε πλούτῳ καὶ δυνάμει αὐτῶν και πάντα κινούντων λίθον πρὸς προσηλυτισμὸν καὶ ἀμέτρήτως δαπανώντων εἰς ἀνεγέρσεις ἀναριθμήτων Καθιδρυμάτων, γενναίως τε καὶ ἀνδρείως ἀνθαμιλλωμένη ἡ γερασμία Ἁγιοταφικὴ Ἀδελφότης, καίπερ μεγάλῃ οἰκονομικῇ περιδαιρομένη καὶ κλυδωνιζομένη δυσπραγίᾳ, ὑποβάλλεται κατ᾽ ἀνάγκην εἰς ὑπὲρ τὰς δυνάμεις αὐτῆς θυσίας καὶ δαπάνας, ἀξιοπρεπῶς τὰ Ἱερὰ Προσκυνήματα, ἁπάσας τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰς σχολὰς διατηροῦσα τοῦ Θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων, καὶ δανειζομένη πολλάκις ὅσον ὅσον μετὰ βαρυτάτων τόκων, σπαταλᾷ ὅπως ὅπως ὑπὲρ τῶν ἁγίων τόπων ἐκ τοῦ ὑστερήματος· διότι οὐκ ἔστιν ἄλλως γενέσθαι. Καὶ διὰ τοῦτο ἄρτι ἀπό-

λυτος πάρεστιν ἀνάγκη ὑπὲρ ἐξευρέσεως πόρων καὶ μέσων σωτηρίων τῶν ἅπαξ διὰ παντὸς πλέον ἐξασφαλισάντων τὴν ἀπέλπιδα Σιωνίτιδα Ἐκκλησίαν καὶ τὰ πατρογονικὰ καὶ ἐθνικὰ ἡμῶν προσκυνήματα, ἅτινα διασῶσαι ἡ θεϊκὴ Πρόνοια.

Ἰόππη

Ὁ Ἡγούμενος τοῦ ἐν Ἰόππῃ Ἑλληνικοῦ Μοναστηρίου
† *Ἀρχιμανδρίτης* ΙΟΥΣΤΙΝΟΣ

Ο ΠΑΝΑΓΙΟΣ ΤΑΦΟΣ

Ὁ μετὰ τὸ Βουλγαρικὸν Σχίσμα ἀποσταλεὶς εἰς Ἀθήνας Ἔξαρχος τοῦ Παναγίου τάφου εὗρεν ἐν τῷ Ἀρχείῳ τοῦ Μετοχίου σὺν ἄλλοις καὶ σημείωσίν τινα, ἐν ᾗ ἀνεγράφετο συνθήκη τις μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας συναφθεῖσα τῷ 1845 καὶ ὁρίζουσα ἔν τινι τῶν ἄρθρων αὐτῆς, ὅτι ὅσα κτήματα ἑλληνικῶν μοναστηρίων ὑπῆρχον ἐν τῷ Ὀθωμανικῷ κράτει, ἡ Τουρκία ὤφειλε νὰ παραδώσῃ εἰς τοὺς νομίμους αὐτῶν κυρίους, ὅσα δὲ μετόχια καὶ κτήματα τοῦ Ἁγίου Τάφου τοῦ ὄρους Σινᾶ καὶ τοῦ ἁγιωνύμου Ἄθω ὑπῆρχον ἐν Ἑλλάδι, αὕτη ὤφειλεν ὡσαύτως ν' ἀποδώσῃ εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας αὐτῶν. Ὄντως ἡ μὲν Τουρκία ἀπέδοτο πάντα τὰ ἐν τῷ Κράτει αὐτῆς κτήματα τῶν Ἑλλάδι, μοναστηρίων, ἀλλ' ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἐλάχιστα μόνον πράγματα τῶν προμνησθέντων Ἁγίων Τόπων παρέδωκε, καθότι γενομένου τοῦ περὶ διαλύσεως μονῶν νόμου, διέλυσε καὶ τοῦ Ἁγίου Τάφου ἀρκετὰ μετόχια, διὸ καὶ ὁ προμνησθεὶς Ἔξαρχος αὐτοῦ προέβη ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀνωτέρω συνθήκης, εἰς ἐπανειλημμένα διαβήματα παρὰ τῇ τότε Ἑλληνικῇ κυβερνήσει, ἀλλ' ἐλάχιστα μόνον πράγματα κατώρθωσε νὰ παραλάβῃ ἀντὶ δὲ τῶν διαλυθέντων μετοχίων ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ὑπέσχετο νὰ παρέχῃ ἐτησίως τῷ Ἱερῷ Κοινῷ τοῦ Παναγίου Τάφου 1000—2000 λιρῶν, ὅπερ ὄντως καὶ ἐγένετο, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τρία ἢ τέσσαρα ἔτη, μετὰ τὴν πάροδον τῶν ὁποίων ἀπεκόπη καὶ τὸ ἐτήσιον τοῦτο χο-

ρήγημα. Ὁ Ἔξαρχος τότε ἀνηνέχθη πρὸς τὸν ἀείμνηστον Ἐπαμεινώνδα Δεληγεώργην, διατελοῦντα Πρόεδρον τῆς κυβερνήσεως τῶν ἀρχῶν τοῦ 1877, καταδείξας αὐτῷ τὴν δυσχερῆ οἰκονομικὴν θέσιν τοῦ Κοινοῦ τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ τὴν ἐθνικὴν ἀνάγκην τῆς τονώσεως τῶν οἰκονομικῶν αὐτοῦ, καθόσον ἡ Ρωσσικὴ Κυβέρνησις προφασιζομένη, ὅτι πολὺ πιθανὸν ἕνεκα τῶν ἐν Παλαιστίνῃ ἐπικρατουσῶν ταραχῶν τὰ ἐκ τῶν ἐν Βεσσαραβίᾳ κτημάτων χρήματα νὰ ἐσπαταλῶντο δῆθεν ἀσκόπως καὶ νὰ μὴ ἐχρησιμοποιῶντο ὑπὲρ τῶν πραγματικῶν ἀναγκῶν καὶ συμφερόντων τοῦ Ἱεροῦ Κοινοῦ τοῦ Παναγίου Τάφου, κατέσχε τὰ κτήματα ταῦτα, ἀποκόψασα οὕτω τὴν σπουδαιοτέραν οἰκονομικὴν ἀρτηρίαν τῆς Ἁγιοταφικῆς Ἀδελφότητος. Ὁ ἀείμνηστος ἐκεῖνος ἀνὴρ ἐκτιμῶν βαθύτατα τὴν σπουδαιότητα τῆς Ἁγιοταφικῆς ἀδελφότητος, καθησύχασε τὸν Ἔξαρχον ὑποσχόμενος αὐτῷ τὴν ἐξεύρεσιν σπουδαίου οἰκονομικοῦ πόρου ὑποχρεῶν ἑκάστην τῶν 500,0000 περίπου Ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν νὰ καταβάλλῃ ἐτησίως ἀνὰ μίαν δραχμὴν ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου. Τὸ μέτρον τοῦτο, τὸ τοσοῦτον ἀληθῶς ἐθνωφελὲς ὅσον καὶ σωτήριον διὰ τὴν Ἁγιοταφικὴν ἀδελφότητα, ἀγνοῶ ἂν διὰ νόμου ἢ ἄλλως πως ἐσκόπει ὁ φιλόπατρις ἀνὴρ νὰ ἐφαρμόσῃ. Ἀλλὰ λυπηρόν, ὅτι κατὰ Μάϊον τοῦ αὐτοῦ ἔτους δι' ἔλλειψιν πλειονοψηφίας ἀπεχώρησε τῆς ἀρχῆς, τὸ δ' ἔτι λυπηρότερσν, ὅτι κατὰ τὸν αὐτὸν μῆνα τοῦ ἔτους 1879 ἀπεβίωσεν ἕνεκα τῆς θλίψεως τῆς προσγενομένης αὐτῷ ἐκ τῶν βιαίων ὀχλαχωγιῶν τοῦ Ἰανουαρίοε τοῦ 1878, ὅτε ὡς ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν ἐκὶ τῆς Οἰκουμενικῆς Κυβερνήσεως ὑπέστη ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ἐπίθεσιν ἐκ μέρους τοῦ ἀφηνιάσαντος ὄχλου. Δυστυχῶς μετ' αὐτοῦ συνετάφη καὶ ἡ εὐγενὴς καὶ εὐεργετικωτάτη αὐτοῦ ἰδέα, οἱ δ' ἔκτοτε μέχρι τῆς σήμερον κυβερνήσαντες τὴν Ἑλλάδα δὲν ἀπέδωκαν, φαίνεται, εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο τὴν προσήκουσαν σημασίαν καὶ σπουδαιότητα.

Τὸ ὑπὸ τῆς διανοίας τοῦ Δεληγεώργη συλληφθὲν σχέδιον οἰ-

κονομικῆς ἀναγεννήσεως τῆς Ἁγιοταφικῆς Ἀδελφότητος, ὡς καταφαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως, εἶνε τὸ προσφορώτερον πάντων, ἀλλὰ καὶ τὸ ὀλιγωτέρας παντὸς ἄλλου δυσχερείας περὶ τὴν πραγμάτωσιν αὐτοῦ ἐγκλεῖον, ἅτε δὴ στενῶς συνεχόμενον πρὸς τὴν πατροπαράδοτον θρησκευτικὴν εὐσέβειαν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἥτις ἕνα καὶ μόνον ἐπίκουρον ἀπῄτει καὶ ἀπαιτεῖ, τὴν δραστηρίαν φιλοπατρίαν τῶν Ἑλλήνων πολιτευτῶν. Ὁ ἐναρμόνιος συνδυασμὸς ἀμφοτέρων, πεποίθαμεν, ὅτι κατ᾽ οὐδενὸς κωλύματος μέλλει νὰ προσκρούσῃ. Δὲν ἔχω λοιπὸν ἢ νὰ εὐχηθῶ διαπύρως, ὅπως ἡ πρὸ τριακονταπενταετίας γεννηθεῖσα ἐθνικωτάτη αὕτη ἰδέα παρουσιασθῇ πλέον περιβεβλημένη σάρκα καὶ ὀστᾶ, ἐπ᾽ ἀγαθῷ καὶ συμφέροντι μεγίστῳ καὶ ἱερῷ τοῦ ἡμετέρου Γένους.

Ἀλλὰ δὲν παραλείπω νὰ προσθέσω, ὅτι καὶ μετὰ τὴν πραγμάτωσιν τοῦ ἱεροῦ τούτου πόθου οὐδὲν καὶ πάλιν δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ γενναῖον ἐν τῇ Ἁγιοταφικῇ Ἀδελφότητι, ἄνευ ἀπολύτως ἐπιβαλλομένης *ἐσωτερικῆς αὐτῆς ἀνασυνιάξεως*, πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ὁποίας ἀπαιτεῖται ἀντηρίτως *ἔλεγχος*. Νὰ δοθῶσι χρηματικαὶ χορηγίαι, ἀλλὰ καὶ αὐστηρὰ καὶ ἀμερόληπτος ἐποπτεία, ὑφ᾽ ἧς τὴν ἀγαθὴν ἐπίδρασιν νὰ διαρρυθμισθῇ ἐσωτερικῶς ἡ Ἀδελφότης, νὰ καταρτίσῃ τὸ οἰκονομικὸν αὐτῆς πρόγραμμα τῆς καλλιεργείας καὶ ἐκμεταλλεύσεως τῶν πολυπληθῶν αὐτῆς γαιῶν, ἐν γένει τὸ πρόγραμμα τοῦ μέλλοντος αὐτῆς. Ἄνευ ὡρισμένου καὶ συνετῶς ἐσχεδιασμένου προγράμματος οὐδεμία κοινότης, οὔτε τὸν βίον αὐτῆς νὰ παρατείνῃ, οὔτε εὐπρεπῶς νὰ ζήσῃ, οὔτε τὸν προορισμὸν αὐτῆς νὰ ἐξυπηρετήσῃ δύναται. Τοιοῦτον δέον ἀπαραιτήτως καὶ ἀνυπερθέτως νὰ καταρτίσῃ ἡ Ἁγιοταφιτικὴ Ἀδελφότης, ἀλλά, καὶ πάλιν, ἐπαναλαμβάνομεν, οὐχὶ ἄνευ ἐλέγχου, τοὐλάχιστον ἐπὶ ὡρισμένον τι χρονικὸν διάστημα.

Ἱερουσαλὴμ
(Πανάγ. Τάφος).

ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΑΤΟΣ *Ἀρχιμανδρίτης*

ΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΠΡΟΣΚΥΚΗΜΑ

Αἰώνιος καὶ ἀδιάρρηκτος σύνδεσμος τοῦ ἡμετέρου ὀρθοδόξου γένους

Τὸ ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου ζήτημα, ὅπερ τελευταίως προὐκάλεσε τὴν προσοχὴν τοῦ ἡμετέρου Γένους, εἶνε κυρίως ζήτημα ὑπὲρ τῆς Ἁγιοταφικῆς Ἀδελφότητος. Ἡ ὑπὸ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου, διὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ἑλένης, ἵδρυσις τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως ἀπήτησε τὴν ἵδρυσιν τάγματος μοναχῶν, ὅπερ, ὡς κατ' ἐξοχὴν Ἁγιοταφιτικόν, ἔμελε νὰ διαφυλάττῃ τὸ Παγκόσμιον Προσκύνημα, νὰ τελῇ τὰς ἐν αὐτῷ τελετὰς καὶ νὰ πράττῃ πᾶν ὅ,τι πράττει οἱονδήποτε μοναχικὸν σύστημα ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ Μοναστηρίῳ, διότι ὁ Ναὸς τῆς Ἀναστάσεως ἱδρύθη οὐχὶ ὡς ἐνοριακὸς οὐδ' ὡς ἐπιτόπιον μόνον ἔχων σημασίαν ναός. Ἐντεῦθεν καὶ τὸ ἐν αὐτῷ τάγμα τῶν μοναχῶν, ἰδίως ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς Ἀραβικῆς ἐπιδρομῆς εἰς Παλαιστίνην, ἥτις ἐξηφάνισε μὲν τὸν χριστιανικὸν ἑλληνικὸν πληθυσμὸν τῆς χώρας, μετεσχημάτισε δὲ διὰ τοῦ ἐξαραβισμοῦ τὰ νῦν σωζόμενα λείψανα αὐτοῦ, κατηρτίζετο ὑφ' ὅλου τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους. Οἱ ἕλληνες μοναχοὶ ἀεννάως μὲν ἐδιώκοντο καὶ ἐφονεύοντο, ἀεννάως δὲ ἀνεπληροῦντο διὰ νέων ἑλλήνων μοναχῶν ἐρχομένων εἰς Παλαιστίνην, διὸ καὶ κατώρθωσεν ἡ Ἁγιοταφικὴ Ἀδελφότης, μετ' ἀνεκδιηγήτους ἀγῶνας αἰώνων ὅλων, πρὸ μὲν τοῦ ιστ' αἰῶνος πρὸς τοὺς ἀλλοθρήσκους, μετὰ δὲ τὸν ιστ' αἰῶνα πρὸς τοὺς ἀλλοδόξους χριστιανούς, νὰ διασώσῃ μέχρι σήμερον ὀρθόδοξον τὴν Ἐκκλησίαν Ἱεροσολύμων, ἀμετάβλητον τὸν ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως αὐτῆς ἔχουσαν χαρακτῆρα ἐν τῇ ἐξαραβισθείσῃ ταύτῃ, κατὰ τὴν γλῶσσαν, χώρᾳ, νὰ περιφρουρήσῃ οὐ μόνον τὰ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν Βηθλεὲμ καὶ Ναζαρὲτ Προσκυνήματα, καί τοι δυστυχῶς παρεισέδυσαν εἰς αὐτὰ καὶ οἱ ξένοι. Ἵνα δὲ προφυλάξῃ τὸν ἐν Παλαιστίνῃ ἡμέτερον λαὸν ἀπὸ τοῦ προσηλυτισμοῦ αὐτῶν συντηρεῖ ἡ Ἀδελφότης ἰδίοις ἀναλώμασι πάντας τοὺς ὀρθοδόξους ναοὺς τῆς Παλαιστίνης μετὰ τοῦ κλήρου καὶ τὰ φιλαν-

θρωπικὰ καθιδρύματα, διανέμει ἄρτον καὶ χρήματα καὶ παρέχει κατοικίας εἰς χιλιάδας ὀρθοδόξων, ἀποτίουσα καὶ αὐτοὺς ἔτι τοὺς φόρους αὐτῶν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, παιδεύει ἐν ταῖς ὀγδοήκοντα περίπου σχολαῖς τῆς Παλαιστίνης περὶ τὰς πέντε χιλιάδας παίδων, ἐν δὲ ταῖς ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ δὴ ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Σταυροῦ ἑκατοντάδας ἑτέρων, οὐ μόνον ἐκ Παλαιστίνης ἀλλὰ καὶ ἁπασῶν τῶν χωρῶν ἡμῶν, ὁμογενῶν παίδων, δαπανῶσα διὰ πάντα ταῦτα τὸ πλεῖστον τοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτῆς.

Ἡ Ἁγιοταφικὴ Ἀδελφότης εἶνε ὁ μόνος σύνδεσμος τοῦ ὅλου ἡμῶν ἔθνους πρὸς τὴν κοιτίδα τῆς ἱερᾶς θρησκείας ἡμῶν, περιφρουροῦσα μὲν τὴν ἀναφαίρετον κληρονομίαν τῶν πατέρων ἡμῶν ἐν τοῖς ἁγίοις τόποις, ἐν οἷς ἡ διεκδίκησις καὶ σπιθαμῆς γῆς καὶ ἁπλοῦ δικαιώματος σαρώματος χθὲς ἀκόμη προὐκάλεσεν αἱματηρὰν διαμάχην, διεξάγουσα ὅμως ὅλως ἄνισον ἀγῶνα πρὸς τοὺς διαφόρους αὐτῆς πολεμίους, ἐπιστηριζομένους ἐπὶ εἴκοσι περίπου Παλαιστινείων ἑταιρειῶν, αἵτινες καὶ χρήματα δυσυπολόγιστα, ἐξ Εὐρώπης τε καὶ τοῦ λοιποῦ χριστιανικοῦ κόσμου, ἐξαποστέλλουσιν εἰς Παλαιστίνην καὶ λίαν ἐπικινδύνους ὑπονομευτὰς αὐτῆς τῆς ὑπάρξεως τῆς Ἁγιοταφικῆς Ἀδελφότητος καὶ τῆς Ὀρθοδοξίας ἐν τῇ ἁγίᾳ Γῇ.

Ἀλλ᾽ ἄλλοις μὲν βεβαίως ἀπόκειται νὰ περιγράψωσι τοὺς ἀγῶνας καὶ τοὺς κινδύνους τῆς Ἀδελφότητος, καὶ νὰ ὑποδείξωσι τοὺς πρὸς ὑποστήριξιν αὐτῆς τρόπους, ἡμῖν δ᾽ ἐπιτραπήτω ἡ παρατήρησις, ὅτι ἐνῷ πρὸς τῷ ἰουδαϊκῷ καὶ σύμπας ὁ χριστιανικὸς κόσμος ἔχει πρὸς τὴν ἱερὰν ταύτην χώραν ἐστραμμένα τὰ βλέμματα καὶ ἐντεταμμένην τὴν προσοχήν, μετ᾽ ἀπεράντου διαφέροντος παρακολουθῶν τὰ ἐν αὐτῇ συμβαίνοντα, ἡ σύγχρονος ἡμῶν τῶν Ἑλλήνων γενεὰ ἀγνοεῖ τὰ ἐπὶ τῶν ἐν αὐτῇ προσκυνημάτων δικαιώματα αὐτῆς καὶ καθήκοντα. Αὐτονόητον δέ, ὅτι ἄνευ μὲν τῆς ἐπιγνώσεως αὐτῶν καὶ τῆς Ἁγιοταφικῆς Ἀδελφότητος ἡ θέσις καθίσταται ἐπισφαλής, ἄνευ δὲ τῆς Ἀδελφότητος τὸ ἡμέτερον Γένος τὸ καθιδρῦσαν διὰ τῶν βασιλέων καὶ ἡγεμόνων αὐ-

τοῦ τὰ ἱερὰ προσκυνήματα καταπλουτῆσαν διὰ κτημάτων καὶ ἐν ἡμέραις πολλῷ τῶν νῦν χαλεπωτέραις διασῶσαν αὐτά, θὰ καταδικάσῃ ἑαυτὸ εἰς ἀποξένωσιν ἀπ' αὐτῶν. Εὐτυχῶς ὅμως καὶ αὐτὴ μόνη τοῦ παρόντος Λευκώματος ἡ ἔκδοσις, διαδήλως μαρτυρεῖ, ὅτι οὐδαμῶς ἀπεσβέσθη ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ ἡμετέρου Ὀρθοδόξου Γένους ἡ βαθεῖα συναίσθησις τοῦ αἰωνίου καὶ ἀδιαρρήκτου αὐτοῦ συνδέσμου πρὸς τοὺς ἁγίους τόπους.

Ἱεροσόλυμα

Ἀρχιμανδρίτης ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
Διευθυντὴς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Σταυροῦ

ΣΙΔΩΝ

ΓΟΛΓΟΘΑΣ

Ὁμολογοῦμεν, ὡς τῇ ἀποστολικῇ Ἐκκλησίᾳ δοκεῖ καὶ ὡς διδάσκουσιν ἡμᾶς αἱ θεῖαι καὶ ἱεραὶ Γραφαί, μίαν καὶ μόνην καθολικὴν ***ἑλληνικὴν*** ἐκκλησίαν ἀκαθαίρετον μὴν ἀεί, κἂν πᾶς ὁ κόσμος αὐτῇ πολεμεῖν βουλεύηται. Οὐδεὶς ἄλλος λαὸς ἐπὶ τῆς γῆς ἀναμφισβητήτως, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι ἐν οὐρανῷ, δικαιοῦται νἀποκαλῇ τὸν χριστιανισμὸν ἑλληνισμὸν ἢ ἡ ἡμετέρα ἑλληνικὴ φυλή. Πάντες οἱ ἱστορικοὶ καὶ οἱ μεγάλοι θεολόγοι, ἐν οἷς καὶ αὐτὸς ὁ πολὺς Harnack ἀνομολογοῦσι καὶ κηρύττουσιν «ὅτι ἀναμφιλέκτως ὁ χριστιανισμὸς καὶ ἡ ἐμπέδωσις αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ εἶνε ἔργον τοῦ ἑλληνικοῦ *πνεύματος*». Οἱ σοφοὶ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, οἱ καὶ πέραν τῶν οὐρανίων ἁψίδων οἱονεὶ ἀναχθέντες τῇ δυνάμει τοῦ νοῦ καὶ τῷ ἐκ θεοῦ λόγῳ, πρὸς ἀναζήτησιν καὶ ἀνεύρεσιν τοῦ πρώτου αἰτίου τοῦ κόσμου, τοῦ δημιουργοῦ ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων, τοῦ θεοῦ, οἵτινες καὶ χριστιανοὶ λογίζονται, ὡς προμηνύσαντες τὸν προαιώνιον λόγον καὶ μετὰ λόγου βιώσαντες, ἐξεκαλέσαντο ἐκεῖθεν τὸν τοῦ θεοῦ λόγον, αὐτὸν τὸν θεὸν ἐκ θεοῦ, τὴν ζωὴν ἐκ ζωῆς, τὸ φῶς ἐκ φωτός, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν διὰ τὴν ἡμετέραν λύτρωσιν ἐκ τοῦ σκότους καὶ τῆς ἁμαρτίας σαρκωθέντα καὶ ἐν ἀνθρώποις πολιτευσάμενον, ὅπως δῷ αὐτοῖς τελείας ἠθικῆς ὑπόδειγμα καὶ ἐγκαινίσῃ νέον τῇ ἀνθρωπότητι βίον.

Πρὸς τὸν ἱερὸν τοῦτον λόφον τοῦ Γολγοθᾶ, πρὸς τὴν ἁγίαν πόλιν Ἱερουσαλὴμ ὡς πρὸς πολικὸν ἀστέρα εἶνε σύμπασα ἡ χριστιανίσασα διὰ τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος ἀνθρωπότης ἐστραμμένη, ἀντλοῦσα ἐκ τοῦ ἐκεῖ ἐκχυθέντος ἐξιλαστηρίου ἀθώου αἵματος τοῦ Ναζωραίου ζωὴν εἰρήνην καὶ παρηγορίαν. Περὶ τὸν ἱερὸν τοῦτον λόφον στρέφεται ἤδη ἡ τῶν καθόλου γεγονότων τῆς ἱστορίας τῆς ἀνθρωπότητος ἐξέλιξις. Εἶνε ἡ ἀκτινοβόλος σκοπιά, ἀφ' ἧς τὰ ἀνθρώπινα ἀπὸ τὴν τῆς δημιουργίας ἡμέραν μέχρι τῆς

ἐσχάτης κρίσεως ἐπισκοποῦνται. Παρόντα, παρελθόντα καὶ μέλλοντα ἐκεῖθεν διευθύνονται.—Μάντεις σοφοὶ καὶ Προφῆται περικυκλοῦσιν ἤδη εὐλαβῶς τοῦτον, ὅτι πᾶν ὅ,τι οὗτοι πρὸ αἰώνων προείκασαν ἢ προῃσθάνθησαν, ὁδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ ἐμφύτου τῷ ἀνθρώπῳ περὶ θεοῦ ἰδέας, τῆς θείας φωνῆς τῆς συνειδήσεως τετέλεσται διὰ τοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τούτου ἐκχυθένυος αἵματος. *Ἁγία Σοφία, Ναὸς* τῆς Ἀναστάσεως καὶ *Ἀκρόπολις* εἰσὶ τὰ οὐσιωδέστερα γνωρίσματα τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς. Γολγοθᾶς καὶ Ἀκρόπολις, ἁγία Σοφία καὶ Ἀκρόπολις εἶνε ταὐτόσημα ταῖς λέξεσιν ἑλληνισμὸς καὶ χριστιανισμός. Εἶνε δύο ἔννοιαι ἀχώριστοι ἀπ' ἀλλήλων. Ἱερώταται κορυφαὶ ἐφ' ὧν εἶνε ἐναποτετυπωμένα δύο μνημεῖα ἄφθιτα, αἰώνια καὶ τῆς ὅλης ἱστορίας τῆς εὐγενοῦς ἑλληνικῆς φυλῆς. Ἐκ τῆς ὑψηλῆς σκοπιᾶς, ἐκ τοῦ ἱεροῦ βράχου τῆς Ἀκροπόλεως, οἱονεὶ ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων φερομένη ἡ ἑλληνικὴ διάνοια ἀνήχθη, καὶ πέραν τῶν οὐρανίων ἀψίδων, καὶ ἐκεῖθεν ἐξεκαλέσατο τὸ θεῖον καὶ κατῆλθεν ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ καὶ ἐνηνθρώπισεν «ἵνα καὶ ἡμεῖς, κατὰ τὸν μέγαν Ἀθανάσιον, θεοποιηθῶμεν». Τὴν ἐνανθρώπισιν δὲ τοῦ υἱοῦ καὶ λόγου τοῦ θεοῦ σαλπίγκων εὐηχότερον ἐκήρυξεν ἐν τῷ κόσμῳ ἡ ἑλληνικὴ φυλή, καὶ ἐν βραχεῖ διὰ τῶν λιγυφθόγγων αὐτῆς ῥητόρων, τῶν ἐκλεκτῶν τοῦ θεοῦ καὶ τῶν πᾶσαν στρέβλωσιν καὶ κάκωσιν ἡρωϊκῶς ὑποστάντων αὐτῆς μαρτύρων, ἐπλήρωσε τὴν οἰκουμένην τῆς θείας τοῦ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ λόφου ἐσταυρωμένου θρησκείας.

Τὸ ἐνταῦθα ἐκχυθὲν ἐξιλαστήριον αἷμα τοῦ Ἰησοῦ, ἐξηγνίσθη ἐν βραχυτάτῳ διὰ τῆς πλημμύρας τοῦ ἰδίου μαρτυρικοῦ μετ' αὐταπαρνήσεως ὑπερανθρώπου αἵματος αὐτῆς τῆς θείας ἑλληνικῆς φυλῆς.

Οὕπω δὲ τὰ ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ ἀπαράγραατα ἡμῶν δικαιώματα εἶνε γράμμασιν ἀνεξιτήλοις καὶ χρυσοῖς ἐναποτετυπωμένα. Οὔτε ὁ πανδαμάτωρ χρόνος, οὔτε ἡ μακραίων καὶ ἀπηνὴς δουλεία, οὔτε αἱ ὕπουλοι καὶ ἐπίβουλοι ἀντιδράσεις τῶν ἰσχυρῶν τῆς

γῆς, οὐδ' αὐτὸ ἀκόμη τὸ ἄφθονον δέλεαρ αὐτῶν ἴσχυσαν νἀπαλείψωσιν αὐτὰ ἐκ τοῦ ἱεροῦ καὶ καθημαγμένου ἐδάφους. Ἡ ὑπὸ δουλείαν ἀπ' αἰώνων τελοῦσα ἐκεῖ ἑλληνικὴ ἐκκλησία οὐδαμῶς τὴν αἴγλην αὐτῆς ἀπώλεσεν. Ἡ ἑλληνικὴ ἐκκλησία κατέχει εἰσέτι τὰ σκῆπτρα τῆς ὑπεροχῆς, καὶ καθημένη ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ ἐκπάγλου Πατριαρχικοῦ θρόνου ἀπὸ πολλῶν αἰώνων, δεσπόζει πάντων ὁμοδόξων τε καὶ ἑτεροδόξων, προκαλοῦσα ἅμα καὶ τὸν σεβασμὸν αὐτοῦ τοῦ κατακτητοῦ.

Ὑπερεκπλήσσεταί τις ἀληθῶς ἀδιακρίτως φυλῆς καὶ θρησκεύματος καὶ συγκινεῖται ἅμα εὑρισκόμενος ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῆς Ἀναστάσεως ἐπ' αὐτοῦ τοῦ Γολγοθᾶ, καὶ θεώμενος ἐκεῖ τὰ τελούμενα μυστήρια ὑπὸ τῶν ἑλλήνων μυσταγωγῶν ἐν τῇ θείᾳ ἡμῶν γλώσσῃ, τῶν διαπρυσίων κηρύκων τοῦ χριστιανισμοῦ τῶν ἁγίων ἑλλήνων Πατέρων ἐν μέσῳ χιλιάδων Ἀρμενίων Ἀράβων Ρώσσων καὶ ἄλλων, καὶ ἐν μέσῳ χιλίων φρουρῶν στρατιωτῶν Τούρκων.

Ὄντως ἀποθαυμάζει τις τὴν δύναμιν τὴν ὑποτάττουσαν πάντας τούτους τοὺς ἰσχυροὺς εἰς μίαν δρᾶκα ἑλλήνων μοναχῶν, ἀόπλων τοῦ Χριστοῦ στρατιωτῶν, καὶ συνέχουσαν πάντας αὐτοὺς ἐν προσευχῇ καὶ κατανύξει πρὸς εὐλαβῆ ἀκρόασιν τῶν ἱερῶν τοῦ πάθους ἀκολουθιῶν, μηδὲ λέξιν ἐννοοῦντας. Ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ σεπτοῦ ἐδάφους καὶ ὑπὸ τοὺς θόλους τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ ἡ πανσθενής, καὶ τὸ ἄφθιτον κλέος τοῦ ἑλληνισμοῦ, ὡς δύο ἀετοὶ ἠδελφωμένοι μυστηριωδῶς συναρπάζουσι τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν τῶν ἐκκλησιαζομένων ἄνευ διακρίσεως, καὶ ὑποτάσσει αὐτοὺς σῶμά τε καὶ ψυχὴν πρὸς ὕμνον καὶ δόξαν τοῦ ἐσταυρωμένου, ὑπὸ τὰς εὐλογίας τοῦ ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ Σωτῆρος ἱσταμένου Ἕλληνος Πατριάρχου.

Ἀναμφισβήτητόν ἐστιν ὅτι ἀπὸ τῆς ἐνδόξου εἰσόδου τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες εἴμεθα οἱ θεόθεν κεκλημένοι φρουροὶ τῶν ἱερῶν προσκυνημάτων, ἅτινα εἰσὶν ἐκ τῶν οὐσιωδεστέρων γνωρισμάτων τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς. Κατὰ

θείαν δὲ οἰκονομίαν καὶ διὰ τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν μαρτυρικῶν αὐτῆς ἀγώνων διεσώθησαν ἀλώβητα ἐκεῖνα καὶ ἀπαραβίαστα. Ἀλλὰ πρὸς διατήρησιν τούτων καὶ τῆς ἀπ' αἰώνων ἐξασκουμένης ἐπιρροῆς αὐτῆς ἐπὶ τῶν ἰθαγενῶν, αἱ ὑποχρεώσεις, εἰς ἃς ὑπήχθη ἡ ἑλληνικὴ ἐκκλησία ἐκεῖ, ἔχουσα πάντοτε ἐν ὄψει τὸ τῶν ἀρχαίων «σὺν Ἀθηνᾷ καὶ χεῖρα κίνει» ἐπολλαπλασιάσθησαν καὶ ἐξερράγη κρίσις οἰκονομική, ἀπειλοῦσα τὴν ὅλην ἁγιοταφικὴν ἀδελφότητα.

Αὕτη, διατηροῦσα, πλὴν τῶν δύο μεγάλων σχολῶν, τῆς μὲν μιᾶς σκοπούσης τὴν μόρφωσιν καὶ ἐκπαίδευσιν τῶν μελλόντων νὰ ἀναχθῶσιν εἰς τὸ ὕψιστον τῆς ἐκκλησίας ἑλλήνων ἀξίωμα, τῆς δὲ ἑτέρας τὴν προπαρασκευὴν ἐγγάμων ἱερέων ἐκ τῶν ἰθαγενῶν, καὶ ἅπαντα τὰ σχολεῖα τῆς Παλαιστίνης, καὶ τῆς πέραν τοῦ Ἰορδάνου παροικίας, διατηροῦσα ὡσαύτως νοσοκομεῖα, παρέχουσα φάρμακα πρὸς τοὺς ἰθαγενεῖς δωρεὰν καὶ ἰατροὺς κατοικίαν ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ τροφὴν πολλάκις, δαπανᾷ περὶ τὰς 350 χιλιάδας φράγκα ἐνιαυσίως. Διὰ τῶν τοιούτων δὲ νομίμων οἱονεὶ γενομένων δαπανῶν κατωρθώθη ἡ διατήρησις τῆς ὑπεροχῆς τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησίας ἐν τῇ ἁγίᾳ πόλει, παρ' ὅλας τὰς ἐπιβουλὰς τῶν ἐναντίων.

Ἤδη ὅμως τὴν ἀδελφότητα μαστίζει κρίσις οἰκονομικὴ τοιαύτη, ὥστε ἂν μὴ τὸ ἔθνος ἔλθῃ ἀρωγόν, οὐ μόνον διὰ τοῦ πενιχροῦ ὀβολοῦ τῆς ὀρθοδοξίας ἀλλὰ διὰ ἀναγραφῆς ἐνιαυσίως ἱκανῆς δαπάνης ἐν τῷ προϋπολογισμῷ θέλομεν ἀπολέσει διὰ παντὸς ἓν τῶν οὐσιωδεστέρων γνωρισμάτων τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς τὸν ἱερὸν λόφον τοῦ Γολγοθᾶ, οὗ διάκονοι καὶ πιστοὶ φρουροὶ ἀπὸ αἰώνων *ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες ἐτάχθημεν*. Ὅταν ὅμως ἓν τῶν ἱερωτέρων κειμηλίων τοῦ ἑλληνισμοῦ, καὶ μάλιστα τὸ κατ' ἐξοχὴν αὐτοῦ γνώρισμα, ὁ ἱερὸς λόφος τοῦ Γολγοθᾶ, ἀπόλλυται, τότε πάντως συναπολλύμεθα καὶ ἡμεῖς οἱ ἐν τῇ ἐσχατιᾷ ταύτῃ ἐκ τῶν ἀπεράντων ἑλληνικῶν χωρῶν οἱ ἐλεύθερον ἀέρα ἀναπνέοντες, πρὸς οὓς ἅπας ὁ ἑλληνισμὸς μετ' ἐλπίδος προσατενίζει, μέχρις οὗ ἀκούσῃ τὸ ἀπὸ πολλῶν αἰώνων ἐναγωνίως ἀναμενόμενον πανελλη-

νιον ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας σάλπισμα. Καὶ πρὸς τὸν λόφον τοῦτον ὀφείλομεν θαυμασμὸν καὶ λατρείαν καὶ ὑποταγὴν ἡμεῖς, ὅτι οὗτος εἶνε κτῆμα ἀναφαίρετον αὐτοῦ τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος, καὶ οὐδεὶς ἄλλος ἐπὶ τῆς γῆς δικαιοῦται νὰ ἐπεγείρῃ ἀξιώσεις οἱασδήποτε. Ἐγκαρτέρησιν δ' οὕτω καὶ πρόθυμον συνδρομὴν μετ' ἐνθουσιασμοῦ καὶ αὐταπαρνήσεως ἂς ἐξασφαλίσῃ παρ' ἡμῶν ἡ Σιωνῖτις Ἐκκλησία, πεπεισμένη. ὅτι ἀνήκομεν οὐ μόνον εἰς τὴν εὐλογίαν της, ὡς γνήσια τέκνα της, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς διαταγάς της, ὡς ἀκοίμητοι καὶ γενναῖοι αὐτῆς στρατιῶται.

Ἀρχιμανδρ· ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΛΕΒΕΝΤΟΠΟΥΛΟΣ
Δ. Φ. Καθηγητὴς τῶν Α. Α Β. Β. Υ. Υ
τῶν Βασιλοπαίδων
πρωτεφημέριος Β. Ναυτικοῦ καὶ καθηγητὴς σχολ. Δοκίμων

ΑΥΤΑΠΑΡΝΗΣΙΣ ΑΦΟΣΙΩΣΙΣ ΕΥΣΕΒΕΙΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ

Εὐνόητον πόσον δυσχερὴς τυγχάνει ἡ ἀπάντησις εἰς τοιαῦτα ἐρωτήματα καὶ δι' ἄλλους μὲν λόγους, οἴκοθεν ἐννοουμένους, ἀλλὰ διὰ τὴν μὴ πλήρη καὶ τελείαν γνῶσιν τῶν τοῦ Παναγίου Τάφου πραγμάτων, ἧς ἄνευ κίνδυνος ὑπάρχει νὰ ἐμπέσῃ τις εἰς πλάνας. καὶ ν' ἀδικήσῃ ἄκων πρόσωπα καὶ πράγματα. Εἰς τὴν θέσιν ταύτην ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι εὑρίσκομαι, ἐντεῦθεν δὲ καὶ ἡ δυσχέρεια καὶ ὁ ἐμὸς δισταγμός.—Ἄνδρες πολὺ ἐμοῦ εἰδημονέστεροι τῶν τοῦ Π. Τάφου πραγμάτων, καὶ δὴ ταῦτα ἐγγύτερον ἐξετάσαντες καὶ γνωρίσαντες, θὰ δυνηθῶσι βεβαίως νὰ συνεισφέρωσι τὴν πολύτιμον αὐτῶν συμβολὴν ἐπὶ ζητήματος τὰ μάλιστα περισπουδάστου ὑπὸ ἔποψιν θρησκευτικὴν καὶ ἐθνικήν, ὅσον εἶναι τὸ προκείμενον, καὶ νὰ διαφωτίσωσι τὰ κατὰ τοῦτο, ὡς ἐμπρέπει εἰς ἄνδρας γενναίους καὶ φιλοπάτριδας, ἀληθῶς δὲ καὶ εἰλικρινῶς ἐνδιαφερομένους, ὅπως σῶα καὶ ἀσινὴς καὶ ἀλώβητος διατηρηθῇ ἐν ταῖς χερσὶν ἡμῶν εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα ἡ εἰς ἡμᾶς, Θείᾳ εὐδοκίᾳ, ἐμπιστευθεῖσα ἱερὰ παρακαταθήκη. Τολμῶ ἐν τού-

τοις καὶ ἐγὼ νὰ προβῶ εἰς τὴν διατύπωσιν τῆς ἐμῆς ταπεινοτάτης γνώμης. Καὶ ἰδού :

Α΄.) *Αὐταπάρνησις* ἐκ μέρους τοῦ ἱεροῦ κλήρου *καὶ ἀφοσίωσις ἐξ εὐσεβείας*, ἐκ μέρους τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς προσκυνήματα καὶ τ᾽ ἄλλα πολυτιμότατα ἱερὰ κειμήλια. Τὸ πνεῦμα τῆς αὐταπαρνήσεως ἐν τῷ κλήρῳ καὶ τὸ πνεῦμα τῆς εὐσεβείας ἐν τῷ λαῷ, θέλει συντελέσει μεγάλως εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς παρούσης καταστάσεως τοῦ Παναγίου Τάφου. Διὰ τῶν στοιχείων τούτων ἐσώθη πάντοτε τὸ κράτος τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν τοῖς Ἁγίοις Τόποις, καὶ δὴ ἐν μέσῳ δεινοτάτων καιρικῶν περιστάσεων. Ἀνάγκη λοιπὸν ἐργασίας πρὸς ἐπικράτησιν καὶ νῦν τῶν δύο τούτων στοιχείων.

Β΄.) *Ῥύθμισις* τῆς ἐξωτερικῆς πολιτείας τῆς Ἁγιοταφικῆς Ἀδελφότητος κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῶν περιστάσεων, καὶ συνῳδὰ ταῖς τοῦ χρόνου μεταβολαῖς, ἰδίᾳ δὲ καὶ κατ᾽ ἐξοχὴν *ἐν τοῖς οἰκονομικοῖς*. Οἱ καιροὶ μεταβάλλονται καὶ ἡ ἐμμονὴ εἰς παλαιὰς συνηθείας δὲν εἶναι πάντοτε ἔργον φρονήσεως. Τοὐναντίον πολλάκις συνεπάγεται γενικωτέρας καὶ ἀνεπανορθώτους ἠθικὰς καὶ ὑλικὰς βλάβας, ἐν αἷς βεβαίως μένει ἄτρωτον καὶ τὸ μερικώτερον συμφέρον. Ἐνδείκνυται λοιπὸν τῇ Ἁγιοταφικῇ Ἀδελφότητι, εἰλικρινῶς συνεργαζομένῃ, γενναίως καὶ προθύμως ν᾽ ἀποδεχθῇ καὶ νὰ ἐκτελέσῃ τὰς ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Δαμιανοῦ ἐσχάτως ἐν συνεννοήσει μετὰ τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἰωακεὶμ τοῦ Γ΄ ὑποδειχθείσας οἰκουμενικὰς μεταρρυθμίσεις, *ἰδίᾳ δὲ εἰς τὴν ἕνωσιν τῶν δύο ταμείων*. Ἡ μεταρρύθμισις αὕτη, τὸ μὲν θέλει ἀποτρέψει τὸν ἐπικρεμάμενον σοβαρώτατον κίνδυνον τοῦ Π. Τάφου ἐκ τῆς φαινομένης οἰκονομικῆς Αὐτοῦ ἀνεπαρκείας τὸ δὲ θέλει συντελέσει βραδέως πως ἴσως, ἀλλ᾽ ἀσφαλῶς, εἰς τὴν οἰκονομικὴν αὐτοῦ ἀνεξαρτησίαν ἐξ ἧς κυρίως ἤρτηται καὶ ἡ ἀσφάλεια Αὐτοῦ ἐν τῷ μέλλοντι. Καὶ

Γ΄.) Πρέπει νὰ παύσωμεν καὶ οἱ τοῦ Ἐλευθέρου Βασιλείου Ἕλληνες καὶ ὁ ἁπανταχοῦ Ἑλληνισμός, πάντες ἡμεῖς οἱ «τῶν

σεσωσμένων οἱ παῖδες», ἀδιαφόρως ἔχοντες πρὸς τοὺς Ἁγίους Τόπους. Ν' ἀτενίζωμεν πρὸς αὐτοὺς νοερῶς μετ' εὐλαβείας καὶ ζήλου ἱεροῦ, καὶ νὰ θεωρῶμεν Ἁγίαν καὶ εὐλογημένην τὴν ἡμέραν καὶ τὴν στιγμήν, καθ' ἣν θὰ θέλωμεν ἀξιωθεῖ νὰ πατήσωμεν τὸν πόδα ἐπὶ τῆς Ἁγίας Γῆς, καὶ νὰ προσκυνήσωμεν τὸν Πανάγιον Τάφον τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν. Εἰς τὸ μὲν μεγάλως θέλει συμβάλλει τὸ ἐν καταλλήλοις περιστάσεσιν ἱερὸν κήρυγμα καὶ ἡ διδασκαλία, ἀπὸ τῶν δημοτικῶν σχολείων ἀρχομένη, εἰς δὲ τὸ ἕτερον ἡ διοργάνωσις μεγάλης Σιωνίτιδος ἢ Παλαιστινείου Ἑταιρίας, καθ' ὃν τρόπον διωργάνωσαν τοιαύτην ἄλλοι.

Τὰ μικρὰ ταῦτα καὶ ἐν γενικωτάταις γραμμαῖς διαβιβάζων ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἐν λόγῳ θέμα, εὔχομαι τῷ Ὑψίστῳ νὰ ἐπιδαψιλεύῃ ἐπὶ τὸ ἀναληφθὲν θεάρεστον καὶ ζωτικώτατον τῷ Ἔθνει καὶ τῷ Γένει ἡμῶν ἔργον, καὶ τοῖς ἐν τούτῳ συνεπικουροῦσι τὴν ἀντίληψιν Αὐτοῦ καὶ τὰς εὐλογίας.

Μόναχον

Ἀρχιμανδρίτης ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΒΛΑΧΟΣ
Ἐφημέριος τῆς ἐν Μονάχῳ Ἑλληνικῆς
Ἐκκλησίας τῶν Ὀρθοδόξων

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΟΥ ΤΑΦΟΥ

Ἐν τῷ ἱερῷ Καθιδρύματι καταβιοῖ ὁμὰς μοναχῶν, οἵα καὶ ἐν Ἁγίῳ Ὄρει. Καὶ ἡ μὲν πρώτη ἐπιβουλεύεται καὶ ὑπονομεύεται ὑπὸ τῶν Καθολικῶν, Διαμαρτυρομένων, Ἀρμενίων, Κοπτῶν, Ἀβυσσινῶν καὶ τοῦ πλουσίου Ῥωσσικοῦ στοιχείου, ἡ δὲ τελευταία ὑπὸ τῆς Πανσλαυϊστικῆς Ἑταιρίας, τῶν Ῥωμούνων, Βουλγάρων καὶ Σέρβων. Ἀμφότεραι δ' αὗται αἱ μοναστικαὶ ὁμάδες διακρατοῦσιν ἐθνικὰ κέντρα ὑψίστης σημασίας· τοῦ μὲν Παναγίου Τάφου ὄντος κεφαλῆς τῆς Ἀνατολῆς, τοῦ δὲ Ἁγίου Ὄρους κεφαλῆς τῆς Ἑλλάδος. Δύναμαι μάλιστα νὰ προσθέσω, ὅτι ὁ ἀμεσώτερος κίνδυνος εἶναι ὁ περὶ Ἁγίου Ὄρους, ὑπὲρ οὗ εἰσέτι δὲν

ἐδόθη οὐδεμία προσοχή, καίτοι ἐπεσκέψατο τοῦτο πρὸ ἑνὸς ἔτους καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑταιρίας τοῦ «Ἑλληνισμοῦ» κ. Καζάζης, ὃν συνώδευσα κατὰ τὴν περιοδείαν του ταύτην, καὶ ἐξέδωκα δύο ἔργα μου «ὁ Ἄθως καὶ ἡ Χαλκιδική» καὶ «τὸ Ἅγιον Ὄρος» μετὰ χρωμολιθογραφικοῦ χάρτου καὶ πολλῶν εἰκόνων, πρὸς διαφώτισιν τῆς ἐπικρατούσης ἐν αὐτῷ ἐλεεινῆς ἐθνικῆς καταστάσεως.

Αἱ μέχρι τοῦδε γενόμεναι πατριωτικαὶ ἐργασίαι, εἰσφοραὶ καὶ διακωδωνίσεις περὶ τοῦ σοβαροῦ κινδύνου ὃν διατρέχει ὁ Πανάγιος Τάφος, μὴ οὖσαι πρακτικαὶ καὶ βάσιμοι, ἀλλὰ μονομερεῖς καὶ ἄνευ ἑνότητος, ἐπήνεγκον τὴν κακὴν πίστιν τοῦ ἱεροῦ Καθιδρύματος καὶ ἀπεκάλυψαν τὴν πτωχείαν αὐτοῦ παρὰ τοῖς ἑτεροδόξοις καὶ ὁμοδόξοις ἡμῶν, τοῖς καραδοκοῦσιν ἵνα ἐπωφεληθῶσιν ἐκ τῶν τοιούτων διασκιρτήσεων καὶ ἀτακτημάτων ἡμῶν. Ἐπιτρέψατέ μοι δὲ νὰ ἐρωτήσω. Τί ἐκέρδισεν ὁ Πανάγιος Τάφος ἐκ τῶν φωνασκιῶν καὶ κλαυθμηρισμῶν ἡμῶν καὶ ἐκ τῆς εἰσπράξεως 15-20,000 ἴσως εἰκοσοφράγκων, ἅτινα ἠντλήθησαν δυσφόρως ἐκ τῶν βαλαντίων τόσων μεμψιμοίρων καὶ ἀκατηχήτων ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς ἰδέας ἀνθρώπων, οἵτινες εὗρον εὐκαιρίαν καὶ ἐξήμεσαν κατὰ τῶν καλογήρων πᾶν ὅ,τι προήρχετο ἐκ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας των; Οὐδὲν ἕτερον ἐπράξαμεν, ἢ ὅτι ἐρρίψαμεν τὰ ἀργύρια αὐτῶν ἐντὸς τῶν τετρυπημένων πίθων τῶν Δαναΐδων· εἰς οὐδὲν δ' ἕτερον συνετελέσαμεν ἢ νὰ ἐμφράξωμεν προσκαίρως μερικὰς ὀπὰς καὶ διανοίξωμεν εὐρυτέρας καὶ ἀνεπανορθώτους, κηρύξαντες διὰ τοῦ μὴ ἐπικρατοῦντος ἀτυχῶς παρ' Ἕλλησι πρακτικοῦ πνεύματος, ἀλλὰ τοῦ τῆς διαφημίσεως ἢ τῆς ῥεκλάμας, τὴν πτώχευσιν τοῦ ἐθνικοῦ τούτου Καθιδρύματος.

Ἀλλ' ἦν τόσῳ δυσχερὴς ἡ σύναψις ἐν καιρῷ δανείου ἐξ 130,000 εἰκοσοφράγκων ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου, ὅπερ ἤθελε διατηρήσῃ εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν θέσιν του τὸ Ἱερὸν Προσκύνημα; Οὐχί. Διότι ἀνετέθη ἐμοὶ τῷ ταπεινῷ τοιαύτη τις ἐνέργεια τὸν παρελθόντα Μάϊον κατὰ τὴν ἐξ Ἱεροσολύμων εἰς Αἴγυπτον μετάβασίν μου, καὶ εὗρον ὅτι ἦτο δυνατὴ ἡ σύναψις δανείου παρ' ὁμο-

γενέσιν καὶ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ τῆς Ἑλλάδος. Τί ὅμως ἄχρι σήμερον οἱ μεγαλοπατριῶται καὶ μεγαλοϊδεᾶται ὑπουργικοὶ καὶ μὴ ἐκστομίζουσιν; Εἰς τὸν Ἅγιον Τάφον νὰ κάμωμεν δάνειον, ὅπου ὅλοι οἱ Ἁγιοταφῖται Πατέρες ἔχουσι καταθέσει χρήματα εἰς τὰς Τραπέζας καὶ διαπράττουσιν ὄργια!

Πόσον ἐθελοτυφλοῦμεν ἐθνικῶς οἱ ταλαίπωροι! μὴ ἀποβλέποντες εἰς τὴν ἀπώλειαν τοῦ σπουδαίου τούτου ἐκκλησιαστικοῦ καὶ ἐθνικοῦ κέντρου μας, ἀλλὰ μυκτηρίζοντες καὶ ἐξευτελίζοντες τὴν ὕλην μεθ' ἧς θέλομεν ἐργασθῇ ἐθνικῶς. Δύναμαι ν' ἀποφανθῶ, ὅτι οἱ Ἁγιοταφῖται εἶναι ἄξιοι θαυμασμοῦ καὶ ἂν ἀποδεχθῶμεν ὅλας τὰς ἐλλείψεις των καὶ τὰ τρωτά· διότι μὲ τὸ ἐγχειρίδιον ὑπὸ τὸ μοναχικὸν τριβώνιον καὶ τὸ πολύκροτον ἄχρι σήμερον, διέσωσαν τὴν ἱερὰν ταύτην κιβωτὸν ἀπὸ τὰς ἅρπαγας χεῖρας τῶν ἑτεροδόξων καὶ ὁμοδόξων ἡμῶν ἑτεροφύλων. Ἡ ἐνυπάρχουσα ὕλη τῶν μοναχῶν ἐν τῷ Παναγίῳ Τάφῳ τοιαύτη ὑποτίθεται ὅτι εἶναι, καὶ μετ' αὐτῆς, ἀγαθῆς ἢ φαύλης, εἴμεθα ἠναγκασμένοι νὰ συνεργασθῶμεν. Πρὸς τί λοιπὸν αἱ κατὰ τῆς Ἀδελφότητος αὐτοῦ καταφοραὶ καὶ ἀθυροστομίαι ἡμῶν, αἵτινες ἀπογοητεύουσι ταύτην καὶ θᾶσσον ἢ βράδιον θέλουσι καταστήσῃ ἀδρανῆ καὶ ἀχρείαν μάζαν, κωφεύουσαν εἰς τὰ ἑκάστοτε νευροπαθῆ καὶ ἄγονα πατριωτικὰ ἡμῶν ἐγερτήρια;

Ἀντὶ τῆς ἐκδόσεως τοῦ πανελληνίου ἐθνικοῦ Λευκώματος ἐν ᾧ θέλουσι καταχωρισθῇ αἱ γνῶμαι διαφόρων διαπρεπῶν ἀνδρῶν, αἵτινες μοιραίως δυστυχῶς, θὰ ὦσι καθ' ἡμᾶς αὐτὰ τὰ νέα ἐφευρέσεως ὅπλα, ἅτινα θὰ χορηγήσωμεν τοῖς πολεμίοις ἡμῶν· καὶ ἀντὶ τῆς νέας ταύτης ἐπαιτείας, ἥτις θὰ ἐμφανίσῃ λυπηρὰν τὴν κατάστασιν τοῦ Παναγίου Τάφου, φρονῶ, ἐγὼ ὁ ἐλάχιστος, ὅτι πρέπει νὰ συστηθῇ εἰς τοὺς ὁμογενεῖς νὰ καταθέσωσιν ἱκανὰ χρηματικὰ ποσά, πρὸς σύστασιν μυστικοῦ ἐθνικοῦ κέντρου, καλουμένου «Ἱερὸς σύνδεσμος τῶν Ὀρθοδόξων προσκυνημάτων», διεπομένου ὑπὸ πενταμελῶν ἐξοχοτήτων τῆς Ἑλλάδος, ἀμιγῶν πάσης πολιτικῆς ἀποχρώσεως, ἀνεξαρτήτων ὑλικῶς καὶ ἐχόντων τὸ

πατριωτικὸν σθένος, ἵνα διά τε τῆς κοινωνικῆς αὐτῶν θέσεως, τοῦ χρήματος καὶ ἑτέρων *πλαγίων μέσων*, ἐπιτρεπομένων εἰς τοὺς ἀγωνιζομένους ὑπὲρ τῆς θρησκείας καὶ τοῦ Ἔθνους, νὰ ἐπιβληθῶσι τοῖς Μοναχοῖς τοῦ Φαναρίου, τοῦ Παναγίου Τάφου, τοῦ Ἁγίου Ὄρους, τοῦ Σινᾶ, τοῖς τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ Θρόνου καὶ πᾶσι τοῖς ἐν ταῖς ἀλυτρώτοις χώραις μοναστικοῖς ἐθνικοῖς ἡμῶν κέντροις, ἅτινα πάντα ἐκ βάθρων κλονίζονται, ὡς ἡμεῖς καλῶς ἴσμεν, ἀφ᾽ ἑνὸς μὲν ἕνεκα τοῦ πλημμελεστάτου ὀργανισμοῦ των, καὶ ἐξ ἑτέρου ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως ὑγιοῦς καὶ εἰλικρινοῦς ἐθνικοῦ κέντρου, περὶ ὃ ἐπιποθοῦσι μὲν νὰ συγκεντρωθῶσιν οἱ ἐν αὐτοῖς, ἀλλ᾽ οὐδαμοῦ ἐξευρίσκουσι τοῦτο. Πλεῖστοι Ἁγιοταφῖται καὶ Ἁγιορεῖται Μοναχοί, ἀνώτεροι τῆς περιβαλλούσης αὐτοὺς ὑλικῆς ἀτμοσφαίρας, ἐν τῇ πρὸς αὐτοὺς διακοινώσει τῶν ὑπὲρ θρησκείας καὶ ἔθνους αἰσθημάτων μου, μοὶ ἀπήντησαν μετὰ πόνου, ἀλλὰ καὶ σθένους ψυχῆς: « *Θέλομεν νὰ ἐργασθῶμεν ἐθνικῶς· ἀλλὰ ποῦ ν᾽ ἀποτανθῶμεν; Εἰς τὴν σαπρὰν πολιτείαν τῆς Ἑλλάδος, ἥτις πίπτει καὶ ἀνίσταται ἵνα αὖθις καταπέσῃ οἰκτρῶς; Δότε ἡμῖν ἐθνικὸν ὑγιὲς κέντρον ἵνα στηριχθῶμεν, καὶ ὅπερ νὰ γνωρίζωμεν, ὅτι θὰ μᾶς προστατεύσῃ, ἐὰν ἐκτεθῶμεν, καὶ τότε θέλετε ἴδῃ τὰ θαύματα τοῦ ράσου, ὅπερ τόσῳ ἀσυστόλως λακπατεῖται καὶ διασύρεται ὑπὸ τοῦ τυχαίου ἀγύρτου ψευδοπατριώτου* ».

Κατελθὼν εἰς Ἑλλάδα τὸν Μάρτιον τοῦ 1902, πρὸς ἔκδοσιν τῶν ὑπὲρ τοῦ Ἁγίου Ὄρους ταπεινῶν ἔργων μου, ἐπρότεινα τοῖς ἁρμοδίοις τὴν σύστασιν τοῦ ἀνωτέρω ἐθνικοῦ κέντρου, τὸ δὲ εἰσπραχθησόμενον ποσὸν ἐκ τῆς ἐκδόσεως τούτων καὶ πωλήσεως νὰ κατατεθῇ ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ τούτου σκοποῦ. Πάντες μοὶ ὑπεσχέθησαν ἐκθύμως καὶ πάντες ἐπεκρότησαν τὰς ἰδέας μου, ἀλλ᾽ οὐδαμοῦ εὗρον τὸ ἀντισήκωμα αὐτῶν. Μετέβην τὸν παρελθόντα Ἀπρίλιον εἰς Αἴγυπτον καὶ Ἱεροσόλυμα, ἐμελέτησα τὰ ἐθνικὰ πράγματα καὶ ἐπανακάμψας θερμουργότερος, ἐπρότεινα αὖθις τὴν σύστασιν τοῦ εἰρημένου ἐθνικοῦ κέντρου εἰς τρία ἐν Ἀθήναις πρόσωπα, ἅτινα μοὶ ὑπεσχέθησαν ὅτι θ᾽ ἀναλάβωσι μετ᾽ ἄλλων τὸν καταρτισμὸν

τούτου ἐπὶ τῇ βάσει ὑπομνήματός μου περὶ τοῦ διοργανισμοῦ αὐτοῦ καὶ τῆς προελεύσεως τῶν μεγάλων πόρων τοῦ Ταμείου του. Τὸ τοιοῦτον δὲ ὑπόμνημά μου κατερχόμενος κατὰ τὸν προσεχῆ μῆνα εἰς Ἀθήνας πρὸς ἔκδοσιν τοῦ περὶ Ἁγίου Ὄρους μετὰ εἰσαγωγῆς ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστὶ « Ὁδοιπορικοῦ Ἐνθυμίου » μου πρὸς ἀντίδρασιν τῶν τοιούτων ἀλλοεθνῶν θέλω ὑποβάλῃ καὶ ἴδωμεν τὰ πρακτικὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐνεργειῶν μας.

Φρονοῦμεν, ὅτι ἐὰν δὲν κατωρθώσωμεν τὴν σύστασιν τοῦ ἀνωτέρω μυστικοῦ ἐθνικοῦ κέντρου ἐν εἴδει Παλαιστινείου Ἑταιρείας, διαβεβαιῶ οὐχὶ ἐγωϊστικῶς, ἀλλὰ διότι πονῶ εἴπέρ τις καὶ ἄλλος ὑπὲρ τῶν εἰρημένων ἐθνικῶν κέντρων, ὧν ἐπὶ δεκατετραετίαν νυχθημερὸν μελετῶ τὴν τάξιν καὶ γινώσκω τὰ ἐν αὐτοῖς λεπτομερῶς, ὅτι μετὰ τὴν πτῶσιν τοῦ Ἀντιοχικοῦ θρόνου θὰ ἔχωμεν ἴσως τὴν τοῦ Ἁγίου Ὄρους, τὴν τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ, τὴν τῶν Ἱεροσολύμων καὶ τέλος τὴν τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου ! !

Ἡ ἐξεύρεσις χρηματικῶν πόρων καὶ ἡ συγκρότησις μεγάλων κεφαλαίων καθ' ἡμᾶς, εἶναι εὐκολωτέρα ἢ ἡ ἐξεύρεσις νουνεχῶν ἀνδρῶν, ἐμπλέων αὐταπαρνήσεως, θυσιαζόντων καὶ τὰ ἴδια συμφέροντα καὶ τὴν ζωὴν αὐτῶν ἐν ἀνάγκῃ ὑπὲρ τῶν ἱερῶν ἐθνικῶν κέντρων. Τούτους πρέπει νὰ ζητήσωμεν.

Κατεδείχθη ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου ὅτι σχεδὸν ὅλοι οἱ ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνισμοῦ σύλλογοι καὶ ἑταιρεῖαι φατριάζουσι καὶ ὑπὸ μαλακίων τὸ πλεῖστον διεπόμεναι κατέστρεψαν τὰ συμφέροντα αὐτοῦ, ὧν λυπηρὰν ἀπήχησιν ἔχομεν ἐν Μακεδονίᾳ. Ἡ σύστασις τοιούτου ἐθνικοῦ κέντρου, οἵου ἡμεῖς μνημονεύομεν θέλει ἀποβῇ ἐθνοσωτήριος.

Τελευτῶν ἐκτίθημι τὴν ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου σαφῆ καὶ πρακτικὴν γνώμην μου : 1) Ἀνάγκη ἀναπόδραστος πρὸ παντὸς ὅπως ἐξευρεθῇ δάνειον τοὐλάχιστον ἐξ 130,000 εἰκοσαφράγκων ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου ἐγγυουμένου τοῦ Ἱεροσολυμικοῦ θρόνου, ὅπως ἐξοφληθῇ διὰ χρεωλυσίου ἐντὸς δωδεκαετίας, ὡς ὑπελογίσαμεν ἐκ τῶν ὑποθηκευθησομένων κτημάτων, ἅτινα ἀπο-

φέρουσιν ἤδη ὡς ἔγγιστα 10,000 εἰκοσάφραγκα ἐτησίως. 2) Ἡ σύστασις καὶ σύμπηξις ἑλληνικῆς παροικίας ἐν Ἱεροσολύμοις τοὐλάχιστον ἐκ 1000 οἰκογενειῶν καὶ ἐν Βηθλεὲμ πρὸς ἀντίδρασιν κατὰ τοῦ ἀραβικοῦ στοιχείου, ὅπερ ὑποδαυλίζεται ὑφ' ὅλων τῶν ξένων προπαγανδῶν καὶ ἰδίᾳ τῆς Παλαιστινείου Ἑταιρείας, ὅπως ἐξαναστῇ κατὰ τῶν ἡμετέρων Μοναχῶν, οὓς πιέζει διὰ μυρίων παραλόγων ὑλικῶν ἀξιώσεων. 3) Σώφρων καὶ ἐπιμεμελημένη οἰκονομικὴ διαχείρησις ἐπὶ τῇ βάσει σοβαρᾶς καὶ εἰλικρινοῦς ἀναδιοργανώσεως. 4) Συγκέντρωσις τοῦ Πατριαρχικοῦ Ταμείου καὶ τοῦ τοῦ Παναγίους Τάφου εἰς ἕν, διαχειριζομένων ὑπὸ εἰλικρινῶν καὶ φιλοτίμων Ἀδελφῶν. 5) Ἄρσις τοῦ ἐπαράτου τοπικισμοῦ, ὅστις κατασπαράσσει τὴν Ἀδελφότητα, διηρημένην εἰς τρεῖς μεγάλας ὁμάδας. Ἀλατσιατηνῶν ἐκ τῆς Ἐρυθραϊκῆς Χερσονήσου, Κυπρίων, Σαμίων, καὶ τινῶν μικρῶν ὁμάδων Παρελλησποντίων, Κρητῶν, Χίων καὶ Πελοποννησίων. 6) Ἐνιαύσιος μετάβασις προσκυνητῶν ἑλλήνων, δι' ἀτμοπλοίου δωρεὰν παρεχομένου ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, καὶ προσεγγίζοντος εἰς τὰς πόλεις Βόλον, Πειραιᾶ, Ἀλεξάνδρειαν, Ἰόππην, ὑποχρεουμένων τῶν προσκυνητῶν νὰ καταβάλωσιν ἀντὶ εἰσιτηρίου ἀνόδου καὶ καθόδου 3—5 εἰκοσαφράγκων ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου. 7) Αὐστηροτάτη ἀπαγόρευσις τῆς εἰσαγωγῆς ἀραβοφώνων μαθητῶν ἐν τῇ Θεολογικῇ καὶ Ἱερατικῇ Σχολῇ. 8) Ἡ μὴ συντήρησις ὑποτρόφων ἐν Ἀθήναις Ἀραβοφώνων, ὡς ὁ ἐκ Βηθλεὲμ τῆς τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἑταιρείας, ὅν, ὡς ἐμελέτησα αὐτοφεὶ τὰ πράγματα καὶ εἶδον τοὺς φανατικοὺς γονεῖς του, οὗτοι θέλουσι μεταχειρισθῇ ἐν δέοντι κατὰ τῶν ἡμετέρων. 9) Ἔλεγχος ἐπὶ πάντων τούτων καὶ ἐποπτεία ὑπὸ εἰδημόνων ἀνδρῶν, συνισταμένη ὑπὸ τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις Γενικοῦ Προξένου τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Προέδρου τῆς αὐτόθι Κοινότητος, καὶ τριμελοῦς Ἐπιτροπῆς ἐκ τῆς Ἀδελφότητος. 10) Ἡ σύστασις Τραπέζης ὡς ἡ τῆς Λυωνικῆς ὑπὲρ τῶν ἱερῶν Προσκυνημάτων, διεπομένη ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ

συνδέσμου τῶν Προσκυνημάτων καὶ ἧς τὰ κέρδη νὰ καταλογίζωνται ὑπὲρ αὐτῶν κλπ.

Καρυαὶ (Ἁγίου Ὄρους)

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΣΜΥΡΝΑΚΗΣ
Ἱερομόναχος Ἐσφιγμενίτης

ΑΝΑΓΚΗ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Ὁ σκοπὸς τῶν ὑμετέρων ἀγώνων εἶναι λίαν θεοφιλής, διότι ὁ πανάγιος τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Τάφος καὶ ἡ ἀρχέγονος καὶ ὀρθόδοξος Σιωνῖτις Ἐκκλησία εἶναι ἔργα καὶ κτήματα, οὕτως ἢ ἄλλως εἰπεῖν, προπύργια τοῦ ὀρθοδόξου Ἑλληνικοῦ Γένους, τὰ ὁποῖα διετήρησε διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ καὶ τὰ ὁποῖα δηλοῦντες καὶ φθονοῦντες ὁμόδοξοί τε καὶ ἑτερόδοξοι, ἤραντο ἤδη ἀκήρυκτον καὶ δεινὸν πόλεμον, ἀφανῶς τε καὶ ἐμφανῶς ἐργαζόμενοι, ἵνα ἐξαρπάσωσι ταῦτα ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν. Εὗρον δὲ συντρέχουσαν πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἁρπακτικοῦ αὐτῶν σκοποῦ τὴν μέχρι τοῦδε μακαρίαν καὶ ἀσύγγνωστον ἡμῶν ἀδράνειαν, ὡς καὶ ἐν πολλοῖς ἄλλοις δυστυχῶς ἐθνικοῖς σπουδαιοτάτοις ζητήμασιν, ἐνεργοῦσι δὲ βεβαίως *ἐπὶ προγράμματος* βαθέως μεμελετημένου καὶ μετὰ φρονήσεως καὶ δραστηριότητος ὁσημέραι πραγματοποιουμένου.

Τούτου ἕνεκα συμπεραίνω, ὅτι ἡ ἰδιωτικὴ ἐνέργεια ἐν Εὐρώπῃ, καὶ ἰδίᾳ ἡ τῶν κληρικῶν, δὲν δύναται νὰ παραγάγῃ γενναῖον καὶ ἀντάξιον τοῦ ὑπὸ τοῦ ἔργου ἐπιδιωκομένου ἱερωτάτου ἀληθῶς καὶ ἐθνικωτάτου σκοποῦ, θὰ προετίμων ἵνα ἐνέργεια γίνῃ ἰδίᾳ διὰ τῶν ἐπισήμων ἀντιπροσώπων τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, τῶν κ. κ. Προξένων, διὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, ὅπερ νὰ συστήσῃ αὐτοῖς ἐπισήμως νὰ συνεννοηθῶσι καὶ ἐνεργήσωσι μετὰ τῶν συμβουλίων τῶν κοινοτήτων καὶ τῶν ἱερέων. Τότε ὑπάρχει μεγάλη πιθανότης καὶ ἐλπὶς κρείττονος ἐπιτυχίας.

Μασσαλία

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΖΥΓΑΒΙΝΟΣ
Ἀρχιμανδρίτης

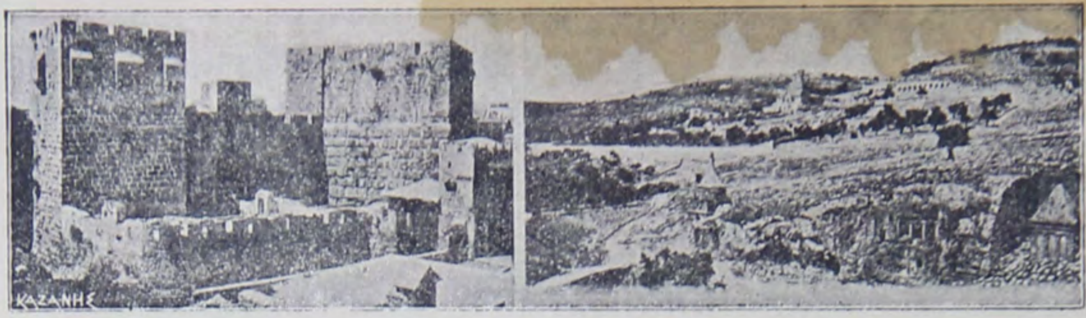

ΑΝΑΚΤΟΡΑ ΔΑΒΙΔ - ΚΟΙΛΑΣ ΙΩΑΣΑΦ

ΠΩΣ ΦΡΟΥΡΗΤΕΟΝ
ΤΟΥΣ ΕΘΝΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΥΣ ΗΜΩΝ ΘΗΣΑΥΡΟΥΣ

Πρὸς ἀσφαλῆ περιφρούρησιν καὶ διάσωσιν τῶν ἐν τῷ Παναγίῳ Τάφῳ ἐθνικῶν καὶ θρησκευτικῶν ἡμῶν θησαυρῶν καὶ κειμηλίων, πρωτίστως ἡγούμεθα τὴν ἀπερίφραστον καὶ ἀνυπόκριτον εὐσέβειαν τῶν ταγῶν καὶ πάντων τῶν φυλάκων· εἶτα δὲ τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ σκοποῦ, δι' ὃν εὕρηνται οἱ ταγοὶ οὗτοι καὶ φύλακες· ταύτην δὲ μόνον διὰ τῆς ἀληθοῦς παιδείας ἔστι κτήσασθαι, καὶ τρίτον τὴν ἐξεύρεσιν χρηματικῶν πόρων.

Καὶ τὸ μὲν πρῶτον, τὴν εὐσέβειαν, δέον οἴκοθεν φέρειν ἕκαστον τῶν ταγῶν καὶ φυλάκων, ὥστε συναισθάνεσθαι τὸ ὕψος τῆς ἱερᾶς αὐτῶν ἀποστολῆς. Τὸ δὲ δεύτερον εἰσακτέον διὰ δαψιλοῦς καὶ εὐρείας διδασκαλίας, ὥστε ἕκαστον εἰδέναι οὐ μὴν τὴν τῶν κειμηλίων καὶ θησαυρῶν ἱστορίαν, ἀλλὰ καὶ τὸ πῶς διασωστέον τούτων ἀπὸ τῶν καραδοκούντων ἁρπάγων ὀμμάτων. Τὸ τρίτον τέλος ἀναληπτέον ὑπὸ πάντων τῶν ἁπανταχοῦ ὁμογενῶν πλουσίων τε καὶ πτωχῶν. Διοργανωτέον, δηλονότι, «Ταμεῖον Πανελλήνιον Ἁγιοταφικὸν» συντηρούμενον διαρκῶς ἐπὶ πενταετίαν ἢ δεκαετίαν, καὶ πλουτιζόμενον ὑπὸ τῶν ἑκουσίων εἰσφορῶν τῶν ἀείποτε δεικνυομένων φιλοτίμων Ἑλλήνων ὀρθοδόξων χριστιανῶν.

Νέα Ὑόρκη

Ὁ κανονικὸς ἐφημέριος τῆς Ἑλλην. ὀρθ. ἐκκλησίας
ΖΗΣΙΜΟΣ Γ. ΤΥΠΑΛΔΟΣ *Μ. Οἰκονόμος*

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΩΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Ἐὰν ἐν Ἀθήναις, κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἀνεπτύχθη εἰς ὕψιστον βαθμὸν τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα διὰ τῆς ὑψηλοβάμονος φιλοσοφίας καὶ τῶν τεχνῶν, καὶ ἐζήτησε νὰ εὕρῃ τὴν ἀλήθειαν, τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀγαθόν, ἐν Ἱεροσολύμοις κατῆλθεν αὐτὸς ὁ Θεὸς ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐγένετο ἄνθρωπος καὶ ἐδίδαξε τὴν ἀπόλυτον ἀλήθειαν, καὶ διὰ τοῦ Παναγίου αἵματός του, αἵματος τὸ ὁποῖον ἔχυσεν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, ἠλευθέρωσε τὴν καθόλου ἀνθρωπότητα ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φοβερᾶς ἁμαρτίας, εἰς ἣν ἐπὶ αἰῶνας ἐδούλευεν. Ἐν Ἱεροσολύμοις, τῇ κοιτίδι τοῦ θρησκευτικοῦ βίου, ἐτελέσθη τὸ ὕψιστον γεγονὸς τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου, καὶ ἀπὸ τοῦ χρόνου τῆς γεννήσεως καὶ τῆς σταυρώσεως τοῦ Ἰησοῦ ἄρχεται ἡ νέα πνευματικὴ κ..ὶ ἠθικὴ ζωή, ἡ νέα πρόοδος καὶ ὁ νέος πολιτισμὸς τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἀλλ' ἡ νέα καὶ ἀπόλυτος χριστιανικὴ θρησκεία δι' ἧς ἐξηυγενίσθη καὶ ἐξεπολιτίσθη ἡ ἀνθρωπότης φέρεται ἐπὶ τῶν πτερύγων τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὅστις προπαρασκεύασε τὰ ἔθνη εἰς τὴν ἀποδοχὴν ἐκείνης ἐν τῇ ἱστορίᾳ. Χριστιανισμὸς καὶ Ἑλληνισμὸς συνεδέθησαν ἀρρήκτως καὶ ἁρμονικῶς, καὶ ἀπέβησαν αἱ δύο ἀρχαὶ καὶ δυνάμεις δι' ὧν ἐν πάσῃ ἐποχῇ ἀνέρχονται τὰ ἔθνη ἀπὸ τῆς βαρβαρότητος εἰς τὸ ἀληθὲς ὕψος τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς προόδου. Καὶ ὁ μὲν Ἑλληνισμὸς ἀναπτύσσει τὸ πνεῦμα, ὁ δὲ χριστιανισμὸς διαπλάσσει τὴν καρδίαν, καὶ καθαρίζει τὴν ψυχὴν ἀπὸ τῶν κηλίδων τῆς κακίας, καὶ ἐνισχύει τὸν ἄνθρωπον ἐν τῷ κρατερῷ τῆς ἀρετῆς ἀγῶνι.

Ὁ χριστιανισμὸς συνδέεται μετὰ τῶν ἱερῶν ἐκείνων τόπων ἐν οἷς ἐγεννήθη, ἔζησε καὶ ἀπέθανεν ὁ θεάνθρωπος Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν τῷ στενῷ κόσμῳ. Καὶ ἐὰν εἶνε νεαροὶ καὶ σεβαστοὶ οἱ τόποι ἐν οἷς τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ γεγονὸς ἐτελέσθη ἐν τῇ ἐθνικῇ μας ἱστορίᾳ, πολλῷ μᾶλλον καὶ ἀσύγκριτον ὅσον εἶνε ἱεροὶ καὶ σεβα-

στοὶ οἱ τόποι τῆς Ἰουδαίας, ἐν οἷς ἐγένοντο τὰ ὕψιστα γεγονότα τῆς ἀνθρωπότητος. Πάντα τὰ ἔθνη πάντων τῶν αἰώνων ἐσεβάσθησαν καὶ ἐτίμησαν καὶ ἠγάπησαν τοὺς τόπους τούτους, καὶ πανταχόθεν προσέρχονται ὅπως προσκυνήσωσιν αὐτούς. Εἶνε οἱ ἱερώτατοι καὶ ἁγιώτατοι τόποι ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος, οἵτινες ἑλκύουσι τὸν σεβασμὸν καὶ ἀναπτύσουσι τὸ φρόνημα καὶ ἐξεγείρουσι μυστηριωδῶς τὸ θρησκευτικὸν αἴσθημα παντὸς χριστιανοῦ. Ἀλλ' οὗτοι διετηρήθησαν ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, μεθ' ὅλας τὰς καταδιώξεις καὶ τοὺς φοβεροὺς διωγμούς, οἵτινες ἀγρίως ἠγέρθησαν κατ' αὐτῶν. Ναί· ἡ ἑλληνικὴ ἐκκλησία ἥτις διετήρησεν ἀνόθευτον καὶ ἀθόλωτον τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν θεοπνεύστων Ἀποστόλων, συνεκράτησε καὶ τοὺς ἱεροὺς τόπους καὶ διέδωκε τὴν ἑλληνικὴν παιδείαν εἰς τούτους. Εἶνε δὲ μεγίστη δόξα τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὅτι ἐν τοῖς ἀπομεμακρυσμένοις ἐκείνοις μέρεσι, διὰ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ὀρθοδοξίας διατηρεῖται ἡ ἀθάνατος καὶ γλυκυτάτη Ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ ἡ ἐθνικὴ ἰδέα καὶ τὸ ἐθνικὸν φρόνημα. Ἡ ὀρθοδοξία εἶναι φῶς καὶ ζωὴ ἀλλὰ καὶ δύναμις ἐθνικὴ τοῦ πανταχόθεν καταδιωκομένου Ἑλληνισμοῦ. Ἡ πρόοδος τῆς ὀρθοδοξίας εἶνε πρόοδος καὶ ἀνάπτυξις αὐτοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους καὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἰδέας ἐν τῇ ἱστορίᾳ. Τὰ δὲ ὀρθόδοξα Ἑλληνικὰ Πατριαρχεῖα καὶ ὑπὸ θρησκευτικὴν καὶ ἐθνικὴν ἔποψιν εἰσὶν οἱ μεγάλοι στύλοι ἐφ' ὧν ᾠκοδόμηται τὸ ὡραῖον οἰκοδόμημα τῆς δόξης τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Μόνον δ' οἱ ἀγνοοῦντες τὴν ἱστορίαν τῶν νεωτέρων χρόνων ἢ μὴ φιλοσοφοῦντες ἐπ' αὐτῶν δύνανται νὰ ἀμφιβάλωσι περὶ τούτου.

Ἀλλ' οἴμοι! Ἡ Ἐκκλησία τῶν Ἱεροσολύμων ἥτις ἦτο καὶ εἶνε Ἑλληνικὴ καταδιώκεται σκληρῶς ὑπὸ ὁμοδόξων καὶ ἀλλοδόξων. Διάφοροι Σύλλογοι καὶ Ἑταιρεῖαι ἔν τε τῇ Δυτικῇ καὶ Βορείῳ Εὐρώπῃ ἱδρύθησαν ἐπὶ σκοπῷ τῆς καταπολεμήσεως ταύτης. Τὰ ξίφη τῶν Πποπαγανδῶν ἐπλημμύρησαν τὴν Ἰουδαίαν ἐν ᾗ ἀντήχει μόνον ἡ γλυκεῖα φωνὴ τοῦ Ἕλληνος λόγου διὰ τῆς Ἐκ-

κλησίας καὶ τῶν Σχολείων. Εἶνε ἄρα ἀπόλυτος ἀνάγκη ν' ἀμυνθῶσι καὶ ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ Ἔθνος ἵνα μὴ καταπέσῃ εἷς στυλοβάτης τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ καὶ Ἐθνικοῦ ἡμῶν οἰκοδομήματος. Ἄλλως θὰ μετανοήσωμεν οἰκτρῶς κατόπιν. Ἡ Ἑλληνικὴ Ὀρθοδοξία εἶνε ἡ ὑψίστη ἐθνικὴ δύναμις καὶ αἱ ἀκροπόλεις τῆς Ὀρθοδοξίας εἶνε ἀκροπόλεις αὐτῆς τῆς ἐθνικῆς ἰδέας καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν τῇ Ἀνατολῇ.

Τίς ὅμως ὁ τρόπος τῆς ἀμύνης κατὰ τῶν φοβερῶν θρησκευλῶν Προπαγανδῶν καὶ τῶν Πολιτικῶν τοιούτων; Βεβαίως ἡ Ἁγιοταφικὴ ἀδελφότης, ἀποτελουμένη ἐξ Ἑλλήνων, γενναίως ἀνθίσταται κατὰ τοσούτων πολεμίων, οἵτινες ὡς ἄγριοι λύκοι, ὑπὸ τὸ ἔνδυμα τοῦ προβάτου εἰσεχώρησαν εἰς τὴν Ἁγίαν Γῆν. Ἀλλ' ἡ Ἁγιοταφικὴ Ἀδελφότης ἔχει, εἴπερ ποτε, ἀνάγκην χρημάτων διότι «δεῖ χρημάτων καὶ ἄνευ τούτων οὐδὲν ἐστι γενέσθαι τῶν δεόντων». Ἡ ὑλικὴ αὕτη ὑποστήριξις δύναται εὐκόλως νὰ ἐπέλθῃ μόνον διὰ τοῦ «δηναρίου τῆς ὀρθοδοξίας,» ἢ τοῦ «δηναρίου Ἁγίου Τάφου». Ἔν τε τῇ ἐλευθέρᾳ καὶ ἀλυτρώτῳ Ἑλλάδι, δέον καθ' ἑκάστην Κυριακὴν καὶ ἑορτὴν νὰ περιφέρηται δίσκος ὑπὲρ τῆς κινδυνευσάσης Ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων. Διὰ τοῦ μέσου τούτου θὰ συλλέγηται κατ' ἔτος σπουδαῖον ποσὸν, τὸ ὁποῖον θ' ἀνακουφίζῃ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων. Τὸ μέτρον τοῦτο θὰ εἶνε ὠφέλιμον καὶ ὑπὸ ἄλλας ἐπόψεις ἐν ὅλῳ τῷ Ἑλληνισμῷ, διότι θὰ ἐξεγείρῃ ἑκάστοτε τὸ θρησκευτικὸν αἴσθημα τὸ ὁποῖον, οἴμοι! ὁλονὲν καταπίπτει, καὶ θ' ἀναπτύσσῃ τὸ ἐθνικὸν ἰδεῶδες καὶ δὴ ὅταν ἱεροκῆρυξ ἱκανὸς καὶ ἄξιος ἐπιλαμβάνηται ἔστιν ὅτε τῆς ἀναπτύξεως τῶν θρησκευτικῶν καὶ ἐθνικῶν κινδύνων ὑφ' ὧν περικυκλοῦται τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, διότι, τὸ γ' ἐπ' ἐμοί, διατρέχει τὴν κρισιμωτάτην αὐτοῦ ἐποχὴν ἐν τῇ τρισχιλιετεῖ αὐτοῦ ἱστορίᾳ.

Δὲν πρέπει, ὄχι, μυριάκις ὄχι, ν' ἀδιαφορήσωμεν διὰ τὸ ὕψιστον ἐκκλησιαστικὸν καὶ ἐθνικὸν τόδε ζήτημα ν' ἀμελήσωμεν περὶ τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἐθνικῆς κληρονομίας μας, ἣν εἴκοσι

ὅλοι ἔνδοξοι αἰῶνες παρέδωκαν εἰς ἡμᾶς. Δὲν εἶνε δυσχερὲς τὸ μέτρον τοῦτο τῆς περιφορᾶς τοῦ δίσκου.

«Οἱ καιροὶ οὐ μενετοί». Ἀνάγκη δράσεως θρησκευτικῆς καὶ ἐθνικῆς, ὅπως διατηρήσωμεν τὰ Ἑλληνικὰ ὀρθόδοξα Πατριαρχεῖα καὶ δὴ τὸ τῶν Ἱεροσολύμων, ἀπὸ τοῦ ὁποίου διεδόθη τὸ ἀνέσπερον φῶς τῆς θρησκευτικῆς ἀληθείας, εἰς τὴν ἐν σκότει εὑρισκομένην ἀνθρωπότητα.

Ἡ ἐγκατάλειψις αὐτοῦ εἶνε ἐγκατάλειψις αὐτῆς τῆς τιμῆς καὶ τῆς δόξης τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς Ὀρθοδοξίας.

Μεσολόγγιον

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ Ι. ΣΥΝΟΔΙΝΟΣ
Ἀρχιμανδρίτης καὶ ἱεροκῆρυξ

ΑΝΑΓΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

ΤΩΝ ΕΝ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝῌ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ

Αἱ ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἁπάσῃ τῇ Παλαιστίνῃ ἐθνικαὶ ἡμῶν δυνάμεις ἀνάγκη διττῶς νὰ ἐνισχυθῶσιν, ἤτοι ὑλικῶς καὶ ἠθικῶς.

Καὶ ἡ μὲν ὑλικὴ ἐνίσχυσις δέον νὰ ἔχῃ προσεχῆ τε καὶ ἀπώτερον σκοπὸν, τὴν πλήρη οἰκονομικὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ κοινοῦ τοῦ Π. Τάφου εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε ἔνθεν μὲν μηδεμία οἰκονομικὴ ἄμπωτις νὰ ἐπιδρᾷ ἐπιβλαβῶς καὶ ἐπιζημίως ἐπί τε τοῦ ὅλου ὀργανισμοῦ καὶ τῆς ἐθνικῆς δράσεως αὐτοῦ, ἔνθεν δὲ μὴ μόνον μηδεμία τῶν ἀπαραιτήτων αὐτοῦ ὑποχρεώσεων, ἐσωτερικῶν τε καὶ ἐξωτερικῶν, νὰ παραλείπηται, ἀλλὰ καὶ πᾶσα τοιαύτη ἀξιοπρεπῶς ὅσον ἔνεστι νὰ ἐκπληρῶται. Ἡ δὲ οἰκονομικὴ ἀνεξαρτησία θὰ ἐπετυγχάνετο ἴσως διὰ τῶν ἑξῆς δύο μέσων:

α΄) Ἐὰν αὐτοὶ πρῶτοι οἱ ἐκ τῶν Ἁγιοταφιτῶν Πατέρων εὐπορώτεροι προέβαινον ἀμέσως εἰς τὴν φιλογενῆ αὐτοθυσίαν καὶ ἀφιέρουν εἰς τὸ Κοινὸν, εἰ μὴ ἁπάσας, ἀλλὰ τοὐλάχιστον τὸ μεῖ-

ζον μέρος τῶν οἰκονομιῶν αὐτῶν, προσκτώμενοι οὕτως ἕνα ἔτι τίτλον ἐπὶ τῆς ἀϊδίου ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης.

6΄) Ἐὰν τὸ Ὀρθόδοξον Πανελλήνιον ἐπισήμως τε καὶ ἰδιωτικῶς ἐπήρχετο ἐτησίως ἀρωγόν, δι' ὅσῳ τὸ δυνατὸν γενναιοτέρων εἰσφορῶν εἰς χρῆμά τε καὶ εἰς κτήματα ὡς ἔπραττον οἱ πατέρες ἡμῶν ἄλλοτε.

Ἀλλὰ πρὸς τὸ δεύτερον τοῦτο δέον τὸ Ὀρθόδοξον Ἑλληνικὸν Δημόσιον νὰ κατέχηται ὑπὸ τῆς ἀδιστάκτου πεποιθήσεως ὅτι οὐδὲ ὀβολὸς ἀπόλλυται εἰς σκοποὺς πάντη ἀλλοτρίους πρὸς τὸ μόνον ἐπιδιωκόμενον ἱερὸν σκοπόν, ἡ δὲ πεποίθησις αὕτη θὰ ἐσχηματίζετο καὶ ἐνισχύετο, ἐὰν κατ' ἔτος ἐδημοσιεύοντο ἐπισήμως ὅτε ἀπολογισμὸς τοῦ λήγοντος καὶ ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ ἐπιόντος ἔτους, ἢ ἐὰν τοῦτο δι' ἄλλους τυχὸν λόγους ἀσύμφορον, ἐὰν περὶ τὴν διαχείρισιν κατεβάλλετο τοιαύτη ἀξιόχρεως μέριμνα, ὥστε ἐκείνη μηδεμίαν μηδέποτε μήτε ἐγγύθεν μήτε μακρόθεν νὰ φοβῆται ἐξελεγκτικὴν βάσανον. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, νομίζω, ὅτι ὅταν τὸ Ὀρθόδοξον Πανελλήνιον προετρέπετο εἴτε ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν Κλήρου, εἴτε ὑπὸ τῆς ὁμογενοῦς καὶ ὁμοδόξου Δημοσιογραφίας ὅπως προσφέρῃ τὸν ὀβολὸν αὐτοῦ εἴτε ἀμέσως εἴτε ἐν προσεχεῖ μέλλοντι, δυνάμει διαθήκης καὶ τῶν τοιούτων, οὐδέποτε θὰ ἐκώφευεν, ἀλλὰ ἐκ τοῦ ὑστερήματος, ὡς πάντοτε, θὰ συνεισέφερεν.

Διὰ δὲ τὴν ἠθικὴν ἐνίσχυσιν συντελεστικώτατα ὑπολαμβάνω τὰ ἑξῆς :

α΄) Τὴν ἐκ μέρους τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως μεγίστην προσοχὴν ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ ἑκάστοτε ἐν Ἱεροσολύμοις Προξένου, ὅστις δέον νὰ περικοσμῆται διὰ τοιούτων ἠθικῶν τε καὶ διπλωματικῶν προσόντων, ὥστε ὅσον ἔνεστιν εὐδοκιμώτερον νὰ ἀνταποκρίνηται πρὸς τὸ ὕψος τῆς ἐν Παλαιστίνῃ ἐθνικῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ, ἐξ ἴσου ἐπιβαλλόμενος παρά τε τοῖς κρατοῦσι καὶ τοῖς ἡμετέροις.

6΄) Τὴν ἑλληνοπρεπῆ ἐκπαίδευσιν καὶ κατὰ τὸ δυνατὸν περι-

ποιητικωτέραν περίθαλψιν τοῦ ὁμοδόξου τῆς Παλαιστίνης Ἀραβοφώνου πληθυσμοῦ, οὐχὶ τόσον πρὸς ἐξελληνισμὸν αὐτοῦ, διότι τοῦτο θεωρῶ δυσχερέστατον, εἰμὴ ὅλως ἀδύνατον, ὅσον πρὸς διατήρησιν ἐν αὐτῷ ζωηρᾶς πάντοτε τῆς συμπαθείας καὶ τῆς προτιμήσεως ἡμῶν παρὰ τοὺς ἀλλοδόξους καὶ ἀλλογενεῖς.

γ') Τὴν δι' ἰδιαιτέρων συλλόγων ἢ ἐπιτροπῶν ἐν ἁπάσαις ταῖς ἑλληνικαῖς χώραις διοργάνωσιν εὐσεβῶν ἐκδρομῶν πρὸς ἐπίσκεψιν ἅπαξ τοὐλάχιστον κατ' ἔτος καὶ προσκύνησιν τῶν ἁγίων τόπων.

δ) Τὴν παρότρυνσιν πολλῶν ὁμογενῶν, τὰς μεταναστεύσεις ποθούντων, ὅπως προτιμῶσι τὴν Παλαιστίνην πρὸς ἐγκατάστασιν καὶ ἐπίρρωσιν τοῦ ἑλλ. πληθυσμοῦ, ὅστις ἐν τῇ διακρινούσῃ τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα ἐπιχειρηματικότητι καὶ φιλοπονίᾳ θὰ ἐξευρίσκῃ τὰ πρὸς συντήρησιν μέσα, ἀφοῦ εὑρίσκουσι τοιαῦτα Εὐρωπαῖοι ἐκεῖσε μετανάσται, παραλειπομένων τῶν Ἰουδαίων.

ε) Τὴν ἐκ μέρους Ἁγιοταφιτῶν τινων Πατέρων ἐμβριθεστέραν συναίσθησιν τῆς διπλῆς καὶ ὑψίστης αὐτῶν ἀποστολῆς, ἀποδεικνυομένων ἰδίᾳ ἐν τῇ ἐνδελεχεῖ μερίμνῃ πρὸς ἀποφυγὴν παντὸς δυναμένου, οὕτως ἢ ἄλλως, νὰ παράσχῃ ἀφορμὰς εἰς παρεξηγήσεις καὶ ψυχρότητα ἀμέσως μὲν πρὸς τὰ πρόσωπα, ἐφεξῆς ὅμως καὶ πρὸς αὐτὰ τὰ ὑπ' ἐκείνων ἐκπροσωπούμενα ἱερὰ ἐδάφη καὶ ἐθνικὰ ἰδεώδη, ἐνῷ ἄλλως τοσαύτης ἀπολαύει ἡ Ἁγιοταφικὴ Ἀδελφότης δικαίας ἐκτιμήσεως καὶ συμπαθείας διὰ τὴν ἐπὶ αἰῶνας ἤδη ἡρωϊκὴν ἄμυναν καὶ διάσωσιν τῶν ἀνεκτιμήτων θρησκευτικῶν καὶ ἐθνικῶν ἡμῶν κειμηλίων ἐν Παλαιστίνῃ.

Τοιαῦτά τινα τὰ πρακτέα νομίζων, δὲν ἀρνοῦμαι, ὅτι ἁρμοδιώτεροι πρὸς ἐπιτυχεστέραν γνωμοδότησιν τυγχάνουσιν αὐτοὶ οἱ σεβάσμιοι Ἁγιοταφῖται Πατέρες, ἅτε ἐκ τοῦ σύνεγγυς, καὶ διὰ τοῦτο κάλλιον παντὸς ἄλλου, τὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων γιγνώσκοντες.

Σέρραι

† *Ἀρχιμ.* ΘΕΟΔΩΡΗΤΟΣ ΒΑΣΜΑΤΣΙΔΗΣ
Καθηγητὴς τῶν Ἱερῶν ἐν τῷ Γυμνασίῳ
καὶ Παρθεναγωγείῳ, καὶ Ἱεροκῆρυξ Σερρῶν

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΕΙΡΗΝΕΥΩΝ ΤΗΝ ΤΡΙΚΥΜΙΑΝ

Η ΑΡΧΕΓΟΝΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἀνάγκη συντελεστικῶν μέσων

Ἱστορία μακραίων τῆς καθόλου χριστιανικῆς ἐκκλησίας βροντοφώνως μαρτυρεῖ, ὅτι ὁ πανάγιος καὶ θεοδέγμων τάφος τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ πᾶσα ἡ κατὰ τὴν Παλαιστίνην ἁγία Γῆ, ἐν ᾗ τὸ ὑπερφυὲς τῆς Θείας ἐνανθρωπώσεως ἐτελεσιουργήθη μυστήριον, ὡς ἱερὸν καὶ πάνσεπτον τῆς χριστιανωσύνης προσκύνημα ἐπέζησεν ἐν

μέσῳ τῶν αἰώνων κλεϊζόμενον καὶ ἐπιζήσει μέχρι συντελείας αἰῶνος. Ἡ αὐτὴ οὐχ' ἧττον ἱστορία μετ' ἴσης δυνάμεως καὶ ἐμμονῆς γνωρίζει, ὅτι τὸν Πανάγιον Τάφον παραλαβοῦσα εὐσεβοφρόνως διέσωσεν ἐν μέσῳ τῶν ἐκ τοῦ χρόνου γεγονότων, ἑλληνικὴ ὀρθόδοξος ἐκκλησία, αὐτὴ ἐκείνη ἡ ἀρχέγονος ἐκκλησία, ἐν τοῖς κόλποις τῆς ὁποίας, διαδόχου γνησίας τῆς κλασσικῆς ἀρχαιότητος, χριστιανικῶς ἀναγεννηθείσης, ἑδραιώθη, συστηματοποιηθεὶς ὁ ἐκκλησιαστικὸς ἐν γένει ὀργανισμός, ἀνεπτύχθησαν αἱ χριστιανικαὶ ἐπιστῆμαι, καὶ ἐξ ἧς ὡς ἀπὸ πηγῆς ἀειζώου ἀνεβλάστησαν εἰς ὕψος εὐκλιματοῦσαι καὶ ἐξήρθησαν μεγαλυνθεῖσαι αἱ λοιπαὶ κατὰ τὴν οἰκουμένην Ἐκκλησίαι. Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία, τὸ Ἔθνος τὸ Ἑλληνικόν, τὸ φωτῖσαν χριστιανικῶς τε καὶ ἐπιστημονικῶς τὸν κόσμον, ἦν ἄρα πάντοτε καὶ ἐστὶν ἡ γνησία κληρονόμος καὶ θεματοφύλαξ τοῦ μεγίστου τούτου καὶ σεπτοῦ τῆς συμπάσης χριστιανωσύνης Προσκυνήματος τοῦ Παναγίου καὶ Ζωοποιοῦ Τάφου. Παρὰ τὴν μαρτυρίαν οὐχ ἧττον ταύτην, καὶ τὰ ἐκ δύο χιλιετηρίδων κεκτημένα δικαιώματα, νεοφανεῖς ἀνταπαιτηταί, ῥάγδην καταρραγέντες, ἐκζητοῦσι νῦν τὴν ὑπὲρ ἑαυτῶν ἀπαλλοτρίωσιν τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ τῆς Παλαιστίνης. Τὸ γεγονὸς εἶναι πλέον ἢ δυσάρεστον διὰ τὴν ὀρθόδοξον ἡμῶν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν, διὰ τὸ ἔθνος τὸ ἑλληνικόν· οὐδὲν μεῖζον οὐδὲν ἔλαττον ὁ Πανάγιος καὶ Ζωοδόχος Τάφος, τὸ ἐγκαλλώπισμα τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ τὸ ἰδιαίτερον καύχημα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, κινδυνεύει νὰ ἀφαιρεθῇ ἀπὸ τῶν χειρῶν ἡμῶν καὶ ἀποξενωθῇ ἡ παρακαταθήκη ἡ Ἁγία, ἣν ἀλώβητον διὰ τοῦ ἰδίου αὐτῶν αἵματος διέσωσαν οἱ ἀοίδιμοι ἡμῶν πρόγονοι· ὁ κίνδυνος εἴπερ ποτε νῦν ἐπικρέμαται μέγιστος, μηδένα ἐπιτρέπων δισταγμὸν ὅτι πᾶσα ἐξ ἡμῶν βραδύτης καὶ ἀδιαφορία θὰ ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀνεπιστρεπτεὶ διὰ τὸ Ἑλλινηκὸν ἔθνος καὶ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν ἀπώλειαν τοῦ μεγίστου καὶ ἱερωτάτου τῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ Προσκυνημάτων. Δρὰξ μοναχῶν ἑλλήνων, οἵτινες ἐτάχθησαν ἀνέκαθεν φρουροὶ καὶ ὑπηρέται τῶν Προ-

σκυνημάτων ἐκείνων τῆς Παλαιστίνης ἱερὸν καὶ ἀπεγνωσμένον διεξάγουσιν ἀγῶνα κατὰ τῶν ἐκεῖ ἐχθρῶν· ὁ ἀγὼν ὅμως εἶνε τόσον ἄνισος καὶ ἑτεραλκής, ὥστε ἐπιτακτικῶς ἐπιβάλλεται ἡμῖν νὰ σκεφθῶμεν περὶ τῶν μέσων, ἅτινα δύνανται νὰ συντελέσωσι πρὸς ἀποσόβησιν τοῦ κινδύνου καὶ διάσωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ καὶ ἐθνικοῦ ἐκείνου πλούτου ἐν τῷ μέλλοντι.

Καθ' ἡμᾶς, μέσα συντελοῦντα εἰς τὸν ἀνωτέρω ἱερὸν σκοπὸν εἰσὶ τὰ ἑπόμενα: Α'.) Πατριάρχης εὐσεβής, εὐπαίδευτος, δραστήριος, ἀφιλοχρήματος καὶ πατριώτης. Β'.) Διαμόρφωσις Ἀδελφότητος περὶ Αὐτὸν ἐκ μελῶν ἀφωσιωμένων εἰς τὸ καθῆκον, εὐσεβῶν, ἠθικῶν καὶ ἀνωτέρων χρηματισμοῦ ἰδιαιτέρου. Γ'.) Διοργάνωσις αὐτῆς συστηματικὴ εἰς δρᾶσιν ἐπωφελῆ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, ἀποκλείουσα ἐπιμελῶς πᾶν στοιχεῖον ἐπιβλαβὲς καὶ ἄχρηστον, καὶ ἐφαρμογὴ πειθαρχίας στρατιωτικῆς ἐν τοῖς μέλεσι τῆς Μοναχικῆς ἀδελφότητος. Δ'.) Αὐταπάρνησις καὶ ἀνιδιοτελὴς μετ' ἀφοσιώσεως ἐργασία ἐκ μέρους τῆς ὅλης ἀδελφότητος τ. ἔ. ἀπὸ τοῦ Πατριάρχου μέχρι καὶ τοῦ τελευταίου μοναχοῦ. Ε') Σώφρων καὶ χρηστὴ διαχείρισις τῶν χρημάτων καὶ κτημάτων τοῦ Παναγίου Τάφου, ἐφαρμοζομένου τακτικοῦ οἰκονομικοῦ συστήματος μετὰ αὐστηροῦ ἐλέγχου εἰς τὸ τέλος ἑκάστου ἔτους. Ϛ'.) Σύστημα συγκεντρωτικὸν περὶ τὴν ὅλην οἰκονομικὴν διαχείρισιν τῆς περιουσίας τοῦ Ἁγίου Τάφου, καταργουμένου ἅπαξ διὰ παντὸς τοῦ ἰδιαιτέρου χρηματισμοῦ, τοῦ παραλύοντος πᾶσαν οἰκονομικὴν ἀνόρθωσιν καὶ διαφθείροντος τὰ ἐπὶ μέρους μέλη τῆς ἀδελφότητος· ἓν κοινὸν ταμεῖον θὰ δέχηται πᾶσαν χρηματικὴν εἰσφοράν, τὸ τάλαντον τοῦ πλουσίου καὶ τὸν ὀβολὸν τοῦ πτωχοῦ. Ζ'.) Αὐστηρὰ καὶ εὐλαβὴς διαχείρισις πάσης τῆς κινητῆς καὶ ἀκινήτου περιουσίας τοῦ Παναγίου Τάφου, μηδεμιᾶς ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐπιτρεπομένης ἀποξενώσεως ἀπεμπολήσεως ἢ πωλήσεως καὶ τοῦ ἐλαχίστου ἐξ ὧν ἀποτελεῖται ὁ ὑλικὸς καὶ πνευματικὸς θησαυρὸς τοῦ ἱεροῦ Κοινοῦ. Η'.) Διατήρησις τῶν ὑπαρχουσῶν σχολῶν καὶ ἵδρυσις νέων τοιούτων πρὸς μείζονα ὡς δυνατὸν διάδοσιν τῆς ἑλ-

ληνικῆς παιδεύσεως καὶ καλλιέργειαν τοῦ θρησκευτικοῦ καὶ ἐθνικοῦ αἰσθήματος ἀνὰ τὴν Παλαιστίνην. Θ΄.) Ἵδρυσις ὀρφανοτροφείου, προορισμὸν ἔχοντος τὴν περισυλλογὴν καὶ εἰσαγωγὴν ἐν αὐτῷ ὀρφανῶν καὶ ἀπόρων παίδων, ἀνατρεφομένων χριστιανικῶς καὶ ἑλληνοπρεπῶς διὰ τῆς διδασκαλίας τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, καὶ καταλλήλων ἐπαγγελματικῶν τεχνῶν, ἐγκατάστασις δ' αὐτῶν, κατόπιν ὡς δυνατόν, διαρκῶς ἐν Ἱερουσαλὴμ ἢ καὶ ἐν ἄλλοις μέρεσι τῆς ἁγίας γῆς. Ι΄.) Ἐγκατάστασις ἑλληνικῶν παροικιῶν ἐν διαφόροις ἀκαλλιεργήτοις μέχρι τοῦδε γαίαις τοῦ Παναγίου Τάφου, ἐξ ἐκείνων, αἵτινες κατ' ἔτος ἐκπατρίζονται εἰς Ἀμερικὴν ἢ καὶ ἐκ τῶν ἐν Καυκάσῳ ἑλλήνων καὶ ὁ δι' αὐτῶν βαθμιαῖος σχηματισμὸς μονίμου καὶ συμπαγοῦς ἑλληνικοῦ στοιχείου ἐν Παλαιστίνῃ. ΙΑ΄.) Μεῖζον ἢ μᾶλλον ἡ ἔναρξις καὶ ἀνάπτυξις πραγματικοῦ καὶ ζωηροῦ ἐνδιαφέροντος ἐκ μέρους σύμπαντος τοῦ ἔθνους διὰ τὸν ἅγιον Τάφον, ἡ ὀργάνωσις τακτικῶν ἐτησίων ἱεροπορειῶν εἰς προσκύνησιν τῶν ἁγίων Τόπων, κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν ἀειμνήστων ἡμῶν Πατέρων καὶ τῶν ἑτερογενῶν ἐκ τοῦ Βορρᾶ ὀρθοδόξων, οἵτινες κατὰ χιλιάδας συρρέουσιν ἐκεῖσε ἐτησίως. Καὶ ΙΒ΄.) Πᾶς χριστιανὸς ἕλλην, ὅπου γῆς εὕρηται, νὰ προσφέρῃ ἐτησίως εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ Παναγίου Τάφου ἀμέσως ἢ εἰς σχηματισθησόμενον ἰδιαίτερον Σωματεῖον, εἶδος καλῶς ὀργανωμένης Παλαιστινείου Ἑταιρείας ὡς ἱερὰν ἐτησίαν εἰσφορὰν ἀνὰ ἓν χρυσοῦν φράγκον (οἱ βουλόμενοι καὶ δυνάμενοι ὅσον προαιροῦνται)· τοῦτο δὲ ν' ἀποτελῇ δι' ἕκαστον ὁμογενῆ ὑποχρέωσιν ἱεράν, καὶ ἀπαράβατον καθ' ἅπαντα αὐτοῦ τὸν βίον κανόνα.

Μόσχα

Ἀρχιμανδρίτης Ι. Β.

ΤΟ ΚΑΥΧΗΜΑ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

Ἀνάγκη Ἑλληνικῶν νομοθετημάτων

Τίς ἡ ἀξία καὶ ὁ σκοπὸς τῶν Ἁγίων τόπων, καὶ ἡ ἐπιθυμία ἁπάντων τῶν ὀρθοδόξων, καὶ ποῖον ἀποτέλεσμα τῆς ἀδιαφορίας

ἐνίων, περὶ τούτων ἄλλοις δέδοται, οἵτινες ἔγραψαν καὶ γράφουσι μάλιστα δὲ οἱ ἰδίοις ὄμμασιν ἰδόντες τὸ μέγα τῆς ἑλλ. ὀρθοδοξίας καύχημα· ὡς πρὸς τὰ μέσα ὅμως τῆς διαρκοῦς συντηρήσεως πρὸς ἐξασφάλισιν αὐτοῦ ἡ γνώμη ἡμῶν εἶνε, νὰ εὑρεθῇ ἐφ' ἅπαξ κεφάλαιόν τι, τοῦ ὁποίου κατατιθεμένου εἰς τὴν τράπεζαν νὰ ἀποστέλλωνται οἱ τόκοι καθ' ἑξάμηνον· πρὸς τοῦτο δὲ ἀρκεῖ παρὰ τῶν διεπόντων οἰκειοθελὴς σύμπραξις, καὶ αὐτοτελὴς ἐνέργεια· νὰ ψηφισθῇ δὲ διὰ νόμου συνδρομὴ ἐφ' ἅπαξ ὑπὲρ ἐνισχύσεως τοῦ Παναγίου Τάφου.

1) Ἐκ τοῦ ταμείου τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, τῆς μηνιαίας μισθοδοσίας τῶν Ἀρχιερέων, Ἱεροκηρύκων, καθηγητῶν, διδασκάλων, κληρικῶν καὶ μὴ καὶ ὅλων τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Κράτους ἀναλόγως· 2) Ἐκ πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν μισθοδοτουμένων ἐφημερίων, τῶν Μονῶν καὶ ἐπὶ ἑκάστου Δήμου ἀναλόγως τῶν προσόντων· 3) Νὰ συμμετάσχωσι πάντες τῆς συνδρομῆς ταύτης, νὰ ὑποχρεωθῶσι δὲ οἱ Ἐπίσκοποι τοῦ Κράτους, νὰ διατάξωσι τοὺς ὑπ' αὐτοὺς κληρικοὺς νὰ περιφέρωσι δίσκον ἐφ' ὅλων τῶν κυριωτέρων ναῶν κατὰ τὰς ἐπισήμους ἡμέρας συνεννοούμενοι μετὰ τῶν οἰκείων Δημάρχων καὶ νὰ διωργανωθῶσιν ἔρανοι τῇ ἐνεργείᾳ τῶν σωματείων καὶ νὰ γίνῃ μία ἐθνικὴ παραίνεσις πρὸς τοὺς εὐποροῦντας ὁμογενεῖς.

Δυνάμει δὲ ὅλων τῶν ὑπολογισμῶν τούτων, φρονῶ, ὅτι θὰ ἐξασφαλισθῇ κεφάλαιον ὡς ἔγγιστα 500,000 χιλ. ὅπερ τοκιζόμενον πρὸς 6 τοῖς ἑκατόν, θέλει δίδει ἐτησίως καὶ διαρκῶς τόκους 30,000 χιλ. ὡς ἔγγιστα. Ἐνῷ ἡ δι' οἱουδήποτε ἄλλου μέσου εἴσπραξις θὰ εἶναι ἀνεπαρκής, ἐφήμερος καὶ ἀνωφελής. Ἑπομένως, ἂν ἐκ δευτέρου ζητηθῇ νέα συνδρομή, ὑποθέτω, δὲν θὰ εὕρῃ αὕτη προθύμους ζηλωτάς, ὅσον τὸ ἐφ' ἅπαξ.

Σικάγον

Ὁ τῆς ἐν Σικάγῳ Ἑλληνικῆς κοινότητος ἐφημέριος

Ἀρχιμανδρίτης ΚΥΡΙΛΛΟΣ Α. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

ΑΣΣΑΡΙΟΝ

ΔΗΝΑΡΙΟΝ

Η ΑΓΙΟΤΑΦΙΚΗ ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ

Καλόν γε πάντως καὶ τελεσφόρον καὶ τὸ τῆς συλλογῆς ἐράνων ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου ἐν τῷ ἔξω Ἑλληνισμῷ μέτρον.

Ἀλλ' ἄριστον πάντων ἂν εἴη καὶ μάλιστα εἰς ἀνόρθωσιν τῶν κατὰ τὸν Πανάγιον Τάφον πραγμάτων συντελεστικὸν ἡ ἔσωθεν, τουτέστιν ἡ ὑπ' αὐτῶν τούτων τῶν τὴν Ἁγιοταφικὴν λεγομένην Ἀδελφότητα ἀπαρτιζόντων συνδρομὴ εἰς τοῦτο. Καὶ δή:

Αον. Ἡ στερεωτέρα συγκρότησις τῶν τοῦ Ἱεροῦ Κοινοῦ μελῶν, ἤτοι ἡ ἐπὶ μᾶλλον σύσφιγξις μεταξὺ αὐτῶν τοῦ σήμερον,- ὡς μὴ ὤφελε,- κατ' ἐπιπολὴν μόνον ἐπιφαινομένου συνδέσμου τῆς πρὸς ἄλληλα εἰλικρινοῦς καὶ ὄντως ἀδελφικῆς ἀγάπης, οὗ ἄνευ ἄλλως τε συνδέσμου *Ἀδελφότης* ἐν τῇ ἀληθεῖ καὶ πραγματικῇ αὐτῆς ἐννοίᾳ οὔτε νὰ νοηθῇ οὔτε νὰ σταθῇ ἐν ἀσφαλείᾳ δύναται. Βον. Ἔλεγχος ἐσωτερικός, αὐστηρὸς καὶ ἀπὸ πάσης μεροληψίας ἀνεπηρέαστος, ἐπιβλητέος ἐν πᾶσι τοῖς κλάδοις τῆς διαχειρίσεως τῆς περιουσίας τοῦ Ἱεροῦ Κοινοῦ καὶ ἐπὶ πάντων ἀνεξαιρέτως τῶν ἀνωτέρων καὶ κατωτέρων ἀδελφῶν, μὴ ὄντων ἢ ἁπλῶν διαχειριστῶν τῶν ἐν χερσὶν μερίδων τῆς Ἱερᾶς περιουσίας, μηδὲν τούτων ἐχόντων δικαίωμα κυριότητος ἢ ἐλευθέρας καὶ ἀνεξελέγκτου χρήσεως.

Πρώτη δὲ καὶ φυσικωτάτη συνέπεια τῆς εὐκταίας ταύτης συσφίγξεως τοῦ συνδέσμου τῆς ἀγάπης τῶν μελῶν τοῦ Ἱ. Κοι-

νοῦ πρὸς ἄλληλα ἔσται ἡ ἀδιάσπαστος σύμπνοια καὶ ἡ ὁμόφωνος καὶ ἀπρόσκοπτος ἑπομένως ὁμόνοια πάντων ἐπὶ τῷ κοινῷ ἀγαθῷ, ἡ ἄρσις δὲ πάσης ἀφορμῆς ἀντιμάχης τῶν ἀδελφῶν πρὸς ἀλλήλους, ἥτις συνήθως ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αἴτια μὲν κυριώτατατα ἔχει τὴν μικροφιλοτιμίαν καὶ τὴν κακῶς νοουμένην φιλοδοξίαν - (ἀποσιωπουμένου τοῦ μετὰ φανατισμοῦ ὑπό τινων τῶν ἀδελφῶν ὑποστηριζομένου τοπικισμοῦ)-, ἀποτέλεσμα δὲ τὰς ἀτελευτήτους ἐκείνας καὶ τοσούτων κακῶς προξένους κομματικὰς διαμάχας, τὰς πλεῖστον ὅσον, ὡς εἰκός, παρακωλυούσας τὴν πρόοδον καὶ εὐόδωσιν τῶν τοῦ Κοινοῦ πραγμάτων.

Ἀπωτέρα, ἀλλ' ἐπίσης ἀσφαλὴς συνέπεια τῆς μετ' ἐπιμελείας καλλιεργείας τῆς ἀγάπης ἐν τοῖς ἀδελφοῖς τοῦ Ἱ. Κοινοῦ, ἀγάπης εἰλικρινοῦς καὶ ἀνυποκρίτου καὶ ὅλως ξένης πρὸς πᾶσαν διπλωματικὴν ἀπόχρωσιν, ἔσται ἡ ἐπὶ πλέον θέρμανσις τῆς πρὸς ἅπαν τὸ Κοινὸν τοιαύτης, καὶ κατ' ἀκολουθίαν, ἡ πρόθυμος καὶ ἀδίστακτος ἐν πάσῃ περιστάσει διάθεσις ὑπὲρ τῶν αὐτῷ συμφερόντων, τῶν τοσούτων πόρων, οἵτινες σήμερον, ὡς ἔχουσι τὰ πράγματα, πρὸς πᾶν ἄλλο ἀκριβῶς διατίθενται.

«Ὁ ἔλεγχος (ἐφώνει ποτέ τις τῶν Ἱεροσολυμιτῶν ἀδελφῶν »καὶ δὴ τῶν λογιωτάτων, Γερμ. Βασιλάκης ἐν ταῖς δημο»σίᾳ ἐξετάσεσι τῆς ἐν Ἱεροσολ. Ἱ. Θ. Σχ. τοῦ 1899 εἰς »ἐπήκοον τῆς Ἱ. Συνόδου) ὁ ἔλεγχος ἐν φωτὶ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ »αὐστηρότητι ἀσκούμενος ἀποδείκνυται πάντοτε σωτήριος τὸ μὲν »ἀγαθὸν προάγων, τὰς δ' ἀτελείας καὶ ἐλλείψεις καὶ πᾶσαν τὴν »κακίαν, περικόπτων, ἐλαττῶν, καὶ σὺν τῷ χρόνῳ ἐξαφανίζων».

Χαρτοὺμ (Σουδὰν)

ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ ΓΙΑΝΝΑΓΚΑΣ
Ἱερεὺς ἐφημέριος τῆς ἐν Χαρτοὺμ Ἑλληνικῆς κοινότητος

ΙΕΡΕΥΣ ΤΩΝ ΕΒΡΑΙΩΝ ΚΑΙ ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ

Ο ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ «ΠΑΝΕΛΛ. ΕΘΝ. ΛΕΥΚΩΜΑΤΟΣ»

Φρονῶ, ὅτι τὸ «Λεύκωμα», πρέπει ἐν πρώτοις νὰ ὑψώσῃ φωνήν, ὅπως διεγείρῃ τοὺς ἁπανταχοῦ τῆς γῆς Ἕλληνας χριστιανοὺς ἐκ τοῦ ληθάργου τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἐθνικῆς αὐτῶν ἀδιαφορίας, καὶ νὰ ὑποδείξῃ αὐτοῖς τὸ ὕψιστον καὶ ἱερὸν καθῆκον ὅπερ ἔχει ἕκαστος Ἕλλην χριστιανός, ἀπέναντι τῆς χώρας ἐκείνης τῆς Σιωνίτιδος, ἔνθα ἡ Ἑλληνικὴ ἡμῶν Ἐκκλησία πάσχει ἕνεκα τῆς ὑλικῆς ἀδυναμίας. Πρὸς δὲ νὰ ὑποδείξῃ εἰς ἅπαντα τὸν Ἑλληνισμὸν τὴν ἀνάγκην ταχείας ἀποστολῆς ὑλικῶν συνδρομῶν, καὶ εἶτα τὸ μεγαλεῖον τῆς χώρας ἐκείνης, ἔνθα ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ἔχυσε τὸ Πανάγιον αὐτοῦ Αἷμα, ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων, καὶ νὰ ὑψώσῃ τὸ γόητρον τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὅπερ ἐξυπηρετεῖ ἡ Ἑλληνικὴ ἡμῶν Ἐκκλησία τῆς Σιωνίτιδος, διότι πλὴν ἐξαιρέσεων, πάντες ἀγνοοῦμεν τί ἐστι Πανάγιος Τάφος καὶ τίνας ὑψηλοὺς ἐθνικοὺς σκοποὺς ἐξυπηρετεῖ οὗτος.

Τοιουτοτρόπως νομίζω συντασσόμενον τὸ ἐθνικὸν βιβλίον, θὰ

συντελέση τὰ μέγιστα πρὸς ἀποσόβησιν εἰς τὸ μέλλον παντὸς φοβεροῦ κινδύνου τῆς Σιωνίτιδος Ἑλληνικῆς ἡμῶν Ἐκκλησίας.

Atlantyca (America)

ΧΡ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ, *Ἱερεύς.*

ΑΚΟΥΣΤΕΟΝ ΜΑΛΛΟΝ

Διὰ τὸ ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου Λεύκωμα, περιορίζομαι εἰς τὸ ἑξῆς:

«Ἀκουστέον μᾶλλον περὶ τούτων ἢ λεκτέον».

Ὀδησσός

Πρωθιερ. ΑΓΓΕΛΟΣ ΠΕΦΑΝΗΣ

Ο ΓΟΛΓΟΘΑΣ ΚΑΙ Ο ΑΡΕΙΟΣ ΠΑΓΟΣ

Ὁπότε διεκλονεῖτο ἡ γῆ, καὶ τὰς ἑαυτοῦ μαρμαρυγὰς μεσούσης ἡμέρας κατέκρυπτεν ἥλιος, κατανοήσας τὸ γεγονὸς ὁ Μέγας ἱεροφάντωρ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης μέγα ἀνεβόησε «*ὁ ἄγνωστος σαρκὶ πάσχει Θεός, δι᾽ ὃν τὸ πᾶν ἐζόφωταί τε καὶ σεσάλευται*».

Ὁπότε δὲ καὶ πάλιν διακλονεῖται τὸ θεοπαγὲς παλλάδιον τῆς Μητρὸς τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς ἁγίας Σιὼν ὑπὸ τῶν ἐπιβούλων ἐχθρῶν τῆς Ἑλληνικῆς ὀρθοδοξίας, ὁ Μ. Πατριάρχης τῆς ἁγίας ταύτης πόλεως, ὁ θεματοφύλαξ τῶν πατρῴων παραδόσεων, ὡς ἄλλος ἀρεοπαγίτης πρῶτος κατανοήσας τὸ γεγονός, ἐξαγγέλλει μετὰ πόνου πολλοῦ εἰς ἅπαν τὸ Ἑλληνικόν, τὰ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν τεκταινόμενα πρὸς ἁρπαγὴν τῆς ἀχράντου Παρακαταθήκης ἣν ἀπὸ τοῦ Σταυροῦ, αὐτὸς ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ἐνεπιστεύετο ἡμῖν καθ᾽ ἣν ὥραν ἀκριβῶς παρέδιδε τὸ Πνεῦμα εἰς τὸν Θεόν.

Οὐ μόνον δὲ ὁ μακάριος Διονύσιος ἀνέμενε ταῦτα, ἀλλὰ καὶ ἅπαν τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος, ὅπερ ἦν προπαρεσκευασμένον πρὸς ὑποδοχὴν τῆς διδασκαλίας τοῦ Θεανθρώπου ὑπὸ τῶν ἐκτάκτων

ἐκείνων ἑλληνικῶν πνευμάτων. Κατ' ἐξοχὴν δὲ τὸ δαιμόνιον πνεῦμα τοῦ Πλάτωνος προῃσθάνθη τὴν πραγματοποίησιν τῆς ἰδέας τοῦ ὄντως δικαίου καὶ οἱονεὶ προεῖπεν ὡς Ἕλλην Ἡσαΐας ἐν τῇ πολιτείᾳ αὐτοῦ «*Οὕτω διακείμενος ὁ δίκαιος μαστιγώσεται, στρεβλώσεται, δεδέσεται, ἐκκαυθήσεται τῷφθαλμῷ, τελευτῶν πάντα κακὸν παθών, ἀνασχινδηλευθήσεται*».

Ὅτε δὲ ἐπῆλθε τὸ εὐφρόσυνον γεγονὸς τῆς ἀδελφοποιήσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ Ἀρείου Πάγου διὰ τοῦ ἐνθέου κηρύγματος τοῦ ἀποστόλου τῶν ἐθνῶν Παύλου, ὁ μέγας Διονύσιος, ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἀπεδέξατο τὸ κήρυγμα τοῦ Ἐσταυρωμένου. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος τοὺς φιλοσόφους αὐτοῦ προώρισε καὶ ἀνεκήρυξε Πατέρας καὶ διδασκάλους τῆς ὑπὸ τῶν ἀποστόλων κηρυττομένης θρησκείας τοῦ Ἰησοῦ καὶ προητοίμασε τὰ ἀπειράριθμα τάγματα τῶν ἁγίων μαρτύρων, ἅτινα καὶ τὴν τελευταίαν ρανίδα τοῦ αἵματος αὐτῶν ἐξέχεαν πρὸς ἐμπέδωσιν ἐκείνης Καὶ εἶναι ἆρά γε ἀνάγκη, νὰ ἀναδιφήσῃ τις τὰς δέλτους τῆς ἀδεκάστου καὶ ἀψευδοῦς ἱστορίας, ἵνα ἀνεύρῃ τὰ ἀπαράγραπτα δικαιώματα, ἅτινα ἡ θεία τοῦ Ὑψίστου βουλὴ εἰς χεῖρας Ἑλληνικὰς ἐνεπιστεύθη, τὴν δᾷδα παραδώσασα τοῦ Εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης πρὸς ἐξημέρωσιν τῶν ἀτόμων καὶ τῶν λαῶν;

Οἱ Ἕλληνες ἐγένοντο οἱ ἑρμηνεῖς τῶν μεγάλων ἀξιωμάτων, τῶν καὶ ὑψίστων ἀληθειῶν καὶ δογμάτων τοῦ χριστιανισμοῦ, οἱ διδάσκαλοι συμπάσης τῆς ἀνθρωπότητος. Εἰς τὴν ἀθάνατον Ἑλληνίδα γλῶσσαν ἐγράφη ὁ αἰώνιος κώδηξ τῶν ἀνθρωπίνων δικαίων. Ἕλληνες δὲ πατέρες καὶ διδάσκαλοι μετὰ τοὺς Ἀποστόλους ἐφώτισαν τὰ ἔθνη διαδόσαντες τὸν χριστιανισμόν.

Εἰς τοὺς Ἕλληνας κατὰ δίκαιον λόγον ἔπρεπε καὶ τὰ ἱερώτατα κειμήλια τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὧν προεξάρχῃ ὁ Πανάγιος Τάφος τοῦ Σωτῆρος νὰ ἐμπιστευθῶσιν ὡς καὶ ἐνεπιστεύθησαν ταῦτα ἀμέσως ὑπ' Αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὄντως· Ἕλληνες πα-

τέρες κυβερνῶσι καὶ διακατέχουσι ἐπὶ σειρὰν ὁλοκλήρον αἰώνων τὰ ἱερὰ ἐκεῖ προσκυνήματα.

Τίς λοιπὸν δύναται ν' ἀμφισβητήσῃ τὰ ἀπαράγραπτα ταῦτα δικαιώματα ἡμῶν;

'Αλλὰ τὰ πανάγια ταῦτα τοῦ ὀρθοδόξου Ἑλληνισμοῦ σκηνώματα, πάντοτε μὲν ἰδίᾳ δὲ ἐν τοῖς ἐσχάτοις χαλεποῖς καιροῖς διασαλεύονται καὶ διατρέχουσι τὸν ἔσχατον τῶν κινδύνων, ὑποβλεπόμενα ὑπὸ ποικιλωνύμων ἐχθρῶν, δι' ὅπερ ὁ Πρωθιεράρχης τῆς ἁγιωτάτης πόλεως Ἱερουσαλὴμ μετὰ τῆς περὶ Αὐτὸν ἁγιοταφικῆς ἀδελφότητος, κατανοήσας τὸν φοβερὸν σεισμόν, τὸν ἀπὸ πολλῶν δεκαετηρίδων, ἔτι μᾶλλον σήμερον κλονίζοντα τὸν Τόπον τὸν ἅγιον καὶ τὸν ζόφον ἔτι μᾶλλον νὰ πυκνοῦται ἐπικαλύπτοντα τὸν ὁρίζοντα τῆς Ἐθνικῆς ἡμῶν ὑπάρξεως ἐν τῇ ἁγίᾳ Γῇ, ἐξήγγειλε τὸ γεγονός· καὶ ἤδη πᾶς Ἕλλην πρέπει νὰ βροντοφωνῇ μετὰ τοῦ ἱεροφάντου Διονυσίου, ὄχι ὅτι ὁ *ἄγνωστος*, ἀλλ' «*ὁ γνωστὸς νῦν πάσχει Θεὸς δι' ὃν τόδε τὸ Ἑλληνικὸν πᾶν ἐζόφωταί τε καὶ σεσάλευται*».

Καὶ ἀληθῶς ἐζόφωταί τε καὶ σεσάλευται ἡ ἐθνικὴ ἡμῶν ζωὴ ἐν τῷ ἁγίῳ Ἐκείνῳ Τόπῳ· διά τοῦτο πρέπει πᾶς Ἕλλην διὰ παντὸς τρόπου νὰ προσέλθῃ ἀρωγὸς πρὸς περιφρούρησιν τῶν θεοδότων ἡμῶν κειμηλίων. 'Αλλ' ἵνα τοῦτο κατορθωθῇ πρέπει καθ' ἡμᾶς παντὶ σθένει ἡ ἐλεύθερος Ἑλλὰς νὰ ἀποβλέψῃ πρὸ παντὸς εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῶν Ἑλλήνων κληρικῶν ἐν διαφόροις Πανεπιστημιακαῖς σχολαῖς, ἵνα οὗτοι ἐν αὐταῖς προσκτήσωνται τὸ θάρρος καὶ τὴν δύναμιν πρὸς καταπολέμησιν τῶν παντοίων στοιχείων, ἅτινα διατελωνίζουσι καὶ ἐπαπειλοῦσι νὰ καταποντίσωσι τὸ θεοπαγὲς τῆς ἁγίας πόλεως σκάφος.

Πάντες σήμερον πολλὰ ζητοῦσι, καὶ τὰ πλεῖστα παρὰ τῶν Ἑλλήνων κληρικῶν ἀναμένουσιν, ἀλλ'οὐδεὶς τῶν δυναμένων κατενόησεν, ὅτι ἡ ἀκαταγώνιστος δύναμις τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδοξίας καὶ συνεπῶς καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἔγκειται ἐν ταῖς χερσὶ τῶν κληρικῶν, περὶ ὧν οὐδέποτε οὐδὲν ἐγένετο παρὰ τῶν ἁρμοδίων.

Τὰ πάντα δύνανται νὰ βελτιωθῶσι καὶ νὰ ἐπανέλθωσιν ἐπὶ τὴν τροχιὰν αὐτῶν, ἐὰν σήμερον εὑρεθῶσι τινὲς καὶ τοὺς περὶ τὴν Ἱερὰν Ἐπιστήμην ἀσχολουμένους ἐξαποστείλωσι πρὸς εὐρυτέραν σπουδὴν ταύτης, τὸ ζήτημα ὅπερ ἀπησχολεῖ σήμερον τὸν ἅγιον Τάφον, ὡς καὶ ἅπαντα τὰ ὀρθόδοξα Ἑλληνικὰ κέντρα δὲν δύναται ἐπὶ πολὺ νὰ ὑφίσταται.

Αὐτὴ καὶ μόνη εἶναι ἡ μεγάλη ἐθνικὴ δύναμις, ἥτις δύναται νὰ καταπαύσῃ τὸν σεισμόν, καὶ νὰ διαλύσῃ τὸ ζόφος, περιφρουροῦσα τῶν ἀχράντων κειμηλίων τὴν πολύτιμον ἐθνικὴν ὕπαρξιν.

Ἀθῆναι

ΝΕΟΦΥΤΟΣ Π. ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΟΥ
Ἱεροδ. τ. Θεολ.

ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΙΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Ἀγάπη, σύμπνοιά τε καὶ αὐταπάρνησις ἁπάντων τῶν ἀδελφῶν τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας, *σύμπραξίς τε καὶ βοήθεια* ἅπαντος τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐλευθέρου τε καὶ δούλου κατὰ τὸ ἐνόν.

Δαμιάττη

Πρεσβύτερος ΙΩ. Μ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Ἂν θελήσωμεν νὰ σώσωμεν πᾶν ὅ,τι ἀνήκει εἰς τὸν ἐθνισμόν μας, ὀφείλομεν *λαὸς* καὶ *κλῆρος* νὰ λάβωμεν ἀνὰ χεῖρας τὰς δύο ἱερὰς σημαίας τὴν *Ἱστορίαν* λέγω, καὶ τὸ *Εὐαγγέλιον*, καὶ ὑπὸ τὴν σκιὰν τούτων ἐργασθῶμεν ἐν τάχει· οὕτω δ' ὡς νέφος θὰ παρέλθωσιν ὅλοι οἱ σοβαροὶ κίνδυνοι οὓς διατρέχομεν σήμερον.

Εἰς τὰς δύο ταύτας παρακαταθήκας ἔχομεν ἀσάλευτα καὶ ἀνίκητα θεμέλια, ἑκατέρα δὲ τούτων δεικνύει ἡμῖν τὶ πρέπει νὰ πράξωμεν· ἴσως μοὶ εἴπητε ὅτι εἴμεθα μικροὶ καὶ ὀλίγοι· ναί·

ἀλλὰ ἀπέναντι τοῦ προορισμοῦ καὶ τοῦ καθήκοντός μας εἴμεθα μεγάλοι καὶ ἰσχυροί· στήριγμα δὲ τοιοῦτον ἔχοντες καὶ ὅπλα εὐκόλως δυνάμεθα νὰ σώσωμεν μετὰ τῆς ἐκκλησίας καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ ἐθνισμοῦ μας.

Ἄνευ δ' αὐτῶν τῶν δύο εἶνε ἀδύνατον νὰ τύχωμεν σωτηρίας ἐν ἀμφοτέροις.

Σιμπὶν-Ἐλ-Κὸμ

ΝΕΙΛΟΣ ΦΟΥΤΡΙΔΗΣ *Ἱερεὺς*

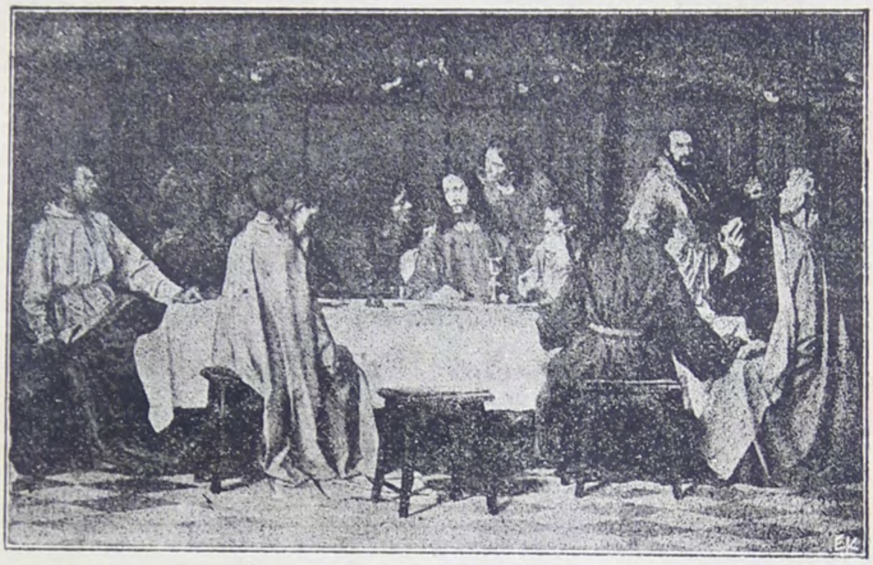

Ο ΜΥΣΤΙΚΟΣ ΔΕΙΠΝΟΣ

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΘΝΟΥΣ ΚΑΙ ΚΛΗΡΟΥ *

«Οὗ γὰρ εἰσὶ δύο τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν» Ματθ. η΄.

Βαθέως θλίβεται πᾶσα ψυχὴ ἑλληνική, καθορῶσα μετ' ἀνηκέστου λύπης καὶ ὀδύνης ἀπεριγράπτου τὴν στρατευομένην Μητερα τῶν ἐκκλησιῶν ἐν Ἱεροσολύμοις, καταπιεζομένην ὑπὸ τῶν

* Σ. Δ. «Π. Ε. Λ.» Ἐκ τῶν σταλέντων ἡμῖν κανονισμῶν, κρίνοντες, ὅτι ἐν τῷ παρόντι ἐπαρκῆ στοιχεῖα ὑπάρχωσι πρὸς συστηματικὴν συνεργασίαν, δημοσιεύομεν ἄρθρά τινα τούτου ἐν περιλήψει ἐπιφυλασσόμενοι ἰδιαιτέρως ἐν τῇ *γενικῇ ἐργασία τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν κέντρου* νὰ ἐπιληφθῶμεν τῆς εἰδικῆς μελέτης του.

πολιορκούντων αὐτὴν διαφόρων ἐθνῶν εἰς τὰς κρισιμωτέρας μάλιστα τῶν περιστάσεων, ὡς νῦν ἔχει, καὶ διωκομένην ὑπούλως ὑπὸ μεγάλων καὶ ἰσχυρῶν τινων Δυνάμεων.

Κατ' ἐμέ, οἱ ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου ἔρανοι, ὅσῳ πλούσιοι, καὶ ἂν ἦναι, δὲν θὰ δυνηθοῦν ποτὲ νὰ σώσουν τὴν Σιωνίτιδα ἐκκλησίαν ἀπὸ τοὺς ἐπαπειλοῦντας αὐτὴν κινδύνους.

Ὡς ἐκ τῆς ἐπὶ τόπου δὲ μελέτης τῆς ἐκκλησίας ταύτης κατενόησα, μόνον διὰ τῆς κοινῆς συνεργασίας καὶ τῆς χριστιανικῆς ἀλληλοβοηθείας τοῦ τε κλήρου καὶ τοῦ ἔθνους ὁλοκλήρου δύναται νᾶ σωθῇ αὕτη ἀσφαλῶς.

Βλέποντες δ' ὡς μὴ ὤφειλε, τὸν ἐπικρεμάμεεον καὶ ἀναπόφευκτον τοῦτον κίνδυνον ἀπεφασίσαμεν, ἐλέῳ Θεοῦ ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν σκέπην καὶ προστασίαν τῆς Α. Θ. Μακαριότητος τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, νὰ ἱδρύσωμεν ὑπὸ θρησκευτικὸν τύπον Σωματεῖον ὑπὸ τὸ ὄνομα «ὁ *Πανελλήνιος Ἀδελφικὸς Σύνδεσμος*» καὶ ἐργασθῶμεν, χάριτι καὶ δυνάμει τοῦ τιμίου Σταυροῦ δραστηρίως ἀμυνόμενοι ὑπὲρ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἐθνικῶν ἡμῶν δικαιωμάτων μέχρι θανάτου, ποιούμενοι ἔκκλησιν τῷ Πανελληνίῳ ὀρθοδόξῳ πληρώματι. Ὑπέβαλον δ' εἰς τὴν Α. Θ. Μ. τὸν Πατριάρχην Ἱεροσολύμων κ. κ. Δαμιανὸν τὸν παρόντα κανονισμὸν τοῦ Συνδέσμου τούτου, τῇ προτροπῇ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐξ ἄρθρων 28.

Σμύρνη ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΠΑΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ *μοναχὸς*

*
* *

.... Ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω ἐπωνυμίαν ἱδρύεται Σωματεῖον ἐν Ἱερουσαλήμ, τοῦ ὁποίου σκοπὸς ὥρισται α') ἡ κατὰ Χριστὸν ἠθικὴ καὶ πενυματικὴ μόρφωσις Κληρικῶν καὶ ἡ ἁπανταχοῦ ἀνύψωσις τοῦ γοήτρου τοῦ ὀρθοδόξου ἡμῶν Κλήρου, καὶ β') ἡ ἠθικὴ ἀδελφοποίησις τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν.

Τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον ἐπιδιώκει τὸ Σωματεῖον α') διὰ τῆς

ἱδρύσεως 4 ἢ 5 τυπογραφείων ἐν Αἰγύπτῳ, Ἀθήναις, Σμύρνῃ, Κωνσταντινουπόλει καὶ Θεσσαλονίκῃ, πρὸς ἔκδοσιν θρησκευτικῶν συγγραμάτων τῶν Θείων τῆς ἐκκλησίας πατέρων, καὶ διαφόρων ὑπερμάχων τῆς ὀρθοδοξίας, πρὸς αὔξησιν τῶν πόρων τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Σταυροῦ καὶ τῶν ἀπολύτων ἀναγκῶν τοῦ Παναγίου Τάφου, πρὸς πνευματικὴν κατὰ Χριστὸν διαμόρφωσιν τοῦ ὀρθοδόξου Κλήρου καὶ τῆς κατὰ Χριστὸν Εὐσεβείας, καὶ β΄) διὰ τῆς ἱδρύσεως ταμείου ἀλληλοβοηθείας πρὸς ἀποστολὴν Ἱεροκηρύκων καὶ πνευματικῶν πατέρων παρὰ τῷ ὀρθοδόξῳ πληρώματι καὶ πρὸς ὑλικὴν ἀρωγὴν τῶν ἀπομάχων λειτουργῶν τῆς ἐκκλησίας.

....Τὰ κατὰ τόπους παραρτήματα τῆς ἁγιοταφικῆς θρησκευτικῆς ἀδελφότητος, θὰ ἐξαρτῶνται ὑπὸ τῆς κεντρικῆς ἕδρας ἐν Ἱερουσαλήμ.

Τὰ δὲ τοῦ ταμείου ἀλληλοβοηθείας θὰ ῥυθμίζωνται ὑπὸ ἰδιαιτέρου κανονισμοῦ.

...Τὸ Σωματεῖον συγκροτεῖται ἐκ τακτικῶν καὶ ἐπιτίμων μελῶν.

Πᾶς ὁ βουλόμενος ἐκ τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν νὰ ἐγγραφῇ τακτικὸν μέλος, ἀποτείνεται ἐπὶ τούτῳ πρὸς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον, ἐν Ἱερουσαλήμ, πρὸς τὰς κατὰ τόπους ἐπιστασίας τῆς ἀδελφότητος, ἢ καὶ πρὸς τοὺς περιοδεύοντας ἀντιπροσώπους αὐτῆς, ἐγγραφόμενος ταυτοχρόνως καὶ συνδρομητής, εἰς ἓν τῶν ὑπ' αὐτῆς ἐκδιδομένων συγγραμμάτων.

Αἱ συνδρομαὶ τῶν μελῶν προπληρώνονται διὰ τὰς ἐκτὸς τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐγγραφάς· τὸ ἥμισυ δὲ τοῦ ποσοῦ αὐτῶν, ὡς καὶ τῶν πωλουμένων συγγραμμάτων δωρεῖται ὑπὸ τῆς ἀδελφότητος εἰς τὴν κοινότητα, ἐν ᾗ γίνονται αἱ ἐγγραφαὶ πρὸς μισθοδοσίαν τοῦ ὀρθοδόξου κλήρου, τῶν διδασκάλων τῶν ἐκεῖ ὁμογενῶν Σχολῶν, ἢ καὶ πρὸς θεραπείαν ἄλλων φιλανθρωπικῶν ἀναγκῶν.

Τὸ περιοδικὸν καὶ λοιπὰ θρησκ. συγγράμματα θέλουσιν ἐκδίδεται ἅπαξ ἢ δὶς τοῦ μηνὸς ὑπὸ εἰδικῆς ἐπιτροπῆς, τῇ συνεργα-

σίᾳ τῶν ἐξοχωτέρων κληρικῶν καὶ διαπρεπῶν λογίων τοῦ γένους εἰς τὴν Ἑλληνικήν, Γαλλικήν, Ἀγγλικήν, Ἰταλικήν, Ρωμουνικήν, Σερβικήν, Βουλγαρικήν, Ρωσσικήν, Ἀραβικήν, Τουρκικὴν καὶ Ἀλβανικήν, εἴτε δι' οἰκείων στοιχείων καὶ φράσεων, εἴτε δ' ἑλληνικῶν χαρακτήρων ἐπὶ λεκτικοῦ ἑκάστης λαλουμένης γλώσσης.

Ἐπίτιμα μέλη ἀνακηρύσσονται ὅσα διὰ τῆς ὑπερόχου αὐτῶν κοινωνικῆς θέσεως περιποιοῦσιν τιμὴν τῷ Σωματείῳ, ἢ δύνανται νὰ παράσχωσιν αὐτῷ πᾶσαν ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν ὑποστήριξιν.

Δωρηταὶ ἀναγράφονται, εὐεργέται, καὶ μεγάλοι εὐεργέται οἱ προσφέροντες ἀναλόγως ἀπὸ 25-100 ὀθ. λίρας.

Ἡ κεντρικὴ διοίκησις τοῦ Σωματείου, ἐν Ἱερουσαλήμ, ἀνατίθεται εἰς ἑπταμελὲς ἢ 13μελὲς μικτὸν Συμβούλιον ἐκ κληρικῶν τε καὶ λαϊκῶν, ἐκλεγόμενον ἐκ τῶν μᾶλλον ἀνεπτυγμένων μελῶν τοῦ Σωματείου, ἐν γενικῇ συνελεύσει, οὗτινος ἡ περίοδος ὁρίζεται τριετής. Ἐν δὲ ταῖς διαφόροις κοινότησιν, ἐκτὸς τῆς Ἱερουσαλήμ, ἐκ τριμελοῦς ἢ ἑπταμελοῦς ἐπιστασίας, ἐκ προσώπων ὑποδεικνυομένων πρὸς τὸ κεντρικὸν Συμβούλιον ὑπὸ τῶν ἐπιτοπίων μελῶν τοῦ Σωματείου, ὅπερ θὰ συνεδριάζῃ εἰς τὸ Πατριαρχεῖον.

Ὁ ταμίας φροντίζει ἰδιαιτέρως περὶ τῶν καθηκόντων του οὐδέποτε κρατῶν παρ' ἑαυτῷ ἐν τῷ ταμείῳ, πλέον τῶν 10 λιρ. ὀθωμ., τὰ δὲ περιττὰ κατατίθενται ἐπὶ τόκῳ εἰς μίαν τῶν ἐνταῦθα Τραπεζῶν, ἐκ συμφώνου μετὰ τοῦ προέδρου καὶ τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, δίδωσι δὲ μηνιαίαν λογοδοσίαν.

Εἰς τὸ τέλος δὲ τῆς τριετοῦς περιόδου, τὸ Συμβούλιον ὑποβάλλει ἐν γενικῇ συνελεύσει λογοδοσίαν τῶν πράξεων αὐτοῦ καὶ ἐξελέγχεται ἡ διαχείρισις ὑπὸ εἰδικῆς ἐπιτροπῆς.

Τὰ γενικὰ καθήκοντα τοῦ Συμβουλίου εἰσί: α) ἡ ἐπιμέλεια καὶ ἡ φροντὶς πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ προαγωγὴν τοῦ Σωματείου συμφώνως πρὸς τὸν ὑψηλὸν αὐτοῦ σκοπόν· β) ἡ πιστὴ ἐφαρμογὴ τοῦ παρόντος κανονισμοῦ· γ) ἡ ἐγγραφὴ τῶν προτεινομένων μελῶν· δ) ἡ τήρησις τῶν ἀπαιτουμένων βιβλίων τοῦ σωματείου· καὶ ε) ἡ σώφρων οἰκονομικὴ διαχείρισις τῆς περιουσίας καὶ τῶν πόρων τοῦ Σωματείου.

Πόροι τοῦ Σωματείου εἰσί: α) αἱ ἐτήσιοι συνδρομαὶ τῶν μελῶν· β) τὰ καθαρὰ κέρδη τὰ προκύπτοντα ἐκ τῆς ἐκδόσεως τῶν συγγραμμάτων κλπ. γ) τὰ ἔκτακτα ἐπιδόματα τῶν κοινοτήτων καὶ τὰ κληροδοτήματα διαφόρων ὁμογενῶν.

Δαπάναι δέ: α) αἱ τῆς ἱδρύσεως καὶ συντηρήσεως τῶν τυπογραφείων καὶ τῆς Θεολογικῆς σχολῆς· β) αἱ πρὸς ἔκδοσιν τῶν θρησκευτικῶν συγγραμμάτων· γ) αἱ μισθοδοσίαι τῶν ἱεροκηρύκων καὶ λοιπῶν πατέρων τῶν ἀποστελλομένων παρὰ τῷ ὀρθοδόξῳ πληρώματι, καὶ δ) αἱ ἀμοιβαὶ τῶν ὑπαλλήλων, ἐγκρίσει τοῦ Συμβουλίου.

Ἡ Ἁγιοταφικὴ δὲ θρησκευτικὴ Ἀδελφότης αὕτη θὰ ἔχῃ σφραγῖδα φέρουσαν τὴν σταύρωσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν τῷ μέσῳ, δύο χεῖρας ἀλληλοδέτους ἐπὶ τῆς βάσεως τοῦ Σταυροῦ, καὶ πέριξ τὴν ἐπωνυμίαν αὐτῆς κατὰ τὸ ἔτος 1903.

Εἰς πᾶσαν ἀναθεώρησιν, ὁ σκοπὸς τῆς Ἁγιοταφικῆς Ἀδελφότητος μένει ὁ αὐτός.

Ἐν Ἱεροσολύμοις

Ὅ,τι ἀκριβὲς ἀντίγραφον ἐκ τοῦ πρωτογράφου

ΓΕΩΡΓ. ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥΣ, *Γραμματεύς.*

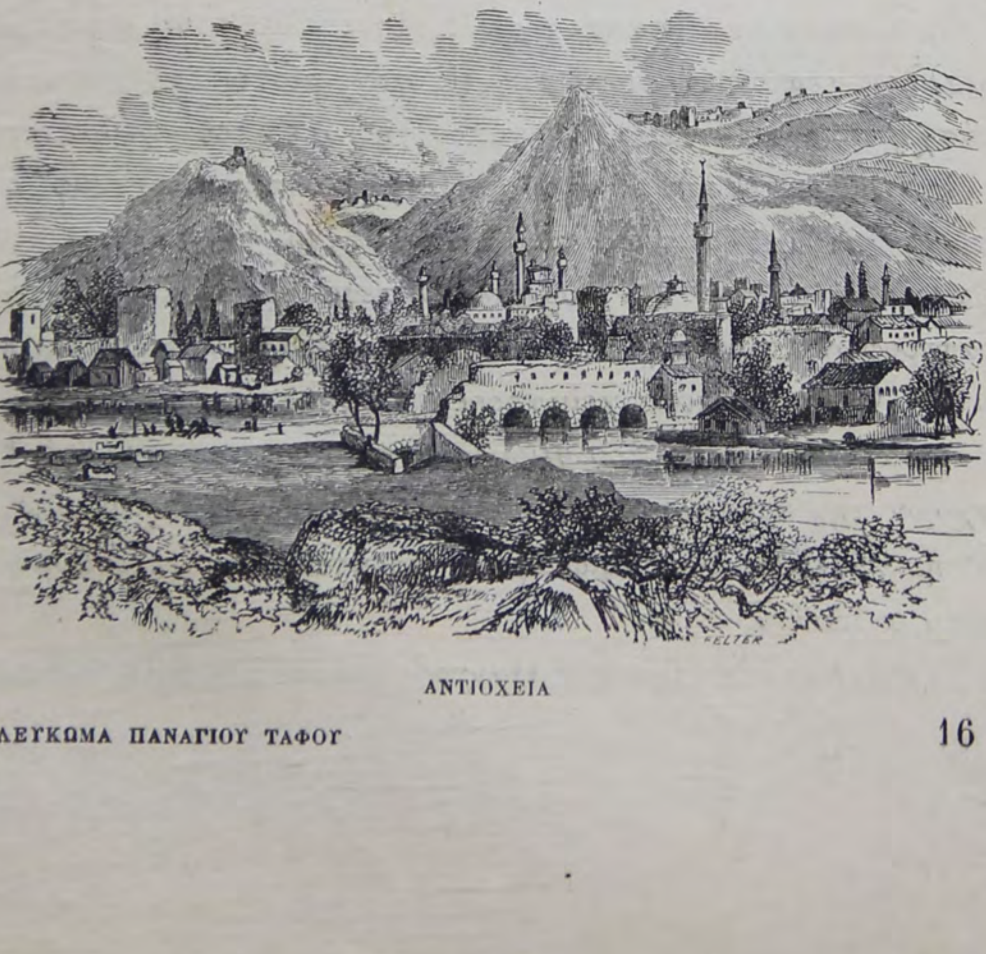

ΑΝΤΙΟΧΕΙΑ

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ»

Ἡ προσπάθεια πρὸς διάσωσιν τοῦ Παναγίου Τάφου εἶνε προσπάθεια ἅμα πρὸς σωτηρίαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Καθ' ἣν στιγμὴν ἤθελε συμβῇ νὰ ἐκφύγῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας μας ὁ ἱερὸς χῶρος, ὁ δεχθεὶς τὴν ζωὴν τοῦ κόσμου θὰ παρείχωμεν εἰς τὰ λοιπὰ ἔθνη τὴν πλέον θλιβερὰν ἀπόδειξιν, περὶ τοῦ ὅτι ἀπεφασίσαμεν νὰ ἀνορύξωμεν ὁριστικῶς τὸν τάφον τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ζωῆς.

Εὐτυχῶς ἡ ὀρθόδοξος ἑλληνικὴ συνείδησις φαίνεται ἐγειρομένη, μὲ τὴν ἀπόφασιν νὰ ἀποτρέψῃ ἀφ' ἑαυτῆς τὴν καταδίκην ταύτην. Ἀλλὰ κατὰ τίνα τρόπον θὰ διακρατήσωμεν τὴν πάτριον κληρονομίαν;

Φρονῶ ἀδιστάκτως, ὅτι ἡ δύναμις, ἥτις μᾶς ἐχορήγησεν αὐτὴν καὶ μᾶς τὴν διετήρησε μέχρι τοῦδε, δύναται ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην, νὰ μᾶς τὴν ἀσφαλίσῃ καὶ διὰ τὸ μέλλον.

Ὁ Πανάγιος Τάφος μᾶς ἐδόθη ὑπὸ τοῦ κρίνατος, ὅτι ὁ σεπτὸς τόπος, ὁ καθαγιασθεὶς διὰ τοῦ καθημαγμένου σώματος τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἀληθινῆς πίστεως καὶ τοῦ τελειωτάτου ὑποδείγματος τῆς ἱερωτάτης αὐταπαρνήσεως, ἔπρεπε νὰ δοθῇ εἰς τὸ ἔθνος τὸ μᾶλλον ἱκανὸν νὰ διακονίσῃ εἰς τὴν πίστιν ταύτην, καὶ νὰ παράσχῃ τὸ ἀκριβέστερον ἀντίτυπον τῆς ὑπὲρ τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἀγάπης αὐτοθυσίας. Ἰδοὺ τὸ μέγα μυστικὸν τῆς ὑφ' ἡμῶν κατοχῆς καὶ διατηρήσεως τοῦ τιμιωτάτου τῆς ἀνθρωπότητος κειμηλίου διὰ μέσου τῶν αἰώνων, ἐν μέσῳ τόσων μεταβολῶν καὶ καταστροφῶν, τόσων ἡμῶν κινδύνων καὶ ἐξασθενήσεων καὶ περιπετειῶν. Οἱ ἀνθρώπινοι χείμαρροι ἐπέδραμον σφοδρότατοι, ἵνα μᾶς παρασύρωσιν ἀπὸ τοῦ θείου προπυργίου μας· ἀλλ' ὁ Θεός, ἐνισχύων τὴν ἀσθένειάν μας, διὰ νὰ βραβεύῃ τὴν πίστιν μας, μᾶς συνετήρει ἐκεῖ ὡς τοὺς ἀξιωτέρους φρουροὺς τοῦ ὑπερθαυμάστου ἐκείνου μνημείου.

Τὴν ἔννοιαν ταύτην οοῦ Παντοδυνάμου ἂς προσπαθήσωμεν

νὰ διατηρήσωμεν καὶ τοῦ λοιποῦ, ὑπερέχοντες πάντων κατὰ τὴν ἀφοσίωσιν πρὸς τὴν πίστιν, κατὰ τὸν ἔρωτα πρὸς τὴν ἀλήθειαν, κατὰ τοὺς καρποὺς τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ.

Βεβαίως εἶνε χρησιμώταται καὶ διοικητικαὶ βελτιώσεις καὶ οἰκονομικαὶ ἀναδιοργανώσεις ἐν τῷ κοινῷ τοῦ Παναγίου Τάφου, εὐχῆς δὲ ἔργον εἶνε νὰ μονιμοποιηθῶσιν αἱ ἐκ παντὸς τοῦ ἑλληνικοῦ ὑπὲρ αὐτοῦ χρηματικαὶ ἀρωγαί. Ἀλλὰ μετὰ τούτων καὶ ὑπὲρ ταῦτα, καὶ οἱ ἐκεῖ ὁμογενεῖς κληρικοί, οἱ ἐμπεπιστευμένοι τὴν φρούρησιν αὐτοῦ, καὶ ἡμεῖς οἱ ἄλλοι, τοῦ τε ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ τῶν κατὰ τόπους ὀρθοδόξων ἑλληνικῶν ἐκκλησιῶν, ὀφείλομεν νὰ ἐπιδείξωμεν ὑπεροχὴν πίστεως καὶ χριστιανικοῦ βίου, καὶ νὰ διακριθῶμεν οὕτως ὡς ἄξιοι τῆς προτιμήσεως τοῦ Παντοδυνάμου.

Ἡ ὑπέροχος πίστις καὶ ἀρετή μας, ἐκτὸς τῆς ἐξασφαλίσεως τῆς ἐκ Θεοῦ προστασίας, πρὸ τῆς ὁποίας θέλουσι θραυσθῇ ὅλα τὰ μηχανεύματα τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς, θὰ μᾶς καταστήσῃ ἱκανοὺς καὶ πρὸς τὰ ἠθικὰ καὶ ἱστορικὰ ἐκεῖνα μεγαλουργήματα, πρὸ τῶν ὁποίων ὄχι ἅπαξ διεσχίσθησαν αἱ διπλωματικαὶ πλεκτάναι καὶ συνετρίβησαν ὡς κύματα, τῶν μαινομένων ἀσεβῶν αἱ βουλαί.

Ἀθῆναι

ΜιΧ. Ι. ΓΑΛΑΝΟΣ
Διευθυντὴς «Αναπλάσεως»

«ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΙΣ»

Πάλαι ποτὲ οἱ Σταυροφόροι ἐστράτευον ἐπὶ τὸν Ἅγιον Τάφον, ὅπως ἀπαλλάξωσι τοῦτον τῶν χειρῶν τῶν ἀπίστων. Αἱ Σταυροφορίαι ὅμως ἐκεῖν ἔκαμαν, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, μεγαλήτερον κακὸν ἢ καλὸν ὑπὲρ τοῦ ὅ,τι ἔχει θειότατον καὶ ἱερώτατον ὁ Χριστιανισμὸς καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ ἀνθρωπότης ὅλη. Ἤδη ὅμως πρόκειται εἰς σύμπαντα τὸν Ἑλληνισμὸν Σταυροφορία ὑψηλοτέρα καὶ εὐγενεστέρα· πρόκειται νὰ σώσωμεν τὸν Πανάγιον τοῦ Κυρίου Τάφον

ἀπὸ χεῖρας, αἵτινες δὲν ζητοῦν εἰμὴ γήϊνα ὠφελήματα ἐν τῇ κατακτήσει τοῦ Τόπου, ἔνθα ἀνέτειλεν ἡ ὑψηλοτέρα αὐγὴ τῆς Ἰδέας, ἡ ἀειλαμπὴς φωταύγεια τοῦ Θείου Φωτὸς τοῦ ἐκπορευθέντος ἐπὶ Σύμπασαν τὴν γῆν, ἀπὸ τοῦ Καινοῦ ἐκείνου Τάφου, ἐν ᾧ ὕπνωσε τὸν φυσίζωον ὕπνον ἡ Ζωή. Δὲν ἔχομεν νὰ στρατεύσωμεν ὁπλίτας βαρεῖς καὶ σπαθοφόρους ἤδη, ἀλλὰ νὰ πυρπολήσωμεν τὰς ὀρθοδόξους ἑλληνικὰς καρδίας ὑπὲρ τοῦ μεγαλητέρου Ἰδεώδους Ὀρθοδοξίας καὶ Ἑλληνισμοῦ. Διότι ἐφ᾽ ὅσον ἡ ὀρθοδοξία θὰ ᾖναι ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ μόνη γνησία καὶ τελεία ἔκφανσις τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τῶν ἀληθειῶν Αὐτοῦ — καὶ τοῦτο θὰ ᾖναι αἰωνίως — καὶ ἐφ᾽ ὅσον ἡ ἀλήθεια αὕτη τῆς Ὀρθοδοξίας θὰ ἔχῃ τὰς θεμελίους αὐτῆς βάσεις, τὸ Εὐαγγέλιον, τὰς Συνόδους καὶ τοὺς Πατέρας, εἰς τὴν ἑλληνίδα φωνὴν — καὶ δὲν δύναται τοῦτο ποτὲ νὰ μεταβληθῇ — ὁ Ὀρθόδοξος Ἑλληνισμὸς θὰ ᾖναι καὶ ὀφείλει νὰ ᾖναι ὁ θεματοφύλαξ τῶν ἱερωτάτων καὶ τιμιωτάτων, ἅτινα θεόθεν τῷ ἐνεπιστεύθησαν, εἴτε εἰς ἁγίας καὶ ἱερὰς Ἰδέας, εἴτε εἰς τόπους ἡγιασμένους καὶ ἱερούς!

Χαίρω λοιπόν, διότι ἐτάχθησαν ἀγωνισταὶ ἐν τῷ Μεγάλῳ καὶ Ἱερῷ τούτῳ Ἀγῶνι καὶ διότι προετέθη εἰς Σύμπαντα τὸν Ὀρθόδοξον Ἑλληνικὸν ἀγῶνα ἱερὰ καὶ τιμία ἅμιλλα, ἥτις εὔχομαι νὰ ἀναφερθῇ ὑπὸ τῆς Ἱστορίας ὡς ἡ ὑψηλοτέρα και ἱερωτέρα Σταυροφορία, ἅμα δὲ καὶ ἡ μᾶλλον νικηφόρος καὶ θριαμβευτική!

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, καθ᾽ ἥν, ὡς διηγεῖται ὁ Ἱερὸς Εὐαγγελιστής, «Ἕλληνές τινες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων, ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ Βησθαϊδὰ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες: Κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν» — καὶ μάλιστα ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης, καθ᾽ ἣν ἀποκρινόμενος ὁ Ἰησοῦς εἶπε τὴν ἱστορικὴν καὶ αἰωνίαν ῥήτραν: «Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου!» ὁ Ἑλληνισμὸς ἐτάσσετο εἰς τὴν ἔνδοξον ὑπηρεσίαν τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ ὀνόματος Αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο εἰς αὐτὸν ἐδόθησαν τὰ Εὐαγγέλια καὶ

τὰ ἱερὰ Κείμενα τῆς θεοπνεύστου Ἀποκαλύψεως τῆς Χάριτος, ἐμπιστευθέντα εἰς τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ· εἰς αὐτὸν οἱ μεγάλοι Πατέρες καὶ Διδάσκαλοι τοῦ Χριστιανισμοῦ· εἰς αὐτὸν αἱ ἁγιώταται Σύνοδοι, οἱ ἀκλόνητοι οὗτοι στύλοι τῆς ἀληθείας τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἥτις εἶναι ἡ Ὀρθοδοξία. Ἐξεπληρώθη δὲ οὕτω τὸ μέγα καὶ προφητικὸν ῥῆμα τοῦ Θεανθρώπου, εἰπόντος πρὸς τὸ τέως ἐκλεκτὸν ἔθνος τοῦ Ἰσραήλ: «Ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς». Τὸ ἔθνος δὲ τοῦτο, ὅπερ ἔλαβε τὴν βασιλείαν παρὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ ἔδωκε τοὺς καρποὺς αὐτῆς, μεταλαμπαδεῦσαν τὸ φῶς τῆς Θείας Πίστεως εἰς τὰ τετραπέρατα καὶ κρατῆσαν καὶ κρατοῦν τὰ κείμενα εἰς τὴν ἀλήθειαν τῆς Πίστεως ἀνόθευτον, ἀδιάφθορον, ἀκαινοτόμητον, ὡς τὴν παρέλαβεν ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Πατέρων, τὸ ἔθνος τοῦτο οὐδεὶς ἠμφισβήτησε καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ ἀμφισβητήσῃ ὅτι εἶνε *τὸ Ὀρθόδοξον Ἑλληνικόν!*

Ἐὰν λοιπὸν τὸ Ἑλληνικὸν κατέστησεν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ τὸ τέως ἐκλεκτὸν Ἰσραηλιτικὸν καὶ ἐγένετο ὁ «Νέος Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ» — ἐὰν εἰς τοῦτο εἶνε ἐμπεπιστευμένα τὰ Ἁγιώτατα τῆς Ἰδέας καὶ ἡ θειοτάτη Ἀλήθεια, ἵνα ταύτην δᾳδουχῇ εἰς τὸν κόσμον σύμπαντα, τίς δύναται νὰ διαφιλονεικίσῃ αὐτῷ καὶ τὴν ἐμπιστευθεῖσαν αὐτῷ ἔτι παρακαταθήκην τῶν Ἱερῶν Τόπων καὶ τῶν Ἱερῶν Κειμηλίων τοῦ Χριστιανισμοῦ; Ἐὰν εἶνε ὁ θεματοφύλαξ τῆς Ἀληθείας καὶ τῆς Ὀρθοδοξίας δὲν εἶναι λογικῶς καὶ αὐτοδικαίως ὁ θεματοφύλαξ ἐπίσης καὶ τῶν ἱερωτάτων μνημείων καὶ Κειμηλίων τῆς Ἀληθείας καὶ τῆς Ὀρθοδοξίας αὐτῆς; Καὶ δὲν εἶναι ἅρπαξ, ὅστις, μολονότι δὲν τολμᾷ νὰ τῷ διαμφισβητήσῃ τὴν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐκλογήν, ἔρχεται ἐν τούτοις νὰ τῷ ἁρπάσῃ τοὺς ἱεροὺς τόπους ἐκείνους, οἵτινες εἶναι ἡ ζῶσα μαρτυρία τῆς ἀληθείας τῆς ἐμπιστευθείσης αὐτῷ κατὰ τὴν θεόθεν ἐκλογήν; — Ἐφ' ὅσον δὲν δύνανται νὰ ἀρνηθῶσιν ὅτι τὰ Εὐαγγέλια καὶ οἱ θειότατοι Σύνοδοι καὶ οἱ πατέρες τῆς Ὀρθοδοξίας ἀνήκουσιν εἰς

τὸ Ἑλληνικόν, δὲν δύνανται ἐπίσης νὰ ἀρνηθῶσιν ἡμῖν ὅτι καὶ ὁ Ἅγιος Τάφος εἶναι *Ἑλληνικός!*

Ἐν τούτοις τὸν Ἅγιον Τάφον αὐτόν, τὸν ὁποῖον ἐπὶ τοσούτους ἤδη αἰῶνας ἐναντίον μυρίων καὶ μυριωνύμων καταιγίδων καὶ θυελλῶν τῶν ἀλλεπαλλήλων ἐπιδρομῶν ὑπερήσπισε τὸ Ὀρθόδοξον Ἑλληνικόν, ἔρχονται ἤδη οἱ ξένοι, οἱ ἅρπαγες, νὰ μᾶς τὸν ἁρπάσωσι διὰ τῆς ἐντεχνοτέρας ἀλλὰ καὶ δολιωτέρας ἅμα παγῖδος· διὰ τῆς οἰκονομικῆς ἀνάγκης ἄρχοντες, διὰ ξένου χρυσίου πλημμυροῦντες καὶ πνίγοντες. Καὶ ἡμεῖς οἱ Ὀρθόδοξοι Πανέλληνες τί κάμνομεν; ἡμεῖς οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας τῆς θείας καὶ φρουροὶ τῶν ἱερωτάτων τί ἐνεργοῦμεν; Ἂς ἐγερθῶμεν ἐν μιᾷ ψυχῇ καὶ ἂς ἐπιχειρήσωμεν μίαν νέαν ἠθικὴν Σταυροφορίαν, ὄχι ὅπλων, ὄχι πυρὸς καὶ ξίφους, ἀλλὰ ζήλου, ζήλου καὶ πυρὸς αὐταπαρνήσεως καὶ ἀγάπης! Ἂς ἀνοίξωμεν τὰς καρδίας μας καὶ τὰ βαλάντιά μας!

Φρονῶ, ὅτι, ἐὰν ἀπὸ τὰς εἰσπράξεις παντὸς ὁπουδήποτε γῆς Ὀρθοδόξου Ἑλληνικοῦ Ναοῦ ἤθελεν ὁρισθῇ ν' ἀποδεκατοῦται ὡρισμένον τι ποσὸν ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου, τοῦτο καὶ ἀρκετὸν ὁπωσδήποτε ἤθελεν εἶναι καὶ ἱερώτατον ἅμα χρῆμα καὶ σταθερωτάτη πρόσοδος, ἐὰν ὡρίζετο ἐτησία φερ' εἰπεῖν ἢ ἑξάμηνος ἢ μηνιαία. Διὰ περιφορᾶς δὲ εἰδικοῦ τινος δίσκου ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου, ἠδύναντο οἱ ἐπίτροποι τῶν ἁπανταχοῦ Ὀρθοδόξων Ἑλληνικῶν ἐκκλησιῶν νὰ καλύπτωσι τὸ ὡρισμένον τοῦτο *ἱερὸν δέκατον*, μάλιστα δὲ καὶ νὰ τὸ ὑπερβαίνωσι. Τοῦτο πρέπει νὰ ἦναι φρονῶ ἓν γενικὸν καὶ διαρκὲς μέτρον ἀφοσιώσεως καὶ φροντίδος *συμπάσης τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδοξίας* ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου. Πλὴν τούτου ὅμως καὶ αἱ συνεισφοραὶ τῶν ἐμπόρων καὶ τῶν τραπεζιτῶν καὶ τῶν πλουσίων, πρέπει νὰ διενεργηθῶσιν ἐπ' ἀρκετὸν μετὰ ζήλου καὶ μετὰ δραστηρίων φροντίδων. Ἀκόμη δὲ καὶ εὐλαβεῖς ἐπισκέψεις καὶ ἱεραὶ ἀποδημίαι εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους, διοργανούμεναι εἰς ἅπαντα τὸν Ὀρθόδοξον Ἑλληνισμὸν καὶ ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν ὑποστήριξιν ἤθελον παράσχῃ εἰς τὸν Ἅγιον

Τάφον καὶ εὐλαβῆ ζῆλον καὶ ἱερὰν ἀφοσίωσιν καὶ ἀγάπην ὑπὲρ αὐτοῦ εἰς πᾶσαν Ὀρθόδοξον Ἑλληνικὴν ψυχὴν ἤθελον ἐμπνεύσῃ. Οὕτω θέλομεν καὶ τὸν Παναγίον τοῦ Κυρίου Τάφον ὑποστηρίξῃ, ἵνα μὴ ἀγχθῇ ὑπὸ τῶν οἰκονομικῶν στενοχωριῶν καὶ ὑπὸ τῆς πλημμύρας τοῦ ξένου χρυσίου πνιγῇ, καὶ ἅμα θέλομεν καὶ διὰ τῶν πραγμάτων βεβαιώσῃ, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Ὀρθοδοξία εἶναι ἀκοίμητος καὶ ὅτι περικρατεῖ ἀσφαλῶς ὅ,τι αὐτῇ ἐνεπιστεύθη κατὰ τὸ ἱερώτατον λόγιον: «Κράτει ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν σου» (Ἀποκαλ. γ΄ 11).

Ἐν Πειραιεῖ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΠ. ΜΑΚΡΗΣ
Διευθυντὴς «Ἀναμορφώσεως»

Η ΚΙΒΩΤΟΣ ΤΟΥ ΜΑΡΤΥΡΙΟΥ

ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΙΣ

Πρωτίστως δέον νὰ κανονισθῇ ἐπὶ ἀσαλεύτων θέσεων ἡ Οἰκονομικὴ διαρρύθμισις τῶν τοῦ Παναγίου Τάφου, ἀπειλουμένου ἤδη ὑπὸ χρεωκοπίας καταστρεπτικωτάτης διὰ τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα.

Ἀνάγκη νέου συστήματος περιδεσμεύοντος τὰς σπατάλας καὶ ἐξασφαλίζοντος τὴν κανονικὴν διαχείρισιν. Ριζικαὶ Οἰκονομίαι ἀπαιτοῦνται καὶ ὑποταγὴ τῆς ἀδελφότητος εἰς νέον καθεστὼς συνεργασίας ὑπὲρ γενικῆς ἀναδιοργανώσεως.

Ἀθῆναι

Θ. ΦΛΟΓΑΪΤΗΣ

Τ' ΑΠΑΡΑΓΡΑΠΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Ἐσχάτως ὁ ἐν τοῖς μικτοῖς δικαστηρίοις τῆς Αἰγύπτου δικηγόρος κ. Pierre Arminion ἐν τῷ Α΄ τόμῳ τοῦ παρ' αὐτοῦ δημοσιευθέντος συγγράμματος, ὑπὸ τὸν τίτλον «Etrancers et Protégés dans L'Empire Ottoman», ἐν σελίδι 42, λόγον ποιούμενος περὶ τῶν Ἁγίων Τόπων, λέγει «La victoire obtenue, nos plénipotentiaires curent *l'étrange générosité de laisser les Crecs en paisible jouissance du fruit de leur* **usurpations**».

Ὑποθέτομεν ὅτι, αἱ βλάσφημοι αὗται λέξεις, ὅτι οἱ Ἕλληνες ἕνεκα τῆς γενναιότητος τῶν ἐπιτετραμμένων τῆς Γαλλίας, ἀφέθησαν εἰς τὴν *ἥσυχον κάρπωσιν τῆς ἁρπαγῆς των*, θὰ ἐγράφησαν ἂν οὐχὶ ἐκ κακῆς πίστεως, βεβαίως ἐξ ἄκρας ἐπιπολαιότητος τοῦ συγγραφέως, διότι ἂν οὗτος ἐξήταζε τὰ πράγματα ἐπισταμένως, ὡς ἁρμόζει εἰς τὸν θέλοντα νὰ συγγράψῃ ἀκριβῶς καὶ ἀμερολήπτως, ἤθελεν εὕρῃ ὅτι εἰς πᾶν ἕτερον ἔθνος ἠδύνατο ν' ἀποδοθῇ ὁ παρὰ τοῦ συγγραφέως ἀποδιδόμενος τίτλος τοῦ ἅρπαγος, ἴσως δὲ καὶ εἰς τὸ τοῦ συγγραφέως, παρὰ εἰς τὸ Ἑλληνικόν, τοῦτο δὲ διότι μαρτυροῦσιν ἀναμφισβήτητα γεγονότα, ἃ παραλείπομεν ν' ἀναφέρωμεν, — διότι ἂν τοῦτο ἐπράττομεν θὰ ἐκτεινόμεθα ὑπὲρ τὸ δέον — δι' ὧν ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ Ἑλλὰς ἦτο ἀνέκαθεν νόμιμος κάτοχος τῶν ἱερῶν τούτων τόπων, διετήρησε δὲ τὴν νόμιμον ταύτην κατοχὴν καὶ μετὰ τὴν κατάκτησιν, καθ' ὃ σεβασθέντων τῶν κατακτητῶν, τῶν ἐπὶ τῶν μερῶν τούτων ἀπαραγράπτων δικαιωμάτων μας, τὸν δὲ σεβασμὸν τοῦτον ἐξεδήλωσαν διὰ διαφόρων

ἐνσήμων ἐγγράφων, δι' ὧν ρητῶς ἀνεγνωρίζοντο τὰ ἐπὶ τῶν Ἁγίων τούτων τόπων δικαιώματά μας, ἀπηγορεύετο δὲ ἡ ἐν τοῖς τόποις τούτοις ἀνάμιξις παντὸς ἑτέρου.

Ἀλλὰ τ' ἀπαράγραπτα ταῦτα· δικαιώματά μας ἅτινα καὶ αὐτοὶ οἱ βάρβαροι κατακτηταί μας ἐσεβάσθησαν καὶ ἐκ σεβασμοῦ δὲν ἠθέλησαν νὰ θέσωσι βέβηλον ἐπ' αὐτῶν χεῖρα, ἡμεῖς περὶ ἐσωτερικῶν ζητημάτων τυρβάζοντες ἀείποτε, ὡς μὴ ἐνθυμούμενοι τὴν ἱστορίαν μας τὰς ὑποχρεώσεις μας, οὐδὲν ἐνδιαφέρον περὶ αὐτῶν ἐδείξαμεν ὡς καὶ περὶ ἄλλων σχετικῶν, ἐκ δὲ τῆς ἀδιαφορίας μας ταύτης, πρόσθες δὲ ἐκ μεγίστων καὶ διαρκῶν ἐνεργειῶν τῶν καταβαλλομένων παρ' ἰσχυρῶν ἐθνῶν, ἐν ἐπιγνώσει διατελούντων τῆς μεγίστης σημασίας, ἣν δι' αὐτὰ θὰ εἶχεν ἡ κατοχὴ τῶν μερῶν τούτων, ἐπῆλθε τὸ ἀποτέλεσμα ὅπως τ' ἀπαράγραπτα δικαιώματά μας περιορισθῶσι μεγάλως, καὶ ἤδη νὰ καλούμεθα παρὰ τῶν *ἁρπάγων ἅρπαγες*. Ἀλλ' ἀτυχῶς, ἐκτὸς τούτου, μεγάλαι κτήσεις τῶν Ἁγίων τούτων τόπων περιῆλθον καὶ ἐπιτηδείως ἀντὶ πινακίου φακῆς, ὥστε ἤδη ἡ μηχανὴ κινδυνεύει νὰ μείνῃ ἐντελῶς ἀκίνητος ἐλλείψει χρήματος.

Ἐν τούτοις, ὡς λέγει Ἰταλὸς ποιητής, τὸ ἀπελπίζεσθαι εἶνε ἴδιον τῶν ἐν ᾅδει εὑρισκομένων, τὸ ἀπελπίζεσθαι δὲν ἁρμόζει μὲ τοὺς ζῶντας, ἰδίως μάλιστα μὲ τὰ ἔθνη, ὡς μάλιστα τὸ Ἑλληνικόν, ἡ ὑπομονὴ καὶ ἐπιμονὴ τὸ πᾶν δύναται νὰ συντελέσῃ. Παρ' ἡμῖν δὲ δύναται ἀναντιρρήτως τὸ πᾶν νὰ κατορθώσῃ, διότι ἐκτὸς τῶν περὶ τὴν ἐσωτερικὴν τυρβαζόντων, ὑπάρχει καὶ μεγάλη μερίς, ἔν τε τῇ ἐσωτερικῇ καὶ τῇ Μεγάλῃ Ἑλλάδι ἔχουσα πλουσιωτέρας βλέψεις καὶ ἄφθονα χρηματικὰ ἐφόδια· καίτοι δὲ βραδέως, οὐχ ἧττον, ἐὰν σκοπίμως ἠλεκτρισθῇ ἡ μερὶς αὕτη, θὰ ἐπέλθῃ ἡ δέουσα ἀνακούφισις.

Εὐελπιστοῦμεν, ὅτι ὁ τοιοῦτος ἠλεκτρισμὸς λίαν σκοπίμως θὰ χειρισθῇ.

Ἀθῆναι

Σ. ΜΠΑΛΑΝΟΣ

ΠΡΩΤΙΣΤΩΣ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟΝ

Δὲν εἶναι βεβαίως δυνατὸν νὰ μὴ ἐνδιαφέρωμαι περὶ τοῦ ἱεροῦ ἔργου, ὑπὲρ οὗ τοσαῦται καταβάλλονται ἐνέργειαι, καὶ νὰ μὴ πειρῶμαι νὰ συντελῶ καὶ ἐγὼ τὸ ἐπ' ἐμοὶ εἰς εὐόδωσιν αὐτοῦ.

Ἀλλ' ὁποίαν γνώμην δύνανται νὰ ἐκφέρωσι περὶ τοιούτου ζητήματος, οἱ περὶ τὰ γράμματα μόνον οὐχὶ δὲ περὶ τὴν πολιτικὴν καὶ οἰκονομικὴν διατρίβοντες.

Ἴσως ὑπὲρ ἑνὸς μόνον δύνανται καὶ ὀφείλουσι καὶ οὗτοι νὰ ἐγείρωσι μεγάλην τὴν φωνὴν αὐτῶν, καὶ νὰ ἐξαίρωσι πάντες ἐν πάσῃ σκέψει τὸ ἐπεῖγον αὐτοῦ, ἕως οὗ σύντονον ἐπισύρωσι τὴν προσοχὴν τῶν στοχαζομένων τῆς θεραπείας τῶν κακῶς κειμένων.

Εἶναι δὲ τοῦτο ἐκεῖνο, ὅπερ, ἐλπίζομεν, καὶ οἱ πολιτικοὶ καὶ οἱ οἰκονομικοὶ ὡς πρῶτον πάντων θὰ συστήσωσιν, ἐκεῖνο δ' οὗ πάντες πρὸ πάντων πειρῶνται νὰ καταβάλωσι τὸν Ἑλληνισμόν, ἐκεῖνο δι' οὗ καὶ ἡμεῖς δυνάμενα νὰ ἐξουδετερώσωμεν μὲν ἀσφαλῶς τὰς ἐνεργείας τῶν ξένων ὡς ἔχοντες προσφορώτερον τὸ ἔδαφος, ν' ἀποδείξωμεν δὲ τὸ ἔργον αὐτῶν ἀγονώτατον, τὸ σχολεῖον, λέγομεν.

Τὸ σχολεῖον ἔνθα παιδεύονται ἀληθῶς αἱ ψυχαὶ καὶ τὰ σώματα τῶν τρυφερῶν παίδων, διαπλάττονται χαρακτῆρες, μορφοῦνται ἄνδρες, μεστοὶ φρονήματος, αἰδοῦς, ἐθνικῆς ὑπερηφανείας, φιλοπατρίας καὶ πάσης ἄλλης ἀρετῆς, ἀείποτε ἐνθυμούμενοι τὸ ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος ρηθέν, ὅτι καὶ τῆς μητρὸς καὶ τοῦ πατρὸς πολυτιμώτερον εἶναι ἡ *πατρίς*.

Ὀδησσός † Λ. Γ. Χ. ΚΩΝΣΤΑΣ
Διευθυντὴς Βιβλιοθήκης Μαρασλῆ

ΕΘΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΑ

Ἂν ὁ πάνσεπτος τάφος τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐγκλείει τὴν θείαν ἐνσάρκωσιν τῆς ὑψηλοτέρας καὶ εὐγενεστέρας ἰδέας τῶν αἰώνων

καὶ ἂν ὁ θάνατος, ὃν συμβολίζει ἔδωσε τὸ φῶς τῆς ζωῆς εἰς τὰς μυριάδας τῶν γενεῶν τῆς χριστιανικῆς Οἰκουμένης, τὰ ὕψιστα τοῦ μεγάλου ἐκείνου Θεανθρώπου δόγματα διέσωσαν πρωτίστως τὸ μέγα τοῦ Ἑλληνισμοῦ Πνεῦμα, καὶ ἐτήρησαν σχεδὸν ἀλώβητον τοῦτο ἐντὸς τῶν ὑψηλῶν αὐτῶν ἐννοιῶν. Τοιαύτη δὲ ὑπῆρξεν ἀπὸ δύο περίπου χιλιετηρίδων ἡ συνάντησις ἀμφοτέρων, ὥστε εἰς οὐδὲν τῆς γῆς ἔθνος συνεταυτίσθη τοσοῦτον ὁ ἐθνισμὸς πρὸς τὴν θρησκείαν, ὅσον εἰς τὸ Ἑλληνικόν! Ἐντὸς τῆς ἱερᾶς κιβωτοῦ τοῦ Χριστιανισμοῦ διεσώθη λοιπὸν ὅτε ἀρχαῖος καὶ σημερινὸς ἐθνισμός μας, ἠδελφωμένα δὲ ἐβάδισαν καὶ θὰ συμβαδίζωσι πάντοτε τὰ δύο ἱερά των ἐμβλήματα, ὁ Σταυρὸς μετὰ τῆς Κυανολεύκου!

Ἡ Σιωνῖτις ἐκκλησία, κατ' ἐξοχὴν Ἑλληνικὴ ἀνέκαθεν ὑπάρξασα, διέσωσεν ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς καὶ ἀγρύπνως περιφρουρεῖ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἁγίου Τάφου κειμήλιον· τοῦτο πράττουσα ὅμως φρουρεῖ ἀενάως καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ αὐτοῦ τὰ ὕψιστα καὶ ἱερὰ δίκαια!

Καὶ ἐκ θρησκευτικοῦ λοιπὸν αἰσθήματος καὶ ἐξ ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης οἱ πανταχοῦ τῆς γῆς Ἕλληνες, ὀφείλουν θερμὴν λατρείαν εἰς τὴν ἱερὰν ταύτην θεματοφύλακα.

Ἀθῆναι

Α. Π. ΑΡΑΒΑΝΤΙΝΟΣ

ΤΑ ΕΝ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝῌ ΙΕΡΑ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑΤΑ

Κατὰ τοὺς τελευταίους αἰῶνας λυσσωδῶς ἠγωνίσθησαν οἱ ἀλλόθρησκοι πρὸς ἁρπαγὴν τῶν ἐν Παλαιστίνῃ ἱερῶν προσκυνημάτων. Ἡ ἁγιοταφικὴ ὅμως ἀδελφότης, ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν διαπρεπεστάτων Πατριαρχῶν, διέλυσε νικηφόρως ἁπάσας αὐτῶν τὰς πλεκτάνας, καὶ διέσωσεν ἀνέπαφα τὰ ἐπὶ τῶν Ἁγίων Τόπων ἀπαράγραπτα δικαιώματα τῶν ὀρθοδόξων Ἑλλήνων. Ταῦτα δὲ πάντα συνετελέσθησαν ἐνῷ ὁλόκληρον τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ἐκλυδωνίζετο ὑπὸ τοῦ βαρυτάτου τῆς δουλείας χειμῶνος, ἀνεπαρ-

κὴς δὲ καὶ ἀσθενὴς ἦτο κατ' ἀνάγκην ἡ ὑπό τινων ὁμογενῶν, ὡς ἐκ τύχης τότε ἰσχυόντων, παρεχομένη προστασία.

Νῦν αἱ περιστάσεις μετεβλήθησαν ἐπὶ τὰ βελτίω. Ἓν τμῆμα τῆς Ἑλληνικῆς γῆς ἀπέσεισε τὸν ζυγόν, καὶ ἡ ἐλευθέρα Ἑλλὰς ἀνοίγει τὰς ἀγκάλας αὐτῆς φιλοστόργως εἰς τοὺς πανταχόθεν προσερχομένους ἀδελφούς. Σήμερον λοιπὸν ἐκτὸς τῶν Πατριαρχῶν κήρυκες τῶν δικαίων τοῦ Ἁγίου Τάφου δέον νὰ προσέρχωνται, ὅπου ὁ κίνδυνος μείζων, οἱ διπλωματικοὶ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως Πράκτορες· ἀλλὰ καὶ οἱ ἁπανταχοῦ ὁμογενεῖς δὲν θὰ ὀκνήσωσι βεβαίως, ἐν ὥρᾳ ἤδη ἀνάγκης προσκαλούμενοι, νὰ προσέλθωσιν ἀρωγοί, ἕκαστος τὸ κατὰ δύναμιν, πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις Πατριαρχικοῦ ταμείου, διὰ τῶν πόρων τοῦ ὁποίου πρέπει διηνεκῶς νὰ συντηρῶνται πλουσιοπαρόχως τὰ ἐν Παλαιστίνῃ σχολεῖα καὶ τὰ ἄλλα ἱερὰ ἱδρύματα.

Διότι πρὸς τοῖς ἄλλοις μεγίστη, ὡς γνωστόν, καταβάλλεται ἐνέργεια πρὸς προσηλυτισμὸν τῶν ὀρθοδόξων ἀσθενέστερον μὲν ὑπὸ τῶν Προτεσταντῶν, πανσθενῶς δὲ ὑπὸ τῆς Παπικῆς προπαγάνδας, ὑποστηριζομένης ὑπὸ τῶν Καθολικῶν Δυνάμεων καὶ μάλιστα τῆς Γαλλίας. Αἱ προσηλυτιστικαὶ προπαγάνδαι ἐξήπλωσαν τοὺς πλοκάμους αὐτῶν ἐφ' ἁπάσης τῆς Παλαιστίνης, ὅθεν πρέπει κατ' ἀνάγκην ὁ Πανάγιος Τάφος ν' ἀνταπεξέλθῃ κατὰ τοῦ βδελυροῦ τούτου ἐχθροῦ ἐν πανοπλίᾳ φωτεινῇ, διαχέων πανταχοῦ τὸ φῶς τῆς ἀληθείας, διὰ τῆς ἱδρύσεως σχολείων καὶ ἀρρένων καὶ κορασίων ἐφαμίλλων τοῖς ὑπὸ τῶν Λατίνων ἁδρῶς συντηρουμένοις. Διὰ τῆς παιδείας θὰ καταπολεμηθῶσιν ὁ προσηλυτισμὸς καὶ ἡ ὕπουλος ἐνέργεια τῶν ὁμοδόξων ἑταιριῶν, αἵτινες ὑποστηριζόμεναι ἐκθύμως ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως των, παντὶ σθένει προσπαθοῦσι νά ταπεινώσωσι τὸ γόητρον τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Κηφισσία

Θ. Ν. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΥΣ

ΠΑΝ. ΤΑΦΟΣ—ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

Ἐπὶ τῆς Σιὼν ἐπαγρυπνεῖ καὶ τῆς κληρονομίας σου ἄλκιμος λέων.

Μιτυλήνη Δ. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ

Ο ΠΑΝΑΓΙΟΣ ΤΑΦΟΣ

Τρεῖς εἰσιν αἱ ἐπὶ τῆς γῆς ἀκροπόλεις τοῦ ἔθνους τοῦ Ἑλληνικοῦ, παριστῶσαι τὴν τριπλῆν αὐτοῦ ὑπόστασιν, πίστιν, πατρίδα καὶ πολιτισμόν: Ἡ Ἀκρόπολις τῶν Ἀθηνῶν, ὁ Ναὸς τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας καὶ ὁ Πανάγιος Τάφος. Ἡ πρώτη, σύμβολον τῆς ἐν πολιτισμῷ ἀκμῆς τοῦ ἔθνους ἡμῶν, εἶναι ἤδη λείψανον νεκροῦ. Μαρμαρίνη ἀνάμνησις.

Ἡ δευτέρα, σύμβολον καὶ κέντρον τῆς μεγάλης καὶ ἑνιαίας πατρίδος του, ζῇ ἔτι ἀλλὰ δορυάλωτος δουλεύει εἰς τὸν θεὸν κατακτητοῦ ἀλλοπίστου.

Μόνη ἡ τρίτη ἀκρόπολις, ὁ Πανάγιος Τάφος, σύμβολον ἅμα καὶ κοιτὶς τῆς πίστεως τοῦ ἔθνους σήμερον, ἐν ᾗ καὶ αὐτὸ ἐσταυρώθη ἐτάφη καὶ ἀνέστη, ἐπίζηλον τμῆμα τοῦ προτέρου μεγάλου θρόνου τοῦ Ἑλληνισμοῦ, διασωθὲν καὶ ὑπάρχον ἔτι εἰς τὰς χεῖρας ἡμῶν ἀναλλοίωτον, ζῇ ἀκόμη τὴν αὐτήν, ἣν καὶ πρὸ πεντακοσίων ἐτῶν, ζωήν. Καὶ ἐν αὐτῷ ζῇ ἔτι ἑνιαῖον καὶ κυρίαρχον τὸ ὅλον ἔθνος.

Παράδοξος καὶ βαθεῖα ὄντως εἰς ἐννοίας καὶ διδάγματα ἀντίθεσις: Ἡ ζωὴ ἑνὸς ἔθνους διασωθεῖσα ἐν τῷ τάφῳ ἑνὸς Θεοῦ!

Τί δύναται νὰ κρατύνῃ τὴν τρίτην καὶ μόνην ζῶσαν σήμερον μεγάλην τοῦ Ἑλληνισμοῦ Ἀκρόπολιν;

Ἡ φιλοπατρία. Αὐτὴ καὶ μόνη μετὰ νοῦ.

Ἐὰν ἡ πίστις μετακινεῖ τὰ ὄρη διὰ μόνης προσταγῆς, ἡ φιλοπατρία δύναται καὶ ὀφείλει νὰ στηλώσῃ ἀκράδαντον μίαν κιβωτόν.

Φιλοπατρία, φιλοπατρία! Ἀλλὰ μεγάλη, ἀλλὰ φλογερά,

ἀλλὰ πανελλήνιος. Αἴτνα ἐκτινάσσουσα ἀπὸ ἐγγάτων διαπύρων χρυσὸν τετηγμένον, ἐξ οὗ νοῦς ἐθνικὸς νὰ κρατύνῃ τὰ σαλευόμενα γηραιὰ τείχη τῆς μόνης ταύτης ὑπολειφθείσης ἐν τῇ ζωῇ ἐθνικῆς ἡμῶν ἀκροπόλεως.

Ὑπάρχει φιλοπατρία τόση; Ὑπάρχει τοιοῦτος νοῦς;

Ὑπάρχουσιν ἀμφότερα ἄφθονα ἀλλὰ λανθάνοντα, ἀκατέργαστα, κεχωρισμένα καὶ διὰ τοῦτο ἄχρηστα.

Τίς ὅμως θὰ τὰ ἐκκολάψῃ, τίς θὰ τὰ κατεργασθῇ, τίς θὰ ζεύξῃ ἀμφότερα εἰς τὸ ἅρμα τοιούτου μεγάλου σκοποῦ; Ἰδοὺ τὸ ζήτημα, ὅμοιον πρὸς τὸ ἄλλο τῆς πολιτειακῆς ἐξυγιάνσεως τοῦ ἐλευθέρου Ἑλληνικοῦ κράτους.

Ζητεῖται ἄνθρωπος ἐν τῇ πολυανθρώπῳ ταύτῃ ἐρημίᾳ.

Ἀθῆναι

ΙΩΑΝ. Γ. ΦΡΑΓΚΙΑΣ
Δικηγόρος

ΚΟΡΑΙ ΤΗΣ ΒΗΘΛΕΕΜ

Ο ΠΑΝΑΓΙΟΣ ΤΑΦΟΣ *

Εὐσεβὴς ὁμήγυρις!

Ἐν ἡμέρᾳ, καθ' ἣν ἡ ἐκκλησία ἡμῶν ἐγείρει τὸ ἱερὸν Παραπέτασμα, ἵνα ἐμφανισθῇ πρὸ τῶν βλεμμάτων τῶν πιστῶν ἡ ἔνοχος θεία σκηνή, καθ' ἣν εἷς Θεός, ὁ Θεὸς ὁ ἀληθινός, ὁ οἰκῶν φῶς ἀπρόσιτον — ὁ ἄχρονος Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὅστις ἐγένετο ἄνθρωπος διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἑνότητος τοῦ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου, καὶ ὅστις ἀνέρχεται ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ ξύλου, ἵνα ἐπισφραγίσῃ τὸ θεῖον ἔργον του, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ τῇ φοβερᾷ, καθ' ἣν πᾶς χριστιανὸς αἰσθάνεται τὴν καρδίαν αὐτοῦ πάλλουσαν ἐξ εὐγνωμοσύνης καὶ ἀφοσιώσεως πρὸς τὸν ἐσταυρωμένον Θεόν του, ἐν τῇ ἡμέρᾳ λέγω ταύτῃ συνήλθομεν καὶ ἡμεῖς ἐνταῦθα, ὄχι βεβαίως ἵνα ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου διδαχθῶμεν, διότι οὐδὲν βῆμα δύναται νὰ παραβληθῇ σήμερον κατὰ τὸ θεῖον ὕφος ἐπὶ τὸ ὁποῖον ἵσταται ἡ ἐπ' Ἐκκλησίας ἐκτυλισσομένη λατρεία, καὶ οὐδεμία ἀνθρωπίνη φωνὴ — οὐδ' ἂν ὁ λέγων εἶνε Ῥαφαὴλ ἢ Μιχαὴλ Ἄγγελος τοῦ λόγου — δύναται νὰ ἐξισωθῇ πρὸς τὰ γοητευτικὰ ᾄσματα τῆς Ἐκκλησίας, ἅτινα εἰσδύουσιν ὄχι μόνον μέχρι τῶν μυχίων τῆς καρδίας τῶν Χριστιανῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν ἀπίστων, ὥστε νὰ εἴπωσι μετὰ τοῦ Ἑκατοντάρχου «*ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος*».

Δὲν συνήλθομεν λοιπὸν ἵνα προσπορισθῶμεν ὠφέλιμόν τινα διδασκαλίαν, ἀλλὰ συνήλθομεν ἵνα συντελέσωμεν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν εὐγενοῦς καθήκοντος· συνήλθομεν ὑπείκοντες εἰς εὐγενῆ πρόσκλησιν· συνήλθομεν τέλος ἵνα ἔλθωμεν διὰ τῆς συνδρομῆς μας ἀρωγοὶ εἰς μίαν φωνήν, φωνήν, ἥτις ἀπὸ μακρὰν — πολὺ μακρὰν — ἀπευθύνεται πτὸς ἡμᾶς.

Καὶ τὴν ἀπομεμακρυσμένην ταύτην φωνὴν ἐνωτίσθημεν πάν-

* Σ. Δ. «Π. Ε. Λ.» Ἐξεφωνήθη κατὰ τὴν μεγάλην ἐν τῷ «Παρνασσῷ» θρησκευτικὴν ἐφημερίδα ἣν διωργανώσαμεν ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου.

τες ἡμεῖς σήμερον καὶ συμμορφούμενοι πρὸς ταύτην συνεννούμεθα ἐπὶ τὸ αὐτό, ὡς ἐὰν ἡ φωνὴ αὕτη ἦτο φωνὴ θλιβομένης μητρὸς, ἣν ἀπευθύνει πρὸς προσφιλῆ τέκνα!

Ὡς ἐὰν ἦτο φωνὴ θλιβομένης μητρός, εἶπον; Ἀλλὰ ναί! μήτηρ ἡμῶν· μήτηρ φιλόστοργος, μήτηρ Ἁγία εἶναι δι' ἡμᾶς ἡ φωνὴ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σιών, τῆς πνευματικῆς ταύτης μητρὸς πάσης Χριστ. Ἐκκλησίας! Καὶ τὴν φωνὴν ταύτην πρέπει νὰ ἐνωτισθῶσι κυρίως οἱ Ἕλληνες, διότι, Ἑλληνίς, Ἑλληνὶς ὑπερήφανος ἀλλὰ πάσχουσα εἶναι ἡ Ἐκκλησία τῆς Σιών! Καὶ ἡ πνευματικὴ αὕτη μήτηρ πρὸς τοὺς Ἕλληνας κυρίως ἀπευθύνεται, καὶ οἱ Ἕλληνες πρέπει μετὰ προσοχῆς νὰ τείνωσι πρὸς ταύτην ἐταστικὸν τὸ οὖς καὶ νὰ σπεύσωσιν εἰς βοήθειάν της. Τοῦτο εἶναι ὕψιστον καὶ ἱερώτατον καθῆκον.

Καὶ τῷ καθήκοντι τούτῳ ἑπόμενοι συνήλθομεν πάντες ἡμεῖς ἐν τοιαύτῃ ἁγίᾳ ἡμέρᾳ, ἧς ἡ ἱερότης συγκρατεῖ με ὥστε νὰ μὴ εἴπω τι περὶ τῶν αἰτίων ἅτινα προὐκάλεσαν τὴν οἰκονομικὴν ἐξασθένησιν τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας.

Τὴν Ἁγίαν τῆς Παλαιστίνης γῆν ἔρρανε τὸ ἄχραντον τοῦ Σωτῆρος αἷμα. Καὶ τὸ αἷμα τοῦτο ἔχυσεν ὁ Σωτὴρ ἡμῶν χάριν τῆς ἀδελφοποιήσεως τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν λαῶν. Ἀλλὰ τὰ ἔθνη καὶ οἱ λαοὶ ὁδηγοῦνται ὄχι ἀπὸ τὴν τερψίθυμον τοῦ Εὐαγγελίου φωνήν· τὰ διαβήματά των κανονίζει τὸ συμφέρον των, καὶ ὄχι ἡ συνείδησις, οὔτε τὸ λογικόν, οὐδὲ ἡ διάτορος τοῦ Ἐσταυρωμένου φωνὴ *Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους*.

Εἶνε ἀπαισία καὶ εἰδεχθὴς ἡ θεότης τοῦ συμφέροντος. Αὕτη ἐπιβάλλει εἰς τοὺς ὀπαδούς της νὰ σφαγιάζωσι θεῖα καὶ ἀνθρώπινα δίκαια, δίκαια τὰ ὁποῖα ἐσεβάσθησαν οἱ αἰῶνες. Καὶ πρὸς τοῦτο πρὸ οὐδενὸς ὑποχωροῦσιν οὐδὲ πρὸ οἱουδήποτε καταχθονίου δόλου.

Καὶ οἱ φρουροὶ τῶν ἀπαραγράπτων δικαιωμάτων τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας, φρουροὶ ἄγρυπνοι, ἐμφορούμενοι ἀπὸ τὸ θεῖον πῦρ τοῦ Ἑλληνικοῦ Χριστιανισμοῦ, τοῦ διαφωτίσαντος διὰ τοῦ

θεσπεσίου φωτός του τὰ ἔθνη καὶ τοὺς λαούς, μὴ ἐξαιρουμένων μηδ' αὐτῶν ἐκείνων οἵτινες πᾶσαν καταβάλλουσι προσπάθειαν ὅπως σφετερισθῶσι πᾶν ὅ,τι δὲν ἀνήκει εἰς αὐτούς, οἱ ἀληθεῖς οὗτοι ἥρωες, οἱ τὴν γεραρὰν Σιωνίτιδα ἀποτελοῦντες ἀδελφότητα, εἰς ἀπείρους ὑλικὰς χωροῦσι θυσίας—πολλάκις δὲ στεροῦσιν ἑαυτοὺς καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου, ἵνα δυνηθῶσι καὶ ἀνταπεξέλθωσὶ πρὸς τὰ δόλια τεχνάσματα τῶν ῥαδιούργων ἐκείνων, οἵτινες ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἀνέχονται τὴν ὑπεροχὴν τῶν Ἑλλήνων Χριστιανῶν ἐπὶ τῶν ἁγιωτάτων τοῦ Χριστιανισμοῦ προσκυνημάτων.

Δὲν λέγω ταῦτα ἵνα ὑποδαυλίσω τὸ μῖσος κατὰ τῶν πολυωνύμων τούτων ἐχθρῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἡμεῖς δὲν μισοῦμεν, οὐδὲ πρέπει νὰ μισῶμεν. Θέλομεν τὴν ἀπαραμείωτον διατήρησιν τῶν δικαιωμάτων ἡμῶν. Ἡ ἐκδίκασις δὲν ἀνήκει εἰς ἡμᾶς. Ὁ Ἐσταυρωμένος συνεχώρει καὶ αὐτοὺς τοὺς Σταυρωτάς του· ὁ αὐτὸς Θεὸς ἂς μὴ λογίσηται εἰς τοὺς ἀδίκως καταπιέζοντας τὴν Σιωνίτιδα ἀδελφότητα τὴν ἁμαρτίαν ταύτην!

Καὶ διὰ τὴν ἐπιβεβλημένην ὑπὸ τοῦ φυσικοῦ νόμου τῆς αὐτοσυντηρήσεως ἄμυναν ταύτην τῶν ἀπαραμειώτων δικαιωμάτων τοῦ Ὀρθοδόξου Ἑλληνικοῦ Χριστιανισμοῦ, ἡ Σιωνίτις ἐκκλησία ἀπευθύνει ἱκετήριον φωνὴν πρὸς τὰ ἁπανταχοῦ γῆς ἐσκορπισμένα τέκνα της.

Τὴν φωνὴν ταύτην ἤκουσαν εὐτυχῶς πάντες οἱ τὴν ἐλευθέραν καὶ ἀλύτρωτον πατρίδα οἰκοῦντες Ἕλληνες. Διὸ καὶ μετ' ἀξιοθαυμάστου προθυμίας σπεύδουσιν οἱ μὲν δυνάμενοι διὰ γενναίων ποσῶν, οἱ δὲ ἀδυνατοῦντες διὰ τοῦ εὐπροσδέκτου δηναρίου των, πάντες κατὰ δύναμιν σπεύδουσι ν' ἀνακουφίσωσι τὴν Σιωνίτιδα Ἐκκλησίαν.

Καὶ τολμῶ νὰ εἴπω τὴν πεποίθησίν μου, καθ' ἣν δὲν θὰ εὑρεθῇ Ἕλλην, ὄχι! δὲν θὰ εὑρεθῇ, ὁ ὁποῖος νὰ μὴ σπεύσῃ ἵνα διὰ τοῦ ὀβολοῦ του ἐνισχύσῃ τὸν εὐγενῆ ἀγῶνα ὃν πρὸ αἰώνων διεξάγουσιν οἱ Σιωνῖται ἀδελφοὶ ἀνὰ τὴν ἁγίαν τῆς Παλαιστίνης γῆν!

Ὅταν τις εὐτυχήσῃ νὰ προσεγγίσῃ τοὺς κληρικοὺς τῆς γερα-

ρᾶς τῶν Ἱεροσολύμων Ἐκκλησίας — καὶ ᾐσθάνθημεν τὴν εὐτυχίαν ταύτην κατ᾽ αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν ἁγίαν ἡμέραν τοῦ παρελθ. ἔτους — ὅταν ἔλθῃ εἰς συνομιλίαν πρός τε τοὺς Ἱεράρχας καὶ τοὺς λοιποὺς κληρικούς, ὅταν ἀπὸ τὸ στόμα των ἀκούσῃ οἷα καὶ ὅσα ὑφίστανται ἵνα διακρατῇ ἡ Ἐκκλησία τῆς Σιὼν τὴν ὑπεροχὴν ἐφ᾽ ὅλων τῶν ἁγίων προσκυνημάτων· ὅταν πεισθῇ ἐξ ἀντιλήψεως ὅτι εἰς τὰς γενναίας ἐκείνας καρδίας διατρέφονται θερμότατα αἰσθήματα — ἅτινα αἰσθήματα λατρείας δύναμαι ἀδιστάκτως νὰ ὀνομάσω πρὸς τὴν ἐλευθέραν ταύτην γωνίαν τῆς μεγάλης πατρίδος μας, — ὅταν δυνηθῇ τις νὰ διακρίνῃ τὰ πληροῦντα τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀδελφῶν τούτων δάκρυα, ἅτινα ἦσαν ἀποτελέσματα τῆς εὐτυχίας ἣν ᾐσθάνοντο, διότι ἔβλεπον πρὸς αὐτοὺς ἐλευθέρους ἀδελφούς των, ὅταν ἀκούῃ ἐκ τοῦ στόματός των, ὅτι ἡ καρδία καὶ τοῦ ἐλαχίστου ἐκ τῶν ἀδελφῶν τῆς Ἐκκλησίας ταύτης εἶναι τόσον εὐρεῖα, ὥστε νὰ δύναται νὰ περιλάβῃ *ὅλους τοὺς Ἕλληνας*, μόνον τότε θὰ αἰσθανθῇ δικαίαν ὑπερηφάνειαν, ὅτι τοιοῦτοι ἐκπροσωποῦσι τὸ ἔθνος του ἀνὰ τὴν Παλαιστίνην καὶ ἐν μέσῳ πολυωνύμων χριστιανικῶν ἐθνῶν.

Νομίζω, ὅτι ἀκούω τὴν γλυκεῖαν φωνήν των κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην· νομίζω, ὅτι βλέπω αὐτοὺς συγκινουμένους ἐπὶ τῇ προθυμίᾳ μεθ᾽ ἧς καὶ ὑμεῖς σήμερον συνήλθετε ἐνταῦθα, ὅπως διὰ τῆς εὐγενοῦς ἀρωγῆς σας ἐξυπηρετήσητε ὕψιστον θρησκευτικὸν καὶ ἐθνικὸν σκοπόν. Νομίζω, ὅτι ἐκπληρῶ διακαῆ πόθον καὶ σφοδροτάτην ἐπιθυμίαν ἁπάσης τῆς Σιωνίτιδος ἀδελφότητος, ἂν ἐπ᾽ ὀνόματι ἐκείνης εὐχαριστήσω ὑμᾶς διὰ τὴν ἀμέριστον ὑμῶν συμμετοχὴν εἰς τὴν σεμνὴν καὶ ἱερὰν ταύτην τελετήν!

Γίνεσθε κήρυκες τῆς ἀληθείας ταύτης· ὁ Παρθενὼν εἶναι τὸ ἀθάνατον μνημεῖον, δι᾽ οὗ ἐκτοξεύονται αἱ ἀκτῖνες τῆς Ἑλληνικῆς δόξης· τὰ Ἱεροσόλυμα εἶναι ἡ μόνη τοῦ κόσμου ἑστία, ἐξ ἧς ἐκπέμπονται αἱ θεῖαι μαρμαρυγαὶ τῆς θείας δόξης.

Εἰς τὸν Παρθενῶνα ἐνατενίζουσι μεθ᾽ ὑπερηφανείας οἱ Ἕλλη-

νες· εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ἅπαντες οἱ ἀνὰ τὴν οἰκουμένην οἰκοῦντες χριστιανικοὶ λαοί.

Καὶ ἐπὶ τῶν Ἱεροσολύμων κυριαρχεῖ ἡ Σιωνῖτις Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία. Βοηθοῦντες ὑλικῶς τὴν ἐκκλησίαν ταύτην ἐξυπηρετοῦμεν μεγάλως τὸν ἡμέτερον ἐθνισμόν.

Ἀθῆναι

Γ. Σ. ΓΕΓΛΕΣ
Καθηγητὴς τῶν Θρησκευτικῶν

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΤΑΦΟΥ

Ὁ Ἅγιος Τάφος εἶνε μέγα σύμβολον μεγάλης ἀληθείας. Τὸ ἔθνος μας ἱστορικῶς διεδραμάτισε τόσῳ μέγα πρόσωπον ἐν τῇ διακηρύξει τῆς ἀληθείας ταύτης, ὥστε ἂν τὸ ἀνθρώπινον Γένος δύναται νὰ ἀξιώσῃ τὸν Ἅγιον Τάφον ὡς τὸ ἱερὸν αὐτοῦ κειμήλιον, κατ' ἐξοχὴν τὸ γένος μας δύναται νὰ θεωρῇ αὐτὸν ὡς ἱστορικὸν αὐτοῦ μνημεῖον. Ἀκριβῶς ὡς ἓν ἄτομον δικαίως θὰ ἐκίνει πάντα λίθον πρὸς διάσωσιν οἰκογενειακοῦ τινος κειμηλίου, ἔστω καὶ δι' αἰσθηματικοὺς μόνον λόγους, οὕτω φυσικὸν εἶνε καὶ μία φυλὴ νὰ φιλοτιμῆται ὁμοίως διὰ τὰ ἐθνικά της σύμβολα. Ὁ Ἅγιος Τάφος εἶνε σύμβολον, δὲν εἶνε αὐτὴ ἡ ἀλήθεια καὶ ἂν τὸ ἀνθρώπινον γένος ὀλιγώρησε περὶ τὴν κραταίωσιν καὶ ἐφαρμογὴν τῆς ἀνακηρυχθείσης ἀληθείας, κατ' ἐξοχὴν λόγῳ τῆς ἱστορικῆς παραδόσεως τὴν φυλήν μας ἡ ὀλιγωρία αὕτη βαρύνει. Οὐαὶ ἡμῖν ἐὰν δὲν καταστήσωμεν κανόνα τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ὑποστάσεως τὴν ἀλήθειαν ἣν συμβολίζει ὁ Ἱερὸς Τάφος. Θὰ ἀφαιρεθῇ ἀφ' ἡμῶν καὶ ὅ,τι θεωροῦμεν ἀσφαλές· θὰ ἀφαιρεθῇ ἀφ' ἡμῶν καὶ αὐτὸς ὁ Παρθενών. Ἀλλ' ἐὰν ἀναστηλώσωμεν τὰς ζώσας ἀληθείας τοῦ Παρθενῶνος καὶ τοῦ Ἁγίου Τάφου — τὸ κάλλος καὶ τὴν ἁγνότητα — ὡς γνώμονας τοῦ βίου μας ἐθνικῶς, κοινωνικῶς καὶ ἀτομικῶς, ποία ἐπὶ γῆς δύναμις θὰ δυνηθῇ ποτε νὰ ἀφαιρέσῃ ἀφ' ἡμῶν τὰ ἱερά μας σύμβολα ; Προσήκει νὰ μεριμνῶμεν περὶ δια-

σώσεως τοῦ Πανάγνου Τάφου, ἀρκεῖ ἐν ταὐτῷ νὰ ἀτενίζωμεν πρὸς τὴν πραγμάτωσιν τῆς πανάγνου ζωῆς ὡς πρὸς τὸ ἰδεῶδες τῆς ἐθνικῆς ὑπάρξεως.

Ὀξφόρδη

Π. Ε. ΔΡΑΚΟΥΛΗΣ
Καθηγητὴς Πανεπιστημίου καὶ Διευθυντὴς «Ἐρεύνης» κ.τ.λ.

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΑΙ Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΙΑΕΙΡΟΥ

Η ΑΛΗΘΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΑ

Ὁ *ἀληθὴς παιδαγωγὸς* πρὸς τὴν ἁγίαν ἐκείνην χώραν, τὴν ἀγωνιζομένην καὶ παλαίουσαν πρὸς ἐπικράτησιν τῶν ἀρχαίων θρησκευτικῶν παραδόσεων, ὀφείλει ἐς ἀεὶ νὰ ἔχῃ ἐστραμμένην τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ ὅρασιν, καὶ ἐξ αὐτῆς μάλιστα ν' ἀπεκδέχη-

ται τὴν παλιγγενίαν τῆς ἀνθρωπότητος. Διότι ἐκεῖ πρῶτον ἠκούσθη ἡ θεία ἐκείνη φωνή; *«ἄφετε τὰ παιδία ἐλθεῖν πρὸς ἐμέ, αὐτῶν γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν»*· ἐκεῖ, ἐν τῇ Ἁγίᾳ ἐκείνῃ γῇ, κατετέθη ἡ ἀληθὴς ἀρχὴ τῆς παιδαγωγίας, ἐρειδομένη ἐπὶ τῆς ὑγιοῦς θρησκευτικῆς μορφώσεως· ἐκεῖ ὑπὸ τοῦ Θεανθρώπου ἐδείχθη τὸ ἰδανικὸν σημεῖον τῆς ἠθικῆς τελειοποιήσεως τοῦ ἀνθρώπου, εἰς ὃ οὗτος, κατὰ τὸν ἐπί γῆς βίον, πρέπει ν᾽ ἀποβλέπῃ· *«γίνεσθε τέλειοι, ὡς ὁ πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τέλειός ἐστι»*. Παιδαγωγικὸν καθίδρυμα, μὴ ἔχον ὡς ἔμβλημα τὴν κατὰ Χριστὸν ἀγωγήν, εἶναι ἀνάξιον νὰ διδάσκῃ παῖδας· παιδαγωγός, μὴ φωταγωγούμενος ὑπὸ τοῦ θείου ἐκείνου φωτός, τὸ ὁποῖον ἄνωθεν κατελθόν, ἐν τῇ ἁγίᾳ ἐκείνῃ γῇ πρῶτον ἔλαμψεν, ὁμοιάζει πρὸς ὁδοιπόρον διανύοντα τὴν ἔρημον ἄνευ ὁδηγοῦ, πρὸς πλοῖον κλυδωνιζόμενον ἐν μέσῳ ὠκεανῷ ἄνευ πυξίδος καὶ πηδαλίου. Ὁ διδάσκων, ἂν μὴ δεικνύῃ ἀδιαλείπτως τῇςμαθηταῖς αὐτοῦ τὸ φῶς ἐκεῖνο, τὸ *φωτίζον καὶ ἁγιάζον πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον*· ἂν μὴ μεριμνᾷ ὑπὲρ τῶν ὁμοθρήσκων ἐκείνων, οἵτινες ἀπαρνηθέντες τ᾽ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου, ἀγωνίζονται ἐνθουσιωδῶς ὑπὲρ τῆς Ἑλληνίδος φωνῆς καὶ τῆς δόξης χώρας, ἥτις διὰ τῆς παγκοσμίου κατ᾽ ἐκείνους τοὺς χρόνους γλώσσης αὐτῆς εἶχεν ἀποβῆ ὁ διαπρύσιος κῆρυξ τοῦ Εὐαγγελίου· παιδαγωγός, ὅστις ἐν τῇ διδασκαλίᾳ αὐτοῦ δὲν ἀνυψοῖ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν τῶν ὁμιλητῶν αὐτοῦ εἰς τὴν χώραν, ἣν ἐπάτησαν οἱ πεφιλημένοι πόδες τοῦ Χριστοῦ, οὐδεμίαν ἔχει ἀξίαν· οἱ λόγοι αὐτοῦ πίπτουσιν ἄκαρποι, ὡς τὰ σπέρματα τὰ ριπτόμενα εἰς τὴν ὁδὸν καὶ καταπατούμενα ὑπὸ τῶν διαβατῶν. Παιδαγωγοὶ καὶ διδάσκαλοι, ὅσοι ἐμπνέεσθε ἐξ ἀληθοῦς ἀγάπης πρὸς τὴν πατρίδα, διδάσκετε τοὺς παῖδας μετὰ καρδίας πυρεσσούσης καὶ χειλέων διαπύρων τὰ ὑψηλὰ αὐτῶν καθήκοντα πρὸς τὴν ἁγίαν τῆς Παλαιστίνης γῆν, ἐξ ἧς ἀνέτειλεν ἡ σωτηρία τῆς ἀνθρωπότητος· οὐδὲν τούτου εὐγενέστερον, οὐδὲν *ἑλληνοπρεπέστερον*.

Ἀθῆναι

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ
Διευθυντὴς Διδασκαλείου Ἀθηνῶν

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Αἱ τιμιώτεραι καὶ ὑψηλότεραι τῶν συγκινήσεων ἐγεννῶντο ἐν ταῖς καρδίαις τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ εἰς τὸ ἄκουσμα ἁπλῶς τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἁγίου Τάφου. Ἂν ὁ χριστιανισμὸς ἡπλώθη καθ᾽ ὅλας τὰς ἐκτάσεις τῆς οἰκουμένης, ἡ ἀκρόπολις αὐτοῦ ἦτο καὶ ἔμενεν ἑλληνική, καὶ ὅταν δὲ τὸ αἴσθημα τῆς πατρίδος ἐναρκοῦτο ὑπὸ τοὺς παγετώδεις τῆς δουλείας χειμῶνας, ἀκτὶς φωτὸς καὶ ἀκτὶς ἐλπίδος ἠγλάϊζε τῶν πατέρων τὰς ὄψεις, ὅτε ἔστω καὶ νοερῶς ἠτένιζον πρὸς τοὺς Ἁγίους τόπους.

Ἔτ δ᾽ ἐπρόκειτο νέοι χειμῶνες, χαλεπώτεροι τῶν τῆς δουλείας, νὰ ἐνσκήψωσιν ἐπὶ τῆς χώρας ἡμῶν, καὶ ὁ λυσσαλέος βορρᾶς νὰ ἐκριζώσῃ ἕνα πρὸς ἕνα τοὺς ἀραιοὺς ἤδη, ἀλλὰ πάντοτε μοσχοβόλους, θάμνους τῶν πατροπαραδότων συνηθειῶν μία μόνη ἤρκει νὰ ἐσώζετο, ἡ πρὸς τοὺς Ἁγίους τόπους λατρεία, καὶ διὰ ταύτης θὰ ἦτο πάλιν δυνατὸν ν᾽ ἀνοικοδομηθῇ τὸ παρελθόν, νὰ ἐκλάμψῃ τὸ μέλλον.

Διότι, δεδομένου ὅτι ἡ γλῶσσα καὶ ἡ θρησκεία εἰσὶ τὰ ἐθνικὰ ἡμῶν Παλλάδια, ἐν οὐδεμιᾷ ἄλλῃ κιβωτῷ θὰ ἦτο δυνατὸν κάλλιον νὰ φυλαχθῶσι ταῦτα ἢ ἐν τῷ περιόπτῳ εἰκονοστασίῳ τῆς οἰκουμένης, τῷ ὑψουμένῳ παρὰ τὸν Γολγοθᾶν, καὶ οὗ τὴν φρούρησιν τελοῦσι πτωχοὶ μὲν καὶ θνητοὶ κατὰ τὸ φαινόμενον Ἕλληνες μοναχοί, πράγματι ὅμως ἐγκλείοντες εἰς τὰ ταπεινὰ αὐτῶν ράσα ἀγγέλους ἀηττήτους καὶ ἀθανάτους, κρατοῦντας ἐν τῇ δεξιᾷ τὴν πυρίνην ρομφαίαν.

Ἡ μεγάλη ὁδὸς τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος καὶ ἡ βασιλικὴ ὁδὸς τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος, ἐκεῖ, εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, ἡνώθησαν, ὅπως ἀποτελέσωσι τὸν ὑπὸ τῆς Προνοίας χαραχθέντα δρόμον τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἀποστολῆς. Ἐφ᾽ ὅσον, ἐκεῖ, εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, ἦτο ἐστραμμένη τοῦ δούλου Γένους ἡ προσοχὴ καὶ ἡ λατρεία, τὸ Γένος, παρ᾽ ὅλας τὰς δοκιμασίας αὐτοῦ, ἦτο ἓν καὶ

μέγα, βραχεῖα δὲ καὶ δαφνόσπαρτος διεφαίνετο καὶ ἦτο πράγμται ἡ ἄγουσα εἰς τὴν Πόλιν τῶν ὀνείρων του. Ἀλλὰ καὶ ἐχαλαρώθησαν οἱ δεσμοί, καὶ διεσπάσθη ἡ ἑνότης καὶ ἐθεωρήθησαν δυσεκπλήρωτοι οἱ πόθοι, καὶ ἐφάνη μακροτάτη, ἀτέρμων ἡ πρὸς τὴν Πόλιν ὁδός, ἀφ' ὅτου περὶ ἄλλα ἐστράφη ἡ προσοχὴ ἡμῶν, περισπασθεῖσα ὑπὸ ξένων πνευμάτων καὶ ἰδίᾳ τοῦ πνεύματος τῆς ὑλοφροσύνης.

Τείνωμεν καὶ αὖθις τὰς ἀγκάλας πρὸς τὸ κατ' ἐξοχὴν πάτριον ἔθος. Ἐκ τῶν μελημάτων ἡμῶν ταχθήτω καὶ αὖθις ἓν τῶν κυριωτάτων, ἡ περὶ τοῦ Παναγίου Τάφου φροντίς. Παρὰ τὰς φιλοπόλιδας σκέψεις, παρὰ τὰς περὶ οἰκογενείας ἀσχολίας, γλυκεῖα καὶ ἔντονος ἂς ἀκούεται πανταχοῦ καὶ πάντοτε ἡ φωνὴ τῆς μεγαλονύμου Ἁγιοταφικῆς ἀδελφότητος, ἐξαγγελλούσης τὰς δεινὰς ἀνάγκας, οὐχὶ αὐτῆς, ἀλλὰ τοῦ ὅλου Γένους, οὗ ἄγρυπνος εἶναι προφυλακή.

Ἀθῆναι ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

Διευθυντὴς «Πατρίων»

ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΑ — ΑΘΗΝΑΙ

Προσφώνημα

Μέγας σεισμὸς ἐγένετο καὶ σκότος κατεκάλυψε τὴν γῆν· ὁ κυματισμὸς αὐτοῦ ἐπεξετάθη ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ μέχρις Ἀθηνῶν· ἐγένετο αἰσθητὸς εἰς τὴν Πνύκα καὶ εἷς Ἀρειοπαγίτης ἐμπεπνευσμένος, εἷς Ἱεροφάντης τῶν Ἐλευσινίων μυστηρίων, προλειαίνει τὸ κοσμοσωτήριον ἔργον τοῦ θεοπνεύστου ἀποστόλου τῶν ἐθνῶν Παύλου. Ἔκτοτε καὶ διὰ τῶν αἰώνων Θρησκεία καὶ Πατρίς, Ἐκκλησία καὶ Ἑλληνισμὸς διατελοῦσιν ἀδιαρρήκτως συνδεδεμένα καὶ φωνὴ ἐρχομένη ἐκ τοῦ Παναγίου Τάφου, συγκινεῖ, ὡς ὁ ἱστορικὸς ἐκεῖνος σεισμός, εἰς τὰ μύχια τὴν Ἑλληνικὴν καρδίαν ἐνισχύει καὶ φρονηματίζει τὴν Ἑλληνικὴν Ὀρθοδοξίαν, ἀγωνι-

ζομένην ἀπ' αἰώνων τὸν μαρτυρικὸν ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ ἀγῶνα πρὸς διάσωσιν καὶ περιφρούρησιν τῆς ἀπὸ Βορρᾶ τε καὶ Δυσμῶν κινδυνευούσης Ἱερᾶς Κιβωτοῦ, τῆς ἐθνικῆς ταύτης παρακαταθήκης, τῆς ἀποτελούσης μετὰ τῆς Ἀκροπόλεως τὴν φαεινὴν ἑστίαν, ἐκ τοῦ ἀπλέτου φωτὸς τῆς ὁποίας κατηυγάσθη καὶ καταυγάζεται ἔτι καὶ σήμερον ἡ ἀνθρωπότης, πρὸς αἴδιον δόξαν καὶ τιμὴν τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ πνεύματος, τοῦ δοξασθέντος διὰ τοῦ Κυρίου, ὡς καὶ τοῦτο ἐδόξασεν αὐτόν.

Βερολῖνον

ΝΙΚ. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ, ΜΙΧ. ΟΙΚΟΝΟΜΑΚΗΣ, ΚΩΝ. ΚΥΡΙΑΖΗΣ

ΜΕΓΑΛΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ

Εἰς τὴν Σιωνίτιδα ἐκκλησίαν δὲν βλέπω μόνον ἕνα τῶν τεσσάρων στύλων τῆς Ὀρθοδοξίας, τοῦ Χριστιανικοῦ Ἑλληνισμοῦ, καθ' ὧν καταφέρει τὰ πλήγματά του ὁ μισελληνικὸς πέλεκυς. Εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἱερουσαλὴμ βλέπω μίαν τῶν ἀπωτάτων πρὸς ἀνατολὰς ἀσβέστων ἑστιῶν ἀναλαμπὴν τῆς ἀσβέστου δόξης τοῦ Μακεδονικοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ὁ Πατριάρχης τῶν Ἱεροσολύμων εἶναι δι' ἐμὲ εἷς τῶν Ἐπιγόνων, εἶναι ἀληθὴς Σελευκίδης. Ἐννοεῖται ἐκ τούτου ποίαν σημασίαν ἀποδίδω εἰς τὴν Σιωνίτιδα Ἐκκλησίαν, ἐννοεῖται πόσον ζωηραί, πόσον θερμαὶ φέρονται αἱ συμπάθειαί μου πρὸς τὴν ἀπωτάτην ἐκείνην ἀκρόλιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τὴν ἐνθυμίζουσαν ὅτι ὁ Ἑλληνισμὸς ὑπῆρξε καὶ εἶναι καὶ σήμερον μέγας.

Ὁ Πανάγιος Τάφος κινδυνεύει. Ἡ Σιωνίτις ἐκκλησία δυσπραγεῖ. Ἔχω τὴν πεποίθησιν ὅτι οὐδὲν καίριον θὰ πάθῃ ὁ Πανάγιος Τάφος, ὅτι εὐτυχεῖς ἡμέραι ἀναμένουν τὴν Σιωνίτιδα Ἐκκλησίαν. Ὁ Ἑλληνισμὸς μεθ' ὅσα καὶ ἂν λέγωνται, διατρέχει περίοδον ἐπεκτάσεως, περίοδον ἐξαπλώσεως καὶ ἐνισχύσεως. Ἔχω

τὴν γνώμην ὅτι οὐδέποτε ὁ Ἑλληνισμὸς εὑρέθη περισσότερον φωτισμένος περὶ τῶν καθηκόντων καὶ τῆς ἀποστολῆς του, οὐδέποτε εὑρέθη μὲ τὴν συνείδησιν τῶν κινδύνων καὶ τῆς ἀνάγκης τῆς δράσεως περισσότερον ἐξεγηγερμένην. Διὰ τοῦτο ἔχω τὴν πεποίθησιν, ὅτι ὅπως ἐν ἄλλοις σημείοις οὕτω καὶ ἐν Παλαιστίνῃ θὰ κατισχύσῃ καὶ τῶν ἐχθρῶν καὶ τῶν περιστάσεων. Οἱ χαλαρωμένοι δεσμοὶ τῶν διαφόρων μελῶν πρὸς τὸ κέντρον ὁσημέραι σφιγκτότεροι καθιστάμενοι θὰ ἐνισχύσωσι τὸν ὅλον ἐθνικὸν ὀργανισμὸν καὶ θὰ μεταδώσωσι δυνάμεις καὶ εἰς τὰ ἀπώτερα αὐτοῦ μέλη. Ἐν τῇ συσφίξει ταύτῃ, ἐν τῇ προσφυγῇ τῶν ἀκροτάτων μελῶν εἰς τὸ κέντρον, τῇ γινομένῃ ἤδη ἐν τῇ ἐπιμελείᾳ καὶ κηδεμονίᾳ τοῦ κέντρου, ἥτις δὲν θὰ λείψῃ, βλέπω βεβαίαν τὴν σωτηρίαν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας.

Ἀθῆναι

Α. ΑΡΓΥΡΟΣ
Δικηγόρος

Ο ΕΘΝΙΚΟΣ ΠΡΟΜΑΧΩΝ

Ἐκ τῶν δύο κινδύνων, οἵτινες μᾶς ἀπειλοῦν ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γῇ, τοῦ λατινικοῦ καὶ τοῦ σλαυικοῦ, ὁ πρῶτος δὲν εἶναι σπουδαῖος. Οἱ Λατῖνοι ἀλληλοσπαράσσονται. Ὁ γαλλικὸς κλῆρος θέλει ὑπεροχήν, τὴν ὁποίαν οἱ Φραγκισκανοὶ δὲν ἀνέχονται καὶ ἡ Ἰταλία ὑποσκάπτει. Τὸ σχίσμα ἄλλως ἀποτελεῖ παρὶ ἡμᾶς ἀπόρθητον χαράκωμα. Ὁ ἀληθής, ὁ μέγας κίνδυνος εἶναι τὸ τοῦ Βορρᾶ κῦμα, ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ὀγκωδέστερον, βιαιότερον, ἀπειλοῦν πλημμύρας καὶ καταποντισμούς. Ἤρχισε νὰ σχηματίζεται ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἐπαύριον τπῦ κριμαϊκοῦ πολέμου. Πολιτικὴ δεξιά, δραστηρία, γινώσκουσα νὰ ἐκμεταλλεύεται μοναδικὴν θρησκοληψίαν, ἔστειλεν εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους τοὺς εὐφυεστέρους προξενικοὺς ὑπαλλήλους, ἠγόρασεν ἀπέραντα ἀκίνητα, ἤγειρε κολοσιαίους ξενῶνας πρὸς δεξίωσιν προσκυνητῶν καὶ ἀποστολῶν, ἵδρυσε τέλεια

ἐκπαιδευτήρια ὅπως προσοικειωθῇ τοὺς ἰθαγενεῖς. Νῦν θέλει νὰ τείνῃ τὴν χεῖρα καὶ ἐπὶ τῶν ἱερῶν ἅτινα μᾶς ἀνήκουν!...

Εἶναι ἐν τούτοις ὅλα αὐτὰ τόσον φυσικά. *Ὀρέξεις* ἰσχυροῦ, εὔλογοι πόθοι μιᾶς ἀχανοῦς σλαυϊκῆς ὀρθοδοξίας.

Μὲ τὸ ζήτημα τοῦ Παναγίου Τάφου συνδέεται ἓν ἀπὸ τὰ μεγαλείτερα, τὰ ὡραιότερα ρωσσικὰ ἰδεώδη: Μία ἀπέραντος ρωσσικὴ ὀρθοδοξία μὲ ἕδραν, μὲ κέντρον τὰ Ἱεροσόλυμα, μὲ ἀρχηγὸν κάτοχον τοῦ τάφου τοῦ Χριστοῦ, ἀντιμέτωπον τῆς Ἁγίας ἕδρας, τῆς Ῥώμης, ἥτις δὲν θὰ ἔχῃ ἢ τὸν τάφον τοῦ Πέτρου,

Καὶ εἰς τὸ βάθος ὅλων τούτων ἀνάγκη νὰ τὸ εἴπωμεν; Ἡ δίψα τῆς κατακτήσεως, ἡ ἀνάγκη τῆς ἐξαπλώσεως μιᾶς ἀπαύστως αὐξανούσης φυλῆς, ζητούσης θάλασσαν, ζητούσης ἥλιον, ὁλονὲν κατερχομένης εἰς Μαντζουρίαν, πρὸς τὸ Παμὶρ πρὸς τὴν δυστυχῆ μας Ἀνατολήν.

Αὐτὸς εἶναι ὁ χείμαρρος κατὰ τοῦ ὁποίου ἀντιτάσσει τὸ στῆθος της μία δρὰξ γενναίων. Ἡ ἁγιοταφικὴ ἀδελφότης εἶνε πτωχή, ἀλλ' ὑπερήφανος· ἀμαθὴς τὸ πλεῖστον, ἀλλὰ πατριῶτις, ἀξία ἐν τῷ συνόλῳ πρόμαχος ἔθνους καὶ ἐκκλησίας. Εἶναι ἄγρυπνος, ἐνεργητική, ὄχι ὀλίγον δεξιά. Φαντασθῆτε τὸν ἀγῶνα της διὰ νὰ τὴν ἐκτιμήσητε δεόντως· τὰς δυσκολίας μέσῳ τῶν ὁποίων ζῇ διὰ νὰ μὴν τὴν ἀδικῆτε. Ἀλλ' ἕως ποτε θὰ ἀνθέξῃ αὕτη; Ἀντὶ νὰ μεμψιμοιρῶμεν, καλλίτερον εἶνε νὰ βοηθήσωμεν. Ἐδῶ — ἐν Ἱερουσαλήμ, — τὰ δικαιώματα εἶνε εὐτυχῶς ἀνέπαφα ἀκόμη, δὲ Ἁγιοταφικὴ ἀδελφότης δὲν περιλαμβάνει ξένα στοιχεῖα διὰ νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ ἐν Ἀντιοχείᾳ συμφορά. Οἱ Ἁγιοταφῖται ὅμως ἔχουν ἀνάγκην ἐνισχύσεως, πραγματικῆς, κανονικῆς, ἀδιαλείπτου. Ὄχι κινήματα σπασμωδικά, ὄχι τοὺς συνήθεις πατριωτικοὺς ὑστερισμούς μας!

Ἔχομεν πληθὺν μονῶν, αἵτινες εἰς μάτην θὰ ἠγωνίζοντο νὰ μᾶς ἀποδείξωσι τὴν ἐνεστῶσαν χρησιμότητά των. Δὲν κοπιῶσιν ὑπὲρ τῆς κοινωνίας, οὔτε στρατεύουν ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας. Κατεστρώθησαν πολλάκις σχέδια διαλύσεων, ἐκποιήσεων, ἱδρύσεως

ἐκκλησιαστικοῦ ταμείου. Ἰδού, ἐν τούτοις ὅτι νῦν παρέχεται εὐκαιρία νὰ γίνῃ δι' αὐτοῦ τι πολὺ ὑπὸ ἐθνικὴν ἔποψιν σπουδαιότερον. Δύνανται καὶ ὀφείλουν νὰ σώσουν τὸν Πανάγιον Τάφον. Πρέπει νὰ ἀφιερώσωσιν ὑπὲρ αὐτοῦ τὸ ἥμισυ τοῦ εἰσοδήματός των. Κλονίζεται καὶ καταρρέει ἡ Σιωνῖτις Ἐκκλησία καὶ κινδυνεύει νὰ πέσῃ εἷς ἐθνικὸς προμαχών. Τὸ καθῆκον καὶ ἡ δόξα τῆς ὀργανώσεως τῆς ὑπὲρ αὐτῆς ἀμύνης ἀνήκει εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἐλευθέρου κράτους καὶ εἰς αὐτὸ τὸ κράτος. Ἡ δύναμις τὴν ὁποίαν θὰ ἀρυσθῶμεν ἐκ τοῦ τοιούτου θριάμβου ἔσται ἀνυπολόγιστος.

Ἀθῆναι

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ν. ΡΑΔΟΣ
Καθηγητὴς τῆς Ναυτ. Ἱστορίας

ΠΑΝΑΓΙΟΣ ΤΑΦΟΣ

Ὑπὲρ ἰδέας ὅσον ἱερᾶς, τόπον καὶ μεγάλης καὶ ἐπειγούσης, τὸ ἐκ τοῦ Λευκώματος ἀποτέλεσμα ὑπὸ ὑλικὴν ἔποψιν, κατὰ τὴν ταπεινήν μου γνώμην, εἶναι σταγὼν ἐν τῷ ὠκεανῷ. Διὰ τὸν ἅγιον ἐνθουσιασμόν σας πρέπει νὰ ἐμπνευσθῶσι πάντες, ὥστε πάντες μιᾷ ψυχῇ νὰ ἐπιδιώξωμεν τὴν ἵδρυσιν *Ταμείου Διαρκοῦς* ἐν τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ ὑπὲρ ὅλων τῶν Πατριαρχείων καὶ τοῦ Δούλου Ἔθνους ἑξῆς πόρους.

Α') Νὰ ἐπιβληθῇ μικρὸς φόρος ἐπὶ πάντων ἀνεξαιρέτως τῶν εἰσαγομένων εἰδῶν καὶ τῶν παραγομένων ἐν τῷ τόπῳ.

Β') Νὰ ὁρισθῇ ποσοστὸν δέκα λεπτῶν κατὰ δραχμὴν ἐπὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων, ἐπὶ τοῦ φόρου τῶν οἰκοδομῶν, ἐπὶ τῶν ναύλων τῶν ἀτμοπλοίων καὶ σιδηροδρόμων, ἐπὶ τῶν εἰσιτηρίων τῶν θεάτρων καὶ ὅλων τῶν θεαματικῶν κέντρων.

Γ') Νὰ τεθῇ φόρος πέντε λεπτῶν κατὰ τόνον ἐπὶ πάντων τῶν εἰσερχομένων πλοίων καὶ ἀτμοπλοίων εἰς πάντα Ἑλληνικὸν Λιμένα.

Δ΄) Νὰ ὑποχρεωθοῦν ὅλοι οἱ Δῆμοι τοῦ Κράτους καὶ ὅλαι αἱ Μοναὶ νὰ συνεισφέρουν 3 % ἐπὶ τῶν εἰσοδημάτων των.

Ε΄) Νὰ τεθῇ φόρος μιᾶς δραχμῆς κατ᾽ ἔτος ἐπὶ πάντων τῶν βαγονίων τῶν σιδηροδρόμων φορτηγῶν καὶ ἐπιβατῶν, καὶ ἐπὶ πάντων τῶν ἁμαξῶν τῶν ἱπποσιδηροδρόμων καὶ ἠλεκτροσιδηροδρόμων.

Ϛ΄) Νὰ γίνεται κράτησις πέντε λεπτῶν κατὰ δραχμὴν ἐπὶ τοῦ μισθοῦ ὅλων ἐν γένει τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων τοῦ Κράτους καὶ ὅλων τῶν ἀξιωματικῶν τῆς ξηρᾶς καὶ θαλάσσης, μὴ ἐξαιρουμένων τῶν Πριγκίπων καὶ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, ὅστις καὶ πρῶτος πρέπει νὰ συνεισφέρῃ καὶ πρῶτος νὰ ἐργασθῇ ὑπὲρ τοῦ ἐθνικοῦ σκοποῦ, πρὸς ἀνόρθωσιν τῆς σημερινῆς ἐθνικῆς καταπτώσεως, τῆς ὁποίας τὰ αἴτια εἶναι γνωστά....

Ζ΄) Νὰ ἀναλάβουν ὡς πρῶτον καὶ ἐπιβάλλον καθῆκον οἱ ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς νὰ παροτρύνωσι τακτικῶς, εἰς κάθε ἑορτήν, τοὺς ἐκκλησιαζομένους ἐν τοῖς Ναοῖς, ἐξεγείροντες τὸ ἐθνικὸν καὶ θρησκευτικὸν αὐτῶν αἴσθημα, οἱ δὲ ἐπίτροποι τῶν Ναῶν νὰ περιάγουν δίσκον, εἶμαι δὲ βέβαιος ὅτι καὶ ὁ πτωχότερος, καὶ τοῦ τελευταίου χωρίου, ἅμα συναισθανθῇ τὴν ἱερότητα τοῦ σκοποῦ βαθέως, μετὰ προθυμίας θέλει συνεισφέρῃ τὸν ὀβολόν του.

Η΄) Νὰ ὑποχρεωθῶσιν οἱ Σύλλογοι, οἱ Συντεχνίαι καὶ οἱ Κοινότητες ἐν Ἑλλάδι καὶ τῷ Ἐξωτερικῷ καὶ εἰς πᾶσαν γωνίαν τῆς γῆς, ὅπου ὑπάρχει Ἕλλην, νὰ εἰσπράττωσιν ἐκ τῶν μελῶν καὶ παντὸς ἄλλου μικρὰς μηνιαίας συνδρομάς.

Θ΄) Οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ αἱ Ἐπισκοπικαὶ Ἐπιτροπαὶ νὰ εἰσπράττωσιν ἐκ τῶν λαμβανόντων ἀδείας γάμου δι᾽ ἑκάστην ἄδειαν δρ. πέντε, αἱ δὲ Δημοτικαὶ Ἀρχαὶ νὰ εἰσπράττωσιν ἐκ τῶν γεννήσεων καὶ τῶν κηδειῶν δρ. δύο.

Αἱ ἀνωτέρω εἰσπράξεις θὰ ὑπερβῶσι κατὰ τοὺς προχειροτέρους ὑπολογισμοὺς καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ἀσφαλῶν ἐπισήμων στατιστικῶν τοῦ Κράτους, ἰδίᾳ ὡς πρὸς τὰ τοῦ εἰσαγωγικοῦ καὶ ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου εἴδη, τὰ τριάκοντα ἑκατομμύρια κατ᾽ ἔτος.

* *
*

Εἶναι γνωστὸν ὅτι, ἂν καὶ οἱ κατὰ καιροὺς κυβερνῶντες, ἰδίως ἀπὸ τοῦ 1880 καὶ ἐντεῦθεν, ἔθεσαν τόσους φόρους, τὸ Ἔθνος, ἐν τούτοις, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι αἰσιωτέρου μέλλοντος καὶ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ἰδεωδῶν του, ἀγογγύστως τοὺς ἐδέχθη πάντοτε. Ἐνεθουσιάσθη δὲ σύσσωμον, ἐπὶ μόνῃ τῇ ἐλπίδι αὐτῇ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ἀπ' αἰώνων πόθων του, ὅτε κατὰ τὸ 1897 ἤκουσε τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα λέγοντα ὅτι θὰ τεθῇ ἐπὶ κεφαλῆς 300 χιλιάδων Ἑλλήνων. Διὰ τοῦτο πέποιθα ὅτι, ὁ λαὸς μετ' εὐχαριστήσεως καὶ ἐθνικῆς ὑπερηφανείας θ' ἀποδεχθῇ καὶ πάλιν πάντα φόρον νέον καὶ θὰ ὑποστῇ πᾶσαν θυσίαν, προκειμένου πράγματι νὰ ἐξυπηρετηθῶσι τὰ ἐθνικὰ αὐτοῦ ἰδεώδη, ὧν ἓν τῶν ὑψίστων, ὡς γεωστόν, εἶναι καὶ ἡ ἀπὸ τῶν ὀνύχων τῶν πολυειδῶν καὶ πολυτρόπων πολεμίων μας σωτηρία ὅλων τῶν Ἑλληνικῶν Πατριαρχείων καὶ Ἐκκλησιῶν.

Εἶναι πασίγνωστον πλέον ὅτι ἰσχυροὶ Μονάρχαι καὶ Ἱερεῖς, ἐνδεδυμένοι τὸ τοῦ Ὀρθοδόξου χριστιανοῦ ἔνδυμα, ἐπιλανθανόμενοι ἐξ ἰδιοτελείας τὰ θεῖα τοῦ Κυρίου Ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ παραγγέλματα (τὴν ἀδελφοποίησιν καὶ ἀγάπην), ἐκήρυξαν τὸ μῖσος καὶ τὴν ἔχθραν καὶ πρὸς πάσας μὲν συλλήβδην τὰς Ἐκκλησίας τῶν Ἑλλήνων, ἀλλ' ἰδίᾳ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ ἐπεδίωξαν μετὰ πείσματος τὴν τελείαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ καταστροφήν, καὶ διὰ παντὸς ὑπούλου καὶ δολίου μέσου καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀξιώματος *τῆς δυνάμεως τοῦ ἰσχυροτέρου* κατώρθωσαν νὰ φέρωσιν εἰς οἰκονομικὴν δυσχέρειαν τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Ἱεροσολύμων, ἀπειλοῦντες τὴν πτῶσιν καὶ ἁρπαγὴν αὐτῆς, ὡς καὶ τὴν ἁρπαγὴν τῶν ὑπὸ τὴν Τουρκικὴν δυναστείαν διατελουσῶν Ἑλληνικῶν χωρῶν, τὴν δὲ μικρὰν αὐτὴν ἐλευθέραν γωνίαν δὲν φιλοδοξοῦν ἢ νὰ καταστήσουν Κυβερνεῖον Σλαυϊκόν. Διὰ ταῦτα μᾶς ἐπιβάλλεται ν' ἀγωνισθῶμεν πάντες μὲ ὅλην τὴν

δύναμιν τῆς ψυχῆς καὶ τῆς καρδίας μας καὶ μετ' ἀκρατήτου ἐνθουσιασμοῦ καὶ διὰ πάσης θυσίας περὶ τῆς ἀποσοβήσεως τοῦ, ὃν διατρέχομεν, κινδύνου ἐκ τῶν Πανσλαυϊστικῶν ἐνεργειῶν.

* * *

Ἂς ἑνωθῶμεν πάντες ἐν ἱερῷ ἐνθουσιασμῷ καὶ μετὰ τῆς θερμοτέρας ἀγάπης πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν Πατρίδα. Ἂς σχηματίσωμεν *Ἱερὸν Σύλλογον* ὡς κέντρον τῶν ἐνεργειῶν μας. Καὶ ὡς πρῶτον καὶ κύριον μέλημά μας ἔστω τοῦτο: νὰ προσπαθήσωμεν δι' ὅλων τῶν μέσων νὰ ἐνστερνισθῇ καὶ ἐγκολπωθῇ *εἰλικρινῶς καὶ δι' ὅλης τῆς δυνάμεως καὶ τοῦ σθένους τοῦ ἀληθοῦς ἡρωϊσμοῦ* τὴν ἱερὰν καὶ ἐπείγουσαν ἰδέαν, κατὰ πρῶτον, ἡ Κυβέρνησις τοῦ Ἔθνους μας, ὑψουμένη ὀλίγον ἄνωθεν τοῦ ρουσφετολογικοῦ καὶ ὀλιγαρχικοῦ πνεύματος, τοῦ διέποντος ἀτυχῶς ἀπό τινος χρόνου τὴν τάλαιναν Πατρίδα μας.

Πρώτη αὐτή, ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, ἂς ἀπομακρύνῃ μετὰ πάσης δυνάμεως τὸ περιβάλλον τὴν ἀτμόσφαιραν πυκνὸν νέφος τῆς προσωπικῆς ἰδιοτελείας τῶν πλείστων πολιτευομένων, καὶ θὰ αἰσθανθῇ βαθύτατα καὶ θ' ἀναγνωρίσῃ τοὺς περιστοιχίζοντας ἡμᾶς ἐθνικοὺς κινδύνους καὶ τοὺς πραγματικοὺς ἐχθρούς μας εἰσχωρήσαντας μέχρις αὐτῶν τῶν σπλάγχνων μας, ἂς πατάξῃ δὲ πᾶν πρόσκομμα, *ὁθενδήποτε ἤθελε τολμήσῃ νὰ φανῇ*, ἔστω δὲ βεβαία ὅτι ὁ Λαὸς ὁμόθυμος θὰ ἐξεγερθῇ ὡς τραυματισθεὶς λέων καὶ μὲ μόνον τὸν βρυχηθμόν του θὰ κατασυντρίψῃ τὰ ἐμπόδια καὶ θὰ διασκορπίσῃ τοὺς δολίους προδότας, ἐὰν ὑπάρχουν τοιοῦτοι. Ἡ τοιαύτη δὲ στάσις καὶ θέλησις τῆς Κυβερνήσεως θὰ ἐξεγείρῃ τὸν ἐνθουσιασμὸν ὁλοκλήρου τοῦ Ἔθνους, καὶ ὄχι μόνον εὐχαρίστως θ' ἀποδεχθῇ τοῦτο τοὺς ἀνωτέρω προτεινομένους φόρους καὶ λοιπὰ μέτρα, ἀλλὰ καὶ πᾶν ἄλλο τὸ ὁποῖον ἤθελεν *ἀληθῶς πατριωτικὴ Κυβέρνησις* θεωρήσῃ συντελεστικὸν πρὸς τὸν ἱερὸν σκοπόν. Ὑπὲρ

πάντων τούτων ἂς ἐπιμείνωμεν *μέχρις ἐσχάτων*. Ὁ ἐπιμένων δὲ πάντοτε νικᾷ.

Διὰ τοιαύτης συνεχοῦς καὶ ἐπιμόνου ἐργασίας πέποιθα ὅτι θὰ δυνηθῶμεν νὰ διασωθῶμεν ἀπὸ τοὺς ὄνυχας τῶν ἀδίκων καὶ ἁρπακτικῶν ὀρνέων τοῦ Πανσλαυισμοῦ, τῶν κατ᾽ ἐξοχὴν ζητούντων τὴν καταστροφὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, τοῦ Ἔθνους ἐκείνου, εἰς ὃ κατὰ πρῶτον ὀφείλει ἡ ἀνθρωπότης τὰ φῶτα, τὴν ἐξημέρωσιν καὶ τὴν πρόοδον τοῦ πολιτισμοῦ.

Κηρύξωμεν διὰ τῆς αὐταπαρνήσεως καὶ τῆς αὐτοθυσίας καὶ διὰ τοῦ ἱεροῦ ενθουσιασμοῦ καὶ τοῦ παραδείγματός μας εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ὅτι αἰσθανώμεθα κατὰ βάθος τὰ ἀναφαίρετα προνόμια καὶ δικαιώματα ἡμῶν ἐπὶ τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ πάσης Ἑλληνικῆς Χώρας, καὶ ὅτι, μ᾽ ὅλας τὰς πολυετεῖς προσπαθείας τῶν ἐχθρῶν μας καὶ τὰ πρὸς τὴν διαφθορὰν τῶν Ἑλληνικῶν ἠθῶν καὶ χαρακτήρων χαταβληθέντα μέσα, δὲν ἠδυνήθησαν οὗτοι νὰ σβέσωσιν ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς καρδίας τὸ ἱερὸν καὶ ἅγιον πῦρ τῆς πρὸς τὴν θρησκείαν καὶ τὴν Πατρίδα ἀγάπης.

Ἀθῆναι

ΜΙΧ. ΚΑΤΣΙΜΠΑΛΗΣ
Δημοτικὸς Σύμβουλος Ἀθηναίων

Ο ΠΑΝΑΓΙΟΣ ΤΑΦΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΚΡΑΤΟΣ

. . . Καὶ πρέπει — ἂς ὁμιλήσωμεν, ἐπὶ τέλους, καὶ γι᾽ αὐτὸ τὸ ***πρέπει*** — ὅ,τι πιάση . . . συντονώτατα, χάριν τῶν Ἀνατολικῶν Πατριαρχείων, ἤγουν, χάριν ἡμῶν αὐτῶν, πρέπει, ὡς τάχιστα νὰ ἱδρυθῇ ἐν Ἑλλάδι Ἑταιρεία, ὄχι βέβαια καὶ αὐτὴ μὲ τ᾽ ὄνομα τὸ κλεινὸν κ᾽ ἐργῶδες: *Παλαιστίνειος*, ἀλλὰ μὲ ἄλλο: *Ἀθηναϊκὴ* ἢ *Ἑλληνικὴ* ἢ *Ἱεροσολυμικὴ Ἑταιρεία*, ποῦ μόνον της ἔργον νὰ ἔχῃ τὴν εἴσπραξιν, καθ᾽ ὅλον τὸ Κράτος, συνδρομῶν, ὑπὲρ τῶν κινδυνευόντων θεσμίων καὶ ἱερῶν τῆς Ἐκλησίας μας, μὲ κάθε

τρόπον, μὲ κάθε μέσον, πάντοτε ἀξιοπρεπές, οὐδέποτε διὰ κορδακικῶν χορῶν, μὲ διαλέξεις, μὲ κηρύγματα, *μὲ κἄτι ποσοστόν, διὰ νόμου Κυβερνητικοῦ, ἐπὶ οἱουδήποτε πολυτελείας εἴδους*, καὶ πρέπει ἡ Ἑταιρία αὐτὴ νὰ ἐξαπλωθῇ εἰς κάθε τόπον, ἕως τοῦ ἐσχάτου Ἑλληνικοῦ χωρίου, νὰ φανατίζῃ, νὰ ἐμπνέῃ, νὰ ἑρμηνεύῃ κινδύνους καὶ ἐλπίδας, νὰ διδάσκῃ νὰ ἁπλώνῃ πανταχοῦ ἕως περάτων μίαν κίνησιν Ἱεροσολυμικὴν διηνεκῆ, καὶ νὰ φωτίζῃ ὡς Ἥλιος, ψυχάς, αἰσθήματα, φρονήματα, διάνοιαν, νὰ ἐπισείῃ δὲ ὡς αἰώνιον δόγμα τοῦτο, καθὼς καὶ εἶνε πράγματι : Ὅτι **Ἐχάθη ἡ Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων; Ἐχάθη ἡ φυλὴ τὸ πᾶν.**

Τῆς Ἑταιρείας αὐτῆς ἡ ἵδρυσις θ' ἀναπτυχθῇ εὐρύτερον καὶ ἐν καιρῷ. Πῶς καὶ ὑπὸ τίνων καὶ πόθεν καὶ κατὰ τίνα καταστατικὸν ὀργανισμὸν θὰ ἱδρυθῇ. Τὴν σκέψιν πρῶτος εἶχε καί, μὲ ἄλγος ψυχῆς, ποῦ βλέπει νὰ χάνεται ὅ,τι τὸ Ἔθνος ἔχει εὔελπι διὰ τὸ μέλλον του, μοῦ ἐσύστησε Πρωθιεράρχης Ἐκκλησίας δούλης, καὶ μοῦ ἐσύστησε νὰ τὸ βροντοφωνήσω μὲ κάθε ἐνθουσιαστικὴν πνοὴν ἐδῶ, νὰ γράψω, νὰ λαλήσω, νὰ ἐκθέσω, νὰ πράξω ὅ,τι δύναμαι προσθέτων ὅτι, ἀφοῦ μία Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις προπαρεσκευάσθη πρῶτα διὰ τοῦ βιβλίου καὶ τῆς πέννας μὲ τὸ μυαλὸ ἤγουν καὶ τὰ γράμματα, *πολὺ μᾶλλον μία ἐπανάστασις συνειδήσεων, εἰρηνικὴ αὐτὴ κατὰ τῶν πολεμίων μας, ἀμυντικὴ αὐτή, δύναται μὲ τὰ αὐτὰ νὰ ἐπιτύχῃ μέσα σήμερα*, σήμερα μάλιστα εὐκολώτερα, ἀφοῦ γιὰ μᾶς τοὺς Ἕλληνας, καὶ ἄλλοτε, καὶ εἰς καιροὺς ἀκμῆς ἀκόμη καὶ εἰς τοὺς σημερινοὺς καιρούς, μόνα τὰ μέσα αὐτά, *τὰ γράμματα καὶ ἡ πέννα*, μᾶς ἐνδείκνυται ὡς τὰ προσφορώτερα καὶ τὰ ἀποτελεσματικώτερα ὁρμητήρια, γιὰ κάθε Ἕλληνα, καθολικῆς Ἐθνικῆς τοῦ Γένους ἀναστάσεως.

Μοῦ ἔλεγε καὶ συνιστοῦσε αὐτά, καὶ ἐδάκρυε καὶ ἔκλαιεν ὁ πρωθιεράρχης μας...

* *

Ἔπειτα, ἄλλα μέσα πρὸς σωτηρίαν τῶν Ἁγίων Τόπων ὑποδείκνυνται: *Ἡ ἵδρυσις Ἀνατολικῆς Ἀτμοπλοΐας, δι' ὅλων τῶν λιμένων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, Συρίας καὶ Παλαιστίνης, διὰ τῆς Ἑλλάδος.* Μὲ παροχὰς Κυβερνητικὰς καὶ μ' ἔκπτωσιν, μέχρι τοῦ ἐλαχίστου, ναύλων.

Ἡ Ρωσσικὴ Ἑταιρία, δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι μόνον διὰ τὸ Ρωσσικὸν Προσκύνημα ἱδρύθη. Πάει, πέρασε πλέον ὁ καιρὸς ποῦ ὁ χατζῆς ἐθεωρεῖτο ὡς ὄν τι ὑπεράνθρωπον, καὶ ἐλατρεύετο. Δὲν πρόκειται, σήμερα, γιὰ χατζηλῆκι. Πρόκειται νὰ σχηματισθῇ ρεῦμα ἐτήσιον Ἑλλήνων Ἐθνικόν, οἱ ὁποῖοι θὰ ὀνομάζωνται μὲν πάντοτε προσκυνηταί, ἀλλὰ θὰ ἦναι μόνον πράγματι οἱ φορεῖς ἐκεῖ κάτω ἐθνικῶν ἐλπίδων, οἱ ὑποστηρικταὶ ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς τοῦ Τάφου, ἕκαστος αὐτῶν καὶ ἀπὸ ἕνας κρίκος ἀδαμάντινος τῆς πανελληνικῆς ἁλύσεως, ποῦ θὰ συσφίγξῃ πάντας ἡμᾶς σφιγκτά, Ἔθνος καὶ Ἐκκλησίαν, Δοῦλον καὶ Ἐλεύθερον, μὲ τὰ εὐγενέστερα τῆς ἐθνικῆς ἀμύνης ἰδεώδη, ἕως περάτων.

Ἄλλο: *Ἡ ἵδρυσις Σχολῶν ἐκεῖ, μὲ χρήματα δικά μας, ἀπ' ὅλα τῶν Ἑλλήνων τὰ ἑκατομμύρια ὅλων τῶν Ἑλλήνων.* Τί νὰ μᾶς κάνουν 70 σχολεῖα Ἀραβόφωνα ἀπέναντι 1200 Παπικῶν καὶ 400 τόσων Πανσλαυιστικῶν; Ἡ ζωὴ τοῦ Πατριαρχείου τῶν Ἱεροσολύμων, τόσον αὐτοῦ, ὅσον τοῦ τῆς Δαμασκοῦ, στὰ χέρια τῶν Ἀράβων κεῖται, ὡς εἴδομεν*. Πρέπει νὰ φωτισθῶσιν αὐτοί, ὅτι εἶναι Ἕλληνες, ὡς εἶναι, νὰ μάθουν τὴν Ἑλληνικὴν χιλιάδες ἐξ αὐτῶν, ὥστε νὰ μὴ καταλαμβάνῃ πένθος τὸν Ἕλληνα ἐπισκέπτην τῶν Ἁγίων Τόπων, οὐδαμοῦ τὴν Ἑλληνικήν, πᾶσαν ἄλλην ἐκτὸς αὐτῆς, ἀκόμη καὶ τὴν Καφρικήν, ἐν τῇ ἀγορᾷ, εἰς τὸ

* Ἐν ἔργῳ σχετικῷ μετὰ τοῦ παρόντος ἄρθρου, ἀνεκδότῳ δὲ ἕως τοῦδε, κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος.... καὶ ἐπιγραφομένῳ: **Ἡ Μεγάλη Ἰδέα καὶ ὁ Ἅγιος Τάφος.**

ἐμπόριον, εἰς τὴν γεωργίαν, εἰς κάθε κίνησιν καὶ δρᾶσιν καὶ ζωήν, ἀκούοντα.

Ἄνευ τοῦ ἐξελληνισμοῦ τῶν Ἀράβων τούτων, ἡ Σιὼν ἐχάθη. Ἄνευ ἐθνικῆς συνειδήσεως εἰς τὰς ψυχάς των, ἡ Σιὼν ἐχάθη. Ὅταν ἔχῃ τούτους ἡ Ἐκκλησία ἡ Ἱεροσολυμικὴ ὀχύρωμα, οἱ ἄμεσοι κίνδυνοι τοὐλάχιστον ἐξέφυγαν, καὶ ἡ ἄμυνα καθίσταται εὐχερεστέρα καὶ λυσιτελεστέρα. Διδάσκοντες αὐτούς, ἐξασφαλίζομεν διὰ τῆς Σιὼν ἡμᾶς αὐτούς.

Ἡ Παλαιστίνειος διὰ τῶν ὀργάνων της κατώρθωσε τοιαύτην νὰ μετέλθῃ πίεσιν παρὰ τῇ Πύλῃ, ὥστε ἀπέκτησε δικαίωμα, ὅπερ οὐδέποτε εἶχε πρότερον, νὰ δύναται νὰ ἱδρύῃ πανταχοῦ, ὅποτε θέλῃ, σχολὰς ἀραβοφώνων, *δηλ. μακελειὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας προφανέστατα.*

Καὶ κινδυνεύομεν, ὅπερ ἐκέρδισεν αὐτὴ μὲ τὰς πιέσεις της, νὰ χάσωμεν ἡμεῖς, ὥστε μιὰ 'μέρα, καὶ Ἐκκλησίας καὶ σχολεῖα ἀκόμη, νὰ μὴ μποροῦμε ὁλότελα νὰ χτίσωμε ἐκεῖ, ὅπου ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ ὁ Ἑλληνικὸς πολιτισμός ποτε ἦτο τὸ ἀγλάϊσμα καὶ ἡ δόξα της!

Καὶ ὁ αὐτὸς Ρῶσσος συγγραφεύς, οὗ ἐμνήσθην ἄνω*, μᾶς λέγει ὀρθὰ κοφτά, ἐν σχέσει πρὸς τὸ ζήτημα τῶν σχολῶν αὐτῶν, ὅτι αἱ Ἐκκλησίαι τῆς Ἑλληνικῆς Ἀνατολῆς καὶ ἡ ποίμνη των πρέπει νὰ μιμηθοῦν καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν τοὺς Ὀρθοδόξους τῆς Κων)πόλεως Ἕλληνας, ἱδρύοντας παντοῦ χάριν τῆς γλώσσης καὶ τοῦ ἐθνισμοῦ ἐκεῖ σχολὰς καὶ ἐκπαιδευτήρια ποικίλα, καίτοι καὶ αὐτοὶ πρὸς χιλίους δύο ἐχθροὺς παλαίουν καθ' ἑκάστην, καὶ οἱ ἐχθροὶ αὐτοὶ εἶναι οἱ ἴδιοι τῆς Ἀνατολῆς.

Οἱ Ἐλεύθεροι ἡμεῖς, τὸ Κράτος, πρέπει τὴν ἵδρυσιν τῶν σχολῶν ἐν Παλαιστίνῃ νὰ θεωρήσωμεν ζήτημα ἀλληλεγγύης τῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ αὐτὸ ζήτημα, ὡς τὰ ἄλλα, ζωῆς καὶ θανάτου τοῦ Ἁγίου Τάφου. Πρέπει!

Ἐνεργείαις τῆς Κυβερνήσεώς μας, ν' ἀποκατα-

* Ἐν τῷ αὐτῷ σχετικῷ μετὰ τοῦ παρόντος ἔργῳ.

σταθοῦν, παρὰ τὰς σχολάς *καὶ ἀποικίαι Ἑλληνικαί*, ὡς ὑπάρχουν καὶ Ἀρμενικαὶ καὶ Καθολικαὶ καὶ Ἀβυσσινιακαὶ ἀκόμη ἐκεῖ, Τὶ διάβολο! Ἀπὸ τὸν Μενελὶκ τὸν βάρβαρον, — τὸ λέει ὁ λόγος! — νὰ μὴν ἔχωμεν τὴν φιλοτιμίαν νὰ αἰσθανώμεθα καὶ νὰ ἐκτιμῶμεν τὰ πράγματα, ἡμεῖς, οἱ πολιτισμένοι ἡμεῖς, καλλίτερα!

Γερμανικαί, ὄχι παροικίαι, ἀλλὰ καὶ ἀποικίαι ὁλόκληροι, Γαλλικαί, Ἀμερικανικαί, Ἀγγλικαί, ἀπὸ τὴν ἄλλη τοῦ κόσμου ἄκρη, βρίσκουν *δουλειὰ* ἐκεῖ. Εἶναι παρθένα τὰ ἐδάφη εἰς ἐργασίαν, ἐμπόριον καὶ βιομηχανίαν, καὶ χίλιοι Ἕλληνες καὶ πλέον σήμερα δύνανται, ἂν θέλουν νὰ ἐργασθοῦν, νὰ πλουτήσουν τόσον εὔκολα, ὅσον καὶ ἐν Ἀμερικῇ, ὅπου κατ' ἔνστικτον καὶ κατ' ἐθνικήν, δύναταί τις νὰ εἴπῃ ψύχωσιν, ὁλημερίς, οἱ πλεῖστοι δὲ στὸ βρόντο ἐκπατρίζονται.

Τὸ Πατριαρχεῖον ἔχει ἑτοίμους γαίας. Ἡ Κυβέρνησις, ἐξ ἄλλου καὶ τὰ χέρια των καὶ ἡ πρὸς τὸν πλοῦτον φυσική των ἔφεσις θὰ συμπληρώσῃ τὴν ἐγκατάστασιν ὡς δεῖ. Εἶναι καὶ αὐτὸ ἕνα ἀπὸ ὅσα ὀνειροπολεῖ ἡ Σιὼν ἐκ τῆς Ἑλλάδος.

*
* *

Πρέπει νὰ παρασκευασθῇ ἐντεῦθεν ἔδαφος — τὰ πνεύματα εἶναι προπαρασκευασμένα ἐκεῖ — ἔδαφος στρωμένον μὲ ὅλας τὰς γλυκύτητας καὶ ὅλας τὰς ὡραιότητας τοῦ ἰδεώδους, τοῦτο: ***Ἐκχώρησις παντων τῶν Προσκυνημάτων μετὰ τῶν ἐπ' αὐτῶν προνομιῶν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν.*** Γνωρίζω καλὰ πόσον διάφλογον εἶναι ἕνα τοιοῦτον ὄνειρον ἐκεῖ, ὅπερ ἀπὸ ἡμᾶς ἐξαρτᾶται νὰ γείνῃ πραγματικότης αὔριον. Ἐν ὥρᾳ κινδύνου ἀμέσου, θὰ ἦναι πολὺ ἀργά.

Τὸ ἰδεῶδες δὲ αὐτό, τοῦ νὰ ἦναι κάτοχον τὸ Κράτος τὸ Ἑλληνικόν, παρὰ τοὺς Παρθενῶνάς του καὶ τοῦ Ἁγίου Τάφου, συμφέρει καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Γένος, σήμερα πρὸ πάντων,

ποῦ ἡ ἀπεμπόλησις ἐν Παλαιστίνῃ ὀργιάζει καὶ τὸ ἰδιοκτητικὸν δικαίωμα εἰς Ἀδελφότητα, εἰς Σωματεῖον, ποῦ ζῇ εἰς Κράτος ξένον, ὑπὸ διοίκησιν βασίλειον, ἄρα ἐπίφθονον ἀπ' ὅλους, ἀπ' ὅλους διαμφισβητεῖται μετὰ λύσσης.

Εἶδος εἰκονικῆς πωλήσεως μετὰ τῶν προσκυνημάτων, ὅσα καθ' ὁλοκληρίαν κατέχομεν οἱ Ἕλληνες ἐκεῖ καὶ τῶν Κειμηλίων ὅλων μας, εἰς ἄμφια, μίτρας, εὐαγγέλια, σκεύη, ἀξίας ἑκατομμυρίων διὰ τὴν ἱστορίαν των καὶ τὸν πλοῦτόν των θὰ γείνῃ. Καὶ ὅτι, ἐπὶ τέλους, τὸ πεπρωμένον βγάλῃ ὑπὲρ ἡμῶν ἢ καθ' ὑμῶν, ἀρκεῖ νὰ ὑπάρξῃ ἡ συνείδησις τοῦ Ἔθνους ἥσυχος — ὅπερ βασίλειον — ὅτι, ὅ,τι ἠδύνατο νὰ πράξῃ ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ Χριστιανισμοῦ, τὸ ἔπραξε μέχρι τριχός.

Τὸ νὰ ἁρπαγοῦν ὅλα αὐτὰ ἀπὸ τὰς χεῖράς μας πλέον, ἐν τῷ μέλλοντι, δυνάμει τοῦ δικαίου τοῦ ἰσχυροτέρου, εἶναι πολὺ διάφορον τοῦ νὰ ἁρπαγοῦν ἀπὸ τὰς χεῖρας δούλης Ἀδελφότητος μὴ ἀνεξαρτήτου πολιτικῶς καὶ ἐθνικῶς, ἡ δὲ ἱστορία πρὸς τιμήν μας ἐν περιπτώσει ἁρπαγῆς τοιαύτης, θὰ σημειώσῃ τὸ γεγονὸς στὸν κόσμον ὡς πρωτάκουστον.

***

Πρεπει τὸ ζήτημα τῶν Προξένων ἐν Παλαιστίνῃ καὶ Συρίᾳ νὰ τεθῇ ἐπὶ τῶν ἐθνικωτέρων βάσεων. Εἰς τὴν Ἰόππην οὐδὲ καβάσης δὲν ὑπάρχει. Εἰς τὴν Ναζαρὲτ ἐπίσης. Καὶ φρικτόν, τραχὺ σὰν ἔγκλημα στὸ ἄκουσμά του, ὁ Θρόνος τῆς Ἀντιοχείας στερεῖται ἀπὸ ἐτῶν ἀντιπροσώπου Ἕλληνος!

Βέβαια, τί θὰ κερδίσουν, κατὰ τὴν Νεοελληνικὴν πολιτικήν, οἱ Ἀθηναῖοι, ἀπὸ τὴν ἄλλη τοῦ κόσμου ἄκρη, πέρα ἀπὸ τὴ Δαμασκό! Εἶναι ἡ πολιτικὴ τοῦ ἀειμνήστου Τρικούπη αὐτή, ἀποφανθέντος κάποτε ὅτι *οὐδὲν κοινὸν μεταξὺ Παλαιστινης καὶ Ἑλλαδος*. Ἀλλ' ὡς μέγας ποῦ ἦτο, ἐὰν ἀνίστατο σήμερα ἐκ τοῦ τάφου του καὶ ἔβλεπε τῆς Ἐκκλησίας οὑτωσὶ ἀξιοθρήνητον τὴν θέσιν, θὰ μετενόει παρευθὺς δι' ὅ,τι εἶπε, καὶ παρευθὺς θὰ ἐγέμιζεν

ἀπὸ ἀντιπροσώπους Ἕλληνας τὴν Παλαιστίνην, ἀντὶ νὰ τοποθετῇ τοιούτους εἰς τὴν Βαρκελώνην ἢ εἰς τὸ Κεϋ-πτάουν.

Αὐτὸς ὁ τῶν Ἱεροσολύμων Πρόξενος πρὸ τοῦ τοιούτου νῦν, δειχθέντος ἀνταξίου τῆς ἀποστολῆς του, ὅλοι ἐν γένει οἱ πρὸ αὐτοῦ, ἀνῆκον εἰς τὴν παλαιοτέραν ἢ μᾶλλον τὴν Ἑλληνικωτέραν τῆς διπλωματίας σχολήν, καθ' ἣν ἔδιναν καὶ ἔπαιρναν αἱ ἐπεμβάσεις, τὰ προσωπικά, τὰ λάφυρα, αἱ ἀκριτομύθιαι, αἱ πρὸς ἐπίδειξιν πνεύματος ἀδολεσχίαι εἰς κάθε ζήτημα, ἀπαιτήσεις ὀδυνηρόταται διὰ τὸν Θρόνον: κἄνε μου Παπᾶ τοῦτον, χειροτόνισε Δεσπότη ἐκεῖνον!

Εἰς ὅλα δὲ αὐτά, ἀντὶ Προξενείου α' τάξεως, ὡς ἥρμοζεν, Ὑποπροξενεῖον, χωρὶς οὐδ' ἕνα κἂν γραφέα, μ' ἕνα ψωροκαβάση καὶ νὰ βρίσκεται, προσθέσατε φτώχεια ἀτομική, παιδιά, ἀπληστείαις, πεῖνα οὐχὶ σπανίως, προσθέσατε ἀναξιοπρέπειαν παραστάσεως, ἧτταν εἰς ζητήματα ἐθνικώτατα, προσθέσατε παραγνωρίσεις καὶ παραγκωνίσεις, καὶ διαθρύψεις ἀπὸ τοὺς ἄλλους Προξένους ὅλους, καὶ ἀπὸ τοὺς τῆς Ἱσπανίας ἀκόμη, πληγωνούσας, κ' ἔχετε ἀμυδράν τινα ἰδέαν τῆς κατὰ πολλὰ ἄλλα ἔτι ἀνομολογήτου προξενικῆς πραγματικότητος ἐν Παλαιστίνῃ, δίπλα δηλ. εἰς τὸ κέντρον, σήμερα, τοῦ Ἑλληνορθοδόξου κόσμου σύμπαντος.

Μόλις πρὸ δύο ἐτῶν προεβιβάσθη εἰς Προξενεῖον α' τάξεως τὸ ἐν Ἱερουσαλήμ, ἀλλὰ μὲ τὴν αὐτὴν ἀκόμη ἀτροφίαν εἰς πολλά, ὄχι ὡς πρὸς τὸ πρόσωπον, Ἑλληνικώτατον καὶ καθηκοντικώτατον, ἀλλ' ὡς πρὸς τὴν πρέπουσαν αἴγλην εἰς τὰς σχέσεις του καὶ τὴν ὑπηρεσίαν του καὶ τὰς παραστάσεις του πρὸ πάντων.

*
* *

Αὐτὰ πρέπει! Καὶ ὅταν γίνουν ὅλα τὰ **πρέπει** αὐτά, τότε μόνον μποροῦμε νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι ἀνοίγομεν τὸν δρόμον πρὸς σωτηρίαν τῶν Συροπαλαιστινιακῶν Θρόνων τῆς Ἀνατολῆς. Ἀλλὰ τότε μόνον;

Καὶ τελειώνομεν μὲ τὴν ἐπίκλησιν τοῦ Πατριάρχου Δαμιανοῦ πρὸς τὸ Ἔθνος καὶ τὰς Ἐκκλησίας του. Ἡ ἔκκλησις αὐτὴ σημαίνει ἄμεσον τὸν κίνδυνον. Σημαίνει ὅτι τὸ μαχαῖρι ἔφθασε ὡς τὸ κόκκαλο. Ὅτι ἡ Σιών, τὴν ἀμοιβαίαν λήθην ἔρχεται νὰ διαλύσῃ, καὶ νὰ συνδεθῇ μὲ τὸ Ἐλεύθερον Ἑλληνικὸν διὰ δεσμῶν φυλῆς, θρησκείας, γλώσσης, παραδόσεων.

Εἶναι μοναδικὸν τοιοῦτο φαινόμενον ἐκκλήσεως Θρόνου κινδυνεύοντος πρὸς τοὺς ὁμοφύλους του. Μόνον ἐν καιροῖς σκότους καὶ δουλείας αἱ ἐκκλήσεις αὗται πετοῦσαν ὑπὲρ τὰ πλάτη τοῦ Ἑλληνισμοῦ θριαμβευτικώταται εἰς εἰσφοράς, εἰς ἐνθουσιασμούς, εἰς ἐλπίδας, εἰς στηρίγματα, ἠθικά, ὑλικά, πνευματικά.

Τότε ἐπετύγχανον, καὶ οἱ Θρόνοι ἐσώζοντο. Ὁ τὸν Θρόνον κατακοσμῶν σήμερα ἐκεῖ, καὶ μέσα εἰς τοὺς φοβερωτέρους δοκιμαζομένους κινδύνους Πρωθιεράρχης τῆς Σιὼν Δαμιανὸς ὁ Πρῶτος, ἐλπίζει ὅτι δὲν θὰ χαθῇ μὲ τὴν Ἐκκλησίαν του μαζῇ, ὕστερα ἀπὸ ἕνα τοιοῦτο ρηξικέλευθον διάσημα, εἰς χρόνους, δι' ἡμᾶς, πλέον, ἐλευθέρους, καὶ μέσῳ τοῦ πολιτισμοῦ, — ἐλπίζει!

Τὸ Γένος ὅμως ἐνωτίσθη ἆρά γε τῆς ἐκκλήσεώς του; Ἠνόησε εἰς ὅλον της τὸ βάθος, ὑπὸ τὴν θρησκευτικήν της ἐπιφάνειαν, τὴν ἐθνικήν; Προσέτρεξε; Ἀνῆλθεν εἰς ὅλον τὸ ὕψος τοῦ κινδύνου, ὥστε νὰ ἀνοιχθοῦν βαλάντια ἑρμητικῶς κλειστά, νὰ δράμουν πένητες μετὰ πλουσίων, ὀρφαναὶ μετὰ χηρῶν, γυναῖκες, ἄνδρες, γέροντες, παιδία, παρθένοι, πολῖται, φοιτηταί, μαθηταί, λαός, ἀπὸ τοῦ ἀνωτάτου αὐτοῦ ἄρχοντος ἕως τοῦ ἐσχάτου ἀστοῦ, ὥστε πάντες οὗτοι νὰ δείξουν ἐνώπιον τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου νέας Ἑλληνικῆς ἐθελοθυσίας παράδειγμα εὐγενέστατον, καὶ τὸ Ἐλεύθερον νὰ μιμηθῇ τὸ Δοῦλον, καὶ μία δρᾶσις καὶ μία κίνησις νὰ κατακλύσῃ, ὡς πρὸς πόλεμον, κάθε Ἑλληνικὴν γωνίαν πρὸς εἰσφοράς, εἰς εἴδη, εἰς χρῆμα, εἰς κάθε τι ποῦ θὰ δείξῃ τὸν παλμὸν τῆς συναισθήσεως τῶν κινδύνων ἀπὸ τὸ Ἔθνος, πραγματικὸν ἕως τὰ πέρατα, καί: γιὰ τὸν Τάφον τοῦ Χριστοῦ! — μιὰ ἐπῳδὸς νὰ ἀκουσθῇ ποιητικωτάτη παν-

ταχοῦ — καί: **γιὰ τὸν Τάφον τοῦ Χριστοῦ! Ἐλεημοσύνη χριστιανοί, χανόμεθα!;**

*
* *

Ὅ,τι ἔγεινε δὲν εἶνε ἀντάξιον τοῦ Ἔθνους. Καὶ ἐὰν ὁ κίνδυνος δὲν ἐπισεισθῇ ὡς φάσμα Θανάτου ὑπὲρ τὰς Κορυφάς, οὐδέποτε θὰ γείνῃ ἀντάξιον. Ἐπαραδειγματίσθημεν ἀπὸ μία Γαλλίδα, ἐκωφεύσαμεν εἰς τὸ παράδειγμά της, ἐδώσαμεν κἄτι οἱ Σύλλογοι καὶ κἄτι πέντε-δέκα ἄτομα καὶ στόπ!

Ὅ,τι θὰ χορηγήσῃ ἡ Κυβέρνησις, εἶναι ἄλλο ζήτημα. Ἀφορᾷ τὸ Κράτος καὶ τὰ οἰκονομικά του. Ἀλλ' ὅ,τι καὶ ἂν δώσῃ, ἀκόμη καὶ τὸν ὀβολὸν τῆς χήρας τὸν αἰώνιον, θὰ ἔχῃ, παρὰ τὴν σημασίαν του τὴν ὑλικήν, τὴν ἐλαχίστην ἔστω, καὶ τὴν ἠθικήν, ἥτις διὰ τὸν Ἅγιον Τάφον θὰ ἦναι κραταιὰ καὶ ὑψηλή, γιὰ κἄθε του ἐχθρὸν ἐκεῖ.

Ἀλλὰ διὰ τὸ Ἔθνος! Διαφέρει γι' αὐτό, καὶ ἂν αὐτὸ κωφεύσῃ, *οἱαδήποτε Κυβερνητικὴ παροχὴ θὰ ἐλαττωθῇ πολὺ τῆς σημασίας της*. Ἡ ἔκκλησις ἡ Πατριαρχικὴ δὲν ἀποβλέπει τὸ παρὸν μόνον. Τὸ μέλλον πρὸ πάντων ἀποβλέπει. Ἐντεῦθεν, αἱ εἰσπράξεις νὰ ἦναι διαρκεῖς. Δύο δὲ τρεῖς ἐγκύλιοι εὐγενεῖς, οὐδέποτε θὰ ἐπαρκέσουν, διὰ νὰ σχηματίσουν ἕνα τι ρεῦμα διαρκές, καὶ διὰ τὸ μέλλον, καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα, ὥστε νὰ γείνῃ ἔθος, συνείδησις, ἔνστικτον, φύσις, τὸ ὑπὲρ τοῦ Ἁγίου Τάφου δοῦναι εἰς κἄθε Ἑλληνικὴν καρδίαν.

Καὶ ἔπρεπεν ὅλον τὸ χρέος τοῦ Ἁγίου Τάφου, μὴ ἀνερχόμενον εἰς πλέον τῶν 3 ἑκατ. φρ. ἔπρεπεν ὅλον ἀπ' ὅλον τὸ Ἔθνος καὶ διὰ κοινοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ ὁμοθύμου νὰ καταβληθῇ, ἔπρεπε! Μὲ τὴν κίνησιν δέ, ποῦ θεώμεθα ὅλοι, ἀμφιβάλλω ἐὰν ἐντὸς πενταετίας — ἐὰν ὑπάρχῃ ὡς τότε Ἅγιος Τάφος — θέλουν εἰσπραχθῇ οἱ τόκοι μόνον μιᾶς χρονιᾶς τοῦ χρέους του! Μὲ τὰ ἁβρὰ κάλανδα—φαινόμενα καὶ αὐτὰ—ρεῦμα δὲν γίνεται. Χρειάζεται σύστημα ἐργασίας. Χρειάζεται ἐνθουσιασμός. Κἄτι ποῦ

ἐξεγείρει ὡς ἀπὸ λήθαργον τὰ Ἔθνη, ὅταν κινδυνεύουν, καὶ τὰ κάνει νὰ πετοῦν πρὸς τ' ἄστρα! . . .

Ἀθῆναι

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ
Ο ΑΘΗΝΑΙΟΣ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΓΟΛΓΟΘΑΝ

Ὦ Γολγοθᾶ, ὅποιος στῆς γῆς τὸν δρόμο
βογγάει μὲ μάρτυρος σταυρὸ στὸν ὦμο,
σ' ἐσὲ γυρνᾶ τὸ μάτι κι' ἀνασαίνει.
Γιατὶ θωρεῖ τὴν ὑψηλὴ εἰκόνα
ἑνὸς Θεοῦ, ποῦ μὲ θνητοῦ ἀγῶνα
γιὰ τοὺς θνητοὺς εἰς τὸν Σταυρὸ πεθαίνει.

Ἀθῆναι

ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΣ

Ο ΤΑΦΟΣ ΤΟΥ ΛΑΖΑΡΟΥ

ΠΑΝΑΓΙΟΣ ΤΑΦΟΣ—ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ

«Ὦ παῖδες Ἑλλήνων ἴτε,
»ἐλευθεροῦτε πατρίδ', ἐλευθεροῦτε δὲ
»παῖδας, γυναῖκας, θεῶν τε πατρῴων ἕδη,
»θῆκας τε προγόνων· νῦν ὑπὲρ πάντων ἀγών».

(*Αἰσχύλου* Πέρσαι 402 - 405).

Πανελλήνιον Ἐθνικὸν Λεύκωμα ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου! Πῶς; Εἶνε δυνατὸν λοιπὸν νὰ ἔχῃ ἀνάγκην οἱουδήποτε λευκώματος ὁ λευκότερος παντός; Λεύκωμα θνητῶν ὑπὲρ τοῦ Ἀθανάτου; Λεύκωμα ὑπὲρ τοῦ Τάφου Ἐκείνου, ὅστις διὰ τοῦ αἵματός του ἐλεύκανε τὴν ἀνθρωπότητα σύμπασαν ἀπὸ τῶν προπατορικῶν ἁμαρτιῶν, ὅστις κατηύγασε τὸν κόσμον ὅλον μὲ τὸ ἀνέσπερον, τὸ ἀρρήτου λευκότητος, τοῦ ἡλίου φαεινότερον φῶς, ὅστις πάλλευκος ἀνέστη, ὅστις τὰς μεγαλειτέρας τοῦ Εὐαγγελίου ἀληθείας ἐκήρυξε λέγων: « Ἐγώ εἰμὶ τὸ Φῶς;» Λεύκωμα λοιπὸν διὰ τὸν Τάφον τοῦ Θεανθρώπου;

Ἀλλ' ὄχι· δὲν πρόκειται περὶ τοιούτου τινός, διότι ὁ Πανάγιος Τάφος δὲν σημαίνει ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον τὸν τῆς Ταφῆς τόπον. Συμβολίζει τὴν χριστιανικὴν Πίστιν ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς· τὴν θρησκείαν ἑπομένως καὶ πρωτίστως ἡμῶν τῶν Ἑλλήνων. Λέγομεν: τὴν θρησκείαν πρωτίστως ἡμῶν τῶν Ἑλλήνων, διότι ὁ Ἱδρυτὴς τῆς χριστ. θρησκείας ἠθέλησε ταύτην Κοσμοπολίτιδα, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰς προχριστιανικὰς θρησκείας, αἵτινες λόγῳ τε καὶ πράγματι ἦσαν θρησκεῖαι *ἐθνικαί*. Ἐν τοσούτῳ ἡ χριστ. θρησκεία διὰ νὰ ἀποβῇ κοσμοπολῖτις ἔπρεπε νὰ ἀποβῇ πρῶτον καὶ πρὸ παντὸς θρησκεία Ἑλληνική· καὶ τοιαύτη ἀπέβη. Οὕτω δὲ παρήχθησαν ὅλως *ἰδιαίτεροι* καὶ διάφοροι δεσμοὶ μεταξὺ τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Οἱ δεσμοὶ τοῦ Πνεύματος· οἱ δεσμοὶ τῆς Γλώσσης.

Διότι εἰς τὴν Γλῶσσαν τὴν Ἑλληνικὴν ἐγράφησαν ὅλαι αἱ

τοῦ Εὐαγγελίου μεγάλαι Ἀλήθειαι· εἰς ταύτην ἔγραψαν καὶ οἱ Ἀπόστολοι καὶ οἱ Εὐαγγελισταὶ καὶ οἱ Μεγάλοι τῆς Ἐκκλησίας Διδάσκαλοι, Πατέρες καὶ Ἀπολογηταί· αὕτη ἐχρησίμευσεν ὡς τὸ μόνον καταλληλότατον ὄργανον πρὸς ἐξωτερίκευσιν, διδασκαλίαν καὶ διάδοσιν τῶν Ἰδεῶν τοῦ χριστιανισμοῦ.

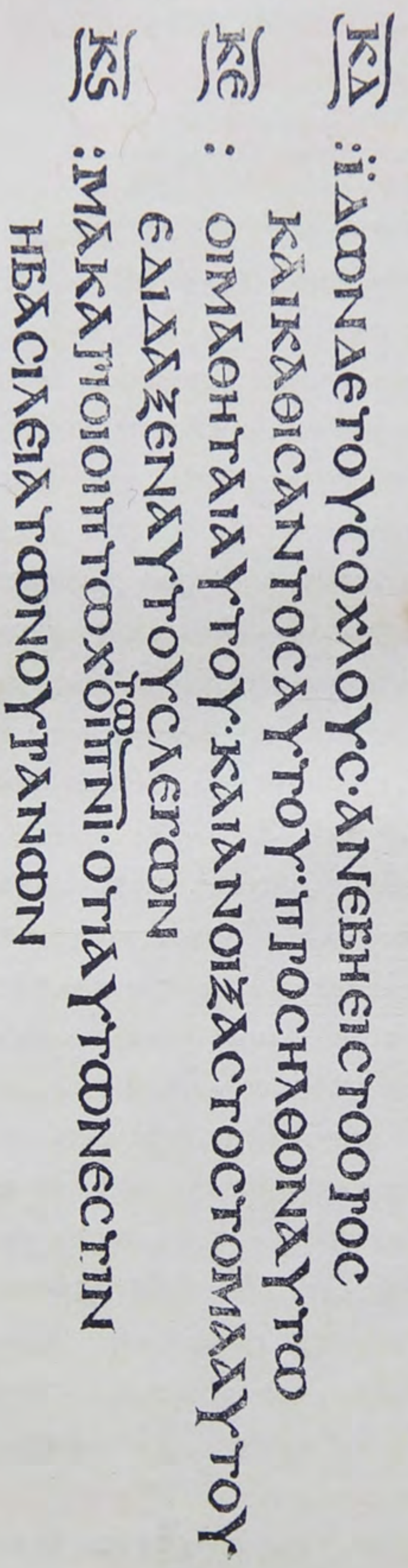
ΚΔ :ΙΔΩΝ ΔΕ ΤΟΥΣ ΟΧΛΟΥΣ· ΑΝΕΒΗ ΕΙΣ ΤΟ ΟΡΟΣ
ΚΑΙ ΚΑΘΙΣΑΝΤΟΣ ΑΥΤΟΥ ΠΡΟΣΗΛΘΟΝ ΑΥΤΩ
ΚΕ : ΟΙ ΜΑΘΗΤΑΙ ΑΥΤΟΥ· ΚΑΙ ΑΝΟΙΞΑΣ ΤΟ ΣΤΟΜΑ ΑΥΤΟΥ
ΕΔΙΔΑΞΕΝ ΑΥΤΟΥΣ ΛΕΓΩΝ
ΚϚ :ΜΑΚΑΡΙΟΙ ΟΙ ΠΤΩΧΟΙ ΤΩ ΠΝΙ· ΟΤΙ ΑΥΤΩΝ ΕΣΤΙΝ
Η ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΤΩΝ ΟΥΡΑΝΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΑΡΧΕΤΥΠΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ (ΑΜΩΝΙΟΥ ΚΩΔ..)

Πᾶν μέγα καὶ ὑψηλὸν ἐγράφη εἰς τὴν γλῶσσαν τὴν ἑλληνικήν· τὰ Δόγματα καὶ τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως ἡμῶν. Διὰ τοῦτο ὁ Αὐγουστῖνος συνεβούλευεν εἰς τὴν Δύσιν τὴν ἐκμάθησιν τῆς Ἑλληνικῆς, διότι μόνον οὕτω θὰ ἠδύναντο οἱ χριστιανοὶ τῆς Δύσεως νὰ ἐμβαθύνουν εἰς τὰς ἰδέας τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ κατορθώσωσι τὴν ἀληθῆ αὐτῶν ἐπίγνωσιν.

Ἡ γλῶσσα ἀποτελεῖ τοὺς δεσμοὺς τοὺς ἐξωτερικούς· ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τοὺς ἐσωτερικούς. Ἐὰν ὁ χριστιανισμὸς ἐνεκολπώθη τὴν γλῶσσαν τὴν Ἑλληνικήν, ἀλλὰ μήπως αἱ ἰδέαι αὐτοῦ, καὶ αἱ μεγάλαι αὐτοῦ ἀλήθειαι δὲν περιέχουσιν ἐν ἑαυταῖς τὰς Ἰδέας τῆς ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας, τὰ ἀπαυγάσματα τοῦ ἑλληνικοῦ Πνεύματος; Ὅταν ἐσήμανεν ἡ μεγάλη ἐκείνη μάχη τοῦ Πνεύματος, ἡ θρησκεία τῶν πα-

λαιῶν ἡμῶν Προγόνων ἡττήθη, δὲν θὰ ἡττᾶτο, ἐὰν εὑρίσκετο ἀντιμέτωπος θνητῶν· ἡττήθη μόνον διότι ὁ ἀνταγωνιστής της ἦτο ὁ Ἀθάνατος. Ἀλλὰ δὲν ἀπωλέσθη, δὲν ἐξηφανίσθη· ἔπεσεν ἡ ἐξωτερική μορφή της, ἀλλ' ὄχι καὶ τὸ πνεῦμά της. Κατερρίφθη, ἀλλὰ δὲν κατεστράφη. Κατερρίφθη, ἀλλ' ἵνα ζήσῃ περαιτέρω, ὅπως καταρρίπτεταί τι, ἵνα ἐπὶ τῶν βάσεων αὐτοῦ καὶ διὰ τοῦ ὑλικοῦ αὐτοῦ ἱδρυθῇ ἄλλο νέον τελειότερον, στερεώτερον. Τὸ πνεῦμά της καὶ ἡ ψυχή της μετωχετεύθησαν εἰς τὸν χριστιανισμόν, καὶ ὁ χριστιανισμὸς μὲ τὸ μεγαλεῖον τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος καὶ τὸ κάλλος τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἐπεκράτησεν, ἐνίκησεν, ἐθριάμβευσεν, καὶ ἀπέβη ἡ κοσμολῖτις θρησκεία.

Οἱ κορυφαῖοι τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας ἐσπούδασαν τὴν Ἑλληνικὴν Φιλοσοφίαν καὶ τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα ἵνα δυνηθοῦν ὄχι μόνον τὴν Διδασκαλίαν τοῦ Κυρίου νὰ κατανοήσουν ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν Χριστιανισμὸν νέα φῶτα καὶ νέας δυνάμεις νὰ προσδώσουν. Γρηγόριος ὁ Θεολόγος ἠρέσκετο ἀποκαλῶν ἑαυτὸν ***Φιλαθήναιον***, καὶ ὅταν ἀπήγγελλε τὸν Ἐπιτάφιον εἰς τὸν νεκρὸν τοῦ Μεγάλου Βασιλείου ἔλεγε σὺν ἄλλοις: Ἐπὶ τὸ τῶν λόγων ἔδαφος τὰς Ἀθήνας ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πέμπεται, ***Ἀθήνας τὰς χρυσᾶς ὄντως ἐμοὶ καὶ τῶν καλῶν προξένους***». Χρυσαῖ λοιπὸν ὑπῆρξαν αἱ Ἀθῆναι διὰ τὸν Χριστιανισμὸν καὶ ἡ εἰς ταύτας πρὸς σπουδὰς μετάβασις ἐθεωρεῖτο ὡς θεία ἀποστολή. Αἱ Ἀθῆναι αὗται εἶνε Πατρὶς ἡμῶν, ὁ Πανάγιος Τάφος, τὰ Ἱεροσόλυμα, ἡ κοιτὶς καὶ ἡ γενέτειρα τοῦ Χριστιανισμοῦ ἡ Πίστις ἡμῶν, ἡ πίστις κατὰ βάθος τῶν ἐνδόξων ἡμῶν προγόνων, ὑπὸ μορφὴν τελειοτέραν, θειοτέραν, διότι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ παρεχωρήθη. Ἰδοὺ διατὶ ἤρχισα μὲ τὰς λέξεις: Πανάγιος Τάφος — Ἀκρόπολις. Εἶνε αἱ δύο κορυφαὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰδεώδους, οἱ δύο παμμέγιστοι, ἀθάνατοι, αἰώνιοι ἀστέρες τῆς Ἑλληνικῆς Διανοίας. Ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ τὴν συνδρομήν, ᾐσθάνθη ἐκ τῶν ἀναγκαιοτάτων ὁ Χριστιανισμὸς καὶ διὰ τοῦτο βλέπομεν ὅτι εὐθὺς ἀμέσως ἀπὸ τοῦ 53 μ. Χ.

έτους ὁ ἀκαταπόνητος τοῦ Εὐαγγελίου κῆρυξ ἔσπευδεν εἰς τὰς Ἀθήνας, κατανοῶν ποίας δυνάμεις θὰ ἤντλη ἡ νέα θρησκεία, ἐὰν προσηλύτιζεν ἐν τοῖς πρώτοις τοὺς τροφεῖς καὶ προμάχους τῆς παλαιᾶς. Ἐν Ἀθήναις ὅμως δὲν εὗρε τόσον ἀμέσως τὸ ἔδαφος ὁμαλόν, διότι ἡ πόλις τῶν σοφιστειῶν καὶ τῶν ἀντιλογιῶν πρὸς πᾶν νέον, οἱ δὲ φιλόσοφοι «ἐπιλαβόμενοί τε αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἄρειον Πάγον ἤγαγον». Ἔλαβεν οὕτω τὴν πρὸς τὴν Κόρινθον ἄγουσαν· ἐπέτυχεν ἐκεῖ πλειότερα, διότι ἡ πόλις, λόγῳ τῆς ἕνεκα τοῦ λιμένος διεθνοῦς ἐπιμιξίας της, εἶχε προσλάβει τι τὸ νεωτεριστικὸν καὶ πᾶσα νέα Ἰδέα εὕρισκεν ἐκεῖ ὡριμότερον τὸ ἔδαφος. Ἐν Κορίνθῳ οὕτω συνεκράτησε τὴν κλασικὴν αὐτοῦ κοινότητα ὁ Παῦλος καὶ ἐκεῖθεν ἔγραψε τὰς πρὸς Θεσσαλονικεῖς, Γαλάτας καὶ Ρωμαίους ἐπιστολάς. Παρὰ τὸν Παῦλον δὲ καὶ οἱ Ἀπόστολοι Ἀνδρέας καὶ Θωμᾶς ἐκήρυξαν ἐν τῇ κυρίως Ἑλλάδι τὸν Χριστιανισμόν, τοῦ ὁποίου αἱ ἰδέαι τόσον ταχέως ὡρίμασαν, διότι ἀκριβῶς δὲν ἦσαν ἰδέαι ξέναι πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ὥστε ἤδη ὁ αὐτοκράτωρ Πῖος διέτασσε τὸ ἀκαταδίωκτον τῶν χριστιανῶν ἐν Ἀθήναις, Λαρίσσῃ καὶ Θεσσαλονίκῃ.

Τοιοῦτοι γενικῶς οἱ στενότατοι δεσμοὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ Ἑλληνισμοῦ· ἄνευ τοῦ δευτέρου δὲν δύναται νὰ κατανοηθῇ ὁ πρῶτος· ἀπὸ ἐκείνου ἐπήγασεν οὗτος. Τὰ πρώτιστα λοιπὸν δικαιώματα ἐπὶ τῆς χριστιαν. θρησκείας ἔχομεν ἡμεῖς. Ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τῆς θρησκείας; Καὶ διατί ὄχι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς Ἱερᾶς Γῆς, ἐπὶ τῆς Παλαιστίνης, ἐπὶ τῶν Ἱεροσολύμων, ἐπὶ τοῦ Παναγίου Τάφου ; τὸ πᾶν ἐκεῖ κάτω εἶνε Ἑλληνικόν, διότι αἵματα καὶ ἀγῶνες καὶ αὐτοθυσίαι τῶν Ἑλλήνων καὶ ἵδρυσαν τὰ ἅγια κειμήλια καὶ διέσωσαν ταῦτα μέχρι τῆς σήμερον ἀπὸ τῶν βαρβάρων.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἀκόμη τῶν Μυκηναϊκῶν χρόνων ἀναφέρεται ἡ εἰς τὴν Παλαιστίνην μετανάστευσις Ἑλλήνων, οἵτινες ταχέως ἵδρυσαν εἰς τὰ παράλια ταύτης ἀναλόγους παροικίας καὶ τὸ πνεῦμα τὸ Ἑλληνικὸν ἐξήσκησεν ὡς ἐκ τούτου μεγάλην ἐπιρροὴν τοῦ βίου καὶ τῆς πνευματικῆς ζωῆς τῶν Ἑβραίων. Ἐὰν ὁ Ἰώ-

σηπος διαμφισβητῇ τὴν πληροφορίαν ὅτι ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ἐπεσκέφθη τὰ Ἱεροσόλυμα, ἀλλ᾽ ἡ ἱστορία βεβαιοῖ ἀφ᾽ ἑτέρου ὅτι ἀπὸ τοῦ δευτέρου πρὸ Χριστοῦ αἰῶνος διετέλει ἡ Παλαιστίνη ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν Ἑλλήνων Βασιλέων τῆς Αἰγύπτου, τῶν Πτολεμαίων· Ἀντίοχος μάλιστα ὁ τέταρτος, ὁ ἐπιφανής, ἐπισκεφθεὶς τὰ Ἱεροσόλυμα, ἔθυσεν εἰς τὸν Ὀλύμπιον Δία ἐπὶ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ θυσιαστηρίου, ὅπερ μετέβαλεν εἰς εἰδωλολατρικόν. Ἐξ οὗ καὶ αἱ διαμαρτυρίαι τοῦ προφήτου Δανιήλ. Μετὰ Χριστὸν δέ, κατὰ τὸν πρῶτον αἰῶνα, ὁ ἐπίσκοπος Συμεών, διαδεχθεὶς ἐπὶ τῆς ἐπισκοπῆς τῶν Ἱεροσολύμων τὸν πρῶτον ἐπίσκοπον τὸν Ἀπόστολον Ἰάκωβον, κατέφευγε, καταστρεφομένης τῆς πόλεως εἰς τὴν Περαίαν καὶ ἐζήτει τὴν συνδρομὴν τῆς ἐν Πέλλῃ ἑλληνικῆς παροικίας.

Τῷ 325-327 ἡ Βασιλομήτωρ Ἁγία Ἑλένη, ἐπισκεφθεῖσα τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ ἀνευροῦσα τὸν Τίμιον Σταυρόν, ἔκτισε τὰς ἐκκλησίας τῆς Βηθλεὲμ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν, ὁ δὲ Μ. Κωνσταντῖνος ἀνεκαίνισε τὴν πόλιν, ἵδρυσε τὸν ναὸν τῆς Ἀναστάσεως καὶ μὲ πλεῖστα ἄλλα οἰκοδομήματα ἐπλούτισε ταύτην. Ὅταν ἀκολούθως τῷ 395 διῃρέθη ἡ Ρωμαϊκὴ Αὐτοκρατορία, ἡ Παλαιστίνη ὁλόκληρος ἀπετέλεσε τμῆμα κύριον τοῦ Ἀνατολικοῦ Κράτους μὲ πρωτεύουσαν τὴν Κων)πολιν.

Μετ᾽ οὐ πολὺ ἡ ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἐν τῷ ἑβδόμῳ αὐτῆς κανόνι ἀνεγνώριζε τὴν ἀνάγκην τῆς ἱδρύσεως Πατριαρχείου εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ Θεοδόσιος ὁ Β΄ ἐπραγματοποίησε τὴν ἵδρυσιν ταύτην. Ἡ σύζυγός του, ἡ Βασίλισσα Εὐδοκία, κατῴκησεν ἐπ᾽ ἀρκετὸν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἵδρυσε τὸν ναὸν τοῦ Πρωτομάρτυρος Στεφάνου, ἔνθα καὶ ἐτάφη· ὁ δὲ Ἰουστινιανὸς ἵδρυσεν ἐκεῖ τὸν Ναὸν τῆς Θεοτόκου καὶ ἄλλα οἰκοδομήματα χάριν τῶν προσκυνητῶν.

Ἤδη, ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ τετάρτου αἰῶνος ἤρχισαν μεταβαίνοντες εἰς τὴν Παλαιστίνην ἐκ τῆς ἑλληνικωτάτης Αἰγύπτου Ἕλληνες μοναχοὶ καὶ ἐρημῖται, καὶ τὸν ἕκτον αἰῶνα εὑρίσκομεν

τὴν Ἱερὰν Γῆν κατειλημμένην κυριολεκτικῶς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων μοναχῶν μὲ τὸν Σάββαν, Θεοδόσιον τὸν Κοινοβιάρχην καὶ τόσους ἄλλους.

Ἀλλ' ἐπῆλθον οἱ βάρβαροι· ὁ καλίφης Ὀμὰρ ἀφήρεσε τῷ 636 τὴν Παλαιστίνην ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν Βυζαντίνων· ἐφόνευσε καὶ κατεδίωξε τοὺς Ἕλληνας κληρικοὺς καὶ μετέβαλε τὰς ἐκκλησίας των εἰς τζαμία.

Τί ἔπραξεν ἡ Δύσις τότε εἰς τοὺς νέους διωγμοὺς τῆς Ἐκκλησίας; Ἀντὶ νὰ σπεύσῃ πρὸς συνδρομὴν τῶν Ἑλλήνων καὶ ἀπελευθέρωσιν τοῦ Παναγίου Τάφου, Κάρολος ὁ Μέγας περιωρίζετο νὰ λάβῃ τὴν ἄδειαν παρὰ τῶν Ἀράβων, ὅπως ἱδρύσῃ ἐκεῖ νοσοκομεῖον, ὁ δὲ Ὀμάρ, ἀμείβων τῆς χριστιανικῆς Δύσεως τὴν ἀδιαφορίαν ἐδώρει αὐτῷ, πρὸς ἐσχάτην εἰρωνείαν, τὰς κλεῖδας τοῦ Παναγίου Τάφου.

Καὶ ὁ Μέγας Κάρολος τὰς ἐδέχετο εὐγνωμονῶν!

Οἱ Ἕλληνες ὅμως, καίτοι ἐν διωγμῷ, παρέμενον ἐκεῖ προασπίζοντες τὴν ἁγίαν Γῆν καὶ οἱ ἐν Κων)πόλει ἐκίνουν πάντα λίθςν πρὸς ἀπελευθέρωσίν της. Οἱ Τουρκομάνοι ἐν τοσούτῳ ἠχμαλώτιζον τῷ 1081 τὸν Αὐτοκράτορα Ρωμανὸν καὶ κατελάμβανον τὴν Παλαιστίνην. Ὁ Ὀρθὸκ τῷ 1006 ἔρριπτε τὸν ἑλλ. κλῆρον μὲ τὸν Πατριάρχην ἐπὶ κεφαλῆς εἰς τὰς φυλακάς· καὶ οἱ Ἕλληνες ἐπέμενον ἀγωνιζόμενοι ὑπὲρ τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος, διότι ἡ Παλαιστίνη ἦτον καὶ εἶνε Ἑλληνική.

Αἱ καταδιώξεις τῶν βαρβάρων ἐπέφερον τὴν ἀριθμητικὴν ἐξάντλησιν τῶν Ἑλλήνων καὶ τότε ὁ κλῆρος ὁ ἑλληνικὸς τῶν Ἱεροσολύμων καὶ ὁ Ἀλέξιος, ὁ τοῦ Βυζαντίου Αὐτοκράτωρ ἀπέστελλον ἀντιπροσώπους εἰς τὴν Δύσιν, ἐκλιπαροῦντες τὴν βοήθειαν ταύτην πρὸς σωτηρίαν τοῦ Παναγίου Τάφου ἀπὸ τῶν βαρβάρων.

Οἱ Ἕλληνες ἀντιπρόσωποι κατώρθωσαν νὰ ἠλεκτρίσουν ἐν τῇ Δύσει τὴν εὐσέβειαν τοῦ λαοῦ, και μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Παπισμοῦ ἤρχισαν αἱ πρῶται σταυροφορίαι, Ἡ ἱστορία των εἶνε

γνωστή. Τὴν Μ. Ἑβδομάδα τοῦ 1098 ἔφθασαν οἱ σταυροφόροι εἰς Κων)πολιν.

Ὁ Ἕλλην Αὐτοκράτωρ ἠδύνατο νὰ μαντεύσῃ τοὺς σκοποὺς των· ἐγνώριζεν ἤδη ὅτι ὁ Παπισμὸς συνέδραμεν εἰς τὰς σταυροφορίας, ὄχι ἐξ εὐσεβείας, ἀλλὰ διότι ἐνόμισε κατάλληλον τὴν στιγμὴν ὅπως ὑποδουλώσῃ τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν καὶ λάβῃ τὴν Παλαιστίνην ὑπὸ τὴν κατοχήν του.

Οἱ σταυροφόροι ἄνευ τῆς συνδρομῆς τῶν Ἑλλήνων δὲν ἠδύναντο νὰ διέλθουν διὰ τοῦ βυζαντινοῦ Κράτους καὶ φθάσουν εἰς τὴν Παλαιστίνην· καὶ τὴν συνδρομὴν ταύτην ἐζήτησαν.

Τότε ὁ Ἀλέξιος ἠξίωσεν, ὅπως ὁρκισθοῦν ὅτι θὰ ἀποδώσουν εἰς αὐτὸν τὴν εἰς τοὺς Ἕλληνας κληρονομικῶς ἀνήκουσαν Παλαιστίνην, μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν της· παρ' ὀλίγον δὲ νὰ προεκαλῆτο αἱματοχυσία, ἀκριβῶς τὴν Μ. Παρασκευήν. Τέλος μετὰ μυρίας ἔριδας ὤμοσαν οἱ σταυροφόροι τὸν ὅρκον τοῦτον, καὶ μὲ τὴν συνδρομὴν τοῦ βυζαντινοῦ στόλου ἔφθασαν εἰς τὴν Παλαιστίνην.

Τὰ Ἱεροσόλυμα κατελήφθησαν· καὶ ἐκεῖ, εἰς τὴν κοιτίδα τῆς ἀληθείας καὶ τῆς δικαιοσύνης οἱ τούτων πρόμαχοι, οἱ σταυροφόροι παρέβησαν τὸν ὅρκον των· ἐδείχθησαν ἀμέσως κακόπιστοι καὶ ἀντὶ νὰ ἀνακηρύξουν Αὐτοκράτορα τῆς Παλαιστίνης τὸν Ἕλληνα τοῦ Βυζαντίου, ἀνεκήρυξαν τὸν ἐδικόν των Γοτφρῖδον, πρῶτον Βασιλέα τῆς Ἱερᾶς Γῆς! Ἀκόμη. Ὁ Ἕλλην Πατριάρχης τῶν Ἱεροσολύμων εἶχεν ἀποθάνει ὀλίγον πρότερον εἰς τὴν Κύπρον.

Οἱ σταυροφόροι τότε ἐγκαθίδρυσαν ἀμέσως Λατῖνον Πατριάρχην· καὶ ἐπειδὴ ἡ ἐκλογὴ τοῦ πρώτου ἔγινεν ἀντικανονική, καθήρεσαν αὐτόν, ἐγκαθιδρύσαντες δεύτερον.

Οἱ Ἕλληνες ὅμως τῷ 1142 ἀντικατέστησαν τὸν ἀποθανόντα Πατριάρχην των καὶ ὅταν τῇ 2 Ὀκτωβρίου 1187 ὁ Σαλαδῖνος εἰσήρχετο εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, εὕρισκεν ἐκεῖ μόνον τοὺς Ἕλληνας, διότι οἱ Λατῖνοι εἶχον πρὸ πολλοῦ λάβει τὴν πρὸς Ρώμην ἄγουσαν! Ἀθλιωτέρα καὶ κακοπιστοτέρα ὑπῆρξεν ἡ ἱστορία τῶν ἀκολούθων σταυροφοριῶν· πρόσχημα ἡ ἀπελευθέρωσις τοῦ Πα-

ναγίου Τάφου, ἀλλὰ σκοπὸς ἡ ὑποδούλωσις τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας. Βεβαίως δὲν δύναταί τις νὰ μὴ ἀνομολογήσῃ τὸ εὐσεβὲς αἴσθημα, ὅπερ συνήρπαζε καὶ συνώθει τὰ πλήθη εἰς τὰς πρωτοφανεῖς ἐκείνας ἐκστρατείας· ἀλλ' οἱ ὑποκινοῦντες καὶ ἄγοντες ταῦτα ἀλλοίους εἶχον σκοπούς. Εἶχον σκοποὺς καθαροὺς ἁρπακτικοὺς καὶ τὸν κατέδειξαν ἀναμιχθέντες εἰς ἐσωτερικὰς διαμάχας τῶν βασιλευόντων τοῦ Βυζαντίου, κυριεύσαντες, λεηλατήσαντες καὶ πυρπολήσαντες τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἐπισωρεύσαντες δὲ τοῖς προγόνοις ἡμῶν συμφορὰς τοιαύτας, πρὸ τῶν ὁποίων ὠχριῶσι τὰ ὑπὸ τῶν Τούρκων κατὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Κων)πόλεως διαπραχθέντα.

Ἥρπασαν ἀκόμη τὴν Πατριαρχικὴν Ἀρχήν, πλὴν προσκαίρως. Καὶ διὰ τοῦτο αἱ σταυροφορίαι ἀπέτυχον. Ἐκέρδισεν ὅμως ὁ Παπισμὸς, διότι ἐὰν δὲν ὑπεδουλώθησαν εἰς αὐτὸν οἱ Ἕλληνες, ὑψώθη ὅμως ἡ δύναμίς του ἐν τῇ Δύσει.

Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας ἦτο φυσικὸν νὰ πέσῃ ταχέως ἡ ἐπὶ τῆς Παλαιστίνης κυριαρχία τῶν σταυροφόρων, ἀφοῦ κληθέντες ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων κυριάρχων εἰς βοήθειαν μετεβλήθησαν εἰς ἐπιδρομεῖς.

Οἱ Σαρακηνοὶ τοὺς ἀπεμάκρυναν, καὶ ἀπὸ τοῦ 1517, ἀπὸ Σελὶμ τοῦ Α΄ κατέχουσι τὴν Ἱερὰν ἡμῶν Γῆν, ὅπως καὶ τόσας ἄλλας ἑλληνικὰς χώρας, οἱ Τοῦρκοι. Ἡ ξένη κυριαρχία ἐσεβάσθη περισσότερον τῶν σταυροφόρων τῶν δικαιωμάτων τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ἀπὸ Σελὶμ ἔτι τοῦ Α΄, ὁπότε Δωρόθεος ὁ ἐκ Πελοποννήσου ἀνῆλθε τὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον, ὁ Πατριάρχης ἀνήκει πάντοτε εἰς τὸν Ἑλληνικὸν κλῆρον. Καὶ ὁ κλῆρος ὁ Ἑλληνικὸς ἐκεῖ, προήσπισεν ὄχι μόνον τὰ ἐθνικὰ ἡμῶν δικαιώματα, ἀλλὰ καὶ τὴν ἁγνότητα τῆς Ὀρθοδόξου Πίστεως· τῇ 16 Μαρτίου δὲ τοῦ 1672 ἡ ὑπὸ τοῦ Δωροθέου συγκληθεῖσα ἐν Ἱεροσολύμοις Σύνοδος κατὰ Κυρύλλου τοῦ Λουκάρεως καὶ τῆς καλβινικῆς διδασκαλίας διετύπωσεν εἰς τὰ 18 αὐτῆς ἄρθρα ὑπὸ τὸν τίτλον: «Ἀσπὶς Ὀρθοδοξίας» τὰ ἀληθῆ ἡμῶν δόγματα.

Ἔκτοτε ὁ κλῆρος ὁ Ἑλληνικὸς κατέχει ἀδιαπτώτως τὰ Ἱερὰ ἐν Ἱεροσολύμοις καὶ ὅταν κατεστράφη ἐκ πυρκαϊᾶς ὁ ναὸς τῆς Ἀναστάσεως τὸ Ἑλληνικὸν Πατριαρχεῖον δι' ἰδίων δαπανῶν καὶ κόπων τῷ 1808—1810 ἀνήγειρεν αὐτὸ ἐπιβλητικότερον, ὡραιότερον, λαμπρότερον. Οἱ Ἕλληνες κληρικοὶ ἀνήγειρον καὶ συντηροῦν ἐκεῖ πολυαρίθμους ἄλλους ναούς, μονάς, ἱερατικὴν Σχολήν, βοβλιοθήκας καὶ πλεῖστα ἄλλα εὐαγῆ καθιδρύματα καὶ ὁ πληθυσμὸς ὁ ἑλληνικὸς ἀποτελεῖ πάντοτε τὴν μεγάλην πλειονότητα τῶν Χριστιανῶν ἐν Ἱεροσολύμοις.

Ταῦτα ἐν γενικωτάταις γραμμαῖς τὰ ἐπὶ τῆς Ἱερᾶς Γῆς κληρονομικὰ δικαιώματα ἡμῶν· δικαιώματα ἀναγνωρισθέντα ἐν πάσῃ ἐποχῇ κατὰ τοὺς διαρρεύσαντας εἴκοσιν αἰῶνας. Ἀποδεικνύουν ταῦτα σαφέστατα κτήτορας τοῦ ἐδάφους τῆς Παλαιστίνης, ἡμᾶς, ἱδρυτὰς καὶ ἰδιοκτήτας παντὸς ἐν Ἱεροσολύμοις, ἡμᾶς, ὑπερασπιστὰς ταὶ προμάχους τῆς Ὀρθοδόξου Πίστεως, ἡμᾶς, δικαιούχους καὶ κατόχους τῆς Πατριαρχικῆς ἀρχῆς, διαδόχους τοῦ Ἰακώβου, τοὺς Ἕλληνας κληρικούς. Οὐδέποτε ἐστηρίχθησαν ἐθνικαὶ ἀπαιτήσεις ἄλλων λαῶν ἐπὶ τόσων περιλάμπρων καὶ ἀναμφισβητήτων περγαμηνῶν. Ἰδοὺ λοιπὸν ποῦ ὁ Ἑλληνισμὸς στηρίζει τὰ ἐπὶ τοῦ Παναγίου Τάφου ἀπαράγραπτα αὐτοῦ δικαιώματα· ἰδοὺ δὲ διατὶ ὀφείλομεν νὰ ἀγωνισθῶμεν ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου μετὰ τῆς αὐτῆς αὐτοθυσίας καὶ τῆς αὐτῆς αὐταπαρνήσεως, ὅπως θὰ ἠγωνιζόμεθα ὑπὲρ τοῦ ἐδάφους τῆς Ἀκροπόλεως. Τὸ αἴσθημα τοιούτου ἀγῶνος εἶνε πατροπαράδοτον ἡμῖν καὶ ὑστεροῦντες θὰ ἀπεδεικνυόμεθα ἀνάξιοι νὰ φέρωμεν τὸ ὄνομα τοῦ Ἕλληνος. Πόσον ἰδιαιτέρως θλιβερὸν ἐφαίνετο εἰς τοὺς ἐνδόξους ἡμῶν προγόνους, ὅταν πρὸ τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας, ἠναγκάζοντο νὰ ἐγκαταλείψουν τὰς Ἀθήνας, διότι ἐπρόκειτο νὰ ἐγκαταλείψουν συγχρόνως ἀπροστατεύτους *τοὺς βωμοὺς τῶν θεῶν* καὶ πόσην βαρύτητα δὲν ἀπέδιδεν εἰς τοῦτο τὸ ἐν ἀρχῇ ἀναφερόμενον θούριον τῆς ἐλευθερίας τοῦ Αἰσχύλου! Καὶ ὁ ἀγὼν ἡμῶν σήμερον ἐκεῖ εἶνε ***ἀγὼν ὑπὲρ πάντων***, διότι τὰ ***ἕδη τῶν πατρῴων θεῶν*** εἶνε δι' ἡμᾶς

τοὺς χριστιανοὺς Ἕλληνας ὁ Πανάγιος Τάφος. Ἀγωνιζόμενοι ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τὰς ἱερὰς παραδόσεις τοῦ Ἔθνους ἡμῶν τηροῦμεν καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν, τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων πρὸς τὴν πίστιν, ἥτις μᾶς σῴζει ψυχικῶς, ἥτις μᾶς ἔσωσεν ἐθνικῶς, ἥτις ἀποτελεῖ τὸν ἄρρηκτον κρῖκον ἐλευθέρων καὶ ὑποδούλων, ἥτις θὰ συντελέσῃ τὴν ὅλην τοῦ ἔθνους ἀναγέννησιν. Διότι ἡ πίστις μεγαλουργεῖ.

Κατὰ τοὺς μακραίωνας τῆς δουλείας χρόνους ἡ θρησκεία διέσωσε τὴν γλῶσσαν καὶ τὰς ἐθνικάς μας παραδόσεις, ἡ θρησκεία διετήρησεν ἄσβεστον, ὑπέθαλψε καὶ ἀναζωπύρησε τὸ αἴσθημα τοῦ ἐθνισμοῦ μας, ἡ ἐκκλησία πρώτη ὕψωσε τὴν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως καὶ τῆς ἐλευθερίας, καὶ πρώτη ἡ Ἐκκλησία ἐπλήγει ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ εἰς τὸ πρόσωπον τῶν ἀνωτάτων αὐτῆς λειτουργῶν.

Τὸ αἰσχύλειον θούρειον ἐνέπνεε τοὺς ἥρωας τοῦ 21, ἵνα περατώσωσιν αἰσίως τὸν Ἱερὸν τοῦ Ἔθνους πόλεμον· αὐτὸ ἂς ἐμπνεύσῃ σήμερον τὴν Ἑλληνικὴν γενεὰν ἵνα συντελέσῃ τὴν Ἀναγέννησιν. Αἱ περιστάσεις εἶνε σήμερον κρισιμότεραι καὶ ὁ ἀγὼν δεινότερος ἢ τότε.

Δεινότερος διότι τότε ὁ ἐχθρὸς ἦτον ὁ ἴδιος ἐχθρὸς τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος. Ἐνῷ σήμερον παρὰ τοῦτον, εὑρισκόμεθα ἀντιμέτωποι τόσων ἄλλων ἐκεῖ.

Ὁμόπιστοι, ἀλλ᾽ ἄνευ πίστεως, διότι ἡ ἁγνὴ πίστις ποτὲ δὲν ἀποτελεῖ ὁρμητήριον ἐπιδρομῶν καὶ ἰδιοποιήσεων. Γνήσιοι ἀπόγονοι καὶ μιμηταὶ τῶν περιφήμων Σταυροφόρων !

Χωρὶς νὰ ἔχουν οὐδὲν ἀπολύτως δικαίωμα οὔτε ἀπὸ τῆς ἱστορίας, οὔτε ἐκ κληρονομικότητος συσσωρεύονται ἐκεῖ διὰ νὰ ἁρπάσουν ὅ,τι τὸ αἷμα τὸ Ἑλληνικὸν ἵδρυσε καὶ διετήρησε.

Καὶ Σλαῦοι καὶ Καθολικοὶ καὶ Προτεστάνται ἔχουν τὸ μόνον δικαίωμα νὰ διέρχωνται τοῦ Παναγίου Τάφου ὡς προσκυνηταὶ καὶ ν᾽ ἀπέρχωνται εἰς τὰ ἴδια. Οὐδὲν πλειότερον.

Εἶνε αὐτοὶ οἱ Φαρισαῖοι τοῦ Εὐαγγελίου! Ἐπιτηδεύονται ὅτι προσκυνοῦν τὸν Πανάγιον Τάφον, καὶ προσέρχονται εὐλαβεῖς εἰς

τὸν Ναὸν τῆς παγκοσμίου Εἰρήνης καὶ Δικαιοσύνης, φέροντες τὴν καταστροφήν. Θαυμάσατε τοὺς εὐλαβεῖς προσκυνητάς! Συμψάλλουν προσπαθοῦντες νὰ διαφθείρουν!

Ποῦ εὗρον αὐτοὶ τὰ δικαιώματα ἐπὶ τοῦ Παναγίου Τάφου; Ποῦ ἦσαν αὐτοὶ ὅταν ὁ Ὀμὰρ μετέβαλε τὰς ἐκκλησίας εἰς τζαμιὰ καὶ ὅταν ὁ Ὀρθὸκ ἐφυλάκιζε τοὺς Ἕλληνας κληρικούς; Ποῦ ἦσαν κατὰ τοὺς διαρρεύσαντας 20 αἰῶνας, καθ' οὓς ὁ Ἑλληνικὸς κλῆρος ὑπὸ τὰς μεγαλειτέρας καὶ φρικωδεστέρας τῶν καταδιώξεων ἔσωσε καὶ προήσπισε τὸν Πανάγιον Τάφον;

Ἐὰν εἰς παλαιοτέρους χρόνους δὲν ὑπῆρχον ἐπὶ τῆς Ἱστορίας τοῦ κόσμου, τόσῳ τὸ χειρότερον δι' αὐτούς.

Ὁ Πανάγιος Τάφος εἶνε ἵδρυμα καθαρῶς Ἑλληνικόν· γνήσια καὶ πραγματικὰ δικαιώματα ἐπὶ τῆς Παλαιστίνης ἔχομεν μόνον ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες.

Τὰ Ἱεροσόλυμα εἶναι Ἑλληνικά, ὅπως ἡ Κων)πολις καὶ αἱ Ἀθῆναι· ὑπῆρξαν πρωτεύουσα ἐπαρχίας τοῦ βυζαντινοῦ κράτους, τοῦ ὁποίου ἡμεῖς εἴμεθα οἱ ἀπόγονοι καὶ οἱ κληρονόμοι.

Πῶς ὅμως θὰ διεκδικήσῃ ὁ Ἑλληνισμὸς τὰ δικαιώματά του ἐπὶ τῆς Ἱερᾶς Γῆς;

Ὅπως διεκδικεῖ ταῦτα ἐπὶ τῆς Κων)πόλεως, τῆς Μακεδονίας, τῆς Ἠπείρου, τῆς δούλης καὶ ἀλυτρώτου Ἑλλάδος. Διὰ παντὸς τιμίου καὶ ἀνδρικοῦ μέσου, ἐμπρέποντος εἰς τὴν Ἑλληνικὴν φυλήν. Ἀλλὰ πρὸ παντὸς δι' ἐνισχύσεως καὶ ἀναζωπυρήσεως τοῦ Ἐθνικοῦ Πνεύματος, δι' ἐνισχύσεως τοῦ κλήρου ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς. Ἕκαστος Ἕλλην ὀφείλει νὰ γίνῃ μέλος μιᾶς *μεγάλης Φιλικῆς Ἑταιρείας,* προωρισμένης νὰ ἐπιβάλῃ εἰς τὴν Πολιτείαν τὴν μόρφωσιν κλήρου, τὴν μόρφωσιν μὲ σθένος καὶ μὲ χαρακτῆρας ἐθνικῶν κληρικῶν. Ὁ κλῆρος ὑπῆρξε πάντοτε ὁ σημαιοφόρος καὶ πρόμαχος τῆς Ἐθνικῆς Ἰδέας, ὁ κλῆρος ἀγωνίζεται ἐκεῖ εἰς τὰ Ἱερὰ χώματα ἐν ὀνόματι τοῦ Ἔθνους ὅλου κατὰ τῶν νεωτέρων Περσῶν ἐπιδρομέων. Δι' ἐνισχύσεως τοῦ Ἐθνικοῦ Πνεύματος· τὸ Ἑλληνικὸν Πνεῦμα, τὸ δεσπόσαν τῆς ἀρχαιότητος καὶ ἀπο-

τελέσαν τὴν κρηπῖδα τῆς νέας θρησκείας καὶ τοῦ νεωτέρου Πολιτισμοῦ, τὸ ὁποῖον ἀπὸ τριῶν ἤδη χιλιετηρίδων φωτίζει τὸν κόσμον, οὐδέποτε θὰ δύσῃ. Θὰ μεσουρανῇ πάντοτε, ὡς ὁ ἥλιος ἐπὶ τοῦ Στερεώματος καὶ ἂν πρὸς στιγμὴν φαίνεται ὅτι δύῃ, δύει διὰ νὰ ἀνατείλῃ λαμπρότερον, ὅπως ὁ δύων καὶ ἀνατέλλων ἥλιος. Desinunt ista, non pereunt. Οὐδεμία δύναμις θὰ δυνηθῇ ποτε νὰ τὸ καθυποτάξῃ καὶ ἐξαφανίσῃ.

Κατέκτησαν τὴν Ἑλλάδα οἱ Ῥωμαῖοι τοπικῶς· ἀλλὰ κατεκτήθησαν αὐτοὶ ὑπὸ ταύτης πνευματικῶς· κατέκτησε τὴν Ἑλλάδα ὁ χριστιανισμός, ἀλλὰ διὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος καὶ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης. *Ἡ βία τοῦ ἰσχυροτέρου πιέζει σήμερον τὴν μητέρα Σιωνίτιδα Ἐκκλησίαν.*

Ὡς ἐλαχίστην δὲ ἀναγνώρισιν τῶν ἀγώνων των, ὡς διατράνωσιν τῆς βαθυτάτης τοῦ Ἔθνους εὐγνωμοσύνης, ἂς δεχθῶσιν οἱ ἀδελφοὶ Κληρικοὶ τοῦ Παναγίου Τάφου τὸ *Λεύκωμα* τοῦτο. Ἀγωνιζόμενοι ἐκεῖ τὸν ἀγῶνα ὑπὲρ τῶν δικαίων τῆς Πίστεως καὶ τῶν δικαίων τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἀποβαίνουν οἱ μεταγενέστεροι Πρωτομάρτυρες τῆς *Ἱερᾶς Βίβλου* καὶ τῆς Μεγάλης τοῦ Ἔθνους ἡμῶν Ἰδέας. Εἶναι οἱ εὐτυχέστεροι παντός, διότι εὐτυχὴς ἐκεῖνος, εἰς ὃν ἔλαχεν ὁ κλῆρος νὰ ἀγωνισθῇ ὑπὲρ τῶν τιμιωτέρων τῆς Πίστεως καὶ Πατρίδος. Ἂς ὑποδείξουν αὐτοί, οἱ προσωπικῶς ἐκεῖ τὸν ἀγῶνα διεξάγοντες, εἰς τὸ Ἔθνος, ποῖα μέσα εἶναι ἀνάλογα τῆς κρισιμότητος τῶν περιστάσεων καὶ τὸ Ἔθνος θὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ προθυμότατα εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον κατὰ τῶν νεωτέρων Περσῶν.

Ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ δὲν τοὺς λησμονεῖ οὐδὲ τοὺς ἐγκαταλείπει· μακρόθεν καὶ ἐγγύθεν ἀποστέλλει αὐτοῖς τοὺς χαιρετισμούς της καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην της διὰ τὸν ἀγῶνα τὸν καλόν, ὃν ἀγωνίζονται, διὰ τὴν πίστιν, ἣν τηροῦσιν ἀναλλοίωτον, διὰ τὴν καρτερίαν, ἣν δεικνύουσιν πρὸς ἐπικράτησιν τῶν Ἐθνικῶν δικαίων. Ἄξιοι ἀληθῶς τοῦ στεφάνου τοῦ Ἐθνικοῦ ἐπὶ τῆς Γῆς, τοῦ στεφάνου τοῦ Κυρίου ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Θάρρος καὶ αὐταπάρνησιν· θάρρος καὶ αὐτοπεποίθησιν. Ἡ νίκη θὰ στέψῃ τὸν ἀγῶνα ἡμῶν, διότι τὸ δίκαιον καὶ ἡ ἀλήθεια δὲν ὑποτάσσονται ἐπ᾽ ἄπειρον εἰς τὴν ὕλην. Ἡ Ἐκκλησία αὐτή, καταδιωκομένη ἐστερεοῦτο καὶ κλυδωνιζομένη ἐμεγαλύνετο. Ἔλαβον τὸ Φῶς παρὰ τῶν Ἑλλήνων, φῶς θρησκευτικὸν καὶ φῶς πολιτικόν· καὶ μὲ τὸ φῶς τὸ ἰδικόν μας ἐπέδραμον εἰς τὰς χώρας μας. Ἀλλὰ θὰ ἀνατείλουν καὶ δι᾽ ἡμᾶς ἡμέραι καλλίτεραι.

Πίστιν, Ἐλπίδα Ἀγάπην μᾶς συνιστᾷ ὁ Ἀπόστολος. Μὲ τὴν Πίστιν ταύτην πρὸς τὴν θρησκείαν, μὲ τὴν Ἐλπίδα πρὸς τὴν τελικὴν ἐπικράτησιν τῶν δικαίων ἡμῶν, μὲ τὴν Ἀγάπην πρὸς τὴν Πατρίδα, τολμῶ νὰ βροντοφωνήσω ἐκ τῆς ἀρχαιοτάτης πανεπιστημιακῆς πόλεως τῆς Γερμανίας πρὸς τὸ Πανελλήνιον τὸν Αἰσχύλειον παιᾶνα.

Παῖδες Ἑλλήνων ἴτε· νῦν ὑπὲρ πάντων Ἀγών.

Heidelperg

ΔΗΜ. Α. ΠΕΤΡΑΚΑΚΟΣ

ΕΝΑΡΧΗΗΝΟΛΟΓΟCΚΑΙΟΛΟΓΟCΗΝ
ΠΡΟCΤΟΝΘΝ·ΚΑΙΘCΗΝΟΛΟΓΟC·
ΟΥΤΟCΗΝΕΝΑΡΧΗΠΡΟCΤΟΝΘΝ
ΠΑΝΤΑΔΙΑΥΤΟΥΕΓΕΝΕΤΟΚΑΙΧΩ
ΡΙCΑΥΤΟΥΕΓΕΝΕΤΟΟΥΔΕΕΝ
ΟΓΕΓΟΝΕΝΕΝΑΥΤΩΖΩΗΗΝ
ΚΑΙΗΖΩΗΗΝΤΟΦΩCΤΩΝΑΝΩΝ
ΚΑΙΤΟΦΩCΕΝΤΗCΚΟΤΙΑΦΑΙ
ΝΕΙΚΑΙΗCΚΟΤΙΑΑΥΤΟΟΥΚΑΤΕ
ΛΑΒΕΝ·

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΑΡΧΕΤΥΠΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ*

Ἐβγῆκες ἀφ' τὴ σκέψη μας
Ἀφ' τὴν ἀρχαία λαμπράδα,
Ἂν καὶ σὲ ξένη φάτνη πρωτοπρόβαλες
Καὶ δὲν εἶδες τὸ φῶς μέσ' στὴν Ἑλλάδα.

Στῆς παρθενιᾶς τὴν ἄσπιλη
Κι' ἀμόλυντη σεμνότη
Σθανόμαστε νέων κόσμων τὰ χαράματα
Τῆς ἠθικῆς τὴν πειὸ ψηλὴ θεότη.

Ὀνόματα σοῦ δώσαμε
Σ' εἶχε λατρέψει ἡ τέχνη·
Τοῦ φιλοσόφου ὁ νοῦς σὲ πρωτογνώρισε·
Μιλοῦσες στὴ ψυχὴ τοῦ καλλιτέχνη.

Ὅταν γυρτοὶ βρισκόμαστε
Μροστὰ στὸν Παρθενῶνα,
Μέσα σὲ μιὰν ἀχτῖδα σὰν νὰ βλέπουμε
Νὰ λάμπῃ τὴν σεμνή σου τὴν εἰκόνα.

Κι' ὅταν στὸν κόσμο ἀντήχησε
Τ' ἀγγελικό σου ῥῆμα,
Γροικήσαμε σὰν αὖρα τὴν ἀνάστασι,
Καὶ χριστιανοὶ γινήκαμε στὸ μνῆμα.

Τὴν λευτεριὰ μᾶς ἔδωσες
Κ' ἐλεύτεροι καὶ σκλάβοι

* Ἀπηγγέλθη ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ κατὰ τὴν μεγάλην θρησκευτικὴν τελετήν, — δι' ἣν καὶ ἐποιήθη — ἣν διοργανώσαμεν ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου ἐν τῷ «Παρνασσῷ» (ἴδε Ἐπίλογον).

Τὸν ἱερό σου τάφο πάντα θέλουμε
Νὰ μὴν πατοῦν οἱ μολυσμένοι Σλάβοι.

Μακρυὰ ἀπὸ σένα οἱ βάρβαροι
Καὶ τῆς νυχτὸς ἡ φρίκη·
Ὁ φωτεινός σου τάφος ὁ Πανάγιος
Μόνο σ' ἐμᾶς τοὺς Ἕλληνας ἀνήκει.

Ἀθῆναι

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΖΩΚΗΣ

Ο ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΤΟΠΩΝ

Ἡ διάσωσις τῆς πνευματικῆς ὁλκάδος τῆς Μητρὸς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἐπαπειλούντων αὐτὴν πολλαπλῶν κινδύνων ἐπιτευχθήσεται, ἐφ' ὅσον ἔτι ἡ φορὰ τῶν πραγμάτων καὶ ἡ ἀμεριμνησία ἡμῶν συγχωροῦσι τοῦτο, οὐχὶ μόνον διὰ τῆς προθύμου ὑλικῆς συνεισφορᾶς τῶν ἁπανταχοῦ εὐσεβῶν Ἑλλήνων ἀλλὰ καὶ διὰ *συνοικισμοῦ ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ* ἐν τοῖς *Ἁγίοις Τόποις*. Τοῦτο διδάσκει ἡ ἱστορία, καὶ *ἡ ἀκμή*, *παρακμὴ* καὶ *ἐξαφάνισις* τοσούτων *ἑλληνικῶν Κέντρων καὶ Κοινοτήτων*, (ἐν Οὐγγαρίᾳ λ.χ. καὶ ταῖς ἄλλοτε παριστρίοις Ἡγεμονίαις). Καὶ ἰδοὺ πῶς θὰ ἐβλέπομεν κατορθούμενον τοῦτο: Ἐξ Ἑλλάδος ἀπέρχονται κατ' ἔτος κατὰ μέσον ὅρον *πεντακισχίλια ἄτομα* εἰς τὸν *νέον Κόσμον*. Κατὰ πόσον οὗτοι εὐτυχοῦσιν ἐκεῖ ἢ προάγονται τὰ συμφέροντά των γνωρίζομεν σχεδὸν πάντες· *ἄλλαι τόσαι* μετατοπίσεις Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ γίγνονται κατ' ἔτος τοὐλάχιστον ἐκ τῆς *ἀλυρώτου* Ἑλλάδος εἰς διαφόρους *χώρας* τῆς Ὑφηλίου. Διὰ καταλλήλου ἐνεργείας «*Παλαιστινείου τινὸς Ἑλληνικῆς Ἑταιρείας*» θὰ ἠδύνατο τὸ *δέκατον* ἢ τὸ *εἰκοστὸν* τοῦ Ἑλληνικοῦ τούτου πληθυσμοῦ ν' ἀποκατασταθῇ ἐν τοῖς Ἁγίοις Τόποις. Ἐντὸς *πενταετίας ἢ δεκαετίας* τὸ ζήτημα τῆς *Σιωνίτιδος* Ἐκκλησίας

ἤθελεν εἶσθαι αἰσίως ὑπὲρ τοῦ *Ἑλληνισμοῦ* λελυμένον! Οἱ δὲ καὶ νῦν εὐτυχῶς μὴ σπανίζοντες ***Εὐσεβεῖς Ἕλληνες***, μιμούμενοι τὸ παράδειγμα τῶν πρὸ 50 καὶ 100 ἐτῶν Πατέρων των ἔδει νὰ μεταβαίνωσιν ἐφ' ἅπαξ τοῦ βίου των, ὡς ἔπραττον τοῦτο οἱ εὐσεβεῖς προπάτορές μας, εἰς προσκύνησιν τῶν Ἁγίων Τόπων. Ἐκ δὲ τοῦ συνδυασμοῦ τούτου δὲν θὰ ὑπῆρχε πλέον διὰ τὸν Ἑλληνισμὸν καὶ ζήτημα περὶ τῶν ***Ἁγίων Τόπων!***

Ἰάσιον

Ν. Γ. ΔΟΣΙΟΣ
Καθηγητὴς

ΙΗΣΟΥΣ ΜΑΡΘΑ ΚΑΙ ΜΑΡΙΑ

ΠΑΝΑΓΙΟΣ ΤΑΦΟΣ — ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

«Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους».
(Ἰωάννης Κεφ. ιε' 17-18).

Εἰ καὶ ἐν τῷ «Πανελληνίῳ Ἐθνικῷ Λευκώματι» θέλουσι συγκεντρωθῆ ἐπὶ τοῦ ἐν αὐτῷ ἐκ προοιμίων καθωρισμένου σοβαρωτάτου, ἀληθῶς, πρὸς ἐπίλυσιν θέματος, γνῶμαι εἰδικῶν καὶ ἄλλων ἐν τῇ ἑλληνικῇ πολιτείᾳ βιούντων πεφωτισμένων ἀνδρῶν, ἔναντι τῶν ὁποίων ἡ γνώμη παντὸς ἄλλου ἐν ἥσσονι βεβαίως, ἐκ

προκαταλήψεως, μοίρᾳ δέον νὰ τεθῇ, ὅμως διότι πεποιθότως καὶ ἀδιστάκτως φρονοῦμεν, ὅτι μόνον διὰ τῆς ὅσον ἔνεστιν εὐρυτέρας καὶ παρὰ πλειόνων συζητήσεως δύναται ἑκάστοτε ἐπακριβῶς ν' ἀνευρεθῇ ἡ ἐπιζητουμένη καὶ ἐπιποθουμένη ἀλήθεια, καὶ διότι πάνυ εὐγενῶς πρὸς τοῦτο προὐκλήθημεν παρὰ τοῖς σχοῦσι τὴν ἐξόχως χριστιανικὴν καὶ ἐθνικὴν ταύτην ἰδέαν, τῆς ἐκδόσεως τοῦ «Πανελληνίου Ἐθνικοῦ Λευκώματος» ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου, ἥτις καθ' ἡμᾶς πολυτρόπως θέλει ἀποβῇ ὠφέλιμος καὶ τῇ Θρησκείᾳ καὶ τῇ Πατρίδι καθόλου, τολμῶμεν οὕτω καὶ ἡμεῖς, κατὰ καθῆκον καὶ κατὰ τὸ μέτρον τῶν ἀσθενῶν ἡμῶν δυνάμεων, ν' ἀνταποκριθῶμεν εἰς τήν, ὡς εἴρηται, εὐγενῆ καὶ ὑψηλὴν πρόσκλησιν τῶν γνησίων τούτων χριστιανῶν καὶ πατριωτῶν, οἵτινες οὔτε δαπανῶν οὔτε χρόνου πολυτίμου ἢ μόχθων φείδονται, προκειμένου νὰ προασπισθῶσι ζητήματα ὑψίστης σημασίας, οἷον τὸ παρόν.

Γνωστὸν τοῖς πᾶσιν, ὅτι ἓν τῶν μᾶλλον ἀπαραιτήτων στοιχείων παντὸς Ἔθνους εἶναι καὶ ἡ θρησκεία, αὕτη ἢ ἐκείνη ἀδιάφορον, μεθ' ἧς ἀρρήκτως συνδέεται, λόγῳ αὐτῆς ταύτης τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἥτις ἐν πλήρει ἐπιγνώσει τῆς ἀδυναμίας καὶ μηδαμινότητος αὐτῆς, πιστεύει ὅτι τὰ πάντα ἀπό τινος Ὑπερτάτου καὶ Παντοδυνάμου Ὄντος, ἐκπορεύονται τοῦ Θεοῦ. Ἀλλ' ἡ πίστις τοῦ ἀνθρώπου δὲν περιορίζεται οὐδὲ συνίσταται εἰς ἁπλῆν ἐσωτερικὴν καὶ ἐνδόμυχον συναίσθησιν ἢ καὶ πεποίθησιν, ἐκσπᾷ αὕτη καὶ εἰς ἐξωτερικὰς παραστάσεις, δι' ὧν αἱ ἐσωτερικαὶ πεποιθήσεις δῆλαι καθίστανται, εἴτε περὶ ἐπικλήσεως τοῦ θείου πρόκειται διὰ καλόν τι ἀνθρώπινον, εἴτε περὶ ἁπλῶν ἱκεσιῶν ἢ δόξης καὶ λατρείας Αὐτοῦ. Οὕτω δ' ὁ ἄνθρωπος (καὶ ἡ ἐξ αὐτοῦ οἰκογένεια, φυλή, ἔθνος) θέλων νὰ μεγαλουργήσῃ ἢ ν' ἀποτρέψῃ τοὺς τυχὸν ἀπειλοῦντας αὐτὸν ἑκάστοτε παντοίους κινδύνους καταφεύγει, ὡς ἐξ ἐνστίκτου καὶ πεποιθότως ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ ἰσχυροτάτου ἐκείνου Ὄντος, ὅπερ, ἐνυπάρχει ἐν τῇ θρησκείᾳ του, καὶ οὗτινος ἐπικαλεῖται τὴν ἄμεσον ἀντίληψιν. Διὰ τοῦτο δι-

καίως ὑπολαμβάνομεν, ὅτι ἐν ἑκάστῳ Ἔθνει εἷς τῶν κυριωτέρων καὶ συνεκτικωτέρων δεσμῶν αὐτοῦ (ἐκτὸς τῶν λοιπῶν, ἐννοεῖται, στοιχείων αὐτοῦ, ἤτοι γλώσσης, ἠθῶν καὶ ἐθίμων, κοινῆς καταγωγῆς, ἱστορικῶν παραδόσεων) εἶναι καὶ ἡ θρησκεία, ἐξ ἧς ἀρύεται ὅλον τὸ πρὸς ἀποτελεσματικὴν ἀντίδρασιν κατὰ τῶν ἐπαπειλούντων τὰ μέλη αὐτοῦ κοινῶν ἐχθρῶν καὶ κινδύνων ἱερὸν πῦρ. Πολὺ φυσικὸν λοιπὸν καὶ τὸ μεγαλοφυὲς ἑλληνικὸν ἔθνος, τὸ τοσοῦτον εὐτυχῆσαν ἐν τῇ κατ' ἰδέαν συλλήψει καὶ ἀναπαραστάσει τοῦ ὑπερτάτου Ὄντος, ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων διὰ τῆς μυθολογίας του καὶ βραδύτερον τῶν φιλοσόφων του (οἱ δικαίως ἐπικληθέντες χριστιανοὶ πρὸ τοῦ Χριστοῦ) φυσικόν, λέγομεν, ἦτο νὰ στηριχθῇ πρωτίστως εἰς ὅλας του τὰς μεγαλουργίας, τοὺς ἀγῶνας καὶ περιπετείας ἐπὶ τῆς θρησκείας του. Τρανὴ ἄλλως τε τούτου ἀπόδειξις, ὅτι κατίσχυσεν ὅλων τῶν κατὰ καιροὺς βαρβάρων καὶ ἀγρίων κατακτητῶν, προτάσσον ἀεὶ κατ' αὐτῶν τὸ ἀήττητον τῆς θρησκείας ὅπλον. Ὁπόταν δὲ βραδύτερον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ συνεκεντρώθη καὶ ἡ ἑλληνικὴ παιδεία, εἴδομεν τότε συντελούμενα τὰ λαμπρότερα καὶ ἡρωϊκώτερα τῶν ἐθνικῶν κατορθωμάτων, ἅτινα εὐλόγως ἐφείλκυσαν τὴν προσοχὴν καὶ διήγειραν τὴν συμπάθειαν τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου (Βυζαντινὴ ἐποχή, Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις).

Ὥστε κατ' ἀρχὴν ἀναμφισβητήτου κύρους πᾶν Ἔθνος κατὰ μέγα μέρος διὰ τῆς θρησκείας αὐτοῦ νὰ βιώσῃ καὶ μεγαλουργήσῃ δύναται. Καὶ τὸ Ἑλληνικὸν ἑπομένως Ἔθνος ἐπὶ τὴν θρησκείαν του δικαίως ἤλπισε, καὶ διὰ ταύτης, ἀληθῶς, ἐσώθη, καὶ ἐπὶ ταύτης ἐν τῷ μέλλοντι θαρροῦν νὰ στηρίξῃ τὰς ἐλπίδας του δύναται.

Ἀλλ' ἡ Χριστιανικὴ Ὀρθόδοξος Θρησκεία εἶναι ἡ ἐπίσημος καὶ κρατοῦσα θρησκεία οὐ μόνον τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἔθνους. Τῆς Ὀρθοδόξου δὲ ταύτης Χριστιανικῆς Πίστεως Ἱδρυτὴς καὶ Θεμελιωτὴς εἶναι ὁ *Χριστός*, ὁ ἐνανθρωπισθείς, ζήσας καὶ φωτίσας τὴν ἀνθρωπότητα ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ. Ἐκεῖ δ' ὑπέστη καὶ τὸ τοῦ Σταυροῦ φρικτὸν Μαρτύριον, ταφεὶς δὲ ἀνέστη.

Γράφομεν ὑπ' οὐδεμιᾶς προκαταλήψεως κατεχόμενοι. Ἐπιζητοῦμεν μᾶλλον, ὅσον ἡμῖν δυνατόν, νὰ κρίνωμεν αὐτὰ ταῦτα τὰ πράγματα ἀπὸ τῆς τοῦ τρίτου ἀμεροληπτου ὅλως θέσεως. Διότι οὕτω καὶ μόνον φρονοῦμεν ὅτι δύναται νὰ ἐνέχῃ ἀξίαν τινὰ ἡ ἀπάντησις ἡμῶν εἰς τὸ προβαλλόμενον ἡμῖν ἐρώτημα. Καθόσον ἄλλως, ἂν προὐτιθέμεθα νὰ πλέξωμεν τὸ ἐγκώμιον τοῦ Χριστιανισμοῦ ἢ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἡ πρόληψις αὕτη δὲν ἤθελε βεβαίως ἀγάγῃ ἡμᾶς εἰς τὸ ποθούμενον ἀσφαλές, ἀληθὲς καὶ ἀμερόληπτον συμπέρασμα, ὅπερ καὶ μόνον δέον νὰ ἐπιδιώκωμεν. Καὶ ἰδοὺ ἀκριβῶς ὁ λόγος, δι' ὃν ἀνεμνήσθημεν τῶν στοιχείων, ἐξ ὧν ἀποτελεῖται ἕκαστος Ἐθνισμός, καὶ ἐθίξαμεν ἀκροθιγῶς τὸν ἕνα τῶν κυριωτέρων παραγόντων τῆς εὐκλεοῦς δόξης τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἠθελήσαμεν δηλ. συντόμως διὰ τῶν εἰρημένων νὰ καταδείξωμεν ὅτι ἕκαστος Ἐθνισμὸς στηρίζεται κατὰ μέγα μέρος ἐπὶ τῆς Θρησκείας του· ἐπομένως καὶ ὅτι ὁ Ἑλληνισμὸς συγκεντροῦται ἐν τῷ Χριστιανισμῷ, διότι τοιαύτη ἡ τοῦ Ἑλληνισμοῦ Θρησκεία.

Ἀλλὰ τούτων οὕτως ἐχόντων τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος ἀφ' ἑνὸς καὶ τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ἀφ' ἑτέρου, ὧν ἔρεισμα ἑδραῖον εἶναι ὁ Χριστιανισμός, ὀφείλουσι παντὶ σθένει νὰ μεριμνήσωσιν ὅπως διατηρήσωσι πλήρη αὐτῶν καὶ ἀκέραια τὰ δικαιώματα ἐκεῖ ὅπου ὁ **Χριστὸς ταφεὶς ἐτέθη**. Καθόσον ἡ ἀπώλεια οἱουδήποτε πράγματος ἀρρήκτως συνδεομένου τῇ Θρησκείᾳ, ὡς ἐνταῦθα βεβαίως εἶναι ὁ τοῦ Κυρίου Τάφος, ἤθελεν ἐπενέγκῃ καίριον τραῦμα κατ' αὐτῆς ταύτης τῆς Θρησκείας, δι' οὓς ἐξεθέσαμεν λόγους. Διότι ὁπωσδήποτε συγκλονουμένης τῆς Θρησκείας συγκλονεῖται καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ Ἔθνος, τὸ ὁποῖον δὲν θέλει πλέον οὐδεμίαν ἐν τῷ τῶν λοιπῶν Ἐθνῶν βίῳ ἔχει ὕπαρξιν, ὁπόταν ἡ θρησκεία αὐτοῦ ἀρχίζῃ ἐκλείπουσα. Συνέδεσε δ' ὡς γνωστόν, ὁ ἄνθρωπος τὴν οὐσιαστικὴν λατρείαν μετὰ τῆς τυπικῆς καὶ ἐξωτερικῆς τοιαύτης. Οἱ τύποι δηλ. εἶναι ἡ ἐξωτερίκευσις τῶν ἐνδομύχων θρησκευτικῶν πεποιθήσεων τῶν λαῶν. Διὰ τοῦτο δὲν φρονοῦμεν ποσῶς, ὅτι ἡ ἀπώλεια τοῦ Παναγίου Τάφου οὐδὲν σημαίνει διὰ τοὺς

Ἕλληνας ὁπόταν τυχὸν τὸ ἐνδόμυχον καὶ ἐσωτερικὸν θρησκευτικὸν αἴσθημα διατηρῆται ἀκμαῖον. Οἱ τύποι παραφυλάσσουσιν ἀγρύπνως τὴν οὐσίαν, οἱ δ' Ἕλληνες στερούμενοι τοῦ Παναγίου Τάφου στεροῦνται κατὰ μέγα μέρος αὐτῆς ταύτης τῆς Θρησκείας των.

Ὥστε οἱ Ἕλληνες ὀφείλουσιν, ἐφιέμενοι νὰ ζήσωσι, νὰ διασώσωσι τὸ ἱερὸν αὐτῶν κειμήλιον, τὸν Πανάγιον Τάφον. Διότι ἂν τὸ θρησκευτικὸν αὐτῶν οἰκοδόμημα ἀρχίσῃ ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ καταρρέῃ, διὰ τῆς ἀδιαφορίας αὐτῶν πρὸς τὰ ἱερά, ἥνπερ θέλει συνακολουθήσῃ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν, τότε ἂς ὦσι βέβαιοι, ὅτι θὰ ἔλθῃ ἡμέρα, καθ' ἣν φυσικῶς, οὕτως εἰπεῖν, θέλει καταρρεύσῃ καὶ αὐτὸς οὗτος ὁ ἐθνισμὸς αὐτῶν. Καὶ ταῦτα πάντα ἀπὸ τῆς γενικῆς μόνον ἀπόψεως, ἂν συμφέρῃ καὶ εἰς ποῖον βαθμόν, ἡ διατήρησις ἀλωβήτου τῆς θρησκείας ἑκάστου τῶν ἐθνῶν. Καθόσον, ὡς βεβαίως παρατηρεῖ τις ἐνταῦθα, ἐπιμελῶς ἀπεφύγομεν τὰς ἱστορικὰς καὶ ἐθνικὰς ἐδαφικὰς ἀξιώσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους ἐπὶ τῶν Ἁγίων Τόπων, εἰ καὶ τὸ πρᾶγμα ἐνέχει σπουδαιοτάτην καὶ ὑπὸ ταύτην τὴν ἔννοιαν διὰ τὸν Ἑλληνισμὸν σημασίαν, καθόσον ἤδη δὲν πρόκειται περὶ διεκδικήσεως, ἀλλὰ περὶ διατηρήσεως τῶν ὧν τὴν κατοχὴ ἔχει ἤδη τὸ Ἑλληνικὸν καὶ ἂν κέκτηται σημασίαν, καὶ ὁποίαν, ἡ διατήρησις ἢ ἀπώλεια τοῦ Παναγίου Τάφου διὰ τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος.

Ἀλλὰ πῶς οἱ Ἕλληνες θὰ δυνηθῶσι, τό γε νῦν ἔχον, νὰ ἐπιτύχωσι τὴν διατήρησιν ὅλων αὐτῶν τῶν δικαίων ἐπὶ τῶν Ἁγίων Τόπων, ἀφ' οὗ καθ' ἑκάστην στιγμὴν ἀπειλοῦνται ὑπὸ μυρίων ὅσων κρυφίων καὶ φανερῶν ἰσχυρῶν ἀντιπάλων, συστηματικῶς πολεμούντων καὶ ἐπιβουλευομένων αὐτούς;

Τοῦτο πλέον, νομίζομεν, ὅτι παντελῶς διαφεύγει τῆς ἁρμοδιότητος ἡμῶν. Ἀλλ' οὐχ ἧττον ἅπαξ καὶ ἐπελήφθημεν τοῦ ζητήματος καθόλου, δὲν διστάζομεν καὶ ἐπὶ τούτου νὰ ἐξενέγκωμεν, ὡς ἕπεται, εὐθαρσῶς τὴν γνώμην ἡμῶν, διότι ἴσως τοῦτο νὰ εἶναι καὶ τὸ σπουδαιότερον τοῦ ζητήματος μέρος.

Ἡ Ἑλληνικὴ διπλωματία, φρονοῦμεν, ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, αὕτη ἢ ἐκείνη, δύνανται σωστικῶς ἐπὶ τοῦ προκειμένου νὰ ἐπενεργήσωσι. Καὶ ἡ μὲν διπλωματία, οὖσα ἰδία τέχνη τῶν ἑκάστοτε Κυβερνώντων, τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργοῦ καὶ τῶν ὀργάνων αὐτοῦ, αὐτὴ καὶ μόνη θὰ ἐξεύρῃ τὸν ἑκάστοτε καταλληλότερον τρόπον καὶ τὰ ἐπιτήδεια μέσα τῆς ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐνεργείας αὐτῆς, πρὸς διάσωσιν δηλαδὴ τῆς Σιωνίτιδος Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ἐν οὕτω χαλεπαῖς καὶ δειναῖς περιστάσεσιν εὑρισκομένης.

Ἀλλὰ καὶ ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία ἑτέρωθεν νομίζομεν ὡσαύτως ὅτι οὐκ ὀλίγα νὰ ἐπιτελέσῃ ἐπὶ τοῦ προκειμένου δύναται. Δὲν συμφωνοῦμεν ποσῶς τοῖς δοξάζουσιν, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ πρωτοβουλία ἀπέκαμε πλέον ἐρχομένη ἀρωγὸς εἰς τὰ ἑκάστοτε Ἐθνικὰ ζητήματα, καὶ δὴ προεξάρχουσα. Διότι ἠθέλομεν οὕτω καιρίως προσβάλῃ τὸν πατριωτισμὸν τῶν Ἑλλήνων καὶ ἂν πρὸς στιγμὴν τοιοῦτόν τι ἠθέλομεν φαντασθῇ. Εἶναι δ' ὁ πατριωτισμὸς δυσκαταγώνιστος καὶ φοβερὰ δύναμις. Οὐδὲν συνεπῶς σημαίνουσι διὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν Ἐθνικὸς Στόλος, Μακεδονία, Παναγιος Τάφος. Καὶ τοῦτο διϊσχυριζόμεθα πεποιθότως, οὐ μόνον διότι ἐν πᾶσι τούτοις εἴδομεν τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν ἀκαμάτως, προθύμως καὶ *αὐτοκλήτως* πρωτοστατοῦσαν, ὅπερ βεβαίως τρανῶς μαρτυρεῖ τὴν ὕπαρξιν ἀκμαίου παρὰ τοῖς συγχρόνοις Ἕλλησι πατριωτισμοῦ, ἀλλὰ καὶ διότι καλῶς γνωρίζομεν ὅτι ὁ Ἑλληνισμὸς εἶναι μεγάλη παρὰ τοῖς συγχρόνοις Ἔθνεσι δύναμις, πλουσία δέ. Οἱ Ἕλληνες καθόλου δὲν εἶναι λαὸς πτωχός, μαρτύριον δὲ τούτου ἀπροσμάχητον τὰ ἑκάστοτε συντελούμενα μεγάλα Ἐθνικὰ ἔργα, ἅτινα καὶ συνέλαβε καὶ ἐπεραίωσε μόνη ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία Ἀφ' οὗ δὲ τοιαῦτα ἀναμφισβήτητα ἐφόδια κέκτηται ὁ Ἑλληνισμός, ἡ *προσήκουσα* αὐτῶν, νομίζομεν, *χρῆσις* θὰ ἠδύνατο ἀκόπως, ἀποτελεσματικῶς καὶ κατ' εὐχὴν νὰ μᾶς λύσῃ τὸ ζήτημα τῆς Σιωνίτιδος Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας. Δὲν ἐπέστη δ' ἄλλως καὶ ἡ ὥρα τοῦ νὰ προβῶσιν οἱ Ἕλληνες — ὡς κατὰ πεποί-

θησιν καὶ ὄχι μόνον εὐχόμενοι θὰ περιεμένομεν ἐπ᾽ αὐτῶν — εἰς ὅ,τι προέβησαν οἱ Καρχηδόνιοι ἐν τῷ τελευταίῳ αὐτῶν κατὰ τῶν Ρωμαίων ἀγῶνι ὑπὲρ βωμῶν καὶ ἑστιῶν μαχόμενοι, ἤτοι Θρησκείας καὶ Πατρίδος, δηλαδὴ ὑπὲρ τῶν ὅλων. Αὐτὴ δὲ ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία ἐκ παραλλήλου ἐργαζομένη μετὰ τῆς, ὡς εἴρηται, Ἑλληνικῆς διπλωματίας θὰ ἠδύναντο ἀναμφισβητήτως νὰ ἐπιλύσωσι τὸ προκείμενον ζήτημα. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐκείνη μόνη ἄνευ χειραγωγήσεως, ὁδηγοῦ ἱκανοῦ καὶ πεπειραμένου, συστηματικῆς ἐργασίας, ἄνευ ἐνθέρμου καὶ εἰλικρινοῦς συνδρομῆς καὶ ὑποστηρίξεως τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ ὁμογενῶν, κληρικῶν καὶ μή, εἰς οὐδὲν θὰ ἠδύνατο ν᾽ ἀπολήξῃ τελεσφόρον καὶ ἐπιθυμητὸν ἀποτέλεσμα. Ἐπιτροπὴ λοιπὸν ἐκ λογίων καὶ πατριωτῶν, ἱκανῶν, ἐμπείρων, ἀεικινήτων, εὐσυνειδήτων καὶ τιμίων ἀνδρῶν συνισταμένη, ἀναγνωριζομένη δ᾽ ἐπισήμως καὶ ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας, ἁδρῶς ὑλικῶς ταύτην ὑποβοηθούσης δι᾽ ἐτησίων ἐπιχορηγήσεων, μὲ ἴδια γραφεῖα, ἀνεξάρτητος τῶν ἐσωτερικῶν πολιτικῶν διαμαχῶν, ἐπικαλουμένη δὲ κατ᾽ ἔτος καὶ τὸν παρὰ παντὸς Ἕλληνος Ὀρθοδόξου χριστιανοῦ ὀβολόν, καὶ ἧς δύο, τοὐλάχιστον, τῶν μελῶν ἐναλλάξ, ἀλλ᾽ ἀδιαλείπτως θὰ παρέμενον ἐν Ἱερουσαλήμ, ἔχουσα ἀρωγὸν καὶ συνεργάτην ἐπιτηδείαν, ὀξυδερκῆ καὶ *διπλωματικῶς* δρῶσαν Ἑλληνικὴν Διπλωματίαν, θὰ ἠδύνατο ἀναμφιβόλως νὰ ἐπιλύσῃ τὸ ζήτημα τῆς Σιωνίτιδος Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας κατ᾽ εὐχήν, διασώζουσα οὕτω ὅ,τι τιμαλφέστερον, ἱερώτερον, πατριωτικώτερον καὶ ἁγιώτερον θὰ εἶχον ὑπερηφάνως νὰ ἐπιδείξωσιν ἡ Ὀρθόδοξος τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία καὶ ὁ Ἑλληνισμός. Τὴν ἐσωτερικὴν δὲ ὀργάνωσιν καὶ τὸν καταλληλότερον τρόπον τῆς ἐνεργείας τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης οὐ προσήκει βεβαίως ἡμῖν νὰ ὑποδείξωμεν νῦν, διότι τοῦτο ἔσται ζήτημα αὐτῆς ταύτης τῆς συσταθησομένης ἐπιτροπῆς, ἥτις ὅπως ἀγάγῃ εἰς αἴσιον πέρας τὸ μέγα αὐτῆς ἔργον, ἤθελε βεβαίως ἐφαρμόσῃ τὸ σύστημα, ὅπερ αὐτὴ αὕτη θὰ προέκρινεν ὡς τὸ ἄριστον. Μὴ τολμήσῃ δέ τις νὰ ἀντιτάξῃ ἡμῖν εἰς πάντα ταῦτα, ἅτινα ἐν γενικαῖς ὅλως γραμμαῖς, ἐξεθέσαμεν, ὅτι δυσέφικτα προτείνομεν,

διότι τὰ μεγάλα, ὡς τὸ προκείμενον, ζητήματα, χρήζουσι καὶ μεγάλων κόπων καὶ ἐθελοθυσιῶν. Ἄλλως καλῶς γνωρίζομεν, ὅτι οἱ Ἕλληνες δὲν ἀποδειλιῶσι τὸ παράπαν πρὸ τοῦ μεγέθους τῶν κόπων. Διότι ἀπὸ χαρακτῆρος ὁ Ἕλλην, ὡς τοῦτον καθόλου μᾶς παριστᾷ ἡ ἱστορία, ἀγωνίζεται μὲν ὑπὲρ τῆς Πατρίδος του, παντὶ σθένει, μετὰ πείσματος ὅμως μάρτυρος θνήσκει καὶ πίπτει διὰ πᾶν ὅ,τι ἀρρήκτως συνδέεται μετὰ τῶν ἁγιωτέρων του παραδόσεων, τοῦ Τάφου τοῦ Κυρίου. Ἀλλ᾽ ἑκατέρωθεν δὲν ἀρκοῦσιν οἱ κόποι καὶ αἱ ἐθελοθυσίαι οἱαιδήποτε κἂν ὦσιν. *Ὁ Ὀρθόδοξος Ἕλλην μόνον διὰ τοῦ Ὀρθοδόξου Ἕλληνος σωθήσεται, ἀμφότεροι δὲ ὑπὸ τὸ ἅγιον τοῦ Χριστοῦ ὄνομα.* Ἀλληλοβοήθεια ὅθεν καὶ ἀμοιβαία ὑποστήριξις, εἰλικρίνεια, πεποίθησις ἄδολος ἐπὶ τὸν ὁμόπιστον καὶ ὁμόφυλον πλησίον, τιμιότης καὶ πρὸ παντὸς ἀμοιβαία τῶν Ἑλλήνων προσχώρησις θὰ μᾶς προσδώσωσι δύναμιν ἀκαταμάχητον. Ὅπως ὅμως ἐπιτευχθῇ ἡ ἀμοιβαία αὕτη τῶν Ἑλλήνων προσπέλασις χρειάζεται πρῶτον ν᾽ ἀγαπηθῶσιν οὗτοι ἀμοιβαίως, διορῶντες τὸν κοινὸν ἐχθρόν. «Ταῦτα ἐντέλλομαι Ὑμῖν ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους» ἐδίδασκεν Ἐκεῖνος ὑπὲρ τῆς διασώσεως τοῦ Τάφου τοῦ Ὁποίου νῦν ἀγωνιῶσιν οὗτοι. Ἐν τῷ ὀνόματι Αὐτοῦ ἂς συσπειρωθῶσι λοιπὸν οἱ ἁπανταχοῦ Ἕλληνες καὶ ἔχοντες ὡς ἱερὸν Σύμβολον τὴν ἀμοιβαίαν ταύτην πραγματικὴν ἀγάπην ἂς χωρήσωσι γενναῖοι πρὸς τὰ πρόσω, μετὰ πλήρους τῆς πεποιθήσεως, ὅτι οὕτω καὶ μόνον ἀπήρτισαν ὁμονοούσας δυνάμεις, ἐξ ὧν ἡ ἰσχύς, ἧς ἄνευ οὐδὲν ἐστὶ γενέσθαι τῶν δεόντων.

Ἐν Νέῳ Φαλήρῳ

Μ. Φ. ΑΛΜΕΪΔΑ

Η ΙΕΡΑ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΠΑΡΑΚΑΘΤΑΚΗΗ

Σωτὴρ ὁ Βασιλεὺς

Μεταξὺ τῶν ἐρειπίων ἀρχαίας λαμπρότητος μεγάλου λαοῦ κείμενος ὁ Πανάγιος Τάφος, συμβολίζει αἰωνίως τὸν πάσχοντα ποιη

τὴν τοῦ παντός, τὸν μέγαν πολιτικὸν φιλόσοφον, τὸν ἐμπνευσμένον ἱεροφάντην τῆς Πίστεως, ὃν ἐφιλοξένησε πρὸς στιγμὴν ἐν μέσῳ τῆς κόνεως αὐτοῦ, ὅταν ἀνήγειρε μόνος τὰς ἀνομίας καὶ τὰς δυστυχίας τῆς ἀνθρωπότητος, ὑπὸ τὰς ὁποίας αὕτη βραδέσι βήμασι διήρχετο κύπτουσα καὶ στένουσα τὴν στενὴν κοιλάδα τοῦ κλαυθμῶνος. Ὁ Πανάγιος Τάφος ἦτο, εἶνε καὶ ἔσεται ὁ τηλαυγὴς φάρος ὅστις ἐφώτισεν ἐπὶ μακροὺς χρόνους τὴν ἀπεγνωσμένην ἀνθρωπότητα. Εἶνε τὸ σύμβολον τῆς εὐρείας Ἰδέας, τῆς ἀπεράντου, τῆς ἀτελειώτου, ἥτις, μὴ περιοριζομένη ὑπὸ τοῦ χρόνου ἐνέπνεε καὶ ἐνίσχυε διὰ μέσου τῶν αἰώνων τὸ Γένος, ἵνα τοῦτο μεταρσιούμενον εἰς δημιουργὸν δύναμιν, δυνηθῇ καὶ ἐνστερνισθῇ τὰ θεῖα ῥήματα τοῦ Μεγάλου Διδασκάλου τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ οὕτως ἱστάμενον ὑπεράνω τῶν παθῶν, ἐπιπλεύσῃ τῆς ὕλης μεθ' ἧς συνεμιγνύοντο αἱ σοφιστικαὶ διδασκαλίαι τῶν Ἑτεροδόξων τῆς Δύσεως.

Ἐπέπρωτο ὅμως νὰ ἐπέλθῃ μοιραίως τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, καὶ ἡ Σιωνῖτις Ἐκκλησία, ἡ Ἱερὰ αὕτη Ἀκρόπολις τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἧς αἱ ἐπάλξεις εἰσὶν ἔτι πλήρεις τῶν τρυφερῶν στεναγμῶν τοῦ Λυτρωτοῦ ν' ἀπωλεσθῇ, οὐχὶ ὡς ἰδέα, ἥτις ἔσεται ἐσαεὶ ἀθάνατος, ἢ ὡς ὕλη ὑπείκουσα εἰς τὸν ἀναλλοίωτον νόμον τῆς φθορᾶς ἐν τῇ διαδρομῇ τοῦ χρόνου, ἀλλ' ὡς κτῆμα οὗ ἡ κυριότης δύναται νὰ περιέλθῃ εἰς ἑτέρους Κυρίους πολεμίους τῆς ποίμνης ἡμῶν· διότι ἰθυνομένη ἡ ἱερὰ αὕτη κοιτὶς τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὑπὸ ἀδεξίων καὶ ἀπροστατεύτων στοιχείων, ἀκατασχέτως φέρεται πλέον πρὸς τὰς κατωφερεῖς κλιτύας τῆς ἐκμηδενίσεως, πρὸς τὰς ἐρεβώδεις ἀβύσσους, πρὸς ἃς ξέναι ἀπληστίαι προσπαθοῦσι νὰ σύρωσι σήμερον αὐτήν, ὑποδουλοῦσαι εἰς ἰδίας ἁρπυίας.

Τίς ἑπομένως ὁ Σωτήρ, οὗτινος ἡ βαρεῖα χεὶρ θὰ δυνηθῇ ν' ἀναστείλῃ τὴν ἐπερχομένην ἀπαλλοτρίωσιν καὶ νὰ σώσῃ τὴν Νύμφην τοῦ Χριστοῦ ἐκ τῆς νέας ἁρπαγῆς, ἥτις παρασκευάζεται ἐν τῷ σκότει; Τίς θὰ εἶνε ὁ χύτης ἐκεῖνος, ὅστις θὰ παρασκευάσῃ

τὸ σχῆμα καὶ τὸν τύπον τοῦ χαλκοῦ, τοῦ ὁποίου τὰς στιλβώσεις θὰ καταυγάσῃ αὔριον τὸ γλυκὺ σέλας τῆς ἀναγεννήσεως τῆς νέας ζωῆς, ἥτις θ' ἀνατείλῃ ἐπὶ τῶν ἀρχαιοπρεπῶν ἐρειπίων τοῦ Παναγίου Τάφου· τίς δὲ θὰ ἐκδιώξῃ ἐκεῖθεν τὰ μελανόπτερα ὄρνεα, τοὺς ψευδεῖς ποιμένας τῆς ποίμνης τοῦ Χριστοῦ καὶ θὰ δυνηθῇ νὰ σώσῃ τοὺς ἀτυχεῖς μύστας καὶ ἱεροφάντας, τοὺς ἀληθεῖς ποιμένας, οἵτινες, μεταρσιούμενοι ὑπεράνω τῆς ὕλης, νὰ δύναται ν' ἀποδυθῶσιν εἰς νέους ἀγῶνας ἐπικρατήσεως, ἵνα φυλάξωσιν ἀλώβητον τὴν ἱερὰν παρακαταθήκην τοῦ γένους;

Εἰς τὰς ἀπορίας αὐτὰς ἀπήντησαν ἤδη αἱ σπασμωδικαὶ ἐνέργειαι τῶν τέκνων τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος, ἅτινα ἐμπνεόμενα ὑπὸ θρησκευτικοῦ ζήλου ὥρμησαν ἀκατάσχετα εἰς τὸ ἀτέρμον πεδίον τῆς ἐλεημοσύνης, ἵνα δι' αὐτῆς ἐπουλώσωσιν ἐκ τῶν ἐνόντων τὰς χαινούσας πληγὰς τοῦ Ἱεροῦ Θησαυροφυλακείου. Καὶ ὅμως διὰ τοῦ συλλεγέντος τούτου ποσοῦ διὰ τοῦ ὀβολοῦ τῆς χήρας οὐ μόνον θεραπείαν τινα δὲν θὰ δυνηθῶσι νὰ ἐπιφέρωσιν, ἀλλ' οὔτε κἂν θὰ δυνηθῶσι νὰ ψαύσωσι τοὺς πέδας τῆς ὕλης, δι' ὧν ἐζεύχθησαν στερρῶς τὰ ἐρείσματα τοῦ Παναγίου Τάφου πρὸς ξένους σκληροὺς ἐπιδρομεῖς δανείσαντας τὸ χρυσίον των;

Ἐκεῖ ἑπομένως, ἔνθα ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία θραύεται καὶ ναυαγεῖ, ἀδυνατοῦσα νὰ ἐφαρμόσῃ τὰ μεγαλουργὰ αὐτῆς σχέδια, δύναται ν' ἀνακύψῃ εἷς Σωτὴρ τοῦ μέλλοντος· καὶ τοιοῦτος ἔσεται ὁ Σεπτὸς ἡμῶν Ἄναξ, ὁ λαοφιλὴς ἡμῶν Βασιλεύς, ὅστις ἱστάμενος ὑψηλά, δύναται, ἐὰν θέλῃ, νὰ ἐκτείνῃ τὴν πατρικὴν αὐτοῦ χεῖρα, ὅπως προστατεύσῃ τὴν ἱερὰν ταύτην παρακαταθήκην τοῦ Γένους, καὶ διαφυλάξῃ αὐτὴν τῆς περαιτέρω καταστροφῆς διακανονίζων καὶ μεταρρυθμίζων ἐπὶ νέων βάσεων, ἐν ἀνάγκῃ δὲ καὶ νέων προσώπων, τὰ στοιχεῖα τῆς ἀσφαλοῦς βελτιώσεως.

Ἡ ἀκτινοβόλος αἴγλη τὴν ὁποίαν διαχέει μακρὰν εἰς τὴν μυστηριώδη Ἀνατολὴν τὸ Ἑλληνικὸν Στέμμα· ἡ ἄρρητος γοητεία τὴν ὁποίαν διασκορπίζει ἡ γλυκεῖα καὶ ἤρεμος μορφὴ τοῦ

Σεπτοῦ Ἄνακτος· τὰ μέσα, τὰ μεγάλα μέσα, ἅτινα διαθέτει ἀφθόνως ὁ προσφιλὴς βασιλεὺς τοῦ Ἑλληνισμοῦ, δύνανται μόνα νὰ σώσωσι τὴν ἑλληνικὴν κοιτίδα τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀρκεῖ νὰ θελήσῃ νὰ τεθῇ ἐπὶ κεφαλῆς.

Ἀθῆναι Π. Κ. ΠΕΤΡΑΚΗΣ
Δικηγόρος

ΕΘΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΑ

Ἐθνισμὸς καὶ θρησκεία δέον νὰ ὦσιν αἱ ὕψισται μέριμναι καὶ ὑποχρεώσεις παντὸς Ἕλληνος, διότι ἡ δυὰς αὕτη ἐστὶν ἡ ἀλληλεγγύη τῆς ἑαυτοῦ ὑπάρξεως· καὶ ὥσπερ ὑπὸ τοῦ ἐθνισμοῦ αὐτοῦ ὁ Ἕλλην κινούμενος ζωὴν καὶ περιουσίαν ἔθυσε καὶ θύει ἐν παντὶ ὑπὲρ τοῦ ἰδεώδους αὐτοῦ, οὕτω καὶ ὑπὲρ τοῦ βωμοῦ τῆς θρησκείας ἐν οὑτωσὶ τοῦ Παναγίου Τάφου, τοῦ εἰδώλου παντὸς χριστιανοῦ, κρισίμῳ θέσει ἑαυτὸν παρασχεῖν πρόθυμον δεῖ δι᾽ ἀμοιβαίας τῶν ἁπανταχοῦ Ἑλλήνων συνεννοήσεως.

Χανία (Κρήτης) Γ. Π. ΚΑΛΑΪΣΑΚΗΣ
Ἰατρὸς

ΘΡΙΑΜΒΟΣ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

Ὁ Πανάγιος Τάφος εἶνε ἡ Ἀκρόπολις τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἐὰν ἀπὸ τοῦ Καυκάσου κατῆλθε τὸ φῶς τῆς γνώσεως, ἀπὸ τοῦ Τάφου τοῦ Χριστοῦ προῆλθε τὸ θάμβος τῆς Ἀναστάσεως τῆς ἀνθρωπότητος. Οἱ Ἕλληνες ἔχουν τὸ εὐγενὲς προνόμιον νὰ εἶνε οἱ φύλακες τοῦ πανσέπτου χώρου, πρὸς ὃν στρέφονται ἐν κατανύξει ἑκατομμύρια ὀφθαλμῶν. Τιμὴ καὶ δόξα ἐν τῷ ἑλληνικῷ ὀνόματι, ἂν κατορθώσῃ ὅπως κυματίσῃ τὸ λάβαρον τῆς ἐλευθερίας ἐπὶ τοῦ Τάφου, ὃν ζητεῖ νὰ περιδεσμεύσῃ ἡ Ὕλη, ἣν ἐκεῖνος τοσοῦτον κατεφρόνησε.

Πᾶσα ἀρωγὴ ἑλληνική, ἔσται εἷς θρίαμβος τοῦ Πνεύματος, τὸ ὁποῖον τὴν Ἑλλάδα ἐγνώρισεν ὡς μητέρα.

Ἀθῆναι

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ
Διευθυντὴς «Πινακοθήκης»

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΠΑΡΘΕΝΩΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ

Ἐὰν τὰ θεμέλια τοῦ ἀνθρωπισμοῦ ἐτέθησαν διὰ τοῦ Παρθενῶνος, ἡ ἐπιστέγασις αὐτοῦ ἐπετελέσθη διὰ τῆς σφαγιάσεως τῆς διφυοῦς ὑποστάσεως τοῦ Θεανθρώπου ἐν Γολγοθᾷ· καὶ ὡς ἡ ἀνθρωπότης, ὀφείλει θυμίαμα εἰς τὴν ἔξαρσιν τοῦ ἀνθρωπίνου νοός, οὕτως ὁ χριστιανισμὸς ὀφείλει τὸ θυμίαμά του εἰς τὴν εὔκαρπον γῆν ἐξ ἧς ἐβλάστησε τῆς ἀνθρωπίνης ἠθικῆς τὸ ἀγλαόκαρπον δένδρον· καὶ ἀφοῦ ἐν τῷ μέσῳ τῆς παχυλῆς ἐπισκοτίσεως τοῦ ἀνθρωπίνου νοός, Θείᾳ συνάρσει, ὁ τοῦ χριστιανισμοῦ Παρθενὼν ἀλώβητος διέλαθε τῶν χριστιανομάχων τὰ βέλη, ἀσύγγνωστος ἤδη ἡ κατερρείπωσις αὐτοῦ μετὰ τὴν ἐξαφάνισιν ἐκείνων ἐκ τῆς Μαμμωνικῆς τῶν σημερινῶν χρόνων λατρείας ἀποδεικνύεται.

Ὁ Πανάγιος Τάφος, τὸ γενικὸν προσκύνημα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους προορισθεὶς καὶ ἡ Ἀκρόπολις τῆς ἀνθρωπίνης ἠθικῆς παραμείνας, κινδυνεύει τὸν ἔσχατον ἤδη ὑπὸ τὴν φρούρησιν μυριάδων χριστιανῶν, αὐτὸς ἑαυτὸν φρουρήσας ἐν μέσῳ ὅλων τῶν διωγμῶν. Ἡ ὑπόστασίς του, ἐθνικὸν περιβληθεῖσα ἔνδυμα, δέοται τοῖς χριστιανοῖς Ἕλλησι νὰ συντηρηθῇ. Καὶ ἂν εὐγενῶν αἰσθημάτων καὶ ἁγνῆς φιλοτιμίας τὰ στήθη τῶν Ἑλλήνων πληροῦνται, *θὰ γίνῃ*.

Ἀθῆναι

Ι. Γ. ΒΛΑΒΙΑΝΟΣ
Δικηγόρος καὶ Δημ. Σύμβουλος Ἀθηναίων

ΑΝΑΓΚΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Εἶναι τόσα τὰ αἴτια τῆς ἀπειλουμένης καταστροφῆς, ὥστε τὸ πρᾶγμα θὰ ἔχρῃζεν εἰδικῆς μελέτης. Φρονῶ ὅμως, ὅτι, ἐὰν ὑπῆρχε περισσοτέρα φειδὼ καὶ ὀργάνωσις τὰ πράγματα δὲν θὰ ἔφθανον εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον. Γενικῶς ὅμως, φρονῶ, ὅτι ὁ ἀλύτρωτος Ἑλληνισμὸς κινδυνεύει, διότι νοσεῖ τὸ κέντρον, ἡ ἐλευθέρα Ἑλ-

λάς. Τότε μόνον θὰ ὑπάρχῃ ἐλπὶς σωτηρίας, ὅταν κατορθώσωμεν ἐν Ἑλλάδι ν' ἀποκτήσωμεν πράγματι ἠθικὴν καὶ ἐθνικὴν κυβέρνησιν, ἥτις νὰ φροντίσῃ περὶ ὅλων τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων, περὶ τῶν ὁποίων οὐδὲν ἄξιον λόγου δύναται νὰ κάμῃ ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία· ὥστε τότε μόνον θὰ σώσωμεν καὶ τὸν Πανάγιον Τάφον, ὅταν ἀποκτήσωμεν κυβέρνησιν, ἥτις νὰ λάβῃ εἰς τὰς χεῖρας της ὅλα τὰ ἐθνικὰ ζητήματα. Ἐξωτερικὴν καὶ ἐθνικὴν πολιτικὴν δὲν εἰμποροῦν νὰ ἔχουν κράτη χρεωκοπημένα καὶ ἀκυβέρνητα, χωρὶς στρατὸν καὶ χωρὶς ὑπόληψιν.

Ἀθῆναι

Γ. Σ. ΦΡΑΓΚΟΥΔΗΣ
Διευθ. «Μεταρρυθμίσεως»

ΤΟ ΦΙΛΗΜΑ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑ

ΠΩΣ ΘΑ ΣΩΘΗ Ο ΠΑΝΑΓΙΟΣ ΤΑΦΟΣ

Προάγομαι νὰ εἴπω τὴν ἐμὴν γνώμην, φρονῶν, ὅτι λίθον τινὰ ἀκρογωνιαῖον προσθέτω εἰς ὅ,τι οἱ λογάδες τοῦ Γένους ἔσπευσαν νὰ θέσωσιν ὡς βάσεις τοῦ *Ἀθηναϊκοῦ κέντρου*.

1ον Σπουδαίως δέον νὰ μελετηθῇ ὑπὸ ἔποψιν νομικήν, συνῳδὰ τοῖς ἐν Τουρκίᾳ καθεστῶσι Νόμοις καὶ Διατάγμασι, καὶ πολιτικῇ ἵνα ἡ ἀνάμιξις ἡμῶν τῶν ἐλευθέρων Ἑλλήνων, ἐπιτραπῇ καὶ προαγάγῃ τὴν οἰκονομικὴν εὐεξίαν καὶ τὴν ὑλικὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Σιωνίτιδος ἀδελφότητος.

2ον Ἐξεταστέον πῶς θὰ διασκελίσωμεν τὰς ἀντιδράσεις καὶ τὸν φθόνον τῶν Ποικιλλωνύμων φανερῶν καὶ ἀφανῶν δυσμενῶς πρὸς ἡμᾶς διακειμένων πολιτικῶν στοιχείων ἐν τῇ συμπράξει ταύτῃ ἐλευθέρων καὶ ὑποδούλων Ἑλλήνων ἐν ζητήματι ἔχοντι χροιὰν οὐ μόνον ἐκκλησιαστικὴν ἀλλὰ καὶ ἐθνικήν, ἀφοῦ γνωστὸν ἡμῖν τυγχάνει πᾶσιν, ὅτι ὁ ἀγὼν τῆς ἀντιδράσεως θὰ ἐκδηλωθῇ κραταιότερος εὐθὺς ὡς οἱ ὑποβλέποντες τὴν ἐκεῖ Ἀδελφότητα καὶ τὴν πατρῴαν κληρονομίαν ἡμῶν ἐποφθαλμιῶντες, ἀντιληφθῶσι καὶ πεισθῶσιν ὅτι τὰ οἰκονομικὰ δεσμά της αὕτη μέλλει νὰ διαρρήξῃ.

3ον Πρὶν ἤ, ἡ τόσον προθύμως γενομένη ἀσπαστὴ ἰδέα τῆς συστάσεως Ἑλληνικῆς Παλαιστινείου Ἑταιρείας, ἐπισήμως ἐκδηλωθῇ, δέον νὰ ἤμεθα παρεσκευασμένοι ἵνα ἀντιμετωπίσωμεν τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον ἐκ μέρους τῆς Σλαυϊκῆς Παλαιστινείου Ἑταιρείας.

Τούτων ὅθεν τῶν σκέψεών μου ἕνεκα, ὑποβάλλω τὴν ταπεινήν μου γνώμην νὰ ληφθῶσι προκαταρκτικῶς καὶ ἄνευ δημοψηφισμάτων, τῇ συναινέσει καὶ συμπράξει τῶν ἐν τέλει ἐν τῇ ἱερᾷ γῇ, τὰ ἑξῆς μέτρα.

1ον) Νὰ γίνῃ ἀπόπειρα πρὸς ἐκποίησιν συντόμως ἁπάντων τῶν κτημάτων τοῦ Παναγίου Τάφου, ἐκτὸς τῶν ἐν Τουρκίᾳ καὶ

Ἑλλάδι κειμένων, ὧν μόνον τὰ ἐν Οὐγγαρίᾳ θ' ἀποφέρωσι περὶ τὰ 4 ἑκατομ. φρ. καὶ ἀφοῦ νομικαί τινες δυσκολίαι ἐξομαλυνθῶσι, καθότι τινὰ τῶν δωρητηρίων δὲν ἐπιτρέπουν τὴν ἀπαλλοτρίωσιν.

2ον) Ἐὰν ἐπιτευχθῇ ἡ ὡς ἄνω ἀπαλλοτρίωσις, τὸ προϊὸν ταύτης νὰ διατεθῇ ἀποκλειστικῶς πρὸς ἀπόσβεσιν τῶν χρεῶν τῆς Ἁγιοταφικῆς Ἀδελφότητος καὶ οὕτω εἰς ταύτην μὲν ἀποδίδομεν ὑλικὴν τινὰ ἀνακούφισιν ἀπὸ τοὺς πιέζοντας αὐτὴν ἐφιάλτας, τὸ δὲ ταμεῖον αὐτῆς ἐνισχύομεν καθ' ὅτι ἐξοικονομοῦμεν ἀμέσως 16 χιλ. λίρας, εἰς ὅσας ἀνέχονται οἱ τόκοι τῶν χρεῶν τῆς Ἀδελφότητος.

Μὴ ὄντος ὅμως δυνατοῦ ἐν συντόμῳ χρόνῳ τοῦ μέτρου τῆς πληρωμῆς τῶν χρεῶν αὐτῶν δι' ἐκποιήσεως ὡρισμένης περιουσίας των ἢ διά τινος οἰκονομικοῦ συνδυασμοῦ ἐκ τῶν ὑποδειχθέντων ἢ ὑποδειχθησομένων ὡς μᾶλλον προσφόρων, προτείνω τὸ ἑξῆς· γνωστὸν ὅτι, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν δαπανῶν πρὸς συντήρησιν τῶν Μονῶν καὶ Ἐκκλησιῶν τοῦ ἐλευθέρου Ἑλληνικοῦ, τὰ περισσεύοντα ἔσοδα εἰσάγονται εἰς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Ταμεῖον, ὅπερ ἤδη ἔχει ἑκατομμυρίων περιουσίαν· (ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐκκλησιαστικὸν Ταμεῖον» ἐννοῶ τό τε ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῆς Παιδείας ἑδρεῦον Τμῆμα καὶ ἅπαντα τὰ μονομερῆ ταμεῖα τῶν Ναῶν καὶ Μοναστηρίων, ἅτινα τὸ νομοσχέδιον τοῦ πρῴην ὑπουργοῦ κ. Μομφεράτου ἥνωσεν εἰς ἓν Ταμεῖον). Γενομένων τῶν νομικῶν διατυπώσεων ἡ Ἀδελφότης νὰ συνομολογήσῃ δάνειον χρεωλυτικόν, τῇ ἐγγυήσει τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ τούτου Ταμείου, οὕτως ὥστε ν' ἀποσβεσθῇ τὸ χρέος τοῦ Παναγίου Τάφου, ὅτε εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν οἰκονομικῶν αὐτοῦ συντρέχει ἡ Ἐκκλησία διὰ τοῦ ὀβολοῦ τοῦ λαοῦ· (ἡ Ἐκκλησία διὰ τῆς Ἐκκλησίας)· τὸ δὲ τοκοχρεωλύσιον νὰ πληρώνηται ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου· διὰ τοῦ μέτρου τούτου ἐπουλώνοντες μίαν πληγήν, ἀνοίγομεν ἄλλην, καθότι διαθέτομεν πόρους προωρισμένους δι' ἄλλον ἐπίσης εὐγενῆ σκοπόν· ἀλλὰ πρὸ τοῦ χαίνοντος

βαράθρου, εἰς ὃ φέρεται ἀκατασχέτως ἡ Ἁγιοταφικὴ Ἀδελφότης ἐπαπειλοῦσα νὰ κατασυντριβῇ μεθ' ἅπαντος τοῦ Ἑλληνικοῦ, καθότι ἐὰν τὰ ἀτίμητα ἐκεῖνα κειμήλια τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ τοῦ Γένους περιέλθωσιν εἰς ἀλλοτρίας χεῖρας, τὸ Ἑλληνικὸν λόγον ὑπάρξεως οὔτε ἔχει οὔτε δύναται νὰ ἔχῃ, ἡ ἀναστολὴ ἐπί τινα ἔτη τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου δὲν δύναται νὰ φέρῃ σπουδαῖον κλονισμὸν εἰς τὸν ἐν Ἑλλάδι κλῆρον.

Ἐν τῇ δυνατῇ περιπτώσει τῆς πραγματοποιήσεως δανείου διὰ τοῦ Ἐκκλησίας καὶ Ταμείου, ἡ περιουσία τοῦ τελευταίου, φρονῶ, ὅτι δύναται νὰ ἐπανέλθῃ σὺν τῷ χρόνῳ εἰς αὐτὸ ἐλεύθερα ὡς ἑξῆς.

α^{ον} Ἀποκλειστικῶς ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου νὰ περιφέρηται δεκάκις τοῦ ἔτους, ἐν ἡμέραις ὡρισθησομέναις ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐν ταῖς 2 χιλ. ἐκκλησίαις τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος δίσκος, συστηματοποιημένης τῆς ἐργασίας ταύτης ὑπὸ τῆς ἡμετέρας Ἑταιρείας τῇ ἀρωγῇ τῶν Ἐπισκόπων, Δημάρχων καὶ Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων τοῦ Κράτους· ἐντεῦθεν δὲ ὑπολογίζω πενιχρὸν ἔσοδον ἀνὰ δύο δραχμὰς δι' ἕκαστον δίσκον ἑκάστοτε· ἐπὶ 2000 ἐκκλησιῶν = 4 χιλιάδες δραχμαὶ ἑκάστοτε καὶ ἐπὶ δέκα φορὰς ἐτησίως ἐπὶ 4 χιλιάδας = 40,000 δραχμαὶ ἐκ τοῦ δίσκου εἰσαγόμενα εἰς τὸ Ἐκκλ. Ταμεῖον.— Καίτοι ἡ διὰ περιφορᾶς δίσκου τόνωσις τῶν οἰκονομικῶν τῆς ἐκκλησίας ὑπό τινων θεωρεῖται ἐξευτελιστική, ἐν τούτοις τὸ ὑπὸ ταύτης διδασκόμενον ὅτι «ὁ ἐν τῷ ναῷ δουλεύων ἐκ Ναοῦ τραφήσεται», ἀποκρούει τὴν ἰδέαν ταύτην. Κατ' ἐμὲ ὅμως ἡ περιφορὰ δίσκου ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας ἐνέχει τοῦτο τὸ θρησκευτικὸν καὶ ἐθνικόν, ὅτι ὑπεκκαίει τὸ αἴσθημα καὶ ἐνδιαφέρον τοῦ λαοῦ ὑπὲρ τῆς θρησκείας τῶν πατέρων του καὶ συνεπῶς τοῦ ἔθνους του· τὸν συγκινεῖ ἀναλογιζόμενον ὅτι ἡ Ἁγιοταφικὴ Ἀδελφότης πεινᾷ· τὸν φανατίζει· ἡ ἰδέα ἐκ τούτου τῆς θρησκείας καὶ πατρίδος γίνεται ψύχωσις εἰς αὐτὸν καὶ τὸν καθιστᾷ ἀδιάφθορον καὶ ἀκλόνητον εἰς τὰ πάτρια καὶ τὰς ἐθνικὰς παραδόσεις μέχρις αὐταπαρνήσεως

καὶ περιφρονήσεως τοῦ θανάτου· αἱ ἀρεταὶ αὗται ἐτόνισαν τὰς ψυχὰς τῶν πατέρων μας, ὥστε δι' αὐτῶν νὰ μᾶς παραδώσωσι πατρίδα ἐλευθέραν.

6ον Ταυτοχρόνως τῇ ἀδείᾳ καὶ διαταγῇ τῶν Πατριαρχῶν Κων)πόλεως καὶ Ἀλεξανδρείας εἰς ἅπαντα τὸν ὑπόδουλον Ἑλληνισμὸν καὶ τὸν ἐν διασπορᾷ δεκάκις τοῦ ἔτους νὰ περιφέρηται ἐν ταῖς ἐκκλησίαις δίσκος ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου· ἀφοῦ ἐν Ἑλλάδι ἔχομεν 2,000 Ἐκκλησίας ἐπὶ πληθυσμοῦ 2 1/2 ἑκ. τὸ ὑπόλοιπον τοῦ Ἑλληνισμοῦ κατ' ἀναλογίαν ἔχει 7 χιλιάδας ἐκκλησίας· δίσκοι περιφερόμενοι ἐν αὐταῖς δεκάκις τοῦ ἔτους ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ ἀποφέρων ἑκάστοτε 2 δραχμὰς ἐπὶ 7 χιλιάδας Ἐκκλησίας = 14 χιλιάδας δραχμὰς ἑκάστοτε καὶ ἐπὶ 10 φορὰς ἐτησίως πρὸς 14 χιλιάδας δραχ. = 140 χιλιάδας δραχμὰς ἔχομεν ἐτησίως ἐκ τοῦ δίσκου τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ ὑποδούλου καὶ ἐν διασπορᾷ Ἑλληνισμοῦ· σὺν 40 χιλ. δραχ. ἐκ τοῦ δίσκου τῶν ἐκκλησιῶν τῆς ἐλευθέρας πατρίδος, ἔχομεν τὸ ὅλον δραχ. 180 χιλ. ἐτησίως ἐκ περιφορᾶς δίσκου ὡς βεβαίας εἰσπράξεις, ἤτοι περίπου 7 χιλιάδας εἰκοσόφραγκα.

Ἕτερον πόρον διαρκῆ θεωρῶ καὶ τὸν ἑξῆς.

Τὸ Ἑλληνικὸν ἀποτελεῖται ἀπὸ 10 ἑκατομμύρια πληθυσμόν, ἤτοι ἀπὸ 2 ἑκατομύρια οἰκογενείας· ἐὰν εἰς τὴν συσταινομένην Ἑλληνικὴν Παλαιστίνειον Ἑταιρείαν ἐγγραφῶσι 500 χιλιάδες μέλη σὺν τῷ χρόνῳ μόνιμα ἐκ τῶν κατοίκων καὶ τῇ συνδρομῇ τῶο ἁπανταχοῦ Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἑλληνικῶν Ἀρχῶν, ἔχομεν ἐντεῦθεν ἔσοδον σταθερὸν ἐτησίως, ὑποχρεωτικῆς οὔσης μόνον μιᾶς δραχμῆς κατ' ἔτος συνδρομῆς, ὑπολογιζομένου ὅτι 200 χιλ. μέλη θὰ πληρώσωσι προαιρετικῶς ἀνὰ 5-6 δραχμὰς ἐτησίως συνδρομήν, ἓν ἑκατομμύριον ἔσοδον, ἀφαιρουμένων δὲ ἐκ καθυστερήσεων καὶ δαπανῶν περὶ τὰς 200 χιλιάδας ἐτησίως, ὑπολείπονται δραχμαὶ 800 χιλιάδες, αἵτινες πιθανότης μεγάλη ὑπάρχει ὅτι θὰ εἰσέρχωνται εἰς τὰ Ταμεῖα τῆς Ἑταιρείας· ὥστε ἐκ τῶν ἐτησίων συνδρομῶν τῶν μελῶν τῆς Παλαι-

στινείου ἡμετέρας Ἑταιρείας θὰ εἰσπράττωνται κατ᾽ ἔτος 30 χιλιάδες εἰκοσόφραγκα.

Λαμβάνομεν ὑπ᾽ ὄψιν ὅτι ὁ Πανάγιος Τάφος χρειάζεται 60 χιλιάδας λίρας ἐτησίως διὰ τόκους καὶ συντήρησιν αὐτοῦ καὶ ὅτι θὰ κατορθωθῇ διὰ τῶν ἄνω ἢ ἄλλων οἰκονομολογικῶν συνδυασμῶν νὰ πληρωθῇ τὸ χρέος τῆς Ἁγιοταφικῆς Ἀδελφότητος θὰ ἔχωμεν οἰκονομίαν 16 χιλ. λίρας τόκους ὑπηρεσίας τοῦ ὑφισταμένου δανείου καὶ 15 χιλ. λίρας οἰκονομίαν ἐκ τοῦ προκύπτοντος ἕνεκα τῆς ἀνωμαλίας τῶν οἰκονομικῶν τοῦ ἐλλείμματος τῶν 15 χιλ. λιρῶν, ἤτοι τὸ ὅλον οἰκονομίαν 31 χιλιάδας λίρας, ὧν ἀφαιρουμένων ἐκ τῶν 60 χιλ. λιρῶν, ὅσας χρειάζεται κατ᾽ τος ἡ Ἁγιοταφικὴ Ἀδελφότης διὰ νὰ συντηρηθῇ, ὑπολείπεται δαπάνη περίπου 30 χιλ. λιρῶν, ἃς ἐξευρίσκομεν ἐκ τῶν ὡς ἄνω ὑποδειχθέντων πόρων δηλ. ἐκ τῆς περιφορᾶς δίσκου λίρας 7 χιλ. σὺν 31 χιλ. κίρας ἐκ συνδρομῶν τῶν μελῶν, τὸ ὅλον ἔχομεν 38 χιλ. λίρας· ὧν 8 χιλ. λίραι διὰ τοκοχρεωλύσιον τοῦ συνομολογηθησομένου δανείου καὶ 30 χιλ. λίραι διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ Παναγίου Τάφου.

Ἕτερον πόρον ὑποδεικνύω καὶ τοῦτον.

Συντελεστικὸν δι᾽ ἐξεύρεσιν πόρων ἀορίστων κατὰ ποσόν, ἀλλὰ μετὰ πιθανότητος βεβαίων καὶ σημαντικῶν θεωρῶ τὴν ἀνάρτησιν κιβωτίων ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου οὐχὶ μόνον ἐν Ἐκκλησίαις, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ταμείοις τοῦ Κράτους, Τελωνείοις, Προξενικοῖς καὶ Λιμεναρχικοῖς Γραφείοις, ἐν τοῖς τῶν ἀτμοπλοϊκῶν Ἑταιρειῶν, τῶν Λιμενικῶν Ἐπιτροπῶν, ἐν ταῖς Μοναῖς, ἔνθα κατὰ πανηγύρεις ἢ ἄλλαις ἑορταῖς σύρρέει πολὺς κόσμος· ἐν τοῖς Νοσοκομείοις, Πανεπιστημίῳ, ἐν τῷ τοῦ Πολυτεχνείῳ, ἐν τῷ Ἀρσακείῳ, ἐν τοῖς Στρατῶσιν, ἐν τῷ Ναυστάθμῳ, ἐν τοῖς Κακουργοδικείοις, Πλημμελειοδικείοις κτλ.

Ἕτερον πόρον ἐπίσης καὶ τὸν ἑξῆς. Δι᾽ ἐγκυκλίου τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης νὰ κληθῶσιν ἅπαντες οἱ συμβολαιογράφοι τοῦ Κράτους ν᾽ ἀναρτήσωσιν ἐν τοῖς γραφείοις αὐτῶν κιβωτίδια

ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου· συνάμα δὲ νὰ ὑποχρεωθῶσι διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος ὁσάκις συντάσσουσι διαθήκας καὶ αἰτίᾳ θανάτου δωρεὰς καὶ προικοσύμφωνα νὰ ὑπομιμνήσκωσι τοῖς πελάταις των ἐὰν θέλωσι νὰ ὁρίσωσιν ἐν ταῖς πράξεσι ταύταις μετὰ θάνατον ἢ ἐν ζωῇ καὶ κληροδοτήματά τινα ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου.

Οἱ ὡς ἄνω πόροι καὶ ἄλλοι, οὓς ἐν τῷ ἐπιλόγῳ τοῦ Λευκώματος ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου περιελάβετε, λίαν συντελεστικοὶ ὄντες πρὸς κατάρτισιν πόρων ἀσφαλῶν διὰ τὰς ἀνάγκας καὶ σκοποὺς τῆς Ἁγιοταφικῆς Ἀδελφότητος θὰ ἐξασφαλίσωσι τὸ μέλλον τῶν Ἱερῶν Σκηνωμάτων.

Ἐν τέλει, φρονῶ, στηριζόμενος εἰς τὸ «κακὸν εὖ κείμενον μὴ τάραττε», ὅτι διὰ λόγους περινοίας ἐθνικῆς καὶ πολιτικῆς, τὸ καταστατικὸν τῆς Ἁγιοταφικῆς Ἀδελφότητος ἐπ᾽ οὐδενὶ λόγῳ νὰ τροποποιηθῇ οὐδὲ κατὰ κεραίαν· οἱ συντάξαντες αὐτὸ ἦσαν λίαν προορατικοὶ καὶ ἔδλεπον αἰῶνας μακρὰν τὰ συμβησόμενα· πᾶς νεωτερισμὸς ἐν τῷ ὀργανισμῷ συνεπάγεται καὶ τὴν ἐπικύρωσιν ὑπὸ τῆς Πύλης δι᾽ *ἰραδέ*· ἀλλὰ τίς μας ἐγγυᾶται ὅτι ἐν τῇ καινοτομίᾳ ταύτῃ ἡ Πύλη, ἧς οἱ Μεγιστάνες εἶναι εὐάλωτοι διὰ τοῦ χρυσίου, πιεζομένη ὑπὸ τῶν Πρέσβεων, ἰδίᾳ δύο Δυνάμεων, δὲν θὰ θελήσῃ νὰ παράσχῃ δικαιώματα εἰς τρίτους, οἵτινες θὰ ὑποσκάψωσι τὴν ὑπόστασιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἁγίας Γῆς; Δὲν βλέπομεν, πρὸς Θεοῦ, τί ἐπάθομεν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει, μὲ τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος, ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἀνατολικῇ Ῥωμυλίᾳ, ἔνθα περιουσίαι Σταυροπηγιακαὶ καὶ Μοναὶ ἀξίας ἑκατομμυρίων κατελήφθησαν αἴφνης καὶ κατέχονται ὑπὸ τῶν Σλαύων; ὦμεν, παρακαλῶ, προμηθεῖς ἐν τόσῳ λεπτοῖς ζητήμασι καὶ ἰδίᾳ εἰς πᾶσαν καινοτομίαν ἂς συμβουλευόμεθα τοὺς πεπειραμένους Πατέρας τῆς Ἁγιοταφικῆς Ἀδελφότητος. Μόνον ἔμμεσοι καινοτομίαι συμφέρει νὰ γίνουν, εἰς ἃς ἐνεργὸν μέρος νὰ ἔχωσιν Ἕλληνες γλωσσομαθεῖς τῆς τε εὐρωπαϊκῆς καὶ ἀνατολικῆς παιδείας πεπειραμένοι, ἀξιοπρεπεῖς, ὑλικῶς ἀνεξάρτητοι, βαρύνοντες κοι-

νωνικῶς, νομομαθεῖς ἐκ τῆς ἐλευθέρας πατρίδος καταγόμενοι καὶ ἐκ τῶν ἀμέμπτου παρελθόντος Ἑλλήνων νομομαθῶν τῆς Τουρκικῆς ἰδίᾳ νομοθεσίας, ἐκ τῶν χρηματισάντων ἐν τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχείῳ.

Ἐν τούτοις διορῶν, ὅτι τὸ ἐθνικὸν φρόνημα ἀφυπνίσθη καὶ ἐνδιαφέρεται ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν κειμηλίων καὶ ὅτι ὡς μία ἐθνικὴ ψυχὴ οἱ πάντες ἀοράτως καὶ θείᾳ ἐμπνεύσει συνησπίσθησαν ὑπὲρ τῆς ἰδέας, ἧς τὴν σημαίαν τόσον θαρραλέως καὶ ἀξιοπρεπῶς ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ θρόνου τῆς Θέμιδος ἀνὰ τὰς ἐπάλξεις τῶν φρουρίων, ἅτινα ἐδέχθησαν ἐν τοῖς κόλποις αὐτῶν τὸ Πάναγνον σῶμα τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ἀνεπετάσατε, εὐελπιστῶ, ὅτι, τῇ βοηθείᾳ τοῦ Σωτῆρος τοῦ Σωτῆρος τοῦ κόσμου, τὸ ἔργον τῆς Ἑλληνικῆς Παλαιστινείου Ἑταιρείας θὰ προσορμισθῇ εἰς ἀσφαλῆ λιμένα.

Πειραιεὺς

ΣΤΕΦ. Α. ΜΕΖΕΒΙΡΗΣ
Δικηγόρος

Ο ΠΑΝΑΓΙΟΣ ΤΑΦΟΣ
ΑΠΟΡΘΗΤΟΝ ΦΡΟΥΡΙΟΝ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Τὸ ἱερώτατον τοῦτο Χριστιανικὸν κειμήλιον, τὸ ἀπ᾽ αἰώνων εἰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων, κινδυνεύει!

Γεννᾶται εὐθὺς τὸ ἐρώτημα διατὶ καὶ ὑπὸ τίνων ἐχθρῶν ἀπειλεῖται; Ἡ ἀπόκρισις εὐχερεστάτη: ὑπὸ τῶν Παπιστῶν διὰ λόγους θρησκευτικούς, ὑπὸ τῆς Παλ. Ἑταιρείας διὰ λόγους πολιτικούς. Οἱ μὲν περὶ τὴν Παλ. Ἑταιρείαν δὲν ἀνέχονται, ὅπως τὰ σκῆπτρα τῆς Ὀρθοδοξίας κατέχωνται ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐπειδὴ τὸ τοιοῦτον καθίστησιν ἀνέφικτον τὴν Ἐθνικὴ Αὐτῶν ἀπώλειαν, οἱ δὲ Παπισταὶ ἀδυνατοῦσι νὰ ἐννοήσωσι, πῶς δρὰξ Ἑλλήνων Ὀρθοδόξων ἵσταται ἀγερώχως ἀντιμέτωπος τῶν 150 ἑκατομμυρίων καθολικῶν.

Ἀλλὰ τοὺς μὲν τίτλους ἐπὶ τῶν Σκήπτρων τῆς Ὀρθοδοξίας ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες διεδεξάμεθα ἐξ αὐτοῦ τοῦ Ἱδρυτοῦ τοῦ Χριστιανισμοῦ, τοῦ εἰρηκότος ἐπὶ τῇ ἀναβάσει τῶν Ἑλλήνων εἰς Ἱεροσόλυμα «ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου». Κατενόησε γὰρ ὁ Κορυφαῖος τῶν τοῦ πλανήτου τούτου ἐπισκεπτῶν, ὅτι ὁ Χριστιανισμός, ὡς ἔργον ἐξόχως πνευματικόν, τότε μόνον πληρώσει τὴν ὑψίστην αὐτοῦ ἀποστολήν, ὅταν τὴν διάδοσιν τῶν ἀρχῶν του ἀναλάβῃ τὸ εἰς πνευματικοὺς ἀγῶνας ἀκαταπόνητον Ἑλληνικὸν Ἔθνος, ὅπερ καὶ ἐν ἡμέραις αἴγλης καὶ δόξης καὶ ἐν ἡμέραις ζόφου καὶ δουλείας, πάντοτε διετήρησεν ἄσβεστον τὴν δᾷδα τοῦ πνευματικοῦ φωτός, δι' οὗ κατώρθωσε, πρὸς πλείστους ἄλλους, τὸ μοναδικὸν ἱστορικὸν θαῦμα, τὴν κατάκτησιν δηλονότι τῶν Ῥωμαίων κατακτητῶν.

Ὡς δὲ ἡ Ἑλληνικὴ Ὀρθοδοξία, μεγίστη ἐν χερσὶν ὀλίγων, ἔστη ὡς φραγμὸς κατὰ τοῦ ἀπειλοῦντος νὰ κατακλύσῃ τὸν κόσμον φωτοσβεστικοῦ παπικοῦ χειμάρρου, οὕτω τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος, τὸ μόλις ἀριθμοῦν 10 ἑκατομμύρια μελῶν, διὰ τῶν Σκήπτρων τῆς Ὀρθοδοξίας ἵσταται ἄσειστον κατὰ τοῦ παγεροῦ πολεμίου, ὅστις δυστυχῶς ἐπισκάπτει, κρατῶν ἀνὰ χεῖρας τὸν Χριστιανικὸν Σταυρόν, ὃν παρέλαβε παρ' αὐτῶν ἐκείνων, οὓς ζητεῖ νὰ καταπνίξῃ, ἀντάξια ἑαυτοῦ πνευματικὰ τροφεῖα ἀποτίων.

Δυστυχῶς καὶ ἄλλοι παράγοντες συνετέλεσαν εἰς τὴν σημερινὴν μονονοὺ ἀπελπιστικὴν θέσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ τούτου Προπυργίου. Τοῦτο μὲν ἡ δήμευσις τῶν ἐν Ῥωμουνίᾳ καὶ Ῥωσσίᾳ μοναστηριακῶν κτημάτων, ἐξ ὧν πλούσιοι πρόσοδοι ὑπὲρ τοῦ Παναγιοταφικοῦ ταμείου προήρχοντο· τοῦτο δὲ ἡ ἄνευ συστήματος διαχείρισις τῶν ἀπολειφθεισῶν προσόδων, καὶ ἰδίᾳ ἡ κατανομὴ τῶν προσκυνημάτων εἰς τιμάρια τοῦ Α ἢ τοῦ Β.

Τούτων οὕτως ἐχόντων φρονοῦμεν, ὅτι ἐπιβάλλεται ῥιζικὴ ἡ μεταρρύθμισις ὁλοκλήρου τοῦ οἰκονομικοῦ συστήματος τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας, καὶ ἐκ παντὸς τρόπου ἐνίσχυσις τοῦ ἀναιμικοῦ ταμείου της ὑπὸ τοῦ ἁπανταχοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὅστις, καί-

τοι ὀφείλει καὶ εἰς ἄλλας κατεπειγούσας ἐθνικὰς ἀνάγκας νὰ ἐπαρκέσῃ, ἀδύνατον νὰ παρίδῃ τὸ τιμαλφέστερον τοῦ Χριστιανισμοῦ προσκύνημα, δι' ὃ καὶ δι' οὗ ὁ Ἱεροσολυμικὸς θρόνος, ὡς καὶ ὁ Οἰκουμενικός, ἵσταται ὡς φρούριον ἀπόρθητον τοῦ Ἑλληνισμοῦ, οὗτινος οὐ κατισχύσουσι Πύλαι ᾅδου.

Εὔχομαι δὲ οὐδέποτε νὰ ἀναγκασθῇ τις νὰ σκεφθῇ μὴ ἐπέστη ἡ ὥρα ἐκκλήσεως πρὸς τοὺς Ἀγγλικανούς, τοὺς ἀντιπάλους τοῦ Πανσλαυϊσμοῦ καὶ ἐμμένοντας ἐν τῇ κατὰ τοῦ Παπισμοῦ διαμαρτυρίᾳ.

Βουκουρέστιον

ΔΙΟΝ. Γ. ΓΙΑΝΝΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΣ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

ΑΝΑΓΚΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ

Ὅπως ἐκ φύσεως συνδυασμὸς ὑπάρχει ὕλης καὶ πνεύματος, οὕτω καὶ ἐνέργεια κοινή. Ματαιοῦται δ' ἡ ἐνέργεια ὅτε τὸ ἕτερον τῶν συνδεδεμένων παρακωλύει τὸ ἕτερον. Ὅπως δὲ μηδέτερον παρακωλύηται ἀνάγκη ἑκάτερον νὰ ὑγιαίνῃ. Ἵνα ὑγιαίνωσι δὲ τὸ μὲν πνεῦμα ἔχει ἀνάγκην πνευματικῆς τροφῆς, τὸ δὲ σῶμα ὑλικῆς. Καὶ ἡ Σιωνῖτις Ἐκκλησία ὑγιαίνει μὲν πνευματικῶς, νοσεῖ δὲ σωματικῶς, ὡς στερουμένη τῶν κατὰ κόσμον ἐφοδίων, ὅπως μὴ κωλύηται καὶ ὁ πνευματικὸς αὐτῆς βίος. Τῆς παροχῆς λοιπὸν ἐφοδίων ἐπιδεῖται ἡ μήτηρ τῶν ἐκκλησιῶν, ὅπως ἐκτελῇ τὸν μέγαν αὐτῆς σκοπόν. Εἰς τοῦτο καλεῖται ὁ πρωτότοκος υἱὸς τῆς μητρὸς ὁ ὀρθόδοξος ἑλληνικὸς λαός, ὅπως ἡ ἀμοιβαία φιλοστοργία μητρὸς καὶ υἱοῦ διατελῇ εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα, πρὸς δόξαν τῆς θειοτάτης τῶν θρησκειῶν καὶ τοῦ εὐγενεστάτου καὶ φιλοσαοργοτάτου τῶν λαῶν.

Ταμεῖον λοιπὸν ἴδιον παρὰ τῷ ἑλληνικῷ ἔθνει, ὡς τὸ δηνά-

ριον τοῦ ἁγίου Πέτρου ἔστω ἡ ἀείρρους πηγὴ ὑπὲρ τῆς μητρὸς τῶν ἐκκλησιῶν.

Κάϊρον Ι. Σ. ΤΣΑΜΗΣ
Ἰατρός

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ

Σιὼν ἀγάλλου· αἶρου Ἱερουσαλὴμ
Εἰς δόξαν αἰωνίαν. Περὶ σὲ ἠχεῖ
Φωνὴ ἀγάπης παγκοσμίου, καὶ ἐν σοὶ
Τὸ ἄνθος ἀναθάλλει, οὗ τὸ ἄρωμα
Τὴν κτίσιν θὰ πληρώσῃ Θείας Πίστεως.
Τὴν πλήρη μυστηρίου γῆν ἐθαύμασα,
Πρὸ τόσου μεγαλείου, τόσης χάριτος
Καὶ τόσης ὑπὲρ πάντα ἁγιότητος
Ἐκπληττομένη. Ὦ θεοπρεπὴς Σιών,
Ἡ αὐστηρά σου καλλονὴ εἰς τὴν ψυχὴν
Λαλεῖ παραδεισίους φθόγγους. Ἡ ψυχὴ
Ἐν σοί, ᾐσθάνθη νέον κόσμον ἰδεῶν.
Ἐκεῖ τὸ πόμα τῆς ἀγάπης τῶν λαῶν
Δι᾽ ὅλους τοὺς διψῶντας ῥέει δαψιλῶς
Κι᾽ ἐκεῖθεν πνεῦμα πνέει συνδιαλλαγῆς
Ἐπὶ τὰ ἔθνη, θεῖον Εὐαγγέλιον
Εἰρήνης καὶ ἀγάπης. Καὶ τὸ κήρυγμα
«Ἀλλήλους ἀγαπᾶτε» τὸ θεσπέσιον,
Περιηχεῖ τὰ ἔθνη ἀποπίνοντα
Ὡς ἐν χρυσῷ κρατῆρι ἀδελφότητος
Τὴν θείαν πίστιν. Χαῖρε Ἱερουσαλήμ!
Ἁγία πόλις σκήνωμα τῆς πίστεως.
Κατέχεις μόνη τὴν ψυχήν μου, ὦ Σιὼν
Τὸν πόθον μου κατέχεις πάντα λογισμόν.

«**Ἀθηναΐς**».

Ἀθῆναι

Ι. Ν. ΚΑΛΟΣΤΥΠΗΣ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΘΟΔ. ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἑλληνικῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων, ὅπερ δεινῶς ταλαιπωροῦν ταύτην ἀπὸ τοῦ βουλγαρικοῦ σχίσματος, ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως δὲ τῆς «Παλ. Ἑταιρίας» προσλαβὸν ὀξύτατον χαρακτῆρα, σφόδρα συγκινεῖ τὴν ἁγιοταφικὴν Ἀδελφότητα καὶ ἀνάστατον τηρεῖ τὸ πανελλήνιον, τολμῶμεν καὶ ἡμεῖς μετὰ συστολῆς νὰ ἐξενέγκωμεν τὴν ἡμετέραν ἀσθενῆ γνώμην.

Ὡς γνωστόν, ὑπάρχει, τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ ῥέκτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἰωακεὶμ καὶ τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Δαμιανοῦ, καταρτισθεὶς ἐπ᾽ ἐσχάτων ὀργανισμὸς τῆς Ὀρθοδόξου ἁγιοταφικῆς ἀδελφότητος κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον λυσιτελὴς διότι τὸ ζήτημα παραμένει κυρίως οἰκονομικόν, καὶ ἡ λύσις αὐτοῦ ἐν τῇ διαρρυθμίσει τῶν οἰκονομικῶν πραγμάτων βεβαίως ἔγκειται. Ἡ ὑπὸ τῶν προμνημονευθέντων Πατριαρχῶν, τῇ συνεπινεύσει τοῦ γέροντος σκευοφύλακος τοῦ Παναγίου Τάφου Εὐθυμίου, ἐπιτευχθεῖσα ἕνωσις τῶν διαφόρων ταμείων τοῦ Κοινοῦ καὶ ἂν προϋποτεθῇ, ὡς ἐλπίζομεν, τιμία καὶ ἀφιλοκερδὴς ἐφαρμογή, μικρὸν θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς καταστάσεως. Τὰ ἡμίμετρα χαρακτηρίζουσιν ἄτομα καὶ λαοὺς μὴ προηγμένους ἐν τῇ ἡμερώσει.

Ἀνάγκη ἀπόλυτος ὑπάρχει ὡς εἶναι πανθωμολογημένον νὰ ἀποσοβηθῇ ὅσον τάχιον ἡ οἰκονομικὴ κρίσις, ἥτις θᾶττον ἢ βράδιον θὰ ἐπενέγκῃ τὴν τελείαν ὑποδούλωσιν τοῦ πατριαρχείου καὶ τὴν πλήρη τούτου ταπείνωσιν. Πρὸς ἀποτροπὴν δὲ τούτου καὶ τῶν δεινοτέρων ἐπακολουθημάτων δέον νὰ τεθῶσιν αἱ βάσεις ὑγιοῦς οἰκονομικοῦ συστήματος, διοργανουμένου ὑπὸ διαπρεποῦς οἰκονομολόγου μετακαλουμένου ἐξ Ἀθηνῶν, οἷος ὁ Λάμπρος Κορομηλᾶς! Ἐπὶ πᾶσιν ὅμως πρέπει διὰ κοινῆς ἀποφάσεως τῶν Πατριαρχείων Κωνσταντινουπόλεως, Ἱεροσολύμων καὶ Ἀλεξαν-

δρείας, ἀποσκορακιζομένων παλαιῶν προλήψεων, νὰ μεταρρυθμισθῶσι καὶ καταργηθῶσι πεπαλαιωμένοι καὶ εὐρωτιῶντες, ἀνωφελεῖς ἐν τῷ παρόντι, κανονισμοί, περὶ τῆς ἀκινήτου καὶ κινητῆς περιουσίας αὐτῶν, οἵτινες ὡς σινικὸν τεῖχος παρακωλύουσι πᾶσαν ῥιζικὴν μεταρρύθμισιν. Συγχρόνως νὰ ἀποσταλῇ ἐκ τῶν αὐτῶν Πατριαρχείων ἐπιτροπὴ ἐκ διαπρεπῶν ἀνδρῶν εἰς Βουκουρέστιον, ὅπως ἐπιλάβηται σοβαρῶν διαπραγματεύσεων μετὰ τῆς Ρωμουνικῆς Κυβερνήσεως, πρὸς ἐπίτευξιν ταχείας καὶ ὁριστικῆς διακανονίσεως τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Κτηματικοῦ ζητήματος ἐπὶ τῇ βάσει ἀκριβοδικαίας διανομῆς τῶν κτημάτων ἢ τῆς ἀξίας αὐτῶν.

Ἡ Σιωνῖτις Ἐκκλησία ἀφορῶσα εἰς τὸν ἐπικείμενον ἄφευκτον κίνδυνον, ὃν παρεσκεύασαν αὐτῇ πολυετὴς ἔλλειψις ἐπαρκοῦς τάξεως ἐν τῇ διαχειρίσει καὶ ἡ ὑπὸ Κρατῶν τινων ἄδικος καὶ αὐθαίρετος ἁρπαγὴ τῶν πολυτιμωτάτων κτημάτων της καὶ εἰς ἀδιέξοδον περιπεσοῦσα, δὲν πρέπει πρὸ οὐδενὸς μέσου τείνοντος εἰς τὴν ἀνόρθωσιν τῶν οἰκονομικῶν της νὰ ὀπισθοδρομήσῃ. Ἀκολουθοῦσα δὲ τὰ σοφὰ διδάγματα τοῦ κρατίστου τῶν φιλοσόφων Σωκράτους, ἅπερ ὁ περικλεὴς τῆς ἀρχαιότητος συγγραφεὺς Ξενοφῶν ἀπεμνημόνευσεν ἐν τῷ Οἰκονομικῷ, καὶ ἅπερ θὰ παραμένωσιν ἐσαεὶ πρότυπα ἀνυπερβλήτου τελειότητος οἰκοναμικῆς ἐπιστήμης, νὰ προβῇ χωρὶς ἀναβολῆς εἰς τὴν ἐκποίησιν:

1) Πάντων ἐν γένει τῶν κτημάτων της τῶν κειμένων ἐν διαφόροις ἐπικρατείαις, ἐκτὸς τῆς Τουρκίας, Ἑλλάδος, Κρήτης, Κύπρου καὶ Αἰγύπτου.

2) Παντὸς ἀνεξαιρέτως ἀκινήτου κτήματος, εὑρισκομένου εἴτε ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γῇ, εἴτε ἐν οἱαδήποτε ἄλλῃ χώρᾳ, ὅπερ ἢ πάντῃ ἀπρόσοδον τυγχάνει, ἢ αἱ πρόσοδοι οὕτου εἶναι κατώτεραι ἢ ἴσαι πρὸς τὰ τῆς καλλιεργίας ἢ συντηρήσεως αὐτοῦ ἀναλώματα.

3) Παντὸς ἐκτὸς τῆς Παλαιστίνης ἀκινήτου, οὗ ἡ ἀξία εἶναι κατωτέρα τῶν εἰκοσακισχιλίων φράγκων.

Ἡ πώλησις τῶν κτημάτων καὶ ἡ λῆψις τῶν τιμημάτων δέον

νὰ γίνωνται, οὐχὶ ὡς ἄλλοτέ ποτε, ὅτε ἐναγεῖς ἔξαρχοι πωλοῦντες ἐξωδίκως οἰκόπεδα μεγάλης ἀξίας εἰς εὐτελεῖς τιμὰς ἐσφετερίζοντο καὶ κατεσπατάλων πρὸς κοινὸν σκάνδαλον τὰ τιμήματα, ἀλλ' ὑπὸ τριμελοῦς ἐπιτροπῆς ἀποτελουμένης ἐξ ἀνδρῶν διατελούντων ἐξ ἀξιώμασι τοῦ ἱεροσολυμικοῦ θρόνου, διακρινομένων δὲ ἐπὶ ἄκρᾳ τιμιότητι, ἀφιλοκερδείᾳ καὶ ἐθνικῷ καὶ ἐκκλησιαστικῷ ζήλῳ, τῇ μεσολαβήσει τοῦ ἁρμοδίου ἐν ἑκάστῳ τόπῳ συμβολαιογράφου, διὰ δημοσίου πλειστηριασμοῦ κατὰ τὰς νομίμους διατυπώσεις.

Διὰ τῶν τιμημάτων τούτων θὰ ἐξοφληθῶσι τὰ χρέη τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ τὸ τυχὸν πλεόνασμα νὰ διατεθῇ πρὸς ἀγορὰν προσοδοφόρων ἀστικῶν κτημάτων ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γῇ, μάλιστα ἐν Ἱερουσαλήμ.

Λυομένου οὕτω τοῦ οἰκονομικοῦ προβλήματος ἀπαλλάσσεται ἡ πρωτίστη τῶν ἐκκλησιῶν τῶν σιδηρῶν δεσμῶν, ἅπερ περισφίγγουσι καὶ ταπεινοῦσι ταύτην ἀναλαμβάνουσα τὴν πρώτην ἀνεξαρτησίαν. Διαθέτουσα δὲ μετὰ τῶν ἠθικῶν, καὶ τῆς ἀναμφισβητήτου ὑπεροχῆς, καὶ τὰ ὑλικὰ μέσα, θέλει προβῇ εὐθαρσῶς εἰς τελεσφόρον ἐθνικὴν καὶ ἐκκλησιαστικὴν δρᾶσιν πατάσσουσα μὲν καὶ κατασυντρίβουσα τὰς πολυωνύμους προπαγάνδας καὶ τούς, ἐκ τῶν κόλπων τῆς Ὀρθοδοξίας ὁρμωμένους, ἐλλοχεύοντας καὶ βουλιμιῶντας, ἱδρύουσα δὲ ἐν πάσῃ πόλει καὶ κώμῃ τοῦ κλίματος τοῦ Ἱεροσολυμικοῦ θρόνου ἑλληνικὰς ἀστικὰς σχολὰς ἀρρένων καὶ θηλέων, μάλιστα ἑλληνικὰ νηπιαγωγεῖα, καὶ ἄλλα ἐθνωφελῆ καταστήματα χάριν τῶν ἀραβοφώνων ἑλληνικῶν πληθυσμῶν τῆς Παλαιστίνης καὶ οὕτως ἀπερισπάστως θέλει βαδίσῃ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀρχαίας εὐκλείας καὶ τοῦ μεγαλείου.

Σάμος

Ι. Ν. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

ΤΟ ΔΕΝΔΡΟΝ ΕΝΘΑ ΑΝΕΠΑΥΘΗ Η ΠΑΝΑΓΙΑ

ΑΘΑΝΑΤΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΟΞΑ

Ἀτυχῶς διὰ τὰ τοσοῦτον ἄκρως ὑψηλὰ καὶ ἀποκλειστικῶς ἐθνικὰ ζητήματα δὲν ἀρκοῦν, οὔτε ὠφελοῦν σχεδὸν αἱ ἀτομικαὶ γνῶμαι τῶν ἁπλῶν ἀστῶν, ἀλλ᾽ ἀπαιτεῖται πολιτειακὴ μέριμνα ἄκρως φιλόστοργος πρὸς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν ζωὴν καὶ τὰς πρὸς τὰ θρησκευτικά μας κειμήλια ὑποχρεώσεις τοῦ Ἔθνους.

Ἓν μόνον λοιπὸν φρονῶ, ὅτι, δὲν δύναται νὰ κρημνισθῇ Δόξα, ἣν ἐπ᾽ αἰῶνας ἀγρύπνως φρουρεῖ τ᾽ὄμμα τῆς πίστεως τόσων ἐλευθέρων καὶ δούλων Ἑλλήνων χριστιανῶν.

Ἀθῆναι

Ζ. Ι. ΒΛΑΣΣΟΠΟΥΛΟΣ
Δικηγόρος

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ

Ἡ ἐν τοῖς Ἁγίοις Τόποις ἐξασφάλισις τῆς πολυτίμου θρησκευτικῆς καὶ ἐθνικῆς παρακαταθήκης τῶν πατέρων ἡμῶν ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν διαθέσεων, ἃς θὰ ἔχωσιν οἱ γενναῖοι πατέρες τῆς Ἁγιοταφικῆς Ἀδελφότητος καὶ ὁ ἐκεῖ ἀνώτατος Ἀρχιλευΐτης, ὅπως ἐξακολουθήσωσι καὶ εἰς τὸ ἑξῆς μετ᾽ αὐταπαρνήσεως τὸν ἱερὸν ἀγῶνα, ὃν ἀπὸ τοσούτων χρόνων τοσοῦτον εὐθαρσῶς διεξάγουσι κατὰ τῶν ποικιλωνύμων αὐτόθι προπαγανδικῶν ἐνεργειῶν. Εἰς τὴν αὐταπάρνησιν καὶ γενναιοδωρίαν τῶν Ἁγιοταφιτῶν πατέρων ὑπὲρ τῶν Ἁγίων Τόπων καλὸν κρίνω, ὅπως σύμπαν τὸ Ἔθνος ἡμῶν, ἐλεύθερον καὶ μή, ἔλθῃ συνεπίκουρον καὶ ἀρωγόν.

Ἐκτὸς τῶν ἀναρτηθησομένων ἐν τοῖς ἱεροῖς ναοῖς καὶ τοῖς σχολείοις κιβωτιδίων πρὸς συλλογὴν ἐράνων, ἕκαστον ἄτομον δέον νὰ πεισθῇ καὶ ὑποχρεωθῇ ὅπως παράσχῃ τὸν ὀβολόν του ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου.

Ἐκτὸς τῶν ἀσημάντων τούτων ποσῶν, ὀλίγοι ζάπλουτοι ὁμογενεῖς, συναισθανόμενοι ὅτι ἡ μεγαλοδωρία των ἐν τοῖς νῦν χρό-

νοις δέον μᾶλλον ἐθνικὸν χαρακτῆρα νὰ φέρῃ παρὰ φιλανθρωπικόν, ἐὰν παρεῖχον μετὰ τοῦ ὀβολοῦ των καὶ δάνειον τῇ Ἁγιοτ. Ἀδελφότητι, χρεωλυτικῶς ἀποσβεσθησόμενον, ἤθελεν ἐπιτευχθῇ ἡ οἰκονομικὴ ἀνακούφισις αὐτῆς. Μόνον δὲ ἐξασφαλιζομένης τῆς οἰκονομικῆς ἀνεξαρτησίας αὐτῆς, ἐξασφαλίζεται ἡ σωτηρία τοῦ Παναγίου Τάφου.

Βοδενὰ

ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ Ι. ΣΤΟΥΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

ΜΙΑ ΑΛΗΘΕΙΑ

Τί περισσότερον τάχα ἔπραξεν ὁ Φαρισαῖος τοῦ Εὐαγγελίου ἀπὸ ἡμᾶς, τοὺς θέλοντας νὰ σώσωμεν τὸν Πανάγιον Τάφον χωρὶς νὰ εἴμεθα *Χριστιανοί;*

Ἀθῆναι

ΝΙΚ. Ι. ΛΑΣΚΑΡΗΣ
Δικηγόρος

ΠΡΟΛΑΒΕΤΕ ΤΟΝ ΟΛΕΘΡΟΝ

Ὁ Ἅγιος Τάφος παραμελούμενος ὑπὸ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἀντί, ὡς προωρίσθη, νὰ χρησιμεύσῃ ὡς τὸ ἀπάτητον βῆμα τῆς Ἀναστάσεως αὐτοῦ, θέλει ἀποβῇ ἡ κρημνώδης ἄβυσσος τοῦ θανάτου του.

Ἀθῆναι

Β. Γ. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ
Δικηγόρος

ΑΘΗΝΑΙ - ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ - ΠΑΡΘΕΝΩΝ - ΠΑΝΑΓΙΟΣ ΤΑΦΟΣ

Ἐὰν ἡ ἀκήρατος δόξα τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνισμοῦ ἀναπαύηται περιλάμπρως ἐπὶ τοῦ Παρθενῶνος, ἡ ὕπαρξις, τὸ μέλλον καὶ ἡ ἐλπὶς τοῦ νεωτέρου ἐρείδονται ἀκραδάντως ἐπὶ τοῦ Παναγίου Τά-

φου. Οἱ ὑποσκάπτοντες ἐκεῖθεν τὰ ἐθνικὰ καὶ ἀπαράγραπτα ἡμῶν δίκαια εἶνε ἐπήλυδες ἅρπαγες, ὅσον καὶ οἱ μάτην ἐπιχειρήσαντες τὰς σταυροφορίας πρὸς κατάκτησιν τῶν Ἁγίων Τόπων.

Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν τῷ ὑλικῷ τούτῳ κόσμῳ πᾶσα διεκδίκησις τοῦ δικαίου ἀπαιτεῖ καὶ τὴν διάθεσιν ὑλικῶν μέσων — πλὴν τῶν ἠθικῶν — φρονῶ, ὅτι πρωτίστως ἡ ὑποστήριξις τῆς οἰκονομικῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας εἶναι ἐκ τῶν συντελεστικωτέρων πρὸς ἀποσόβησιν τῶν παρόντων κινδύνων, καὶ πρὸς τοῦτο πᾶς Ἕλλην Ὀρθόδοξος δέον νὰ σπεύσῃ ὅπως ἀποστείλῃ τὸν ὀβολόν του, εὐχόμενος ὅπως οὐδεὶς ὑστερήσῃ.

Ἰωάννινα

Β. Δ. ΡΕΚΚΑΣ
Ἰατρὸς χειρουργὸς

ΤΟ ΦΩΤΕΙΝΟΝ ΜΝΗΜΕΙΟΝ

Ἡ θρησκεία μας εἶναι μουσεῖον ἐμπεριέχον τὸ φωτεινότερον τῆς λατρείας μας μνημεῖον, τὸν Πανάγιον Τάφον. Ἀλλοίμονον ἂν ἡ αἴγλη του σκιασθῇ ποτέ! Ἡ ψυχή μας — ἐξ ἀνάγκης πρὸς τὴν λατρείαν φερομένη — τίς οἶδε, εἰς ποῖον ἀλλόθρησκον καὶ ἀμαυρὸν μουσεῖον θέλει στεγασθῇ.

Ἀθῆναι

ΜΑΡΙΑ Δ. ΒΕΛΛΗ
Διευθύντρια ἰδιωτ. Παρθεναγωγείου

ΟΜΟΝΟΙΑ ΕΘΕΛΟΘΥΣΙΑ

Τὸ πᾶν ἐκ τῆς θελήσεως τῶν ἔκπαλαι ἐκεῖσε ταχθέντων φρουρῶν ἐξήρτηνται. Ἐὰν οἱ ἅγιοι Πατέρες τοῦ Παναγίου Τάφου θελήσωσι νὰ δείξωσιν αὐταπάρνησιν καὶ ἐθελοθυσίαν, δύνανται ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐξωτερικῆς βοηθείας νὰ σώσωσι τὴν ἱερὰν καὶ σεβα-

σμίαν παρακαταθήκην, ἣν τὸ Πανελλήνιον σύμπαν εἰς αὐτοὺς ἐνεπιστεύθη.

Ὁ Παναγίος Τάφος ἵνα ἀντιστῇ τελεσφόρως εἰς τὰς ἀδίκους καὶ συχνὰς ἐπιθέσεις τῶν ἑτεροδόξων καὶ ματαιώσῃ τὴν ὕπουλον ἐνέργειαν τῶν Ὀρθοδόξων, δέον νὰ καταστῇ ὑλικῶς ἀνεξάρτητος. Ἡ τακτοποίησις δὲ τῶν οἰκονομικῶν του εἶναι ζήτημα ὁμονοίας καὶ ἐθελοθυσίας τῶν Πατέρων τῆς Ἁγιοταφικῆς Ἀδελφότητος.

Ἂς προσκληθῇ ὁ εἰδικὸς καὶ κατάλληλος ἄνθρωπος (καὶ τοιοῦτος δύναται νὰ ὑποδειχθῇ ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος) καὶ ἂς τῷ δοθῇ πλήρης ἐλευθερία ἐνεργείας πρὸς τακτοποίησιν τῶν εἰσοδημάτων καὶ χρεῶν αὐτοῦ.

Ἂς παύσῃ ἡ πολυτέλεια τῆς ἀποστολῆς ἐξάρχων εἰς τὰ διάφορα μέρη, ἀφ' οὗ αὕτη συχνάκις συντελῇ εἰς ἐλάττωσιν τοῦ δημοσίου πλούτου. Ἂς μὴ σκέπτωνται οἱ ἅγιοι Πατέρες ὡς ἄτομα, ἀλλ' ὡς Παναγίος Τάφος, καὶ τότε εἶναι πλέον ἢ βέβαιον, ὅτι οὐδ' ἀνάγκην εἰσφορῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ θὰ ἔχωσιν, οὐδὲ ἡ παρακαταθήκη, ἣν τὸ Πανελλήνιον ἐνεπιστεύθη αὐτοῖς, θὰ διατρέξῃ τὸν ἔσχατον κίνδυνον.

Σμύρνη

Α. Ν. Ψαλτωφ

Ο ΠΑΝΑΓΙΟΣ ΤΑΦΟΣ

Ὁ Παναγίος Τάφος εἶνε οὐ μόνον τὸ θρησκευτικόν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐθνικὸν κέντρον τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ὅλοι οἱ ἐλεύθεροι καὶ δοῦλοι Ἕλληνες πρέπει νὰ ἔχωμεν προσηλωμένην κατὰ γράμμα τὴν ψυχὴν ἡμῶν, ὡς πρὸς ἐθνικὸν ἰδεῶδες, πρὸς τὸν Παναγίον Τάφον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, ὃν ὁ Ἑλληνισμὸς πρῶτος ἐπίστευσε καὶ ἐλάτρευσε, καὶ τῆς θρησκείας τοῦ ὁποίου τὰ θεῖα παραγγέλματα ἀπεκρυστάλλωσε καὶ ἐδίδαξε διὰ τῆς γλώσσης του. Ἡ θρησκεία αὕτη μάλιστα, «ἐγεννήθη αὐτῷ καταφυγὴ ἐν γενεᾷ καὶ γενεᾷ», τὸν διέσωσεν εἰς ὅλους

τοὺς ἐθνικοὺς ζόφους καὶ καταιγίδας, ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ τοῦ τάφου τῆς δουλείας καὶ συνδέει καὶ ζωπυρεῖ τὰ ἁπανταχοῦ τέκνα του, ὡς μία μεγάλη Πανελλήνιος ψυχή.

Καθ' ὑπερτάτην λοιπὸν ἐθνικὴν ἀνάγκην ὁ Πανάγιος Τάφος, τὸ σκήνωμα τοῦ Σωτῆρος τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς, πρέπει νὰ ἦνε καὶ διατηρῆται ἐσαεὶ Ἑλληνικώτατος.

Πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ συγκινηθῶσι, ***νὰ ἐνθουσιασθῶσι, νὰ φαντασθῶσιν*** ὑπὲρ Αὐτοῦ πάντες οἱ ἐλεύθεροι καὶ ἀλύτρωτοι Ἕλληνες. Καὶ ἐκ τοῦ θρησκευτικοῦ καὶ ἐθνικοῦ τούτου φανατισμοῦ θὰ ἐξεγερθῇ Πανελλήνιος Ἱερὸς Ἀγών, καθ' ὃν δύνανται νὰ εὑρεθῶσι τὰ μέσα «πρὸς ἀποσόβησιν τῶν ἐπικρεμαμένων κινδύνων, πρὸς διάσωσιν καὶ διακανόνισιν τοῦ ἐν τῷ Παναγίῳ Τάφῳ ἐθνικοῦ πλούτου, καὶ ἀσφάλειαν αὐτοῦ ἐν τῷ μέλλοντι».

Ἄργος

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Κ. ΒΑΡΔΟΥΝΙΩΤΗΣ
Δικηγόρος

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΕΙΣ ΕΜΜΑΟΥΣ

ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΤΟΠΟΙ

Ὁ ἐπισκεπτόμενος τοὺς ἁγίους τόπους αἰσθάνεται διὰ μιᾶς ὅτι μεταρσιοῦται εἰς σφαῖραν ὑπερκόσμιον, ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἀνυψοῦται, καὶ ἡ διάνοια περιστρέφεται ἀδιαλείπτως περὶ τὰ θεῖα καὶ ὑψηλὰ διδάγματα τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου.

Τοιοῦτόν τι ᾐσθάνθην καὶ ἐγώ, ὅτε, ἐκπληρώσας διακαῆ τοῦ βίου μου πόθον, ἠξιώθην κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο νὰ πατήσω τὴν Ἁγίαν Γῆν, νὰ προσκυνήσω εὐλαβῶς τὸν Πανάγιον Τάφον τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ νὰ ἐπισκεφθῶ τοὺς εἰς ἡμᾶς ἐμπεπιστευμένους Ἱεροὺς Τόπους, ὑπὲρ ὧν εὔχομαι τὴν γενικὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ συνδρομήν.

Ἀθῆναι

† Π. Κ. ΤΑΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΙ ΘΥΣΙΑΙ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ

Αἱ ἐπιδρομαί, καθ᾽ ὧν παλαίει ὁ ἐν Παλαιστίνῃ Ἑλληνισμὸς καὶ οἱ πολλαπλοῖ κίνδυνοι, οὓς διατρέχει ἡ Σιωνῖτις Ἐκκλησία δὲν ἀποτρέπονται δι᾽ «Ἐθνικῶν Λευκωμάτων», ἀλλὰ διὰ πανελληνίων θυσιῶν καὶ ἐργασίας συστηματικῆς καὶ ἐνδελεχοῦς, ἧς τὴν ἐπείγουσαν ἀνάγκην δὲν κατενόησεν ἔτι τὸ ἐλεύθρον κράτος.

Ἀθῆναι

ΝΙΚ. Π ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
Δικηγόρος

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Ἡ ἀδελφοποίησίς των παρὰ τὸν Πανάγιον Τάφον

Μολονότι αἰσθάνομαι ὅτι δὲν ἔχω πολὺ στενὴν σχέσιν πρὸς τὸ «Πανελλήνιον Λεύκωμα τοῦ Παναγίου Τάφου», τὸ ὁποῖον

ὡς ἐκ τῆς σοβαρότητος τοῦ σκοποῦ, ἔχει ἀνάγκην τῆς συνεργασίας τῶν πρώτων λογογράφων τοῦ Ἔθνους, τολμῶ οὐχ ἧττον νὰ σημειώσω κι' ἐγὼ ὀλίγας σκέψεις, ὑπείκων εἰς ὑποχρεωτικὴν αἴτησιν.

Ἤθελα νὰ ὑπερημμυνόμην τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐναντίον τῶν δῆθεν ἀσυμφωνιῶν αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἑλληνισμὸν καὶ τὸν πολιτισμόν, καὶ ἤθελα νὰ ἐτόνιζα ὅτι τὸ νέον δόγμα τῆς ἀλληλοβοηθείας ἐν τῇ τρομερᾷ βιοπάλῃ ἀντὶ τῆς ἀλληλοφαγίας, δὲν εἶνε τι νέον, ἀλλ' ὅτι εἶνε συμπέρασμα τοῦ Χριστιανικοῦ «ἀγαπᾶτε ἀλλήλους». Ἐὰν δὲ εἰς τὰ ἐκλεκτὰ πνεύματα ἐγεννήθησαν ἰδέαι κάπως καθαρώτεραι καὶ ὑψηλότεραι τῶν ἰδεῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι εἰς τὰ πλήθη καὶ τὰ ἔθνη οὔτε ἐννοήθη ἀκόμη καλῶς οὔτε ἐφηρμόσθη ὡς δεῖ ἡ θαυμασία κοινωνικὴ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ. Δυνάμεθα μάλιστα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ θρησκεία ἔγεινε πολιτικὸν ζήτημα, ὅτι τὴν ἐξεμεταλλεύθησαν τὰ ἄτομα, τὰ κόμματα, τὰ ἔθνη ἐν τῷ τρομερῷ διεθνεῖ ἀγῶνι, διὰ τὴν ὕπαρξιν καὶ τὴν ἐπικράτησιν, διὰ μέσων ὅλως ἀντιθέτων πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ τὸ γράμμα τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Εἶνε δὲ ἐπίσης ἀληθὲς ὅτι καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν πολιτισμένην ζωὴν τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς ὁ Χριστιανισμὸς δὲν ἐφηρμόσθη τελείως, καὶ ὅτι οἱ μεγαλοφυιεῖς καὶ οἱ πρακτικοὶ κοινωνιολόγοι δὲν ἐξήνεγκον ἰδέας καθαρωτέρας καὶ τελειοτέρας σχεδὸν ἐκείνων, ἃς εἶπεν καὶ ὑπενόησεν ἡ θαυμασία κοινωνιολογικὴ διδασκαλία τοῦ Ὄρους Ἐλαιῶν.

Ὁ πρόεδρος π. χ. τῆς πρακτικῆς, τῆς μεγαλοφυοῦς καὶ πολιτισμένης Ἀμερικανικῆς Δημοκρατίας Θ. Ρούζβελτ, εἰς ἕνα του λόγον ἐπὶ τῆς δραστηρίας βιοπάλης τῶν νεωτέρων χρόνων εἶπεν, ὅτι αἱ νέαι ἰδέαι ἀντι λαμβάνονται τὸν εὐγενῆ βιοπαλαιστήν, ἀγαπῶντα τὸν φίλον καὶ ἀντίπαλον αὐτοῦ, βμηθοῦντα αὐτόν, ἀλλ' ὅμως καὶ νικῶντα αὐτὸν ἐν τῇ αὐστηρᾷ πάλῃ τῆς ζωῆς — ἐὰν οὗτος τυγχάνει ἀσθενέστερος καὶ κατώτερος. Εἶνε τοῦτο θέλησις τῆς φύσεως, ἥτις τελειοποιεῖ καὶ διατηρεῖ τὰ ἰσχυρὰ καὶ ὡραῖα

της πλάσματα καὶ ἐξαφανίζει τὰ ἀδύνατα καὶ ἐξηντλημένα. Τοῦτο βεβαίως συμφωνεῖ μὲ τὸ «ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν» δὲν συμφωνεῖ ὅμως πρὸς τὴν «μακαριότητα τῶν πτωχῶν τῷ πνεύματι». Ἀλλ' ὅμως τίς θὰ τολμήσῃ νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι ἐφαρμόζῃ τὸ νεώτερον τοῦτο θαυμάσιον δόγμα ; Ποῖον ἄτομον τὸ ὁποῖον θέλει νὰ ζήσῃ, νὰ κερδίσῃ, νὰ λάβῃ μίαν θέσιν, ποῖον ἔθνος Χριστιανικὸν ἀγαπᾷ τὸν ἀντίπαλόν του καὶ μόνον εἰς τὴν δικαίαν πάλην σπεύδει νὰ νικήσῃ αὐτόν ; Οὐδέν. Τοὐναντίον μάλιστα, βλέπομεν ὀρθόδοξα χριστιανικὰ ἔθνη μισοῦντα ἄλληλα θανασίμως, καταδιώκοντα, ῥᾳδιουργοῦντα, δολοφονοῦντα, ἀπειλοῦντα νὰ ἐκδιώξουν ἡμᾶς αἴφνης, ἐκ τῶν ἰδίων ἡμῶν ἑστιῶν διὰ νὰ ἐγκατασταθοῦν αὐτὰ εἴτε πολιτικῶς εἴτε μόνον θρησκευτικῶς, ὡς συμβαίνει ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει καὶ ὡς ἀπειλεῖται ἐν τῷ Παναγίῳ Τάφῳ. Ποῦ εἶνε ἡ ἀγάπη καὶ ποῦ εἶνε ἡ δικαιοσύνη ἐν τῇ ἐθνικῇ ταύτῃ βιοπάλῃ ; Ποῦ τὰ δόγματα τῆς θρησκείας, τῆς ἀμοιβαίας ἀγάπης καὶ ἀλληλοβοηθείας ; Οὐδαμοῦ βεβαίως· εἶνε τοὐναντίον προσχήματα εἶνε ψεύδη, εἶνε μέσα πολιτικῶν ἐπιδιώξεων ἀδίκων καὶ ἁρπακτικῶν. Δὲν ἔχει οὕτως ; Λοιπὸν νὰ παύσουν ἐκ μέρους μας τοὐλάχιστον τὰ προσχήματα. Νὰ παύσῃ ἡ ἀγάπη, ἡ ἀδελφοποίησις τῶν ὀρθοδόξων ἐθνῶν, νὰ κηρυχθῇ ὁ ἀκήρυκτος πόλεμος, καὶ ἀφοῦ μᾶς ἐπιτίθενται, ἀφοῦ μᾶς ἀδικοῦν, ν' ἀμυνθῶμεν. «Ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος» λέγει ἡ Διαθήκη. «Ἡ καλλιτέρα ἄμυνα εἶνε ἡ ἐπίθεσις», λέγει ὁ Μόλτκε. Ἂς ἀντιδράσωμεν διὰ θυσιῶν χρηματικῶν, δι' ἔργων παρὰ τῇ κοινῇ γνώμῃ τῆς Εὐρώπης, διὰ πολιτικῶν καὶ διπλωματικων ἐνεργειῶν, διὰ πάλης λυσσώδους καὶ ἀρχεγόνου. Ἐὰν δὲ κατωρθώσωμεν νὰ σώσωμεν ὅ,τι ὁρμοῦν νὰ μᾶς ἁρπάξουν τὰ διάφορα ἔθνη, θὰ εἴμεθα πολὺ Χριστιανοὶ καὶ πολὺ πολιτισμένοι ἐὰν δηλώσωμεν διὰ τῆς νίκης ἡμῶν ὅτι εἴμεθα μὲν εὐγενεῖς, ἀγαπῶμεν τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν, βοηθοῦμεν αὐτοὺς ὅσον δυνάμεθα, ἀλλὰ σπεύδομεν καὶ νὰ νικήσωμεν αὐτοὺς ἐν τῇ αὐστηρᾷ βιοπάλῃ ἐν ᾗ ἀμυνόμεθα.

Πιθανὸν ὁ Ἑλληνισμός, ὁ πολιτισμὸς καὶ ὁ Χριστιανισμὸς νὰ

ἔχουν ἀσυμφωνίας τινάς. Ἐν τῇ πάλῃ ὅμως τοῦ Ἑλληνισμοῦ κάτω ἐκεῖ εἰς τὸν Ἅγιον Τάφον κατὰ τοῦ λεγομένου ὁμοδόξου Χριστιανισμοῦ, — ὁ πολιτισμός, ὁ ἑλληνισμὸς καὶ ὁ Χριστιανισμὸς *ὁμοφώνως*, ἐπιβάλλουσιν εἰς τὸ ἑλληνικὸν Ἔθνος τὸ παράγγελμα:

— Παλαίσατε καὶ νικήσατε!

Ἀθῆναι

Σ. ΖΩΓΡΑΦΙΔΗΣ
Ἰατρὸς πολεμικοῦ ναυτικοῦ

ΑΙ ΑΘΗΝΑΙ ΚΑΙ ΤΑ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΑ

Ἡ Ἑλλὰς ἐγέννησε τοὺς φιλοσόφους καὶ ἡ Παλαιστίνη τοὺς προφήτας. Καὶ οἱ μὲν φιλόσοφοι διὰ τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης ἀνεκάλυψαν τὸν ἕνα καὶ μόνον Θεόν, οἱ δὲ προφῆται διὰ τοῦ προγνωστικοῦ αὐτῶν πνεύματος προεῖπον τὴν ἔλευσιν τοῦ Μεσσίου.

Ὅτε πρὸ δέκα καὶ ἐννέα αἰώνων ἐνεφανίσθη εἰς τὸν κόσμον ὁ Ἰησοῦς, οἱ Ἰουδαῖοι ἐζήτουν θαύματα ὅπως παραδεχθῶσιν αὐτὸν ὡς Μεσσίαν, οἱ Ἕλληνες ὅμως ἀσπασθέντες τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ ὡς σοφὴν ἐκήρυξαν αὐτὴν εἰς σύμπαντα τὸν κόσμον διὰ τῆς παγκοσμίου τότε γλώσσης αὐτῶν.

Ἔκτοτε τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος συνδεθὲν θρησκευτικῶς μετὰ τῆς Ἱερουσαλὴμ καθιέρωσε δύο τόπους λατρείας, τὰς Ἀθήνας καὶ τὰ Ἱεροσόλυμα. Ἐφ' ὅσον λοιπὸν αἱ Ἀθῆναι μετὰ τῆς Ἀκροπόλεως θέλουσιν ὑπομιμνήσκει τοὺς Ἕλληνας τὸ ἐπιστημονικὸν καὶ καλλιτεχνικὸν μεγαλεῖον τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, καὶ ἐφ' ὅσον ὁ Γολγοθᾶς τῆς Ἱερουσαλὴμ τὸν θάνατον τοῦ Ἰησοῦ ὑπὲρ τῆς ἱερᾶς θρησκείας, ἥτις ἐδιδάχθη εἰς τοὺς ἀνθρώπους διὰ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, οἱ Ἕλληνες ὀφείλουσι νὰ περιφρουρῶσι τὸν τάφον τοῦ Χριστοῦ, ὡς ἴδιον αὐτῶν θρησκευτικὸν μνημεῖον, καὶ τὰς φυλακάς, ἐν αἷς ἀπέθανεν ὁ Σωκράτης ὑπὲρ τῆς φιλοσοφίας, ὡς

τόπον προσκυνήσεως, ἴσον τῇ δόξῃ πρὸς τὸ κορύφωμα τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης, τὸν Παρθενῶνα.

Ἀθῆναι

Π. Καστριωτης
Ἔφορος τῶν ἀρχαιοτήτων

ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ — ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ

Ὁ Ἰουδαϊσμὸς καὶ Χριστιανισμός, ὁ Ἑλληνισμὸς καὶ ὁ Χριστιανισμός, δυνατὰ εἶνε συνδεδεμένοι. Ἰουδαϊσμός, Ἑλληνισμὸς καὶ Χριστιανισμὸς εἶνε ἡ Τριὰς πρὸς ἣν ἡ ἀνθρωπότης ὀφείλει τὰ πάντα.

Ὡς ἡ Ἑβραϊκὴ θρησκεία ἐχρησίμευσεν ὡς προπαρασκευὴ εἰς τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν, ὡς ἡ Παλαιὰ Γραφὴ εἶνε καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ βιβλίον, ἡνωμένον καὶ μετὰ τῆς Καινῆς Διαθήκης, τῆς κηρυττούσης τῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον Ἀγάπην, τὴν ἀποτελοῦσαν τὸν ἠθικὸν νόμον, τὸ συμπλήρωμα τοῦ θείου νόμου, οὕτως ἡ Ἑλληνικὴ φιλοσοφία διὰ τοῦ Πυθαγόρου, τοῦ Σωκράτους καὶ τοῦ Πλάτωνος, τῶν διδαξάντων τὸν Θεόν, καὶ τὴν ἀϋλότητα καὶ τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς, προετοίμασαν τὸν χριστιανισμόν, ὅστις εἶνε συμπλήρωμα τῆς Ἑλληνικῆς σοφίας, τῆς θεϊστικῆς Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας. Λοιπὸν ὁ Ἕλλην ἐμόρφωσε κοινωνίαν δυναμένην σὺν τῷ χρόνῳ νὰ κατακτήσῃ τὸ μεγαλεῖον τῆς χριστιανικῆς σοφίας καὶ ν' ἀσπάζηται ἀσμένως τὴν θρησκείαν τῆς ἀγάπης.

Πρὸς ἔτι εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν συνεγράφησαν τὰ θεῖα καὶ συνεπῶς ἀθάνατα τοῦ χριστιανισμοῦ συγγράμματα, θαῦμα καὶ αὐτὸ τῆς φιλολογίας τῆς Ἑλλάδος.

Οἱ μεγάλοι τῆς ἐκκλησίας πατέρες ἐμπνευσθέντες καὶ ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν σοφίαν ἐφάνησαν μεγάλοι, μέγιστοι.

Εἷς τούτων, ὁ Ἰουστῖνος κηρύττει: «οὐκ ἀλλότρια τὰ Πλάτωνος δόγματα τοῦ Χριστοῦ». Ἄρα Ἑλληνισμὸς καὶ Χριστια-

νισμὸς εἶνε συγγενεῖς. Αἱ Ἀθῆναι καὶ ἡ Ἱερουσαλὴμ εἶνε δύο μητροπόλεις, πρὸς ἃς ἡ ἀνθρωπότης τὰ πάντα ὀφείλει.

Ὁ Ἕλλην γίνεται κατὰ πρῶτον ἀπόστολος Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἔπειτα ἀπόστολος τῆς χριστιανικῆς Ἀγάπης. Σὺν τῷ χρόνῳ ὁ Ἑλληνισμὸς καὶ ὁ Χριστιανισμὸς γίνονται συνεγγεῖς, γίνονται τὸ αὐτό. Ἡ πολύτιμος καὶ σωτήριος αὕτη δυὰς ἐχρησίμευσε διὰ νὰ δώσῃ τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν δύναμιν διὰ τὴν ἀνάστασιν τῆς Ἑλλάδος πρὸς θρίαμβον τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Σήμερον ζητεῖται ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ ὁ Ἑλληνικὸς ὀβολός.

Πάντες ἀνεξαιρέτως ὀφείλομεν κατὰ καθῆκον νὰ συνδράμωμεν, οὐχὶ μόνον ὡς Χριστιανοὶ ἀλλὰ κυρίως καὶ ὡς Ἕλληνες. Πρέπει νὰ συνδράμωμεν μὲ τὴν ὑποχρέωσιν ἐκείνην ἣν ἔχει ὁ υἱὸς νὰ συνδράμῃ τὸν πατέρα, ἀφοῦ οἱ πατέρες ἡμῶν ἀπὸ χιλιάδων ἐτῶν συνειργάσθησαν ὑπὲρ τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀφοῦ πρόκειται περὶ ζητήματος ὄντως ἐθνικῆς σημασίας.

Ζάκυνθος

ΣΠΥΡ. ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΕΚ ΤΟΥ ΓΟΛΓΟΘΑ

ΠΑΝΑΓΙΟΣ ΤΑΦΟΣ

Ἔμπλεως ἀρρήτου ἐθνικῆς ἀθυμίας χαράσσω τὰς γραμμὰς ταύτας περὶ τοῦ *Παναγίου Τάφου, τῆς Ἱερᾶς Ἀκροπόλεως τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδοξίας*, τοῦ, ὡς μὴ ὤφειλεν, *ἡμιαγνώστου* τούτου *Τόπου*, καὶ σχεδὸν ἀδιαφόρου ἡμῖν τοῖς Ἐλευθέροις Ἕλλησιν.

Ἅπαν τὸ Ἑλληνικὸν ἀναμνησθήτω, ἔστω καὶ τὴν ὑστάτην ὥραν, ὅτι Στῦλοι τοῦ δούλου Γένους ὑπῆρξαν καὶ ὑπάρχουσι τὰ Ἑλληνικὰ Ὀρθόδοξα Πατριαρχεῖα καὶ οἱ Ἅγιοι Τόποι.

Διὰ τοῦτο ἡ οὕτως ἀπανθρώπως καὶ ἀγνωμονέστατα ἡμῖν πολιτευομένη μεγάλη ἀπὸ Βορρᾶ Δύναμις αὐτοῦ τὴν ἐξόντωσιν ἐπιμόνως διώκουσαι, κατ' αὐτῶν συστηματικῶς βάλλει καὶ αὐτῶν τὴν ἐκπόρθησιν ἀλληλοδιαδόχως βυσσοδομεῖ.

Πρὸς ἐμβριθῆ δὲ κατανόησιν διὰ τὸ πολὺ τοὐλάχιστον κοινόν, τὸ ὅλως ἀδαές, τῶν ἐνδεδεγμένων ὑπὲρ δυνατῆς διασώσεως ἑνὸς τῶν τιμαλφεστέρων καὶ σημαντικωτέρων τούτων ἐθνικῶν Στύλων, προτακτέον βραχύτατον ἱστορικόν.

Ἐν Παλαιστίνῃ πρὸ τοῦ ις' αἰῶνος ἦσαν ἄγνωστοι αἱ προπαγάνδαι καὶ κατ' ἀκολουθίαν καὶ ὁ προσηλυτισμός.

Εἰρήνη δ' ὄντως ἀπὸ Θεοῦ ἐβασίλευεν ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γῇ, τῶν Χριστιανῶν, ἄνευ διακρίσεως φυλετικῆς, ὑπὸ τῶν Πατριαρχῶν καὶ τῆς Ἁγιοταφικῆς Ἀδελφότητος χειραγωγουμένων εἰς τὴν ἀληθῆ κατὰ Χριστὸν πίστιν. Κατὰ τὸ 1517 ὅμως ἔτος, ἐνεφανίσθησαν δέκα Φραγκισκανοί, οἵτινες, ὑπὸ μορφὴν προβάτων, λαβόντες ἐπ' ἐνοικίῳ παρὰ τῶν ἡμετέρων ἓν Μοναστήριον, σὺν τῷ χρόνῳ ἐπολλαπλασιάσθησαν εἰς εἴκοσι καὶ εἶτα εἰς τριάκοντα, μὴ ἔχοντες δ' ἐν Ἱερουσαλὴμ μηδὲ ποίμνιον, μηδὲ δικαιώματα, μετῴκησαν οἱ παμπόνηροι Μαρωνιτικάς τινὰς οἰκογενείας, ἀφειδῶς εἰς ἐνοίκια καὶ εἰς συντήρησιν αὐτῶν δαπανῶντες καὶ εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀναστάσεως ἁπλῶς μόνον εἰσερχόμενοι, ἀδείᾳ πάντοτε τῶν ἡμετέρων. Οἱ οὕτω ταπεινὴν ἐπὶ δύο ὅλους αἰῶνας θέσιν κατέχον-

τες, κατώρθωσαν διὰ δωροδοκιῶν παρὰ τῇ Κυβερνήσει, καὶ διὰ παντοίων ἄλλων δολίων μέσων, οὐ μόνον ἐν τοῖς Ἁγίοις Τόποις νὰ ἐγκαταστῶσιν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀναστάσεως καὶ ἐν τῷ τῆς Βηθλεὲμ νὰ ἱερουργῶσι καὶ νὰ ψάλλωσιν ἐν ὀργάνοις. Ὅθεν ἐδέησε νὰ διεξαγάγωσιν ἀγῶνα ἐπιμοχθότατον πρὸς αὐτοὺς οἱ ἡμέτεροι, ἔν τε Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὅπου ἐξ ἀνάγκης προσήρχοντο οἱ Πατριάρχαι, παλαίοντες καὶ κατ' αὐτῶν τῶν πρέσβεων τῆς Εὐρώπης τῶν προστατευόντων τοὺς ἅρπαγας.

Πρὸς τούτοις, καὶ ἄλλος ἐχθρὸς οὐχ ἧττον ἐπικίνδυνος ἐπῆλθεν, οἱ Ἀρμένιοι, οἵτινες διὰ τοῦ ἀμυθήτου αὐτῶν πλούτου, καὶ διὰ τῶν ὁμοδόξων Κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων, μεγάλην παρὰ τῇ Πύλῃ ἀσκοῦντες ἰσχύν, ἐπειρῶντο ν' ἀφαρπάσωσιν Ἱερὰ Προσκυνήματα. Ἐπὶ πλέον ἀγὼν κρατερώτατος διεξάγεται ὑπὸ τῆς Ἀδελφότητος πρὸς διατήρησιν τῶν ἐν πληθώρᾳ κατοικούντων τὴν Παλαιστίνην Ἀραβοφώνων ἐν τῇ Ὀρθοδοξίᾳ, ἀφ' ἧς οἱ Λατῖνοι ἀπὸ τοῦ 16ου αἰῶνος, οἱ δὲ Προτεσάνται ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ παρελθόντος, καὶ ἰδίᾳ ἀπὸ τοῦ 1835, καὶ ἰδιαίτατα ἀπὸ τῆς κατὰ τὸ 1839 ἱδρύσεως ἐν Ἱερουσαλὴμ ἀγγλικοῦ προξενείου, πειρῶνται ν' ἀποσπάσωσιν αὐτούς. Καὶ τοῦτο ὅπως ἀποκτῶσι μείζονα δικαιώματα. Τὸν προσηλυτισμὸν οὗτοι διενεργοῦσι δι' ἀνεγέρσεως ναῶν, μοναστηρίων, σχολείων, διὰ διδαχῆς, διὰ παροχῆς δωρεὰν ἰατρῶν καὶ φαρμάκων, δι' ἱδρύσεως νοσοκομείων, ἔτι δὲ καὶ χρημάτων.

Ἀλλ' εἰς ἐπίμετρον, τῷ 1845, συνέστη ἡ Παλ. Ρωσσικὴ ἑταιρεία ἡ νῦν ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς ἐπισήμου Ρωσσίας καὶ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Μεγάλου δουκὸς Σεργίου δρῶσα, ἥτις τὰ αὐτὰ ἐφαρμόζουσα μέσα, πειρᾶται, κατὰ τὰ πανσλαυϊστικὰ αὐτῆς σχέδια, νὰ ἐκσλαυίσῃ τοὺς Ἀραβοφώνους, νὰ καταλάβῃ τὰ Πατριαρχεῖα, διαθέτουσα ἀφθονώτατον χρῆμα εἰς ἐξαγορὰν ἐκτεταμένων γαιῶν, εἰς ἀνίδρυσιν μεγαλοπρεπῶν ναῶν, εἰς ἀνέγερσιν

Ἱεραποστολικῶν καθιδρυμάτων, δίκην φρουρίων, εἰς ἐγκατάστασιν νοσοκομείων, ἀσύλων καὶ λοιπῶν.

Κατὰ τοιούτων πολυμόρφων, πολυμηχάνων καὶ πανισχύρων ἐχθρῶν τῆς θρησκείας καὶ τοῦ Γένους ἡμῶν ἀντεπεξερχομένη ἡρωϊκώτατα ἡ Ἀδελφότης, δέον νὰ διαθέσῃ τὰ αὐτὰ τοῖς πολεμίοις μέσα, δαπανῶσα *ὑπὲρ τὰς δεκακισχιλίας λιρ*. πρὸς συντήρησιν 83 σχολῶν, ἀνὰ τὴν Παλαιστίνην, ὧν 40 Παρθεναγωγεῖα μετὰ δεκαπεντακισχιλίων ἐν ὅλῳ ἀραβοφώνων παίδων, πλὴν τῆς ἐν Ἱερουσαλὴμ ἀστικῆς σχολῆς, ἐν ᾗ σπουδάζουσι περὶ τοὺς 80 ἑλληνόπαιδας. *Περὶ τὰς δισχιλίας καὶ ὀκτακοσίας λιρ*. πρὸς συντήρησιν τῆς Θεολογικῆς σχολῆς τοῦ Σταυροῦ, ἐν ᾗ τρεφόμενοι σπουδάζουσιν 60 κατ' ἔτος μαθηταὶ Ἕλληνες, πλὴν 2 ἢ 4 ἀραβοφώνων, οἷς δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ὑπερβῶσι τὴν 5ην τῆς σχολῆς τάξιν. *Περὶ τὰς δισχιλίας καὶ ἡμισείας λιρ*. ὑπὲρ τοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ νοσοκομείου μετὰ δύο ἰατρῶν καὶ 80 κλινῶν, *ἄλλας δὲ τρισχιλίας λιρ*. πρὸς συντήρησιν πάντων τῶν ἀραβοφώνων Ἱερέων. *Περὶ τὰς εἰκοσιπεντακισχιλίας λιρ*. πρὸς ἀπότισιν τῶν φόρων τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ ἀραβοφώνων καὶ τῶν ἐνοικίων αὐτῶν. *Προσέτι πεντακοσίας λίρ*. πρὸς διανομὴν αὐτοῖς ἄρτου, ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος. *Ἄλλας χιλίας λίρ*. ὡς Πασχάλιον δῶρον τοῖς κυβερνητικοῖς ὑπαλλήλοις. *Περιπλέον δισχιλίας λίρας* εἰς διαφόρους Ἐφένδας ὡς σύνταξιν, επ' ἀμοιβῇ τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτῶν ἢ τῶν γονέων των ὑπὲρ τῆς ἀγωνιζομένης Ἀδελφότητος. *Περὶ τὰς δεκακισχιλίας λιρ*. πρὸς συντήρησιν πάντων τῶν Ἀδελφῶν, περὶ τοὺς διακοσίους ὄντων, καὶ τελευταῖον, *περὶ τὰς πεντακισχιλίας λιρ*. κατὰ μέσον ὅρον, ἐνιαύσια ἔξοδα.

Εἰς τὰς κατ' ἔτος ὑπὲρ τὰς *ἑξηκοντακισχιλίας λίρας* δαπάνας ταύτας ἡ Ἀδελφότης μέχρι τοῦ 1846 — 1873 ὑπερεπήρκει ἐκ τῶν κολοσσιαίων προσόδων, τῶν ἐν τῇ Μολδοβλαχίᾳ καὶ ἐν Βεσσαραβίᾳ ἀπεράντων κτημάτων, τῶν παρ' Ἑλλήνων ἡγεμόνων δωρουμένων, εἰς ἃς προσετίθεντο καὶ τὰ ἐλέη τῶν εὐσεβῶν προσκυνητῶν, οὕτως ὥστε ἐκ τῶν περισσευμάτων ἡ Ἀδελφότης

προέβη εἰς ἀγορὰν καὶ κατασκευὴν πλείστων καὶ ἐκτενῶν κτημάτων ἔν τε τῇ Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν Ἰόππῃ. Ἀλλὰ δυστυχῶς, καὶ παρὰ τὰ τεθεσπισμένα καὶ κεκυρωμένα διὰ διεθνοῦς πράξεως δίκαια τῶν Ἁγίων Τόπων, κατὰ τὰ ἐν Παρισίοις καὶ Βερολίνῳ συνέδρια, ὑπὸ τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, χεῖρες ἱερόσυλοι καὶ αὐθαίρετοι καὶ ἀσεβεῖς τῶν ἡγεμόνων Κούζα καὶ Καρόλου, τοῦ νῦν φίλου ἡμῶν, τὰς μὲν ἐκ Μολδοβλαχίας προσόδους ὁλοσχερῶς ἀφήρπασαν τοῦ Παναγίου Τάφου, τὰς δὲ τῶν ἐκ Βεσσαρίας τοιαύτας ἡ Ἁγία Ρωσσία τῇ εἰσηγήσει πάντως τῆς Π. Ἑταιρείας ἐπὶ σκοπῷ κατασυντριβῆς τῶν οἰκονομικῶν τῆς Ἀδελφότητος πρὸς εὐκολωτέραν οὕτως ἐπιτυχίαν τῶν καταχθονίων σχέδιών της ἀπέκοψε, μόνον δὲ συνεπείᾳ ἐντόνων διαμαρτυριῶν τῆς Ἀδελφότητος, καὶ μᾶλλον ἵνα ῥίψῃ *στάκτην* εἰς τὰ ὄμματα θρησκολήπτου λαοῦ, ἔστερξε νὰ παρέχῃ ἐτησίως τῇ Ἀδελφότητι μόνον τὰ τρία πέμπτα τῶν ἀνηκουσῶν αὐτῇ προσόδων, ἤτοι *τριάκοντα καὶ ὀκτὼ* (ἀριθ. 38) χιλ. λιρ. αἵτινες μὲ τὰ ἄνω μνημονευόμενα ἐλέη τῶν εὐσεβῶν προσκυνητῶν ἀποτελοῦσι τὸ μόνον τακτικὸν εἰσόδημα. Ἐντεῦθεν τοῖς πᾶσι κατάδηλον ὅτι, ἡ προτέρα οἰκονομικὴ εὐρωστία τῆς Ἀδελφότητος σοβαρώτατα διαταραχθεῖσα, ἐξαναγκάζει αὐτὴν νὰ συνάπτῃ ἀπὸ ἐτῶν δάνεια ἐτησίως ἐκ δεκαπεντακισχιλίων λιρῶν πρὸς ἐπάρκειαν τῶν ἀναγκῶν της, ἐπ' ἐγγυήσει τῶν ἐν Παλαιστίνῃ κτημάτων αὐτῆς· καὶ οὕτω σήμερον ἄχθεται ὑπὸ βάρος χρέους διακοσίων χιλιάδων λιρῶν, ὁλονὲν αὐξανομένου, δι' ὃ ἀποτίει *εἰς τόκους δεκαὲξ χιλιάδων λιρῶν* κατ' ἔτος.

Ἡ Ἁγιοταφικὴ λοιπὸν ἀδελφότης, μεθ' ὅλον τὸν ἀληθῆ ἡρωισμόν της, μεθ' ὅλην τὴν αὐταπάρνησίν της, μεθ' ὅλον τὸν ἔνθεον ζῆλον της ὑπὲρ τῆς κληροδοτηθείσης αὐτῇ Ἱερᾶς Παρακαταθήκης, ἀφιεμένη *εἰς ἑαυτήν*, προώρισται ἀναποδράστως νὰ κύψῃ γρήγορα ἢ ἀργὰ ὑπὸ τὸ δυσβάστακτον ἄχθος τῆς προϊούσης οἰκονομικῆς ἐξαντλήσεως, μάλιστα δὲ ἂν ἡ *Παλ. ἑταιρεία* ἐπιδιώξῃ σὺν τῷ χρόνῳ *τὴν βαθμιαίαν περικοπὴν* ἢ καὶ *τὴν τελείαν κατάργησιν* τῆς παροχῆς τῶν εἰρημένων *τριάκοντα καὶ ὀκτὼ χιλ. λιρῶν*

τῶν ἐκ Βεσσαραβίας, πάραυτα ἐπισκήπτει *ἀκαριαῖος ὁ θάνατος τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἀδελφότητος*. Πρὸς τὴν ἀπευκταίαν δὲ ταύτην περιπέτειαν, καίτοι μετὰ δέους πρέπει ν' ἀτενίζωμεν, οὐχ ἧττον, κατ' ἐμέ, ἐπιτάσσεται ἐκ τῶν ὀδυνηρῶν τοῦ παρελθόντος παθημάτων, νὰ παρασκευαζώμεθα, προνοοῦντες ὡς αἱ *φρόνιμοι Παρθένοι*.

Ἐκ τῶν εἰρημένων σαφέστατα καταδείκνυται ὅτι, τὸ ζήτημα περὶ διασώσεως τῶν δικαιωμάτων τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἀδελφότητος καὶ τῶν Ἱερῶν προσκυνημάτων τοῦ Παναγίου Τάφου εἶνε κατ' ἐξοχὴν *οἰκονομικὸν ζήτημα πρωτίστως χρήματος*. Δεῖ, δεῖ χρημάτων, καὶ ἄνευ αὐτῶν οὐδὲν ἐστι γενέσθαι τῶν δεόντων· κατὰ Δημοσθένην.

Συντόμως εἰπεῖν, ἡ Ἁγιοταφικὴ ἀδελφότης ἔχει νῦν ἔλλειμμα ἐτήσιον δέκα καὶ πέντε χιλ. λιρῶν, καὶ χρέος διακοσίων χιλ. λιρῶν, τὸ δὲ δὴ χείριστον, ὁλονὲν μοιραίως αὐξανόμενον. Ἐνδείκνυνται ἄρα ἐπειγόντως, κατ' ἐμέ, τάδε.

1ον. Ἡ ἀμελλητὶ τακτικὴ ἐνιαυσία ἐπικουρία τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως δι' εἰκοσακισχιλίων λιρῶν, ὧν αἱ δεκαπέντε πρὸς κάλυψιν τοῦ ἐλλείμματος, καὶ κατάπαυσιν οὕτω τῆς ὀλεθριωτάτης αὐξήσεως τοῦ χρέους, αἱ δὲ πεντακισχίλιοι λίραι πρὸς σχηματισμὸν ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου ἐν τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ κατατιθέμεναι.

2ον. Ἡ ταχίστη ἀποστολὴ παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ὑπερόχου καὶ καταλλήλου προσώπου, ὅπως ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου καὶ τοῦ σκευοφύλακος κ. Εὐθυμίου μελετήσαντες ἐμβριθῶς τὰ οἰκονομικὰ δυνηθῶσι νὰ καθορίσωσιν ἀσφαλῶς τοὺς ὑπάρχοντας πόρους καὶ νὰ ὑποδείξωσι μονίμους.

3ον. Ἡ μετὰ τὴν ἀνωτέρω ἐργασίαν, ἐγγυήσει ἐν ἀνάγκῃ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, διακανόνισις χρεωλυτικῶς τῆς ὀφειλῆς μετὰ τῶν Τραπεζῶν Ἐθνικῆς καὶ τῆς τῶν Ἀθηνῶν.

4ον. Ἡ ἐν τάχει σύστασις μεγάλης *Παλαιστινείου Ἑλληνικῆς*

Ἑταιρείας μὲ ἕδραν τὰς Ἀθήνας καὶ μέλη χιλιάδας Ἑλλήνων ἐκ τῶν ἁπανταχοῦ γῆς, ἥτις ἐκ τῶν εἰσπράξεών της α') νὰ ἐκδίδῃ μηνιαῖον κατ' ἀρχὰς περιοδικὸν Ἑλληνιστὶ καὶ Γαλλιστὶ πρὸς μελέτην ἐμβριθῆ τῶν σχετικῶν ζητημάτων, πρὸς ἐρρωμένην ἀντίκρουσιν τῶν ἐναντίων καὶ τῶν διαβολέων καὶ διαφώτισιν τῆς κοινῆς ἔν τε Ρωσσίᾳ καὶ ἐν Εὐρώπῃ γνώμης περὶ τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν δικαίων ἐπὶ τοῦ Παναγίου Τάφου· β') νὰ προσέρχηται ἀρωγὸς εἰς ἀνακούφισιν πολλαπλῶν φιλανθρωπικῶν ἱδρυμάτων τῆς Ἀδελφότητος· καὶ γ') νὰ προσπαθήσῃ τὴν συστηματικὴν κατ' ἔτος διοργάνωσιν, τοὐλάχιστον κατὰ τὰς Ἁγίας ἡμέρας τῶν παθῶν καὶ τῆς Ἀναστάσεως, μεγάλων καὶ γενικῶν ἐκδρομῶν ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τῆς τε ἐλευθέρας καὶ δούλης Ἑλλάδος, αἵτινες ἀπό τε ἐθνικῆς ἀπόψεως καὶ χρηματικῆς ἔσονται πολύτιμοι καὶ λίαν συμφέρουσαι τῇ Ἀδελφότητι. Ἡ σύγχρονος δὲ τότε ἐμφάνισις καὶ πολεμικῶν ἡμῶν πλοίων, οἵα ἡ πρὸ τριετίας, χρησιμωτάτη τὴν ἐπίδρασιν ἔσται.

5ον. Ἡ ὑπὸ τῆς ἑταιρείας ταύτης κατάρτισις μεγάλου ἐτησίου λαχείου, προσιτοῦ καὶ εἰς τοῦ τελευταίου πολίτου τὸ θυλάκιον, ὅπερ ν' ἀποφέρῃ ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ δεκαπέντε τουλάχιστον χιλιάδας λίρας, χρησιμοποιηθησομένας πρὸς βαθμαίαν περιστολὴν τοῦ ἐξ εἰκοσιπεντακισχιλίων λιρῶν κονδυλίου τοῦ ὑπὲρ ἀποτίσεως φόρων καὶ ἐνοικίων τῶν Ἀραβοφώνων *διὰ κατασκευῆς οἰκιῶν* καὶ προσκήσεως νέων γαιῶν καὶ προσοδοφόρων κτημάτων ὑπὲρ τῆς Ἀδελφότητος, καὶ πρὸς ἐξάπλωσιν τῆς ἐπιρροῆς τῆς Ἑλληνικῆς ἐκεῖ Ὀρθοδοξίας.

6ον. Ἡ ἔντονος καὶ ἐπίμονος ἐπιδίωξις συμβιβαστικῆς, ἔστω, ἀλλ' ἀσφαλοῦς διαρρυθμίσεως τῶν ἀπὸ τῶν ἐν Μολδοβλαχίᾳ κτημάτων τοῦ Παναγίου τάφου *προσόδων*, αἵτινες ὑπολογίζονται ἀναβαίνουσαι εἰς τὸ σεβαστὸν ποσὸν *τῶν πέντε ἑκατομμυρίων δραχμῶν*, ἤδη μάλιστα, ὅτε αἱ σχέσεις ἡμῶν μετὰ τῆς Ρουμανίας εἶναι φιλικώταται. Τοῦτο καὶ μόνον ἐπιτυγχανόμενον θὰ προσέδιδεν εἰς τὰ οἰκονομικὰ τῆς Ἀδελφότητος τὴν προσήκουσαν εὐ-

ρωστίαν, καὶ οὕτω θὰ ἐπέτρεπε τὴν δρᾶσιν ἡμῶν νὰ μεταστρέψωμεν καὶ ἀλλαχόσε.

7ον. Ἡ παρά τε τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς ἡμετέρας Ἑταιρείας δραστηρία καὶ ἀδιάλειπτος ὑποστήριξις καὶ ἐνίσχυσις τῆς ἐν Ἱερουσαλὴμ ὅλως ἀρτιπαγοῦς Ἑλληνικῆς Παροικίας, ἐκδηλούσης τὴν ἑαυτῆς ὑπόστασιν διὰ τοῦ ἀρτισυστάτου *Ὁμίλου εὐποιίας*, πολιτικωτάτῃ προνοίᾳ τοῦ δραστηρίου καὶ ἱκανοῦ γενικοῦ Προξένου ἡμῶν κ. Ἀλεξανδροπούλου ὅπως, σὺν τῷ χρόνῳ δυνηθῇ νὰ δημιουργήσῃ *θέσιν καὶ ἡ Ἑλλάς*, ἥτις καίτοι εἶναι ἡ προφανέστατα καὶ κυριώτατα δικαιουμένη ἐκεῖ δύναμις, οὐχ ἧττον ἔμεινεν ἀτυχῶς, διὰ τὴν φοβερὰν πολιτικὴν ἡμῶν ἀμβλυωπίαν καὶ ἀβελτηρίαν, ἔξω τοῦ ἰδικοῦ της *Νυμφῶνος* ὡς ὅλως, Φεῦ!, *ἀλλοτρία*.

8ον. Ἡ μεμελετημένη ἔντονος ἐπιδίωξις τῆς ὡς οἷόν τε τάχιον στενωτέρας προσεγγίσεως τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας καὶ τῆς Ἀγγλικανικῆς, ἡ καὶ ὑπὸ τοῦ ὀξυδερκοῦς καὶ πολιτικωτάτου πρῴην Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κωνσταντίνου τοῦ Ε΄. ἐπίκαιρος κριθεῖσα, καὶ ἡ πάσῃ δυνάμει σύσφιγξις τῶν σχέσεων *Αὐτῶν*, ἀφ᾽ ὑψηλοτέρας πολιτικῆς ἀπόψεως, θὰ ἦτον ἐν τέλει, κατὰ τὴν ταπεινήν μου γνώμην οὐχὶ ἄσκοπος οὐδ᾽ ἀλυσιτελὴς εἰς τὴν περιβάλλουσαν ἡμᾶς ἐν Ἀνατολῇ ἐν γένει καὶ *ἐν Παλαιστίνῃ ἰδίᾳ*, δύσμοιρον *ἀπομόνωσιν*. Ἂν αἱ καθ᾽ ὃν χρόνον γράφω περιστάσεις τοῦ πολιτικοῦ Ὁρίζοντος τῆς Ἀνατολῆς ἦναι ἐν γένει εὔκαιροι πρὸς πραγμάτωσιν τούτων, οὐκ ἀπόκειται ἐμοὶ κρῖναι. Ἀλλὰ δυστυχῶς καὶ τοσοῦτον κατὰ τὴν ἐθνικὴν δρᾶσιν ὑστερήσαμεν, ὥστε δὲν παρέχεται ἡμῖν ἐφεξῆς καιρὸς ἐπιλογῆς.

Ρόδος

ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΠΙΝΙΑΤΟΡΟΣ

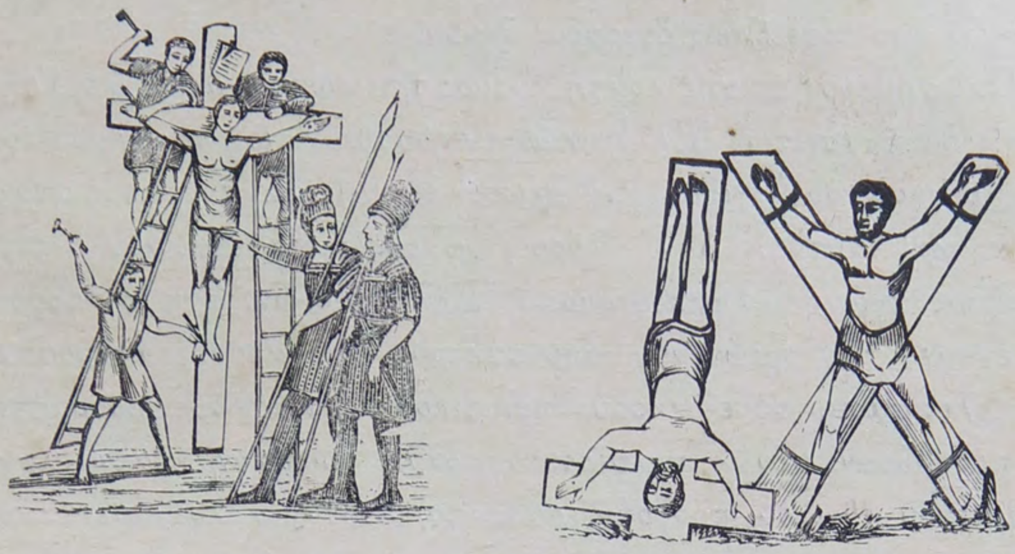

ΤΑ ΤΡΙΑ ΕΙΔΗ ΤΗΣ ΣΤΑΥΡΩΣΕΩΣ

ΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΑΚΡΟΠΟΛΕΙΣ

Ὅτε ποτὲ θεομηνίαι ἢ ἀνάγκαι μεγάλαι ἐπίεζον τὰ ἀξιολογώτατα ἱερὰ καὶ δὴ τὸ παλαιότερον Πανελλήνιον κέντρον, τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν, Ἕλληνες καὶ ξένοι προσήρχοντο ἐπίκουροι. Ἡ ἱστορία πλὴν ἄλλων περιέσωσε τὴν φήμην τῶν μεγάλων δωρεῶν τοῦ Κροίσου καὶ τοῦ Ἀμάσιος, ἀμφοτέρων ξένων βασιλέων· ἀλλὰ περιέσωσεν ὅμως καὶ τὴν ἠχὼ τῆς φιλόφρονος ἀνταποδώσεως, ἧς ἔτυχον οἱ βασιλεῖς οὗτοι παρὰ τῆς Πυθίας, ἣν δὲν εὑρέθη τότε Δημοσθένης τις νὰ ψέξῃ δεόντως ὡς ξενίζουσαν ἐπὶ ζημίᾳ τῶν Ἑλλήνων.

Τῷ ὄντι καὶ ὁ Κροῖσος καὶ ὁ Ἄμασις ἐπεθύμουν νὰ φαίνωνται φίλα ἢ ταὐτὰ τοῖς Ἕλλησι φρονοῦντες, ἵνα προσάγωνται αὐτούς, ὄντας στρατιώτας καὶ ναύτας ἀρίστους καὶ κατὰ τἄλλα μάλιστα προηγμένους τῶν ἀνατολικῶν λαῶν. Ἀλλὰ δὲν κατηγορήθη τότε ἡ Πυθία καὶ δικαίως. Οἱ Ἕλληνες ἐκεῖνοι στρατιῶται καὶ ναῦται ἦσαν ἐθνικοὶ ἀπόστολοι. Καταθέτοντες τὰ ὅπλα, ἐπή-

γνυον ἀποικίας ἐν τῇ πλώσει κατὰ τὴν βαρβαρικὴν Ἀνατολήν. Ὁ ἀγὼν ἦτο τότε ὅλως διάφορος ἢ νῦν.

Καὶ σήμερον ἐπίσης κράτη κυρίως ἠπειρωτικὰ μετὰ μεγάλης ἡδονῆς θὰ ἦρχον τῶν Ἑλληνικῶν πληθυσμῶν τῶν παραλίων τοῦ Εὐξείνου καὶ τοῦ Αἰγαίου, ἵνα ἔχωσιν εὐφυεῖς καὶ ἀνδρείους στρατιώτας καὶ ναύτας. Ἀλλ' οἱ ὅροι, ὑφ' οὓς διεξάγεται νῦν ὁ περὶ ὑπάρξεως ἀγὼν τῶν μικρῶν ὡς ἡ Ἑλλὰς ἐθνῶν, εἶνε διάφοροι. Δὲν ἔχομεν πρὸ ἡμῶν νῦν ἀσυντάκτους βαρβάρους, ἀγεύστους τοῦ πολιτισμοῦ, οὐδὲ μικροὺς πολιτικοὺς ἀντιπάλους προμηθεῖς τοῦ πρὸς ὥραν μόνον συμφέροντος, ἀλλὰ συμπαγῆ κράτη μετὰ ἐσκεμμένου ἐθνικοῦ προγράμματος πολιτευόμενα καὶ ἀνενδότως βαίνοντα ἐπὶ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ, προγράμματος προγραφῆς καὶ ὀλέθρου ἡμῶν τῶν Ἑλλήνων . . .

Δυσπιστεῖτε, ὦ Ἕλληνες ἱεροποιοὶ καὶ χρησμολόγοι τῆς σήμερον, δυσπιστεῖτε πρὸς τὰς χρυσὰς δωρεὰς παντὸς ξένου Ἀμάσιος ἢ Κροίσου, ὅστις προσφέρει στυπτηρίαν εἴτε πολυτίμους λέβητας εἰς Δελφοὺς ἢ ἱδρύει κίονας ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος, ἐν ᾧ ὑποδουλώνει ἑλληνίδας πόλεις· ὅστις δελεαστικῶς ἱδρύει ποῦ καὶ ποῦ νοσοκομεῖα ἢ ναοὺς ἢ δωρεῖται χρυσοῦφῆ ἄμφια, ἐν ᾧ ὑπονομεύει ἑλληνικοὺς πατριαρχικοὺς θρόνους. Μὴ χρησμοδοτεῖτε ἀπὸ τοῦ χρυσοῦ τρίποδος, ὃν ἴσως Σᾶς προσφέρει. Συνασπίσθητε, ὦ Ἕλληνες, ὡς οἱ πρόγονοι Ὑμῶν, ὅτε ἀνίδρυον τὰ ἱερὰ τῶν Πλαταιῶν. Ἐξυπνήσατε οἱ Ἕλληνες Ἀλκμαιωνίδαι τῆς σήμερον καὶ ἔλθετε ἐπίκουροι τῶν νῦν «δαιδάλων αὐλῶν», τῶν νῦν ἀκροπόλεων τῆς Ἑλληνικῆς θρησκείας τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους.

Ἀθῆναι

ΑΝΤ. Δ. ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΛΟΣ
Νομισματολόγος τοῦ Ἐθνικοῦ Νομισματ. Μουσείου
Ἔφορος ἀρχαιοτήτων

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ — ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

Χριστιανισμὸς καὶ Ἑλληνισμὸς εἰσὶ δεσμοὶ ἀδιάρρηκτοι, ἥλιοι διαρκεῖς φωτίζοντες καὶ ὁδηγοῦντες τὸν κόσμον ἐπὶ τῆς ἠθικῆς καὶ τοῦ δικαίου.

Ὁ Ἑλληνισμὸς συμπληρωθεὶς διὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ δι' αὐτοῦ παλιγγενεσθεὶς ἔχει ὑπέρτατον καθῆκον πρὸς τὴν ἱερὰν ἐκείνην γωνίαν εἰς ἣν κατεδέχθη ὁ Θεάνθρωπος ν' ἀποθέσῃ τὸ Σῶμά του ἐπι τριήμερον! Ἀγωνιζόμενος δὲ ὑπὲρ τοῦ Χριστιανισμοῦ συμπληροῖ τὸ μέλλον αὐτοῦ.

Ἀθῆναι

† Α. Ε. ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ
Ἰατρὸς

ΤΙ ΔΕΟΝ ΓΕΝΕΣΘΑΙ

Α΄. Ἀναγκαιοτάτην καὶ δὴ ἐπείγουσαν ἡγοῦμαι τὴν σύνταξιν καὶ διάδοσιν:

«Ὁδοιπορικοῦ, ἤτοι περιγραφῆς πάντων τῶν ἐν Παλαιστίνῃ ἀρχαιοτάτων καὶ σεβασμιωτάτων προσκυνημάτων τῶν χριστιανῶν, τοῦ τε Παναγίου καὶ θεοδέγμονος Τάφου τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν λοιπῶν πολλῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀναγκαίων χαρτῶν, εἰκόνων κλπ., κλπ., κλπ.», συντόμου μὲν καὶ περιεκτικοῦ, ἀλλὰ σαφοῦς, εὐλήπτου διὰ τῆς «Βιβλιοθήκης τοῦ Συλλόγου πρὸς διάδοσιν ὠφελίμων βιβλίων»· ἐκτενοῦς δὲ καὶ πολυτελοῦς διὰ τῆς «Μαρασλείου Βιβλιοθήκης».

Ἐνῷ ἄλλα ἔθνη ἔχουσι τοιαῦτα ἐξαίρετα καὶ λίαν εὔωνα, τὸ ἡμέτερον ἔθνος στερεῖται τοιούτων, διότι τὰ ἐν ἑλληνικῇ γλώσσῃ καὶ σπανιώτατα καὶ δυσεύρετα καὶ δαπανηρώτατά εἰσι· διὸ ἄγνωστα τοῖς πολλοῖς τὰ κατὰ τοὺς ἁγίους Τόπους τυγχάνουσιν. Εὐνόητον ἄρα ὅτι τὰ προτεινόμενα «ὁδοιπορικὰ» τοῖς τε ἀπιοῦσι καὶ τοῖς μὴ ἀπιοῦσιν εἰς Ἱεροσόλυμα ἔσονται λίαν χρήσιμα καὶ

τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ὁμογενῶν θέλουσι κινήσει ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου.

Β΄. Ἀναγκαιοτάτη ἐπίσης τυγχάνει ἡ σύστασις καὶ παρὰ τῷ ἡμετέρῳ ἔθνει :

« Ἑταιρείας » ἢ « ἀδελφότητος » ἢ « συλλόγου ***Παλαιστινείου*** » ἢ « ὑπὲρ τῶν προσκυνημάτων τοῦ Παναγίου Τάφου και τῶν ἀπιόντων εἰς Ἱεροσόλυμα (ἢ ὑπὸ οἱανδήποτε ἄλλην ἐπωνυμίαν ἐγκριθησομένην κατὰ τὴν ἵδρυσιν).

Τοιοῦτον σωματεῖον, συνετῶς ἐργαζόμενον, θὰ ἠδύνατο πλείστας τῶν ἐξενεχθησομένων γνωμῶν καὶ προτάσεων νὰ ἐκτελέσῃ καὶ σπουδαίας πρακτικὰς ὠφελείας νὰ προσπορίσηται τῷ Παναγίῳ Τάφῳ ἐκ τοῦ παραχρῆμά τε καὶ εἰς τὸ διηνεκές.

Σύμη

ΔΗΜΟΣΘ. ΧΑΒΙΑΡΑΣ

ΙΔΡΥΣΙΣ ΕΛΛ. ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΕΝ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝῌ

Ἱκανῶς θὰ βοηθήσῃ τὴν ἐν Παλαιστίνῃ Ἑλληνικὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἡ ἵδρυσις Ἑλληνικῶν σχολείων εἰς τοὺς πέραν τοῦ Ἰορδάνου πληθυσμούς, ὅπου εἶναι ἀλλόγλωσσοι καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ Ὀρθόδοξοι καὶ ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖον ἡμῶν ἐξαρτώμενοι ἱερεῖς, μὲ διδασκάλους νέους ἢ καὶ πρεσβύτας, ἀλλὰ λάτρεις τῆς ἑλληνικῆς παιδείας καὶ τῆς ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἀθῆναι

Σ. Γ. ΒΕΛΕΝΤΖΑΣ
Δικηγόρος

« ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ »

Τὸ ὑψηλότερον προσκύνημα τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνισμοῦ ὁ Παρθενών, τοῦ ὑποδούλου Ἑλληνισμοῦ ἡ Ἁγία Σοφία καὶ τοῦ καθ' ὅλου Ἑλληνισμοῦ ὁ Πανάγιος Τάφος.

Ἀθῆναι

Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

ΔΡΑΣΙΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑ

Ἐκ πείρας τῶν πραγμάτων, καθότι ἐπὶ μακρὸν διέμεινα καὶ ἐν μέσῳ τῶν ἀσπονδοτέρων ἐχθρῶν μας τῶν μυσαρῶν Βουλγάρων, ἀποφαίνομαι ὅτι ὁ μᾶλλον καίριος ἐχθρὸς τοῦ Παναγίου Τάφου εἶναι οἱ γνωστοὶ προστάται αὐτῶν, οἵτινες πανταχοῦ δι᾽ ἀνοσίων μέσων προσπαθοῦσι πᾶν τὸ Ἑλληνικὸν νὰ καταπατήσωσι καὶ κατακτήσωσι· καιρὸς δ᾽ εἶναι οἱ τὰς τύχας ἰθύνοντες τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὡς καὶ οἱ ἀπανταχοῦ Ἕλληνες νὰ σπεύσωσι μὴ φειδόμενοι χρήματος καὶ δράσεως, διότι φεῦ ! ὅταν θὰ ἐξυπνήσωσι τοῦ ληθάργου θὰ ἦναι πλέον ἀργά.

Ἰδοὺ τί ἐκ πείρας, ἀντελήφθην καὶ περὶ Παναγίου Τάφου καὶ περὶ τοῦ ὅλου Ἑλληνισμοῦ.

Παρίσιοι

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΜΑΡΔΑΣ
δραματικός

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΑΝΟΡΘΩΣΙΣ

Ἐφ᾽ ὅσον τὸ μὲν Κράτος ἡμῶν θὰ ἐξαντλῆται, ὡς ἐξαντλεῖται, ὑλικῶς τε καὶ ἠθικῶς μὲ τὰς οἰκτρὰς ἐσωτερικάς του διαμάχας, τὸ δὲ ἀπανταχοῦ διεσπαρμένον Ἔθνος, ἀσύνδετον καὶ ἀσπόνδυλον διὰ τὴν τοιαύτην κατάστασιν τοῦ Κράτους, θὰ εἶνε ἀνίκανον ν᾽ ἀποτελέσῃ καὶ χρησιμοποιῇ ἐν τῷ δέοντι καιρῷ τὸν ὄγκον τῆς ἐθνικῆς δυνάμεώς του, καὶ θὰ ἐξεγείρεται σπασμωδικῶς μόνον, ὅταν ἡ ἔξωθεν κατὰ τῶν ἐπικαίρων του σημείων ὑπονόμευσις ἐκρήγνυται, τὸ μέγα προπύργιον τῆς ἑλληνικῆς ὀρθοδοξίας καὶ ἐθνικότητος, ἡ Σιωνῖτις Ἐκκλησία, καὶ ἂν σωθῇ σήμερον ὁπωσδήποτε, θὰ πέσῃ αὔριον κατ᾽ ἀνάγκην, ὡς θὰ πέσῃ μεθαύριον καὶ τὸ ἐν Κων)πόλει σπουδαιότερον προπύργιον, ὡς θὰ πέσῃ ἀντιμεθαύριον καὶ τὸ ἐν Ἀθήναις κέντρον. Ὅθεν ἡ ἐσωτερικὴ τοῦ Κράτους πολιτικὴ καὶ στρατιωτικὴ ἀνόρθωσις καὶ ὁ πρὸς αὐτὸ

στενὸς δεσμὸς τοῦ ἁπανταχοῦ Ἑλληνισμοῦ εἶνε τὰ μόνα πράγματα, εἰς ἃ δέον ν' ἀφοσιωθῶμεν, ἐν ὅσῳ εἰσέτι παρέχεται ἡμῖν ὀλίγιστος χρόνος περισυλλογῆς καὶ ἑτοιμασίας, διότι δι' αὐτῶν θὰ δυνηθῶμεν νὰ διασώσωμεν ὅ,τι ἀκόμη δὲν ἀπώλετο ἐκ τῆς πλουσίας ἡμῶν ἐθνικῆς καὶ θρησκευτικῆς κληρονομίας.

Καλλιθέα Ἀθηνῶν

Γ. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ
Διευθυντὴς Ἐθνικοῦ Σκοπευτηρίου

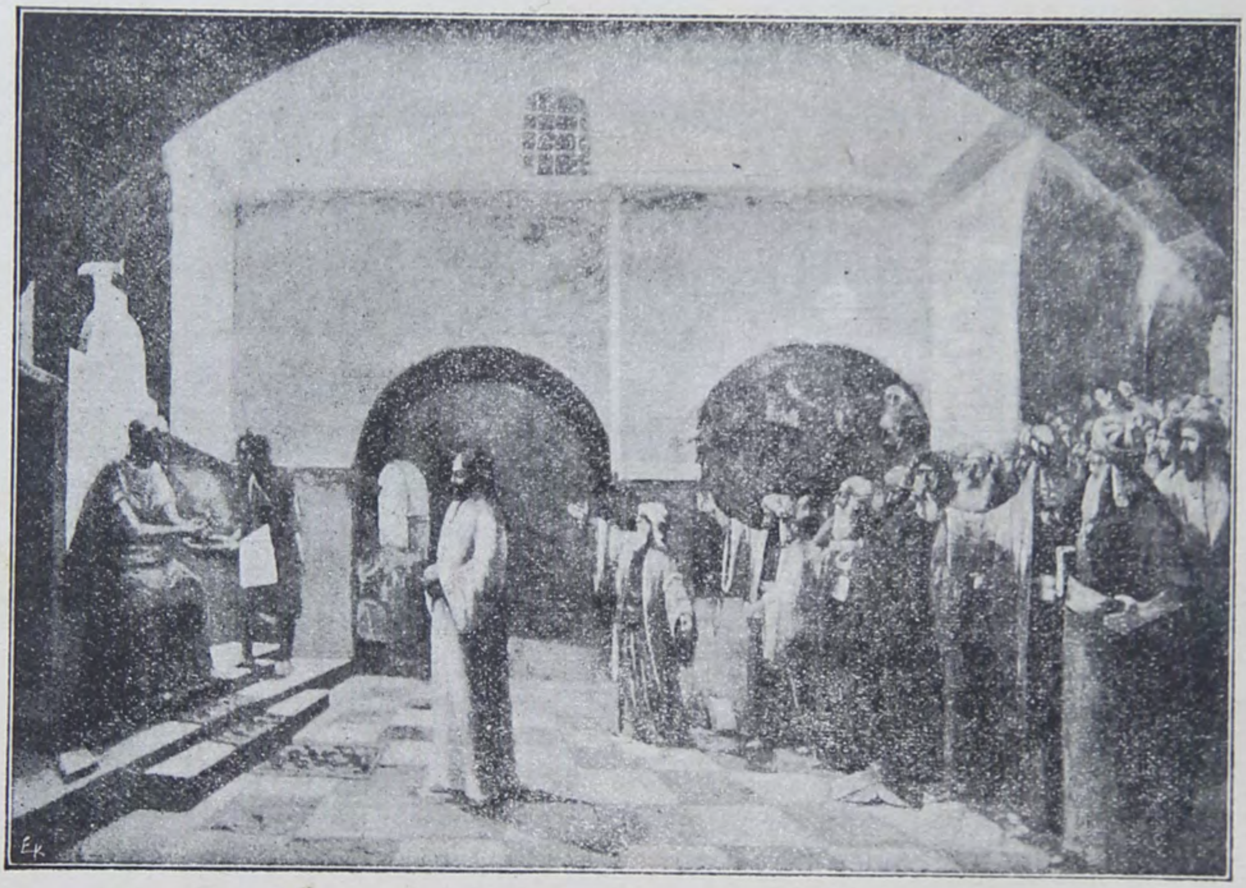

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΠΡΟ ΤΟΥ ΠΙΛΑΤΟΥ

ΕΛΛΑΣ ΚΑΙ ΑΓΙΟΣ ΤΑΦΟΣ

Σῶσον Ἑλλὰς τοῦ Ἰησοῦ τὸ ἅγιον μνῆμα,
Πρὶν τὸ μιάνουν βέβηλοι τῆς ἄρκτου τυμβωρύχοι.
Τὴν καλλικέλαδον μολπὴν νὰ πνίξουν εἶναι κρίμα,
Κρωγμοὶ ἀπαίσιοι γλαυκῶν καὶ τῶν Σκυθῶν οἱ ἦχοι!
. . . .
Σᾶς ἐγνωρίσαμεν καλῶς τῆς ἄρκτου Βαλδουῖνοι!
Κι᾽ ἂν τὴν αὐτὴν πρεσβεύομεν ὁμόδοξον θρησκείαν.
Δὲν θὰ μᾶς ἀπατήσητε ποτὲ καθὼς ἐκεῖνα,
Ἐλάβομεν διδάγματα ἀπὸ τὴν ἱστορίαν.
Τόσας πολλὰς ὑπέστημεν σκληρὰς δοκιμασίας,
Καὶ τρέμομεν τὰς Σλαυικὰς τὰς μηχανορραφίας.
Τὴν προγραφὴν γνωρίζομεν ἡμῶν καὶ καταδίκην.
Ἀπ᾽ τοῦ Μεγάλου Πετρου σας τὴν νόθον διαθήκην,
Πλὴν δὲν προγράφει ὁ Θεὸς ὅτι προγράφουν Σλαῦοι!
Ὁ περιούσιος λαὸς τὸ δίκαιον θὰ λάβῃ!!!
Πνὺξ Περικλέους δι᾽ ἡμᾶς, καὶ Δημοσθένους βῆμα,
Εἶναι Χριστὲ τὸ ἅγιον τὸ ἱερόν σου μνῆμα.
Ἐκεῖσε τὸ δαιμόνιον τοῦ θείου μας Σωκράτους,
Καθεύδει μετὰ τοῦ θεοῦ τοῦ Οὐρανίου κράτους.
Ἂν Ἰουδαίου ἔφερες τὸν ἀνθρωπίνην φύσιν,
Ἐνεῖχες πνεῦμα Ἕλληνος! καὶ Πλάτωνος τὴν πτῆσιν!
. . . .
Τὸ πνεῦμα τὸ ἀθάνατον τῶν θείων μας προγόνων,
Ἵπτατο ὡς περιστερὰ εἰς τοῦ θεοῦ τὸν θρόνον
Καὶ κατελθὸν ἐξ Οὐρανοῦ παρὰ τῷ Ἰορδάνῃ,
Μὲ Ἑλληνίδα τὴν φωνὴν ἐμπρός σου ἐπεφάνη.
Καὶ εὐαγγελιζόμενος ἐφύσησες ἐκεῖνον,
Δι᾽ ὃ ἡ θεία δόξα σου, καὶ δόξα τῶν Ἑλλήνων!
Καὶ ὅτε εἰς Βηθσαϊδὰ Ἕλληνας θαυμαστάς σου,

Ἔβλεπες ν' ἀκροάζωνται τὰ θεῖα ῥήματά σου,
Καὶ στρέψας πρὸς τὸν Οὐρανὸν τό ἐμπνευσμένον ὄμμα,
Ἠσθάνεσο τὴν δόξαν σου περίδοξον ἀκόμα,
Καὶ θείας δόξης μεθυσθείς, φῶς ἐκ φωτὸς ἐκχύνων,
Ἀνύψωσας εἰς Οὐρανοὺς τὸ πνεῦμα τῶν Ἑλλήνων.
Μεταλαβοῦσαι ἔκτοτε τῆς δόξης σου ἐκείνης,
Πληροῦνται αἱ καρδίαι μας θείας εὐγνωμοσύνης.
Καὶ δὲν θ' ἀφήσωμεν ποτὲ τὸ ἱερόν σου μνῆμα,
Νὰ γείνῃ φάτνη τῶν Σκυθῶν εἶν' ἐθνικόν μας κτῆμα.
Ἄλλοι λαοὶ πανίσχυροι ἀπὸ ἀρχαίους χρόνους,
Εἰς τὴν ἰσχὺν τῶν ὄγκων των στηρίζουσι τοὺς θρόνους.
Ἀλλ' ἡ Ἑλλὰς τῆς πάσης γῆς καὶ τ' Οὐρανοῦ τὸ πνεῦμα,
Στηρίζει τὰς ἐκπίδας της εἰς ἓν σου μόνον νεῦμα.
Χρησμὸν Πυθίας δι' ἡμᾶς καὶ τῶν Δελφῶν μαντεῖον,
Εἶναι Χριστὲ τὸ ἄχραντον, τὸ θεῖον σου μνημεῖον.
Ἐκεῖθεν ἀνεπνεύσθημεν ἀνάστασιν τοῦ γένους,
Καὶ ἐκ τῶν μαρτυρίων σου ἠρήσθημεν τὸ θάρρος,
Κι' ἀνέστη ἡ μικρὰ Ἑλλὰς μετὰ τοσούτου σθένους,
Καὶ τοῦ σταυροῦ σου συγκρατεῖ ἀκλόνητον τὸ βάρος.
Ἀνέρχεται, κατέρχεται, Χριστέ, τὸν Γολγοθά σου,
Κ' εἶν' ἀδελφή σου προσφιλὴς ἡ δύσμοιρος Ἑλλάς σου.
Καὶ εἰς τήν θείαν πίστιν σου στηρίζει τὴν ἐλπίδα,
Καὶ πάλιν νὰ περιβληθῇ Βυζαντινὴν χλαμίδα.
Τῆς Ὑψηλίου ὁ Τάφκς Σου ἂν εἶναι Μαυσωλεῖον,
Τὸ ἐθνικὸν τοῦ Ἕλληνος ἐγκλείει μεγαλεῖον!!!
Τὸν Τάφον σου, τὸν Ἄθωνα, καὶ τὴν ἁγίὰ Σοφίαν,
Πρεσβεύει ὁ Ἑλληνισμὸς Τριάδα του ἁγίαν·
Ταῦτα ἡμεῖς γνωρίζομεν ἀχώριστον Τριάδα,
Ἄνευ αὐτῶν δὲν θέλομεν ν' ἀκούσωμεν Ἑλλάδα.
Μόνον ὁ Ἕλλην θεωρεῖ καὶ ἔθνος καὶ θρησκείαν,
Ὡς μίαν ἀδιαίρετον αὐθύπαρκτον οὐσίαν.
Ἐκ ταύτης ἐκπορεύεται τὸ πνεῦμα σου τὸ θεῖον

Καὶ θέλει κτῆμα ἐθνικὸν τὸ θεῖόν σου Μνημεῖον.
Σῶσον Ἑλλὰς τοῦ Ἰησοῦ τὸ ἄχραντον τὸ μνῆμα,
Πρὶν τὸ μιάνουν βέβηλοι. Εἶν' Ἐθνικόν σου κτῆμα.

. . . .

Καβάλλα

Ὁ Κρὴς ποιητὴς
ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

Η ΠΑΤΡΙΟΣ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ

Ὁ Πανάγιος Τάφος ἐν χαλεποῖς καιροῖς ἀνθίσταται θείᾳ συνάρσει κατὰ πάντων τῶν πολεμίων, ἀναμένει δὲ τὴν σωτηρίαν του παρὰ τῶν ὁμογενῶν καὶ δὴ παρὰ τῶν ἀναλαβόντων τὴν πρωτοβουλίαν πρὸς βελτίωσιν τῆς καταστάσεως αὐτοῦ καὶ διηνεκοῦς ἅμα εὐημερίας καὶ οὐχὶ *γενικῶς* παρὰ τῶν χριστιανῶν ἐκείνων, οἵτινες πολιτεύονται καὶ καταβάλλουσι φαινομενικῶς τὴν ὑποστήριξιν αὐτῶν, καὶ ἐργάζονται διὰ τὸ μέλλον αὐτῶν ἐπὶ τῷ σκοπῷ ὅπως ἐξαλείψωσι παντελῶς τὸ ὄνομα «Ἑλληνικὸν Πατριαρχεῖον τῶν Ἱεροσολύμων, ὡς τοῦτ' αὐτὸ ἐποιήσαντο διὰ τὸ τῆς Ἀντιοχείας, βεβαίως προσκαίρως.

Εὐτυχῶς βλέπομεν ἤδη πανταχόθεν ἐγερθέντας πλέον ἐκ τοῦ ἀπὸ πολλῶν αἰώνων ληθάργου καὶ στρέψαντας τὰ βλέμκατα ἐκεῖ, ἔνθα τὸ πρῶτον εἶδον τὸν ἥλιον τῆς δικαιοσύνης ἀνατείλαντα, ζητοῦν δὲ διατηρῆσαι ἀλώβητον τὴν πάτριον παρακαταθήκην, δίδοντες τὴν χεῖρα ἀρωγὸν τοῖς Ἁγιοταφίταις Πατράσιν, οἵτινες διὰ τοῦ αἵματος αὐτῶν ἐκράτησαν ἐπὶ τόσας αἰῶνας τὰ σπουδαιότατα ἱερὰ προσκυνήματα.

Γνωστοὶ οἱ πολέμιοι, ἀλλὰ καὶ γνωρίζετε ποίαν στάσιν πρέπει νὰ κρατήσητε, ὅπως τελεσφόρως καὶ ἐπωφελῶς ἐργασθῆτε· διότι σᾶς προστατεύει τοῦ Ἕλληνος Γολγοθᾶ ἡ αἴγλη καὶ ἡ φωνὴ τῆς ἀγωνιζομένης ἐκκλησίας σᾶς εὐλογεῖ, θὰ πλέκῃ δ' αὕτη τὸν ἀμάραντον στέφανον, ὃν προώρισται διὰ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν καὶ

τῶν εὐγενῶν σας συνεργατῶν. Οὕτω δ' ἐλπίζω τὸ Λεύκωμα καὶ ἡ συμπαρομαρτοῦσα ἐργασία τὰ μάλιστα νὰ ὠφελήσῃ τὸν Ἅγιον Τάφον, (καὶ πρὸ τῆς ἱδρύσεως τοῦ μεγάλου κέντρου), ὑπερβαίνουσα πάσας τὰς ἄλλας.

Οἱ Ἁγιοταφῖται Πατέρες εἶνε τοῖς πᾶσι γνωστόν, ὅτι ἐπὶ τόσα ἔτη διέσωσαν τὰ ἱερὰ προσκυνήματα διὰ θυσίας αἵματος, χωρὶς νὰ ἔχωσιν ὑποστήριξιν κυβερνήσεων, ὡς ἄλλοι, καταπολεμούμενοι πανταχόθεν, οὐχὶ μόνον ἐκ μέρους τῶν ἑτεροδόξων, ἀλλὰ καὶ παρ' αὐτῶν τῶν ὁμοδόξων, καὶ τοῦ ἰθαγενοῦς λαοῦ διὰ τῶν συχνῶν αὐτοῦ ἀπαιτήσεων. Μήπως οἱ Ρῶσσοι δὲν προσφέρωσιν ἄφθονον χρῆμα προκειμένου νὰ καταταχθῶσιν εἰς τὸ τοῦ ἡμετέρου κλήρου τάγμα ὡς Ἁγιοταφῖται Πατέρες; Ἀλλὰ τότε θὰ πάθωμεν ὅ,τι ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει. Ἢ μήπως οἱ ἰθαγενεῖς δὲν ἐξεγείρονται ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ζητοῦντες καὶ ἐξ αὐτῶν νὰ καταταχθῶσιν ἐν τῷ Ἁγιοταφικῷ κλήρῳ; Ἀλλὰ θὰ πάθωμεν τότε ὅ,τι καὶ ἐν Ἀντιοχείᾳ.

. . . Ὁ ἰθαγενὴς πληθυσμὸς τῆς Παλαιστίνης ὁ πενόμενος ἀληθῶς, ὀφείλει ἀδιασπάστως νὰ ἦναι ἀφοσιωμένος μὲ τὸ Ἑλληνικὸν Πατριαρχεῖον, παρ' οὗ πολλὰ στηρίγματα ἐξησφάλισε καὶ οὐκ ὀλίγα θέλει ἐν τῷ μέλλοντι ἀπαιτήσῃ. Οὐ μόνον τὸ καθῆκον ἀλλὰ καὶ τὸ συμφέρον του ὑποδεικνύει τοῦτο.

Πρέπει πρὸ παντὸς ἡ Ἑλλὰς νὰ συναισθανθῇ τὸν ἐν τῷ Ἁγίῳ Τάφῳ προορισμόν της, διότι ἐκεῖ εἶνε τὸ καύχημα, ἡ δόξα, καὶ τὸ μεγαλεῖόν της.

Τὰ Πατριαρχεῖα εἶνε ἀναμφισβήτητον, ὅ,τι διέσωσαν τὴν γλῶσσαν ἡμῶν καὶ τὴν θρησκείαν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἱερὰ ἡμῶν κειμήλια. Καὶ σήμερον ἐν Τουρκίᾳ πᾶν ὅ,τι κεκτήμεθα, τοῦτο ὀφείλομεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖά μας. Ἡ Κυβέρνησις τοῦ Σουλτάνου, αὐτὸς ὁ Αὐτοκράτωρ, μόνον κλῆρον γνωρίζει, καὶ διὰ τοῦ κλήρου λύονται πάντα τὰ ζητήματα τὰ ἀφορῶντα τὴν ἐξασφάλισιν τῆς τιμῆς, τῆς περιουσίας καὶ τῆς γλώσσης ἡμῶν. Οἱ ἐν Τουρκίᾳ δὲ Πρέσβεις καὶ Πρόξενοι, μετὰ τῆς ἐκκλησίας ἀπὸ κοινοῦ

ἐργάζονται, πρὸς εὐημερίαν τῶν ἐν αὐτῷ βιούντων ὁμογενῶν.

... Ἤδη ἐπελθουσῶν μεταρρυθμίσεών τινων συνετελέσθη ποιά τις βελτίωσις.

Οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ λοιποὶ Πατέρες μέχρι τοῦ τελευταίου κληρικοῦ ἔχουσι τὴν τροφὴν αὐτῶν ἐξησφαλισμένην ἐν τῇ κοινῇ τοῦ Πατριαρχείου Τραπέζῃ, τῇ ἀπὸ ἑνὸς ἔτους λειτουργούσῃ, ἐν ᾗ συμπαρακάθηται καὶ αὐτὸς ὁ Πατριάρχης, ὅστις οὐκ ὀλίγα προσκόμματα ὑπερεπήδησε πρὸς καθιέρωσιν αὐτῆς καὶ ὅστις ἤδη οὐδὲν δύναται νὰ πράττῃ νῦν κατὰ βούλησίν Του, ἀλλὰ πάντοτε συνοδικῇ ἀποφάσει.

Μεταξὺ τῶν μετὰ τοῦ Πατριάρχου συνεντεύξεών μου ἡ καλλιτέρα ἀφορμὴ μοὶ ἐδόθη νὰ συνομιλήσω μετ' Αὐτοῦ καὶ διὰ τὸ Λεύκωμα ὅστις ἐθεώρησε μέγιστον εὐτύχημα, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν Αὐτοῦ νὰ ἐκδοθῇ ὡς μέλλον νὰ συντελέσῃ τὰ μάλα εἰς τὴν ἐν χαλεποῖς χρόνοις βελτίωσιν τῶν πραγμάτων, τοῦ Ἁγίου Τάφου, ἐφ' ᾧ καὶ ηὐχήθη ὑπὲρ τῆς εὐοδώσεως Αὐτοῦ. Σὺν τοῖς ἄλλοις δὲν ἀγνοεῖ, ὅτι πρὸ παντὸς διὰ νὰ συμπληρώσῃ πολλὰ καὶ ἐξασφαλίσῃ καὶ τὸν Θρόνον πρέπει νὰ ἔχῃ συνεργάτιδα σθεναρὰν καὶ τὴν Ἑλλάδα, τὴν ἐσχάτως ἀρξαμένην νὰ ἐργάζηται ὑπὲρ τοῦ Ἁγίου Τάφου.

Τὸ χρῆμα τοῦ Ἁγίου Τάφου καταδαπανᾶται εἰς Μοναστήρια' Ἐξαρχεῖα, παραρτήματα καὶ Σχολεῖα καθ' ἅπασαν τὴν Παλαιστίνην, νοσοκομεῖα, μισθοδοτήσεις ἱερέων (ἐφημερίων) ἰθαγενῶν τοῦ θρόνου, εἰς περιφρούρησιν τῶν Ἱερῶν προσκυνημάτων, μισθοδοσίας ὑπαλλήλων κτλ. πλὴν πάντων τούτων περὶ τὰς 8 χιλιάδας λιρῶν δαπανᾷ εἰς τὸν ἰθαγενῆ λαὸν τῆς Ἱερουσαλήμ. Ἀδύνατον δὲ νὰ περικοπῶσι τινὲς δαπάναι διότι ὁ ἰθαγενὴς λαός, ὅστις πάντοτε εἶνε εἰς τὰ ὅπλα, θὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν προστασίαν ἄλλων, οἵτινες ἀναμένουσι τοῦτο μὲ ἀνοικτὸν τὸ στόμα, ἢ θὰ προσέλθῃ εἰς τοὺς κόλπους τῶν ἑτεροδόξων, ὃν ἐπίσης ἀναμένουσιν οὗτοι ἐναγωνίως, καὶ μάλιστα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀνεγείρουσιν ὁλονὲν Σχολεῖα εὐρύτατα καὶ με-

γαλοπρεπῆ, ἐκκλησίας πολυτελεστάτας καὶ λοιπὰ ἄλλα ἱδρύματα ἀποβλέποντες πρὸς τὸν προσηλυτιστικὸν αὐτὸν σκοπόν, καὶ διὰ χρημάτων ἐνίοτε συμπαρασύροντες τὸν λαὸν τοῦτον, τὸν μηδόλως ἔχοντα γνῶσιν τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ.

Ἀπό τινων ἱδρύθησαν ὑπὸ τῶν Ρώσσων καὶ ἐξακολουθοῦσι νὰ ἱδρύωνται διάφορα μεγαλοπρεπῆ κτίρια ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν ἑτέροις τῆς Παλαιστίνης μέρεσιν, ἤτοι σχολεῖα, ἐκκλησίαι, νοσοκομεῖα κτλ. ἔχοντες κέντρον τῆς ἐνεργείας αὐτῶν τὴν Ἱερουσαλήμ, ἐκεῖθεν ἤνοιξαν τοὺς πλοκάμους αὐτῶν οὐχὶ μόνον ὑπὸ πᾶσαν τὴν Παλαιστίνην καὶ τὴν Συρίαν, ἀλλὰ καὶ καθ' ὅλην εἰπεῖν τὴν Ἀνατολὴν διὰ τῆς Παλ. Πανσλαυιστικῆς Ἑταιρείας, ἥτις κινεῖ πάντα λίθον καθ' ἡμῶν. Φροντίζουσα δ' αὕτη νὰ ἐκμηδενίσῃ τὸν κλῆρον ἡμῶν, ν' ἀποσυνθέσῃ αὐτόν, νὰ τὸν καταστήσῃ δυστυχῆ, περιέκοψε διὰ τῶν ἐνεργειῶν της τὸ ἐτήσιον πρὸς τὸν Ἅγιον Τάφον χρηματικὸν ποσόν, ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τῶν ἐν Ῥωσσίᾳ κτημάτων τοῦ Ἁγίου Τάφου, ἀποστελλομένου ἤδη μόνον τοῦ ἑνὸς τετάρτου, τῶν δὲ τριῶν τετάρτων κατακρατουμένων διὰ τὰ ἐκεῖ σχολεῖα καὶ λοιπὰ καθιδρύματά των!

Ἐνῷ οἱ εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους ἐρχόμενοι Ῥῶσσοι προσκυνηταὶ διηυθύνοντο ἅμα τῇ ἀφίξει των εἰς τὰ ἡμέτερα Μοναστήρια, προσφέροντες τὸν ὀβολὸν αὐτῶν, ἔνθα καὶ εὕρισκον πᾶσαν τὴν δυνατὴν περιποίησιν, ἤδη ἡ ἑταιρεία των παραλαμβάνει αὐτοὺς ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἀτμοπλοίου ἐξ Ἰόππης διὰ τῶν ῥαβδούχων αὐτῆς, οὓς ὁδηγεῖ εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμόν, ἔνθα καὶ διανυκτερεύουσιν ἐνίοτε ἐν ὑπαίθρῳ, ἐν χειμῶνι καὶ βροχερῷ καιρῷ, (παρὰ ν' ἀφήσῃ αὐτοὺς νὰ προσέλθωσιν εἰς τὸ ἐν Ἰόππῃ ἡμέτερον Μοναστήριον) καὶ ἐκεῖθεν διὰ τοῦ σιδηροδρόμου κατ' εὐθεῖαν εἰς τὰ ὁμοεθνῆ των ἱδρύματα, ἔνθα καὶ γίνεται ἀμέσως ἡ πρώτη κατήχησις καὶ ἡ ἐκ μέρους τοῦ ἱερατείου των ἐξασκουμένη πίεσις εἰς τοὺς δυστυχεῖς τούτους προσκυνητάς, τοὺς διασχίσαντας πελάγη, καὶ διανύσαντας οὐκ ὀλίγον χρόνον θαλασσοποροῦντας, διὰ νὰ μὴ προσφέρωσι τὸ χρῆμα των εἰ τὰ ἡμέτερα Μοναστήρια.

Καὶ οὕτως, ἀφοῦ ἀφαιμάξῃ τὸ χρῆμα αὐτῶν, τοὺς ἀφίνει ἐλευθέρους νὰ προσκυνήσωσιν ὅπου δεῖ, ἀλλὰ καὶ πάλιν καθοδηγοῦσιν αὐτοὺς οἱ ῥαβδοῦχοι αὐτῆς. Δυστυχῶς ὅμως, μάτην ἀποβαίνουσιν αἱ νουθεσίαι καὶ λοιπὰ προσκόμματα, καὶ οἱ προσκυνηταὶ μετ' εὐλαβείας ἀπείρου προστρέχουσιν εἰς τὰ ἱερὰ προσκυνήματα, καταθέτοντες καὶ τὸν τελευταῖον ὀβολόν, ἀναγνωρίζοντες οὕτω τὴν ἐν τοῖς Ἱεροῖς προσκυνήμασιν ὑπεροχὴν τοῦ ἡμετέρου κλήρου.

Πρέπει λοιπόν, ἐνῷ οὕτως ἔχουσι τὰ τοῦ Ἁγίου Τάφου πράγματα, ἡ Ἑλλὰς νὰ λάβῃ διὰ παντοίων σωτηρίων μέσων τὴν μετὰ τῶν ἁρμοδίων ἀρχῶν συνεργασίαν της, διὰ πολιτικῆς ὅλως διαφόρου. Οἱ ὁμογενεῖς ἡμῶν ὀφείλουσι νὰ μιμηθῶσι τοὺς Ῥώσσους καὶ περισσότερον θὰ ἠχήσῃ εἰς τὰ ὦτα αὐτῶν ὁ ὑπὲρ τῆς ἐξασφαλίσεως τοῦ Ἁγίου Τάφου ἐγερτήριος κώδων, καὶ ὅτι εἶναι καθῆκον ἡμῶν νὰ βοηθήσωμεν αὐτὸν ἢ διὰ τῆς περιουσίας ἡμῶν, ὡς προσκυνητῶν, ἢ μακρόθεν ἀποστέλλοντες τὴν ὑλικὴν ἡμῶν ἀρωγήν, ὁπότε ἐσόμεθα πεπεισμένοι ὑπὲρ τῆς ἐπὶ μήκιστον διατηρήσεως τῆς παγιώσεως τοῦ Θρόνου τοῦ Ἀδελφοθέου ἐν ταῖς χερσὶ τῶν Ἑλλήνων κληρικῶν. Ἂς θεωρήσωμεν τὸν Ἅγιον Τάφον ὡς τὸ μεγαλεῖον καὶ οἶκον ἡμῶν, βεβαμμένον μὲ τοῦ Ἕλληνος Θεοῦ τὸ ἅγιον αἷμα.

Μεγίστην δύναμιν καὶ ἐνθάρρυσιν τώρα τρία ἔτη οἱ Ἕλληνες προσκυνηταὶ ἐνέδωκαν διὰ τῆς παρουσίας των εἰς τὸν ἡμέτερον κλῆρον. Καὶ αὐτὸς ὁ διοικητὴς ἀπονέμει τὸν πρέποντα σεβασμὸν εἰς τοὺς Ἕλληνας τοιούτους, καὶ ἄλλα στοιχεῖα ἅτινα πάντοτε τὴν Ἑβδομάδα διετάραττον τὸν ἡμέτερον κλῆρον, ἔπαυσαν νῦν.

Ἔχομεν τὴν Ὀθωμανικὴν Κυβέρνησιν ἀείποτε προστατεύουσαν τοῦ ἡμετέρου κλήρου τὰ δικαιώματα ἐν τῇ Ἀνατολῇ, καὶ δὴ ἐν τοῖς ἱεροῖς προσκυνήμασι σεβομένην τὰ τῶν κατακτητῶν προγόνων αὐτῆς ἐπίσημα προνόμια, τὰ ἀναγνωρίζοντα ὡς κλη-

ρονόμον τὸν ἡμέτερον κλῆρον ἐν αὐτοῖς, καὶ συνηγοροῦσαν ἐναντίον τῶν ποικίλων λιβέλλων τῶν ἐκεῖ ἡμετέρων πολεμίων.

. . . Πρέπει δὲ νὰ τονισθῇ ἡ ἵδρυσις ***Παλαιστινείου Ἑταιρείας***, ἐν κέντρῳ καταλλήλῳ, ἐργαζομένης ἐπὶ προγράμματος σωτηρίου ὑπὲρ τοῦ Ἁγίου Τάφου, ἀποστελλούσης προσκυνητάς, ὅπως μιμηθῶσι τὰ λοιπὰ ἔθνη, ἐξ ὧν κατὰ χιλιάδας ἐν σωματείοις καὶ ἐν ἐπισημότητι ἐπισκέπτονται τοὺς Ἁγίους Τόπους, ὅπως καὶ διὰ τῆς παρουσίας των, καὶ διὰ τοῦ χρήματός των παράσχωσιν ὅπου δεῖ δύναμιν καὶ ὠφέλειαν.

Διὰ νὰ ἐξασφαλισθῇ δὲ τελείως τὸ Πατριαρχεῖον καὶ νὰ ἵσταται πολὺ ὑψηλὰ ἀνάγκη νὰ ἐξευρεθῇ ἐτήσιον τακτικὸν εἰσόδημα, καὶ τότε περιοριζόμενον μόνον εἰς τὰ ἀφορῶντα τὴν διοίκησιν τοῦ ποιμνίου του, καὶ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν ἱερῶν προσκυνημάτων, δὲν θὰ περιμένῃ τὴν βοήθειαν ἄλλων διὰ παρακλήσεων.

Χρειάζεται πλέον πολιτεία πολὺ διάφορος τῶν ἐν Ἑλλάδι, διὰ τοῦτο τὸ Λεύκωμα δέον νὰ ὑποδείξῃ πῶς θὰ ἐξασφαλίσῃ τὸν ἐν Τουρκίᾳ Ἅγιον Τάφον.

Ἂν δυνηθῇ δὲ καὶ ἐφαρμοσθῇ πρόγραμμα ὑποταγῆς τῶν ἀνυποτάκτων καὶ τῶν πολεμούντων, νὰ ἤμεθα πεπεισμένοι ὅτι ὁ Ἅγιος Τάφος θὰ καταστῇ σὺν τῇ ἀρωγῇ καὶ τῶν ἁπανταχοῦ ὁμογενῶν ἀκλόνητος καὶ ἀκατάβλητος.

Κωνσταντινούπολις Π. Γ. ΒΑΦΕΙΑΔΗΣ

ΧΡΥΣΟΡΡΟΑΣ ΠΟΤΑΜΟΣ (ΑΒΑΝΑ)

Η ΣΩΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΟΥ ΤΑΦΟΥ

Πρὸ παντός, ὑπὲρ ἐξασφαλίσεως τῶν ἐν τοῖς Ἁγίοις Τόποις δικαίων τοῦ Ἑλληνισμοῦ, εἶναι ἀνάγκη, ὅπως τεθῇ αὐστηρὸς ἔλεγχος ἐπὶ τῶν εἰσπράξεων τῶν ἱερῶν προσκυνημάτων.

Διενεργήσας τὰ δέοντα ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου ἐπείσθην περὶ τούτου, διότι δὲν ἀγνοεῖται ὅτι μεγάλαι περιουσίαι εὑρίσκονται εἰς χεῖρας κληρικῶν, οἵτινες μὴ δίδοντες πρῶτοι τὸ παράδειγμα ὅπως ἐκπληρωθῇ ἡ ὑψηλή των ἀποστολή, ἐπισχύουσι τὴν ἰδέαν τῆς ἀργυρολογίας, οὗτοι μακρὰν τῆς ταπεινοφροσύνης, ἣν ἐδίδαξεν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς κατακρίνων τὴν Φαρισαϊκὴν ἐπίδειξιν, γίνονται οὐχὶ πλέον πνευματικοὶ τοῦ λαοῦ ἀρχηγοί; τί συνεισφέρουσιν ὑπὲρ τῶν ταμείων τῆς Ἀμύνης καὶ τοῦ Στόλου; Διὰ τὸν Πανάγιον ὅμως Τάφον ἐὰν ὁ κίνδυνός του ἐνδιαφέρῃ ὁλόκληρον τὸν Ἑλληνισμὸν ὡς περὶ μεγάλου ἐθνικοῦ προπυργίου ἐν τῇ Ἀνατολῇ, αὐτοὶ ὀφείλουσι πλειότερον νὰ ἐνδιαφέρωνται, διότι τὸν ἀντίκτυπον συμφορᾶς τοιαύτης, αὐτοὶ πρῶτοι θέλουσιν αἰσθανθῇ καὶ τὰς πικρὰς γευθῇ συνεπείας. Κατ' ἀκολουθίαν εἰσφέροντες ὑπὲρ τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Παναγίου Τάφου ἐξυπηρετοῦσι καὶ τὰ ἴδια αὐτῶν συμφέροντα, δύνανται δὲ νὰ καταβάλωσιν ἐκ τῶν ἐν τῇ γῇ κεκρυμμένων ταλάντων, ἀνανήφοντες τέλος ὅπως ἴδωσι πῶς ἐργάζωνται οἱ ἐν ταῖς ξέναις Προπαγάνδαις συνάδελφοί των, οἵτινες πάσῃ θυσίᾳ προσπαθοῦσι νὰ κατακτήσωσιν ἐδάφη ἀλλότρια.

Ἡ ἀπόσβεσις δ' οὕτω τῶν χρεῶν τοῦ Παναγίου Τάφου, κατ' ἐμέ, δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ α) ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἑλλάδος νὰ προσκαλέσωσι τοὺς ἀρχιερεῖς των, ὅπως καταβάλωσιν ἐφάπαξ σπουδαῖόν τι ποσόν· β) διὰ νόμου νὰ καταβάλωσι πάντες οἱ Ἕλληνες κληρικοὶ 10-20 % ἐκ τῶν μισθοδοσιῶν των· γ) μέρος τι ἐκ τῆς περιουσίας τῶν ἀποθνησκόντων νὰ διατίθεται ὑπὲρ τοῦ Παναγίου

Τάφου· δ) νὰ περιφέρεται δίσκος εἰς πάσας τὰς ἑλληνικὰς ἐκκλησίας καὶ νὰ διενεργηθῶσιν ἔρανοι ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῶν ἀρχιερέων, καὶ ε) νὰ ἱδρυθῇ γενικὸν ταμεῖον τῇ συνεργασίᾳ τῶν Πατριαρχῶν καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἑλλάδος, καθοριζομένου αὐστηροῦ ἐλέγχου, διοριζομένης ἐπιτροπῆς εἰδικῆς πρὸς τοῦτο.

Αὔτη ἡ πτωχή μου ἰδέα ὅσον ἀφορᾷ τὰ οἰκονομικὰ τοῦ Παναγίου Τάφου· εὔχομαι δὲ ὅπως αἱ εὐγενεῖς προσπάθειαι ἐν πάσῃ γωνίᾳ τοῦ Ἑλληνισμοῦ πραγματοποιηθῶσι καὶ μὴ μείνωσι μόνον λόγοι ὡραῖοι.

Majunga (Madagascar)

ΜΙΧΑΗΛ ΑΓΓΕΛΙΔΗΣ

ΣΤΟ ΧΡΙΣΤΟ

Πέθανες σὺ στὸ Γολγοθᾶ καί πέθανε μαζύ σου ἡ φύσις.
Μελαγχολοῦσε ὁ οὐρανὸς ὁ ἥλιος σκοτιζόταν,
Ρίγη τὸν κόσμο ἐδίπλωναν καὶ ὅλη ἡ Γῆ ἐσειόταν.
Στὰ πόδια τοῦ σταυροῦ σου τὰ λουλουδάκια ἀπέθαιναν,
Τὰ κρῖνα ξεψυχοῦσαν.
Γύρω τ' ἀηδόνια τ' Ἀπριλιοῦ κρυμμένα ἐσιωποῦσαν.
Δεξιά — ζερβιά σου, δυὸ λησταὶ ἐπάνω στὸ σταυρό τους,
Ἐκλαίγαν γιὰ τὸν πόνο σου, καὶ σὺ γιὰ τὸν δικό τους.

Ναύπλιον

† ΜΗΤΣΟΣ ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΥ

ΤΟ ΠΑΛΛΑΔΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

Φρονῶ — καὶ τοῦτο ἐκ μακρᾶς καὶ ἐπισταμένης τοῦ ζητήματος μελέτης, — ὅτι, ὅπως ἀποσοβηθῶσιν οἱ κατὰ τοῦ ἁγιωτάτου τούτου τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδοξίας Παλλαδίου κίνδυνοι, διασωθῇ δ' ὁ ἐκεῖ πολύτιμος ἐθνικὸς πλοῦτος, ἀπαιτοῦνται τὰ ἑξῆς:

α'.) Αἱ μὲν ἑκάστοτε Ἑλληνικαὶ Κυβερνήσεις δέον ν' ανα-

γράφωσι κατ' ἔτος ἐν τῷ προϋπολογισμῷ χρηματικόν τι κεφάλαιον, ὅπερ νὰ διατίθεται ἀποκλειστικῶς ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τοῦ Παναγίου Τάφου, ὁρισθῇ δὲ διὰ νόμου, ἵνα εἰς πάντας τοὺς Ὀρθοδόξους Ναούς, καθ' ὅλας τὰς Κυριακὰς καὶ ἑορτάς, περιάγηται δίσκος, ὁ τοῦ *Παναγίου Τάφου* καλούμενος, τὸ δὲ συναζόμενον χρηματικὸν ποσὸν ν' ἀποστέλληται ἁρμοδίως.

β'.) Πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἐκεῖ Ὀρθοδόξου Ἑλληνικοῦ δέον ἥ τε Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις καὶ οἱ ζάπλουτοι Ὁμογενεῖς ν' ἀγοράσωσι γαίας ἐντὸς καὶ παρὰ τὰ Ἱεροσόλυμα εἰς ἃς νὰ ἐγκαταστῶσιν ὅσοι ἐκ τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος ἐκπατριζόμενοι, πρὸς εὕρεσιν πόρου ζωῆς μεταβαίνουσιν εἰς Ἀμερικήν. Οὕτω δὲ σὺν τῷ χρόνῳ σχηματισθήσεται ἐν Παλαιστίνῃ Ἑλληνικὴ Ὀρθόδοξος ἀποικία ἐπιβαλλομένη πάντοτε, καὶ οὖσα ἄγρυπνος μὲν τῶν ἐκεῖ πολυτίμων Ἐθνικῶν κειμηλίων φρουρός, φοβερὰ δὲ τοῖς ἐπιβούλοις τῶν Ἑλληνικῶν συμφερόντων δύναμις.

γ'.) Νὰ ὁρισθῇ διὰ νόμου, ὅπως καθ' ἕκαστον Πάσχα ἀποστέλλωνται εἰς Ἱεροσόλυμα Ἀρχιερεὺς ἐκ τῶν Συνοδικῶν μεθ' ἑτέρων Κληρικῶν, ἵνα καθ' ὅλας τῆς τε Μεγάλης Ἑβδομάδος καὶ τῆς Διακαινησίμου λειτουργίας συλλειτουργῶσι μετὰ τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, πρὸς δὲ καὶ συνοδεῖαι προσκυνητῶν πολλῶν, ἵνα ὑπάρχῃ τακτικὴ ἐπικοινωνία τῶν ἐλευθέρων καὶ ὑποδούλων Ἑλλήνων. Πάντες δ' οὗτοι δέον ν' ἀποστέλλωνται δι' ἀτμοπλοίου πολεμικοῦ, φέροντος τοὺς ἀρίστους καὶ μᾶλλον εὐσώμους τῶν ἀξιωματικῶν, οἵτινες νὰ παρίστανται ἐν στολῇ καθ' ὅλας τὰς τελετὰς τοῦ Πάσχα.

δ'.) Νὰ ἐκδίδηται ἐν τῷ Ὀρθοδόξῳ Ἑλληνικῷ Πατριαρχείῳ τῶν Ἱεροσολύμων ἐφημερὶς ἑλληνιστὶ καὶ Γαλλιστί, κυκλοφοροῦσα πανταχοῦ, πρὸς προστασίαν τῶν συμφερόντων τοῦ Παναγίου Τάφου, Καὶ

ε'.) Οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις Ὀρθόδοξοι Ἕλληνες Κληρικοὶ νὰ ἐμπνέωνται ὑπὸ εἰλικρινοῦς πρὸς ἀλλήλους ἀγάπης, συμπνοίας καὶ ὁμονοίας, συνεργαζόμενοι μετὰ ζήλου ὑπὲρ τῶν Ὀρθοδόξων

Ἑλληνικῶν συμφερόντων, κηρύττοντες πάντοτε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ μετὰ παραδειγμάτων τῆς ἀρχαίας καὶ ἐνδόξου ἡμῶν ἱστορίας, ἤτοι συνδυάζοντες κατὰ τὰ κηρύγματα αὐτῶν προσφυῶς καὶ καταλλήλως τὴν καλλιεπῆ καὶ ἐναρμόνιον ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ παιδείαν, τὴν λίαν διδακτικὴν ἀρίστοις παραδείγμασι προγονικὴν ἱστορίαν μετὰ τῆς μορφούσης τὸ αἴσθημα καὶ ἁγιαζούσης τὴν καρδίαν εὐαγγελικῆς διδασκαλίας, καὶ πρὸ πάντων βίον ζῶντες ἄμωμον καὶ ἀνεπίληπτον, οὐ μόνον φιμοῦντα τῶν ἀλλοεθνῶν καὶ ἀλλοδόξων τὰ στόματα, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐχθρῶν ἐπισύροντα τὴν συμπάθειαν.

Ἀθῆναι

Ν. Χ. ΑΜΒΡΑΖΗΣ
Καθηγητὴς Πρακτικοῦ Λυκείου

ΗΜΕΙΣ ΟΙ ΕΧΘΡΟΙ

Παρῆλθον ἐχθροὶ καὶ ἐχθροὶ πρὸ τῶν Ἑλληνο-χριστιανικῶν τειχῶν τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας. Φράγκοι καλόγηροι καὶ Φράγκοι ἱππόται. Ρῶσσοι καὶ Ἀρμένιοι καὶ Προτεστάνται. Καὶ Αὐτοκράτορες καὶ Δοῦκες καὶ Ἑταιρίαι καὶ τάγματα. Ἄραβες καὶ Τοῦρκοι. Αὐτοκράτορες καὶ Πάπαι καὶ διπλωμάται καὶ ἕως οἱ τὴν μάχαιραν κρύπτοντες ὑπὸ τὸ ράσσον. Ὁ δόλος καὶ ἡ ἀτιμία καὶ ἡ κλοπή. Καὶ τὸ κτηνῶδες δίκαιον τοῦ ἰσχυροτέρου. Ὅλα αὐτὰ ἐχθροὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ τῆς ἱερᾶς παρακαταθήκης μας. Ὅλοι δυνατοὶ καὶ ὅλοι ἐπίφοβοι.

Καὶ κανεὶς δὲν μοῦ φαίνεται ἐπιφοβώτερος ἐχθρὸς ἀπὸ τὸν Ἕλληνα.

Τοῦ κηρύσσεις τὸν κίνδυνον. Τοῦ τὸν στήνεις ἀπὸ ἐτῶν ἐμπρὸς εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του φανερώτατον. Τοῦ παριστᾶς τὴν προδοσίαν τὴν ὁποίαν διαπράττει ἀφίνων ἄνευ χρημάτων τοὺς καλογήρους τῆς Σιών. Συγκρίνεις τὸ ἐνδιαφέρον του μὲ τὸ τοῦ Μενελὶκ ἀκόμη καὶ τὸ ἀποδεικνύεις κατώτερον.

Ἀναλύεις, κραυγάζεις, παραθέτεις ἀριθμούς, φωτίζεις. Ὁ νεώτερος Ἕλλην ἀδιαφορεῖ. « Ἐὰν τὸ ἅλας μωρανθῇ ἐν τίνι ἁλισθήσεται »;

Ἀθῆναι

ΔΗΜ. ΔΗΜΕΡ
Διδάκτωρ τῆς Νομικῆς
Ἀρχισυντάκτης τῆς «Ἑσπερινῆς»

ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΟΥ ΤΑΦΟΥ

Δὲν ὀφείλει νὰ παρεισφρύσῃ εἰς ζητήματα τοιαύτης σπουδαιότητος οὐδεμία ἰδέα, μὴ ἀπορρέουσα ἐκ πολλῆς σκέψεως, οὐδὲ νὰ γραφῇ τι μὴ δυνάμενον τὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ἐξακρίβωσιν τῶν αἰτίων τῆς κακοδαιμονίας, ἥτις ἀπό τινων ἐτῶν λυμαίνεται τοὺς Πανιέρους Τόπους τῆς Ἱερουσαλήμ.

Τοῦτο μὲ παροτρύνει διὰ τῆς μικρᾶς, ἢ καὶ τῆς ἀδυνάτου ἴσως, συμβολῆς μου, νὰ συντελέσω κατά τι εἰς τὴν διαλεύκανσιν τοῦ μέχρι σήμερον τόσον σκοτεινοῦ παραμείναντος σημείου, πῶς ἡ Σιωνῖτις Ἐκκλησία ἐβυθίσθη κυριολεκτικῶς εἰς χρέη, πῶς ἐλλείψει κερμάτων κινδυνεύει νὰ ἀπωλέσῃ τὸν Ἑλληνισμόν της ὑποσκαπτομένου ὑπὸ φυλῆς ὁμοδόξου μὲν πλὴν ἰσχυροτέρας διὰ τὸ πολὺ χρῆμά της καὶ διὰ τίνος μέσου δυνατὸν νὰ ἀναχαιτισθῇ μία τοιαύτη ἐθνικὴ καταστροφή, ἀφοῦ τὸ πτωχὸν Ἔθνος μας εἶνε ἀνίσχυρον νὰ προβάλῃ τοὺς ὤμους αὐτοῦ καὶ στηρίξῃ, ὡς ἄλλος Ἀνταῖος, τὴν κινδυνεύουσαν νὰ καταποντισθῇ εἰς τὸν Ὠκεανὸν τῶν χρεῶν Ὀρθόδοξον Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν ἐν Ἱεροσολύμοις.

Ἄκανθαι αἰχμηρότεραι τῶν τοῦ μαρτυρικοῦ στεφάνου πλήττουσιν ἐπωδύνως καὶ τὸν νοῦν καὶ τὴν ψυχὴν παντὸς ὅστις ἀνααναλογισθῇ τί κινδυνεύομεν νὰ ἀπολέσωμεν!

Οὐδεὶς ὁ ἀγνοῶν ὅτι *Πατρὶς* καὶ *Θρησκεία* εἶνε δυὰς ἐν ὑπερόχῳ μονάδι! Κρίκος συνδέων ἀρρήκτως πᾶν ὅ,τι ὑπάρχει ἐν

τῇ ἀσθρωπίνῃ καρδίᾳ ὑψηλότερον, ἰδανικώτερον καὶ θεῖον· πᾶν ὅ,τι ἀποτελεῖ τὴν ὑπόστασιν παντὸς Ἔθνους, αὐτὴν ταύτην τὴν ὕπαρξίν του!

Ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ Γολγοθᾶ, ἀπὸ τῶν ἄκρων τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, οὐρανομήκεις φλόγες πυρὸς ἐξεπέμφθησαν διαθερμάνασαι πᾶσαν χριστιανικὴν καρδίαν, διαφωτίσασαι διὰ παμφαῶν ἀκτίνων, πᾶσαν ἐσκοτισμένην διάνοιαν.

Χείμαρροι πανσόφου διδασκαλίας ἐξεχύθησαν ἀπὸ θείου στόματος ἀνὰ τὸ σύμπαν, ἀναδώσαντες ζωὴν καὶ δρόσον εἰς τὴν ἀνθρωπότητα τὴν δειψαλέαν, καὶ ἐμπνεύσαντες τὰς θείας ἀρετάς, τὰς ὁποίας αὐτὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἐπαραδειγμάτισεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

Καὶ ὅμως, καχεκτικῶς φαίνεται ἐβλάστησαν τὰ θεῖα ἐκεῖνα ῥήματα εἰς τὴν καρδίαν ἐνίων ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ἐκλήθησαν, θείᾳ συνόρσει καὶ ἀνθρωπίνῃ ὑποχωρήσει, θεματοθύλακες τῶν θείων ἐντολῶν καὶ καλλιεργηταὶ τῶν ἱερῶν πεδίων τῆς χριστιανωσύνης καὶ πάσης ἐθνικῆς βλαστήσεως. Ἐρριζοβόλησαν δὲ δυστυχῶς ζιζάνια πλεονεξίας ἢ καὶ ὀλιγωρίας εἰς τὴν καρδίαν τῶν ἐντεταλμένων, ὡς ἐκ τοῦ ἐπισήμου αὐτῶν σχήματος καὶ τῶν ὀφικίων ἅτινα φέρουσι, νὰ ἔχωσιν ἄγρυπνον τὸ ὄμμα ἐπὶ τῆς εὐημερίας τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις Ἑλλήνων Ἁγίων Πατέρων, καὶ προασπίζωσι τὴν κοιτίδα τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδοξίας, κατὰ πάσης ἐπιβούλου ἐπιδρομῆς, καὶ ἐναντίον παντὸς ἐχθροῦ ἐπερχομένου ὅπως ὑποσκάψῃ τὰ θεμέλια αὐτῆς.

Καὶ ἐνῷ εἰς τὰς κοινωνικὰς δέλτους εἶναι σήμερον κεχαραγμένον ὅτι τὰ πάντα θὰ διέπῃ τὸ χρῆμα, γενόμενον μόνη κινητήριος δύναμις καὶ γενικὸν ἐλατήριον παντὸς συμφέροντος, εἰς τὰς ἱερὰς τῆς θρησκείας πλάκας, ἔδει νὰ ἦναι γεγραμμένον δι᾽ ἀνεξιτήλων γραμμάτων, ὅτι ἡ Ἁγία τῆς θρησκείας Πηγὴ ἐν Ἱεροσολύμοις ὤφειλε νὰ παραμείνῃ ἀνεπηρέαστος ἀπὸ παντὸς πειρασμοῦ, καὶ μακρὰν παντὸς φυλετικοῦ συναγωνισμοῦ, οὐδεμία δὲ διαφορὰ περιουσιῶν μεταξὺ τῶν Ἁγίων Πατέρων, ἢ καὶ τῶν ἐκεῖ

συγκατεστημένων ἄλλων Ἐθνῶν, νὰ ἐξεγείρῃ ζήτημα χρηματικῆς κακοδαιμονίας τῶν Ἁγίων Τόπων, ἐκεῖ δηλαδή, ὅπου ὁ Σωτήρ, σοφὸς διαμορφωτὴς τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, ἐδίδασκε τὴν ἀνεξικακίαν τὴν αὐταπάρνησιν τὴν ἀπόρριψιν παντὸς γηΐνου καὶ φθαρτοῦ ἀγαθοῦ, καὶ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ παραδείγματος πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ ἐν Οὐρανοῖς Παραδείσου, ἤτοι τοῦ ἐξιλασμοῦ τῆς ἀνιέρου τῶν ἀνθρώπων ψυχῆς.

Καὶ ὅμως, ὅλα ταῦτα παρὰ πολλῶν ἐκεῖ παρωράθησαν, φυλετικὰ μίση ὑπὲρ τὸν Πανάγιον Τάφον ἐγεννήθησαν, ἡ βασιλεία τοῦ χρήματος ἐκυριάρχησεν, ἀφόρητος δὲ δυσπραγία κατέλαβε τὴν μητέρα Ἐκκλησίαν, καὶ πολυειδεῖς κίνδυνοι περιβάλλουσι νῦν αὐτήν.

Ἤδη πληγαὶ μεγάλων χρεῶν κατατρώγουσι τὰ σπλάγχνα της καὶ ἀμαυροῦσι τὸ γόητρόν της.

Τῆς οἰκτρᾶς δ' αὐτῆς καταστάσεως ἐπωφελούμενος ἕτερος λαός, ὁμόδοξος μὲν πλὴν κραταιότερος ἕνεκα πλούτου, προβαίνει μὲ τεταμμένας τὰς χεῖρας πλήρεις χρυσίου, καὶ διὰ πρακτόρων Λαϊκῶν τε καὶ Κληρικῶν, καταλαμβάνει ἀπέραντον ἱερὸν χῶρον, ἀνεγείρει ξενῶνας εὐρυτάτους, ἐν οἷς φιλοξενοῦνται κατ' ἔτος καραβάνια ὁλόκληρα προσκυνητῶν, ἀνεγείρει Νοσοκομεῖα, ἱδρύει σχολεῖα, καὶ τὸ πᾶν μηχανεύεται, ὅπως ἐξοντώσῃ ἐκεῖθεν τὴν ἑλληνικὴν ὀρθοδοξίαν τὴν κατόπιν προαιωνίων *παραδόσεων ὀφείλουσαν νὰ κυριαρχῇ*.

Ἐφθάσαμεν δυστυχῶς εἰς χρόνους, καθ' οὓς δὲν ἰσχύει πλέον τό: «Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς, οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι». Τοῦτο τρανώτατα καταδείκνυται ἐκ τῆς χρηματικῆς διαπάλης τῆς διεξαγομένης πέριξ τοῦ Παναγίου Τάφου τοῦ Σωτῆρος τῆς ἀνθρωπότητος, πρὸς ὑπερίσχυσιν ἐπ' αὐτοῦ καὶ κυριαρχίαν τῆς μιᾶς φυλῆς ἢ τῆς ἄλλης, ὁπότε, ἡ νίκη θὰ ἔμενεν εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἔχουσιν ἀνεξάντλητα τὰ πλούτη, ἀλλὰ καὶ τὸ ὄμμα μᾶλλον ἄγρυπνον, ὅπως ἐγκαίρως δράττωνται τῶν παρουσιαζομένων περιστάσεων, καὶ ἐπωφελῶνται αὐτῶν, πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ ἐπιδιωκο-

μένου ὑπ' αὐτῶν κατακτητικοῦ σκοποῦ. Ἐκ δὲ τῶν ἡμετέρων Ἁγίων Πατέρων, καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δέ, ἵστανται σιγηλοὶ παρὰ τὸν Πάνσεπτον Τάφον, θεώμενοι τὰ τεκταινόμενα, ὑπομένοντες καὶ ἀναμένοντες.

Διάτορος ὅμως διαμαρτυρία ἕνεκα τούτων, ἐκπέμπεται ἐκεῖθεν, καὶ ἡ ἀπήχησις τῆς ἀπέλπιδος κραυγῆς ἐξικνεῖται μέχρις ἡμῶν. Ἡμεῖς δὲ τὰ ἐλεύθερα τῆς Ἑλλάδος τέκνα, μόλις ἐπ' ἐσχάτων κατενοήσαμεν ὅτι, ἂν οὐχὶ ἀθρόοι ὡς οἱ ἐκ Βορρᾶ χριστιανικοὶ ἀντίπαλοί μας, ἀλλὰ τοὐλάχιστον κατ' ἀραιὰς τάξεις, εἴχομεν ἱερὸν καὶ ἐθνικὸν καθῆκον νὰ μεταβαίνωμεν ἐκεῖ, τὸ μὲν ὅπως προσκυνῶμεν τὸν Πανάγιον Τάφον καὶ ἐξαγνιζόμεθα διὰ τοῦ συγχρωτισμοῦ μετὰ τῆς ἁγιωσύνης ἐκείνης, τὸ δὲ ὅπως ἐμφανιζώμεθα οἱονεὶ εὐλαβεῖς ἀπαιτηταὶ τῶν δικαιωμάτων μας ἐπὶ τῆς ὑψηλῆς ἐκείνης ἱερότητος. Ἀλλὰ τοὐναντίον, ἐγκαταλείψαντες διττῶς, Ἐθνικῶς καὶ θρησκευτικῶς, τὰ δικαιώματα ἡμῶν ταῦτα, ἀφήκαμεν ἐλεύθερον τὸ στάδιον εἰς ἐπέκτασιν τῶν ξένων ἐνεργειῶν, καὶ ἐδώσαμεν λαβὴν διὰ τῆς ἀσυγγνώστου ἀδιαφορίας μας νὰ δημιουργηθῇ ἐκεῖ μία κατάστασις ἀπαισία!

Ἐν τούτοις, οὐδεὶς ἐκ τῶν ὑλικῶς δυναμένων ἐξ ἡμῶν συγκινεῖται διὰ τὴν δεινὴν αὐτὴν θέσιν τῆς Σιωνίτιδος ἡμῶν Ἐκκλησίας, οὐδὲ εἷς δὲ προέβη εἰς τὴν καταβολὴν σημαντικοῦ ποσοῦ ἐκ τῶν ἑκατομμυρίων αὐτῶν, πρὸς μικρὰν ἀνακούφισιν τῶν ταλανιζομένων Ἁγίων Πατέρων, καὶ ἑδραίωσιν τοῦ κλονιζομένου βάθρου τοῦ Ἑλληνικοῦ γοήτρου. Μόνη ἡ πτωχὴ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος δι' ἀγώνων καὶ μόχθων, καὶ δι' ἐράνων Πανελληνίων, κατώρθωσε νὰ συλλέξῃ δύο ἑκατοντάδας χιλιάδων δραχμῶν, καὶ αὐτὰς ὄχι πλήρεις, μὴ ἐπαρκουσῶν οὐδ' εἰς τὴν ἀπότισιν τῶν τόκων τοῦ ὑπερόγκου καὶ δυσβαστάκτου χρέους, ὅπερ ἐπαχθέστατα βαρύνει τὸν Πανάγιον Τάφον, καὶ δι' ὃ κραυγὴν ὀδύνης ῥηγνύουσιν οἱ ἀληθεῖς Χριστιανοί. Ἀλλ' οὐδ' οἱ κατὰ καιροὺς Ἕλληνες Κυβερνῆται, ἐζήτησαν νὰ μάθωσι ποτὲ τὰ τῆς οἰκονομικῆς κατα-

στάσεως τῆς Ἑλλ. Ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων, οὐδὲ νὰ ἔλθωσιν αὐτῇ ἀρωγοί.

Ἐνῷ πατριωτικώτερος ἡμῶν ὁ Σουλτάνος Κων)πόλεως, γενναῖα ποσὰ ἐχορήγει ἑκάστοτε ἐκ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ ταμείου, ὁσάκις ἔφθανεν εἰς τὰς ἀκοάς του ὁ κίνδυνος ὃν διατρέχει ὁ Πανάγιος Τάφος νὰ ἀπορροφηθῇ Ἐθνικῶς ὑπὸ τοῦ Βορείου μεγαθηρίου ἕνεκα χρεῶν ὑπερόγκων. Ἡ δὲ τελευταία Βασιλικὴ Αὐτοῦ ἀρωγὴ ἐκ δέκα χιλιάδων λιρῶν ἐχορηγήθη καθ' ἣν στιγμὴν ὁ στρατός του ἐπάτει ἐπὶ ἑλληνικοῦ ἐδάφους!

Ἀλλὰ διατί μία τοιαύτη κολοσσιαία διαχείρισις τῶν εἰσοδημάτων τῶν Ἱερῶν Τόπων ἀφίεται ἀνεξέλεγκτος; Ἐπικαλοῦνται ἐκεῖθεν τὴν ἀρωγὴν τῆς πτωχῆς μητρὸς Ἑλλάδος, ἀλλὰ διατί μόνην τὴν ὑλικὴν ἀρωγήν, καὶ οὐχὶ καὶ τὴν οἰκονομολογικὴν ἐπίβλεψιν καὶ τὸν ἔλεγχον; Ἵνα μὴ γείνωσι δοσίλογοι; Ἀλλ' ἀκριβῶς αὐτὴ αὕτη ἡ προσοχὴ τῆς Ἑλλ. Κυβερνήσεως ἐπὶ τῶν πραγμάτων τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας, τῶν ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν σοβαρῶν καὶ ἀξίων ἀναθεωρήσεως, θὰ ἀνέστελλε πρῶτον τὰ Ταμερλανικὰ σχέδια τὰ ἀπὸ βορρᾶ τεκταινόμενα, θὰ συνήνωνε δὲ τοὺς Ἁγίους Πατέρας εἰς Ἑλλην. Κοινότητα ἐπαρκῶς συντηρουμένην, ἥτις ἰδίῳ αὐτῆς ὑψίστῳ συμφέροντι, ἔδει νὰ ζητήσῃ καὶ Βασιλικὸν ἐξ Ἑλλάδος Ἐπίτροπον, ἐλεγκτὴν τῆς ὅλης διαχειρίσεως τῶν πόρων.

Ἂς ληφθῶσι πάντα τὰ νόμιμα μέτρα παρὰ τῶν ἁρμοδίων ὅπως περιφρουρηθῇ ἡ περιουσία τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων, ἀνασταλῇ δὲ ἡ τυχὸν γενομένη διασπάθισις τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου χρήματος, καὶ διὰ συνεισφορῶν τῶν ὑλικῶς εὐημερούντων Ἁγίων Πατέρων, συνετοῦς δὲ διαχειρίσεως τῶν εἰσοδημάτων, ἐπερχομένων οὐχ ἧττον ἀρωγῶν, ἐκ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῆς Ἑλλ. Κυβερνήσεως καὶ τῶν Πανελλήνων, κατορθωθῇ ἡ ἐλάφρυνσις τῶν χρεῶν, καὶ ἡ ἀποσόβησις τοῦ ἐπικρεμαμένου κινδύνου τῆς ἐπικρατήσεως εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους μιᾶς καὶ μόνης φυλῆς, ὑποβαλλομένων τῶν Ἑλλήνων Πατέρων, εἰς

εἶδος θρησκευτικῆς δουλείας, ἐκεῖ ὅπου τὸ Πανάγιον πνεῦμα τῆς ἐλευθερίας ἐν τῇ συνειδήσει καὶ τῷ θρησκεύματι, ἐξεπορεύθη ὑπὸ τοῦ Πλάστου διὰ τοῦ μαρτυρίου τοῦ υἱοῦ Αὐτοῦ.

Ἀθῆναι

ΑΝΝΑ Ν. ΣΕΡΟΥΪΟΥ
Ἐπιθεωρήτρια δημοτ. σχολείων θηλέων κτλ.

Η ΣΩΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΟΥ ΤΑΦΟΥ

Ἡ σωτηρία τοῦ Παναγίου Τάφου δὲν θὰ ἐπιτευχθῇ ἄλλως ἢ διὰ συνενοήσεως εἰλικρινοῦς μετὰ τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως, πρὸς λῆψιν ὑπὸ ταύτης θεμελιωδῶν μέτρων. Ὡς πρακτικὸν συμπέρασμα πρέπει νὰ ἐπακολουθήσῃ ἡ ἵδρυσις Τραπέζης ἰδιαιτέρας, ἥτις νὰ ἀναλάβῃ τὴν διαχείρισιν τῆς περιουσίας τοῦ Ἁγίου Τάφου καὶ τὴν ἐκμετάλλευσιν αὐτῆς. Ἓν αἴτιον τοῦ οἰκονομικοῦ βαράθρου, εἶνε καὶ ἡ ἀπειρία τῶν ἀδελφῶν τοῦ Παναγίου Τάφου. Ὄντες δ' οὗτοι, οἱ κυριώτεροι μέτοχοι τῆς Τραπέζης καὶ τὰς περιουσίας των θὰ συντηρήσουν καὶ ὁ Πανάγιος Τάφος ἔλλειμμα δὲν θὰ ἔχῃ. Δὲν θὰ ἐργασθῇ πολὺ διὰ ταῦτα πάντα, ἡ Ἑλληνικὴ διπλωματία παρὰ τῇ Τουρκικῇ Κυβερνήσει. Ἐξ ὅσων μοὶ ἐπιτρέπεται νὰ γνωρίζω, αἱ διαθέσεις τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως πρὸς σωτηρίαν τοῦ Παναγίου Τάφου, εἶνε ἐπιθυμία ζωηρά.

Ἀθῆναι

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΟΓΛΟΥΣ
Διευθυντὴς «Πύρρου»

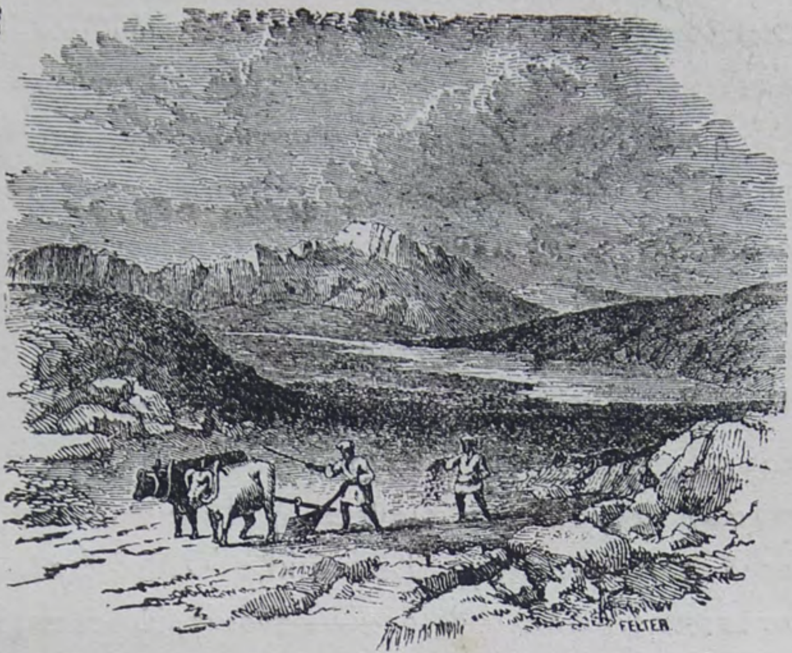

ΛΙΜΝΗ ΜΕΡΩΜ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΒΕΛΤΙΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΗΜΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ

Ἐξ ἀτυχῶν, ἀπροόπτων περιστάσεων, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐξ ὑπαιτιότητος τῶν διαχειριζομένων τὰ οἰκονομικὰ τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας, περιῆλθον ταῦτα αὖθις εἰς δεινὸν σημεῖον, ἐκ τοῦ ὁποίου ἀντὶ ἀτιμήτων ὅμως ἀνταλλαγμάτων, ἡ γνωστοτάτη Ἑταιρεία προσεφέρθη νὰ ἐξαγάγῃ αὐτήν. Ἀλλὰ τὴν ὕποπτον ταύτην προσφορὰν ἡ Σιωνῖτις Ἐκκλησία δὲν ἐδέχθη προτιμήσασα νὰ τείνῃ ἐπαίτιδα χεῖρα ζήτοῦσα τὸν ὀβολὸν τῶν ἁπανταχοῦ ὁμογενῶν. Πρὸς τοῦτο ἐδημοσίευσεν ἡ Σιωνῖτις Ἐκκλησία ἔκ-

κλησιν, ἥτις βαθύτατα συνεκίνησεν ἁπάντων ἡμῶν τὰς ψυχάς.

Προκειμένου περὶ τοῦ μεγίστου κινδύνου, ὃν διατρέχει οὐ μόνον ἡ Σιωνῖτις Ἐκκλησία, ἀλλὰ καὶ τὸ ἱερώνυμον Ὄρος καὶ ἅπαντα ἐν γένει τὰ λοιπὰ προπύργια τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδοξίας, ὁ παρ' ἡμῖν Τύπος ἔρρηξε διάτορον φωνήν, ἥτις ὅμως δὲν ὑπῆρξε συνεχής, διότι οὐδὲν παρ' ἡμῖν συνεχῶς καὶ συστηματικῶς ἐπιτελεῖται. Σπασμωδικαὶ κινήσεις καὶ ὑστερικαὶ κραυγαὶ χαρακτηρίζουσιν ὅμως ἔθνος ὑστερικόν, ἀσθενές. Οἱ ἁπανταχοῦ Καθολικοὶ οὐ παύονται ἄφθονα ἑκατομμύρια συσσωρεύοντες εἰς χεῖρας τοῦ Πάπα διὰ προσηλυτιστικοὺς σκοποὺς καὶ διαφόρους ἄλλας ἀνάγκας τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας. Γνωστὸν δ' ἐπίσης τυγχάνει πόσα ἄφθονα χρήματα διαθέτει ἡ Παλαιστίνειος Ρωσσικὴ Ἑταιρεία διὰ τοὺς κατὰ τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδοξίας ἀπευθυνομένους σκοπούς της. Ἄλλοις δέδοται νὰ ἐνδιατρίψωσι περὶ τὰ αἴτια τὰ ἀγαγόντα οὐ μόνον τὴν Σιωνίτιδα Ἐκκλησίαν ἀλλὰ καὶ τὰ λοιπὰ μεγάλα κέντρα τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδοξίας, εἰς ὃ νῦν δυσχερὲς σημεῖον ταῦτα περιέστησαν. Ἡμεῖς θὰ πειραθῶμεν νὰ ὑποδείξωμεν μέτρα, τινά, δι' ὧν εὐελπιστοῦμεν νὰ συντελεσθῇ ἡ βαθμιαία οἰκονομικὴ τῶν κέντρων τούτων ἀνόρθωσις, καὶ νὰ σφυρηλατηθῇ συνεκτικώτερος ἔτι ὁ μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ ἐλευθέρου τούτου ἐθνικοῦ κέντρου δεσμός.

Ἐκ τῶν ἁπλῶν συνεισφορῶν, ὡς μάλιστα αὗται συνήθως παρ' ἡμῖν ἐνεργοῦνται, οὐδέποτε ἠλπίσαμεν σπουδαῖόν τι. (*) Αἱ ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου εἰσφοραὶ ἤρξαντο περίπου ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ λήξαντος ἤδη ἔτους 1903 μέχρι δὲ τῆς 15 Μαρτίου 1905 ἀνῆλθεν ἐν ὅλῳ εἰς δρ. 191.331.60. (**)

(*) Σ. Δ. «Π. Ε. Λ» Ὁ κ. Δεσμίνης, γραμματεὺς τῆς Τραπέζης Ἀθηνῶν, εἶνε ἐντεταλμένος παρὰ τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ αὐτῆς καὶ Ταμίου τῆς πρὸς συλλογὴν ἐράνων ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς κ. Ἰωάννου Πεσμαζόγλου διὰ τὴν τήρησιν τῶν σχετικῶν λογιστικῶν βιβλίων. Τὸ ἄρθρον δὲ τοῦτο ἀναδημοσιευθὲν πολλαχοῦ (ὡς καὶ ἄλλα τοιαῦτα τοῦ Λευκώματος) ἐκρίθη εὐμενῶς καὶ ἀνεπτύχθη.

(**) Σ. Δ. «Π. Ε. Λ.» Τὸ ποσὸν τοῦτο ἀπεστάλη τῇ 30 Δεκ. 1904 εἰς τὴν Α. Θ. Μ. τὸν Πατρ. κ. Δαμιανόν.

Εἶνε ἐνδεχόμενον βεβαίως, ἐκ σποραδικῶν ἔτι συνεισφορῶν τὸ ποσὸν τοῦτο ν' αὐξηθῇ ἀλλ' οὐχὶ πλέον σημαντικῶς, εἰ μὴ ληφθῶσιν ἄλλα τινα μέτρα, δι' ὧν οὐ μόνον ἡ Σιωνῖτις Ἐκκλησία ἀλλὰ καὶ τὰ ἄλλα μεγάλα κέντρα τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδοξίας θ' ἀπηλλάσσοντο τῶν ἐπιβαρυνόντων αὐτὰ χρεῶν, δυνάμενα ἐφεξῆς ἀνέτως καὶ ἄνευ δυσχερειῶν ν' ἀνταποκρίνωνται πρὸς τὰς ὁσημέραι πολλαπλασιαζομένας ἀνάγκας των. Ἡ σιδηρᾶ τῶν πραγμάτων ἀνάγκη ἄγει παρὰ τοῖς διαφόροις εἰς ὁμοίας σκέψεις καὶ ὅμοια συμπεράσματα. Ὅ,τι θὰ εἴπωμεν ἀποτελεῖ ἴσως ἀπήχησιν προγενεστέρων συζητήσεων. Δὲν διεκδικοῦμεν ὅμως ἡμεῖς προνόμιον εὑρεσιτεχνίας. Διὰ τῆς ἐπαναλήψεως ἐντυποῦνται περισσότερον καὶ γενικεύονται αἱ ἰδέαι. Ἀρκεῖ αὗται νὰ εἶνε καλαί.

Τὴν συντήρησιν τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας ὡς καὶ τῶν ἄλλων μεγάλων κέντρων τῆς Ἑλλητικῆς Ὀρθοδοξίας δέον ν' ἀναλάβῃ ἐφεξῆς καὶ ἀποκλειστικῶς ὁ ἁπανταχοῦ Ἑλληνισμός. Ἰδοὺ ἡ βάσις, ἐφ' ἧς στηρίζομεν τὰς σκέψεις ἡμῶν.

Πρὸς σταθερὰν βελτίωσιν τῶν οἰκονομικῶν τῆς τε Σιωνίτιδος ἐκκλησίας καὶ τῶν λοιπῶν ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν κέντρων, δέον ταῦτα νὰ ἀποδεχθῶσιν ὅμοιον σύστημα οἰκονομικῆ, διαχειρίσεως ἀπαλειφομένης ἅμα πάσης οἱασδήποτε ἀβεβαίας καὶ ἐξ ὅρων ἐπαχθῶν ἠρτημένης προσόδου. Ἐὰν δὲ τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἡμῶν ταῦτα κέντρα ἀπεδέχοντο *ἑνιαῖον σύστημα διαχειρίσεως τῶν οἰκονομικῶν των* φρονοῦμεν, ὅτι δὲν θὰ ἦτο πολὺ δύσκολον νὰ ἐξευρίσκετο ὁμὰς ὁμογενῶν κεφαλαιούχων, διατεθειμένων νὰ δανείσωσι τὸ πρὸς ἐξόφλησιν τῶν βαρυνόντων αὐτὰ χρεῶν ἀπαιτούμενον ποσόν, τὸ ὁποῖον χρεωλυτικῶς εἶτα ἀσφαλῶς θὰ ἦτο δυνατὸν ἐπίσης νὰ ἐξοφληθῇ, ὅπως ἡμέραν τινα ἀπαλλαγῶσι τὰ κέντρα ταῦτα παντὸς πρὸς οἱονδήποτε χρέους. Πρὸς τοῦτο θὰ ἦτο ἀνάγκη νὰ ἱδρυθῇ ἐνταῦθα, ἐν Ἀθήναις, ἓν *Ἱερὸν Ταμεῖον*, τοῦ ὁποίου αἱ πρόσοδοι θὰ διετίθεντο διὰ τὴν συντήρησιν καὶ τὰς λοιπὰς ἐλλόγους ἀνάγκας τῶν μεγάλων ἡμῶν ἐκκλησιαστικῶν κέντρων, ὡς καὶ διὰ τὴν χρεωλυτικὴν ἐξόφλησιν τοῦ ἑνοποιηθησομένου χρέ-

ους αὐτῶν. Πόροι δὲ τοῦ ἱδρυθησομένου τυχὸν ἱεροῦ τούτου Ταμείου δύνανται νὰ ὦσιν :

1) Οἱ τακτικοὶ καὶ ἀσφαλεῖς πόροι τῶν ἰδίων ἐκκλησιαστικῶν κέντρων, ὑπὲρ ὧν τὸ ἱδρυθησόμενον ἱερὸν Ταμεῖον. 2) Οἱ ἐκ δωρεῶν, κληροδοτημάτων, ἀφιερωμάτων κτλ. ἔκτακτοι αὐτῶν πόροι. 3) Γενναία ἐτησία ἐπιχορήγησις τῆς ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως. 4) Γενναῖαι *ἐτησίαι* ἐπιχορηγήσεις τῶν ἁπανταχοῦ ὑπαρχουσῶν ἑλληνικῶν ὀρθοδόξων ἱερῶν μονῶν. 5) Εἰσπράξεις ἐκ περιφορᾶς δίσκων ἐν τοῖς ἁπανταχοῦ ὀρθοδόξοις ἑλληνικοῖς ναοῖς. 6) Εἰσπράξεις ἐκ κιβωτιδίων ἀνηρτημένων ἐν διαφόροις κέντροις, ἰδίως ἐν συμβολαιογραφείοις, ἐν εἰρηνοδικείοις καὶ προξενείοις, ἔνθα ἐνεργοῦνται συμβολαιογραφικαὶ πράξεις. 7) Εἰσπράξεις ἐξ ἱδρυσομένου ***Ἱεροῦ Λαχείου***, ὅπερ μόνον παρὰ τὸ ὑπάρχον τῆς ***Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας*** θὰ κυκλοφορῇ, ἀπαγορευομένης ῥητῶς τῆς κυκλοφορίας ἐν τῷ ἐσωτερικῷ πάντων τῶν πολυωνύμων ἄλλων ξένων λαχείων ἀπορροφόντων σημαντικὸν ἑλληνικὸν χρῆμα ἀνεπιστρεπτεὶ οὕτω διοχετευόμενον εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Ἐὰν ἡ γνώμη αὕτη γένηται κατ' ἀρχὴν ἀποδεκτὴ καὶ συζητηθῇ, δυνατὸν ἐκ τῆς συζητήσεως νὰ ἐξευρεθῶσι καὶ ἄλλοι ἔτι πόροι καὶ ἄλλα ἔτι μέσα, δι' ὧν τὰ μεγάλα ἐκκλησιαστικὰ καὶ ἐθνικὰ ἡμῶν κέντρα, ἡ Σιωνῖτις Ἐκκλησία καὶ τὰ λοιπὰ Πατριαρχεῖα καὶ τὸ Ἱερώνυμον Ὄρος θὰ δυνηθῶσι ν' ἀνακτήσωσι τὴν οἰκονομικὴν αὐτῶν ἀνεξαρτησίαν καὶ ἐλευθέρως νὰ ἐξυπηρετήσωσι τὸν μέγαν καὶ ὑψηλὸν αὐτῶν ἱστορικὸν σκοπόν.

Ἀθῆναι

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ Δ. ΔΕΣΜΙΝΗΣ
Δικηγόρος
Γραμματεὺς «Τραπέζης Ἀθηνῶν»

ΑΝΑΛΗΨΙΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ

ΣΤΟΝ ΣΤΑΥΡΩΜΕΝΟ!

Βροντὲς ταράζουνε τὴ γῆ, ὁ ἄνεμος βογγάει,
τ' ἀστροπελέκι ἄγριο τὰ σύγνεφα χαράζει
'ποῦ μαῦρα γρήγορα περνοῦν 'στὸν οὐρανὸ ἀπάνω·
ἕνα σκοτάδι τρομερό, ὅλη τὴ γῆ σκεπάζει!

Ἦταν βραδειὰ τρομακτικὴ δὲν ἔμοιαζε τὶς ἄλλες,
ὁ οὐρανὸς φαινότανε πῶς τιμωρία δίνει
γιατὶ μυστήριο φοβερὸ, γιατὶ μεγάλο κρῖμα
κι' ἕνα μεγάλο ἄδικο 'στὸν κόσμον εἶχε γίνει!

Καὶ νά! 'στὸ φῶς μιᾶς ἀστραπῆς, 'στοῦ κεραυνοῦ τὴ λάμψι
εἰς ἕνα λόφο φάνηκε ἡ πειὸ φριχτὴ θυσία
ποῦ ἔκαναν οἱ ἄνθρωποι 'σὲ τούτονε τὸν κόσμο
γιὰ νὰ ῥιζώση στερεὰ ἡ ἅγια μας θρησκεία.

Σὲ τρεῖς σταυροὺς τρεῖς ἄνθρωποι κρεμιοῦνται σταυρωμένοι
οἱ δυὸ φαινόντουσαν νεκροί, ὁ τρίτος μὲ στεφάνι
καὶ μιὰ γυναῖκα, χαμηλά, 'στὴ ῥίζα τοῦ σταυροῦ του
μιὰ προσευχή, γονατιστή, φαινότανε νὰ κάνῃ!

Ποία νᾶταν ἄράγε αὐτή; γυναῖκα; ἀδελφή του;
ἤ, μήπως νᾶταν μάννα του, μάννα δυστυχισμένη —
ποῦ τῆς 'σταυρῶσαν ἄδικα μαζὺ μὲ δυὸ κακούργους
τὸ γυιό της τὸ μονάκριβο; — 'στὰ πόδια του πεσμένη·

Ἡ ἅγια μάννα τοῦ Χριστοῦ, κοντὰ στὸ γυιό της
ποῦ τόνε βλέπει νὰ πονῇ, τὸ αἷμα του νὰ στάζῃ
ἀπ' τὴς πληγὲς ποῦ τ' ἄνοιξαν τ' ἀγκάθια στὸ κεφάλι
κλαίει ἀπαρηγόρητη, προσεύχεται, στενάζει.

Καὶ στὸ σκοτάδι τὸ βαθύ, σ' ἐκείνη τὴ μαυρίλα
χρυσὲς ἀχτῖδες, ἕνα φῶς, φαινότανε νὰ κάνῃ·
ἤτανε φῶς, 'σὲ στέφανο, σ' ἕνα κεφάλι γύρω
ἤτανε φῶς, ποῦ φώτιζε τ' ἀκάνθινο στεφάνι!

Καὶ ὁ Χριστός.... ξεψύχαγε! καὶ ἔβλεπε μὲ πόνο
τὴ δόλια τὴ μαννοῦλα του, ποῦ μὲ μαλλιὰ λυμένα
τοῦ ἀγκαλιάζει 'σὰν τρελλή, τὰ ἄχραντα τὰ πόδια
τὰ καρφωμένα στὸ σταυρό, τὰ καταμματωμένα!

Καὶ ὁ Χριστὸς τὴ μάννα του ζητάει ν' ἀγκαλιάσῃ
μὰ νοιώθει καὶ τὰ χέρια του νὰ τἄχουν καρφωμένα
πονάει! δάκρυα πικρὰ τοῦ πέφτουν ἀπ' τὰ μάτια
μὰ δὲν φωνάζει, δὲν μιλᾶ, δὲ βλαστημᾶ κανένα!

Κι' ἡ δόλια μάννα τοῦ Χριστοῦ, τὸ γυιὸ θέλει νὰ σώσῃ!
μὰ εἶνε θέλημα Θεοῦ, ὁ γυιός της νὰ πεθάνῃ,
κι' ἀφοῦ μιὰ μάννα τοῦ Χριστοῦ, ἕνα Χριστὸ δὲν σώζει
μιά 'σὰν κιαὐτὴ παρηγοριά, πιστεύω πῶς μᾶς φθάνει!

Κι' ἀλήθεια! ποιὸς ἀπ' τὸν Χριστὸ ἁγνότερος ἐφάνη;
ποιὸς ἄλλος σκόρπισε 'στὴ γῆ, τό: « ἀγαπᾶτ' ἀλλήλους »;
ποιός πέθανε πειὸ ἄδικα 'στὴς νειότης του τὰ χρόνια
ἀπὸ Ἐκεῖνον ποὔκανε καὶ τοὺς ἐχθρούς του φίλους;

Ἂς τὸ σκεφθῇ κάθε γονειὸς ποῦ χάνει τὸ παιδί του
πῶς θάνατος πειὸ ἄδικος δὲν εἶνε ἄλλος ἕνας
ἀπὸ ἐκεῖνον ποὔβλεπε ἡ Παναγιὰ 'μπροστά της
τὸν θάνατο· πειὸ τρομερὸς δὲ γίνηκε κανένας.

. . . .

Καὶ τοῦ Χριστοῦ τὸν ἅγιο τὸν δοξασμένο τάφο
οἱ Ἕλληνες τὸν φύλαξαν· 'σὲ μᾶς ἀνήκει τώρα
κι' αὐτὸν ἐκεῖ τὸν ῥίζωσεν ἡ ἅγια μας θρησκεία·
ἐμπρὸς ἀδέρφια νὰ σωθῇ, « ἐλήλυθεν ἡ ὥρα! »

Ἀθῆναι

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗΣ
Λογιστὴς Ἐλεγκτ. Συνεδρίου

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ

Αἱ ὑπὲρ τοῦ *Παναγίου Τάφου* ἐξ ἐθνικωτάτου καθήκοντος καὶ ἱερᾶς ὑποχρεώσεως πανελλήνιοι ἐνέργειαι, αἷς ἀπὸ μέσης καρδίας εὔχομαι πᾶσαν ἐπιτυχίαν, μοὶ ἀναμιμνήσκουσι τὰ περὶ Ἱερουσαλὴμ, τοῦ μονοθεϊσμοῦ κοιτίδος, ὡραῖα ταῦτα δύο διασήμων ἀνδρῶν, τοῦ Γρηγοροβίου καὶ τοῦ Σαλβεδώρ.

Περιγράφων ὁ Γρηγορόβιος τὴν εἰς Ἀγκῶνα, τῇ 18 Ἰουλίου 1464, ἄφιξιν Πίου τοῦ Β' — τοῦ πρώην Αἰνείου Σιλουΐου, τοῦ ἐνθουσιώδους τῆς ἑλληνικῆς σοφίας θαυμαστοῦ, ἐκ τῶν πολυμαθεστάτων Παπῶν, — ἵνα ἐκεῖθεν μεταβῇ εἰς τὸ Βυζάντιον, σταυροφορίας ἡγούμενος, λέγει:

«Κατῴκησα ἐν τῷ ἀρχιεπισκοπικῷ μεγάρῳ, κειμένῳ παρὰ

τῷ ἀρχαίῳ ναῷ τοῦ Ἁγίου Κυριακοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους, ὅθεν ὁ ὀφθαλμὸς διατρέχει ἐπὶ τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης. Ὁ πνέων καθαρὸς ἀήρ, ὁ ἀκτινοβολῶν ἥλιος, φαίνονται ἀὴρ καὶ φῶς τῆς Ἀνατολῆς. Ἐκ τῶν παραθύρων ἐκείνων ὁ Πῖος προσήλου τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ ἀχανοῦς πελάγους, ὅπου κεῖται τὸ Βυζάντιον καὶ εἰς Ἱερουσαλήμ, τὸ παρελθὸν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ ἴσως — τὶς οἶδε; . . . »

Ὅ,τι ἐνταῦθα φαίνεται ὑπαινισσόμενος ὁ Γρηγορόβιος, ταὐτὸ τοῦτο ἐφρόνει περὶ τῆς Ἱερουσαλὴμ ὁ Γάλλος συγγραφεὺς τῶν: Institutions de Moire τοῦ: Jésus-Christ et sa Doctrine καὶ ἄλλων ἱστορικῶν συγγραμμάτων, Ἰωσὴφ Σαλβαδώρ, ὁ ἐξ Ἑβραίων ἕλκων τὸ γένος, ὁ δημοσιεύσας ἐν Παρισίοις τῷ 1853 περίεργον βιβλίον: Paris, Rome, Jérusalem.

Ἐν τῇ πονήματι τούτῳ, τῷ φέροντι, ἀλλ᾽ ἐπὶ τῷ πνευματικώτερον, τὴν σφραγῖδα τῶν *χιλιαδικῶν* ἰδεῶν, ὁ ἀποβιώσας συγγραφεὺς ἐδόξαζεν ὅτι ἡ Ἱερουσαλὴμ μέλλει νὰ κατασταθῇ ὅ,τι ἦσαν τότε οἱ Παρίσιοι, ὡς πρὸς τὸν πολιτισμὸν καὶ τὰς κοσμικὰς ἰδέας, ἡ Ρώμη ὡς πρὸς τὰς θρησκευτικάς, καὶ λόγῳ ἡ ἱερὰ πρωτεύουσα τῶν τριῶν μονοθεϊστικῶν θρησκευμάτων, τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ, τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ Μωαμεθανισμοῦ, πνευματικωτέραν ἐν αὐτῇ λαβόντων μορφήν.

Ἀθῆναι

† ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ Γ. ΑΣΩΠΙΟΣ

Ο ΑΣΤΗΡ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Τὸ τριλαμπὲς τῆς Ἐθνικῆς Ἰδέας τὸ ἀποτελοῦσιν ὁ Παρθενών, τὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ ἡ Ἁγία Σοφία. Καίτοι χρονικαὶ περίοδοι ἐχώρισαν αὐτὸ ὡς ἰδέαι μονομερεῖς, ὅμως οὐδέποτε ἐχώρισαν αὐτὸ αἱ ἐθνικαὶ ἑλληνικαὶ ἰδέαι. Καὶ ὁ Παρθενὼν τὴν ἑλληνικὴν ἰδέαν ἐξεπροσώπησε καὶ ἐκπροσωπεῖ, καὶ τὰ Ἱεροσόλυμα μετὰ τῆς θείας ἰδέας καὶ τὴν ἑλληνικὴν ἰδέαν ἀνήγαγον εἰς πε-

ριωπὴν λατρείας, καὶ ἡ Ἁγία Σοφία τὴν ἑλληνικὴν ἰδέαν ἀπεκρυστάλλωσεν ἐν τῇ πολυλόφῳ πόλει, ἵνα σκορπίζῃ τὴν ἀνταύγειαν καὶ τοῦ ἑλληνισμοῦ ἐκπεσόντος. Ἐντεῦθεν ἡ ἐθνικὴ ἰδέα τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς ἐρειδομένη ἐπὶ στερρῶν καὶ ἀδιασαλεύτων βάθρων, ἀπετελέσθη ἀρτία καὶ ἐθριάμβευσε καθ' ὅλων τῶν ἀντιξόων αὐτῇ περιστάσεων ἃς ἐδημιούργησαν ἐν τῷ κόσμῳ ἡ ἱστορικὴ ἐξέλιξις τῶν κοσμικῶν γεγονότων καὶ ἡ φυσικῶς ἐπελθοῦσα πνευματικὴ προαγωγὴ τοῦ ἀτόμου. Διὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ λοιπὸν ἡ ἀρτιότης τῆς Ἐθνικῆς Ἑλληνικῆς Ἰδέας, πρέπει νὰ ἐξακολουθήσωσιν ὑφιστάμενα ἀδιασάλευτα τὰ προειρημένα βάθρα ἐφ' ὧν αὕτη ἐρείδεται. Καὶ ἐὰν μὲν πέσῃ ὁ Παρθενών, — ὡς ἔπεσε — ἡ ἐθνικὴ τοῦ ἑλληνισμοῦ ἰδέα δὲν θ' ἀπολεσθῇ, ἀλλὰ θὰ παραμείνῃ χωλή· τὸ ἴδιον θέλει συμβῇ ἐὰν καὶ ἡ Ἁγία Σοφία μεταβληθῇ — ὡς μετεβλήθη — εἰς τζαμίον ἢ καὶ ἐὰν ἐκλιποῦσα ἐκ τοῦ ἐπιστητοῦ κόσμου, παραμείνῃ εἰς τὰ ἱστορικὰ Ἀρχεῖα τῶν διαφόρων βιβλιοθηκῶν. Ἀλλ' ἐὰν ἐκφύγῃ τῶν ἑλληνικῶν χειρῶν ὁ Πανάγιος Τάφος — τὰ Ἱεροσόλυμα — τότε ὁλόκληρος ἡ Ἐθνικὴ ἡμῶν Ἰδέα ἐκπίπτει, καὶ σὺν αὐτῇ ἐκπίπτει καὶ ἐνταφιάζεται καὶ αὐτὴ ἡ ἑλληνικὴ φυλή, διότι δι' αὐτὴν ὁ πανάγιος Τάφος εἶνε ὁ Μέγας Ἀστὴρ ὁ φωτίζων τὸ παρελθόν, καὶ ὁ συγκρατῶν καὶ ἐποικοδομῶν ταὐτοχρόνως τὸ μέλλον! Ὁ πατὴρ τῆς ἐθνότητος ἡμῶν σήμερον, ὁ διεκδικῶν τὰ δίκαια αὐτῆς δὲν εἶναι οὔτε ὁ Σωκράτης οὔτε ὁ Πλάτων οὔτε ὁ Σοφοκλῆς· εἶναι ὁ Χριστός. εἶναι ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ ταύτης ζωὴ καὶ Δύναμις ὁ Πανάγιος Τάφος. Διὰ τοῦτο οἱ ἐπιζητοῦντες τὸν θάνατον τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς, ἐνῷ δὲν παύουσιν πάντοθεν νὰ βλάπτωσιν αὐτήν, κυρίως ὅμως καὶ πρὸ παντὸς ἔχουσι πρὸς τὸν πανάγιον Τάφον στρέψῃ τὴν προσοχὴν αὐτῶν καὶ ζητοῦσιν ὡς ἡ Δαλιδᾶ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ Σαμψών, ν' ἀποσπάσωσιν αὐτὸν δι' οἱουδήποτε τρόπου ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῆς διότι τότε πλέον θ' ἀποσπάσωσι ἐξ αὐτῆς τὴν δύναμιν αὐτῆς, τὴν ζωήν.

Ἐὰν λοιπὸν θέλομεν νὰ ζήσωμεν, — καὶ τίς δὲν θέλει τὴν

ζωὴν — ἂς ἐνισχύσωμεν τὴν δύναμιν ἡμῶν καὶ διὰ τοῦ χρήματός μας, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ αἵματός μας.

Ἀθῆναι

ΘΑΝΟΣ Γ. ΤΖΑΒΕΛΛΑΣ
Ἱδρυτὴς καὶ ἀρχισυντάκτης τοῦ «Κράτους»

ΙΕΡΟΣ ΛΟΧΟΣ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

Τὴν 8ην Αὐγούστου 1899 ἡμέραν Κυριακὴν ἀπεχαιρέτισα τὴν Ρόδον καὶ ἐπεβιβάσθην τοῦ Ὀρινόκου, νομίζω, ἑνὸς τῶν μεγαλειτέρων ἀτμοπλοίων τῶν Γαλλικῶν Διαπορθμεύσεων, διὰ νὰ μεταβῶ εἰς Κύπρον.

Ἡ ἡμέρα ἦτο αἰθριωτάτη. Ἡ θάλασσα ὡς κυανοῦς κρύσταλλος, ἀπήστραπτεν ἐν πληρεστάτη γαλήνη. Ἀφοῦ ηὐχαρίστησα τὸν κ. Ι. Καλούτσην Γενικὸν Πρόξενον ἐν Ρόδῳ, ὅστις εἶχε τὴν εὐγένειαν νὰ μὲ συνοδεύσῃ μέχρι τοῦ ἀτμοπλοίου, ἐκλέξασα ἐν τῇ Α΄ θέσει θαλαμίσκον, μετά τινος Γαλλίδος, ἥτις μετέβαινεν εἰς Βηρυττόν, ἀνῆλθον ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ὅτε ἀνέσυρον τὴν ἄγκυραν, διὰ νὰ θαυμάσω τὸ πρὸ ἐμοῦ ἐκτυλισσόμενον πανόραμα τῆς Δύσεως. Ποίαν ὅμως ᾐσθάνθην ἔκπληξιν! Ὁλόκληρον τάγμα Ἱερέων Καθολικῶν εἶχεν ἤδη καταλάβη τὸ κατάστρωμα τῆς Α΄ θέσεως. Εἴς τινα δὲ γωνίαν αὐτοῦ ὀκτὼ ἢ δέκα Καλογραῖαι καθήμεναι κατὰ μόνας ἀνεγίνωσκον τὴν Ἱερὰν Γραφήν.

Πόθεν ἤρχοντο; ποῦ μετέβαινον; — Αἱ μὲν Ἀδελφαὶ τοῦ Ἐλέους ἐκ Γαλλίας ἐταξείδευον καὶ διὰ Βηρυττοῦ καὶ Ἰόππης μετέβαινον εἰς Ἱεροσόλυμα, οἱ δὲ Μοναχοὶ εἶχον ἐπιβιβασθῆ ἐκ Ρόδου διὰ τὴν Συρίαν καὶ τὰ ὄρη τοῦ Λιβάνου, καὶ ἐκεῖθεν εἰς Παλαιστίνην.

Ὦ! πόσον ἄλγος ᾐσθάνθη ἡ ψυχή μου. Μετέβαινον εἰς τὴν Ἱερὰν Γῆν! Οἱ Ἱεραπόστολοι τοῦ Παπισμοῦ, ἐργάζονται ἀκαταπαύστως ὑπὲρ τοῦ Καθολικισμοῦ καὶ μετὰ φανατισμοῦ ἐπιδιώκουν

νέας προνομίας, ἐπιζήλως περιφρουροῦντες τὰ κτηθέντα ἐπὶ τοῦ Ἁγίου Τάφου καὶ τῆς Παλαιστίνης δικαιώματα αὐτῶν.

Καὶ ἡμεῖς, οἱ Ἕλληνες, οἱ ἀείποτε καυχώμενοι ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἐχρησίμευσεν ὡς ὄργανον τῆς διαδόσεως τῆς θρησκείας τοῦ Σταυρωθέντος ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ! καὶ ὅτι τὸ Εὐαγγέλιον ἐγράφη Ἑλληνιστὶ καὶ ὅτι ἔχωμεν τὰ μεγαλήτερα προνόμια ἐπὶ τῆς Ἱερᾶς Γῆς, ἡμεῖς πῶς εἰργάσθημεν ὡς Ἔθνος καὶ ὡς ἄτομα ἀπὸ τῆς Παλιγγενεσίας ἡμῶν;

Οἱ δὲ πολυτάλαντοι ὁμογενεῖς μας, οἱ σκορπίζοντες τοὺς θησαυρούς των ἵνα χρυσοῖς χαραχθῇ τὸ ὄνομά των ἐπὶ λευκοῦ μαρμάρου, ἵνα ἀνυψωθῇ αὐτοῖς ἀνδριάς, ἐκ Πεντελικοῦ, πόσα ἐκληροδότησαν ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου;

Πόσαι σκέψεις, πόσαι ἰδέαι ἀνέθορον τότε εἰς τὸν νοῦν μου. Διὰ πρώτην φορὰν ἐζήλευσα τὰς Ἀδελφὰς τοῦ Ἐλέους. Ἐπόθησα νὰ ἤμην μεταξὺ αὐτῶν διὰ νὰ ἐπισκεφθῶ τὴν Ἁγίαν Γῆν. Ἐν τῇ ἐξάρσει δὲ τῆς φαντασίας μου ἀπέτεινα *Θερμὴν Εὐχήν*:

Εἴθε καὶ ἡμεῖς αἱ Ἑλληνίδες, ἀποσπῶσαι τὸ βλέμμα ἐκ τῶν στενοτάτων ὁρίων, εἰς ὃ ἔχει προσκληθῇ ἡ διάνοια ἡμῶν δρῶσαι καὶ μοχθοῦσαι κατὰ συνθήκην μόνον. Εἴθε νὰ στρέψωμεν αὐτὸ εἰς εὐρυτέρους ὁρίζοντας καὶ ν' ἀτενίσωμεν πρὸς τὴν Ἱερὰν Γῆν. Εἴθε νὰ ἱδρυθῇ *Τάγμα* Διακονισσῶν Ἑλληνίδων ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου. Τίς ἡ μακαρία ἐκείνη ἥτις θ' ἀνυψώσῃ τὸ Ἱερὸν λάβαρον τῆς Παλαιστίνης καὶ ὑπ' αὐτὸ θὰ ταχθῶσι πολλαί.

Τίς οἶδεν ἂν ἐν μέσῳ τοῦ ἐγερθέντος ζητήματος τῶν ἐράνων ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου, καὶ τῆς εὐσεβοῦς ἰδέας τοῦ Πανελληνίου Λευκώματος, δὲν πτερυγίσῃ καὶ ἰδέα τις καθολικωτέρα, ἐκπλήρωσις τῆς Εὐχῆς μου.

Ἀθῆναι

ΣΩΤΗΡΙΑ ΑΛΙΜΠΕΡΤΗ

Η ΣΙΩΝΙΤΙΣ

«Ὁ τὴν κοινὴν φροντίδα πεπιστευμένος, ὡς ὀφείλων λόγον δοῦναι περὶ ἑκάστου τῶν πεπιστευμένων, οὕτω διακείσθω».

Βασιλείου.

Τότε τῆς Σιωνίτιδος τὸ σκάφος θὰ σωθῇ
καὶ θ' ἀναλάβῃ τοῦ Χριστοῦ ἡ πρώτη ἐκκλησία,
ὁ τῶν πραγμάτων ἔλεγχος ὅταν ἀνατεθῇ
εἰς ἄοκνον ἐπιτροπήν, τῇ θείᾳ προστασίᾳ,
ἥτις νὰ δρᾷ κ' ἐπαγρυπνῇ σ' ὅλας τὰς ἐργασίας
καὶ ἐνημέρους νὰ κρατῇ πάσας τὰς ἐκκλησίας.

Βραΐλα

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΔΡΟΣΙΝΟΣ

ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ

Αν ἔχητε Ἀθῆναι μας τὸν θεῖον Παρθενῶνα,
ἂν ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως ἀνέσπερον τὸ φῶς
εἰς οἰκουμένην ἅπασαν καθ' ἅπαντα αἰῶνα
αὐγάζον διαχέηται ὡς τηλαυγὴς ἠώς.

Ἂν σοῦ, μεγάλη ἡ ἔνδοξος, τῆς ρώμης ὢ μητέρα,
ὢ Ρώμη κοσμοκράτειρα, ποτὲ δὲν θὰ σβεσθῇ
ἐκ τοῦ Παλατινάτου σου νὰ σχίζῃ νύκτα 'μέρα
ἡ φήμη σου ἐκ Δύσεως ὡς τὴν Ἀνατολήν.

Ἀλλ' ὅμως πᾶσαι κλίνατε αὐχένα καὶ ἀκόμα
ὢ! στῆτε ἔχουσ' ἄσκεπτον τὴν θείαν κεφαλὴν
*πρὸ τῆς **Ἁγίας πόλεως**! καλύψατε τὸ ὄμμα*
καί μείνατ' αὐτῆς ἔμπροσθεν ἐν ὄψει εὐπειθεῖ.

'Απ' τὰ Παλατινάτα σας κι' ἀπὸ τὰς 'Ακροπόλεις
ὑψοῦται ὑπεράνω των ὁ μέγας Γολγοθᾶς
Φωτίζων καὶ ἐκπλήσσων μας καὶ ὅταν ἔτι μόλις
ὀλίγον ἀτενίσωμεν εἰς τούτου τὰς σκηνάς.

'Εὰν ἡ μία ἀνέδειξας τὸν θεῖον σου Σωκράτη
κι' ἂν παντοκράτωρ Καῖσάρ σου πατρίδα εἶχε σέ,
ὅμως δὲν ἐγεννήσατε ἢ ***ἄνθρωπον***... *Ὑπάτη*
ἡ ἁγία πόλις ἔτεκε ***Θεόν***!..*, *Ω! σὲ Χριστέ!*

Ἁλμυρὸς

ΑΣΤΗΡ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

ΚΛΗΡΟΣ ΑΝΤΑΞΙΟΣ ΤΗΥ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΤΟΥ

Τὸ νὰ ζητῶμεν τὴν συντήρησιν τοῦ Παναγίου Τάφου διὰ τοῦ μέσου τῶν ἐράνων μόνον, εἶνε τὸ ἴδιον ὡς ν' ἀντλῶμεν εἰς πίθον Δαναΐδων.

Καθ' ἡμᾶς, ἵνα ἐπιτευχθῇ ἡ σωτηρία τῆς Σιωνίτιδος 'Εκκλησίας, χρειάζονται ἀπαραιτήτως δύο τινά.

1) Νὰ κατανοήσῃ ὁλόκληρος ὁ κλῆρός μας καὶ ἰδιαιτέρως ὁ κλῆρος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Παναγίου Τάφου τὴν ὑψίστης ἐθνικῆς σημασίας ἀποστολὴν αὐτοῦ· καὶ 2) Ν' ἀρχίσῃ ὁ κλῆρος αὐτὸς νὰ ἐργάζεται μὲ τὰς χεῖράς του καὶ μὲ τὴν συνείδησίν του.

Δὲν λέγω περισσότερα· διότι σκέπτομαι, ὅτι ἐκ τῶν ὀλίγων αὐτῶν θὰ ἐννοηθῶ πληρέστατα ὑπὸ τοῦ ῥέκτου ἀληθῶς Πατριάρχου Δαμιανοῦ καὶ ὑπὸ πλείστων λογάδων τοῦ Ἔθνους μας.

Σμύρνη

ΧΡ. ΒΑΣΙΛΑΚΑΚΗΣ

Η ΕΠΙ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΙΩΝ *

Ἐγὼ εἰμὶ τὸ ἑλληνικὸν φῶς!

Ἰδοὺ ἡ χρυσῆ ἀλήθεια, ἥτις ὡς οὐράνιον τοῦ πνευματικοῦ μεγαλείου σύμβολον κυριαρχεῖ ἄνωθεν τοῦ Παναγίου Τάφου, ἀφ'

* Σ. Δ. «Π. Ε. Λ.» Ἀποσπάσματα ἐκ τῆς ἡμετέρας ἀγορεύσεως κατὰ τὴν μεγάλην ἡμερίδα, ἣν διοργανώσαμεν ἐν τῷ «Παρνασσῷ» τῇ Μ. Πέμπτῃ (25 Μαρτίου π. ἔ.) ἐν παμπληθεῖ ὁμηγύρει, ἀσφυκτικοῦ συνωστισμοῦ, ἐκλεκτοῦ ἀκροατηρίου, ἀναπτύξαντες ἱστορικῶς, ἐθνολογικῶς, οἰκονομικῶς τὰ τοῦ Παναγίου Τάφου. Ἐπὶ δίωρον ἀνελύσαμεν τὰ τοῦ σκοποῦ τοῦ «Λευκώματος» καὶ τοῦ δι' αὐτοῦ ἀναγγελλομένου ἐθνικοῦ κέντρου ἀπὸ πατριωτικῆς ἀπόψεως.

Κατὰ ταύτην ἀπεκαλύψαμεν, ἐκτὸς τῆς εἰκόνος τοῦ Παρθενῶνος, (ἐν μέσῳ βωμῶν καὶ χρυσοῦ τρίποδος, ἔνθα λιβανωτὸς διέχεε καπνὸν εὐώδη) καὶ μεγίστην θαυμαστὴν εἰκόνα τοῦ ἐν Βιέννῃ διαπρεποῦς Ἕλληνος καλλιτέχνου κ. Παρθένη, παριστῶσαν τὴν μορφὴν τοῦ πάσχοντος Χριστοῦ, ἐν ἐξόχῳ δυνάμει, ἐμπνεύσει καὶ περιπαθείᾳ.

ἧς στιγμῆς ὁ συγκλονίσας καὶ κυριεύσας τὴν οἰκουμένην ὑπὸ τὴν μελιχρὰν πνοὴν τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν τὴν ἐλεγειακὴν ταύτην ἐφιλοτέχνησε διαθήκην· ἀφ' ἧς ὥρας ὁ ἐνθουσιασθεὶς Χριστὸς ἐκήρυξεν εἰς τὸν κόσμον ἀπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν, ὅτι τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα δύναται νὰ τὸν δοξάσῃ.

«Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα», ἐν ἐνθέῳ εὐφροσύνῃ ἐφώνησεν, «ἵνα θριαμβεύσω. Αἱ λάμψεις τοῦ ἀσβέστου ἐκείνου φωτὸς ἀθρόαι μὲ περιβάλλουσιν, ὥστε νὰ ἐξαποστείλω μυριάδας τούτων ἀκτῖνας ἀνὰ τὴν οἰκουμένην· ἡ χρυσῆ τῆς ἀνατολῆς αὐγὴ ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ κυανολεύκου ὁρίζοντος μὲ συγκινεῖ, διότι παρηγορεῖ τὴν πονοῦσάν μου ψυχήν, ἥτις ἠγάπησε τὴν γῆν τῆς εἰρήνης· ποθῶ δὲ τὸ λευκὸν τῆς ἀποστολῆς μου ὄνειρον νὰ πανηγυρίσῃ τὴν ζωήν του ἐν μέσῳ τῆς παγκοσμίου ἁρμονίας. Οἱ προφῆταί μου προπαρεσκεύασαν τοὺς αἰῶνας διὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ αἰωνίου κάλλους. Ἐξησφάλισα δ' οὕτω διὰ τοῦ ἐκλεκτοῦ ἐκείνων λαοῦ τὰς βαθυτέρας τοῦ εὐαγγελίου μου συγκινήσεις».

Ὁπότε δὲ ἀντελήφθη ὅτι ἤγγικεν ἡ ὥρα ἵνα τὸ γλυκὺ ἀνακοινώσῃ ἀπόρρητον, «ἀφαιρεθήσεται, εἶπεν, ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, καὶ δοθησεται τῷ ἔθνει, ὅπερ ποιεῖ τοὺς καρποὺς αὐτοῦ», ἐπισημοποιῶν οὕτω τὴν πνευματικὴν καταγωγὴν τοῦ λόγου καὶ τὰς συμπαθείας πρὸς τὴν φυλήν, μεθ' ἧς ἠδελφώθη.

Καὶ ἅμα οἱ ὀφθαλμοὶ ἐκεῖνοι οἱ μάγοι ἐκλείσθησαν ἐπὶ τοῦ παγετώδους σταυροῦ· ἅμα ἡ τελευταία πρὸς τὸ στερέωμα ἐναγώνιος ἐπίκλησις προσεκάλει τὸν οὐρανόν, ὅπως παραλάβῃ τὸ πνεῦμα τὸ ἀθάνατον, ὅπερ εἰς ἐκεῖνον ἀνῆκεν· ἅμα κατέπαυσαν αἱ συγκινήσεις τῆς ἐμψυχωθείσης γῆς καὶ οἱ ἀναστηθέντες νεκροὶ ἐπανῆλθον εἰς τοὺς τάφους των, πάραυτα ὁ Ἑλληνισμὸς ἐπελήφθη τοῦ ἔργου, ὡς ἐντολοδόχος, τὸν πολυφίλητον διαδεχθεὶς ἡγέτην.

Καὶ ὁ λόγος σὰρξ γενόμενος περιέκλεισεν εἰς τοὺς ἡμιθέους του τὴν ἑλληνίδα φωνήν, ἥτις ἀνέλαβε νὰ γνωρίσῃ εἰς τὸν κόσμον τὴν ἀθανασίαν.

Ἰδοὺ ἡ ἀρχικὴ πηγή, ἡ ἱερὰ Κασταλία, ἧς τὰ νάματα τὰ τὸν διψῶντα ἀρδεύουσι χριστιανισμὸν πολιτισμόν.

Αἰῶνες παρῆλθον ἔκτοτε· ἡ ἑλληνικὴ ἀποστολή, ἣν ἵδρυσεν ὁ ἥλιος τοῦ Γολγοθᾶ, ἐχώρει ἐπὶ τὰ πρόσω, ἐξημεροῦσα τοὺς ἀγρίους, ἐξανθρωπίζουσα τοὺς βαρβάρους, ἐξευγενίζουσα τοὺς ἀπολιτίστους.

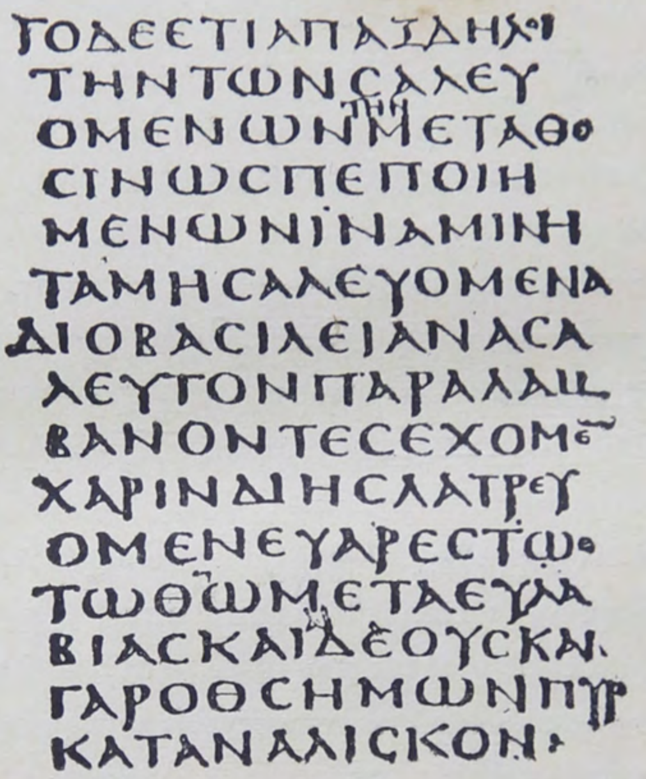
ΤΟΔΕΕΤΙΑΠΑΞΔΗΛΟΙ
ΤΗΝΤΩΝϹΑΛΕΥ
ΟΜΕΝΩΝΜΕΤΑΘΕ
ϹΙΝΩϹΠΕΠΟΙΗ
ΜΕΝΩΝΙΝΑΜΙΝΗ
ΤΑΜΗϹΑΛΕΥΟΜΕΝΑ
ΔΙΟΒΑϹΙΛΕΙΑΝΑϹΑ
ΛΕΥΤΟΝΠΑΡΑΛΑΜ
ΒΑΝΟΝΤΕϹΕΧΩΜΕΝ
ΧΑΡΙΝΔΙΗϹΛΑΤΡΕΥ
ΟΜΕΝΕΥΑΡΕϹΤΩϹ
ΤΩΘΩΜΕΤΑΕΥΛΑ
ΒΙΑϹΚΑΙΔΕΟΥϹΚΑΙ
ΓΑΡΟΘϹΗΜΩΝΠΥΡ
ΚΑΤΑΝΑΛΙϹΚΟΝ

ΕΛΛΗΝ. ΑΡΧΕΤΥΠΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ

Πανταχοῦ ὁ σταυρὸς τῆς Ἑλλάδος, ὡς φωτεινὸν ἐδέσποζε μετέωρον τῆς γῆς τῆς ἐπαγγελίας, ὡς κοσμοκρατορίας ἀχανοῦς τιμαλφὲς σύμβολον, ὡς ἀπεράντου βασιλείας πολυτίμητον καὶ πανάχραντον στέμμα.

Καὶ ὁ πολιτισμός, μακρὰν ἀπὸ τοῦ νὰ παραφρονήσῃ μεθύων ὑπὸ τοῦ κόρου, ἁγνὸς τότε καὶ ἀδιάφθορος, εὐγενὴς καὶ ἤπιος, μετελάμβανε τῆς παρεχομένης ἀμβροσίας, κύπτων πρὸ τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ὑπεροχῆς.

* *
*

. . . Διηνεκὴς οὕτως αἰσθηματικὸς ἀναβρασμὸς συνταράσσει τὰ εὐγενῆ λείψανα τῆς ἐθνικῆς σχολῆς ἐπὶ τῷ θλιβερῷ ἀγγέλματι τοῦ ἐθνικοῦ κινδύνου.

Δύο ὑπερήφανοι κορυφαὶ τοῦ ἑλληνικοῦ ἰδανικοῦ τὴν βασιλικήν των συγκρατοῦσιν αἴγλην, ὑπὸ τὸν γαλανὸν οὐρανόν, ἔνθα τῆς ἱστορίας αἱ γόησσαι περιπλανῶνται εὐχαί· δύο ἱεροὶ γιγάντιοι βωμοὶ τῆς ἐθνικῆς τιμῆς, ὁ Ὄλυμπος καὶ ὁ Γολγοθᾶς, περίλυπα συγκεντροῦσι τῶν Πανελλήνων τὰ βλέμματα, ἀπὸ τὰς βραχώδεις ἀκρωρείας, τὰς δυσπροσίτους τῶν ἀκροπόλεων ἐπάλξεις, καὶ τὰς ἐσχατιὰς τῶν ἑλληνικῶν θαλασσῶν.

Ἀκόλαστος πολιτικὴ κωφεύουσα εἰς τοὺς γογγυσμοὺς τῶν αἰώνων, συγκρατεῖ ὑπὸ τὴν βαρβαρότητα τὰς εὐγενεστέρας τῶν προσδοκιῶν, καταπνίγουσα τὰς περιπαθεῖς τοῦ δικαίου ἐπικλήσεις, καὶ τυφλώττουσα πρὸ τῆς ὀργιαζούσης ἀχαριστίας.

Ἐκεῖ, ἐν μέσῳ σεπτῶν ἀναμνήσεως λυρικῆς ἐποποιίας, ἑνὸς θεϊκοῦ εἰδυλλίου ἐκτυλιχθέντος εἰς ὑπερόχου δραματικοῦ μεγαλείου ζωηρὰς σκηνάς· ἐκεῖ ἔνθα ἡ ὑψηλοτέρα ἰδέα καὶ ἡ θεία ἔμπνευσις ἐκλέϊσαν τὴν φιλοσοφίαν, δημιουργήσασαι ὑπὲρ τῆς ἁρμονικῆς τοῦ κόσμου ζωῆς τὸν αἰώνιον θρίαμβον· ἐκεῖ ἔνθα τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα μετέβαλεν ἐξ ὁλοκλήρου τὰς συνθήκας τῆς γηΐνης αὐτοζωΐας, ἐν ᾗ οὔτε ἰδανικὸν οὔτε λόγος θὰ ἐκυριάρχει, καὶ ἐφιλοτέχνησε διὰ μιᾶς ἐξαιρετικῆς μορφῆς, τὸ ἀθάνατον κάλλος τῆς ἀρετῆς, ὅπως δι᾽ αὐτῆς προσκυνήσῃ τὸν Οὐρανόν· ἐκεῖ, εἰς τὸ κέντρον τῆς θρησκευτικῆς τιμῆς, ἔνθα ἡ ἑλληνικὴ πνοή, ἐνεψύχωσε μίαν μαρθενίαν, ὅπως θαυματουργήσῃ διὰ τῆς μεγαλοφυΐας, καὶ ἀνύψωσε τὸ τεράστιον τῆς ἀληθείας σύμβολον, ἐφ᾽ οὗ ἐκρεμάσθη ἡ ἐνανθρωπισθεῖσα ἰδέα, ἐνσαρκωθεῖσα ἐν τῇ ἀγκάλῃ τῆς ἁγιωσύνης· ἐκεῖ, ἔνθα ἡ μήτηρ τοῦ πολιτισμοῦ, ἀνεγνωρίσθη ὡς ὁ κτήτωρ τῶν ἀναλλοιώτων συνθηκῶν καὶ προνομίων, ὁ θεμα-

τοφύλαξ κληρονομικοῦ παρελθόντος, ἀνήκοντος εἰς τὸν περιούσιον λαόν, ὅστις διέσπειρε φῶτα καὶ ἐκπλήξεις, δόξαν καὶ τιμάς, ἀνὰ τὴν οἰκουμένην· ἐκεῖ λαῦρος ἡ εἱμαρμένη συνεμάχησε μετὰ τῆς ἀγνωμοσύνης, καὶ ἀφοῦ κατεπάτησε τὰς περγαμηνὰς τῆς κυριαρχίας, ἀφοῦ ἀσυστόλως περιεφρόνησε τὰ ἱερὰ δόγματα τῆς εἰρήνης, ἀφοῦ διήρεσε τὴν ἑνότητα τῆς Πίστεως, καὶ ἐπεκήρυξε τὸν δεσμὸν τῆς εὐαγγελικῆς ἀδελφοσύνης, τὴν σημαίαν ἀνύψωσε τῆς ἀνταρσίας, καὶ ὡς μαινόμενος λαῖλαψ ἐνσκήψασα ἀνὰ τὴν ἱερὰν γῆν, τὴν νέκρωσιν ἐπιζητεῖ νὰ ἐξασφαλίσῃ τῶν κέντρων τῆς εὐεργεσίας, ἅτινα εἰς τὴν ἠρεμοῦσαν βασιλίδα τῶν πόλεων, συγκρατοῦσι τὸ φῶς τῆς ἐθνικῆς Πίστεως ἀειλαμπές.

Καὶ ἡ μαύρη ἀχαριστία, ὀχυρωθεῖσα ὄπισθεν τῶν ἑκατομμυρίων τοῦ φανατισμοῦ, καὶ λησμονήσασα τὰς εὐγενεῖς παραδόσεις καὶ τὰς ὑποχρεώσεις πρὸς τὸν ἑλληνικὸν σταυρόν, ὁπλίζει τὰς χεῖρας πάντων τῶν μὴ Ἑλλήνων, καί: «ἰδοὺ» ἐπιλέγει «θύματα πρὸς ἄγραν καὶ ὑποδούλωσιν· ἰδοὺ χρυσωρυχεῖα πρὸς ἐκμετάλλευσιν· αἰχμαλωτίσατε τὸ πᾶν καὶ σφραγίσατε τὸν Τάφον, ὅστις ἀνήκει εἰς τὴν ῥομφαίαν τῶν ἡμετέρων λεγεώνων· κωφεύσατε εἰς τὰς ἀρὰς τῶν καλογήρων· μὴ πτοηθῆτε πρὸ τοῦ ἀτρομήτου στήθους των διότι ἐξαγοράζω τὸ ῥάσον ὅπερ τὸ καλύπτει· λουσθεῖτε εἰς τὸ αἷμα, ἔστω καὶ ἂν ὁ ῥύαξ του χυθῇ εἰς τὰ νάματα τοῦ Ἰορδάνου. Ἀποσπάσατε καὶ καθαιρέσατε, συντρίψατε καὶ σκορπίσατε πᾶν ὅ,τι δὲν ἀνήκει εἰς τὴν δύναμίν μου».

Ἰδοὺ τὸ πολεμικὸν σάλπισμα τῶν νέων ὑπούλων σταυροφοριῶν, ἀναμενουσῶν νὰ αἰχμαλωτίσωσι τοὺς φρουρούς, ἀφαιροῦσαι τὸν ἄρτον των, ὃν αὐτοῖς ἐξησφάλισε τῶν αἰώνων ἡ δικαιοσύνη· καὶ ἐνῷ εἰς τοὺς εὐγενεῖς προμάχους — δὲν λαμβάνω ὑπ' ὄψιν τοὺς προδότας, ἐὰν ὑπάρχωσι τοιοῦτοι, μέλλοντας τροφίμους τῶν εἱρκτῶν καὶ τῶν φρενοκομείων — ἐναπέμειναν οἱ παλμοὶ τῶν μεγάλων ἀποφάσεων, οἱ ἰσχυροὶ δήμιοι ἀντὶ σφαιρῶν, τοὺς πολεμοῦσι μὲ χρυσίον· καὶ οὕτως εἰς ἡμᾶς μὲν ἡ ἐθελοθυσία παραμένει εἰς τοὺς βράχους τῆς Σιών, ἀμυνομένη ὑπὲρ τῶν ἁγίων,

ὑπερασπίζουσα ἕνα θρόνον, ὃν τοῖς ἐνεπιστεύθη ὁ οὐρανός, καὶ ἐν ἀκάνθινον στέμμα ὅπερ τοῖς παρέδωκεν ἡ Γῆ, αὐτοὶ δὲ σκληροὶ ἐκβιασταὶ τῆς ἐκεῖ ἐθνικῆς ἡμῶν ζωῆς, ὡς μαινομένη ἀσέβεια πρὸς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων εἰσελαύνοντες, προσπαθοῦσι νὰ ξεσχίσωσι τὴν πορφύραν τοῦ θρησκευτικοῦ ἡμῶν βασιλέως ἐκεῖ, καὶ σκορπίζοντες ὡς ράκη τὰ τεμάχιά της εἰς τὴν ἁγίαν γῆν, ἥτις εἶναι συνέχεια τοῦ ἑλληνικοῦ ἐδάφους, τμῆμα τοῦ ἐθνικοῦ βίου, ἀναπόσπαστον τῶν ἱερῶν κτήσεων μέρος, πραγματοποιήσωσι σκοποὺς προαιωνίου μισελληνισμοῦ, ἐπεκτείνοντες τὰ δικαιώματα τοῦ σκήπτρου τῆς πεπολιτισμένης τυραννίας.

Ἀλλ' ὁ ἑλληνικὸς χριστιανισμὸς δὲν θὰ ὑποκύψῃ εἰς τὴν βίαν, ἀφοῦ, ὑπὲρ τὸν μαρτυροῦντα Γολγοθᾶν, ἡ φαεινὴ αἴγλη ἁπλοῦται τῆς ἀθανάτου πατρίδος, ἐμψυχοῦσα τοὺς νενεκρωμένους καὶ ἐνισχύουσα τοὺς εὐσταθεῖς τῆς πίστεως ἀγωνιστάς, οἵτινες θᾶττον ἢ βράδιον θέλουσι καὶ αὖθις ἀποδείξῃ, ὅτι ἡ τιμὴ τῆς ἑλληνικῆς πολιτείας τοῦ Χριστοῦ δὲν σύρεται ὡς λάφυρον μισαρᾶς πάλης, ἀφοῦ ἀπὸ τὰ βάθη τῆς Σιὼν ἡ τεθαμμένη ἑστία τοῦ ἀθανάτου φωτὸς τῆς ἱστορίας, ἐκπέμπει τὴν φλόγα τῆς ἐθνικῆς ζωῆς, ἥτις δὲν ἀποσβέννυται πρὸ τῆς κρυερᾶς πνοῆς τοῦ Βορρᾶ καὶ τῆς βιαίας νοτίδος τῆς Δύσεως, ἀλλὰ παραμένει ἐσαεί, ὡς τὸ παρήγορον ἄστρον τῆς Ἀνατολῆς.

* *
*

....Ὦ φαεινὴ τῶν Παναθηναίων μου αἴγλη, δάνεισόν μοι λάμψεις τῆς ἀθανάτου ἠοῦς, δός μοι ἀκτῖνας ἃς διαχέει τὸ οὐράνιον τοῦ μεγαλείου σέλας, ἵνα μεταμορφωθῶ εἰς γίγαντα καὶ φλογῶδες ἀπευθύνω ἀγόρευμα πρὸς τὴν γόησσαν τοῦ κλέους σου εἰκόνα.

Πανήγυρις τῶν θεσπεσιωτέρων ἰδανικῶν, διὰ τῶν ἀνισταμένων προαποστόλων τοῦ Ναζωραίου σου, χρυσῆς δάφνης φύλλα πανταχοῦ διασκόρπισε, καὶ σὺ κλεινὸν ἄστυ βαΐα φοινίκων ἐπὶ τῶν λευκῶν σου κατάθεσε βωμῶν, ἀφοῦ παρὰ τὴν χρυσολεφαν-

τίνην τῆς Σοφίας σου θυμέλην πάναγνον τῆς νίκης κατατίθεται τὸ σύμβολον, ἐξαγνισθὲν ἐν τῷ αἵματι τοῦ Γολγοθᾶ.

Ἑορτὴ τῶν ἑλληνικῶν δακρύων ἀποκαλύπτει τῶν ἐθνικῶν ἁγίων τὰ ἄδυτα, ἔνθα οἱ αἰῶνες διεφύλαξαν τῆς παγκοσμίου τιμῆς τὰ σήματα, ἅτινα ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ τούτου συνεδέθησαν βήματος.

Καὶ συναισθάνομαι, ὅτι εἰς τῆς ἐμπνεύσεως ἀφιέμενος τὰς πτέρυγας, πρὸς τὸν Ὄλυμπον ἀνυψοῦμαι, καὶ κατέρχομαι εἰς τὸν Ἅδην, ἵνα ἔμψυχος τοῦ ἰδανικοῦ χρησμολόγος, ἐκ τοῦ σύνεγγυς προσκυνήσω τὴν νεφελώδη τοῦ θείου πυρὸς κορυφὴν καὶ εἰς τὰ ἔγκατὰ ἐξ ἄλλου χωρήσω τῶν κευθμώνων τῶν ἀφυπνιζομένων νερτέρων, ὅπως κατανοήσω τὴν ἀξίαν τῆς ἀναμνήσεως, ἣν ἐγκατέλειψεν ἡ μεγάλη συγκίνησις ἥτις συνετάραξε ποτε τὸν κόσμον ὅλον, καὶ συνήρπασε τοῦτον διὰ τοῦ πόνου ὅστις συνεκλόνισε τοὺς ναοὺς καὶ τοὺς τάφους.

Καὶ ἐνταῦθα κατέφυγον εἰς τὴν ἀπρόσιτον τῆς Κεκρωπίας κορυφὴν ἔνθα ἡ ἀπαραβίαστος ἐλευθερία τὴν γαλήνην συγκρατεῖ, παρὰ τὰς βαθμίδας ταύτας τοῦ οὐρανοῦ, ἔνθα ἐκπνέει πᾶσα θλῖψις διότι ἀδυνατεῖ νὰ ζήσῃ πρὸ τοῦ θρόνου ἑνὸς θεοῦ.

Ἐνταῦθα μόνον ὁ ἀντίλαλος κατεφθάνει τῆς ἀγωνίας, ἵνα λάβῃ γνῶσιν ἡ ὑπερτάτη ἀρχὴ τῶν μαρτυρούντων ἐπιγείων.

Ἐνταῦθα, ὁπόθεν ἡ γῆ λογοδοτοῦσα εἰς τὸ σύμπαν, δεικνύουσα τὸν Παρθενῶνα, ἐπιλέγει: «Ἰδοὺ ὁλόκληρος τῆς ζωῆς μου ἡ ἱστορία. Καταμέτρησον τοὺς κίονας, ὧν ἕκαστος ἀντιπροσωπεύει καὶ μίαν χιλιετηρίδα· καὶ τούτων ἕκαστος μὲν τῶν ὑπερηφάνως ἱσταμένων συγκρατεῖ μὲ μίαν παγκόσμιον δόξαν, ἕκαστος δὲ τῶν συντετριμμένων καὶ μίαν παγκόσμιον συμφοράν. Ἰδοὺ ἡ ἐπίσημος μορφὴ τοῦ αἰωνοβίου μου, ἣν ἡ ἑλληνικὴ ἰδέα ἐμφανίζει πρὸ σοῦ, πολύκοσμον σύμπαν, ὡς μαρμάρινον ἥλιον ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὁποίου ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ βασιλεύει. Ἰδοὺ τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀληθείας ἡ ἀδιάφθορος πατρίς. Ἰδοὺ ἡ Ἑλλὰς καὶ ὁ Χριστός· τὸ τεράστιον σύμβολον τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀθανασίας της».

.... Καὶ ἤδη ἐν τῇ σκληρᾷ ἀλγοῦντες πραγματικότητι πῶς κοινὸν νὰ μὴν ἐκπέμψωμεν θρηνώδη ὀλολυγμόν;

Ἰδοὺ ἐκεῖ παρὰ τὴν ἀκτὴν πενθηφοροῦσα ἡ ἱερὰ ναῦς.

Ὡς ἄγγελος μεμακρυσμένης ἀτυχίας ἐκεῖ καταταχθεῖσα ἀπέλπιδα κομίζει κηρύγματα δυσπόνου πόνου, καὶ ὑπὲρ τὰ γαλανὰ τοῦ Αἰγαίου κύματα ποντοπόρος καταχθεῖσα μέλαν ἡ Πάραλος ἀνεπέτασεν ἱστίον,καὶ ἐν τῇ πόλει μετ' ὀλίγον καὶ ἐκ ταύτης ἀνὰ πᾶν τὸ ἑλληνικὸν τὸ θλιβερὸν διεσπάρη ἄγγελμα, ὅτι ἡ ἀγνωμοσύνη τοῦ ἀναθέματος συντρίψασα τὴν στήλην, τοὺς ἐθνικοὺς προμαχῶνας εἰσήλασεν ὅπως καταλάβῃ, καὶ τὸ πάγκαλον ἁρπάσῃ ἀγλάϊσμα τῆς ἑλληνικῆς τιμῆς, τὸ ἀτίμητον τῆς θριαμβευσάσης ἀληθείας διάδημα, ὅπερ εἰς τ' ἀπρόσιτα τοῦ θρησκευτικοῦ ἐκεῖ ἀσύλου βάθη ὡς ἐθνικὸν ἔκρυψε παλλάδιον ἡ ἀγωνιζομένη πατρίς.

Ἄγγελμα πρωτάκουστον, ὅτι ἡ βία τοῦ κόσμου ὅλου, ἐν τῇ ἀκολάστῳ παραπαίοντος πολιτικῇ ἀχαλίνωτος καὶ λαῦρος, ἀκατάσχετος καὶ λυσσώδης τὸν Πανάγιον πολιορκοῦσα Γολγοθᾶν, ὅπως ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τῆς κορυφῆς του τὸν ἀκάνθινον στέφανον,ὅστις ἀνήκει εἰς τὰ μαρτύριά σου, ὦ Ἑλλὰς δεσμευμένη, χρυσῆ μου Ἑλλάς,Ἑλλὰς παντλήμων καὶ πανόδυρτος,Ἑλλὰς σταυρουμένη.

Τὸν στέφανον, ὅστις ἐκόσμησε τὴν ψυχήν σου, παμμῆτορ μῆτερ, ἐν τῷ θείῳ μετώπῳ τοῦ γλυκυτάτου τῆς ἐκκλησίας σου νυμφίου.

Ὢ πάσχουσα Δόξα· ὢ ἀγωνιζομένη μεγαλειότης. Διὰ σὲ ἀπὸ τῆς ἀκροτάτης ταύτης κορυφῆς, ἔνθα κοινὸν βῆμα συνενώνει τοὺς λαοὺς καὶ τὰς δυναστείας· ἐντεῦθεν ἔνθα ὁ παγκόσμιος δεσμὸς κοινόν, ἀνεγνώρισε τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῆς Ἐλευθερίας τὸν βωμόν· ἐντεῦθεν, ὁπόθεν ἡ φωνὴ εἰς τὰ ὕψη δύναται νὰ ἀντηχήσῃ καὶ εἰς τὰ ἄστρα, ἀφοῦ ἐντεῦθεν οἱ ὑπέργειοι κόσμοι διὰ τῆς δυνάμεως συγκοινωνοῦσι τῆς ἰδέας· ἐντεῦθεν, λέγω ὡς διὰ μυριάδων ἠλεκτρικῶν συστοιχιῶν δύναται νὰ διαβιβασθῇ τῇ στιγμῇ ταύτῃ πρὸς τὴν Δύσιν καὶ τὴν Ἀνατολὴν ἡ διαμαρτυρία τῶν ἀδικουμένων καὶ τῶν κινδυνευόντων ἡ ἐπίκλησις.

Ἐντεῦθεν ἂς ἀκουσθῇ, ὅπου ἀκέραιον διέμεινε τῆς εὐγνωμοσύνης καὶ τιμῆς τὸ συναίσθημα, ὅπου ὑπάρχει ἀνόθευτος ὁ νοῦς καὶ ἀκίβδηλος τοῦ καθήκοντος ἡ ἰδέα, ὅπου ἀναλλοίωτα παραμένουσι τ' ἀρχικὰ τῆς ἀρετῆς γνωρίσματα, ὅπου ἡ πολιτικὴ ἀστοργία δὲν ἐτόλμησε νὰ αἰχμαλωτίσῃ καὶ ταπεινώσῃ χαρακτῆρας καὶ ἤθη, ἂς ἀκουσθῇ τὸ παράπονον τῆς ἀλγούσης ἑλληνικῆς καρδίας, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐθνικὸν ἡμῶν κήρυγμα, ὅτι, ὅπως ἀσάλευτος παραμένῃ ὁ Παρθενὼν οὗτος, οὕτω τῶν πανελλήνων τὰ στήθη εἰσὶν ἕτοιμα ὅπως ἐξ ὀνόματος τούτου θωρακίσωσιν ἀκλόνητα τὴν δευτέραν ἐκείνην ἀκρόπολίν του, διακηρύττοντα, ὅτι δὲν πωλῆται ἡ ἐθνικὴ συνείδησις, διότι καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐὰν πωληθῇ ἵνα ἀγοράσῃ τὸν Παρθενῶνα, ὁ Ἕλλην πάντοτε θὰ παραμείνῃ ὁ αὐτὸς εἰς τὸ νὰ περιφρονήσῃ ἐκεῖνον, θεωρῶν ὑπὲρ τὴν οἰκουμένην πᾶσαν πολυτιμότερον τὸ ὄνομα τῆς δόξης του, ἥτις θὰ διαφυλάξῃ ἐσαεὶ ἑλληνικώτατον καὶ τοῦτον καὶ τὸν Γολγοθᾶν.

Ἐντεῦθεν, ὁπόθεν ἐπήγασε τὸ φῶς καὶ ἡ ἀλήθεια, ἡ ἐλευθερία καὶ τὸ κάλλος, ἡ ἀρετὴ καὶ τὸ κλέος, προσκαλοῦνται διὰ τὰ ὅρκια οἱ πιστοὶ τῶν ἐθνικῶν δυνάμεων, οἱ ἐργάται τῆς δράσεως, οἵτινες ἓν μόνον ἀνεγνώρισαν σύμβολον τῆς ἐθνικῆς ἀληθείας καὶ ἰσχύος «*ἡ Ἑλλὰς διὰ τῆς Ἑλλάδος*», ὅπως τὴν *πατρίδα*, τὸ φαεινὸν κέντρον τῶν λάμψεων, καὶ τὴν *πίστιν*, τὸν ἥλιον τοῦ οὐρανίου φωτός, τοὺς δύο στύλους τοῦ ἑλληνικοῦ σύμπαντος, συνενώσωσι ἐν τῇ χρυσαυγείᾳ τοῦ ἐθνικοῦ κλέους διὰ τοῦ ἀκανθίνου στέμματος, καὶ ὡς γνήσιοι καὶ ἔντιμοι σταυροφόροι λησμονήσωσιν, ὅτι ἄλλοτε ἕκαστος Ἕλλην ἦτο καὶ μία μεγάλη Ἑλλάς, ἐνῷ τὴν σήμερον μία μικρὰ Ἑλλὰς κινδυνεύει νὰ μὴν ἦναι οὔτε εἷς Ἕλλην, καὶ ἐπικηρύττοντες τὴν ἐπικατάρατον ταύτην ῥήτραν τῆς εἱμαρμένης φωνήσωσιν ὡς ἓν στόμα καὶ μία καρδία:

«Ὦ ἀσπάσιον ἀγλάϊσμα, ὦ χρυσοῦν ἀκτινοβόλον κάλλος, ὦ ἔμψυχον στερέωμα τῆς παγκοσμίου ζωῆς, ὦ ἀθάνατε νυμφὼν τῆς ἁγνῆς ἰδέας, ἔνθα σὺ ἄσπιλε, ἀμόλυντε, ἄχραντε, παρθένε, θεόνυμφε Σοφία, παντάνασσα θεογενὴς καὶ θεομήτωρ, κοσμοτόκος

καὶ ζωοδόχος, πανταχοῦ διέσπειρας παλμοὺς θείους· ἐκεῖθεν μὲν τῆς ποντιάδος σὲ καταφθάνει ὁ αἰθέριος ἀσπασμός, ὃν διὰ τῆς πνοῆς της ἀπὸ τὰς ἐσχατιὰς τῶν ἑλληνικῶν θαλασσῶν σοὶ ἐξαποστέλλουσι τὰ τέκνα σου, ἐντεῦθεν δὲ μυριάδων ζεφύρων αἱ πτέρυγες δρόσον κομίζουσαι τοῦ Ἀλφειοῦ καὶ τοῦ Ἰορδάνου ῥαντίζουσιν, ὦ Παρθενὼν τὴν πάλλευκόν σου γυμνότητα.

«Τὸ κῦμα, ἰδού, ἐκεῖ κάτω πρὸς τὴν ἔνδοξον διευθύνεται ἀκτὴν κομῖζον πρὸ σοῦ, ἓν μυστικὸν τῆς μακρυνῆς χριστιανικῆς σου Ἑλλάδος, καί, ἀφοῦ παραδώσῃ τοῦτο εἰς τῆς Ἀττικῆς σου τὴν αὖραν, ἐκπνέει, ἵνα τὸ διαδεχθῇ ἑτέρα πνοὴ πανελληνίου χαιρετισμοῦ.

«... Τὸν Γολγοθᾶ σου, ὦ παγκόσμιος μοῦσα, ἐν τῇ παλλεύκῳ ἑορτῇ τῆς δόξης, ἐμφανιζομένη, ὑπὲρ τὴν μυριάδα τῶν ψυχῶν, ἥτις διασπείρεται ὡς Γαλαξίας εἰς τὸν κόσμον τοῦ ὑψηλοῦ ἰδανικοῦ, εἰς τὰ ἄνω προσβλέπεις, ὡσεὶ διὰ σοῦ ἡ γῆ ὅλη, ὡς ἄϋλον μετέωρον φωτὸς αἰωνίου συνδέει τὰ ἀπόρρητα τῶν ὑπερτάτων κόσμων.

«Θεσπεσία φαντασμαγορία, ὑπὲρ τὸ νυκτερινὸν σέλας, ἀπὸ τοῦ ἐρεβώδους ἀναχθεῖσα κευθμῶνος τῆς ἁμαρτίας, ἰδοὺ ἡ πολιτεία τοῦ γυμνοῦ βίου, ἰδοὺ τὰ ἄδυτα τῶν παρθενικῶν σηκῶν καὶ τῶν ἁρμονικῶν παιάνων. Παρὰ τοὺς χρυσοῦς τρίποδας καὶ τοὺς γονυπετεῖς δᾳδούχους ὁ λιβανωτὸς ἐξικνεῖτο εἰς τὰ ὕψη ἵνα τὸ εὐῶδες διασπείρῃ προμήνυμα ἐν τῇ αἰθερίᾳ ὁδῷ πρὸς ἣν ἐχώρεις, τὸ δὲ σκῆπτρόν σου συνηδελφώθη μὲ τὴν ἀντανάκλασιν τοῦ συμβόλου τῆς προμάχου· καὶ ἀφοῦ ἡ Μαριὰμ εἶχε χαιρετήσῃ ἐν τῷ προπύλῳ τοῦ λευκοῦ τούτου οἴκου τὴν Σοφίαν, καὶ ἡ Ἑλλὰς οὕτω διὰ τῆς παρθενίας τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ παρόντος ἠσπάσθη ἐν τῷ κρασπέδῳ τῆς ἑλληνικῆς ἁγιωσύνης τὴν ἀθανασίαν, σὺ τότε ἀνεγνώρισας τοὺς πρώτους ἀδάμαντας τοῦ στέμματός σου.

«Καὶ πάραυτα ἐμειδίασας, μειλίχιε ἄναξ, ὡς γνωρίζουσιν αἱ χορεῖαι τῶν Χερουβεὶμ καὶ οἱ Ζέφυροι οἵτινες δὲν παρεσύρθησαν εἰς τὸ χάος, καὶ ἐκτείνας τὰς χεῖράς σου αἵτινες ἠδύναντο

νά περιβάλωσι τὸν κόσμον ὅλον, ἐναπέθεσας ταύτας ἐπὶ τῶν δύο κορυφῶν τοῦ κλέους σου· καὶ οὕτως ἐν τῇ ἀχανεῖ σου ἀγκάλῃ ὁ ὁ Παρθενὼν καὶ ὁ Γολγοθᾶς, ὡς μία ὕπαρξις, ἴσους προσλαβοῦσα παλμοὺς ἀπὸ τὰ θεῖα σου στήθη ἐνεφύσησαν πανταχοῦ πνοὰς ἀθανάτους.

«. . . Ἰδοὺ διατὶ συνεταράχθη τότε ὁ Καύκασος καὶ ἐκλονίσθη ὁ Ὄλυμπος, ἀπὸ τὰ ἔγκατα αὐτῶν ἐκσπωμένων τῶν συγκινήσεων, ἃς μετέδιδεν ἡ ἐμψυχουμένη Γῆ.

«. . . Τὰ πάντα γνωρίζεις, γλυκύτατε Ἰησοῦ. Πλὴν τὸ καύχημα τοῦ κλέους σου δὲν ἔχει ἀνάγκην νέων θρόμβων τοῦ αἵματός σου, ἀφοῦ τοὺς πρώτους ἐνέκλεισεν εἰς τὴν καρδίαν του ὁ ἐκλεκτὸς λαὸς τῆς γηραιᾶς τοῦ Γολγοθᾶ σου δεσποίνης, ἥτις τὰ δύο σκῆπτρα συνδέουσα διὰ τοῦ βασιλικοῦ σου στεφάνου συνενώνει τὴν Ἀνατολὴν καὶ τὴν Δύσιν ὑπὸ τὴν ἑλληνικήν των αἴγλην».

Καὶ ἐνταῦθα ἔνθα σταματᾶ ἡ ἀγωνία διότι ἄρχεται τὸ κλέος ἑνὸς Θεοῦ, ὅστις ὡς γήϊνος μάρτυς — ἴδετέ τον, ἀθάνατα τέκνα τῶν ἐμπνεύσεων, — πρὸς τὸ ἄπειρον, πρὸς τὸν ἀόρατον τῶν συμπάντων τοῦ σύμπαντος κυρίαρχον πρὸς τὸν ἄναρχον πατέρα του, φωνοῦντα περιπαθῶς, ἀσπασίως, ὡς κελάδημα προσευχομένης ψυχῆς ἐπὶ τοῦ Γαλαξίου:

Πάτερ ἄφες αὐτοῖς οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι.

. . . . Καὶ ἤδη; Ὁ ἀντίλαλος τοῦ πενθίμου κώδωνος ἐξακολουθεῖ. Μετ' ὀλίγον δὲ σταυρούμενον θὰ θρηνήσῃ ὁ κόσμος τὸν σωτῆρα του, ἀλλὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ τὰ δάκρυα ἔσονται καυστικώτερα διότι σταυροῦται μετ' ἐκείνου καὶ εἷς τῶν πόθων τοῦ Γολγοθᾶ, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ γλυκυτάτη ἀνάμνησις πανηγυρίζει μίαν δόξαν τῆς Ἑλλάδος του.

Ὦ εἰκοστὴ πέμπτη Μαρτίου, σιγᾶς!

Πλήν, ὄχι μακρὰν τῆς Πειραϊκῆς ἀκτῆς, ἔνθα ναυλοχεῖ ἡ ἱερὰ Πάραλος, ὁ πολιτισμὸς χρεωστεῖ τὸ πρῶτον του κλέος εἰς τὴν ἡμετέραν πατρίδα. Ἐκεῖ εἰς τὴν θεῖαν Σαλαμῖνα ἠκούσθη

«ἐλευθεροῦτε παῖδες Ἑλλήνων, θεῶν τε πατρώων ἕδη, θήκας τε προγόνων».

Ναί, Ἐσταυρωμένε Χριστέ! Τὸν ὑπὲρ πάντων τούτων ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς πίστεώς του, σύ, ἱερὰ ναῦς, σπεῦσον καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Ἕλλην Πατριάρχης μετὰ κυανολεύκου σαβάνου θὰ περιβάλη

ΕΣΤΑΥΡΩΜΕΝΟΣ

γονυπετῶν τὸν τάφον ἐκείνου φωνῶν, «προσκυνοῦμεν σου τὰ πάθη», ἀνήγγειλον σύ, Ἐθνικὲ ἀπόστολε, τὸ κήρυγμα τῶν Ἑλλήνων συμπληροῦσα «δεῖξον ἡμῖν καὶ τὴν ἐκ νεκρῶν σου ἀνάστασιν· ἀγάλλου Σιών, ἔνθα ἡ Δόξα Κυρίου ἐπὶ σὲ ἀνέτειλε».

Κατάστειλον τὸ μέλαν ἱστίον τοῦ κινδύνου, ἀναπέτασε λευκὸν

ὡς τὸν Παρθενῶνα, καὶ ἐπὶ τῶν κεραιῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων σου στεφάνους ἀνάρτησον Ἀττικῆς δάφνης, καὶ μετὰ τῶν κυανολεύκων τῆς πατρίδος σημάτων, κρῖνα σκόρπισε τῆς εὐαγγελιζομένης σημερινῆς πανηγύρεως, καί, ταχύπλους, ὡς ἱερὰ θεωρὸς σπεύσασα, κόμισε τὰς περγαμηνὰς ἐφ' ὧν ἀναγράφεται, ὅτι τὴν ὥραν ταύτην ὁρκίζονται οἱ πανέλληνες ἐπὶ τῶν ἐθνικῶν μας τούτων παλλαδίων καὶ τοῦ ἐπιβωμίου καπνοῦ, ὅστις τὰ περιβάλλει νὰ σώσωμεν τὴν θρησκευτικήν των τιμήν.

Παρθενὼν καὶ Γολγοθᾶς· Ἑλλὰς καὶ Χριστὸς ἔστω τὸ σύνθημα τὸ ἀθάνατον.

... Θεὲ μεγάλε! Σὺ γνωρίζεις τὰς συγκινήσεις τοῦ εὐγενοῦς σου λαοῦ· μὴ τὸν ἐγκαταλείπῃς, ἀφοῦ πάντοτε ἡ δεξιά σου τὸν ἐπροστάτευσε.

Ἂς διαχυθῇ, ἡ γαλήνη ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἣν ἡ ἱερὰ θὰ διαπλεύσῃ ναῦς, τὴν ἐλπίδα κομίζουσα τοῦ πανελληνίου ἄστεος. Μία πνοή σου ὡς οὐρανία ποντιάς, ἃς ὠθήσῃ πτερόπλουν τὴν πολύτιμον κιβωτόν, καὶ ἡ εὐχή σου ἃς ἐνισχύσῃ τοὺς σταυροφόρους σου.

Σπεῦσον, ἱερὰ θεωρία, Ἐθνικὴ Πάραλος· σὲ προπέμπει ἡ κε΄ Μαρτίου, γόησσα τοῦ εὐαγγελισμοῦ εἰκών. Εὐλογημένη ἡ ἀποστολή σου. Εἰπὲ εἰς τοὺς ἀκοιμήτους φρουροὺς τοῦ Γολγοθᾶ, ἄγγειλον εἰς τοὺς προσφιλεῖς ἀδελφούς, τοὺς πολυτιμήτους ἀγωνιστάς, τοὺς ἀκαταβλήτους ἐκείνους ἥρωας, τοὺς πεφιλημένους προμάχους τῆς ἐθνικῆς πίστεως, τοὺς ἁγίους πατέρας τῶν Ἱεροσολύμων, οἵτινες τὴν βοήθειαν ἡμῶν ἐζήτησαν, ὅτι τῇδε ἀναμένομεν ἕτοιμοι, παρὰ τὸν Παρθενῶνα, τοῖς 'κείνων ῥήμασι πειθόμενοι.

Η.

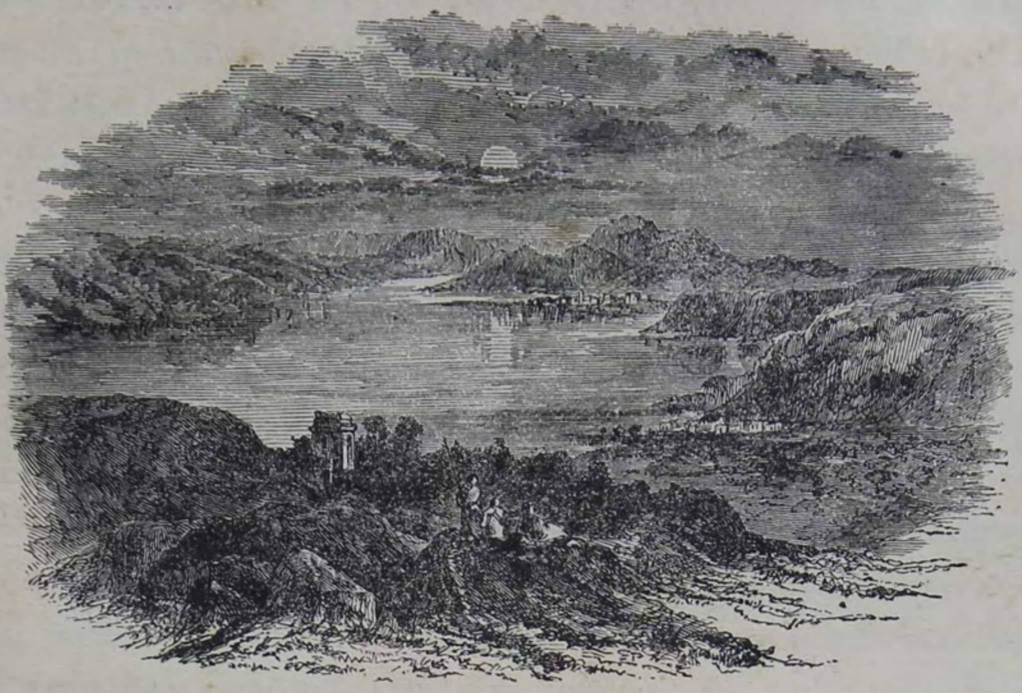

ΘΑΛΑΣΣΑ ΓΑΛΙΛΑΙΑΣ

ΠΑΝΑΓΙΟΣ ΤΑΦΟΣ

Δύο εἰσὶ τὰ περικλυτὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ σεβάσματα : ἡ Ἀκρόπολις καὶ ὁ Πανάγιος Τάφος. Ἡ πρώτη, καίτοι ἀντιπρόσωπος τῆς θρησκευτικῆς φιλοσοφίας τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, συνδέεται οὐδὲν ἧσσον μετὰ τοῦ Θεοδέγμονος Τάφου διὰ τῶν ἀρχῶν φιλοσοφίας, ἥτις κατενόησε τὴν θρησκευτικὴν ἀλήθειαν, ἐξιχθεῖσα μέχρι τοῦ θείου, ἐξεδήλωσε δὲ δι' ὑπερφυῶν ῥημάτων τὴν ἔλευσιν τοῦ Σωτῆρος. Ἡ φιλοσοφία αὕτη ἦτο διαδομένη γενικῶς. Ὁ Πλάτων ὑπὸ τὴν Ἀκρόπολιν ἐδίδασκεν, ὅτι αἱ ἠθικαὶ καὶ θρησκευτικαὶ ἀρχαὶ τῆς φιλοσοφίας ταύτης ἔχουσιν ἀνάγκην ***θείου τινος λόγου***, ὅπως διαδοθῶσι καθ' ὅλον τὸν κόσμον. Ὁ Σωκράτης, δικαζόμενος ὑπὸ τὴν Ἀκρόπολιν, ἀνήγγειλεν ἀπεριφράστως τὴν ἔλευσιν λυτρωτοῦ, μέλλοντος νὰ φυγαδεύσῃ τὴν ἐπικρατοῦσαν πλά-

νην. Ὁ δαιμόνιος Αἰσχύλος, διδασκομένου ὑπὸ τὴν Ἀκρόπολιν τοῦ «Προμηθέως», ὅστις ἐκπροσωπεῖ τὴν ταλαιπωρουμένην ὑπὸ τοῦ Διὸς ἀνθρωπότητα, τίθησιν ἐν τῷ στόματι τοῦ Ἑρμοῦ τὰ θεῖα ὄντως ἔπη ἐκεῖνα, διὰ τὰ ὁποῖα ὑπελήφθη μεμυημένος καὶ προδότης θρησκευτικοῦ ἀπορρήτου, κατεδιώχθη δὲ δικαστικῶς ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ τῶν μεμυημένων ἐν τοῖς Ἐλευσινίοις μυστηρίοις. Κατὰ τοὺς λόγους τούτους: οὐδεμίαν ἠθικὴν ἀνακούφισιν θέλει ἀπολαύσει ποτὲ ἡ πάσχουσα ἀνθρωπότης, ἐὰν θεὸς δὲν ἀναλάβει τοὺς πόνους αὐτῆς καὶ δὲν ἐξαγνίσῃ αὐτὴν διὰ τῆς ἑκουσίας εἰς τὸν θάνατον παραδόσεως. Ἀφοῦ δὲ ἡ ἀρχαία φιλοσοφία καὶ ἡ πίεσις τοῦ δαιμονίου τραγικοῦ ὑπὸ τοιούτων ἰδεῶν ἐνεπνέοντο καὶ τοιαύτας ἰδέας ἐδίδασκον εἰς τὰ πλήθη, ἑπόμενον ἦτο ὅτι πρῶτοι οἱ Ἕλληνες, διακρίνοντες τὸ θεῖον φῶς, ἤθελον ἀναβῆ εἰς Ἱεροσόλυμα ὅπως συνομιλήσωσι μετὰ τοῦ Σωτῆρος. Καὶ ἡ μὲν συνδιάλεξις, ἥτις τοσοῦτον ζωηρῶς προκαλεῖ τὸ ἡμέτερον μάλιστα ἐνδιαφέρον, δὲν διεσώθη ἀτυχῶς· διεσώθη ὅμως ἡ τοῦ Σωτῆρος ἐπὶ τῇ ἀναβάσει τῶν Ἑλλήνων πολυσήμαντος δήλωσις «ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου». Οὕτω τὸ ὑπὲρ τὴν Ἀκρόπολιν πτερυγίζον ἑλληνικὸν πνεῦμα συνδέεται δι' ἱεροῦ δεσμοῦ μετὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τοῦ περιϊπταμένου ὑπὲρ τὸν Πανάγιον Τάφον. Ἡ ὑπὸ τὴν Ἀκρόπολιν ἀναπτυχθεῖσα φιλοσοφία ἐκείνη ἐγένετο κατὰ θείαν θέλησιν, τὸ φῶς τὸ καθοδηγῆσαν τὸν κόσμον εἰς τὴν ζητουμένην ἀλήθειαν, οἱ φιλοσοφοῦντες δ' Ἕλληνες ἀπὸ τοῦ Παναγίου Τάφου ἠρύοντο τὰ σπουδαιότερα ἐπιχειρήματα αὐτῶν πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας ταύτης. Οὕτω τὸ θεῖον ἠθέλησε νὰ ἀποκαλυφθῇ μὲν διὰ τῆς θρησκείας, νὰ κατανοηθῇ δὲ διὰ τῶν ὑψίστων συμπερασμάτων τῆς ἀρχαίας φιλοσοφίας.

Ἔκτοτε ὁ Πανάγιος Τάφος ἐγένετο τὸ κλέος καὶ ἡ σωτηρία τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν Ἐθνικῶν καταιγίδων συνετηρήθη καὶ περὶ τοῦτον ἡ ἐθνικὴ γλῶσσα ὑπὸ ἐπιφανῶν διδασκάλων, οἵτινες ἐκεῖ καὶ ἀλλαχοῦ κρατύναντες διὰ τῆς γλώσσης καὶ τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος τὴν ἐθνικὴν ὑπόστασιν

ἐξήγειραν αὐτὴν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἔνδοξον καὶ στεφανηφόρον. Ἀλλὰ σήμερον κυρίως ἡ ἰδιοκτησία τοῦ Παναγίου Τάφου συνδέεται στενῶς μετὰ τῆς ὑπάρξεως τοῦ Ἔθνους. Διότι ὁ Πανάγιος Τάφος ἀποτελεῖ τὸ ἔρεισμα τοῦ Ἔθνους. Διότι ἐκ τούτου ἐκπορεύονται αἱ θρησκευτικαὶ καὶ αἱ ἐθνικαὶ ἀκτῖνες, αἵτινες θερμαίνουσι τὸ ὑπόδουλον σῶμα καὶ συγκρατοῦσιν ἀπὸ τῶν ὀλεθρίων ἐπιδράσεων τὰ διάφορα στελέχη τοῦ ἐθνικοῦ βίου. Τούτου ἕνεκεν οἱ ἐπιβουλευόμενοι τοῦ Ἑλληνισμοῦ τὴν ὕπαρξιν, ἐπιβουλεύονται τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ Παναγίου Τάφου, ἥτις ἀνέκαθεν ἀνήκει τοῖς Ἕλλησιν.

Ἀλλ' ἡ ἀπορία εἰς ἣν περιέστη ἐπ' ἐσχάτων ἡ κεντρομόλος τοῦ Ἑλληνισμοῦ δύναμις, ἀνεπτέρωσε τὰς ἐλπίδας ἐκείνων, οἵτινες, παραγόμενοι ἐκ πνεύματος μισελληνικοῦ καὶ κατακτητικοῦ, ἐπιδιώκουσιν ὑπούλως τὴν ὑφαρπαγὴν τοῦ Παναγίου Τάφου διὰ τῆς χρηματικῆς ὑποδουλώσεως. Εἶναι καιρὸς νὰ ἐννοήσωμεν πάντες οἱ Ἕλληνες, ὅτι ὁ φθόνος καὶ ἡ ἐπιβουλὴ καιροσκοποῦσιν ἀμείλικτοι καὶ ἀκοίμητοι περὶ τὸν Πανάγιον Τάφον. Ὅτε πρὸ ἔτους, ἐπὶ τῇ θρυλλουμένῃ φιλικῇ προσεγγίσει Ἑλλάδος καὶ Ρωμουνίας καὶ ἐπὶ τῇ ἀναγγελλομένῃ καθ' ἑκάστην ἀπορίᾳ τοῦ Παναγίου Τάφου, δι' ἄρθρου δημοσιευθέντος ἐν τῇ «Πρωίᾳ», ἧς ἐτύγχανον ἀρχισυντάκτης, ἀναφέρων τὰς εὐεργεσίας, ὅσας οἱ Ἕλληνες Ἡγεμόνες παρέσχον εἰς τὸν λαὸν τῶν δύο Ἡγεμονιῶν, οὕτινος διέσωσαν τὴν πολιτικὴν συνείδησιν ἀπὸ τῆς συγχωνεύσεως μετὰ τῶν Ρωμαϊκῶν φύλων καὶ ἐθέρμανον τὰ κατεψυγμένα αἰσθήματα τοῦ λαοῦ τούτου διὰ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ τῆς Ὀρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ἅμα δὲ καὶ διὰ σοφῶν διατάξεων ἀναφερομένων εἰς τὴν διοίκησιν, τὴν θρησκείαν καὶ τὴν δικαιοσύνην, συνεπέρανον ὅτι, ἀντὶ τηλικούτων εὐεργεσιῶν ἢ πρὸς ἀπόδειξιν τῆς θρυλλουμένης φιλίας, ἤθελεν ἐπιτελέσει ἡ Ρωμουνία ἔργον ὑψίστης δικαιοσύνης ἐν ταῖς σημεριναῖς μάλιστα περιστάσεσιν, ἐὰν ἀπέδιδον εἰς τὸν Πανάγιον Τάφον τὰ ὑπὸ τοῦ Ἡγεμόνος Κούζα, κατὰ παράβασιν παντὸς νομί-

μου λόγου, δημευθέντα 72 ἑλληνικὰ μοναστήρια καὶ 600 κτήματα, ἅτινα ἀπετέλουν ἰδιοκτησίαν τοῦ Παναγίου Τάφου. Τὴν ἰδιοκτησίαν ταύτην τοῦ Παναγίου Τάφου, ἧς οἱ πόροι ἐδύναντο νὰ τηρήσωσιν ὁπωσδήποτε τὴν οἰκονομικὴν αὐθυπαρξίαν αὐτοῦ, οὐδεὶς δύναται νὰ ἀμφισβητήσῃ. Ἀνεγνώρισεν αὐτὴν ὁ ἡγεμὼν Γκίκας διὰ τοῦ διατάγματος τοῦ 1851, καὶ οἱ κατὰ τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον δύο Ἡγεμόνες δι' ἐπιστολῆς κατατεθείσης ἐν τοῖς ἀρχείοις τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους, ἀπεδείχθη δὲ πρὸς τούτοις καὶ δι' ἐπισήμων τίτλων καὶ κτητορικῶν ἐγγράφων. Τέλος ἀνεγνωρίσθη τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ Παναγίου Τάφου ἐπὶ τῶν δημευθεισῶν ἱερῶν Μονῶν καὶ διὰ τῶν ἀποφάσεων τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει συνδιασκέψεως καὶ τοῦ ἐν Βερολίνου Συνεδρίου.

Εἰς τὸ ἄρθρον ἐκεῖνο ἀπάντησαν ὁ «Αἰὼν» καὶ ἡ Ρωμουνικὴ «Ἀνεξαρτησία» ἐπίσημα ὄργανα τῆς Ρωμουνικῆς Κυβερνήσεως. Ἀλλ' ὁ μὲν «Αἰὼν» οὐδένα ποιησάμενος λόγον περὶ τοῦ κυρίου θέματος ἠρκέσθη εἰς τὴν ἐκδήλωσιν φιλελληνικῶν αἰσθημάτων. Ἡ δὲ «Ρωμουνικὴ Ἀνεξαρτησία», ἀποφεύγουσα ἐπιμελῶς πᾶσαν συζήτησιν ἐπὶ τῆς δημεύσεως τῶν ἐν Ρωμουνίᾳ Ἑλληνικῶν μοναστηρίων, ἐπειράθη νὰ μειώσῃ τὴν σωτηρίαν ἐπίδρασιν τῶν ἐκ Φαναρίου Ἑλλήνων Ἡγεμόνων ἐπὶ τῆς συνειδήσεως τοῦ Ρωμουνικοῦ λαοῦ, κατέληξε δὲ εἰς τὴν ἑπομένην δήλωσιν. «Τὸ ζήτημα τέλος τῶν ἀφιερωμένων μοναστηρίων θεωρεῖται ὑπὸ τῆς Ρωμουνίας ὡς ὁριστικῶς καὶ ἀμετακλήτως λῆξαν. Πᾶσα τάσις διὰ τὸ ἐκ νέου ἄνοιγμα αὐτοῦ καὶ σχετικός τις ὑπαινιγμός, θέλουσι θεωρηθῆ ὑφ' ἡμῶν ὡς πρᾶξις κακῆς θελήσεως, *ὡς πρᾶξις ἐχθρότητος κατ' αὐτῆς*. Ἐκπληττόμεθα, ὅτι ἡ τοιαύτη Ρωμουνικὴ προαίρεσις δὲν περιῆλθεν εἰσέτι εἰς γνῶσιν τοῦ ἀρθογράφου τῆς «Πρωΐας».

Πολλὰ καὶ εὔλογα συμπεράσματα προκύπτουσιν ἐκ τοιαύτης ἀπαιτήσεως. Ἐὰν τὸ ἐπίσημον ὄργανον τῆς Ρωμουνικῆς Κυβερνήσεως γνωρίζῃ ἡμῖν ἀνενδοιάστως, ὅτι ἡ δικαιοσύνη εἶναι ῥῆμα κενὸν διά τινα κράτη, παρέχεται ἀφ' ἑτέρου τὸ φῶς δι' οὗ δια-

κρίνομεν τὴν ὁδόν, ἣν ὀφείλομεν νὰ βαδίσωμεν ἀπαραβάτως. Οὐδεὶς ἀγνοεῖ, ὅτι φθονούμεθα καὶ ὑποβλεπόμεθα ὑπὸ ἰσχυρῶν, διότι κατέχομεν περίοπτον θέσιν ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ. Ὀφείλομεν ἑπομένως, ἐνωτιζόμενοι πνεύματος ἑλληνικοῦ καὶ *Χριστιανικοῦ, νὰ ἐργασθῶμεν συντόνως, ὅπως ἐξαγάγωμεν τὸν* Πανάγιον Τάφον ἐκ τῆς Οἰκονομικῆς ἀπορίας, ἥτις ἄγει εἰς πολιτικὴν ὑποδούλωσιν. Διότι καθ' ἣν ἡμέραν ἁλωθῇ ὁ ἠλίβατος ἐκεῖνος βράχος, ὅστις εἶναι ἡ δόξα καὶ ἡ ἰσχυροτέρα θρησκευτικὴ ἔπαλξις τοῦ ἔθνους, ὁ μὲν Ἑλληνισμὸς διασπώμενος θέλει καταπωθεῖ ὑπὸ τοῦ ἐλευσομένου χειμάρρου, τοῦ δὲ χριστιανισμοῦ τὸ ὑπερούσιον πνεῦμα, τὸ διακρατούμενον ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, πολυτρόπως καταχραινόμενον ἐκ πολιτικοῦ ὑπολογισμοῦ, θέλει ἀποβάλει τὸν οὐσιώδη ἐκ τοῦ χαρακτῆρός του ἐκπολιτιστικὸν σκοπόν, ὑπὲρ οὗ ἐργάζεται καὶ ἡγεῖται ἐν τῇ Ἀνατολῇ τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα.

Ἀθῆναι

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ
δικηγόρος

ΣΥΝ ΑΘΗΝᾼ ΚΑΙ ΧΕΙΡΑ ΚΙΝΕΙ

Ἐφ' ὅσον τὸ πλεῖστον τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους διατελεῖ ὑπὸ ζυγὸν βαρβάρου τυραννίας, ἄλλοι δὲ πολλῷ φοβερώτεροι ἐχθροὶ ἀγωνίζονται πάσῃ μηχανῇ νὰ καταλάβωσι τὰς χώρας αὐτοῦ καὶ βαρύτερα δεσμὰ νὰ περιβάλωσιν αὐτό, ὑπέρτατον ἐθνικὸν συμφέρον καὶ καθῆκον εὐγνώμονος στοργῆς ἐπιβάλλλουσιν εἰς πάντας νὰ συντηρῶμεν καὶ περιέπωμεν τὰς προαιωνίους ἑστίας, αἵτινες ἐν χρόνοις γενικοῦ πένθους, φωτίσασαι καὶ παραμυθήσασαι τὸ ἔθνος, διέσωσαν καὶ ἐπεξέτειναν τὴν ἐθνικὴν συνείδησιν, καὶ σήμερον δ' ἔτι δεξιῶς χρησιμοποιούμεναι ἀνυπολογίστους δύνανται νὰ παράσχωσιν ὑπηρεσίας εἰς τὸ δεινῶς χειμαζόμενον ἔθνος. Τοιαύτη γεραρὰ ἑστία ὑπῆρξεν ἐπὶ αἰῶνας ἡ σήμερον ἱκέτιδας ὑψοῦσα τὰς

χεῖρας Σιωνῖτις Ἐκκλησία. Σπαραττομένη ὑπὸ ἐσωτερικῶν ἐρίδων, μεγάλα διαπράξασα σφάλματα, βιαίως ἀφαιρεθεῖσα ἀπέραντα κτήματα, εὑρίσκεται νῦν αὕτη ἀνίσχυρος πρὸ τῶν ἐφόδων ἀμειλίκτου καὶ ἀπλήστου ἐπιδρομέως καὶ σωτηρίαν ἀπεκδέχεται ἐξ ἑαυτῆς καὶ ἐξ ἡμῶν!

Τὴν ἐσωτερικὴν ἀκοσμίαν καὶ τὰς ἐπιβουλὰς τῶν ἀλλοφύλων τελεσφόρως δύναται ν' ἀποκρούσῃ ἡ πρεσβυτέρα τῶν Ἐκκλησιῶν μόνον, ἐὰν προσκολληθῇ εἰλικρινῶς καὶ εὐσταθῶς εἰς τὰ παραγγέλματα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς αὐτοθυσίας τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῆς, καὶ συνάμα ἐὰν οὐ μόνον ὑλικῶς ἀλλὰ καὶ ἠθικῶς βοηθηθῇ ὑφ' ἡμῶν τῶν ὁμοδόξων καὶ ὁμοφύλων. Τίς δύναται νὰ πιστεύσῃ, ὅτι κατὰ τὸν λήξαντα αἰῶνα ἡ κοιτὶς τοῦ Χριστιανισμοῦ πρὸς μὲν τοὺς δούλους Ἕλληνας διέμενε πάντοτε τὸ ἱερὸν αὐτῶν προσκύνημα, πρὸς ἡμᾶς δὲ τοὺς ἐλευθέρους ἦτο γῆ ἄγνωστος ; Τί δὲ τὸ ἄπορον, ἂν ἐνίοτε ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Ἱερουσαλὴμ ὠλιγωρήθη ἡ Ἑλληνικὴ παράδοσις, ἀφοῦ ὁ κλῆρος ἐκεῖ κατὰ τὸ πλεῖστον στρατολογεῖται ἀπὸ περάτων τοῦ δούλου Ἑλληνισμοῦ καὶ εἶχε ἀσθενῆ καὶ ἀμυδρὰν τὴν Ἑλληνικὴν συνείδησιν ; Πρόμαχοι τῆς Ἑλληνικῆς ἰδέας κατὰ τῶν ξένων ὑπῆρξαν ἐκεῖ οἱ εὐάριθμοι κληρικοὶ οἱ ἐν τῇ ἐλευθέρῃ Ἑλλάδι γεννηθέντες καὶ συναποκομίσαντες τὰ ζώπυρα τοῦ πατριωτισμοῦ καὶ τῆς ἐλευθερίας. Εὐτυχῶς ἀπό τινων ἐτῶν ἠρξάμεθα καὶ ἡμεῖς ἐπισκεπτόμενοι τοὺς ἱεροὺς ἐκείνους τόπους, καὶ νῦν, ὅτε ἤχησεν ὁ κώδων τοῦ κινδύνου τῆς ἑλληνικῆς κοινότητος, δραστηριώτερον κινούμεθα προσφέροντες ἕκαστος τὸν ὀβολὸν αὐτοῦ πρὸς ἀποτροπὴν τῆς συμφορᾶς. Ἀλλὰ ταῦτα μόνα δὲν ἀρκοῦσι.

Τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος καὶ ἐκ τῆς ἀρχαίας καὶ ἐκ τῆς προσφάτου ἱστορίας αὐτοῦ ἓν μάθημα διδάσκεται σωτήριον τοῦτο, ὅτι ἐὰν θέλῃ νὰ ζήσῃ ἐλεύθερον καὶ ἀνεξάρτητον, ὀφείλει νὰ ἀπεκδυθῇ τὸν καινὸν καὶ πιθηκίζοντα ἄνθρωπον καὶ νὰ ἐνδυθῇ τὸν παλαιόν, ὀφείλει νὰ περιβληθῇ τὴν ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν πανοπλίαν τῆς ἡρωϊκῆς καὶ μεγαλουργοῦ γενεᾶς, ὑπὲρ βωμῶν καὶ ἑστιῶν ἀμυνόμε-

νος καὶ τὰ ἀτομικὰ θυσιάζων ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν. Ἄλλη ὁδὸς σωτηρίας δὲν ὑπάρχει, εἰμὴ ἡ ὁδὸς τῶν ἀνδρικῶν ἔργων καὶ τῶν γενναίων θυσιῶν, ὁδός, ἣν ἐγινώσκομεν πρὸ ἑνὸς αἰῶνος καὶ ἣν λησμονήσαντες δι' ἀφροσύνην, διδασκόμεθα νῦν περιδεεῖς παρ' ἐχθρῶν ἀμειλίκτων, οἵτινες ἐπὶ τῶν ὀρέων τῆς Μακεδονίας σκάπτουσιν ἀνένδοτοι τὸν *τάφον τοῦ Ἑλληνισμοῦ*. Καὶ τὴν τραχεῖαν ὁδὸν ταύτην τῶν ἔργων καὶ τῶν θυσιῶν ὤφειλεν αὐτὴ ἐν γένει ἡ Ἐκκλησία νὰ βαδίσῃ πρώτη τὸ ἐπ' αὐτῇ πρὸς σωτηρίαν ἑαυτῆς καὶ τοῦ *Ὅλου*. «Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν», εἶπεν ὁ θεῖος ἀλτρουϊστής. Τὸ παράγγελμα τοῦτο τοῦ θανάτου καὶ τῆς ζωῆς εἶνε ἐντολὴ οὐ μόνον τῆς θρησκείας ἀλλὰ καὶ τῆς Ἐθνικῆς Ἰδέας καὶ τῆς Πατρίδος, ἧς οὐδὲν τιμιώτερον καὶ ἁγιώτερον καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρὰ ἀνθρώποις τοῖς νοῦν ἔχουσιν. Ἵνα ζήσῃς ὡς ἄνθρωπος ὀφείλεις ν' ἀποθάνῃς ὡς κτῆνος, ὀφείλεις εἰς τὰς ἐπιθυμίας καὶ τὰ συμφέροντά σου νὰ δίδῃς τόσην βαρύτητα μόνον, ὅσης εἶνε ἄξια, ὅταν θεωρῶνται ἐκ τοῦ ὑψηλοτέρου ἐκείνου κέντρου, ὅπερ λέγεται Πατρίς. Χάριν τοιούτου ἄρα εὐγενοῦς σκοποῦ ἀνάγκη νὰ ἐπικρατήσωσιν ἄλλαι σκέψεις καὶ ἀρχαὶ περὶ τὴν διαχείρισιν καὶ τὴν ἐν γένει δρᾶσιν τοῦ Ἱεροσολυμικοῦ Πατριαρχείου Ἡ δημοσία ἠθικὴ ἀπὸ πολλοῦ κατεδίκασε τὴν μοναχικὴν ἀργίαν καὶ τὸν ἐγωϊστικὸν ἀσκητισμόν. Τὰ μοναστήρια λόγον ὑπάρξεως δύνανται νὰ ἔχωσι σήμερον, ἐὰν γίνωνται κέντρα ἡμερώσεως καὶ φωτισμοῦ τῶν ἄλλων, τοῦ *πλησίον*, ἐὰν συντελῶσιν εἰς τὴν εὐημερίαν καὶ τὴν πρόοδον τοῦ ἔθνους, εἰς τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς πατρίδος.

Δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι οἱ λογιώτεροι τῶν περὶ τὸν Πατριάρχην ἔχουσι ζωηρὰν τὴν συνείδησιν τῶν ὑποχρεώσεων τούτων καὶ ὅτι διακαῶς ἐπιθυμοῦσι νὰ συνδεθῶσι στενώτερον μὲ τὸ ἔθνος, δίδοντες καὶ λαμβάνοντες ὑπηρεσίας ἀμοιβαίως, ὡς τὰ μέλη ἑνὸς ὀργανισμοῦ. Ἀλλὰ τίνι τρόπῳ δύνανται νὰ κανονισθῶσιν αἱ σχέσεις αὗται καὶ νὰ ἐπιτελέσῃ λυσιτελῶς τὴν ἐθνικὴν ἀποστολήν της ἡ Σιωνῖτις Ἐκκλησία ; Τὴν μέθοδον ὑποδεικνύει ἡ ὀργάνωσις

τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Εἰς τὴν ἐκκλησίαν πάντοτε ἀπέβησαν χρήσιμα καὶ σωτήρια τὰ φῶτα, ἡ πεῖρα καὶ ἡ εἰδικότης τῶν κοσμικῶν εἰς ζητήματα οἰκονομικά, πολιτικά, ἐθνικὰ κλπ. περὶ τὰ ὁποῖα οἱ κληρικοὶ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἔχωσι τὴν ἀπαιτουμένην ἱκανότητα. Τοιούτων ἀνδρῶν εὐμοιρεῖ εὐτυχῶς τὸ ἔθνος καὶ τούτων τὴν σύμπραξιν καὶ τὰς ὑπηρεσίας δέον νὰ ἐπικαλεσθῇ τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Ἱερουσαλήμ, παρορὸν μικρολόγους καὶ ἀκαίρους φιλοτιμίας. Μετ᾽ αὐτῶν δέον νὰ θέσῃ τὰς βάσεις τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ, νὰ εἰσαγάγῃ τάξιν ἐν πᾶσι καὶ νὰ δημιουργήσῃ ἔλεγχον αὐστηρὸν τῆς διαχειρίσεως τῶν διαφόρων ἀξιωματικῶν τοῦ θρόνου. Οὕτω θὰ κατηρτίζετο σωματεῖον ἀναγκαιότατον καὶ ἐθνωφελέστατον, ἱκανὸν νὰ ἀνορθώσῃ ταχέως τὰ οἰκονομικὰ καὶ τὸ γόητρον τοῦ Πατριαρχείου. Τίς ὅμως ἔσται ὁ εἰδικὸς σκοπός, καὶ τίνα τὰ ἔργα καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ σωματείου, δὲν ἀπόκειται ἡμῖν ἐνταῦθα νὰ εἴπωμεν. Ἓν μόνον εὐχόμεθα, ἐάν ποτε λάβῃ σάρκα ἡ ἰδέα αὕτη, νὰ ἀντιπροσωπεύωνται ἐν αὐτῷ ἐξ ἴσου καὶ ὁ ἐλεύθερος, καὶ ὁ ὑπόδουλος καὶ ὁ ἐν τῇ διασπορᾷ Ἑλληνισμός.

Ἐν ὀλίγοις ἡ ἐν Παλαιστίνῃ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία πρέπει νὰ συναισθάνηται βαθέως τὴν ἐθνικὴν ἀποστολὴν αὐτῆς, καὶ κατὰ ταύτην νὰ ρυθμίζῃ τὴν ἐνέργειαν αὐτῆς, δεχομένη οὐ μόνον τὴν ὑλικὴν ἀλλὰ καὶ τὴν ἠθικὴν ἀρωγὴν τοῦ ἔθνους. Ἀποκλειστικῶς ἐθνικὸς πρέπει νὰ εἶναι σήμερον ὁ προορισμὸς τῆς Ἐκκλησίας ἐν γένει καὶ παντὸς θεσμοῦ κοινωνικοῦ. Καὶ ὅταν ὁ κλῆρος ἐν τοῖς διθυράμβοις τοῦ Δαβίδ, ἐξόχως ἐθνικοῦ ποιητοῦ, ψάλλει τὰς συμφορὰς τοῦ μικροῦ μὲν καὶ ἀτυχοῦς, ἀλλὰ θαυμασιωτάτου ἑβραϊκοῦ λαοῦ, ἂς ἀναπολῇ τὰς οὐχ ἧττον τραγικὰς τύχας τοῦ ἰδίου ἡμῶν ἔθνους καὶ τὴν ἀρωγὴν τοῦ ἐθνικοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπικαλούμενος, πλήρης ἐνθέου πατριωτισμοῦ αὐτός, ἂς παρορμᾷ καὶ τοὺς ἄλλους εἰς ἀρετὰς μεγαλοφροσύνης καὶ φιλοπατρίας, εἰς ἔργα θανάτου καὶ ζωῆς.

Ἀθῆναι

ΠΑΥΛΟΣ ΓΡΑΤΣΙΑΤΟΣ
Καθηγητής, διευθ. γραφ. «Ἀρχ. Ἑταιρ.»

Ο ΕΘΝΙΚΟΣ ΑΜΒΩΝ

Ἀτυχῶς ἡ λέξις Πατριωτισμὸς κατέστη σήμερον σχεδὸν ἄγνωστος παρὰ τοῖς πλείστοις ἡμῶν καὶ εἰς τοῦτο ἀτυχῶς συνετέλεσεν ἥτε Πολιτεία ὡς καὶ ἡ ἐκκλησία. Ἀνέκαθεν ἐθνισμὸς καὶ θρησκεία συνεβάδιζον. Τὸ ἓν ὤθει ἢ μᾶλλον ὑπεστήριζε τὸ ἄλλο. Ἀμφότερα ὁμοῦ ὤθησαν τοὺς πατέρας μας τοῦ 21 εἰς τὸν ἄνισον ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνα. Τὸ πρὸς τὴν θρησκείαν αἴσθημα ὑπεδαύλιζεν οὕτως εἰπεῖν τὸν πρὸς τὴν πατρίδα ἔρωτα. Τί δὲ σήμερον συμβαίνει; κάθε πάτριον ὡς χυδαῖον χαρακτηρίζεται καὶ τὸ πρὸς τὴν θρησκείαν αἴσθημα ἀπεχαυνώθη, τοῦτο δὲ κατά τὸ πλεῖστον ὀφείλεται εἰς τὴν νωθρότητα τῆς ἐκκλησίας ἢ μᾶλλον τῶν λειτουργῶν αὐτῆς. Ὁ ἄμβων ὅστις ὤφειλε νὰ ἦτο πυρὴν τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ὑπάρξεως ἀπρακτεῖ ἢ περιορίζεται κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς τεσσαρακοστῆς ἰδίως εἰς τετριμμένα ἐκκλησιαστικὰ θέματα, τὰ ὁποῖα οἱ ἡμέτεροι ἱεροκήρυκες ὡς ψιττακοὶ ἀπαγγέλλουσι. Ἀλλὰ τί κάμνουσιν οἱ ἀνώτεροι τῆς ἐκκλησίας λειτουργοὶ οἵτινες ἅμα περιβληθῶσι τὴν ἀρχιερατικὴν μίτραν οὐδόλως φροντίζουσι εἰμὴ περὶ ἑαυτῶν, καὶ μόνον. Τὸ ἐγὼ παρ' ἡμῖν εἶνε ὁ ἄξων τοῦ τε πολιτικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ ἡμῶν βίου.

Ὁ Ἅγιος Τάφος τὸ πανάρχαιον τοῦτο κειμήλιον τοῦ ἑλληνισμοῦ, ἀπὸ πολλοῦ παρ' ἄλλων ὑποβλέπεται.

Ἀλλὰ τὸ πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ κινδύνου αὐτοῦ, τί ἔπραξαν οἱ ἰθύνοντες τὸ κειμήλιον τοῦτο;

Οἱ ὑποβλέποντες ὅμως τὸν ἡμέτερον ἐθνικὸν θησαυρόν, δραστηρίως ἐργάζονται. Ἐσχημάτισαν δρόμους, ἵδρυσαν σχολεῖα, ἀποστέλλουσιν ὡς προξένους τοὺς ἱκανωτέρους πολιτικούς των, ἔχουσι τὰς ἑταιρίας των, τοὺς συλλόγους των, καὶ αὐτὸς δ' ὁ Γερμανὸς μονάρχης αὐτοπροσώπως τὸν τόπον ἐπισκέπτεται. Ἡμεῖς δὲ καὶ ὡς ἔθνος καὶ ὡς ἐκκλησία, καίτοι ἀπὸ ἐτῶν βλέπομεν αὐτά, οὐχ ἧττον ἀδιαφοροῦμεν· καὶ ἡ μὲν Βουλὴ μόνον τὸ φί-

λαρχι ὑπ' ὄψιν ἔχουσα, καταδαπανᾷ τὸν καιρόν της εἰς μικροσυμφεροντικὰς καὶ ἀτομικὰς συζητήσεις, ἡ δὲ Ἱερὰ Σύνοδος ἕνεκα ἀτομικῶν καὶ πάλιν συμφερόντων καταντᾷ ν' ἀφίνῃ ἀρχιερατικοὺς θρόνους ἐπὶ ἔτη χηρεύοντας. Ἡ ἀσύγγνωστος δ' αὕτη πορεία τῶν δύο τούτων κέντρων τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ὑπάρξεως, ἐκλόνισε τὰς πεποιθήσεις τοῦ λαοῦ, ἐχαλάρωσε τὸ αἴσθημα αὐτοῦ, καὶ ὡς ἐκ τούτου βλέπομεν αὐτὸν σήμερον ἀδιαφοροῦντα. Τὸ νόσημα τοῦτο πανταχοῦ ἐξηπλώθη, τόσον εἰς τὸν ἐντὸς τοῦ κράτους Ἕλληνα καὶ κατὰ μεγαλείτερον μάλιστα βαθμόν, ὡς καὶ εἰς τὸν ἐκτὸς τοῦ κράτους. Μὲ οἱαδήποτε δὲ στρώματα τῆς κοινωνίας ἂν ἔλθῃ τις εἰς σνάφειαν, τὰς αὐτὰς ἀποκομίζει ἐντυπώσεις. Αὗται ἀτυχῶς εἶνε αἱ πεποιθήσεις μου καὶ αὐτὰς ἐκράτυναν περισσότα ἀτυχῆ δεινὰ τοῦ 1897.

Μίαν μόνην διέξοδον βλέπω πρὸς εὐόδοσιν τοῦ ἱεροῦ τούτου σκοποῦ καὶ αὕτη εἶναι ἡ σύμπραξις τοῦ ἄμβονος τῆς ἐκκλησίας. Ἂς ἐκδυθῶσιν εἰς τὸν ἀγῶνα οἱ ἱκανότεροι καὶ εὐγλωττότεροι τῆς ἐκκλησίας λειτουργοί. Ἔχουσι πρὸ αὐτῶν εὐρὺ στάδιον, πλούσιον θέμα, ὅπως ἐξασκήσωσι τὴν ἐπιρροήν των ἐπὶ τοῦ διψῶντος διδασκαλίας λαοῦ. Λαὸς ὡς ὁ ἡμέτερος ἔχει πολλὰς τὰς ἀρετὰς συγκρινόμενος μὲ τὸν λαὸν τῆς Ἑσπερίας, ἀλλ' ἀτυχῶς τὸ εὐγενὲς αὐτοῦ ἔνστικτον δὲν ἐκαλλιεργήθη παρὰ τῶν ἰθυνόντων τὰς τύχας αὐτοῦ. Τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἂς ἀναλάβουν καὶ οἱ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ Ἱερεῖς, καὶ ἂς μὴ δαπανῶσι τὸν πολύτιμον αὐτῶν καιρὸν ἐν νωθρότητι καὶ ἀπραξίᾳ.

Manchester

Κ. ΠΟΛΙΤΑΚΗΣ

Ο ΣΩΤΗΡ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Ἐπόθουν νὰ εἶχον τὴν σθεναρὰν εὐφράδειαν τοῦ ἀοιδίμου διδασκάλου τοῦ ἔθνους μας Γενναδίου, ἵνα βροντοφωνήσω, ὡς ἐκεῖνος, πρὸς τοὺς μυριοταλάντους μας: Ὦ! σεῖς οἱ δαπανῶντες τὸν

πλοῦτόν σας ἵνα χρυσοῖς γράμμασιν ἐγχαραχθῇ τὸ ὄνομά σας ἐπὶ τῆς μαρμαρίνης μετόπης φιλανθρωπικοῦ τινος ἢ πνευματικοῦ καθιδρύματος, ζηλώσατε ἀπείρως ἀνωτέραν ταύτην δόξαν. Διὰ τῆς εὐτελοῦς δι' ὑμᾶς τιμῆς τῶν τριῶν ἑκατομμυρίων φράγκων, ἐγγράψατε τὸ ὄνομά σας εἰς τὴν μᾶλλον αἰγλήεσσαν σελίδα τῆς ἱστορίας μας, ἀποκτήσατε τὸν ἀνώτερον τίτλον ὃν δύναται νὰ ὀνειροπολήσῃ ἀνθρωπίνη ψυχή, τὸν τίτλον τοῦ *Σωτῆρος* τῆς Ἐκκλησίας μας, τὸν τίτλον τοῦ *Σωτῆρος* τοῦ Γένους μας, τῆς Πατρίδος μας. Ἀπαλλάξατε τὸν Πανάγιον Τάφον τοῦ Χριστοῦ μας, ἀπὸ τῶν μισελλήνων διωκτῶν Αὐτοῦ!

Ἀλλ' οὐδὲ Γεννάδιος εἰμί, οὐδὲ κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνου, καθ' οὓς πᾶν εὐγενὲς ἰδεῶδες δὲν ἐχλευάζετο, πᾶς ἱερὸς ἐνθουσιασμὸς δὲν ἐθερεῖτο ὡς παραφροσύνη.

Ἀθῆναι

ΜΑΡΙΚΑ Κ. ΦΙΛΙΠΠΙΔΟΥ
Διευθύντ. «Ν. Παρθενῶνος»

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΑΓΩΝ

Ἓν τῶν τιμαλφεστέρων, ἱερωτέρων καὶ ἐθνικωτέρων σου κειμηλίων, ὀρθόδοξε Ἕλλην, εἶναι ὁ Πανάγιος Τάφος τοῦ Χριστοῦ σου, διότι τὸ ἔθνος σου ἐφάνη ἀξιώτερον διὰ τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ὑπεροχῆς του εἰς τὸ νὰ ἀναγνωρισθῇ ἐκεῖ κληρονόμος τῆς θείας περιουσίας, ἣν ὑπὲρ σύμπαντος τοῦ κόσμου σοὶ παρέδωκεν ἐκεῖνος.

Ἡ φιλοσοφία καὶ ἡ ἠθική, ἡ καλλιτεχνία καὶ ἡ ποίησις συνειργάσθησαν διὰ τῶν μεγάλων διανοιῶν ὡς πρόδρομοι τοῦ Μεσσίου ἵνα προετοιμάσωσι τὸ στάδιον ἔνθα ἀπηθανατίσθη ἡ χριστιανικὴ θρησκεία.

Ἡ ἰδέα τῆς Πατρίδος ἀείποτε σ' ἐνεθουσίασε καὶ ἐλάμπρυνε τὸν βίον σου ἀλλὰ ἡ Πίστις σὲ ἐδόξασε πάντοτε θριαμβεύοντα

διὰ τοῦτο καὶ τὴν σήμερον Χριστὸς καὶ Πατρὶς εἶναι τὸ σύνθημα τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος εἰς ὃν καλεῖσαι διὰ τοῦ «Λευκώματος».

Μὴ ἀποκαρτερήσῃς οὐδ' ἀποθαρρυνθῇς προκαλούμενος ὑπὲρ τοιούτου σκοποῦ.

Διὰ τοῦτο καὶ ἐγὼ πρωτίστως χαιρετῶ τὸ Χριστιανικὸν Φῶς ὅπερ θερμαίνει, ζωογονεῖ, ἐνθουσιᾶ, ἑλκύει, ἐμπνέει, ἠλεκτρίζει πρὸς πᾶν εὐγενὲς καὶ θεῖον, ὑψηλὸν καὶ οὐράνιον.

Ἀλλ' ὡς διὰ τὸν Χριστιανὸν οὕτω καὶ διὰ τὸν Ἕλληνα πολίτην ὤφειλε νὰ μὴν ὑπάρχῃ καθῆκόν τι ἀνώτερον τοῦ ν' ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς ὑποχρεώσεις τοιούτων μεγάλων ἀρχῶν μακρὰν φιλαυτίας καὶ ἐπιδείξεων, ἀμοιβῶν καὶ ἐπαίνων, ὑστεροφημιῶν καὶ συμφερόντων καθ' ὅσον ἡ ἀρετὴ θὰ μετατραπῇ καὶ αὕτη εἰς Συνάλλαγμα· ἀγῶνες δὲ ὡς ὁ ὑμέτερος εἰσὶ ξένοι πρὸς τὰ τοιαῦτα συστήματα διότι μόνον ἀπηλλαγμένοι πάσης μειονεκτικῆς συνηθείας καὶ ἀνάγκης δυνάμεθα νὰ ἐξασφαλίσωμεν τὴν ἠθικὴν σταυροφορίαν οὐχὶ πλέον κατὰ τῶν ἀπίστων ἀλλ' ἐναντίον τῶν ὁμοδόξων Σλαύων καὶ τῶν ἄλλων Ἰησουϊτῶν, ὁπότε καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς θέλει εὐλογήσῃ τοὺς ἱεροὺς πόθους τοῦ ἐκλεκτοῦ του λαοῦ. Ὁ Ἰησοῦς ὅστις πρῶτον ἦτο Θεὸς καὶ δεύτερον Ἕλλην, ἀφοῦ διὰ τῆς Ἑλληνίδος γλώσσης διέσωσε τὸ Εὐαγγέλιόν του καὶ διὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἐδοξάσθη.

Θεωρήσατέ με δ' οὕτω ἕνα τῶν σταυροφόρων σας, ἕτοιμον νὰ θυσιασθῇ ὑπὲρ τῆς ἁγίας ἰδέας, καὶ ἀδιαφοροῦντα ἐὰν ὁ Ἑλληνικὸς κλῆρος ὑστερῶν δὲν προβαίνει ὡς ὤφειλε κρατῶν αὐτὸς τὴν σημαίαν τῆς ἀπολυτρώσεως.

Τοῦτο εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ πράξῃ ἐπὶ τέλους ἐκτελῶν τὴν ἐθνικὴν αὐτοῦ ἀποστολὴν ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς Χριστιανικῆς Ἰδέας.

Φιλιππούπολις

Ν. Γ. Τσιγγιριδης
Καθηγητής

ΣΙΩΝΙΤΙΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Σιωνῖτις Ἐκκλησία! Κιβωτὸς ἐν ᾗ ἐγκλείονται πᾶσαι τοῦ Ἑλλ. ἔθνους αἱ ἐλπίδες, πᾶσαι αἱ τῆς Ἑλλ. φυλῆς ὑπὸ τῶν ἐνδόξων προγόνων της ἱεραὶ παρακαταθῆκαι!

Εἶσαι ἀστήρ, ὦ Σιωνῖτις Ἐκκλησία, πρὸς ἣν ἔπρεπε πᾶς Ἕλλην νὰ προσανατολίζεται, κατὰ τὴν ὑπὲρ τῆς φίλης πατρίδος μέριμναν, κατὰ τὴν ὑπὲρ τῆς γλυκείας Ἑλλάδος μας ἀφοσίωσιν!

Ἡ ὑπὸ τοὺς αἰσιωτέρους οἰωνοὺς ἵδρυσις μιᾶς *Παλαιστινείου ἑταιρείας*, ὑπομιμνησκούσης τοὺς Μάγους ἐκείνους τοὺς ὁδηγηθέντας ὑπὸ τοῦ λαμπροῦ ἀστέρος πρὸς δόξαν τῆς ἀνθρωπότητος, πληροῖ τὴν καρδίαν παντὸς Ἕλληνος χαρᾶς ὑπερτάτης καὶ χρηστῶν ἐλπίδων διὰ τὸ μέλλον τῆς Ἑλλ. φυλῆς.

Βραΐλα

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Π. ΑΠΟΣΤΟΛΑΤΟΣ
Ἰατρὸς

ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΙΚΟΝΟΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ *

Εἰς παρὰ φύσιν θαύματα τυφλῶν καὶ ἀναπείρων
Κ' εἰς τὸ χυδαῖον μύθευμα δαιμονιόντων χοίρων,
Τὸν Ἰησοῦν ὡς ἀληθῆ θεόν του μὴ ζητήσῃ
Ὁ ὑλιστὴς ἢ δύσπιστος Θωμᾶς νὰ ψηλαφίσῃ.
Εἰς τὴν εἰκόν' αὐτὴν πηγὴν ὑψίστων νοημάτων
Κόσμε ἰδὲ καὶ πίστευσε τὸ θαῦμα τῶν θαυμάτων.
Τὴν Παναγίαν ἴδατε κρατοῦσαν ἠλακάτην
Καὶ ξυλουργὸν τὸν Ἰωσὴφ καὶ τὸν Χριστὸν ἐργάτην.
Εἰς ἀπιστίας πέλαγος παύει νὰ ἦνε ναύτης
Ὁ νοῦς τῆς Ἀνθρωπότητος πρὸ τῆς εἰκόνος ταύτης.

* Σ. Δ. «Π. Ε. Λ.» Ἀπηγγέλθη κατὰ τὴν μεγάλην θρησκευτικὴν τελετὴν ἐν τῷ «Παρνασσῷ» ἣν διοργανώσαμεν ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου.

Εἰς τοῦ Μνηστῆρος Ἰωσήφ, ἐδῶ, τὸ ξυλουργεῖον
Θαυμάσατ' ἐργαζόμενον τὸν Ἰησοῦν παιδίον.
Πρὸ τοῦ πτωχοῦ αὐτοῦ Παιδὸς πῶς κύπτουν ἄνευ βίας,
Ἄνευ αἱμάτων καὶ λογχῶν Λαοί, Δυνάσται, Θρόνοι,
Καὶ λύουσι τὸ αἴνιγμα ἐνθέου δυσπιστίας,
Τὴν θείαν του καταγωγὴν κηρύττοντες οἱ χρόνοι;
Ὁ Σόλων, ὁ Κομφούκιος, ὁ Βούδας, ὁ Σωκράτης,
Ὁ Ἰωάννης Πρόδρομος, ὁ θεῖος Δημοκράτης,
Σοφοὶ ἐπωνομάσθησαν, προνομιοῦχοι φύσεις
Οὐδένα τούτων ὡς θεὸν ἐλάτρευσεν ἡ Κτίσις.
Εἰς τὸν Σταυρὸν ὡς ἔνοχος τὸ αἷμα του ἐκχέων
Πῶς ἐπεβλήθη Βασιλεὺς λαῶν καὶ Βασιλέων;
Πῶς προσκυνεῖται ὡς Θεὸς ἐν μέσῳ τῶν αἰώνων,
Ἂν τῆς Παρθένου ὁ υἱὸς ἄνθρωπος ἦτο μόνον;
Ὅστις ἂν εἶσαι Ἄνθρωπε, ἢ Μένιππος ἢ Πλάτων,
Εἰς τὴν εἰκόν' αὐτὴν ἰδὲ τὸ θαῦμα τῶν θαυμάτων.
Σ' αὐτὸ τὸ ἐργαστήριον τοῦ ταπεινοῦ Μνηστῆρος
Προσκύνει τὴν θεότητα τοῦ μέλλοντος Σωτῆρος.
Πρῶτοι ἀνακηρύξαντες ὡς θεῖον τ' ὄνομά του
Οἱ Ἕλληνες ὀμνύομεν εἰς τὴν θεότητά του.
Ὅταν προσῆλθον Ἕλληνες, ἀπὸ τοῦ Μαρτυρίου,
Τὴν δόξαν του ἐσάλπισε τὸ τέκνον τοῦ Κυρίου.
Ἡ γλῶσσα ἡ Ἑλληνικὴ ἐν ζώσῃ μελῳδίᾳ
Διέδωκε τοῦ Ἰησοῦ τὰ ῥήματα τὰ θεῖα,
Κ' ἡ ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ «Ἑλληνικὴ» ἐκλήθη.
Ὅσῳ ὁ κόσμος οὗτος ζεῖ ὁ Τάφος τοῦ Κυρίου
Σύμβολον τοῦ Ἑλληνικοῦ θὰ εἶνε μαρτυρίου.
Ἡ Ἑλλὰς κ' ἡ Παναγία εἰς θεόπεμπτον Ἡμέραν
Εὐηγγέλισαν μ' ἓν κρῖνον οἰκουμένην ἐλευθέραν.
Ἀπ' αἰώνων συσταυροῦνται τὴν ἰδίαν ἑβδομάδα
Διὰ τὴν αὐτὴν ἰδέαν ὁ Χριστὸς μὲ τὴν Ἑλλάδα.
Τὸν Χριστὸν μὲ τὴν Ἑλλάδα ὁ ἀκάνθινος ἑνώνει

Καὶ μὲ τὴν ἐλευθερίαν τὸν Νυμφίον στεφανώνει.
Μὲ τὴν Βηθλεὲμ ἡ Λαύρα, μὲ τὸν Γολγοθᾶν ἡ Χίος,
Μὲ τὸ Γένος τῶν Μαρτύρων ὁ οὐράνιος Νυμφίος·
Εἶπον εἰς τὴν τυραννίαν «Εἷς Ποιμὴν καὶ μία Ποίμνη.»
Κ᾽ ἔγιναν τῆς Γῆς οἱ γόοι τῆς ἐλευθερίας ὕμνοι.
Διελύθησαν εἰς νέφη αἱ προλήψεις καὶ τὰ μίση
Καὶ πρὸ τοῦ Σταυροῦ διῆλθον δοῦλοι καὶ Δεσπόται ἴσοι.
Ὁ Θεὸς ἀπὸ αἰώνων εἶπεν διὰ τοῦ Σωκράτους
Ὅτι ἀπὸ τοὺς Μενύτους θὰ συρθῇ εἰς τοὺς Πιλάτους.
Προαγγείλας εἰς τὰ ἔθνη ὁ Χριστὸς τὴν κάθοδόν του
Ἐξεχέρσου μὲ τὸ δόρυ τῆς Ἑλλάδος τὴν ὁδόν του.
Τοῦ Ἑλληνισμοῦ τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ εἶν᾽ ἡ ἰδέα
Καὶ κατέστη ὁ Σταυρός του τῆς Ἑλλάδος ἡ Σημαία.
Ἐθριάμβευσεν μὲ ταύτην κ᾽ εἰς χριστιανὴν κατόπιν
Μετεμόρφωσε τὴν τότε ἀθεόφοβον Εὐρώπην.
Κι᾽ ἡ Εὐρώπη; Ἀχαρίστως ἀτενίζει τὴν Ἑλλάδα
Κ᾽ εἰς τὴν Παλαιστίνην σβύνει τοῦ Ἑλληνισμοῦ τὴν δᾷδα.
Μὲ τό χρῆμα τοῦ Ἰούδα ἡ Εὐρώπη ἐκεῖ ὅλη ...
Τοῦ Βατικανοῦ αἱ Στρίγκλαι κ᾽ οἱ ψευδόχριστοι Μογγόλοι.
Ἡ Εὐρώπη εἰς τὸν τάφον τοῦ Χριστοῦ μας τυμβωρύχος!!!
Ἂς ἐξάψῃ τὰς ψυχάς μας τῆς σκαπάνης της ὁ ἦχος
Τὰ ὀστᾶ τοῦ θεανθρώπου εἰς τὴν δίκελλάν του τρίζουν
Καὶ λυσσώδεις τὴν σημαίαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ ξεσχίζουν.
Ἡ Ἑλληνικὴ θρησκεία ὡς παντοῦ κ᾽ εἰς Παλαιστίνην
Τοὺς συγχρόνους φαρισσαίους θὰ κρημνίσ᾽ εἰς καταισχύνην.
Ἕλληνες! ὑπὲρ τοῦ τάφου τοῦ Χριστοῦ μας ἐργασθῶμεν
Κ᾽ ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ μας τάφου Γίγαντες θ᾽ ἀναστηθῶμεν.

Ἀθῆναι

Π. Σ. ΣΥΝΟΔΙΝΟΣ

ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΘΗΣΑΥΡΟΙ

Ἐὰν τὸ ἐν Δελφοῖς χρηστήριον τοῦ θεοῦ τοῦ φωτὸς συνεκέντρου ἀμυθήτους θησαυρούς, ἐμφαίνοντας τὴν μεγαλοδωρίαν καὶ τὸν πρὸς τὸ θεῖον μέγιστον σεβασμὸν τῶν ἀρχαίων ἡμῶν προγόνων, ἀλλὰ ποῖοι θησαυροί, ποῖα πλούτη ἔδει νὰ συσσωρεύωνται οὐχὶ εἰς τὸ χρηστήριον, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν τάφον ἐκείνου, ὅστις ἔσωσεν ἡμᾶς ἐκ τοῦ σκότους τῆς ἀμαθείας καὶ τῶν προλήψεων, ὅστις ὑπῆρξε τὸ φῶς τῆς γνώσεως καὶ τοῦ ὁποίου τὸ Εὐαγγέλιον πρῶτοι ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες παρελάβομεν.

Τὸ μέγεθος αὐτὸ τῶν θησαυρῶν,οἵτινες ἐκεῖ θὰ συνεσωρεύοντο ἤθελε συμβολίζει τοὺς διαχεομένονους ἡμῖν καὶ σύμπαντι τῷ πεπολιτισμένῳ κόσμῳ ποταμοὺς τῶν ἀμυθήτων θησαυρῶν τῆς θείας διδασκαλίας.

Κοντοβάζαινα

ΑΘ. Γ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΣ
Καθηγητὴς

ΔΙΑ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΝ ΛΕΥΚΩΜΑ

Ὁ Πανάγιος Τάφος σωθήσεται διὰ τῆς προσαρτήσεως τῆς Κύπρου.

Δεδεαγὰτς

Ν. Δ. Μ

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΟΛΥΜΠΟΝ*

Σ' τοῦ Ὀλύμπου τὴ δόξα τὴ μεγάλη,
ποῦ δώδεκα στημένοι ἦσαν θρόνοι,
ποῦ ἡ Ἑλλάδα ἄστραφτε ἀπὸ κάλλη,
καὶ μὲς τὴ πλάσι, ὁ κόσμος ἦταν μόνη...

* Σ. Δ. Ἀπηγγέλθη κατὰ τὴν μεγάλην θρησκευτικὴν ἡμερίδα ἐν τῷ «Παρνασσῷ» ἣν διοργανώσαμεν ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου.

Τότε ποῦ ἡ Δόξα ἔστεκε κουρασμένη,
κόβοντας δάφνες καὶ πλέκοντας στεφάνια,
ποῦ κάθε πρᾶξι, μὲ αὐτὴν ἀγκαλιασμένη
ἀποθεώνοταν κ᾿ ἐπέτα ᾽ς τὰ οὐράνια...

Τότε ποῦ τὸ πνεῦμα, ἐδῶ εἶχε στημένο
τὸν θρόνο του... καὶ τὴν Ἑλλάδα μόνο γιὰ κοιτίδα,
Τότε ποῦ ἔβλεπες ἀδελφαγκαλιασμένο
φίλο κι᾿ ἐχθρὸ σὰν πρόσταζ᾿ ἡ Πατρίδα...

Τότε... στὸν Ὄλυμπον ἐπάνω μιὰ ἡμέρα
πῶπαιζαν Μοῦσες κι᾿ ἡ Χάριτες χορεύαν...
ποῦ ἦταν θεϊκὸ τὸ γλέντι πέρα πέρα
κι᾿ ἡ ὥραις γιατὶ φεύγανε ζηλεύαν.

᾿Απάνου εἰς τ᾿ ἀθάνατου χοροῦ τὴν τόση φόρα
ῥίξαν ματιὰ στὴ γῆ τὴν ἀνθισμένη
καὶ εἶδαν ἀσυνείθιστη μορφή, ἀπ᾿ ἄλλη χώρα
τὸν Ὄλυμπον σιγὰ σιγὰ ν᾿ ἀνεβαίνῃ.

᾿Εφόρει ἀκάνθινο ᾿στὴν κεφαλὴ στεφάνι,
κι᾿ ἕνα σταυρὸ ᾿στὸ χέρι ἐκρατοῦσε.
Σὲ μιὰ κορφὴ ἀντίκρυ των ἐφάνη:
Σὰν τί ἐκείνη ἡ μορφὴ νὰ ἐζητοῦσε;

Σωπάσαν οἱ χοροὶ καὶ τὰ τραγούδια.
Μαρμάρωσε τὸ δωδεκάθεο! νεκρώνει.
Εἰς τὴν κορφὴ ποῦ ἦταν ὁ νηός, ἀνθίσανε λουλούδια.
Γὸ χιόνι ᾿μπρός του ξεγλυστρᾷ καὶ λυώνει.

Βρονταῖς κι᾿ ἀστροπελέκια ᾿στὸν αἰθέρα,
Ὁ Ἅδης ᾿στὰ κατάβαθα μουγκρίζει.

Τρέμει ὁ Ὄλυμπος... καὶ νύχτα γίνεται ἡμέρα,
μὲ χρυσονέφελο Ἐκεῖνον τριγυρίζει.

Μέσα στὴ φρίκη, 'στὸ σεισμὸ καὶ τὴν ἀντάρα
ὁποῦ δὲν εἶχε πέτρα εἰς τὴν πέτρα ἀπομείνει,
ἀνοίγει ὁ Τάρταρος τὸ στόμα μὲ λαχτάρα,
καὶ ἀχόρταγος, τὸν Ὄλυμπο ὡς ἦταν καταπίνει.

Σἂν ἔπαψ' ἡ βοὴ κι' ἡ καταιγίδα
κι' ὅλα τὰ σύννεφα ἕνα ἕνα σκορπισθῆκαν
τότε ἐφάνηκε τοῦ Ἥλιου ἡ ἀχτίδα,
κι' οὐράνιαις μελῳδίαις ἀκουστῆκαν.

Ἐφάνη εἰς τὸν λόφο ποῦ ἦταν ἀνθισμένος
λευκὴ σημαία μὲ Σταυρὸ καὶ κυματοῦσε·
δίπλα της ἔστεκεν ὁ νηὸς ἀκουμβισμένος
καὶ τὰ οὐράνια ἐπάνω ἐκυτοῦσε.

« Τώρα τὸ ἔργο σου ἐτελείωσα, Πατέρα,
« τώρα ἐπληρώθη ὁ ἐπίγειος σκοπός μου.
« Τῆς Δόξης σου ἀνέτειλε ἡ πρώτη 'μέρα...
« Ἀγάλλου γῆ, ἐνίκησ' ὁ Σταυρός μου ».

Ἀθῆναι

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΠΕΤΑΛΑΣ
Δραματικός

ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΙΣ

Οἱ βιοῦντες μακρὰν τῆς Ἑλλάδος, καθὼς καὶ οἱ οἰκοῦντες τὴν δούλην Ἑλλάδα, μὴ ἀνήκοντες εἰς πολιτικὰ κόμματα, σφόδρα λυπούμεθα καὶ ἀδημονοῦμεν βλέποντες ὅτι τὸ Πανελλήνιον χωλαίνει καὶ δυσπραγεῖ διότι ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Κράτει, ὅπερ ἅπαντες συνειθίσαμεν νὰ θεωρῶμεν ὡς πυρῆνα τῆς μείζονος Ἑλλάδος, καὶ ἀντιλήπτορα τῶν δούλων ἀδελφῶν, ὅλως παρημελήθη δυστυχῶς ἡ ἐσωτερικὴ ἰδίᾳ διοργάνωσις τῆς χώρας, καὶ ἰδίᾳ ὁ ὁ ὀργανισμὸς τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τῆς Ἐκκλησίας, τῶν δύο πρωτίστων βάσεων, τῶν κυριωτάτων τούτων στύλων πάσης κοινωνίας.

Πρὸς ἀποσόβησιν τοιούτων ἐπικραμένων τοῦ καθόλου ἑλληνισμοῦ κινδύνων, πρὸς θεραπείαν τῶν κακῶς κειμένων, πρὸς ἑδραίωσιν ὑγιοῦς κυβερνήσεως, πρέπει ἐξ ἅπαντος οἱ ἰθύντορες τοῦ γένους, (πολιτευόμενοι ἄνδρες καὶ κληρικοί), νὰ φροντίσωσι σπουδαίως καὶ ἀνενδότως περὶ τῆς ὀρθῆς καὶ καταλλήλου ὀργανώσεως τῆς τε δημοσίας ἐκπαιδεύσεως καὶ τοῦ κλήρου. Τοῦτο πρὸ πολλοῦ συγγραφεῖς καὶ δημοσιογράφοι στεντορείᾳ φωνῇ ἐπικαλοῦντοι· οὕτω δὲ μόνον ὑπάρχει ἐλπὶς ν' ἀναρρώσῃ πάλιν ὁ ἀναξιοπαθῶν ἑλληνικὸς λαός, διότι ἄλλα μέσα θεραπείας ἐγὼ δὲν βλέπω. Νοσούσης γὰρ τῆς κεφαλῆς, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ εὐεκτῇ τὸ λοιπὸν σῶμα;

Ἀπὸ πολλοῦ τὰ πατριαρχεῖα πένονται οἰκτρῶς, διότι . . . τὰ αἴτια τοῖς πᾶσι γνωστότατα· ἐγὼ δὲ ἀσχάλλω μόνον ἀναλογιζόμενος αὐτά· ὅθεν τὰ πατριαρχεῖα καὶ καθόλου ἡ ὀρθόδοξος ἐκκλησία χρῄζουσι πολλῶν καὶ διαφόρων μεταρρυθμίσεων· ἰδίως ὅμως δέον ν' ἀποσκορακίσῃ ὅσα πρὸ ἐτῶν πολλῶν παρεισέφρησαν λεληθότως ἐκ τῆς καταχθονίου παπικῆς Προπαγάνδας, καὶ νὰ ἐπανέλθῃ, ὅσον ἐπιτρέπουσι τοῦτο οἱ καιροί, εἰς τὴν ἐποχὴν τῶν μεγάλων διδασκάλων, τῶν Βασιλείων, τῶν Γρηγορίων, τῶν Χρυσοστόμων.

Ὅταν ἀποκτήσωμεν κλῆρον σεβαστόν, ἄξιον τοῦ ὑψηλοῦ αὐτοῦ ἔργου καὶ τῆς θείας ἀποστολῆς του τότε ἀνυπερθέτως θ' ἀναζωπυρηθῇ τὸ θρησκευτικὸν αἴσθημα, καὶ ὁ λαὸς θέλει καταστῇ ἠθικώτερος καὶ ἡμερώτερος, συνάμα δέ, ἀναπτυσσομένου τοῦ ἑλληνικοῦ κλήρου, συμφώνως πρὸς τὰς ἀνάγκας τοῦ αἰῶνος, θέλει ἑλκύσει τὴν ὑπόληψιν καὶ τὸ σέβας καὶ αὐτῶν τῶν ἑτεροδόξων.

Καλὸν ἴσως εἶναι νὰ μεταρρυθμισθῇ καὶ ὁ ὀργανισμὸς τοῦ συμβουλίου τῶν Πατριαρχείων, νὰ ὑπάρχῃ δὲ πανταχοῦ τάξις καὶ λογιστικὴ ἐξέλεγξις.

Ὀφείλομεν τέλος νὰ συνετισθῶμεν, καί, ὅσον εἴμεθα ἔτι ἐν καιρῷ, νὰ συγκεντρώσωμεν ὅλας ἡμῶν τὰς δυνάμεις· νὰ οἰκοδομήσωμεν δὲ τὴν οἰκίαν ἡμῶν ἐπὶ τὴν πέτραν καὶ οὐχὶ ἐπὶ τὴν ἄμμον. — Οὕτω πολιτευόμενοι ἂν μὴ ἐπιβληθῶμεν τοῖς ἐχθροῖς, θέλομεν τοὐλάχιστον τοῖς ἐμπνεύσει σέβας, προσελκύσει φίλους, καὶ κατορθώσωμεν νὰ σώσωμεν ὅ,τι εἶναι ἀκόμη ἐλπὶς νὰ σωθῇ ἐκ τῆς κληρονομίας τῶν ἡμετέρων Πατέρων, εἰς ἣν ἀνήκει ὁ Παναγιος Τάφος.

Ὦ Πάτερ, ἀλλὰ σὺ ῥῦσαι ὑπ' ἠέρος υἷας Ἀχαιῶν, ποίησον δ' αἴθρην, δός δ' ὀφθαλμοῖσιν ἰδέσθαι· ἐν δὲ φάει καὶ ὄλεσσον, ἐπεί νυ τοι εὔαδεν οὕτως!

San Stefano

Σ. Α. ΒΛΑΣΤΟΣ

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ

Ὁ ἐμπνευσμένος τῆς ἀρχαιότητος φιλόσοφος, ὁ Πλάτων, ἐν τῇ φιλοσοφικῇ του ἐξάρσει διαβλέπει τὴν ὕπαρξιν ἑτέρου κόσμου, πέραν τοῦ αἰσθητοῦ ἀφθίτου ἀϊδίου καὶ ἀναλλοιώτου, τοῦ ὑπερτελείου *κόσμου τῶν ἰδεῶν*, ὑπὲρ τὰς ὁποίας πάσας λάμπει ἡ *ἰδέα τοῦ ἀγαθοῦ*, ἀποτελεῖ δ' ἡ ἀντίληψις αὕτη ἐναργέστατον δεῖγμα τοῦ ἰδανισμοῦ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἀλλ' ὅταν ταύτην διαδέχων-

ται χρόνοι ἐκλύσεως καὶ διαφθορᾶς, τότε ἡ αὐτοσυνείδητος ἰδέα ἡ «πρεσβείᾳ καὶ δυνάμει ὑπερέχουσα», τὸ αὐτοτελὲς καὶ ἀνεξάρτητον τῆς ὕλης ἀγαθόν, παρίσταται ἀνάγκη νὰ λάβῃ σάρκα ἀνθρώπου, ἵνα σώσῃ τὸν ἄνθρωπον, τέλειον, μὲ θεῖον δὲ κάλλος περιβάλλει καὶ ἐμφανίζει εἰς τὸν κόσμον τὴν τελειοτάτην *ἰδέαν*: εἶναι ὁ Χριστός· μὴ ζητήσωμεν διὰ τοῦ ὑλιστικοῦ φακοῦ τῆς ἐπιστήμης νὰ διΐδωμεν καὶ καθορίσωμεν, ὅτι αὐτὸ καθ᾽ ἑαυτὸ εἶναι ἀόρατον καὶ ἀόριστον καὶ ἄπειρον, μὴ ζητήσωμεν δὲ μορφὴν μὲ ὡρισμένας γραμμάς, μηδὲ ὡρισμένην ἡλικίαν εἰς τὸν δημιουργὸν τῆς θρησκείας τοῦ σταυροῦ· ὁ προτιθέμενος νὰ ἐρευνήσῃ τὸν βίον του, ἂς ἀποκαλυφθῇ πρὸ τῆς ἐντελείας καὶ ἂς ἐπικληθῇ τὴν ἔμπνευσιν τῆς ἁγνῆς ποιήσεως τῆς θρησκείας· ἐξελίσσεται δ᾽ ἐκεῖνος εἰς ἓν ὡραῖον ὄνειρον τὸ ὁποῖον ἦλθεν νὰ χύσῃ τὴν γοητείαν εἰς τὴν ψυχὴν τῆς ἀνθρωπότητος, νὰ ἐξυπνήσῃ εἰς αὐτὴν ὑπέρλαμπρα ἰδεώδη ἡ ἐπιδίωξις τῶν ὁποίων νὰ τὴν ἐξαγνίσῃ· ὅ,τι ὁ αἰὼν τῆς ἐμφανίσεώς του ὀνειρώττει, τοῦτο θὰ διαλάμπῃ ἐσαεί, ὡς τύπος τῆς ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς ζωῆς, αὐτῆς τῆς ἰδέας, ἣν ἐνεκολπώθη ἡ Ἑλλὰς καὶ ἀνέλαβε νὰ διατηρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα.

Ἀθῆναι

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΕΝΤΣΕΛΙΔΗΣ
Δικηγόρος

ΑΝΑΓΚΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ ΛΑΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΩΝ

α΄. Νὰ συστηθῇ «*Πανελλήνιος Παλαιστινιακὴ ἑταιρεία*» ἑδρεύουσα ἐν Ἀθήναις, ἧς τὰ μέλη νὰ καταβάλλωσι κατ᾽ ἔτος ὡς ἐτησίαν συνδρομὴν ἀπὸ 5 δραχμῶν καὶ ἄνω, κατὰ βούλησιν ἑκάστου.

β΄. Νὰ χορηγηθῇ προνόμιον αὐτῇ ἁρμοδίως ἐκδόσεως λαχείου 100,000 μέχρι 150,000 λαχνῶν ὧν ἕκαστος νὰ τιμᾶται δραχμῆς, κληρουμένων τρὶς τοῦ ἔτους.

γ΄. Οἱ ἐκ τῶν πρώτων κληρούμενοι ἀριθμοὶ νὰ ἀπολαύωσι τοῦ προνομίου ναύλου μεταβάσεως καὶ ἐπανόδου εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἐκεῖθεν μέχρι τῶν σπουδαιοτέρων μερῶν τῆς Παλαιστίνης, κατὰ τὴν ἁγίαν καὶ μεγάλην ἑβδομάδα τῶν παθῶν.

δ΄. Ὁ πρῶτος τῶν κληρουμένων ἀνὰ πᾶσαν κλήρωσιν ἀριθμός, προνομιακῶς νὰ λαμβάνῃ ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ γ΄. ἐδαφίῳ, καὶ βαρύτιμον εἰκόνα τῆς Ταφῆς ἢ Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ ἐξ ἐκείνων αἵτινες κατασκευάζονται ἐν Ἱεροσολύμοις· ἐπίσης ἕκαστος τῶν μετὰ τὸν πρῶτον ἀριθμὸν δέκα ἑπομένων ἀριθμῶν νὰ λαμβάνῃ ὁμοίαν εἰκόνα μικροτέρας ἀξίας, καὶ οἱ λοιποὶ ἀνὰ ἕνα σταυρὸν ἢ ἄλλο τι τιμαλφὲς ἐνθύμιον ἐκ τῶν ἁγίων τόπων.

ε΄. Τὸ δέκατον τῶν ἐν ἐδαφίῳ α΄. ἐτησίων συνδρομῶν νὰ διατίθεται ὑπὲρ τῶν μελῶν τῆς ἑταιρείας, ἀναλόγως δὲ τοῦ διαθεσίμου ποσοῦ νὰ κληρῶνται μέλη αὐτῆς, ἅτινα ἐκτὸς τῆς δωρεὰν μεταβάσεως καὶ ἐπανόδου εἰς Ἱεροσόλυμα νὰ λαμβάνωσι καὶ ἀναμνηστικόν τι μετάλλιον ἢ σταυρὸν ὡς ἱερὸν ἐνθύμιον.

ϛ΄. Νὰ συγγραφῶσι καὶ νὰ πωλῶνται ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου τρία βιβλία, περιέχοντα τὰ σπουδαιότερα τῶν ἐν τοῖς ἁγίοις τόποις συμβάντων μετ᾽ εἰκόνων, ὧν τὸ μὲν πρῶτον πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῶν Δημοτικῶν σχολείων ἀρρένων τε καὶ θηλέων καὶ τῶν στρατιωτῶν, τὸ δεύτερον, ἐκτενέστερον τοῦ πρώτου, πρὸς χρῆσιν τῶν Ἑλλην. Σχολείων καὶ Παρθεναγωγείων, καὶ τὸ τρίτον, ἐκτενέστερον τοῦ δευτέρου, πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῶν Γυμνασίων, Διδασκαλείων, ἐμπορικῶν σχολῶν, Ῥιζαρείου σχολῆς, κλπ. μὲ ἀναλόγους τιμάς. Ἡ παγία αὕτη ἐπικοινωνία ἐλευθέρου Βασιλείου καὶ τῶν ἐκεῖ διὰ τῶν προσκυνητῶν ἐὰν κατορθωθῶσι τἀνωτέρω ἔσται μεγίστης καὶ τοῖς πᾶσι καταφανοῦς ὠφελείας πρόξενος.

Δημητσάνα

ΓΕΩΡΓ. ΦΩΤ. ΜΕΛΕΤΟΠΟΥΛΟΣ
Καθηγητής

ΧΕΙΜΑΡΡΟΣ ΚΕΔΡΩΝ

«ΠΡΟ ΤΟΥ ΕΣΤΑΥΡΩΜΕΝΟΥ» (*)

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΑΡΘΕΝΩΝΟΣ

. . . Ναί· ἡ ποίησις τοῦ γαλανοῦ οὐρανοῦ ἥτις εἰς τὸν φαεινὸν ἐξαποστέλλει ἀστέρα, ὅστις τὴν χριστιανικὴν συγκρατεῖ Κεκρωπίαν, τὸ ἐλεγεῖον τοῦ περιπαθοῦς εἰδυλλίου.

Ἑλλάς, Χριστός! Τὰ δύο φωτεινὰ κέντρα τῆς παγκοσμίου ζωῆς· οἱ δύο πόλοι, εἰς οὓς τῆς ἐξιδανικευομένης γῆς ὁ τεράστιος περιστρέφεται ἄξων.

Δυὰς σεπτῶν ὀνομάτων, ἅτινα προσέλαβεν ἡ Γῆ, ὅπως ἐμφα-

(*) Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ «*Πρὸ τοῦ ἐσταυρωμένου*» (τοῦ τελευταίου ἡμῶν ἔργου, εἰς ὃ ὀφείλεται ἡ ἀρχικὴ πρωτοβουλία τῆς ὑπὲρ τοῦ Παν. Τάφου ἡμ. ἐργασίας κτλ.), ὅπερ ἐξεφωνήθη ὑπὸ δραματικοῦ καλλιτέχνου ἐν τῇ μεγάλῃ θρησκευτικῇ τελετῇ, ἣν διοργανώσαμεν ἐν τῷ «Παρνασσῷ» ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου.

νισθῇ πρὸ τοῦ σύμπαντος, ὡς κεκτημένη ὑψίστην πνευματικὴν ἐνόργανον ζωήν.

Εἶναι τὸ φῶς τοῦτο τὸ ἀληθινὸν καὶ ἀνέσπερον, ὅπερ τὸν ἡμέτερον κατηύγασεν ἀστέρα, ὅπως αὐτόφωτος καταστῇ καὶ περιλαμπής· εἶναι τὸ φῶς τῶν μυστηρίων, ἅτινα ἐκθάπτει τὸ παρὸν καὶ θέλει ἀναλύει τὸ μέλλον· τὸ φῶς τῆς δυνάμεως τῆς μὴ κεκτημένης ἐτησίους σταθμούς, ἀλλ' ἐσαεὶ χωρούσης ἐπὶ τὰ πρόσω, προκαλούσης τὴν ἔρευναν καὶ τὰς ἐμπνεύσεις, καὶ μὴ ἀποκαμούσης, ἀλλ' ἐν ἀθανάτῳ ἀκμαιότητι δεσποζούσης διὰ σοῦ, ἐσταυρωμένον μου ἰδεῶδες.

Εἶναι τὸ φῶς τῶν ἐξάρσεων καὶ τῶν ὑπερβασιῶν, τῶν ὀνειροπολημάτων καὶ τῶν ἐλπίδων, τῶν ἀναμνήσεων καὶ τῶν πόθων, ὅπερ διαλάμπει εἰς τὴν εὐδαίμονα αἰθεροδρομίαν τῆς οὐρανοβάμονος ἰδιοφυΐας, εἰς τὸ χάος διευθυνομένης τὸ ἀπύθμενον τῶν δυσεκατομμυρίων πολυκόσμων συστημάτων, ἅτινα διὰ τῆς θείας συνδέονται οὐσίας τοῦ κυριάρχου τῶν συμπάντων τοῦ σύμπαντος· ἰδιοφυΐας ἀνεξελέγκτου, ἀναπληρούσης τὰ ἐλλείποντα καὶ μὴ δανειζομένης τὴν πολύγνωμον τῶν προκριμάτων κατήχησιν, ἀλλ' ἀπεκδεχομένης τὴν γενικὴν ἑνότητα τοῦ ὁρατοῦ καὶ ἀοράτου κόσμου, ἐκ τοῦ θείου ἐξαρτωμένην κέντρου, οὗ ἑκάστη ἀκτὶς καὶ εἷς σωτήρ.

Αἰωνοδρομίαν πολύφωτον καὶ πολύκοσμον ἀτελευτήτων δι' ἡμᾶς ὀπτασιῶν, πρὸς ἃς πάσχων καὶ ἀγωνιῶν ἀτενίζεις, μειλίχιε παντάναξ, καὶ προσαγορεύεις χαιρετῶν διὰ μιᾶς ἐνδόξου ἐκπνοῆς.

Καὶ τοῦ πενθοῦντος Γολγοθᾶ σου τὸ δρᾶμα, οὗ τὴν παροδον ἔμελψε τοῦ Καυκάσου ὁ θεοφράδμων μάρτυς, εἶνε ἡ θεσπεσία εἰκών, ἣν καὶ μόνην, ἀναγνωρίζει τῆς οἰκουμένης ἡ ἱστορία, ὡς μικρογραφίαν ἑνὸς ἀπείρου, ὁμοειδῶς συγκινουμένου καὶ σωζομένου διὰ τῶν ἐμψύχων τῆς κεντρικῆς θεότητος ἀκτίνων· καὶ εἶνε ἡ ὑψηλοτέρα αὕτη γνῶσις τῆς πνευματικῆς ἡμῶν ἐξάρσεως.

Εἰκὼν οὐχὶ αὐταπάτης ἀλλὰ προόδου λευκῆς, ὑπερτέρα τῶν τύπων καὶ τῶν κατὰ συνθήκην ὅρων, τῶν θεσμῶν καὶ τοῦ χρό-

νου, συνενοῦσα τῆς ἰδεολογίας τὰ σεπτὰ σημεῖα καὶ διὰ τῆς ἀρχαίας ὁμιλοῦσα ἀλληγορίας, ἣν παραλαβὼν ἀπὸ συστήματος ἐδίδαξας καὶ πίστεως· διότι τοῦ Εὐαγγελίου σου τὴν πρώτην χρυσῆν σελίδα τοῦ Προμηθέως ἐξηγόρασεν ἡ σπαρασσομένη καρδία, τὴν δὲ δευτέραν διὰ τοῦ κωνείου ἀπέκτησε, τῶν καινῶν δαιμονίων ὁ ἐμπνευσμένος εἰσηγητής· καὶ ἡ βασιλική σου πορφύρα τὴν παλαιὰν ταύτην περιτυλίσσει διαθήκην, καὶ μία σταγὼν τοῦ ἁγίου αἵματός σου τὰ πρῶτα ταῦτα σφραγίζει ἔπη τῶν προδρόμων αἰώνων.

Καὶ τῆς μυστηριώδους παρακαταθήκης αἱ μεγάλαι ἀντελήφθησαν ἐμπνεύσεις καὶ οὕτως ἡ Ἑλλάς σου, ἧς οὐδέποτε θ' ἀπεσπάσθης, σὲ παρακολουθεῖ διὰ τοῦ γλυκυτάτου ἀναστᾶσα ἰδανικοῦ, ὅπερ ἐνεψύχου τὰ εἴδωλα καὶ διεσκορπίζετο ὡς ὀσμὴ εὐωδίας πνευματικῆς εἰς τὰ δυσπρόσιτα Ἐλευσίνια, μὲ τὸ μακρυνὸν θυμίαμα τῆς Ἀσιατικῆς καὶ Αἰγυπτιακῆς σμύρνας, ὅπερ ἐνίσχυε τοὺς εὐγενεῖς τότε λαούς, οἵτινες ἀδυνατοῦντες νὰ ζήσωσιν ἄνευ θεοῦ, εἶχον προχείρως θεοποιήσῃ πᾶν τὸ καλόν, ὅπως ἐξωραΐσωσι τὸν ἑλληνικὸν κόσμον, καὶ ἄξιος καταστῇ τοῦ πρόνομίου, τοῦ νὰ σὲ προσδεχθῇ προπαρασκευασμένος καὶ ἔνθους ἐν τῇ παρθενικῇ του ἀγκάλῃ.

Καὶ ἤδη, ἂν ὁ οὐρανός, ὅστις σ' ἐγέννησε, πανταχοῦ διέσπειρε τῶν ἀστέρων τὰ μαρμαίροντα πλήθη, μὲ μικρὸν πυρῆνα ἐν ἑκάστῳ τῆς θεϊκῆς δυνάμεως, ἡ Ἑλλάς σου ἀφ' ἑτέρου, ἥτις σὲ ὑπεδέχθη, ἀδαμαντίνων λειψάνων διεσκόρπισε πολύτιμα συντρίμματα, ἐρείπια τῆς ἀρχαίας της αἴγλης, ἥτις πλαισιοῖ τοῦ Εὐαγγελίου σου τοὺς γόητας διθυράμβους, ἥτις περικοσμεῖ τοῦ μαρτυρίου σου τὴν κατηφῆ εἰκόνα· ἐρειπίων συμμετασχόντων διὰ τοῦ μεγαλείου των τῆς προφητικῆς μυήσεως.

* * *

. . . Ἀδυνατῶ τὴν ἀθάνατον νὰ κατανοήσω ἰδέαν, χωρὶς τῆς Ἑλλάδος νὰ συνενώσω τὰ φωτεινὰ κέντρα.

Εἶμαι ὑπέρτερος δὲ τοῦ καθεστῶτος, ὁπότε πανσθενὴς ἔμνευσις, παρὰ τὰς ἑσπερίας μοὶ διανοίγῃ πνοάς, τὸ οἰστρομανὲς μυσταγώγημα, καθ' ὃ ἐκπλήττομαι πρὸ τῆς πολυαυγοῦς ταύτης ὀπτασίας:

Σιγηλὸς ἐπὶ τῆς ἁγίας γῆς ὁ θεοδέγμων Παρθενών. Τοῦ ἱερολόγου ἄστεος τὰ ἰαχήματα ἔχουσι καταπαύσῃ, ἡ δὲ μυριόμοχθος καὶ ὀνησιφόρος τῶν Ἀθηναίων πολιτεία καθεύδει παρὰ τοὺς ναοὺς καὶ μόνον τῶν ἑστιῶν τὸ ἀπαραβίαστον πῦρ σελαγίζει.

Ἡ αἰωνία τοῦ κάλλους ἀνατολὴ ἔχῃ δύσῃ καὶ τῶν παναχράντων θυσιῶν ἡ πολύφημος λατρεία· αἱ θελκτικαὶ νυμφοστολίαι τῶν ἁγνῶν Ἀτθίδων καὶ αἱ πολυανθεῖς προσφοραὶ ἀκίνητοι παρὰ τὰ βάθρα τῆς πολιούχου Γλαυκώπιδος.

Μακρὰν τοῦ ποντομέδοντος δεσπότου τὰ ὑγρὰ κέλευθα γαληνιαῖα, καὶ παρὰ τὴν Ἀττικὴν ἀκτὴν οἱ νεώσοικοι τὴν ἱερὰν φιλοξενοῦσι τῆς θεωρίας ναῦν.

Ἡ εὐφρόσυνος τῆς ἥβης μανία, ἐν τοῖς γυμνασίοις κορεσθεῖσα, τὸν στέφανον ὡς θαλερὸν κεκτημένη παραγκάλισμα ἐν τῇ ἀνδρωνίτιδι ἠρέμως ὑπνώττει, καὶ θεσπεσία αἴγλη γλυκυτάτου ὀνείρου τῆς Παλλάδος βαυκαλίζει τὴν ἰοστέφανον πόλιν, παρὰ τὰς πλαστικὰς καθεύδουσαν μεγαλειότητας.

Τὸ ἑλληνικὸν ὅμως πνεῦμα ἐγρηγορεῖ, καὶ ἡ μεγάλη ψυχὴ τῆς ἀθανασίας, παρὰ τοὺς ὑπνώττοντας ἱεραγωγούς, πρὸ τοῦ Ἐρεχθείου παρέρχεται, ἔνθα ἡ ἁγία φλὸξ εἰς τὸ ἄβατον φυλάσσεται σκήνωμα, ὡς ἐπτάφωτος λυχνία.

Στιγμαὶ μυστηρίων διαδέχονται ἀλλήλας, ὁπότε παμφαές, ὑπὲρ τὸν Ὑμηττόν, τὸ νυκτερινὸν ἁπλοῦται σέλας, καὶ ἡ κοσμολαμπὴς τῆς Ἀττικῆς σελήνη ἀναδυομένη, διὰ τῶν πρώτων της ἀκτίνων χαιρετᾷ τῆς σοφίας οἶκον.

Οὐρανία πάραυτα ἐπιφαίνεται γυμνότης τῶν πάντων· ἀργυροῦς κόσμος ἠρέμα ἑορτάζει, καὶ λευκὴ πανηγυρίζει ἐν τῇ σιγῇ ἡ κορυφὴ τοῦ μυστηρίου.

Ἐν τῷ προπύλῳ τότε τοῦ οἴκου τῆς παρθενίας, σὲ ἀναγνωρίζω ἐπὶ μιᾶς στήλης ἐπερειδόμενον, ἀτενίζοντα πρὸς τὸ ἄπειρον, συνομιλοῦντα μὲ τὸ χάος, προσευχόμενον, ἐμπνεόμενον, συγκινούμενον, ἐνθουσιῶντα!

Ἡ Κεκρωπία λαμπρύνεται ὅλη, ὁ δὲ οὐρανὸς διὰ τοῦ φωτὸς τῆς ἁγνοτέρας του νύμφης ἀσπάζεται τὴν γῆν ἐν τῷ θείῳ σου μετώπῳ· τὸ βλέμμα σου τὸ θεσπέσιον εἰς τοὺς μεμακρυσμένους βυθίζεται ὁρίζοντας, ἀσπάσιον μειδίαμα περιπαθοῦς εὐφροσύνης τὰ μυροσταγῆ σου διανοίγει χείλη, θεῖοι παλμοὶ ἀποτελοῦσι παναρμόνιον μελῴδημα, καὶ τὸ θεόφημον λάλημά σου ἐκσπᾷ ἀπὸ τὰ στήθη τοῦ ἐνθέου πόνου.

Καὶ ὡμίλει τότε ἡ γῆ ὅλη, πάμψυχος:

«Πάτερ! στήριξον ἐν τῷ ὀνόματί σου τὸν κόσμον ὅλον. Δό-
«ξασον τὸν υἱόν σου, ἵνα καὶ σὺ δοξασθῇς ἐν αὐτῷ. Οὐκ εἰμὶ μό-
«νος, τέκνον τοῦ ἀνθρώπου, ὅτι σὺ μετ᾿ ἐμοῦ ᾖ. Νενίκηκα. Τὸ
«ἔργον ἐτελείωσα, ὃ δέδωκάς μοι. Πάτερ δίκαιε. Ὁ κόσμος σὲ
«οὐκ ἔγνω, ἐγὼ δὲ σὲ ἔγνων, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν, ὅτι σὺ μὲ ἀπέ-
«στειλας.

«Τὰ ῥήματα, ἃ ἐλάλησα, πνεῦμα εἰσὶ καὶ ζωή. Φώτισον
«τοῦ κόσμου τὰ ζοφώδη ἐρέβη, καὶ μὴ μ᾿ ἐγκαταλείπῃς, εἰς τὸν
«ἀγῶνα τὸν καλλίνικον. Ὁ θρίαμβός σου, ἡ δεξιά σου χείρ, δε-
«δόξανται ἐν ἰσχύϊ.

«Πάτερ τοῦ φωτός! Θεέ μου . . ,»

. . . .

Καὶ τὸ γλυκὺ ὄνειρον ἐχάθη· τὴν τερπνὴν δ᾿ ὀπτασίαν μυριάδες ζεφύρων πρὸς τὴν δύσιν ἐκόμισαν τῆς σιγηλῆς νυκτός, καὶ ἐσβύνετο αὕτη μετ᾿ ὀλίγον εἰς τὴν κατήφειαν τοῦ πενθοῦντος τῆς Γεθσημανῆ κήπου.

Καὶ τὴν φαντασίαν τότε διαδέχεται ἡ πραγματικότης· τὴν ποίησιν ἡ ἱστορία.

Ἡ ἀγωνία σπαράσσει τὸν μάρτυρα. Τὰ μελικὰ τοῦ λόγου φιλοτεχνήματα ἀντικαθιστῶσιν οἱ γόοι, τὸ ἡρωϊκὸν σῶμα ἐξαν-

τλεῖται, σταγόνες ἱδρῶτος μίγνυνται μετὰ τῶν δακρύων, καὶ ἡ σιγὴ τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν τὴν φρικίασιν προσλαμβάνει τῶν παλμῶν σου.

Προσηύχεσο!

Ἰλιγγιῶ πρὸ τῆς ἀβύσσου, καὶ θαμβοῦμαι πρὸ τοῦ ἡλίου, ἀλλὰ καὶ τρέμω πρὸ τοῦ ἁγίου πένθους, πρὸ τοῦ βαθυτάτου μυστηρίου, πρὸ τοῦ πάσχοντος ἀγνώστου.

Προσηύχεσο!

Τίς τὴν λευκὴν ἐκείνην θὰ δυνηθῇ ποτε νὰ φαντασθῇ ἐξομολόγησιν!

Ὁποία ἔμπνευσις ἀπροσπελάστου φιλοσοφικοῦ λυρισμοῦ θ' ἀναπαραστήσῃ τὸν ψυχικὸν σάλον, ὅστις συνέτριβε τὴν ὕλην, καθ' ἣ στιγμὴν ἡ πίστις ἀπεθέου ταύτην ἐν τῇ ἑσπερίᾳ σιγῇ!

Τίς χρωστὴρ θ' ἀποτυπώσῃ τὴν εἰκόνα, ποία γλῶσσα θὰ ἐξωτερικεύσῃ τοῦ λόγου τὴν δύναμιν, τίς διάνοια τὸν ὄγκον θὰ περιλάβῃ τῆς θριαμβευούσης σοφίας, καὶ ποία καρδία εἰς τὴν φλόγα θ' ἀνθέξῃ τοῦ πόνου!

Τίς θὰ κατανοήσῃ τὸν τύπον τῆς συνεννοήσεως τῆς γῆς μετὰ τοῦ οὐρανοῦ!

Ἦσο μόνος, καὶ συνεκοινώνεις μετὰ τοῦ πέμψαντός σε, τὰς στυγνὰς ἀνακοινῶν δοκιμασίας, καὶ τὰς τελευταίας ὁδηγίας λαμβάνων.

«Οὐχὶ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σὺ» ἐφώνεις πρὸς ἐκεῖνον, ὃν ἠσθάνενο ἐγγύς σου, κατερχόμενον ἐκ τοῦ ἀπείρου.

Καὶ ἡ συνεννόησις συνετελέσθη διὰ τοῦ μυστηρίου· ἐνισχύθης ἐν τῇ ὑστάτῃ τοῦ δράματος σκηνῇ, ἡ ὑψηλὴ εὐλογία σ' ἐνεθάρρυνε, ἀνελογίσθης τὸ παρελθόν, ὑπελόγισας τὸ μέλλον, καί, ἀφοῦ ἐπεσφραγίσθη τῆς ἀποστολῆς σου ἡ μαγικὴ ἐπῳδός, οὐδὲν πλέον ἀναμένων πρὸς συμπλήρωσιν, καὶ τὸ πᾶν ἐπιτελέσας, ἀπεχώρεις τοῦ θνητοῦ κόσμου.

Καὶ τῆς θεσπεσίας ἐκείνης νυκτὸς ὁ πέπλος τ' ἀπόρρητα ἐκάλυψε τοῦ ἱεροῦ κήπου, καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης, τοῦ μυστικισμοῦ ἡ ἱστορία, χρυσοῦν τῆς Γεθσημανῆ ἐνεχάραξε τὸ ὄνομα εἰς τὰς ἀπροσίτους αὐτῆς σελίδας.

. . . .

Μετ' ὀλίγον ἡ προδοσία, τὴν ἀθανασίαν προσκαλοῦσα, ἤνοιγε τὸν Ἅδην δι' ἑνὸς ἀσπασμοῦ.

* *
*

...Αἱ χρυσαύγειαι τῆς ἀνατολῆς, τὴν ὄψιν σου φιλοτεχνοῦσαι, μόνον αὗται τὸ πρότυπον θὰ ἐχορήγουν εἰς τὸν κόσμον, καὶ τούτου ἡ ὑπεροχὴ ἀντίτυπα θὰ μετέδιδεν οὐρανίας σφραγῖδος· ἐνῷ ἤδη ἡ εὐσέβεια σὲ ἀγνοῇ, καὶ μόνον τῆς συγκινήσεως ὁ ἀναβρασμὸς καὶ τῆς πνευματικῆς οἰστρηλασίας ἡ μέθη, ὁπότε τὰς θρησκευτικὰς ἐξιδανικεύσωσι τῆς ἑβδομάδος ταύτης σκηνὰς εἰς τὰ ἀπώτατα τῆς φαντασίας βάθη, καὶ μίαν φωτεινὴν ἀνακαλύψωσι νεφέλην, εἰς Ἀττικὸν ὁρίζοντα, ἐν μέσῳ λάμψεων χρυσῶν, μόλις διαφαινομένην, εἰκόνα κάλλους, ἐστεμμένην ὡς ὁ Φοῖβος δι' ἀκανθίνων ἀκτίνων, αἰθεροδρόμον καὶ εἰς τὰς ἐσχατιὰς βυθιζομένην

μετ' ὀλίγον τοῦ λυκόφωτος, πέραν τοῦ ὠκεανοῦ τῆς γηΐνης κατηφείας, ἀναγνωρίζουσι τὴν μεγαλειότητα, ἥτις ἀπεθέωσε τὸν παγκόσμιον ψάλτην.

Καὶ τῆς στιγμῆς ταύτης τῆς μάγου δύσεως μία θεία ἀνάμνησις τὴν ἐκκλησίαν ἐνθουσιᾷ, καὶ ἡ εἰκὼν τῆς περιβολῆς τοῦ οὐρανοῦ διὰ νεφελῶν, σμικρινομένη, ὅπως εἰς τὸν χῶρον ἀνταποκριθῇ τῆς θνητῆς ἐννοίας, ἐμφανίζεται ὅπως ἀνυψώσῃ τὸ πᾶν· ἀλλὰ τὸν οὐρανὸν ἠνεωγότα τίς ποτε θέλει ἀπεικονίσῃ;

Τίς τὸν ἔμψυχον λυρισμὸν δυνάμεων ἀσωμάτων θὰ κατανοήσῃ, ἱπταμένων παρὰ τὸν Γαλαξίαν εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ ὄλβου;

Τίς τὴν γόησσαν εἰκόνα τῶν πανηγυριζόντων ἀρχαγγέλων, τὸν νυμφῶνα τῶν ἑορταζόντων Ταξιαρχῶν θ' ἀποθαυμάσῃ, τὴν λευκὴν ζωήν, τὸ λευκὸν ὄνειρον, ὅπερ ὑπέσχεσο μετὰ τὴν προσευχὴν τῆς Γεθσημανῆ;

Τίς τὴν ἠθικὴν δύναμιν συμβολίζουσαν θ' ἀναπαραστήσῃ μορφὴν τῆς μυστικῆς ἐκθαμβώσεως, τὴν γυμνὴν ἐκείνην δραματικὴν ἁγιότητα, ἥτις σὲ ἀπεχώρησε τοῦ κόσμου, εἰς ὃν δὲν ἀνῆκεν ὁ θρίαμβός της;

Ποῖα μεγαλειότης τὸ μεγαλεῖον σου ἐκεῖνο θέλει ἀντικρύσῃ, καὶ τίς ὑπέροχος διάνοια τὴν φιλοσοφικήν σου θ' ἀποθαυμάσῃ ὑπεροχήν;

Καὶ ἡ ἐκκλησία, ἡ ἐξαισία αὕτη τῶν λαμπροτέρων εἰδυλλίων σκηνή, ἀφοῦ μόνον ἡ θεωρία καὶ ὁ λόγος, μόνον ἡ ποίησις καὶ τὸ πνεῦμα εἰσὶν εὐπρόσδεκτα ὑπὸ τὸν σεπτὸν τοῦτον τῆς θείας γαλήνης θόλον, τὸ γλυκύτερον ἐμφανίζουσα ἰδεῶδες, πᾶν τὸ ἐξαίρετον ἐν πᾶσι προσλαμβάνουσα ἐν τῇ ἐξωτερικεύσει, γνωρίζεις, ὦ ἱερὰ μεγαλόνοια, πῶς ἀγωνιῶσα ἠγωνίσθη, καὶ ἀγωνιζομένη ἀγωνιᾷ, ἐν μέσῳ τοῦ τύφου καὶ τῆς ὕλης.

Ἀθάνατος ὅμως καὶ αἰωνία, ὦ πανάχραντε Ναζωραῖε.

Η.

ΜΟΙΧΑΛΙΣ (Ο ΑΝΑΜΑΡΤΗΤΟΣ ΤΟΝ ΛΙΘΟΝ ΒΑΛΕΤΩ)

Ο ΠΑΝΑΓΙΟΣ ΤΑΦΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΣΟΥΛΤΑΝΟΙ

Αἱ ἐν τῇ πρώτῃ ἐκδόσει τοῦ Πανελληνίου Λευκώματος ἐξενεχθεῖσαι σοφαὶ καὶ ἐνθουσιώδεις γνῶμαι ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας, τῆς ὄντως πνευματικῆς ταύτης Μητρὸς τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ πιστῆς φύλακος τῶν ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γῇ ἱερῶν αὐτοῦ προσκυνημάτων, εἰς πλατωνικοὺς μόνον καὶ εὐσεβεῖς πόθους ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀτυχῶς κατέληξαν, διότι ἀναγνωρίζουσι μὲν πάντες ὁμοφώνως καὶ κηρύττουσι τὴν ἀνάγκην ὅπως τό τε ἐλεύθερον Κράτος καὶ οἱ ἁπανταχοῦ Ἕλληνες προσέλθωσιν ἀρωγοὶ πρὸς διάσωσιν τῶν ἱερῶν κειμηλίων ἀπὸ τοῦ ἐπαπειλοῦντος αὐτὰ οἰκονομικοῦ ναυαγίου, οὐδεὶς ὅμως ἐκ τῶν πολυταλάντων ὁμοφύλων ἔλαβε μέχρι τοῦδε τὴν πρωτοβουλίαν τῆς προτάσεως τελεσφορωτέρων μέσων πρὸς ἀποσόβησιν τοῦ κινδύ-

νου διὰ τῆς παροχῆς δανείου ἢ διὰ τῆς λήψεως σωστικῶν μέτρων πρὸς τακτοποίησιν τῶν Οἰκονομικῶν τοῦ Παναγίου Τάφου, ἐξ ὧν κυρίως ὁ κίνδυνος. Φρονῶ ἐπομένως ὅτι ὁ ὑπὸ τοῦ ἐνθέου ζήλου κινούμενος Ὑμέτερος Σύνδεσμος ὀφείλει ἐντονώτερον νὰ ἐπαναλάβῃ τὰς ἐνεργείας αὐτοῦ, καθὼς καὶ πάντες οἱ ἁρμόδιοι, μηδ' αὐτῆς τῆς γεραρᾶς Μητρός, τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας ἐξαιρουμένης διὰ τῆς Ἁγιοταφικῆς Ἀδελφότητος. Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον δέον νὰ ἐπιδιωχθῇ ἡ σύστασις Μεγάλης Ἐπιτροπῆς ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ἥτις πρὸ παντὸς ὀφείλει νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν ἀρωγὴν καὶ προστασίαν τῆς Ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἄρσιν τῶν ὑφισταμένων οἰκονομικῶν δυσχερειῶν. Τοῦτο δὲ ἂς μὴ φανῇ παράδοξον τοῖς πολλοῖς. Διότι δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν ὅτι ἡ Θεία Πρόνοια, ἥτις ἐν χαλεπωτάτοις καιροῖς ηὐδόκησε νὰ διατηρήσῃ τὰ ἱερὰ ταῦτα κειμήλια τοῦ Χριστιανικοῦ Ἑλληνισμοῦ ὑπὲρ τῆς φυλῆς ἐκείνης, ἥτις ἀνήγειρε, διεφύλαξε καὶ ἐδόξασε ταῦτα καθ' ὅλους τοὺς αἰῶνας ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ, συνέστησεν ἓν εἶδος ἀλληλεγγύης μεταξὺ τοῦ Βασιλικοῦ Ἔθνους, ὡς ἀποκαλεῖται τὸ Ἔθνος τὸ Ἑλληνικόν, καὶ τῆς Ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως, τάξασα ταῦτα ὑπὸ τὴν προστατευτικὴν αἰγίδα τῶν Καληφῶν, Μωαμεθανῶν Κατακτητῶν καὶ Σουλτάνων. Ὄντως δὲ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ τοῦ προφήτου Μωάμεθ, τοῦ Καλήφου Ὀμὲρ Χαττὰπ καὶ Μωάμεθ Β' τοῦ Πορθητοῦ διομολογήθησαν, ὡς γνωστόν, Συνθῆκαι, ἐπικληθεῖσαι Διαθῆκαι (ἀχτιναμὲ) ὡς ἐκφράζουσαι τὴν τελευταίαν καὶ ἀμετάκλητον θέλησιν τῶν ἐνδόξων ἐκείνων ἀνδρῶν, δι' ὧν ἀνέλαβον οὗτοι, διὰ τῶν παραχωρηθέντων ἐξαιρετικῶν προνομίων, ὑπὸ τὴν κραταιὰν αὐτῶν προστασίαν οὐ μόνον τὰ ἐν Παλαιστίνῃ ἱερὰ σεβάσματα τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ Ἑλληνικὸν Γένος, ὅπερ καὶ ἐν ταῖς εἰρημέναις Διαθήκαις καλεῖται *Βασιλικόν*.

Ἡ πρώτη τῶν τριῶν τούτων Διαθηκῶν ἡ ἐκδοθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ προφήτου Μωάμεθ ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ τὸ ἔτος 624 Μ. Χ.,

τὸ καὶ δεύτερον ἔτος τῆς Ἐγείρας, καὶ σφραγισθεῖσα διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ παλάμης, περιλαμβάνει, ἐκτὸς πολλῶν ἄλλων προνομίων, καὶ τὴν ἐντολὴν διὰ *τὴν ἐπισκευὴν καὶ συντήρησιν τῶν Ἐκκλησιῶν αὐτῶν καὶ τῶν μερῶν των.* Ἐντέλλονται δὲ πάντες οἱ Μουσουλμάνοι νὰ ἀμύνονται ὑπὲρ αὐτῶν (τῶν Ἑλληνικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ἱερῶν) καὶ νὰ μὴ παραβῶσι ποτὲ τὴν Διαθήκην ταύτην μέχρι συντελείας τοῦ Αἰῶνος». Τὴν διαταγὴν ταύτην τῆς μὴ παραβάσεως τῆς Διαθήκης δίδωσι τρὶς κατ' ἐπανάληψιν λέγων: «Ὁστισδήποτε δὲ ἤθελε παραβῇ τὰς ἐνδιαλαμβανομένας »παραγγελίας θέλει εἶναι ἀναιρέτης τῆς Διαθήκης τοῦ Θεοῦ, καὶ »τῆς θρησκείας του περιφρονητὴς καὶ ἔνοχος πυρός, εἴτε Σουλ»τάνος εἶνε, εἶνε, εἴτε οἱοσδήποτε ἐκ τῶν πιστῶν Μουσουλμάνων».

Ἡ δευτέρα Διαθήκη ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Ὀμὲρ Χαττὰπ ἐν Ἱεροσολύμοις τὸ ἔτος 637 Μ. Χ., ὅστις ἦτο δεύτερος διάδοχος τοῦ Προφήτου Μωάμεθ τοῦ χορηγήσαντος τὴν α' Διαθήκην, παρεδόθη δὲ εἰς τὸν Πατριάρχην Ἱεροσολύμων Σωφρόνιον ἐν τῷ ὄρει τῶν Ἐλαιῶν καὶ φυλάσσεται ἐν τοῖς ἀρχείοις τοῦ Κοινοῦ τοῦ Π. Τάφου. Ἐν ταύτῃ ἀναγράφονται ὡς ἑξῆς: «Τὸ παρὸν εἶνε γράμμα »ἐμοῦ τοῦ Ὀμὲρ υἱοῦ Χαττὰπ καὶ ἐδόθη τῷ σεβασμίῳ καὶ ἐν»τίμῳ Πατριάρχῃ τοῦ Βασιλικοῦ Ἔθνους Σωφρονίῳ, ἐν τῷ ὄρει »τῶν Ἐλαιῶν, τῷ ἱερῷ Τόπῳ τῆς Ἱερουσαλὴμ ὡς Συνθήκη καὶ »ὑπόσχεσις ἵνα ἔχωσιν ἀσφάλειαν καὶ προστασίαν παρά τε ἡμῶν »τῶν πιστῶν καὶ παρὰ τῶν μεθ' ἡμᾶς ἡγεμονευσόντων, αὐτοί τε »καὶ αἱ Ἐκκλησίαι των καὶ τὰ Μοναστήρια των καὶ πάντα τὰ »ὑπὸ τὴν κυριότητά των λοιπὰ προσκυνήματα τὰ ἐντὸς τῆς Ἱε»ρουσαλὴμ καὶ ἐκτὸς ὄντα, τὰ ὁποῖα εἶναι ὁ *Καμαμὲς* (ἤτοι ὁ »Ναὸς τῆς Ἀναστάσεως) καὶ ἡ ἐν Βηθλεὲμ Μεγάλη Ἐκκλησία »τῆς γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ καὶ τὸ Σπήλαιον τὸ ἔχον τρεῖς θύρας, »μεσημβρινήν, ἀρκτικὴν δυτικήν· νὰ ἔχωσιν ἀσφάλειαν τὰ εὑρισκόμενα ἐκεῖ Χριστιανικὰ ἔθνη, ἤτοι Ἴβηρες καὶ Ἀβυσσινοὶ καὶ »οἱ χάριν προσκυνήσεως ἐρχόμενοι Φράγκοι, Κόπται, Συριάνοι, »Ἀρμένιοι, Νεοτοριανοὶ Ἰακωβῖται καὶ Μαρωνῖται, οἱ ὑπαγόμε-

»νοι εἰς τὸν ρηθέντα Πατριάρχην καὶ αὐτὸς νὰ ἦναι πρωτεύων ἐπ' »αὐτῶν. Διότι τὸ **Βασιλικὸν Ἔθνος** ἔλαβε χάριν παρὰ τοῦ τι- »μίου καὶ ἀγαπητοῦ Προφήτου τοῦ θεοῦ ἀπεσταλμένου καὶ ἐτι- »μήθησαν τῇ σφραγίδι τῆς τιμίας αὐτοῦ χειρὸς καὶ ἐπρόσταξε νὰ »ἔχωσιν εὔνοιαν καὶ ἀσφάλειαν. Οὕτω καὶ οἱ πιστοὶ εὐεργετοῦντες »αὐτοὺς πρὸς τιμὴν τοῦ εὐεργετήσαντος αὐτούς. Ὅσοι δὲ ἐκ τῶν »Χριστιανῶν προσέρχονται εἰς τὸν **Καμαμὲ** χάριν προσκυνήσεως »νὰ δίδῃ ἕκαστος εἰς τὸν Πατριάρχην ἓν δράμι ἀσημίου καὶ ἓν »τρίτον τοῦ δραμίου. Πᾶς λοιπὸν πιστὸς καὶ πᾶσα πιστὴ θέλει »φυλάττει ὅσα προσετάξαμεν ἢ Βασιλεὺς ἤθελεν εἶναι ἢ κριτής, »ἢ Ἡγεμὼν ἐξουσίαν ἔχων ἐπὶ τῆς γῆς, πλούσιος ἢ πένης ἀπὸ »τοὺς Μωαμεθανοὺς πιστοὺς καὶ πιστὰς κτλ. Παραγγέλλει δέ: »***ὅστις ἐκ τῶν πιστῶν ἀναγνώσῃ τὸν παρόντα ἡμέτερον ὁρισμὸν καὶ*** »***παραβῇ αὐτὸν*** θὰ ἦναι ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τῆς ἡμέρας τῆς κρί- »σεως παραβάτης τῆς Διαθήκης τοῦ Θεοῦ καὶ μισητὸς τοῦ ἠγα- »πημένου αὐτοῦ Ἀποστόλου».

Ἐγράφη τῇ κ. τοῦ μηνὸς Ρεπὶ-οὺλ ἐββὲλ τῇ ιε'. τῆς Προφητικῆς φυγῆς.

Ἡ δὲ τρίτη ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Μωάμεθ ἢ Μεχμὲτ τοῦ Β' τὸ ἔτος 1453 καὶ ἐδόθη ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸν Πατριάρχην Γεώργιον Σχολάριον μετονομασθέντα Γεννάδιον Β'.

Αἱ κυριώτεραι διατάξεις τῆς διαθήκης ταύτης Μωάμεθ τοῦ Β'. ἐπικυρωθεῖσα διὰ Χρυσοβούλου ἢ Βερατίου πρὸς τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως εἰσὶν αἱ ἑξῆς: — «Ὁ Πατριάρχης »ἔχει τὴν ὑπερτάτην Διοίκησιν ὅλων τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν »Μοναστηρίων. Ἡ χριστικὴ Ἐκκλησία ἔχει τὴν κατοχὴν καὶ »κυριότητα ὅλων τῶν ἀνέκαθεν πρὸς τὴν θείαν λατρείαν ὡρι- »σμένων κτιρίων. Εἶνε ὁ ὕπατος δικαστὴς παντὸς τοῦ κλήρου· »κατηγορηθέντος δὲ ἐπισκόπου ἐνώπιον τῆς Πύλης αὕτη δὲν δύ- »ναται νὰ συλλάβῃ καὶ κρίνῃ αὐτὸν εἰμὴ τῇ συναινέσει τοῦ Πα- »τριάρχου. — Ἔχει τὸ δικαίωμα κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ κρίσιν νὰ »καθαιρῇ ἀρχιεπισκόπους καὶ Ἐπισκόπους, ἡ δὲ Πύλη, τῇ προ-

» τάσει αὐτοῦ, ἐκδίδεται τὰ πρὸς τοῦτο ἀπαιτούμενα φιρμάνια. » — Εἰς οὐδένα χριστιανὸν ἐπιτρέπεται νὰ καταναγκασθῇ εἰς τὸ » νὰ ἀσπασθῇ τὸν Ἰσλαμισμόν. — Οἱ ἐπίσκοποι ὑπάγονται εἰς » ἰδιάζουσαν δικαστικὴν δικαιοδοσίαν καὶ δὲν δύνανται νὰ κατη- » γορηθῶσιν εἰμὴ ἐνώπιον τοῦ Διβανίου ὑπὸ τὸν ἐκτεθέντα ὅρον » τῆς τοῦ Πατριάρχου συναινέσεως. Ὁ Πατριάρχης ἔχει τὸ δι- » καίωμα νὰ ἦναι ἀρχηγὸς τοῦ Βασιλεύοντος Ἔθνους τῶν Ρω- » μαίων καὶ νὰ δικάζῃ πᾶσαν γαμικὴν καὶ κληρονομικὴν διαφο- » ρὰν ὡς καὶ ὅλας τὰς ἀστυκὰς διαφοράς, νὰ διορίζῃ καὶ νὰ συντη- » ρῇ ἀστυνομικοὺς φύλακας καὶ φυλακάς, νὰ φορολογῇ χάριν τῶν » τῆς Ἐκκλησίας ἀναγκῶν οὐ μόνον τὸν Κλῆρον ἀλλὰ και τοὺς » λαϊκούς. — Ἔχει ἡ χριστιανικὴ Ἐκκλησία τὴν κατοχὴν καὶ » καὶ κυριότητα ἁπάντων τῶν ἀνηκόντων εἰς αὐτὴν κτημάτων καὶ » ἐλευθέραν διαχείρισιν αὐτῶν. — Ὁ Πατριάρχης καὶ ὁ κλῆρος » εἶναι ἕνεκα τῶν κτημάτων τούτων ἀφορολόγητος, ὁ δὲ Πατρι- » άρχης ἰδίως ἐλεύθερος πάσης δόσεως ἐξαιρέσει ρητῶς ὡρισμένων » τελῶν. — Πᾶς χριστιανὸς ὑποχρεοῦται νὰ διαθέτῃ τὸ τρίτον » τῆς περιουσίας του ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας, αἱ δὲ τοιαῦται δια- » θῆκαι εἰσὶν ἀναγκαστικῶς ἐκτελεσταί.» (Ἐκ τῆς Ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους ὑπὸ Κ. Παπαρρηγοπούλου. Τόμος Ε΄. σελ. 478 ἔκδοσις Β΄.)

Ἀλλὰ πλὴν τῶν εἰρημένων Διαθηκῶν καὶ προνομίων παρεχωρήθησαν καὶ ἄλλα τοιαῦτα ὑπὸ τῶν διαδόχων τῶν Καληφῶν καὶ Σουλτάνων, ὧν τὸ σπουδαιότερον εἶνε τὸ τοῦ Σουλτάνου Σελὴμ ἐκδοθὲν τὸ ἔτος 1517, ἤτοι τῷ 923 ἀπὸ τῆς Ἐγείρας, ὅτε κατέλαβε τὴν Αἴγυπτον, καὶ παραδοθὲν πρὸς τὸν Πατριάρχην τῶν Ἱεροσολύμων Δωρόθεον τὸν Β΄. δι' οὗ ἐθεσπίσατο «εἶναι τὰ Προσκυνήματα καὶ τὰ Μοναστήρια καὶ τὰς Ἐκκλησίας εἰς χεῖρας τοῦ Πατριάρχου τοῦ Βασιλεύοντος Ἔθνους, εἶνε δὲ καὶ τὸν Πατριάρχην ἐν πάσαις ταῖς φυλαῖς πρῶτον καὶ τῷ θελήματι αὐτοῦ τοῦ Πατριάρχου προσκυνεῖν τοὺς λαοὺς εἰς τὰ προσκυνήματα». Ὁ αὐτὸς ἐξέδωκε καὶ ἀσυδοσίας πρόγραμμα, ὅπερ παρέδωκεν

εἰς τὴν Μονὴν τοῦ ὄρους Σινᾶ κατὰ τὸν ἀχτιναμὲ τοῦ Προφήτου, καὶ πρῶτον Χρυσόβουλον δοθὲν εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ ὄρους Σουμελᾶ τῆς Τραπεζοῦντος Μονὴν τῆς Θεοτόκου, δι' οὗ παρεχώρει πλεῖστα ὅσα προνόμια καὶ ἀναθήματα.

Ἐκ τῶν εἰρημένων ἕπεται, ὅτι ἀφοῦ κατά τὰς ἀνεξιχνιάστους βουλὰς τῆς θείας Προνοίας τὰ ἐν Παλαιστίνῃ ἱερὰ σεβάσματα τοῦ Ἔθνους ἡμῶν καὶ αὐτὸ τὸ Ἔθνος ἐτάχθησαν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς ὀθωμανικῆς κατακτήσεως καὶ τῶν Σουλτάνων ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Προφήτου Μωάμεθ καὶ τῶν Διαδόχων του, οἵτινες ἐθέσπισαν ὅτι «*ὁ παραβάτης τῶν διαταγῶν του θὰ εἶνε ἔνοχος πυρός*» πᾶσα αἴτησις τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας ἀπευθυνομένη ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἢ ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων πρὸς τὸν Σουλτάνον ὅπως ἡ Ὀθωμανικὴ Κυβέρνησις ἐγγυηθῇ διὰ τὴν συνομολόγησιν δανείου ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου πρὸς ἀπότισιν τῶς χρεῶν του, ἀναμφιβόλως θὰ ἐγίνετο δεκτή, γνωστοῦ ὄντος πόσον τὰ τῆς θρησκείας αὐτῶν σέβονται οἱ Μωαμεθανοί, τοσούτῳ μᾶλλον ὅσον ὁ κίνδυνος εἶνε κοινὸς καὶ τὸ συμφέρον αὐτῶν ἐπιβάλλει τὴν εἰλικρινεστέραν προσέγγισιν τῶν δύο λαῶν. Ὑπάρχει δὲ καὶ προηγούμενον παράδειγμα, καθ' ὃ ἡ Ὀθωμανικὴ Κυβέρνησις προσῆλθε καὶ ἄλλοτε ἀρωγός, ὅτε κατὰ τὸ 1810 ἐκάη ὁ Ναὸς τῆς Ἀναστάσεως καὶ ἀνῳκοδομήθη αὖθις τῇ φροντίδι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε' ὅστις εἶχεν ἐπικαλεσθῇ τελεσφόρως καὶ τὴν ἐπικουρίαν τῆς Ὀθωμ. Κυβερνήσεως. Καὶ τότε μὲν οὐδεὶς κίνδυνος ἠπείλει τὴν αὐτοκρατορίαν, νῦν δὲ τελεῖται ὑπὲρ πάντων ἀγών, ἀγὼν ἐξοντώσεως ἡμῶν καὶ τῶν Ὀθωμανῶν, ἐκ μέρους τῶν ἐπιδρομέων, ὅστις δέον νὰ συνδέσῃ στενότερον ἡμᾶς πρὸς ἀπόκρουσιν τῶν κοινῶν ἐχθρῶν καὶ ἀπαιτητῶν. Τοῦτο πρὸ πάντων ὀφείλει νὰ κατανοήσῃ ἡ γείτων Ἐπικράτεια, ὅπως προστατεύσῃ καὶ ἐνισχύσῃ παντοιοτρόπως αὐτό, κατὰ τὰ παραγγέλματα τοῦ Προφήτου καὶ πρὸς τὸ ἴδιον ἑαυτῶν συμφέρον. Ἡ ἀπελευθέρωσις τῶν ἱερῶν Προσκυνημάτων τῆς Ἱερουσαλήμ, τῇ βοηθείᾳ τῆς κυριάρχου Δυνάμεως, ἐκ τῶν ἁρπακτικῶν

ονύχων τῶν ξένων, θὰ ἦτο πρᾶξις ὑψίστης γενναιοφροσύνης πρὸς τὸ ὀρθόδοξον ὑπήκοον, ἥτις θὰ ἐπλήρου εὐγνωμοσύνης τὸ Βασιλικὸν Ἔθνος πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Σουλτάνον καὶ τὴν Κυβέρνησίν του.

Ἀθῆναι Α. Ε. ΙΓΓΛΕΣΗΣ
δικηγόρος

ΕΛΗΛΥΘΕΝ Η ΩΡΑ

Παρὰ πᾶσαν τὴν καταβληθεῖσαν προσπάθειαν, ὅπως ἱκανοποιηθῇ μία μεγάλη εὐχὴ τῆς Ἐθνικῆς φιλοτιμίας, ἡ σκληρὰ πραγματικότης κατέδειξεν, ὅτι δὲν ἐξυψώθη εἰσέτι ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἀναλόγως τῆς μεγάλης αὐτοῦ ἀποστολῆς ἐν τῇ Ἀνατολῇ, οὕτως ὥστε νὰ θυσιάσῃ πᾶν ὅ,τι δύναται ὑπὲρ τοῦ ἁγιωτάτου τῶν ἱστορικῶν του κειμηλίων. Εἶναι ἀνάγκη ἑπομένως πανταχοῦ νὰ κυριαρχήσῃ ὁ ἐγωϊσμὸς καὶ τὸ συναίσθημα τοῦ καθήκοντος καὶ νὰ ἐπιτελεσθῶσι μετὰ φανατισμοῦ τὰ ὑπὸ τῆς ἐθνικῆς τιμῆς ἐπιβαλλόμενα.

Ἀθῆναι ΜΑΡΙΑΝΘΗ Α. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΝΑΓΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Ἐργασθῶμεν! Ἐφώνησέ ποτε εἷς τῶν νεωτέρων ἡμῶν στρατηγικῶν ἀνδρῶν πολιὸς πρεσβύτης. Τοῦτο ἀναμιμνησκόμενος χωρὶς νὰ ἦμαι στρατηγὸς ἀλλὰ μόνον πιστὸς στρατιώτης βροντοφωνῶ ὡς πολεμικὸν σάλπισμα: ἐργασθῶμεν ὑπὲρ τοῦ Π. Τάφου.

Ἀθῆναι ΑΛ. Ν. ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΣ
Δικηγόρος

Η ΕΥΧΗ ΤΩΝ ΠΑΝΕΛΛΗΝΩΝ

Προσδοκῶ μίαν ἔνδοξον ἀνάστασιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὅπως θριαμβεύσῃ ἡ δικαιοσύνη Ἐκείνου τὸν ἑλληνικὸν τάφον τοῦ ὁποίου ἀγωνιζόμεθα νὰ σώσωμεν.

Ἀθῆναι

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Γ. ΒΡΟΥΛΙΑΣ
Λογιστὴς Α΄ τάξ. παρὰ τῷ Ἐλεγκτ. Συνεδρίῳ

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ἡ Ἑλλάς, θέλει ζήσει καὶ θριαμβεύσει ἐν τῷ σταδίῳ τῆς διεθνοῦς ἁμίλλης, διατρέφουσα δὲ λαὸν εὐγενῆ καὶ νοήμονα θέλει χρησιμεύσει τῇ Εὐρώπῃ ὡς μέγας συνεργάτης, διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῆς ἐκπολιτιστικῆς αὐτῆς ἀποστολῆς.

Ἡ ἱστορία δὲ καὶ ἡ κριτικὴ θὰ ἐξηγήσωσι τὰς ἀληθεῖς αἰτίας αἵτινες παρεκώλυσαν μέχρι τοῦ νῦν τὴν πραγματοποίησιν τῶν δικαίων τούτων εὐχῶν.

Σήμερον δὲν παρουσιάζονται περιστάσεις, ἵνα θυσιάσωμεν περιουσίαν καὶ ζωὴν ἐν τῷ πεδίῳ τῆς τιμῆς χάριν τῆς πατρίδος, παρίσταται ὅμως ἡ κατάλληλος εὐκαιρία ἵνα ἐπιδείξωμεν εὐγενέστατα αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα θὰ συντελέσωσι πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἰσχυρισμῶν τοῦ κριτικοῦ ἐκείνου, ὅστις ἐπείσθη ὅτι τὰ ἐπελθόντα ἀτυχήματα δὲν εἶνε δίκαιον νὰ καταλογισθῶσιν εἰς ἡμετέραν ὑπαιτιότητα, καὶ τὰ αἰσθήματα ταῦτα θὰ ἐκδηλωθῶσι διὰ τοῦ ἡμετέρου ζήλου πρὸς ἐπικουρίαν τῶν ἀναγκῶν τοῦ πρωτίστου τῆς ἁγίας ἐκκλησίας κέντρου.

Παρὰ τὰς ἐν τῷ ***Λευκώματι*** ἐκτεθειμένας γνώμας, ἔτι μᾶλλον ἐνδείκνυται λυσιτελὴς ἡ γενικὴ συνδρομὴ παρὰ παντὸς εἰ δυνατὸν Ἕλληνος παρεχομένη, μετὰ εὐσεβείας καὶ ζήλου ὑπισχνουμένη τὴν ἀξιοπρεπῆ συντήρησιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν κέντρων, καὶ διὰ τὴν περίθαλψιν καὶ ἑτέρων ὑψίστης σημασίας ἐθνικῶν ἀναγκῶν.

Διὰ τοῦ τοιούτου συστήματος θὰ καταστῇ ἐφικτὸν νὰ γίνῃ

γνωστὴ προϊόντος τοῦ χρόνου, τίς εἶνε ἡ πραγματικὴ ἐκείνη ἐθνικὴ δύναμις τῶν ἐπιλέκτων τοῦ ἑλληνισμοῦ ἀνδρῶν, ὡς προθύμων νὰ πρωταγωνιστήσωσιν εἰς πᾶσαν ὑψίστης σημασίας ἐθνικὴν ὑπόθεσιν.

Πεποίθαμεν δὲ ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἀποτελεσμάτων τῶν ἐνεργειῶν μας, ὅτι ἡ εὐνόητος αὕτη ἐπίκλησις ἡμῶν θὰ μεταδοθῇ ταχέως ὑπὸ τοῦ ἐθνικοῦ ἐνδιαφέροντος, ὅπερ θὰ συντελέσῃ πρὸς ἐπιτυχίαν ἰδέας ὄντως ὑψηλῆς, καὶ εἰς πάντας τοὺς μὴ λαβόντας γνῶσιν αὐτῆς.

Εἶνε καιρὸς ν' ἀποδειχθῇ ὅτι τὰ ἀτυχήματα τοῦ παρελθόντος ἦσαν τυχαῖα, καὶ ὅτι αἱ ἐπὶ τῇ βάσει τούτων διατυπωθεῖσαι κατηγορίαι τῶν φθονούντων τὸν ἑλληνισμόν, καὶ ἰσχυρισαμένων ὅτι οἱ ὡς ἐκ θαύματος ἐπικρατήσαντες κραταιοτάτης δυνάμεως πατέρες ἡμῶν καὶ τὴν γωνίαν ταύτην τῆς ἑλληνικῆς γῆς ἐλευθέραν καταστήσαντες, δὲν ἦσαν ἢ τελευταῖα λείψανα τοῦ ἑλληνικοῦ αἵματος, ἦσαν ἄδικοι, ἰσχυριζομένων ἐπίσης ὅτι οἱ σημερινοὶ κάτοικοι τῆς ἑλληνικῆς Γῆς δὲν εἶνε ἄλλο τι ἢ ἀπόγονοι βαρβάρων φυλῶν, αἵτινες κατέκλυσαν τὴν τλήμονα Ἑλλάδα, καὶ ὅτι ὁ ἑλληνισμὸς μετεμορφώθη ἐπὶ ὀκτὼ ὅλας ἑκατονταετηρίδας ὅτε Σκυθικὴ νὺξ ἔκάλυψε τὸ μέγα τοῦτο χρονικὸν διάστημα!

Εὐτυχῶς ἠρχίσαμεν νὰ κατανοῶμεν ὅτι ἡ βελτίωσις τῆς τύχης ἐκ τῶν ἰδίων μας μόνον χειρῶν ἐξαρτᾶται· δέον δ' ἐν πρώτοις ν' ἀνακτήσωμεν τὸ ἀπογοητευθὲν ἠθικόν μας, ἀποδεικνύοντες ἐνώπιον τοῦ κόσμου ὅλου ὅτι δὲν εἴμεθα ἱκανοὶ νὰ πληρώνωμεν μόνον φόρους, ἀλλ' ὅτι ἐσμὲν πρόθυμοι ν' ἀνταποκρινώμεθα καὶ εἰς ὑψηλότερα καὶ αὐτοπροαίρετα καθήκοντα, ἅτινα πρέπει πάντες ἐν γένει νὰ γνωρίσωμεν, ἵνα ἀρχίσωμεν ἐνδιαφερόμενοι μετὰ θερμοῦ ζήλου διὰ τὰς ἐθνικὰς ἡμῶν ἀνάγκας.

* * *

Ἡ εὐγενὴς τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ μεγάλη ἀποστολὴ ἐπιδιώκουσα τὴν περιφρούρησιν τῶν δικαιωμάτων της, ἅτινα ἐπεβλήθη-

σαν ὑπὸ τῆς ἱστορίας, ὡς πολιτικὴ διαθήκη παρελθόντος, ὅπερ αἰωνίως θὰ ἐξυψοῦται εἰς αἴγλην θαυμασμοῦ, ἱερὰς καθιέρωσεν ὑποχρεώσεις καὶ σεμνὰ προδιέγραψε καθήκοντα. Ὑπὸ τὴν ἰσχυρὰν δὲ τούτων ἐπίδρασιν προβάντες εἰς τὸ νέον τοῦτο ἐθνικὸν ἔργον, ἐσυστηματοποιήσαμεν τὴν ταπεινὴν ἡμῶν ἐργασίαν, ὑψοῦντες τὴν σημαίαν ἱερᾶς ἐθνικῆς σταυροφορίας ὑπὲρ τῆς ἁγίας γῆς.

Πολύμηνος ἐνέργεια ἔθετο τὰς πρώτας βάσεις τοῦ ἐγχειρήματος, χιλιάδες δὲ προκηρύξεων διεβίβασαν πανταχοῦ τοῦ Ἑλληνισμοῦ τὸν ἐθνικὸν σκοπόν, οὗ ἡ πρωτοβουλία ἀνήκει εἰς πάντας ὅσοι ἀντελήφθησαν τῆς ἐθνικῆς ἀξίας καὶ τοῦ προορισμοῦ τῶν ἡμετέρων ἀγώνων.

Ἀπὸ ἐτῶν εὐγενὴς ἔμπνευσις συνεδέθη μετὰ τῆς ἑλληνικῆς ἀκροπόλεως τῆς Παλαιστίνης καὶ ὁ πόθος ἡμῶν τοῦ νὰ διαλάμψῃ ἡ μεγάλη ἑλληνικὴ ἑνότης, ὡς δυναμις καὶ ἀλήθεια ἑνιαία τῆς αὐτῆς οὐσίας καὶ τοῦ ἀναλλοιώτου ἐθνικοῦ ἡμῶν τύπου, ὅστις χαρακτηρίζει τὸν χριστιανισμόν, ἐνεθάρρυνε τὰς ἡμετέρας προσπαθείας καὶ ἀρξάμενοι διὰ σειρᾶς ἄρθρων κατελήξαμεν εἰς εἰδικὴν ἐργασίαν ἐν ἐθνικῷ ἐνθουσιασμῷ χαιρετῶντες ἐν τῷ Γολγοθᾷ τὴν αἴγλην τοῦ ἑλληνικοῦ ἰδανικοῦ.

Καταλλήλως δ' ἤδη καλλιεργηθέντος τοῦ ἐδάφους καὶ ἐξασφαλισθείσης τῆς γονιμοποιήσεως τῆς λευκῆς ἰδέας τοῦ ἐθνικοῦ δεσμοῦ, προητοιμάσθημεν προσηκόντως διὰ τὴν ἔναρξιν τῆς εἰδικῆς ἐνεργείας, ἀφοῦ ἤδη ὁ κώδων τοῦ κινδύνου καθίστα ταύτην ἀναπόφευκτον.

Οὕτω διοργανώσαμεν τὸ πρῶτον τῇ 3 Ἀπριλίου μεγάλην φιλολογικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν τελετὴν θρησκευτικοῦ χαρακτῆρος, ἔνθα ἔλαβον μέρος οἱ πρόσθεν ἀναφερόμενοι, ὡς καὶ διακεκριμένοι μουσικοὶ (τῇ συνοδείᾳ κλειδοκυμβάλου, ἅρπας καὶ ἁρμονίου) ἐν τῷ «Παρνασσῷ», ἐγκαινιάζοντες τὸ σύστημα τῆς διὰ διαλέξεων συνδρομῆς ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου. Τῆς τελετῆς δὲ ταύτης ὁμολογοῦμεν, ὅτι τοιαύτη ἦτον ἡ θριαμβευτικὴ ἐπιτυχία, ὥστε, καίτοι τὸ τίμημα ὡρίσθη εὐτελὲς καὶ ἡ συρροὴ ἦτο καταπλη-

κτική, οὐχ ἧττον εἰσεπράχθησαν περὶ τὰς δισχιλίας δραχμάς, αἵτινες παρεδόθησαν τῇ κεντρικῇ ἐπιτροπῇ (διὰ τῆς ὑπ᾽ ἀριθ. 234 ἀποδείξεως).

Ἡ μεγάλη αὕτη ἐπιτυχία, ἣν κατόπιν ἐμιμήθησαν καὶ ἄλλοι, ἐνίσχυσεν ἡμᾶς εἰς τὸ νὰ συστηματοποιήσωμεν τὴν ἡμετέραν ἐργασίαν ἐπὶ εὐρυτέρου σταδίου δράσεως, εὐθὺ χωροῦντες ἐπὶ τὸν ἀρχικὸν σκοπόν, τοῦ νὰ ἱδρυθῇ *κέντρον σοβαρὸν* ὑπὲρ σωτηρίας τοῦ Παναγίου Τάφου, ἀφοῦ αἱ μὲν συνδρομαὶ καὶ λοιπαὶ ἐνέργειαι δὲν ἀντεπεκρίθησαν εἰς τοὺς κοινοὺς πόθους, ἀτελεσφόρως δὲ διεξήχθησαν καὶ σπασμωδικῶς πᾶσαι αἱ καταβληθεῖσαι προσπάθειαι.

Οὔτε δι᾽ ἡμιμέτρων οὔτε διὰ κοινῶν μέσων δύναταί τις νὰ ἐλπίσῃ μέγα τι καὶ ἀσφαλὲς ὑπὲρ ζητήματος ἐθνικωτάτου, συνδεομένου στενῶς μὲ αὐτὴν τῆς πατρίδος τὴν ὕπαρξιν, ζητήματος ἐθνικῆς τιμῆς καὶ φιλοτιμίας, ἐθνικῆς ἀνάγκης καὶ χαρακτῆρος· ἀλλὰ μόνον διὰ σθεναρῶν καὶ μεγάλων ἀποφάσεων, καθ᾽ ἃς νὰ χρησιμοποιηθῇ αὐτὴ αὕτη ἡ ἐθνικὴ δύναμις, δικαιοῦται ἡ πατριωτικὴ πολιτεία νὰ ὁμολογήσῃ καὶ ἀναγνωρίσῃ, ὅτι πράγματι κατεβλήθη μετὰ θελήσεως καὶ φανατισμοῦ ἡ πραγματικὴ προσπάθεια πρὸς ἀποτελεσματικὴν δρᾶσιν.

Ἡ κρισιμότης τοῦ κινδύνου, τὸ μέγεθος τούτου ἀλλὰ καὶ ἡ θέσις τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας ἀπειλουμένης πανταχόθεν, ὤφειλον ἀρχῆθεν νὰ συγκινήσωσι μὲν τὸ Πανελλήνιον, νὰ προσκληθῇ δὲ τοῦτο ὡς κυρίαρχος τῶν ἱερῶν προσκυνημάτων νὰ ἐκφέρῃ τὴν γνώμην του καὶ νὰ διαβιβάσῃ τὴν εὐχὴν ὑπὲρ σωτηρίας τῶν κειμηλίων του, μεριμνήσῃ δὲ διὰ τῆς παροχῆς πάντων τῶν μέσων καὶ ἀντὶ πάσης θυσίας εἰς τὴν θεματοφύλακά του Ἁγιοταφικὴν ἀδελφότητα, ἥτις ἀνέκαθεν ἀνεγνωρίσθη ὡς ὁ ἐπίσημος φρουρὸς καὶ ἐπιμελητὴς τῆς ἐμπεπιστευμένης αὐτῇ ἐθνικῆς παρακαταθήκης.

Εἰς τοῦτο δὲ προέβημεν, καὶ ἐζητήσαμεν τὰς γνώμας πάντων τῶν δυναμένων νὰ ἐκφέρωσι τοιαύτην πανταχόθεν τοῦ Ἑλ-

ληνισμοῦ, καὶ οὕτως ἐν εἴδει ψηφίσματος προθύμως οὗτος διὰ τῶν ἐπιλέκτων αὐτοῦ μελῶν ἀπήντησεν εἰς τὴν ἡμετέραν πρόσκλησιν. Σκοπὸς δὲ καθωρίσθη ἡ περισυλλογὴ τῶν διαφόρων γνωμῶν, ἡ δημοσίευσις τούτων ἐν ἐθνικῇ Βίβλῳ, καὶ ἡ διὰ ταύτης ἀνακοίνωσις παντὸς ὅ,τι ὀφείλει ὁ Ἑλληνισμὸς νὰ γνωρίζῃ περὶ τοῦ Παναγίου Τάφου, ἀλλὰ καὶ παντὸς ὅ,τι ἐκεῖνος θεωρεῖ ὡς δυνάμενον νὰ συντελέσῃ πρὸς διακανόνισιν διαρρύθμισιν ἐξασφάλισιν καὶ διάσωσιν τούτου. Τὰ προτεινόμενα δὲ ταῦτα μέσα θέλει ἀναλάβῃ νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ *εἰδικὸν κέντρον*, ἱδρυόμενον πρὸς τὸν καθωρισμένον τοῦτον σκοπόν.

Τοιοῦτος ἐν γενικωτάτῃ γραμμῇ ὁ χαρακτὴρ καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ «Πανελληνίου Ἐθνικοῦ Λευκώματος», οὗ τὴν μὲν διεύθυνσιν ἀνελάβομεν, τὴν δὲ χορηγίαν ἐνθουσιωδῶς ἀπεδέξατο διὰ μὲν τὴν α΄ ἔκδοσιν ὁ κ. Γρηγόριος Μαρασλῆς, διὰ δὲ τὴν παροῦσαν οἱ ἐν Ν. Ἀφρικῇ ὁμογενεῖς.

Εἰδικὴ ὑπηρεσία ἱδρυθεῖσα ὡς ἐκ τοῦ ποσοῦ καὶ τοῦ ποιοῦ τῆς προσκομισθείσης ὕλης, προέβη εἰς σθεναρὰν ἐργασίαν, διασπείρασα προκηρύξεις καὶ ἐκθέσεις, ἀρξαμένη οὕτω προκαταρκτικῶν συνεννοήσεων καὶ συσκέψεων μετὰ πολλῶν ἔκ τε τῆς ἐλευθέρας καὶ δούλης Ἑλλάδος καὶ ἀλλαχόθεν.

Δυστυχῶς θλιβερὸν προκύπτει πόρισμα ὡς πρὸς τὸ καθόλου ἐνδιαφέρον, διότι ἀπεδείχθη ὅτι ὁ Πανάγιος Τάφος ὡς ἐθνικὴ ἀκρόπολις, ὡς ἑλληνικὴ ἰδιοκτησία, ὡς δευτέρα Ἑλλὰς οὐδέποτε γενικῶς ἐπισημοποιήθη ἐν τῇ ἐθνικῇ πολιτείᾳ ἐπαρκῶς, καὶ διὰ τοῦτο μεθ᾽ ὅσα ἡ ἐθνικὴ συνείδησις ἀναμολογῇ εὐεργετήματα τούτου πρὸς τὸν ἑλληνισμόν, μεθ᾽ ὅλας τὰς περγαμηνὰς καὶ τοὺς ἐθνικοὺς τίτλους, μεθ᾽ ὅλην τὴν γνησιότητα δεσμοῦ ἀρρήκτως συνενοῦντος τοῦτον μετὰ τῆς ἐθνικῆς ἱστορίας, μέχρις ἐσχάτων ἐθεωρεῖτο ὡς κτῆμα τοῦ χριστιανισμοῦ ὁλοκλήρου, πρὸς ὃ συνδεόμεθα μόνον θρησκευτικῶς!

Τοῦτο κατεδείχθη διὰ τῆς ἀσυγγνώστου ἀδιαφορίας τῶν ἑκάστοτε κυβερνήσεων ἡμῶν, αἵτινες ἀμελοῦσαι καὶ ἀγνοοῦσαι ἐγ-

κατέλιπον τὴν Σιωνίτιδα ἐκκλησίαν εἰς τὴν τύχην της, ἀγωνιζομένην· ἀναμφισβήτητον δέ, ὅτι τοῦτο εἶναι ἡ κυρίως αἰτία τῆς σημερινῆς καταστάσεως, καὶ ὅτι τὸ ἑλληνικὸν κράτος εἶναι ὑπεύθυνον διὰ ταύτην, οὐδέποτε ἐπιτελέσαν ὅ,τι τῷ ἐπεβάλλετο. Ἐν δείκνυτοι δ' ἤδη πρωτίστως ἡ θυσία καὶ ἡ αὐταπάρνησις τῆς Ἀδελφότητος καὶ ἡ αὐτοπροαίρετος ὑποταγή της εἰς τὴν ἀρχικὴν ἑνότητα τοῦ Ἑλληνισμοῦ οὗ ν' ἀναγνωρίσῃ καὶ ἀποδεχθῇ τὴν συνεργασίαν καὶ τὴν βοήθειαν.

Ναί, ἡ ἑλληνικὴ πολιτεία ἐδείχθη ἄστοργος, δὲν ἀποκρύπτομεν δὲ ὅτι ἐν τῇ α' ἐκδόσει ἐπίτηδες ἐδημοσιεύσαμεν σημειώματά τινα δι' ὧν καταδεικνύεται οἵαν ἰδέαν εἶχε μέχρι τῆς χθὲς καὶ γνώμην καὶ γνῶσιν ἡ ἐπίσημος Ἑλλὰς περὶ τῆς ἁγίας Γῆς.

Ἐκ τῶν δημοσιευθέντων ἐν τῇ α' ἐκδόσει ἀπεκόψαμεν πᾶν περιττολόγημα προσωπικόν, προσεθέσαμεν δέ τινας ἐκ νέων ἐκθέσεων, καὶ περιγραφὴν τῆς Παλαιστίνης μετ' εἰκόνων κατὰ γενικὴν ἀπαίτησιν.

Τὰ προτεινόμενα μέσα πρὸς σωτηρίαν τοῦ Παναγίου Τάφου οὐκ ὀλίγα θεωροῦνται, ποικίλως δὲ ἐξετάζεται καὶ ἀναλύεται ἡ συντελεστικότης τούτων, και προσηκόντως ἀναπτύσσεται ἡ ἀνάγκη τῆς ἐπισπεύσεως.

Καὶ γενικῶς μέν, ὡς ἐν παμψηφίᾳ, προτείνεται ὁ *ἔλεγχος ἐν τῇ οἰκονομικῇ διαχειρίσει, καὶ εἶτα ἀναδιοργάνωσις καὶ σύνταξις μονίμου γενικοῦ καὶ ἑνιαίου κανονισμοῦ, ἡ συγκέντρωσις τῶν ταμείων εἰς ἕν, καὶ ἡ μετ' αὐταπαρνήσεως ἐξύψωσις τῆς Ἁγιοταφικῆς ἀδελφότητος εἰς τὴν ἁρμόζουσαν αὐτῇ περιωπήν.*

Ὁ καταρτισμὸς μικτοῦ συμβουλίου, ὡς καὶ ἐν τῇ Μ. Ἐκκλησίᾳ *καὶ ἡ οἰκονομικὴ διαρρύθμισις·* ἐξ ἄλλου δὲ *εἰδικαὶ ἐπιτροπαὶ ἐκ διαπρεπῶν πατριωτῶν, προβαίνουσαι εἰς διαπραγματεύσεις μετὰ τῆς Ρωμουνικῆς καὶ Ρωσσικῆς κυβερνήσεως διὰ τὰ ἐν ταῖς χώραις ταύταις δεσμευμένα κτήματα τοῦ Παναγίου Τάφου, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ ἀνάληψις τῶν χρεῶν ὑπὸ Ἑλλήνων κεφαλαιούχων καὶ τραπεζιτικῶν καταστημάτων ἢ καὶ αὐτοῦ τοῦ κρά-*

τους, προβαίνοντος εἰς παροχὴν δανείου ἢ καὶ εἰκονικὴν ἀγορὰν τῶν προσκυνημάτων· ἡ ἐκποίησις τῶν ἐν Ρουμανίᾳ καὶ Ρωσσίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ — ἐκτὸς τῶν ἐν Ἑλλάδι καὶ λοιπῇ Ἀνατολῇ — κτημάτων τοῦ Παναγίου Τάφου, *ἡ ἔκδοσις μετοχῶν λαχειοφόρων καὶ ἡ ἵδρυσις ἑλληνικῶν συνοικισμῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ λοιπῇ Παλαιστίνῃ.*

Ἡ τακτικὴ λειτουργία ἀτμοπλοϊκῆς ἑταιρείας, καὶ ἡ κατ᾽ ἔτος πανηγυρικὴ ἐπίσκεψις τῆς θωρηκτῆς μοίρας, δι᾽ ἧς, μέχρις ἀσφαλοῦς τακτοποιήσεως τῶν καθ᾽ ἕκαστα, νὰ μεταβαίνωσι δωρεὰν ἑλληνικοὶ ὅμιλοι, ὡς ἐθνικὰ προσκυνήματα εἰδικῶς διὰ τὸ Πάσχα.

Εἶτα *γενναία ἐτησία τῆς Κυβερνήσεως ἐπιχορήγησις, παρέχουσα ἀφειδῶς τὰ μέσα πρὸς ἐθνικωτέραν λειτουργίαν τῆς προξενικῆς ἀρχῆς, διαρρύθμισις τοῦ συστήματος τῶν ἐράνων καὶ ἵδρυσις εἰδικοῦ πανελληνίου ταμείου, εἰδικοῦ ἱερατικοῦ τάγματος, καὶ εἰδικοῦ φόρου.*

Εἶτα προτείνονται πανταχοῦ νὰ περιτρέχωσιν *ἐθνικοὶ ἀπόστολοι· εἰς ἕκαστον ἐκπαιδευτήριον διὰ νόμου νὰ ἐπιβληθῇ ἡ προσήκουσα διδασκαλία καὶ κατήχησις, ἔκδοσις εἰδικῶν συγγραφῶν μετ᾽ εἰκόνων καὶ πινάκων,* προκήρυξις *διαγωνισμῶν καὶ ἐπικοινωνία μετὰ τῆς Ἱερουσαλήμ.*

Σὺν τούτοις *ἡ ἐνίσχυσις τῶν ὑπαρχόντων καὶ ἵδρυσις καὶ ἄλλων σχολείων* πρὸς προσηλυτισμὸν ἰδίᾳ Ἀραβοφώνων Ἑλλήνων, *ἡ συγκράτησις τοῦ λανθάνοντος ἑλληνικοῦ στοιχείου,* κινδυνεύοντος καὶ πολεμουμένου καὶ ἡ ἀποστολὴ *διδασκάλων καὶ διδασκαλισσῶν.*

Ἐν πᾶσι δὲ τούτοις νὰ διαπνέῃ *φανατισμὸς καὶ ἐθνικὴ θρησκοληψία* τοιαύτη, ὥστε τὸ πᾶν νὰ συνδέεται μὲ τὸν *ἑλληνικὸν χριστιανισμόν, διότι τὴν σήμερον ἐὰν ἐργασθῶμεν ὡς* ***χριστιανοὶ*** *ἐχάσαμεν τὸν Πανάγιον Τάφον, ἐνῷ θὰ σώσωμεν τοῦτον ὡς* ***Ἕλληνες*** τοιοῦτοι.

Τοιοῦτον τὸ πόρισμα τῆς ἐπισταμένης μελέτης τῶν διαφόρων

σημειωμάτων εἰς ἃ κυριαρχεῖ ὁμολογουμένως ἡ ἐθνικὴ πίστις καὶ φιλοπατρία.

Τὸ ἐθνικὸν δὲ κέντρον ἱδρύεται εἰδικῶς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ πραγματοποιήσῃ καὶ τὰ ὑποδεικνυόμενα, τὴν ἑτοίμην πλέον ταύτην ἐργασίαν διὰ τῆς ἐκπεφρασμένης γνώμης τοῦ Πανελληνίου, προσθέτον καὶ ὅσα ἄλλα μέσα ἤθελε κρίνῃ συντελεστικά. Ἡ Ἵδρυσις αὕτη ἐπεβλήθη, τὸ μὲν διότι διὰ τῆς κυβερνητικῆς πρωτοβουλίας οὐδὲν δύναταί τις νὰ ἐλπίσῃ ἀποτελεσματικὸν πλὴν τοῦ σχηματισμοῦ ἐπιτροπῶν καὶ ἀτελευτήτων συζητήσεων καὶ συσκέψεων, τὸ δὲ διότι ἀνέκαθεν ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία εἰς ἣν τὸ ἔθνος ὀφείλει καὶ αὐτὴν τὴν ἀνεξαρτησίαν του, κατεδείχθη ὑπὸ τῶν πραγμάτων ὡς ἡ μόνη ἄγκυρα σωτηρίας. Αἱ προσεχεῖς δ' ἐκδόσεις τοῦ Λευκώματος θ' ἀφιερωθῶσιν ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ τούτου, οὐχὶ πλέον διὰ γνωμῶν, ὧν περιττὴ ἡ ἀναδημοσίευσις, ἀλλὰ διὰ μελετῶν συνδεομένων ἀπὸ πάσης ἀπόψεως μὲ τὴν Παλαιστίνην, συντελουσῶν δὲ καὶ ἐνισχυουσῶν τὸν καθολικὸν ἀγῶνα τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν ἐθνικῇ δρῶντος ἑνότητι.

Ὁ μέγας θεὸς τῆς Ἑλλάδος θὰ προστατεύσῃ τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν δύναμιν. Ἂς πεισθῇ δὲ καὶ πάλιν ὁ κόσμος ὅλος, ὅτι ταύτης κραταιουμένης καὶ παγιουμένης, σθεναρῶς μέλλομεν ν' ἀγωνισθῶμεν καὶ νὰ χρησιμοποιήσωμεν τὰ ἀκαταμάχητα ἡμῶν κεφάλαια. Ἔχομεν λόγους σπουδαίους νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι σύμπας ὁ Ἑλληνισμὸς ἀναμένῃ ἐναγωνίως τοιαύτας σοβαρὰς ἐργασίας· ὁ ἐν Ἱερουσαλὴμ δὲ ἀγὼν τῆς ἐπικρατήσεως δὲν εἶνε ὀλιγώτερον σοβαρὸς τῶν λοιπῶν ἐθνικῶν μας ζητημάτων· καίτοι δὲ ποικίλα σωματεῖα ἀνέκαθεν ἐξυπηρετοῦσι τὰ συμφέροντα τούτων, μόνον ὁ Ἑλληνικώτατος Πανάγιος Τάφος, στερεῖται τοιούτου καὶ ἤδη μάλιστα κινδυνεύων καὶ ἀπειλούμενος. ***Καὶ τὴν ἀρωγὴν*** *οὕτω τῶν Πανελλήνων* ***ἐπικαλούμενοι***, *ἄνευ ἀγόνων ἐπιδείξεων καὶ πομπωδῶν ἐπαγγελιῶν, τοῦτο μόνον* ***ἅπαξ διὰ παντὸς βροντοφωνοῦμεν πρὸς τὰ πέρατα τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὅτι πρέπει νὰ σωθῇ ὁ Πανάγιος Τάφος καὶ ἀσφαλισθῇ.***

ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ *)

Ἐξετυπώθησαν ἐν ὅλῳ, παραδοθέντα ἡμῖν ἐκ τοῦ τυπογραφείου Π. Δ. Σακελλαρίου, 2975 ἀντίτυπα.

Διετέθησαν δὲ

α) Εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἀντίτ. 1091 ἀντὶ (φρ. χρ. 6290)	δρ.	8,488.10
β) Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν » 1834 »	»	10,548.—
γ) Ἀπωλέσθησαν, κατεστράφησαν, ἐδωρήθησαν 50.		
Προσηνέχθησαν ἔκτακτοι εἰσφοραὶ (ἐπὶ πλέον ἐκτὸς τῆς ἀξίας τῶν ἀντιτύπων)	»	436.—
Ὁλικαὶ εἰσπράξεις...	»	19,472.10
Ἐξ ὧν ἀφαιρουμένων τῶν ἐξόδων	»	2,165.20
Μένουσι	»	17,306.90
Ἐκ τούτων πάλιν ἀφαιρουμένων τῶν ὀφειλομένων .	»	1,012,25
Μένουν καθαραὶ εἰσπράξεις δι' ἀντίτυπα 2975	»	16,294.65

(Ἐκ τούτων δ' ἀφαιρουμένων δρ. 425.25 ἀξία τῶν 63 ἀντιτύπων ἐν Ἱεροσολύμοις ἥτις ἔμεινεν ἐκεῖ, μένει ποσὸν ἐκ δρ. 15,869.40 κατατεθειμένον παρὰ τῇ Ἐθν. Τραπέζῃ — ὧν αἱ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰς χρυσόν).

*) Ὁ πίναξ οὗτος ἀναφέρεται εἰς τὴν α' ἔκδοσιν Ἐν προσεχεῖ δὲ εἰδικῷ τεύχει ἀναγραφήσονται συλλήβδην μετὰ τῶν σχετικῶν ἐκθέσεων λεπτομερεῖς ἀναλυτικοὶ πίνακες ἀμφοτέρων τῶν ἐκδόσεων, μετὰ τῶν ὀνομάτων πάντων τῶν ἐπιμεληθέντων τῆς ἐγγραφῆς συνδρομητῶν (μετὰ τῶν ὀνομάτων τούτων) καὶ πάντων ὅσοι ποικίλως συνέδραμον καὶ ἐνήργησαν ὑπὲρ τοῦ ἔργου.

Ἐκ τοῦ ποσοῦ τῶν ἀντιτύπων διετέθησαν,

α) Εἰς τὸ ***Ἐξωτερικὸν*** ὡς ἑξῆς:

	Ἀντίτυπα	*Φρ. χ.*		*Ἀντίτυπα*	*Φρ. χ.*
Ἀδριανούπολιν . .	10	50	Ἐκ μεταφορᾶς	688	4250
Ἀγχίαλον	50	250	Κάϊρον	25	125
Ἀττάλειαν*)	49	460	Λονδῖνον	55	275
Ἀλεξάνδρειαν . . .	5	25	Λίβερπουλ	28	140
Ἅγιον Ὄρος . . .	35	175	Λειψίαν	21	105
Βοδενὰ	29	145	Μάντζεστερ	5	25
Βοστώνην	9	45	Μυτιλήνην	49	245
Βάρναν	95	475	Μόναχον	10	50
Βελιγράδιον	40	350	Μασσαλίαν	3	30
Βακοῦ	1	220	Μαδαγασκάρην . .	1	10
Βερολῖνον	1	5	Νασβίλλην	44	220
Βραΐλαν	1	131	Νευροκόπιον	20	100
Γαλάζιον	39	195	Πύργον (Bourgas)	14	70
Δυρράχιον	14	70	Σύμην	9	45
Θεσσαλονίκην . . .	29	145	Σάμον	33	165
Ἱεροσόλυμα	63	315	Σιμπὶν-Ελ-Κὸμ . .	5	25
Ἰωάννινα	1	5	Ταϊγάνιον	20	100
Κωνσταν/πολιν . .	25	127	Τάνταν	10	55
Κρήτην	192	1062	Φιλιππούπολιν . . .	51	255
Εἰς μεταφορὰν	688	4250	Τὸ ὅλον ἐξωτ. ἀντ.	1091	φ. 6290

β) Εἰς τὸ ***Εσωτερικὸν*** δὲ ὡς ἑξῆς:

	Ἀντίτυπα	*Διὰ Δρ.*		*Ἀντίτυπα*	*Διὰ Δρ.*
			Ἐκ μεταφορᾶς	282	1410
Ἀθηνῶν	251	1255	Ἀλωνισταίνης . . .	6	30
Ἀλμυροῦ	4	20	Αὐλωναρίου	6	30
Αἰγίνης	15	75	Ἄργους	14	70
Ἀντιπάρου	12	60	Ἀγουλινίτσας . . .	6	30
Εἰς μεταφορὰν	282	1410	Εἰς μεταφορὰν	314	1570

*) Συμπεριλαμβάνονται καὶ προπληρωθέντα διὰ τὴν β΄ ἔκδοσιν ἀντίτυπα.

	Ἀντίτυπα	Διὰ Δρ.
Ἐκ μεταφορᾶς	314	1570
Ἀμοργοῦ......	5	25
Ἄνδρου	10	180
Ἀμφίσσης	8	40
Ἀμοργοῦ.......	3	100
Αἰτωλικοῦ	14	70
Αἰδηψοῦ	48	280
Ἀκράτας	8	40
Βόλου	157	785
Βελεστίνου	8	40
Γυθείου........	23	115
Δομοκοῦ	1	10
Δημητσάνης....	75	375
Ζακύνθου	5	25
Θήρας	2	10
Θηβῶν	18	90
Ἴου..........	20	100
Ἰθάκης	1	5
Καλάμας	67	370
Καλαμπάκας....	4	20
Κέας	6	30
Καρύστου	20	100
Κορωπίου	1	5
Καρπενησίου ...	12	60
Κορίνθου	31	161
Καλαβρύτων	26	130
Κερκύρας	59	301
Κύμης	1	5
Κρανιδίου	2	10
Λαρίσσης.......	43	230
Λαμίας	24	120
Εἰς μεταφορὰν	1016	5402

	Ἀντίτυπα	Διὰ Δρ.
Ἐκ μεταφορᾶς	1016	5402
Λαυρίου........	19	390
Λεβαδείας	48	285
Λεβιδίου	7	35
Λεωνιδίου	18	90
Λευκάδος	28	140
Μυκώνου......	3	60
Μεσολογγίου	28	140
Μεσσήνης	10	75
Μονεμβασίας	1	5
Νάξου	6	70
Ναυπλίου	56	330
Νεαπολ. (Βοιῶν).	55	375
Ξηροχωρίου.....	2	10
Ὀλυμπίας	6	30
Πύλου	20	155
Πειραιῶς	37	185
Πάρου...... ..	3	50
Πύργου	20	100
Παξῶν *)	39	231
Πατρῶν.......	9	45
Σίφνου	2	10
Σύρου	55	370
Σερίφου.......	3	30
Σπάρτης	27	140
Στρεζόβας	7	35
Τζάγεζι	13	65
Τρικκάλων	34	385
Τριπόλεως	3	15
Χαλκίδος	4	20
Ὕδρας	255	1275
Τὸ ὅλον ἐσωτ. ἀντ.	1834	10548

*) Συμπεριλαμβ. καὶ 6 προπληρωθέντων διὰ τὴν β′ ἔκδοσιν.

Ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ 50 ἀντίτυπα:

1) Ἀπωλέσθησαν καὶ κατεστράφησαν (Σάμου 10, Κέας 1, Σύρου 3, Χαλκίδος 6, Ἀθηνῶν 7 καὶ Καρπενησίου 3) ἀντίτυπα 30

2) Ἐδωρήθησαν (εἰς βιβλιοθήκας κλ.) κατ' ἀναπόφευκτον ἀνάγκην καὶ ὑποχρέωσιν............. » 20

Τὸ ὅλον....... » 50

Τὰ *Ἔξοδα* ἐν ὅλῳ (ὡς λεπτομερῶς ἀναλυθήσονται ἐν τῷ εἰδικῷ τεύχει) ἀνάγονται:

1) Εἰς ἐκτύπωσιν μετὰ τοῦ χάρτου καὶ τῆς ἀποστολῆς 15,000 προκηρύξεων, ἀγγελιῶν, ἐγκυκλίων· ὑπαλληλίας, ἀλληλογραφίας, συσκευῶν, τσιγκογραφιῶν, ποσοστῶν εἰς εἰσπράκτορας καὶ τὴν ἐν γένει διαχείρισιν ἑνὸς ἔτους........................... δρ. 1,125.05

καὶ 2) εἰς ταχυδρομικὰς ἀποστολὰς ἐξωτερικοῦ, ταχυδρομικὰ δικαιώματα καὶ ἀποστολὰς διὰ τοῦ πρακτορείου Γκιόλμανν· εἰς ἔξοδα πιστοποιήσεων προξενικῶν, εἰς ἰδιαιτέρας ἀποστολὰς δι' ἀτμοπλ. καὶ ποσὰ ἀνευρεύσ. καὶ ἀσφαλοῦς ἐπιστροφῆς κατασχεθέντων ἀντιτύπων Ρόδου, Τραπεζοῦντος κλ. ὁμοίως εἰς κρατήσεις ἐκ μέρους τῶν παραληπτῶν.................. » 1040.15

Ἤτοι ἐν ὅλῳ.............. δρ. 2,165.20

Τὰ *ὀφειλόμενα* δὲ προέρχονται:

Ἐξ Ἀδριανουπόλεως..	φρ.χρ.	50
Ἐκ Κρήτης........	»	340
» Θεσσσαλονίκης ...	»	145
» Προικονήσου	»	70
» Νασβίλλης	»	20
» Σάμου	»	12

Φρ. χρ. 637 (ἤτοι πρὸς τὴν τότε τιμήν της) δρ. 862.25

Ἐξ Ἀμφίσσης................................» 5.—

Εἰς μεταφορὰν.........δρ. 867.25

Ἐκ μεταφορᾶς	δρ.	867.25
Ἐκ Βελεστίνου	»	5.—
» Θήρας	»	5.—
» Καρπενησίου	»	10.—
» Σύρου	»	5.—
» Τρικκάλων	»	10.—
» Περαχώρας	»	20.—
» Κερκύρας	»	30.—
Ἐξ Ἀθηνῶν	»	60.—
Τὸ ὅλον	δρ.	1,012.25

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

(Περιγραφαί, ἐκθέσεις, γνῶμαι, εὐχαί, προσαγορεύσεις, προσφωνήματα, στιχουργήματα).

	Σελ.
1) Τιμητική στήλη	ς΄
2) Προλεγόμενα	ζ΄
3) Ἔγκρισις Οἰκουμ. Πατριάρχ	ιδ΄
4) ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗΣ περιγραφή (Ἱστορία, Ἐθνολογία, Χρονογραφία Παλαιστίνης καὶ Ἱεροσολύμων.— Γεωγραφία, Τοπογραφία Παλαιστίνης καὶ Ἱεροσολύμ. — Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμ. Θεολογικὴ Σχολὴ καὶ Ἱστορία Προνομίων.	ις΄-οθ΄
5) Ζήκου Δ. Ρώση (Εἰσαγωγή).	1
6) Κ Ν. Μανιάκη (εἰσαγ. λόγος)	18
7) Γ. Μαρασλῆ	29
8) Κ. Μανιάκη (ἀπάντησις).	29
9) Οἰκ. Πατριάρχου Ἰωακείμ.	30
10) Πατριάρχ. Ἱεροσ. Δαμιανοῦ	30
11) Ἀρχιεπ. Ἀργολίδ. Νικάνδρου	31
12) Ἀρχιεπ. Π. Πατρ. Ἀβερκίου	37
13) Ἀρχ. Κερκύρας Σεβαστιανοῦ	38
14) Ἀρχιεπ. Ζακύνθου Διονυσίου	40
15) Ἀρχ. Καλαβρ. Αἰγ Φιλαρέτου	43
16) Ἀρχ. Ἄρτης Γενναδίου	43
17) Ἐπισκ. Γόρτ Μεγ. Ἰωάννου	44
18) Ἐπισκ Κεφαλλ. Δαμασκηνοῦ	44
19) Ἐπισκ. Κυθήρων Εὐθυμίου	45
20) Ἐπ Γυθ. καὶ Οἰτ. Παρθενίου	45
21) Μητροπολίτ. Ἐφέσου Ἰωακεὶμ	46
22) Μητροπ. Ἀμασείας Ἀνθίμου	47
23) Μητροπολ. Ρόδου Ἰωακεὶμ	47
24) Μητροπ. Σερρῶν Γρηγορίου	48
25) Μητρ. Δράμας Χρυσοστόμου	50
26) Μητρ. Σάμου Κωνσταντίνου	53
27) Μητρ. Ἀγχιάλου Βασιλείου	54
28) Μητρ. Βάρνης Πολυκάρπου	59
29) Μητρ. Σηλυβρίας Διονυσίου	61
30) Μ. Γάνου Χώρ. Κωνσταντίνου	63
31) Μητρ. Λητίτσης Νικηφόρου	64
32) Μ. Πτολεμαΐδος Πατρικίου	65
33) Μ. Προκονήσου Σωφρονίου	65
34) Μητ. Νευροκοπ Θεοδωρήτου	66
35) Μ. πρ. Πενταπόλ. Νεκταρίου	67
36) Ἀρχιεπ. Ρεθύμνης Διονυσίου	68
37) Ἐπισκόπου Πέτρας Τίτου.	69
38) Μ. π. Πρεβέζης Νικ. Γαβριὴλ	71
39) Θ. Ν. Φαρμακοπούλου	76
40) Ι. Κωνσταντινίδου	76
41) Ν. Δ. Λεβίδου	77
42) Κ. Σμολένσκη	78
43) Ἰ. Γρυπάρη Κων]πόλεως	79
44) Κλ. Ἀλ. Ραγκαβῆ (Βερολίνου)	80
45) Β Γ. Μεταξᾶ (Λονδίνου)	81
46) Ν. Σ. Γεννάδη (Καΐρου)	81
47) Ε. Γ. Ζαλοκώστα (Σόφιας)	82
48) Ν. Γ. Μπέτσου (Ἰωαννίνων).	83
49) Δ. Βιτάλη (Τραπεζοῦντος).	85
50) Κ. Σβορώνου (Βερατίου)	85
51) Π. Τζαννέτου (Προύσσης).	86
52) Σ. Σκιαδαρέση Πύργου Βουλ.)	87
53) Ν. Σουΐδα (Μιτυλίνης	90
54) Π. Παναγιωτοπούλου (Νασβ.)	93
55) Α. Δελλαπόρτα	94

Σελ.

56) Γ. Μπουκλάκου (Πατρῶν).. 96
57) Χ. Παλαμᾶ (Καλάμων) 96
58) Σανδρίδου (Τρικκάλων) 97
59) Α. Διομ Κυριακοῦ......... 99
60) Ι. Ε. Μεσολωρᾶ 101
61) Γ. Μιστριώτου............. 104
62) Σ. Π. Λάμπρου 106
63) Α. Κ. Χρηστομάνου........ 108
64) Γ. Ν. Χατζιδάκι... 108
65) Π. Καρολίδου............. 109
66) Α. Κ. Δαμβέργη........... 110
67) Ν. Δημαρᾶ.............. . 110
68) Σ. Μαγγίνα 111
69) Κ. Σάββα 112
70) Ν. Ι. Χατζιδάκη........... 113
71) Σ. Σ. Σούγκρα 1τ3
72) Γ. Λαμπάκη 121
73) Σ. Παπαγεωργίου.......... 122
74) Γ. Π. Κρέμου......... ... 125
75) Ο. Α. Ρουσοπούλου........ 125
76) Α. Ν. Σκιᾶ 126
77) Λ. Φιλαδελφέως........... 126
78) Σ. Δ. Βάλβη 128
79) Ν. Ν. Σαριπόλου.......... 128
80) Δ. Ε. Καστόρχη........... 129
81) Δ. Κ. Οἰκονομίδου........ 129
82) Ε. Γ. Νικολαΐδου.......... 130
83) Β. Γκίζη 131
84) Κ. Καραπάνου............. 132
85) Σ. Σκουλούδη............. 134
86) Φ. Νέγρη................. 134
87) Γ. Φιλαρέτου 135
88) Κ. Χατζηκυριάκου......... 137
89) Φ. Π. Βάρβογλη 137
90) Α. Σκουζὲ................ 138
91) Θ. Γ. Ρετσίνα (Πειρ.)...... 139
92) Ι. Κολιάτσου.............. 139
93) Ν. Α. Στράτου 140
94) Ε. Ε. Λαδοπούλου (Σύρου) . 143
95) Ι. Π. Νίκα (Γαλαξειδ.) 144
96) Κ. Ἀργυροπούλου (Ἄνδρ.). 144
97) Ι. Δαμηλάτου (Καλαμ.)..... 145
98) Ι. Σφακιανάκη (Κρήτης) ... 146

Σελ.

99) Π. Καλοκαιρινοῦ (Κρήτης) . 146
100) Θ. Κετσέα................ 147
101) Σ. Ἀνδροπούλου 147
102) Α. Γριμάνη (Κερκύρ.) 148
103) Γ. Ἀγγελέα............... 149
104) Ι. Βελιμέζη............... 149
105) Τ. Ἀμπελᾶ (Ζακύνθ.)...... 150
106) Δ. Ι. Ἀντωνιάδου 151
107) Α. Μουστακοπούλου (Πατρ.) 152
108) Γ. Χοϊδᾶ (Ζακύνθου)....... 153
109) Β. Γ. Μαγκάκη............ 153
110) Δ. Κλάδη............. ... 153
111) Α. Κλεώπα 154
112) Η. Λικοπούλου.... 154
113) Η. Λογοθέτου (Ζακύνθου).. 155
114) Σ. Παπαφράγκου (Κρήτ.) .. 156
115) Κ. Μητσοπούλου 157
116) Γ. Κωνσταντινίδου......... 159
117) Ν. Σχινᾶ.... 159
118) Π. Δαγκλῆ 162
119) Σ. Μερκούρη.............. 163
120) Δ. Τερζάκη (Ναυπλίου)..... 164
121) Γ. Βενιέρη (Θήρας)........ 165
122) Γ. Γάφου (Τήνου)......... 166
123) Φ. Κορτέση (Ἴου)......... 167
124) Γ. Ἱερομνήμονος (Κέας).... 167
125) Α. Κωνσταντουλάκη (Κρήτ.) 167
126) Γ. Παπαβασιλείου 168
127) Ι. Δραγάτση (Πειρ.)........ 169
128) Γ. Ζηκίδου (Λαρίσ.)........ 172
129) Ν. Δημοπούλου (Βόλου).... 173
130) Ι. Πρωτοπαπᾶ (Δημητσ.).... 175
131) Ε. Γαλάνη................ 176
132) Χ. Α. Ἡλιοπούλου........ 177
133) Πατριάρχ. Γρηγορίου Ε΄ ... 184
134) Ι. Μονῆς Λαύρας (Καλαβρ.) 187
135) Ι. Μονῆς Βατοπαιδ. (Ἁγ. Ὄρ.) 189
136) Ι. Μονῆς Σιμ. Πέτρας » » 189
137) Ι. Μονῆς Ξενοφῶντ. » » 190
138) Κοινότητος Βερολίνου (Βερ.) 191
139) Σπουδαστῶν Ἑλ. Παρισίων 193
140) Κοινότητος Μάντζεστερ .. 194
141) Ἑλλήν. σπουδαστῶν Λειψίας 194

Σελ.

142) Ὁμίλου Φιλομούσων(Καΐρου) 195
143) Ἀρχιμ. Ἰουστίνου (Ἰόππης) 197
144) Ἀρχ. Γ. Ἀποστολάτου (Ἱερ.) 199
145) Ἀρχ. Χ Παπαδοπούλου (Ἱερ.) 202
146) Ἀρχ. Γ. Βλάχου (Μονάχου) 209
147) Γ. Σμυρνάκη (Ἁγ. Ὄρους). 211
148) Ἀρχ. Γ. Ζυγαβινοῦ (Μασσαλ.) 217
149) Ἀρχ. Ζ. Τυπάλδου (Ν. Ὑόρκ.) 218
150) Ἀρχ. Π. Συνοδινοῦ (Μασαλ.) 219
151) Ἀρ. Θ. Βασματζίδου Σερρῶν) 222
152) Ἀρχιμ. Ι. Β. (Μόσχας)...... 225
153) Ἀρ.Κυρ.Γεωργιάδου (Σικάγ.) 228
154) Γεν. Γιανάγκα (Σουδὰν) 230
155) Χρ. Ἀγγελοπούλου(Atl.Am.) 232
156) Νεοφ. Π. Λαμπαδαρίου 233
157) Ν.Φουτρίδου Σιμπὶν-Ελ-Κόμ) 233
158) Ι. Μ. Ἀναστασιάδου (Δαμιέτ 233
159) Κ.Παπαδημοπούλου (Σμύρν.) 237
160) Μ. Γαλανοῦ 242
161) Γ. Σ. Μακρῆ (Πειραιῶς) ... 247
162) Θ. Φλογαΐτου 247
163) Σ. Μπαλάνου 248
164) Λ. Γ. Χ'' Κώνστα (Ὀδησσοῦ) 240
165) Α. Π. Ἀραβαντινοῦ 251
166) Θ. Ν. Φιλαδελφέως.... ... 252
167) Δ. Βερναρδάκη (Μυτιλήν.)... 253
168) Ι. Γ. Φραγκιᾶ............ 253
169) Γ. Γέγλε 255
170) Π. Δρακούλη (Ὀξφόρδης)... 259
171) Μ. Βρατσάνου 260
172) Ι. Μ. Δαμβέργη 262
173) Ἰωαννίδου, Οἰκονομίδου, Κυριαζῆ (Βερολίνου)......... 263
174) Α. Ἀργυροῦ 264
175) Κ. Ν. Ράδου........ 265
176) Μιχ. Κατσίμπαλη.......... 267
177) Δ. Ἀναστασοπούλου Ἀθην. 271
178) Α. Προβελεγγίου 280
179) Δ.Α.Πετρακάκου (Ἐϊδελβερ.) 281
180) Στ. Μαρτζώκη 294
181) Ν. Δοσίου (Ἰασίου) 295
182) Π. Φ. Ἀλμέϊδα 296
183) Π. Πετράκη............... 303

Σελ.

184) Π. Καλαϊσάκη (Κρήτης).... 306
185) Δ. Ι. Καλογεροπούλου...... 306
186) Ι. Γ. Βλαβιανοῦ 307
187) Γ. Φραγκούδη 307
188) Σ. Μιζεβίρη (Πειραιῶς).... 309
189) Δ. Γιαννουλοπούλου (Βουκ.) 315
190) Ι. Τσάμη (Καΐρου)......... 317
191) Ι. Ν. Καλοστύπη.......... 318
192) Ι. Ἰωαννίδου (Σάμου)...... 319
193) Ζ. Ι. Βλασσοπούλου 323
194) Ε. Στουγιαννάκη (Βοδενῶν). 323
195) Ν. Ι. Λάσκαρη............ 324
196) Β. Ἀντωνοπούλου......... 324
197) Β. Ρέκκα (Ἰωαννίνων) 324
198) Μ. Δ. Βελλῆ......... 324
199) Α. Ψαλτώφ (Σμύρνης)...... 326
200) Δ. Βαρδουνιώτου (Ἄργους). 326
201) Π. Ταμπακοπούλου 328
202) Ν. Δημητρακοπούλου 328
203) Σ. Ζωγραφίδου............ 328
204) Π. Καστριώτου 331
205) Σ. Βιάζη (Ζακύνθου) 332
206) Εὐστ. Πινιατόρου (Ρόδου)... 334
207) Α. Κεραμοπούλλου 341
208) Α. Ε. Παπαδάκη.......... 343
209) Δ. Χαβιαρᾶ (Σύμης) 345
210) Σ. Βελέντζα 345
211) Α. Μάρδα (Παρισίων)...... 345
212) Γ. Ἀντωνοπούλου......... 345
213) Ι. Κωνσταντινίδου (Καβάλ.) 347
214) Π. Γ. Βαφειάδου (Κωνσταντ.) 349
215) Μ. Ἀγγελίδου (Μαδαγασκὰρ) 355
216) Μ. Παπασπύρου (Ναυπλίου) 356
217) Ν. Χ. Ἀμβράζη........... 356
218) Δ. Δῆμερ.... 358
219) Ἄννης Σερουΐου 359
220) Γ. Χατζηγιαννάκογλου..... 364
221) Δ. Δεσμίνη 365
222) Α. Παναγιωτάκη 369
223) Εἰρ. Ἀσωπίου 371
224) Θάν. Τζαβέλλα............ 372
225) Σωτ. Ἀλιμπέρτη 374
226) Φρ. Δροσινοῦ (Βραΐλας).... 376

Σελ.

227) Α. Αλεξάνδρου ('Αλμυρ.) ... 376
228) Χ. Βασιλακάκη (Σμύρνη)... 377
229) Χ. Α. Ἠλιοπούλου 378
230) Αὐγ. Ζωγράφου 391
231) Π. Γρατσιάτου 395
232) Κ. Πολιτάκη (Μάντζεστ.)... 399
233) Μ. Φιλιππίδου 401
234) Ν. Τσιγγιρίδου (Φιλιππουπ.) 401
235) Α. Ἀποστολάτου (Βραΐλας). 403
236) Π. Συνοδινοῦ 403
237) Λ. Οἰκονομοπούλου (Κοντοβ.) 406
238) Ν. Δ Μ. (Δεδεαγάτς) 406
239) Θ. Πεταλᾶ 406
240) Σ. Βλαστοῦ (San. Stef.)... 410
241) Β. Μεντζελίδου 412
242) Γ. Μελετοπούλου 413
243) Χ. Α. Ἠλιοπούλου 414
244) Α. Ἰγγλέση 422
245) Μαρ. Α. Ἠλιοπούλου 428
246) Α. Ν. Πάπασπύρου 428
247) Ἀλ. Γ. Βρούλια 428
248) Ἐπίλογος 429
249) Ἀναλυτικὸς Πίναξ 437

ΠΙΝΑΞ ΕΙΚΟΝΩΝ

Σελ.

1) Ὁ Ἰ. Χριστός ....
2) Σύμβολο Λευκώματος ...... γ΄
3) Κάρμηλος .... κβ΄
4) Θαβὼρ .... κγ΄
5) Ναζαρὲτ .... κδ΄
6) Ὄρος Ἐλαιῶν .... κε΄
7) Γεθσημανῆ .... κς΄
8) Ἱεριχὼ .... κζ΄
9) Ἰορδάνης .... κθ΄
10) Ἴδε ὁ ἄνθρωπος .... λβ΄
11) Βηθλεὲμ .... λδ΄
12) Βηθανία .... λε΄
13) Ἰόππη .... λς΄
14) Ὀρεινὴ .... λζ΄
15) Ἱερουσαλὴμ .... λθ΄
16) Ναὸς Ἀναστάσεως .... μ΄
17) Ἱερ. Κουβούκλιον .... μα΄
18) Ἅγιος Τάφος .... μβ΄
19) Ἱερ. Κουβούκλιον ἐν τελετῇ μγ΄
20) Γολγοθᾶς .... με΄
21) Τάφοι Δαβὶδ καὶ Ραχὴλ ... μς΄
22) Ναὸς Παναγίας .... μζ΄
23) Σιὼν .... μη΄
24) Ναὸς Ἀναλήψεως .... μθ΄
25) Τέμενος Ὀμὰρ .... να΄
26) Βασιλικὴ (ναὸς Θεοτ.) ..... ξε΄
27) Σπήλαιον Βηθλεὲμ .... ξζ΄
28) Τόπος Γεν. καὶ Φάτνη ..... ξη΄
29) Ναὸς Βηθλεὲμ .... ξθ΄
30) Σχέδιον Σπηλαίου .... οα΄
31) Θεολογικὴ Σχολὴ .... ογ΄
32) Κολυμβήθρα Σιλωὰμ ...... π΄
33) Ἱεροσόλυμα ἐκ Βηθανίας .. 28
34) Νεκρὰ θάλασσα καὶ Μονὴ Ἁγίου Σάββα 46
35) Ἀρχιερεὺς Ἑβραίων 70
36) Ἀρχιερ. Ἑβρ. ἐγκόλπιον ... 70
37) Σινᾶ καὶ Μονὴ Ἁγ. Αἰκατερ. 75
38) Ὅρος Ἀραρὰτ 79
39) Ἰορδάνης 95
40) Ἑβρ. θυσία 98
41) Ἰόππη 112
42) Πύργος Βαβὲλ 133
43) Σκηνὴ μαρτυρίου 138
44) Ἅγια τῶν Ἁγίων 138
45) Κάτοικοι Παλαιστίνης 146

	Σελ.
46) Εἴσοδος Χριστ. εἰς Ἱερουσ.	147
47) Πραιτώριον	135
48) Τεῖχος θρήνων	156
49) Νομίσματα	163
50) Ἐλαία Γεθσημανῆ	168
51) Πηγὴ Σιλωάμ	177
52) Πηγὴ Παρθένου	177
53) Κεφαλὴ Χριστοῦ	181
54) Βηθλεέμ	183
55) Πηγὴ ἐν Ναζαρὲτ	186
56) Λόφος Σιὼν	191
57) Ὄρος Γαραζὶν καὶ Σιχὲμ	196
58) Σιδὼν	204
59) Ἀνάκτορον Δαβίδ, Κοιλὰς Ἰωσαφὰτ	218
60) Ὁ Χριστὸς εἰρην. τρικυμίαν	225
61) Ἀσσάριον, Δηνάριον	230
62) Ἱερεύς, Ἀρχιερεὺς	232
63) Μυστικὸς δεῖπνος	237
64) Ἀντιόχεια	241
65) Κιβωτὸς τοῦ μαρτυρίου	247
66) Κόραι Βηθλεὲμ	254
67) Χριστὸς καὶ κόρη Ἰαείρου	260
68) Ὁ Τάφος τοῦ Λαζάρου	280
69) Ἑλλην. ἀρχέτυπον	283
70) Ἑλλην. ἀρχέτυπον	293
71) Ἰησοῦς, Μάρθα καὶ Μαρία	296
72) Τὸ φίλημα τοῦ Ἰούδα	308
73) Τὸ δένδρον τῆς Παναγίας	322
74) Ὁ Χριστὸς εἰς Ἐμμαοὺς	327
75) Ἐπιστροφὴ ἐκ Γολγοθᾶ	333
76) Εἴδη Σταυρώσεως	341
77) Ὁ Χριστὸς πρὸ τοῦ Πιλάτου	346
78) Χρυσορρόας ποταμὸς	355
79) Λίμνη Μερὼμ	356
80) Ἀνάληψις Παναγίας	369
81) Ἡ ἐπὶ τοῦ ὄρους διδασκαλία	378
82) Ἑλ. ἀρχέτυπον εὐαγγελίων	380
83) Ἐσταυρωμένος	389
84) Θάλασσα Γαλιλαίας	391
85) Κάτοικοι Παλαιστίνης	409
86) Χείμαρ. Κέδρων	414
87) Χριστὸς προσευχόμενος	419
88) Μοιχαλὶς	422

Σημ. Ἕνεκεν ἀνεπαρκείας χρόνου ἀλλὰ καὶ ἄλλων κωλυμάτων ἐκ βραδύτητος ὡς ληφθεῖσαι ἐκ τοῦ φυσικοῦ δὲν συμπεριελήφθησαν καὶ αἱ ἑξῆς εἰκόνες — Μονὴ προφ. Ἐλισσαίου εἰς Ἱεριχὼ — Μονὴ ἐν τῷ Θαβωρίῳ — Ναοὶ ἐν Κανᾷ Γαλιλαίας — Λαύρα Ἁγ. Σάββα — Μονὴ Τιμ. Προδρ. ἐν Ἰορδάνῃ — Ἰορδάνης — Ναὸς Ἀναστάσεως — Πηγὴ Εὐαγγελισμοῦ ἐν Ναζαρέτ — Ναὸς Μονῆς Τιμ. Σταυροῦ — Μονὴ ἐν Βηθανίᾳ — Λαύρα Σάβ. ἡγιασμένου — Μονὴ προφ. Ἠλιοῦ (Ἱεροσ. Βηθλ.) — Μονὴ Μελχισεδὲκ — Ποιμένες — Μικρὰ Γαλιλαία εἰς ὄρος Ἐλαιῶν — Ἱεριχὼ — Ἱ. Μονὴ Τιβεριάδ. — Κολυμβήθρ. Σιλωὰμ καὶ κοιλὰς — Μονὴ Καταμόνας — Λαύρα Ἁβ. Θεοδοσίου — Ναὸς κρημνοῦ ἐν Ναζαρὲτ — Μονὴ Τιβ. — Τάφος Ἡρώδου — Φρέαρ Σαμαρείτιδος — Τὸ ὑπὸ τὸν Γολγοθᾶν παρεκκλήσιον τοῦ Ἀδὰμ — Ὁ Ἀγρὸς τοῦ Κεραμέως καὶ Μονὴ Ἁγ. Ὀνουφρ. — Ἡ Ναζαρὲτ ἐν συνόλῳ. Ἰορδάνης ἐν τελετῇ — Τὸ Πατριαρχεῖον ἡμῶν κ.λ. Αὗται θὰ συμπεριληφθῶσι ἐν τῷ προσεχεῖ Λευκώματι μετὰ πληθύος ἄλλων.

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ

ΕΘΝΙΚΟΝ ΛΕΥΚΩΜΑ

ΥΠΕΡ ΤΟΥ

ΠΑΝΑΓΙΟΥ ΤΑΦΟΥ

ΕΠΙΜΕΛΕΙᾼ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙᾼ

Κ. Ν. ΜΑΝΙΑΚΗ ΚΑΙ Χ. Α. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΚΔΟΣΙΣ Β΄.

Σελίδες Π΄. - 446. — *Εἰκόνες* 88

Δημοσιεύματα 250

6

6

Τιμᾶται ἀντὶ δραχ. 6 (Ἐσωτ.) *καὶ φρ. χρ. 6* (Ἐξωτ.)

Άρτεμις Θ. Σερβού

Δαμιάτη 1 Απριλίου 1902.

Artémis Th. Servos

Damiette le 1 Avril 190[illegible]